NEGENDE JAARGANG No. 1 OCTOBER 1926

DE JONGE VROUW

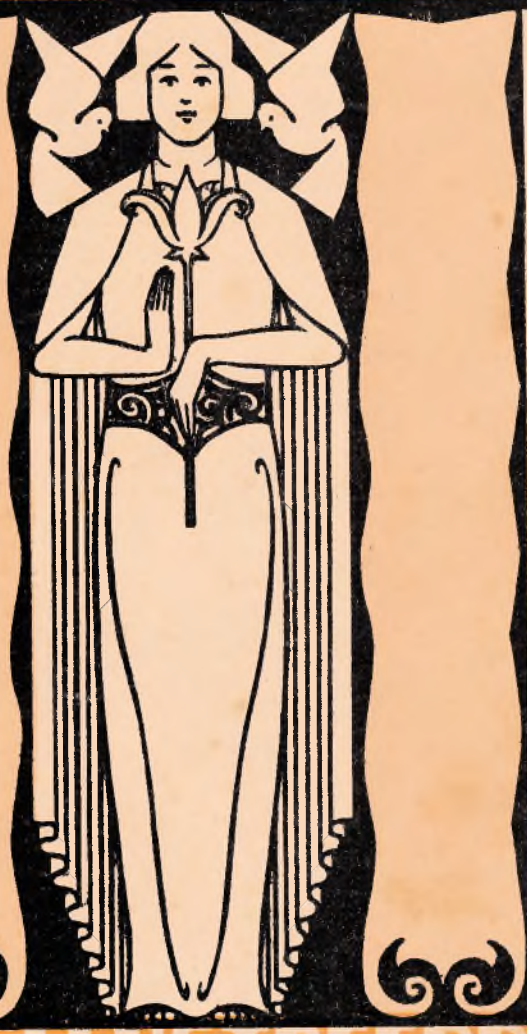

GEILLUSTREERD CHRISTELIJK TIJDSCHRIFT

VOOR DE VROUWELIJKE JEUGD TER VOORBEREIDING VAN DE TAAK DER VROUW IN HUIS EN MAATSCHAPPIJ

UITGEVERS EN DRUKKERS BOSCH & KEUNING BAARN

NIJVER

EEN NIEUWE WEG

ter bestrijding van haaruitval werd door den beroemden geleerde en physioloog op stofwisselingsgebied Prof. Dr. N. ZUNTZ ingeslagen. Terwijl men voorheen haaruitval slechts probeerde te bestrijden door uitwendige middelen als haarwater, zalf, bestraling, enz., vond hij eene methode om den haargroei van binnenuit te bevorderen en wel langs den weg van de specifieke voeding der haarwortels. Schrijft ons nog heden (onder vermelding van den naam van dit tijdschrift) en wij zenden U *gratis* en *franco* uitgebreide brochures over den aard en de werkingswijze van het specifieke haarwortel-voedingspraeparaat HUMAGSOLAN.

Dr. H. NANNING'S PHARM. CHEM. FABRIEK, DEN HAAG.

Prachtband 8e Jaargang

Voor den afgeloopen Jaargang is een fraaie geheel linnen prachtband vervaardigd. De prijs bedraagt f 1,25. — Ook voor den 7en jaargang zijn nog banden te leveren. Men bestelle per postw. of per giro (no. 20246) aan de

Uitgevers BOSCH & KEUNING - BAARN

ELK GESCHENK

is een afspiegeling van Uwe smaak; koopt daarom uitsluitend smaakvolle artikelen. — Geef geschenken die iets zeggen, die de omgeving verfraaien. — Vraagt ons daartoe nadere inlichtingen, zichtzending of foto's. — Ons „Speciaal Huis voor Geschenken" garandeert U een groot sortiment smaakvolle artikelen tegen billijke prijzen, o.a. Delftsch, St. Lukas, Brouwers, Gouda, Bretonsch en Ram Aardewerk, Kamphof en Deensch Tin, Lederwaren, Wiener Werkstätte Kristal en Leerdam Glaswerk, Gedreven Koperwerk, Byouterie, etc.

BAARNSCHE KUNSTHANDEL
PARKSTRAAT 19 — BAARN — TELEFOON 579

HELPT ONS BOUWEN

aan het eigen kampeergebouw door verkoop van de bijlagen uit deze aflevering. De opbrengst kan op onze girorekening (No. 20246) worden gestort of per postwissel gezonden aan de uitgevers BOSCH & KEUNING TE BAARN. ☞ Vooral er bijschrijven

VOOR HET EIGEN KAMPEERGEBOUW

EEN BOEK GRATIS

Wie zelf abonnee is en één nieuwe abonnee op „De Jonge Vrouw" aanbrengt, mag een boek kiezen uit onderstaande lijst. Dit wordt dan **gratis** en **franco** toegezonden.

H. BEECHER STOWE, *Menschen van Oldtown.*
PHIL. LANSBERG, *Sannie van Sterkfontein.*
KAGEMNI, *Ehud.*
C. QUANDT, *De Liefde van Johannes Knade.*
P. KEUNING, *Kinderen in verstand en in boosheid.*
P. KEUNING, *Christelijke Kunst.*
Een prachtband voor den 7en of 8sten jaargang van *De Jonge Vrouw.*

Wie eenig geduld wil hebben, kan ook kiezen uit:

P. KEUNING, *De Kracht van hunne Kracht.*
H. BEECHER STOWE, *De Bruiloft van Oldtown.*
L. PENNING, *Noodweer.*

Wie meerdere abonnee's aanbrengt, mag voor **iedere** abonnee een boek uitkiezen.

Wie gaarne een **ander** boek wil hebben, geve ons titel en uitgever van het verlangde boek op. Echter moet men bedenken, dat dan voor 't aanbrengen van één abonnee een boek van f 1.— gekozen mag worden, voor twee abonnee's een boek van f 2.—, enz. Wie een duurder boek hebben wil, kan 't ontbrekende bijbetalen.

Nieuwe abonnee's moeten zich tot wederopzeggens toe, doch ten minste voor een vollen jaargang abonneeren.

Alle correspondentie aan de Uitgevers
BOSCH & KEUNING TE BAARN

Negende Jaargang No. 1 October 1926

DE JONGE VROUW
GEÏLLUSTREERD CHRISTELIJK TIJDSCHRIFT

ONDER REDACTIE VAN MEVROUW J. M. WESTERBRINK–WIRTZ EN DEN HEER P. KEUNING
UITGAVE VAN BOSCH & KEUNING TE BAARN — TELEFOON No. 603 — POSTGIRO No. 20246
REDACTIE-ADRES: REDACTIE „DE JONGE VROUW", BAARN. VERSCHIJNT DEN EERSTEN DONDERDAG VAN IEDERE MAAND
ABONNEMENTSPRIJS f 2.25 PER HALF JAAR BIJ VOORUITBETALING. MEN VERBINDT ZICH VOOR EEN GEHEELEN JAARGANG

VAN AANGEZICHT TOT AANGEZICHT.

Van aangezicht tot aangezicht heeft de Heere met u op den berg gesproken.
Deut. 5 : 4a.

Te weten, dat de Heere gesproken heeft, is goed, maar het is niet voldoende.

Mozes zegt hier tot het volk Israëls: De Heere heeft tot *u* gesproken. Hij heeft tot u gesproken van aangezicht tot aangezicht.

Zóó moet het nu ook met u zijn.

De Heere wil tot *u* spreken en gij moet weten, dàt Hij tot u spreekt.

Er zijn wel menschen, die gaarne toestemmen, dat de Heere spreekt, maar die zelf nog nooit gehoord hebben, dat de Heere tot *hen* sprak. Het spreken des Heeren gaat hen voorbij; ze hebben er niets aan, het zet hun hart niet in gloed.

De Heere zegt tot u, dat gij een zondaar zijt, maar dat Hij u uw zonden wil vergeven en dat gij uw toevlucht moet nemen tot Christus.

Hij wil het tot u zeggen van aangezicht tot aangezicht.

Weet gij nu reeds, dat de Heere tot *u* gesproken heeft? En hebt gij gehoord naar Zijn stem?

Als gij weet, dat de Heere tot *u* gesproken heeft, dan wordt heel uw leven anders. Dan zijt ge met hem in contact gekomen en dan hoort gij altijd weer Zijn stem.

Heeft de Heere nog niet tot *u* gesproken, o luister dan. Hij *wil* tot u spreken; Hij is volkomen bereid, om het te doen. Als gij maar stil wilt zijn en luisteren.

Zalig is hij, tot wien de Heere spreekt.

„Gij zijt van mij en Ik ben van u," zegt Zijn stem.

Hij wil tot u spreken heel uw leven; in nood en smart, in vreugde en blijdschap, op uw ziekbed en op uw bruiloft. Hij zal, als gij in uw leven Zijn stem hebt gehoord, ook tot u spreken op uw sterfbed. Gij zult den laatsten snik geven, terwijl Zijn liefdestem u vertroost. En in den hemel zal Zijn stem u het welkom toeroepen. K.

JOSEPHINE'S RUSTKUUR

DOOR

J. M. WESTERBRINK—WIRTZ.

I.

MET den brief voor zich zat mejuffrouw Mathilda Roselaer, een lachje van spot met zichzelve en met de wereld om haar, dank zij de goede zorgen van haar tandarts, nog weinig ingevallen mond.

Toen ze dan den brief ging herlezen plaatste ze achter ieder paar volzinnen haar wrange opmerkingen.

„Beste schoonzuster!"

— Welzeker, beste! Voor jullie zeker best! Enfin, daar hebben jullie 't naar gemaakt ook. —

„Je zult het misschien vreemd vinden zoo, zonder een bepaalde aanleiding, een brief van me te ontvangen. Tenminste zonder dat je jarig wordt of zoo."

— Alsof ik niet lang al begreep, dat er wèl een bijzondere aanleiding was. En dat je me noodig had! —

„Ik zal je maar dadelijk zeggen, wat er aan de hand is. Je herinnert je Josephine, ons tweede meisje?"

— Nou, dat is maar zóó zóó. Ze was nog een kind, toen ik haar voor 't laatst zag. —

„Je weet." —

— Alweer: je weet! Alsof ik meeleef met m'n familie! —

„Je weet dat ze gestudeerd heeft voor onderwijzeres. Ze heeft akte Fransch ook. Nu wilde ze doorgaan voor middelbaar Fransch. Maar omdat ze meteen een tijdelijke betrekking waarnam, daar haar lange studie ons te kostbaar werd, heeft ze zich overwerkt. Dat zegt tenminste de dokter. In elk geval: Ze is overspannen."

— Natuurlijk zoo'n bloedarm product van onzen modernen tijd! Wat doet zoo'n kind te studeeren. En dan nog een middelbare akte te willen halen ook! De lagere was zeker niet voornaam genoeg! Alles mooi en best, als je er de hersens voor hebt. Maar dan overspan je je niet! Larie! Heeft ze zeker van haar moeder: hooger te willen vliegen, dan haar vleugels haar dragen kunnen! —

„Nu wil de dokter, dat ze dezen zomer naar buiten gaat. Naar een stille plaats. Hoe stiller hoe beter."

— Ja, nou komt de aap al even uit de mouw piepen. Straks zie je hem gansch en al. Tante woont stil! Dus .... —

„Je begrijpt: ik, als moeder, wil alles doen voor m'n kind wat in m'n vermogen is."

— Ja, je was altijd een zorgzame moeder. Hm! —

„Maar haar een ganschen zomer buiten in pension doen, dat gaat boven mijn krachten. Daarom had ik gedacht ...."

— Nou komt het, Thilda! Hou je goed! —

„Daarom had ik gedacht: jij ben toch Josephine's eigen tante ...."

— Ja, dat zal wel. Alsof *ik* daar wat aan doen kan! —

„Als jij nou de goedheid wou hebben, haar bij je te willen nemen. Eigenlijk ziek is ze niet meer, 't is alleen om de rust te doen. En om verandering van omgeving."

— En om goeie voeding. Dat vooral niet te vergeten, m'n beste Dora! —

„Je zou er een goed werk mee doen."

— En dat mag wel, op jou leeftijd en na de manier, waarop je je leven heb besteed, wou je zeker zeggen, als je maar durfde. Ongelukkigerwijs ben ik niet Katholiek!

„En we zouden je altijd dankbaar blijven, wanneer door jou goedheid Josephine er weer bovenop kwam. Dirk had, als je eigen broer, je zelf willen schrijven, maar ik zeg tegen hem: „een moeder kan beter voor haar kind pleiten dan een vader dat kan. Laat het aan mij over die brief op te stellen!"

Ja, die altijd-durende dankbaarheid, daar zou je wat om doen! En dan die eigen broer Dirk! Die notabene zich zijn zuster alleen durft herinneren als z'n vrouw er hem verlof voor geeft! Waar haal je 't moois vandaan, Dora? Ik bewonder je! —

„ In 't volle vertrouwen, dat je m'n schrijven niet kwalijk zult nemen (natuurlijk doe ik dat wel) en dat je zelf niet zou willen, dat we bij vreemden om hulp aankloppen (je moest het nu wel langzamerhand zoo ver gebracht hebben, dat je jezelf kon helpen in een geval als dit) blijf ik als steeds

Je toegenegen schoonzuster

DORA ROSELAER—VAN DRIEL."

Langzaam vouwde juffrouw Roselaer den brief weer samen en schoof hem voorzichtig in de enveloppe.

— Nou Thilda, je geeft immers niks om de

menschen en je heb lak aan familierelatie's, zooals je altijd belieft te zeggen. Ga dan nou ook dadelijk voor je schrijftafel zitten en stuur per ommegaande bericht naar Amsterdam, dat Josephientje voor jou part in een hutje op de Mookerhei mag gaan zitten, maar dat je er niet aan denkt je duurverworven rust te laten verstoren door een nichtje, dat niet eens verstandig genoeg blijkt om op zichzelf te passen — bespotte ze toen zichzelve.

Want innerlijk wist ze heel goed: Ze mocht tegensputteren wat ze wilde, ze zou toch eindigen met te schrijven: „laat Josephine maar komen."

— Als ze tenminste maar iets in den brief gezet had, waar ik me met reden door beleedigd kon voelen. Iets van: wel een kleine vergoeding te willen geven, als dat noodig mocht zijn bijvoorbeeld. Maar 't is alles zoo suikerzoet. Je moet er wel in happen en, ondanks je tegenzin alles slikken.

Toen probeerde ze zich voor te stellen, wat voor een meisje die Josephine eigenlijk wezen zou.

Laat kijken: Line, ja, dat was de oudste, die was genoemd naar Dirks en dus ook naar haar, Thilda's, moeder. En dan kwam zeker Josephine, naar Dora's moeder. Als ze 't niet mis had volgden er dan twee jongens wier namen ze natuurlijk niet kende, en daarna weer een meisje. Dat hadden ze Mathilda genoemd. Ze waren toen al een mooi eindje naar beneden afgezakt, dank zij Dirks weinig energiek zaken-doen en Dora's zin voor schijn en schittering. Ze hoopten zeker, dat tante, die toch haar eigen villatje bewoonde, wel af en toe extra uit den hoek zou komen voor dit haar petekind. Maar dan hadden ze even verkeerd gerekend als ze meestal deden!

Maar nu Josephine!

Juffrouw Mathilda schoof haar stoel wat dichter bij haar schrijfbureautje waarvan ze langzaam een la opentrok. Verschillende pakjes nam ze er uit; heel onderin meende ze te vinden, wat ze zocht. Ze wikkelde het papier los, enkele vergeelde portretten kwamen te voorschijn. 't Eerste was van haar zelf; ze was net twintig geweest, toen, herinnerde ze zich. Met een ongeduldige beweging lei ze de foto neer; om ze bijna op 't zelfde oogenblik weer op te nemen, aandachtig te bekijken. Terwijl sloten de dunne lippen zich stijver opeen. Wat een lange weg was het van toen naar nu! En dat ze er zooveel bitterheid op ontmoet had, was het niet de schuld van de anderen, van hen, wier afbeeldsel daar nu nog lag en van haar vooral, wier portret ontbrak?

Met de vergeelde photografie in de hand ging ze naar de spiegel en bekeek aandachtig haar beeld. „Dat hebben ze van je gemaakt", zei ze, als sprak ze tot de twintigjarige. En haar trekken, die zich even wat verzacht hadden bij 't zien van die, altijd zoover weggeborgen, beeltenis, verstrakten zich weer. Nee, ze moest zich niet haar rust laten verstoren; te duur was die gekocht. Als ze maar een reden wist, om dat Josephientje weg te doen blijven!

Even dacht ze er aan haar familie gindsch in Amsterdam voor te stellen: laat het meisje maar ergens heengaan. Ik zal de kosten wel dragen.

Maar dadelijk verwierp ze dat denkbeeld. Ze kende immers Dora's spilzucht. Wat die haar dochter goede sier zou laten maken bij zulk een aanbod! En ze zou er best in slagen, zelf op de een of andere manier mee te profiteeren. En als de dochter op de moeder geleek!

Ze zou een som vast kunnen stellen en zeggen: „zie, dat je daarvan rond komt". Maar als ze er niet van kwamen! 't Zou toch te gek wezen een deel van hun rekeningen te voldoen en tegen de pensionhoudster te zeggen: „zie maar, dat je de rest krijgt!" Daar mocht ze haar eigen naam niet aan wagen!

Als ze tenminste dat Josephientje maar kende!

Ze ging naar haar bureautje terug en bekeek verder de foto s. Daar was er een van haarzelf en haar broer Dirk, als kinderen nog, toen een van Dirk met Dora, toen een paar kleine kinderen, die best Lina en Josephine konden zijn, maar even goed de beide jongens. Die liet je immers vroeger ook veel langer in rokjes loopen!

Eindelijk een familiegroepje van wat jongeren datum. Ze herinnerde zich nu, van toen zijzelve veertig jaar was geworden. Nu was ze vijf en vijftig; vijftien jaar geleden dus. Veel had ze daar ook al niet aan!

Ondanks haar onverschilligheid voor familie relatie's bekeek ze toch een beetje verdrietig de foto. Ja, dat kleine meisje zou Josephine dan wel zijn. En nu had ze ineens een visioen van een spits gezichtje, sluik, rood haar, en een paar oogen, die soms treurig, soms nieuwsgierig-vragend en als om een attentie bedelend zagen, maar soms ook donker waren van drift of koppigheid. En ze herinnerde zich: toen ze de laatste maal in Amsterdam was (broer Dirk was gevaarlijk ziek en ze wilde niet dat men zeggen kon: „zijn eenige zuster heeft niet eens naar hem omgekeken") toen had ze gevonden: Line was een vroeg-wijs meiske, en Josephientje een weinig-aantrekkelijk kind, doch wier soms heftige uitbarstingen, dikwijls op 't onverwachts, deden vermoeden, dat er meer in haar school dan zich gewoonlijk naar buiten openbaarde.

Toen nu juffrouw Mathilda zóó, in haar herinnering, haar nichtje voor zich zag, voelde ze plots verwantschap. En zonder zich meer te bedenken nam ze pen en papier en schreef resoluut

en kortaf: „Josephine kan komen, zoo gauw als ze wil en blijven zoolang 't haar bevalt.

MATHILDA ROSELAER."

Toen 't adres op den brief stond riep ze Diene, haar oude meid, om dien te posten. En als of het de gewoonste zaak van de wereld was, dat familieleden de stille dagen van de beide vrouwen verlevendigden, kondigde ze aan: „We krijgen een logee, Diene. Misschien voor kort, misschien voor lang. 't Is een nichtje van me, dat rust hebben moet. Morgen zullen we de logeerkamer een goeie beurt geven en 't beddegoed luchten."

Diene kende haar juffrouw lang genoeg om van haar gezicht af te lezen, dat ze op 't oogenblik van verdere vragen of van verwonderde uitroepen niet gediend was. Daarom vergenoegde ze zich ermee onder 't naar de brievenbus gaan 't adres van den brief nauwkeurig te bekijken, alsof dat in staat was haar een raadsel op te lossen. En verder mompelde ze dien dag onder haar gewoon, altijd weerkeerend en nooit veranderend werk woorden van verbazing om den plotsen keer, die er in haar beider eentonig leven dreigde te komen.

Toen herinnerde ze zich juffrouw Mathilda's woorden: „misschien voor kort, misschien voor lang." Hartgrondig wenschte ze: „ik hoop dat het voor kort is." En 't uiten van die wensch verluchtte haar een weinig.

Juffrouw Mathilda zei onderwijl in zichzelve: „Ze zullen niet kunnen zeggen, dat ik in mijn verplichtingen jegens m'n familie te kort schiet." En ze maakte zich wijs dat ze, alleen om haar familie niet de triumf te gunnen van op haar neer te kunnen zien, 't bewuste briefje aldus geschreven had.

II.

„Ze moet zich niet voorstellen, dat ik terwille van haar van mijn gewoonten zal afwijken. Visite zal vragen of zoo, omdat ze afleiding moet hebben. Of, als ze uitgerust raakt, uitstapjes organiseeren. Komen mag ze, maar daarmee ook basta. En verveelt het haar, dan is ze vrij om heen te gaan, zoodra ze wil. *Ik* zal haar niet vasthouden."

Aldus had juffrouw Mathilda zichzelve voorgenomen.

Toch, den dag dat Josephine 's middags komen zou, was tante Roselaer 's morgens vroeg in den tuin bezig rozen te snijden. En dat terwijl ze altijd beweerde, dat bloemen in huis te willen hebben niets meer of minder was dan de natuur geweld aandoen. Alsof de bloemen er waren terwille van de menschen. De stumpers met hun verbeelding. De natuur, bezield of onbezield, zooals men dat noemde (alsof een bloem ook niet bezield zou zijn) was heel wat meer waard dan al die zielige stumpers, die zich beheerschers der schepping waanden, met elkaar!

Diene, die iets dergelijks al vaak genoeg had moeten hooren, omdat ze niet laten kon af en toe zichzelve 't pleizier van een bloemetje in een vaasje te gunnen (waar haar meesteres niets op aan te merken had, als ze maar van háár bloemen afbleef, oordeelde de gedienstige) schudde het hoofd toen ze juffrouw Mathilda dus bezig zag.

„Wel ja, zoo moet ze maar beginnen. En dan zegt ze nog, dat ze om 't heele nichtje en al de verdere familie niks geeft, en 't meisje alleen hier laat komen uit plichtsgevoel. Alsof ik haar, ondanks haar zonderlingheden, niet doorzie! Ze is net zoo blij als wie dan ook dat ze nu iemand kan vinden, om goed te doen. 't Is alleen maar, dat ze haar als 't ware in den weg moeten komen. Kijk ze nou doorhollen, voor ze haast begonnen is te loopen. Nou, zooveel te eerder is ze buiten adem en heeft ze er genoeg van. Wel zoo rustig. Hoewel een afwisselingetje mij ook niet schelen kan. Maar je weet in 't geheel niet, wat je aan zoo'n stadsche madam zal hebben. En als het voor mijn juffrouw nou per slot van rekening nog op verdriet uit moet loopen! Maar dan ben ik er ook nog, en zal ik dat juffertje de waarheid wel eens zeggen."

Juffrouw Mathilda was intusschen met de rozen haar zitkamer ingegaan. De sterk-geurende bloemen-overvloed lag uitgespreid op 't rood-pluchen tafelkleed, en zelf was ze bezig een doorn, die bij t knippen haar vinger ingedrongen was, te verwijderen.

„Dat komt er al van, dat je je principes ontrouw ben," bespotte zij zichzelve. „Had dat kind de tuin in laten gaan, als ze rozengeur genieten wou! Maar ja, voor buiten-liggen is 't wel wat kil, tenminste voor zoo'n stadsche huismusch, en wandelen, nou, daar moet ze waarschijnlijk de smaak nog van beet krijgen. 'k Moet dus wel beginnen met de natuur bij haar te brengen inplaats van, omgekeerd, haar bij de natuur. Want de natuur zal haar toch moeten genezen. Hoe verder van de menschen en d'r dwaze jachten en draven, hoe beter. En als 't aan mij ligt, zal ze hier genezen. Als je wat begint, moet je probeeren het te volenden ook. En goed."

't Ging minder gemakkelijk dan ze gedacht had, den doorn te verwijderen. Omdat ze ongeduldig werd brak hij nog af ook. En toen ze er eindelijk in geslaagd was haar vinger van den indringer te bevrijden drong zich een druppel donkerrood bloed uit het wondje. Ze veegde dien met haar zakdoek weg en even peinzend naar

't bloedvlekje op 't pas zoo helder-schoon batist:

„Een mooi begin: bloed en een wondje. 't Is te hopen, dat ik op 't eind andere vruchten oogst van mijn liefdewerk. Gelukkig maar, dat ik niet bijgeloovig ben."

Voorzichtig nu, om zich niet opnieuw te wonden, zette ze de rozen in een vaas. Terwijl ze 't deed groefde zich weer de trek van bitterheid, die zoo vaak haar gezicht oud en vervallen maakte om haar mond.

„Liefdewerk en ik. Wat ben je ook begonnen, Thilda!"

Doch 't was met de zorg van één, wie het dienen vreugde geeft, dat ze haar bloemen de trap opdroeg en neerzette op 't gebloemde kleedje, dat het tafeltje op 't logeerkamertje dekte.

Ze keek even rond naar de dingen die ze, in een geforceerd begeeren alles tot het uiterste toe goed te doen, de laatste dagen met zorg gekozen en geschikt had.

„Misschien niet geheel en al een jonge-meisjeskamer, maar ze zullen toch niet kunnen zeggen, ginds in Amsterdam, dat ik toegestemd heb, omdat ik 't niet laten durfde. Dan zou ik me wel met minder zorg tevreden gesteld hebben. En als ze dat meisje soms van alles van mij verteld hebben kan ze nou, wanneer ze althans een beetje gevoel heeft, wel begrijpen dat, tante Mathilda moge dan eenzelvig en wrang wezen, ze het tenminste niet zonder reden is.

Tevreden wijl ze zich voelde als een, die haar bitterheid kon koesteren en toch haar plicht niet uit het oog verloor, ging ze terug naar beneden.

En 's middags kwam Josephine.

Diene had haar gehaald.

„Als ze gezond was, zou ik het niet willen. Ze mocht dan klagen van „een langen weg, en zoo stoffig, en zoo heet en niet eens een tram," 't zou haar geen kwaad doen zelf dat eindje haar koffertje of taschje of wat ze bij zich mag hebben te dragen. Maar voor iemand die zich overspannen heeft is 't gerammel van een trein en 't voortdurend geschud worden op zoo'n lange reis al ruim voldoende. Om nou maar niet te spreken van je medereizigers, die, zwijgend of pratend, in beide gevallen meest al even vervelend zijn."

Ze leken bijna een verontschuldiging voor haar zorgzaamheid, deze woorden, waarmee ze Diene naar 't station dirigeerde.

Deze lachte even verstolen. t Was nog al natuurlijk dat, als de gelegenheid om iemand goed te doen je geboden werd, je die ook gebruikte, oordeelde ze. Zijzelve, geboren en getogen als ze was op dit dorp, en genoeg gewoon aan de stilte, zou toch bijwijlen naar een vollere werkkring kunnen verlangen als ze niet geweten had dat haar dáár-zijn alleen al haar meesteres deugd deed.

Ze ging dus gewillig, en droeg even gewillig 't niet al te zware handtaschje, dat Josephine meebracht. Onder 't loopen maakte ze haar conclusie: nou, veel gezelligheid zou die niet meebrengen. Ze probeerde maar niet eens een gesprek te beginnen, zoo volkomen zagen de vermoeide grijze oogen langs haar heen.

Juffrouw Thilde breide, zooals ze alle middagen om dien tijd breide (al werden de kinderen van nu misschien later erg vervelende menschen, dit nam toch niet weg dat ze kousen noodig hadden en de dominee's vrouw zorgde wel voor de distributie, zoodat ze geen bedankje hoefde aan te nemen) en ze gunde zich zelfs niet het onschuldige pleizier haar stoel een weinig te draaien, zoodat ze den weg overzien kon. Ze zou gauw genoeg weten, wie Josephientje was. En meevallen deden de menschen nooit.

Toch, terwijl ze haar steken telde, en de hiel zette, had ze steeds voor zich 't visioen van 't bleeke meisjesgezichtje met de grijze oogen en was ze, al bekende ze 't zich niet, hevig-verlangend te weten, of de Josephine van nu daarop geleek. Want naar dat bleeke, stille herinneringskind ging haar sympathie uit; wanneer 't nu bleek, dat de werkelijkheid geheel anders was!...

Toen 't kiezel in den tuin knarste onder voetstappen stond ze op. Maar zoo wel-overwogen deed ze 't, dat ze alleen maar een glimp van een grijze mantel zag, en daar-achter Diene's welbekend figuur.

En met dezelfde weloverwogen bewegingen trad ze de gang in, om haar logee te verwelkomen.

Ze kuste haar niet, en 't jonge meisje leek ook niet iets dergelijks te verwachten, wat juffrouw Mathilda ondanks zichzelve teleurstelde.

„Dus jij ben Josephine? Nou, onnoodig was t niet, dat ze je eens uit de stad stuurden."

't Jonge meisje stak haar een smalle hand toe en zei, meer plichtmatig dan warm: „t is heel vriendelijk van u, dat u me hier wil hebben, tante. 'k Zal probeeren u niet al teveel last te geven."

Juffrouw Mathilda keek toe, hoe ze haar mantel uittrok en ophing, haar hoed er-boven-op, alles met een loome beweging, als deed ze de dingen omdat ze nou eenmaal gedaan moesten worden, hoewel zij ze liever nagelaten had. Toen vroeg ze: „wil je dadelijk je kamertje zien, of drink je liever eerst met me thee?"

„Als u gewoon ben nù thee te drinken, neem ik ook eerst een kop thee. U moet vooral voor mij niets veranderen. 'k Heb niet graag het gevoel, dat ik lastig ben."

(Wordt vervolgd.)

Huizer Visscher *Willem Noordijk.*

HUIZER VISSCHER.

DE kunst van Noordijk is eerlijk. Menigeen zal hem *ouderwetsch* vinden. Hij kan eigenlijk niet mee doen. Want van stijl-excessen, opgelegd symbolisme, wil hij niets weten. En de aanhangers van het Kubisme en welk isme er nog meer moge zijn, kunnen hem niet voor vol aanzien. Zij zullen hem beschouwen als de vertegenwoordiger van een wegstervende school.

De toekomst zal ook over zijn werk oordeelen. En als velen, die *nu* als meesters in de kunst worden beschouwd, niet meer zullen herdacht worden, dan zal zijn eerlijk werk nog worden gewaardeerd.

Hij gaat stil zijn gang. Hij blijft studeeren, onafgebroken, hij stelde zich ten doel de vervolmaking van kleur en lijn bij een zoo natuurlijk mogelijke weergave van zijn object. Hij vraagt naar simpelheid en waarheid. Vaak aarzelt hij nog, gaat hij slechts zeer voorzichtig voorwaarts, maar hij *blijft* eerlijk en gaat niet boven zijn kunnen uit.

Eerlijk is ook zijn Huizer visscher.

Hier is niets vermooid, niets geïdealiseerd. Hij gaf ons de visscher, zooals hij is. En toch, deze kop *doet* het.

Liefhebsters van een mooi *plaatje* zullen misschien vragen: Wat is dáár nu aan?

Wij brengen nog veel te veel mooie plaatjes in onze woningen. Jammer genoeg.

Als er niet zooveel rariteiten gekocht werden, zou men het al gauw niet meer de moeite waard vinden, al dat moois in den handel te brengen. En de kunst zou er wel bij varen.

Zie nu deze visscher eens. Dit is een kop om van te houden. Op dezen man heeft wind en storm een aanval gewaagd. Die groeven en kreuken in dit gelaat getuigen van een moeizaam, arbeidzaam leven.... ook wel van verdriet.

Voor hem is het leven niet gemakkelijk geweest. Ruimschoots heeft hij zijn deel gehad van het leed, dat over de kinderen der menschen komt. Daar is *smart* geweest in dit leven; smart huivert om den ouden mond.

Maar er was ook moed.

Het licht in de oogen is niet gedoofd. Ze zien nog scherp en klaar. Geloof maar, dat hij, als 't noodig is, op zee in gevaar, nog wel precies weet, wat hij te doen heeft. Geloof maar, dat hij dan het juiste moment zal weten te kiezen. Daar is beslistheid in die oogen, daar is nog kracht in dat gelaat, ook al gingen de jaren heen en begint de moeheid te komen van den langen levensdag.

Dit is geen visscher van een *plaatje*. Die ziet er anders uit. Die heeft een ringbaard en blozende wangen en een joligen lach om den mond en ringetjes in de ooren. Die houdt de handen in de zakken en maakt leut met het visschersmeisje, dat hij toch ook nog wel aardig vindt, al komt hij al wat op jaren.

Maar Noordijk gaf geen *plaatje;* hij gaf het *leven.*

En daarom mogen we hem voor zijn kunst dankbaar zijn.

Ik zou deze kop uit kunnen knippen en vasthechten aan den wand. En dan zou ik vaak ook, even mijn werk stakend, naar mijn visscher zien.

Het is de kunst van Noordijk, die ons in zoo'n kop het *leven* doet kennen. Dit is geen momentopname. Deze kunstenaar legde in lijnen en kleuren het *leven* vast.

Wij leeren deze visscher *kennen.* Wij zien hem zooals hij *is,* een hard werker, een worstelaar voor het dagelijksch brood, een man, die gevochten heeft ook met het lijden, streng, stoer, maar ook mild geworden door de slagen, waaraan hij weerstand moest bieden.

Noordijk houdt van de visschers; hij schildert ze bij voorkeur. En de liefde tot de menschen maakte zijn kust mee tot wat ze is.

Hij gebruikt zijn objecten maar niet als speelgoed. Ze zijn voor hem maar niet interessante gevallen. Daarom ook is zijn kunst niet koud, maar is ze levend en echt. En daarom ook zien wij in dezen visscher maar niet een *geval,* maar een levend mensch. Wij gaan van hem houden, gelijk hij is.

Schilders als Noordijk geven ons iets en beteekenen iets. Wij geven voor zijn werk gaarne cadeau, wat ons als de allernieuwste kunst wordt voorgezet, al zal men ons daarom vermoedelijk wel zeer naïef en onbevoegd tot oordeelen vinden. Het zij zoo. Intusschen blijven we ons verheugen in dit eerlijk, gezond werk....

Zoo moeten wij, christenen ook. Niemand kan eigenlijk het leven zóó intens liefhebben, als een christen. Want alleen de christen ziet het leven en de wereld en het menschbeweeg in eeuwigheidslicht. Alleen de christen kent Gods bedoeling met het leven. En daarom moeten nu ook juist wij, christenen, liefhebben de kunst, die ons het leven geeft, zooals het is, echt en waar. En daarnaast blijven we verlangen naar een kunst, die ons iets doet voelen van het eeuwigblijvende àchter het leven, van het eeuwig-wezenlijke, dat in alle leven tot openbaring komt.

Of Noordijk ons ook dàt gaf. K.

BOEKENSCHOUW.

EERST maar eens de meisjesboeken.
Daar is dan *Nicola Silver* door Ethel Turner. *Gebr. Kluitman* te Alkmaar gaf dit boek uit. De schrijfster is bekend, maar ze heeft wel betere verhalen geschreven. Voor meisjes van een jaar of zestien, zeventien is hier, zeer zeker, boeiende lectuur, maar 't verhaal als zoodanig is onmogelijk, en, als er van een strekking sprake mag zijn, dan is die strekking verkeerd.

Beter is *Een Doktersfamilie in het hooge Noorden* door Agst Gjems Selmer, ook een uitgave van *Gebr. Kluitman.* Dit boek is geschikt, om eens aan de kleinere zusjes en broertjes voorgelezen te worden. Ze maken dan kennis met Noorsch klimaat en Noorsche toestanden en leeren heel wat, zonder dat het voor hen leeren is. 't Boek wil ook nog zoowat christelijk zijn; er komt nog iets in van de Kerstgeschiedenis, maar in dat opzicht begeeren we toch iets anders. Maar 't boek is heel goed te lezen en de strekking er van is uitnemend. Voor onze kleintjes een aanwinst.

Voor de 17 à 20 jarigen verscheen bij *Gebr. Kluitman*: *Eliza* door Valerian Tornius.

Dit is een dik boek en het geeft een roman, zoo men wil, die speelt omstreeks het jaar 1800. De auteur wil het meisjesleven van dien tijd teekenen, wel te verstaan het leven van een zeer rijk en voornaam meisje. Dat leven is arm, ach, zoo arm. Wie 't boek koopt, krijgt waar voor zijn geld. Maar wie meent, nu al heel veel te weten van het leven in Frankrijk van toenmaals komt bedrogen uit. Het is een zeer oppervlakkig boek; er is nergens diepgang. 't Slot vooral is zeer romantisch.

Veel en veel beter is: *Riek Noordhof* door Johanna E. Kuiper. 't Boek werd uitgegeven door *H. J. Paris* te Amsterdam.

Speciaal christelijk is het niet, hoewel er nog iets in komt van een christelijke meisjesclub. Maar van Riek Noordhof gaan we houden. Dat is een door en door gezond, natuurlijk kind, wat een groot voordeel is in dezen tijd. Voor 15—17 jarigen bevelen we dit mooie boek zeer gaarne aan.

Ook een goed boek is: *Zonnehuis* door Greta Vollewens—Zeylmaker, uitgave van *G. B. van Goor Zonen* te Gouda.

Ook dit is niet speciaal christelijk, maar 't is in den goeden zin neutraal en heeft een uitnemende strekking. Voor meisjes van een jaar of vijftien aanbevolen.

Van geheel anderen aard is: *Jobje's avontuurlijke jeugd* door G. Schrijver, uitgave van *D. A. Daamen's Uitgevers Maatschappij* te 's-Gravenhage.

Dit is 't beste boek niet van Schrijver: wij vinden het hier en daar verstandswerk. Jobje wordt wel eens heel vervelend ook. Maar Schrijver is niet de eerste de beste en dus geeft hij altijd nog wel een boek, dat er zijn mag. Een speciaal meisjesboek is dit natuurlijk niet.

Een heel gezellig boek is: *De boer van Dale-Hoeve* door J. S. Fletcher. We hebben hier een uitgave van *G. F. Callenbach* te Nijkerk.

Dit is nog eens weer een ouderwetsch, boeiend, Engelsch verhaal. Natuurlijk staan er onmogelijkheden in, maar dat hindert in dit verhaal niets.

Het leest zoo gemakkelijk, er staat zooveel in, het is juist een verhaal voor een langen, eenzamen winteravond of voor als je ziek geweest bent en nog geen kracht hebt, om weer aan 't werk te gaan. Dan kun je zoo'n boek lezen, het kost je geen inspanning, en de tijd gaat er je gauw bij om. We hebben hier een verhaal uit den tijd van Cromwell en het is avontuurlijk genoeg. Gaarne bevelen we het aan.

Een goed boek is ook: *Zuster Dorete* door Anna Magaretha Wertbach. Het is vertaald uit het Deensch en het kwam uit bij *J. N. Voorhoeve* te Den Haag.

We hebben hier te doen met de lotgevallen van een verpleegster, die in haar werk den Heiland wil dienen. Wel is de figuur van zuster Dorete door de schrijfster zeer sterk geïdealiseerd en ligt de romantiek er een beetje heel dik bovenop. Nergens gaat dit boek diep. Dit neemt echter niet weg, dat we hier met een goed, christelijk verhaal te doen hebben en dat zuster Dorete velen onzer afgunstig kan maken op de getrouwheid, die zij toont bij haar werken, als het er op aankomt een goed woord voor haar Meester te spreken. Laten de meisjes dit boekje maar lezen. Helaas, er zijn niet veel zulke Dorete's. Maar ze kunnen er komen.

Nu nog een boek van geheel anderen aard. Het kwam uit bij *Æ. E. Kluwer* te Deventer en heet: *Het patroonteekenen van eenvoudige kleedingstukken* door N. M. J. Rietveld.

Dit boek is bedoeld als een leerboek voor Kweek- en Normaalscholen, maar ook dames, die geen dezer inrichtingen van onderwijs bezoeken, zullen er iets aan hebben. De figuren zijn duidelijk en mij werd verzekerd, dat deze uitgave zeer practisch is en zeer bruikbaar.

K.

KANTWERK.

OOK de handel in kant heeft bloei en verval gekend. De Fransche revolutie, die immers soberheid eischte, maakte voor een tijd een einde aan het kantwerk. Napoleon echter hield wel van weelde en luxe en bij zijn huwelijk met Marie Louise werd er voor meer dan een millioen franken aan kanten besteed. Toen kwamen de klos- en naaldkanten weer zeer in de mode. De uitvinding van de machine bracht aan het handwerk een zwaren slag toe. De machine werkte immers zooveel goedkooper. In onzen tijd is echter het handwerk weer meer in eere gekomen en de met de hand vervaardigde kanten vinden gereeden aftrek.

Een tijd lang was de zwarte chantilly-kant zeer in de mode, maar de mode is grillig en plotseling werd deze kant niet meer gevraagd en bleven de groote kanthuizen met een onverkoopbaren voorraad zitten.

De Duchesse-kant is veel zwaarder van teekening, maar er is iets heel moois in te bereiken. Dat ziet men wel aan de Pelerine, die hier is afgebeeld. Zoo'n pelerine zou in onzen tijd ontzettend duur komen.

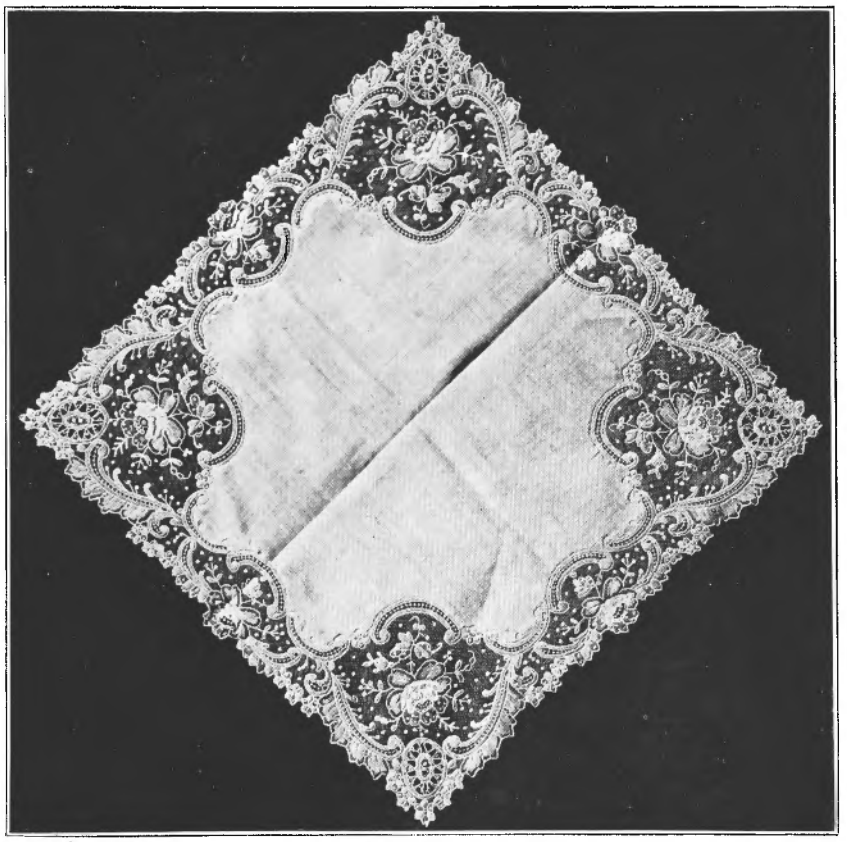

Zakdoek. Brusselsche naaldkant 1870—1900.

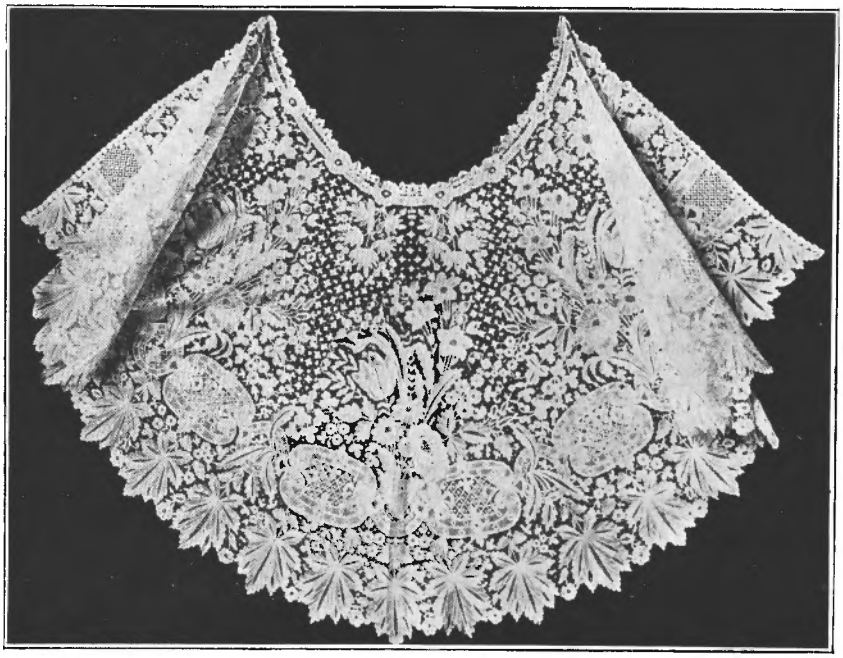

Pelerine Duchesse kloskant 1869—1870.

De Brusselsche naaldkant is in de negentiende eeuw wereldberoemd geworden. Wij reproduceeren hier een zeer mooi exemplaar. Menige jonge dame zou zeker gaarne zoo'n zakdoekje willen bezitten. Natuurlijk kost deze kant, uit de hand vervaardigd, veel. Het werk moet betaald worden. Maar men heeft dan ook heel iets anders, dan wanneer men zijn toevlucht neemt tot fabriekswerk.

Vroeger was het de gewoonte, aan een bruid ook een hoeveelheid kant in haar uitzet te geven. Men gaf dan gewoonlijk één garnituur in naaldkant en één in kloskant, bestaande uit een smalle en een breede strook, voldoende voor een japongarneering, bijpassende zakdoek en waaier.

Bij de Haven te Hammerfest.

Kinderen te Hammerfest.

KINDEREN.

IN vreemde omgeving en in vreemde kleederdracht, maar..... kinderen blijven kinderen. Vandaar, dat ook deze kinderen ons zoo bekend en vertrouwd toeschijnen.

Een ander volkstype? Ja zeker. En die mutsjes doen ook wel een beetje vreemd misschien en die jurkjes, maar 't kleintje heeft het vingertje in den mond gestoken en in die meisjes zit het moedertje al in. Dàt is ons toch wel heel bekend.

Hier is nu de toekomst van Noorwegen.

Denken we er wel genoeg aan, dat we in de jeugd de toekomst hebben? Dan zouden we toch nog wel méér die jonge levens behoeden en beschutten en dan zouden we ook wel minder trachten, die kinderzieltjes geweld aan te doen.

Het is gelukkig, als kinderen *kinderen* blijven, dicht bij vader en moeder. En het is gelukkig, dat er kinderen blijven.

Zóó is het bij ons en zóó is het ook in Noorwegen. De kleintjes op de foto hebben, toen onze fotograaf hen kiekte, niet kunnen vermoeden. dat er zoovelen in het vreemde land naar hun blije gezichtjes zouden zien. En hopelijk zouden ze, al hadden ze het ook geweten, zich daarvan niets aangetrokken hebben.

Je hebt soms van die kleuters, die de kunst van poseeren al heel goed verstaan, maar dan zijn ze ook eigenlijk geen *kinderen* meer, Een kind moet zich geven, zooals het is.

We zien op de foto de haven van Hammerfest. Als we aan deze plaats denken, kunnen we 't ons bijna niet voorstellen, dat daar de menschen leven zooals hier. We denken aan sneeuw en ijs en donkerheid en koude.

En op de foto's zien we die blije kinderen, buiten.

Kinderen vermaken zich overal wel. En is het ook niet heerlijk, dat een kind de omstandigheden aanvaardt, zooals ze zijn en toch zijn heerlijk optimisme niet verliest?

't Is dus in Noorwegen allemaal een beetje anders als bij ons en toch zoo gewoon. Dat komt van de kinderen.

IETS OVER ZELFVERTROUWEN.

Selbstvertrauen ist Vertrauen auf Gott.
ARNIN.

ER is een innerlijke kracht in den mensch die we zelfvertrouwen noemen. 't Is het veilig gevoel van zekerheid op iets dat onze trouw waard is of schijnt waard te zijn, want wie dieper ziet onderscheidt tweeërlei soort zelfvertrouwen.

We zien het als een natuurwet gebeuren dat de geest van een kind geleidelijk van de moeder afgroeit, zooals een bloem van de aarde omhóóg groeit en zich ontwikkelt tot vormen en kleuren die reeds te voren bepaald werden. Daardoor ontstaat de wilsuiting en wilsontwikkeling waaruit zelfstandigheidsbesef geboren wordt.

Of dat zelfstandigheidsbesef ontwikkeld wordt hangt van verschillende factoren af; de kennis der elementaire eigenschappen van de kinderziel van hen die opvoeden, de goede of verkeerde invloed die uitgeoefend wordt en wie iets kent van het werk in opvoedingsgestichten, weet dat de omstandigheden en de omgeving van een kind, een der grondoorzaken kan zijn.

Soms wordt het aangeboren zelfstandigheidsbesef zóó aangekweekt dat het uitgroeit tot een zelfvertrouwen dat eindigt in zelfoverschatting.

Ook het tegenovergestelde gebeurt maar al te vaak als in de kinderjaren een aangeboren schuchterheid der kinderziel wordt vergróót door vrees voor menschen en gebrek aan vertrouwen in het kùnnen van het kind. Het zelfstandigheidsbesef ontstaat dan niet eens, want elke wilsuiting wordt verbroken of verbogen, waardoor slapheid of onzekerheid een noodzakelijk gevolg is. Schijnbaar *gehoorzaamt* zoo'n kind, maar in werkelijkheid is het een slappe lijdelijkheid, een soort berusten in de macht van den sterkste die voor gehoorzaamheid wordt aangezien. En het schadelijke gevolg daarvan is, dat het kind zich onnatuurlijk lang *afhankelijk* gevoelt van de overheerschende kracht en inplaats van groot èn sterk voor 't Leven te worden, wèl grooter maar ook steeds zwakker voor 't komende Leven wordt.

Peter Rosegger zegt: „'t Kind is een boek waaruit wij lezen en waarin wij schrijven moeten. De persoonlijke eigenaardigheid moet in aanmerking genomen worden.... met haar kern — is die ontdekt — moeten we rekening houden.... Eén slijpsteen deugt niet voor alle menschen".

De persoonlijkheid van het kind moet worden gekend, geëerbiedigd èn beschermd wanneer dat noodig is. Anders is er kans dat het jeugdleven één lang onbegrepen zijn is, want de meeste verlegen kinderen kunnen er de woorden niet voor vinden om uit te drukken welke vage gevoelens bijna onbewust een snaar doen trillen in hun kleine maar meestal zeer gevoelige kinderzielen.

Hoe heel anders staan zij, na voltooiden groei van hun kinderziel, tegenover het dreigende leven rondom hen, dan de zelfbewuste typen die van jongsaf zich overal wisten te handhaven door krachtdadige wilsuiting, durf, brutaliteit en ook wel door geraffineerdheid.

Die psychische verschillen hebben immers onberekenbare gevolgen — vooral in het maatschappelijk leven.

Het type zonder 't noodige zelfstandigheidsbesef zal door gebrek aan zelfvertrouwen héél wat moeite en strijd moeten doormaken om te komen tot ontdekking van een zelfkracht — die toch in kern aanwezig is.

Het type mèt zelfstandigheidsbesef zal door zelfvertrouwen zich gemakkelijk handhaven, zal zelfs in de oogen van hen die oppervlakkig zien, dikwijls de persoonlijkheid kunnen vergrooten, maar ook héél sterk wordt dan het gevaar dat dit zelfvertrouwen de zelfkracht doet overschatten en doet ontaarden tot onvoorwaardelijk steunen op eigen macht.

En al lijkt het soms anders, tòch leert de levenswerkelijkheid dat alle *eigen* macht *tenslotte* gebroken wordt.

't Was zelfvertrouwen dat Napoleon met zijn leger in Rusland bracht .... maar zijn macht werd verbroken door omstandigheden waarop hij niet gerekend had.

Evenzoo ging het de Duitschers die in 1914 vol zelfvertrouwen uittrokken en tot diep in Frankrijk doordrongen, maar tenslotte moesten terugtrekken omdat de innerlijke kracht van het leger verbroken werd door invloeden van buitenaf die als 't ware een psychische „infectie" veroorzaakten en alle zelfkracht verlamden.

Ook het individu zal, in het maatschappelijk leven strevende in eigen kracht, bij een ander doel uitkomen dan hij zich voorstelde, want de eigen kracht zal eenmaal uitgeput raken en de moeilijkheden — die er altijd zijn of komen — zullen dan niet te aanvaarden en nòg minder te overwinnen zijn.

Zoo zijn er ook, vooral jonge menschen met een verbazingwekkend zelfvertrouwen dat oogenschijnlijk te benijden is voor menschen zònder de noodige levensdurf.

Om een beeld uit dezen tijd te noemen dit:

een ontwikkeld jongmensch durfde beweren dat hij alles kon beheerschen — behalve ziekte en dood. Er werd natuurlijk wat spottend om gelachen en allerlei mogelijkheden werden hem voorgehouden....

Voor alles was echter zijn eindoplossing: een overheersching, een opdringing van zijn wil — zoo noodig door suggestieve kracht.

Evenwel, na eenigen tijd deed die bewuste persoon zijn laatste examen en twijfelde er niet aan of het einde van zijn universiteits-studie was bereikt.

Maar hij zakte...!

En zij die zijn groot zelfvertrouwen kenden, vroegen waarom hij de examinatoren niet had weten te overtuigen dat hij mòest slagen....

Dit is een dwaas zelfvertrouwen dat zoo iemand belachelijk maakt en dan gewoonlijk opschepperij genoemd wordt.

In den harmonisch ontwikkelden mensch is echter zelfstandigheidsbesef maar óók afhankelijkheidsbesef.

Uit het zelfstandigheidsbesef komt de zelfkracht voort en uit het afhankelijkheidsbesef deemoed en eerbied voor God.

Toch blijft er, zooals boven reeds gezegd werd, tweeërlei soort zelfvertrouwen waar te nemen.

De mensch die zich voelt deel van 't geheel en beseft dat *alle* kracht komt van den Schepper, weet ook dat alle zelfkracht komt van God.

De ontdekking daarvan kan zijn zelfkracht vergrooten doordat zijn *vertrouwen* gegrond is op de Goddelijke kracht die niet laat varen de werken Zijner handen.

Dit is 't onderscheid tusschen de zelfkracht van den geloovige die een zelfvertrouwen bezit en vasthoudt waarvan Godsvertrouwen de basis vormt en het zelfvertrouwen van den ongeloovige die op eigen kracht vertrouwt als éénige kracht, als eigen macht.

Gelukkig zijn zij er ook, de menschen die een zelfvertrouwen hebben dat zijn kracht vindt in Christus, de centrale Levenskracht die door de eeuwen heen een blijvende, steeds weer *vernieuwde* kracht is te midden van al 't vergankelijke der stoffelijke wereld met de verborgen doodende krachten. Dit zijn de krachtmenschen die iets eigenaardigs hebben. Het is niet alleen de Christelijke *cultuur* die hen beheerscht, maar vooral het persoonlijk contact met Christus dat hun zieleleven stempelt. Zij zijn niet berekenend maar spontaan. Zij zijn niet als een acteur die te voren zijn gezicht beziet om te weten of hij wel den juisten indruk zal maken — zij spreken en handelen uit de spontaniteit van den christen.

Zóó is Toorop's „Godsvertrouwen". In 't gezicht van dien Zeeuwschen boer ziet men kràcht èn — zelfovergave, dááruit ontspringt zijn kracht, zijn eenvoud, zijn eerbied, zijn levensdurf — zijn stervensmóéd en stervenstróóst. Het is één, die 't zondige zelf wil loslaten *om Gods wil* en vasthouden aan het nieuwe zelf *om Gods wil*, een verkiezing en vastmaken van *Gods* doel in 't eigen leven.

Willem de Mérode zegt in „De Overgave":

Ik kan Uw wil niet meer weerstreven.
Ik kan Uw wil niet meer weerstaan.
Ik moet mij aan U overgeven
Want Gij zijt nergens meer te ontgaan.

Het moet komen tot levensoffer, tot overgave aan de *Goddelijke* kracht die in ons wil wonen en werken. En het is zoo héél zuiver wanneer deze dichter spreekt van „*weerstreven*" en „*weerstaan*". De wereldsche zelfhandhaving *schijnt* een eerste levenswet en moet overwonnen, te niet gedaan worden naar den eisch van Gods woord, wil het komen tot een „Christus leeft in mij".

Voor hen die een te kort aan zelfvertrouwen in zich hebben is het ervaren van de overwinnende Goddelijke kracht het steunpunt waardoor Zijn kracht in zwakheid wordt volbracht.

Wie te veel vertrouwt op *eigen* kracht zal eenmaal tot de ontdekking komen dat alle aardsche kracht verbroken wordt en zóó tot een afhankelijkheidsbesef dat deemoed en eerbied voor God *eischt*. Oppervlakkig gezien lijkt vertrouwen op het eigen ik niet zoo onmogelijk .... vooral waar lichaamskracht of intellect ontwikkeld is.

Maar zelfs Goethe, die toch tot een diepere zelfkennis gekomen was, sprak van duistere diepten in de menschelijke ziel .... van het kwade opkomend uit het onderbewustzijn .... en daar vervaagde alle vertrouwen op het ingeboren innerlijk. Het vertrouwen op de vernieuwende Goddelijke kracht maakt alles anders, maar ook is 't een waarschuwing om die opbouwende zelfkracht te gebruiken zooals ons geweten 't ons voorschrijft.

't Kan anders o zoo gauw komen tot een misbruiken van de zelfkracht die ontvonkte uit Gods kracht. Dat dit geen denkbeeldig gevaar is zien we al aan Kaïn die zijn lichaamskracht misbruikte toen hij Abel doodde. En aan Mozes die op de rots sloeg .... aan Saul die zijn koningsschap misbruikte en wiens leven een tragedie werd omdat hij de *gehoorzaamheid* aan God vergat.

Telkens en telkens herhaalden zich die tragediën in de geschiedenis der menschheid want elk tijdperk bracht misbruik van krachten.

In Bernard Shaw's „Mensch en Opper-mensch" zegt de duivel: „ik heb al de wonderbaarlijke uitvindingen van den mensch bekeken. En ik

verzeker je dat waar het de kunst van het leven betreft, de mensch niets uitvond, maar dat hij de Natuur overtreft in de kunst van dooden; met behulp van de scheikunde en werktuigkunde al de vroegere slachting van pest, hongersnood en pestilentie te weeg brengt. In de kunst des vredes is de mensch een knoeier. Ik heb z'n katoenfabrieken en dergelijke gezien met machines die 'n hongerige hond kon uitgevonden hebben als ie geld inplaats van voedsel noodig had gehad. Er ligt niets onder de nijverheidswerktuigkunde van den mensch als zijn begeerigheid en zijn sloomheid; zijn hart is in zijn wapenen .... Die wonderbaarlijke levenskracht waar je op bluft is 'n kracht des Doods; de mensch meet z'n kracht aan z'n vermogen tot vernielen".

Zoo laat Shaw den Duivel spreken in zijn gebied, over wat hij zag *onder de menschen*...

En 't is niet te loochenen dat er éénerzijds een kern van waarheid in zijn woorden ligt .... Als we slechts denken aan den laatsten oorlog met z'n gifgassen, mijnenvelden en torpedo's .... allen uitvindingen ter vernieling! En al werden de wapens neergelegd, de geestelijke strijd der volkeren werd er niet minder om. Dit weerspiegelt zich ook in ons volksbestaan, in staatspartijen en kerkelijk leven.

Allerwege is een misbruiken van gedachtenkracht en dadenkracht waar te nemen en het is vaak moeilijk te gelooven dat òndanks dit alles het *betere* er uit móét voortkomen, er uit zàl opbloeien. Want dit is de groote lijn die door alle gebeuren heen loopt: de opgang die komt door den ondergang van 't verkeerde.

Dat zien we in 't wereldgebeuren, in 't staatsleven en ervaren het in 't zieleleven.

Zóó was ook 't leven van Jezus: Zijn ondergang was een opgang voor de menschheid want Zijn ondergang was *geen* ondergang door de zonde maar een gehoorzaamheid aan God, tot in den dood en daardoor een overwinnende Levenskracht! Jezus weerstond elke verzoeking en toonde een zelfkracht te bezitten die het gróótste lijden en de grootste verlatenheid kon aanvaarden en doorstaan — ofschoon het Hem niet aan màcht ontbrak daaraan te ontkomen.

Het zelfvertrouwen, de zelfhandhaving van Jezus vloeide voort uit zijn volkomen zelfovergave aan het „*Uw wil geschiede*".

In Gethsémané was zijn zielestrijd zeer groot. In het oogenblik van Jezus' ziele-donkerheid werd het duister op aarde .... Maar Jezus overwon door Zijn zelfkracht en liefde die één was met den Vader en Zijn Liefde voor de menschen.

Die Liefde was de immer-bewegende drijfkracht van Zijn Goddelijke Zelfkracht en dáárop was zijn vertrouwen gebaseerd, daaruit leefde, daaruit groeide het. En doordat Jezus dien strijd gestreden heeft kan ook in ons een zelfvertrouwen komen dat ontspringt en leeft uit Zijn kracht, uit Zijn Liefde die de zonden wegneemt en het leven vernieuwen wil.

In de boeken van Selma Lagerlöf komen veel menschen voor die, vaak onbewust, een groote opheffende invloed uitoefenen op 't zieleleven van hun naasten.

Zou dat niet komen omdat er in hen veel liefde is?

Want zonder liefde wordt wellicht geestkracht ontwikkeld die wetenschappelijke waarden bereikt, maar de liefde ontwikkelt een zielekracht die anderen dient, die voert tot het offer, dat door de vereeniging van kracht en teerheid een opheffing van het zieleleven bewerkt en daardoor een bepaalde atmosfeer uitstraalt op de omgeving.

Het gelóóf in Jezus Liefde kàn in ons werken een kracht om het leven aan te durven, een moed om te strijden tegen het kwade, een kracht om te handelen en óók om te lijden en te wachten als en zoolang God het wil.

Dàn is ons zelfvertrouwen een levenskracht, gegrond op een Goddelijke kracht die nooit verandert of verdwijnt — een kracht die de tijdelijkheid met de Eeuwigheid verbindt.

JO BRANS.

'T SCHOOIERTJE.

Och, 't was maar een schooiertje
kleppend op zijn klompjes,
och, 't was maar zoo'n bedelkind
in wat vuile lompjes.

Even liep hij langs me heen
'k zag z'n donker kopje
zachtjes neuriënd klepte hij
naar het kleine slopje.

'k Zag z'n blauwe kijkertjes
'k zag z'n oogjes smèeken! —
'k hoorde zachtjes: „dag juffrouw",
'k heb nog làng gekeken. —

JO SPIERENBURG.

NIEUWE INRICHTINGEN VAN ONDERWIJS.

ZOO in den zomer wordt in de gezinnen heel wat gepraat over wat de kinderen worden zullen. Vooral waar als vooropleiding de Mulo, een H. B. S. of een gymnasium is afgeloopen, valt in deze maanden de beslissing, die van zoo groot gewicht is voor heel het verdere leven en in ieder gezin, waar zoo'n beslissing moet vallen, bestaat het verlangen om alle mogelijkheden te kennen om daarna de beste keus te kunnen doen.

Daarom wilde ik de aandacht vestigen op twee inrichtingen van onderwijs, die nog nieuw zijn en nog niet bij velen bekend, waarvan de een speciaal voor meisjes is opgericht en de andere de kansen biedt om juist ook voor meisjes later een prettige werkkring te geven.

Allereerst bedoel ik de *Academie voor Lichamelijke Opvoeding*. Dat ik hiermee begin, is omdat ik in de onderlinge correspondentie de vraag las: wie kan me inlichtingen geven over een diploma gymnastiek.

In den loop der tijden is de kijk op de gymnastiek een heel andere geworden. Werd het vroeger bijna geheel verwaarloosd, langzamerhand werd het oefenen van de spieren, het soepel en lenig houden van het lichaam van groote beteekenis geacht, een stuk van de ontwikkeling van den mensch. Daarom wordt de gymnastiek ook steeds meer gezien als een deel van de opvoeding en vindt aldoor meer de naam „lichamelijke opvoeding" ingang.

Ook is men meer waarde gaan hechten aan den persoon van den leider bij de oefeningen. Hoe gemakkelijk ontaardt het spel in ruwheid, hoe licht komen verschillen over eerlijk en niet eerlijk spel, hoe speelt niet de eerzucht parten. En hier zijn gelegenheden, waar een leider zeer veel invloed kan hebben en ook geestelijk opvoedend kan werken.

Steeds weer is men er daarom op uit om de opleiding voor de leiders van de lichamelijke opvoeding zoo uitstekend mogelijk te maken. Zoodoende is na zorgvuldige voorbereiding, ook op financieel gebied, opgericht een „Academie voor lichamelijke Opvoeding", waar dergelijke leeraren(essen) en leiders(sters) opgeleid kunnen worden.

De Academie is gevestigd in Amsterdam. Ze heeft een neutrale, een Roomsch-Katholieke en een Christelijke afdeeling. De practische oefeningen worden gemeenschappelijk gedaan, maar de theoretische vakken worden door docenten van de verschillende richtingen gegeven, zoodat degene, die de christelijke afdeeling gekozen heeft, ook zeker is christelijke docenten te krijgen.

Voor de vooropleiding gelden dezelfde eischen als voor de Universiteit.

De morgenuren zijn voor een groot deel gewijd aan theoretische studie, de middagen aan de praktijk (gymnastiek, spel, athletiek, het zwemmen, het roeien en de zelfverdedigings-sporten) opdat de leider ook werkelijk in staat zal zijn alle oefeningen naar behooren voor te doen.

Voor de oefening in de praktijk wordt gebruik gemaakt van het gymnastieklokaal van het Amsterdamsch Lyceum, van het Stadion, het Zuiderbad e.d. De theoretische vakken omvatten natuurlijk de anatomie en de physiologie, omdat toch ieder leider van lichaamsoefeningen de bouw en de verrichtingen van het menschelijk lichaam terdege moed kennen. En ook de psychologie, de paedagogiek en nog eenige andere vakken als maatschappij-leer, handenarbeid, kennis van doel en middelen van de Vrije Jeugdvorming enz.

De leergang duurt drie jaren. Het ligt in de bedoeling om deze Academie uit te bouwen tot een Hoogeschool voor lichamelijke opvoeding en dan ook de gelegenheid te geven om te promoveeren in de lichamelijke opvoeding.

Er bestaat ook nog de instelling van „toehoorderschap" voor de niet wetenschappelijke vakken. Zoodat ook personen die om de een of andere reden de vereischte vooropleiding niet genoten, tot het examen M.O. in de lichamelijke oefening gebracht worden.

Het secretariaat van de Academie is gevestigd Valeriusplein 11 Amsterdam. Daar is te krijgen de brochure „de Academie voor lichamelijke Opvoeding" door H. L. T. J. Deelen en K. H. van Schagen en verder alle inlichtingen die men verder nog over deze Academie zou willen inwinnen.

Dan wilde ik verder nog wijzen op de *Opleidingsschool voor Christelijk Maatschappelijken Arbeid.* (O.C.M.A.), die in Amsterdam dit najaar geopend wordt. Deze school is alleen voor meisjes bestemd.

Er zijn heel wat meisjes, die het heerlijk zouden vinden, als ze later als godsdienstonderwijzeres, wijkarbeidster, leidster in een christelijk philantropische inrichting of bij de vrije Jeugdvorming werkzaam konden zijn. Tegelijk sluit hierbij aan een groote behoefte aan geschoolde krachten in deze takken van arbeid. De O.C.M.A. hoopt nu in deze behoefte te zullen kunnen voorzien.

Meisjes met einddiploma Mulo of die de vierde

klasse van H.B.S. Gymnasium of Lyceum hebben afgeloopen, kunnen deze school bezoeken. Het is een tweejarige cursus. In het leerprogram staat de verklaring van het Oude en Nieuwe Testament, Kerkgeschiedenis, geschiedenis van uit- en inwendige Zending vooraan. Verder zal worden getracht een inzicht te geven in de sociale verhoudingen, wordt aan wijkverpleging, de verzorging en het bezighouden van het kind de aandacht gewijd. Ook huishoudkunde e.d. zijn niet vergeten. Zoodat als dit programma uitgevoerd wordt, de meisjes een schat van kennis meekrijgen, die ze in alle omstandigheden van het leven zeer goed kunnen gebruiken en die meer speciaal is toegespitst op wijkarbeid en jeugdleiding.

Het is een groote vooruitgang, dat steeds meer wordt ingezien dat ook voor dit werk scholing noodig is, zoowel theoretisch als practisch. De toestanden in het maatschappelijke leven toch zijn steeds meer ingewikkeld en plaatsen ons vaak voor groote moeilijkheden, speciaal in de groote steden. Ook al is men vervuld met veel toewijding voor de christelijk maatschappelijke arbeid, dan toch zal men niet altijd alle verschijnselen goed kunnen verstaan en op de juiste wijze helpend kunnen optreden, indien men niet op de hoogte is van de meeste elementaire zaken betreffende voedselvoorziening, woningbouw, sociale wetgeving, eerste hulp bij ongelukken, om maar enkele dingen te noemen. En ook zal men vaak in de conflicten tusschen menschen en het elkander niet begrijpen van leden van hetzelfde gezin, niet helpend kunnen optreden, als men niet opzettelijk zijn menschenkennis heeft verrijkt.

De bedoeling van de O. C. M. A. is niet om met al de kennis de toewijding te vervangen. Maar evenals een goede zieken-verpleegster naast de toewijding aan de zieken, theoretisch en practisch terdege moet worden onderlegd, zal zij in de ziekenkamer het lijden kunnen verzachten, zoo ook is voor maatschappelijke arbeid naast toewijding kennis van zaken noodig, zal doeltreffend geholpen worden.

Deze inrichting van onderwijs moet niet verward worden met een andere school, oorspronkelijk de Diakonessenschool geheeten, sinds 1920 Opleidingsschool voor Christel. Maatsch. Arbeid genoemd, nu wel als O. C. M. A. I betiteld in tegenstelling met de O. C. M. A. II, waarover ik hierboven schreef en die *dan nu* in October geopend wordt. Deze O. C. M. A. I wordt door veel jongere meisjes bezocht. Zoodat de leerlingen die school pas verlaten op een leeftijd, dat ze op de O. C. M. A. II pas beginnen. In verband met de leeftijd wil ik nog even opmerken, dat niet alleen meisjes die pas de Mulo of de andere bovengenoemde vooropleidingen verlaten hebben op de O. C. M. A. II verwacht worden, maar ook zelfs zeer gaarne meisjes van ouderen leeftijd, met het oog op de verantwoordelijkheid van het toekomstige werk.

Aan de school wordt verbonden een internaat, zoodat voor ouders, die buiten wonen, de zorg voor huisvesting voor hun dochters in een stad als Amsterdam, zeer wordt verlicht.

Mejuffrouw W. van der Paardt is directrice van de O. C. M. A. II; zoowel de school als het internaat staan onder haar leiding.

Haar adres is Boschweg 23 Apeldoorn en zeker zal zij bereid zijn ouders, die overwegen hun dochters deze school te laten bezoeken, meer inlichtingen te geven.

C. J. VAN DER HORST—OOSTERHUIS.

VERZAMELHOEKJE.

Er zijn in onze beschaving verfijningen, — zooals die op hygiënisch gebied, — die geld kosten, maar die wij niet meer kunnen missen, doch laat men zooveel mogelijk de jeugd gewennen aan eenvoud, haar leeren toekomen met een bescheiden weekgeld en haar leeren daarvan vooral aan anderen te geven.

Emmy J. B. in de N. C.

Voorschot-systeem.

Er komen steeds meer ondernemingen, die op afbetaling zegeltjes verkoopen, welke recht geven op aankoop van goederen in bij de zegelonderneming aangesloten winkels. Maar natuurlijk moet er meer betaald, soms zelfs 50 %. Dus wordt het koopje wel heel duur.

Stiptheid.

Een vrouw, die stipt is, laat zich niet door kleinigheden van de wijs brengen. Wanneer ze afgesproken heeft, om 5 uur thuis te zijn, zoo zal geen mooie etalage, waar ze op haar wandeling voorbij komt, geen interessant straatongelukje haar van haar voornemen kunnen afhouden. Een stipte vrouw zorgt, dat haar werk op tijd klaar is. Haar arbeid, welke die ook zij, gaat vóór, ook al heeft ze veel meer lust eens even een mooi boek in te kijken, een uurtje piano te spelen of een nieuwe japon aan te passen. Ons karakter vormt zich in den strijd met de kleine dagelijksche levens-hindernisjes. Wie heeft geleerd stipt te zijn in het kleine, zal ook betrouwbaar zijn in de groote dingen, waar 't op aankomt....

NAJAARSWERKZAAMHEDEN IN DEN TUIN.

HET stemt ongetwijfeld weemoedig, wanneer we zien, dat de zomer voorbij is.

Wel heeft elk jaargetijde zijn eigen schoon, en niet het minst de herfst, wanneer onze tuin als overgoten is met goud en purper, maar toch is het zoo n mistroostig gezicht, wanneer we perk na perk en bed na bed zien afsterven tot dat al de schoonheid van onze zomerbloemen is verdwenen. En al weten we dat „niets bestendig is hier beneên" we zouden het nog wel wat vast willen houden, want het scheiden van den zomer valt moeilijk.

Bij de afvallende bloem en het dwarrelende blad blijft ons nog alleen over de *herinnering*, die ons niet ontglippen zal. We denken terug aan al die weelde, verkregen na vaak inspannenden arbeid en met veel zorg en geduld.

Gelukkig komt er voor de bloemen- en plantenliefhebsters nooit een tijd, waarin er niets te doen is. Vooral bij de wisseling der jaargetijden is er volop werk. Ook nu weer. Veel kan opgeruimd worden of afgesneden. Vooral planten, die veel zaad vormen, verwijdere men voorzichtig uit den tuin, anders heeft men het volgend jaar veel last van „opslag." Van sommige soorten kan men zelf zaad winnen. Men doet dit bij voorkeur bij goed droog weer. Gedurende den winter bewaart men het zaad in papieren zakken of fleschjes. Het laatste verdient aanbeveling wanneer men last van muizen heeft. Vergeet vooral niet bij elke zaadsoort den naam te zetten.

Mignon Dahlia's.

Thans is het ook de tijd, om bollen te bestellen en te planten. Dit is een prettig werkje.

Zeg niet te spoedig bij het doorbladeren van de prijscourant: „wat zijn die bollen duur." Al is dit ook zoo, ze zijn het dubbel en dwars waard.

Wanneer ge ze thans niet plant, zult ge in 't voorjaar een schat van bloemen moeten missen.

De verscheidenheid die U wordt aangeboden is zóó groot, dat er voor ieder een keus is.

Zeker, 'k hoor U al zeggen: „maar juist die verscheidenheid brengt mij in de war zoodat ik niet recht weet, wat te bestellen!"

Als we U dan een raad mogen geven is het deze: bestel niet *te* veel soorten, en neem liever van elke soort eenige exemplaren meer.

De massale aanplant in den tuin maakt oneindig veel meer effect dan hier en daar een mager groepje dat nauwelijks wordt opgemerkt, en waarvan ge in het voorjaar bijna niet durft snijden omdat ge bang zijt, niets meer over te houden.

Ieder doet natuurlijk een keuze naar eigen smaak; de een houdt meer van Hyacinthen, de andere van tulpen en een derde van Narcissen. Wie over een ruime beurs beschikt, bestelt van alle soorten.

Nu iets over de behandeling. Zoodra men de bollen ontvangt, moeten ze worden uitgepakt daar zij anders door de voor pakmateriaal gebruikte boekweitdoppen gaan schimmelen en rotten.

Hyacinthen voor den vollen grond:

Planten in Oct., Nov. in goed losgespitten grond, welke met goed verteerde koemest bemest is.

Men plant ze op een diepte van 7 tot 8 c.M. en 12 c.M. uit elkaar en bedekt ze gedurende den winter met wat blad of turfmolm.

Hyacinthen voor potcultuur:

Direct na ontvangst oppotten in een voedzaam

grondmengsel. Men plant de bol zoo, dat de neus gelijk met den bovenkant van de pot komt, waarna men de potten zóó in den prond graaft dat er 4 à 5 c.M. grond op komt welke men bij vriezend weer bedekt, om daarna de potten half Januari in de kamer of serre te plaatsen.

Hyacinthen op glazen:

Hiervoor komen in hoofdzaak de enkel-bloemige soorten in aanmerking. Men vult de glazen met schoon water en zorge vooral dat het beneden-gedeelte van de Hyacinth (de wortelkrans) niet het water raakt. De glazen zet men op een absoluut donkere en vorstvrije plaats, doch wel koel.

Van tijd tot tijd vult men het verbruikte en verdampte water aan. Men brenge de glazen niet voor half Jan. in het licht. Men bestelle de speciaal voor dat doel geprepareerde bollen.

Tulpen.

De cultuur der tulpen is zeer eenvoudig. Zij houden van elken voedzamen grond.

Overigens is de behandeling gelijk aan die van de Hyacinthen.

Tulpen laten zich ook zeer goed vervroegen.

Hiervoor neemt men bij voorkeer de „Duc van Tholl" soorten, Daar de bollen van tulpen wat kleiner van stuk zijn dan die der Hyacinthen kan men er wat meer in een pot zetten.

Men vergete vooral niet, de zoo bekende Darwin-Tulpen te bestellen; ze zijn voor alle doeleinden geschikt, voor snijbloem, voor potcultuur en voor perken. Een bed met Darwin-tulpen is een sieraad voor den tuin.

Narcissen.

Narcissen behooren tot de vroegste en schoonste voorjaarsbloemen. Hoe aardig is een bosje Narcissen in het gras of tusschen het houtgewas. Deze bloemen geven nog dit voordeel, dat ze jaren op dezelfde plaats kunnen blijven staan.

Men moet ze nu zoo spoedig mogelijk planten in een voedzamen doch vooral geen versch bemesten grond.

De *Narcissus Poëticus* is zeer aan te bevelen, ook de *Jonquillen* odorus regulosus, welke welriekende bloemen voortbrengen.

Crocus.

Deze nederige onder de bloembollen kan niet gemist worden. Vooral de *groote gele*, geve den tuin in het voorjaar een prettig aanschijn. Ze houden van vochthoudenden grond en kunnen jaren achtereen vast blijven staan. Zij leenen zich ook bizonder, om bij groepjes hier en daar in het gras geplant te worden

De vier genoemde soorten behooren wel tot de voornaamste bloembollen.

Indien men ruimte, tijd en geld heeft kan men de collectie nog uitbreiden met:

Muscaria's (blauwe druifjes), Scilla's, Ixia's, Anemonen en Spaansche Irissen, om maar niet meer te noemen.

Een ieder kan dus nu weer er voor gaan zorgen, om later bloemen in huis en bloemen in den tuin te hebben.

In deze maand moeten we ook verschillende planten, die we gedurende den zomer buiten hadden gezet, in huis brengen. Hiertoe behooren o.a. de *Cactussen* en de *Azalea's*.

De cactussen laat men langzaam wat opdrogen en behandelt ze verder volgens de wenken, die wij indertijd over Cacteën hebben gegeven.

De azalea's, die in den vollen grond zijn gezet, pot men op. Het schaadt ze niet, wanneer men wat van de kluit af doet. Doet men dit niet, dan moet men ze zulke groote potten geven. Denk er aan, ze *veel* water te geven en vooral koel te zetten.

W.

OVER KLEUR.

VOOR we met de theorie der kleuren aanvangen, moet eerst een enkele zaak besproken worden, daar er anders licht misverstand zoude kunnen ontstaan. De zaak is bekend genoeg, toch dient er in dit verband even op te worden gewezen.

Er is n.l. verschil tusschen kleur en kleurstoffen.

De kleurentheorie is gebaseerd op de leer van het licht, en zooals ons straks zal blijken, is kleur ontleed licht, terwijl kleurstoffen de materialen zijn, die wat de toon of tint betreft, de kleur min of meer benaderen. De kleurstoffen zijn in zichzelf kleurloos, maar ontvangen door inwerking van het licht een zekere kleur.

Zooals alle voorwerpen ontleden ook de kleurstoffen het licht; een deel van de lichtstralen wordt geabsorbeerd, een ander deel teruggekaatst en brengen dan in ons oog den indruk van een kleur teweeg.

Zoo zijn dan rood, geel en blauw kleuren; vermiljoen en karmijn roode —, chromaatgeel en gele oker gele —, en pruisisch blauw en ultramarijn blauwe kleurstoffen.

In de kleurentheorie worden uitsluitend

de kleuren bedoeld en niet de kleurstoffen.

De boog in de wolken vertoont ons de zeven prismatische of spectrale kleuren, die elkaar aldus opvolgen: rood — oranje — geel — groen — blauw — indigo en paars of violet.

Die spectrale kleuren kunnen ook verkregen worden door het zonlicht te laten vallen door een glazen prisma, dat de eigenschap bezit het licht te ontleden.

Vangt men nu dat ontlede licht weer op, door er b.v. een vel wit papier of doek achter te houden, dan verkrijgt men eveneens de kleuren van het zonnespectrum.

Wij hebben allen dat verschijnsel wel eens waargenomen wanneer in een zonnige kamer het licht valt door een stukje kristal op een witte doek of wit papier. —

Kleur is dus ontleed licht en dit verklaart ons meteen waarom men in de theorie wit en zwart geen kleuren noemt aangezien wit het volle, ongebroken, kleurlooze licht is, en het zwart gemis aan alle licht.

Onder de zeven kleuren van het zonnespectrum zijn er drie, die men kleuren van den eersten rang of primaire kleuren noemt. Deze zijn: rood, geel en blauw.

Door vermenging van twee primaire ontstaan de kleuren van den tweeden rang of de secondaire kleuren.

Deze zijn: oranje = geel + rood; groen = geel + blauw en paars = rood + blauw.

Mengt men twee secondaire kleuren door elkaar, dan ontstaan de tertiaire kleuren of kleuren van den derden rang.

Deze zijn: roodbruin, door de vermenging van oranje en paars; geelbruin door de samenvoeging van oranje en groen en blauwbruin of olijfkleur door de verbinding van paars en groen.

De kleurencirkel geeft ons een aanschouwelijke voorstelling. Zie bijgaande figuur.

De primaire kleuren zijn:

1 rood, 2 geel, 3 blauw.

De secondaire kleuren zijn:

4 oranje, 5 groen, 6 paars.

De tertiaire kleuren zijn:

7 roodbruin, 8 geelbruin en 9 olijfkleur.

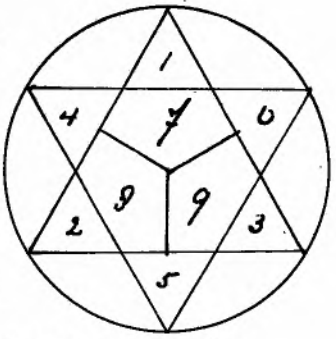

Voor we de kleuren aangeven, die in 't algemeen gesproken, goed bij elkaar passen, willen we eerst een eenvoudige proef bespreken, die ieder gemakkelijk kan nemen.

Ze bestaat hierin, dat men op een wit vlak — een wit vel papier b.v. — een stukje sterk gekleurd papier hecht, laat ons zeggen van een roode kleur.

Wanneer men nu een oogenblik strak naar dat rood kijkt, ontdekt men een merkwaardig verschijnsel. Om dat rood ziet men n.l. langzamerhand een groen waas komen en wordt het roode papier plotseling weggenomen, dan ziet men op diezelfde plaats een groene vlek. Hetzelfde verschijnsel vertoont zich bij andere kleuren met dit verschil, dat paars in de plaats van geel en oranje in de plaats van blauw komt. Dit verschijnsel laat zich op de volgende wijze verklaren. Het oog is gewend aan het volle, ongebroken, of kleurlooze licht, dat — zooals we zagen — samengesteld is uit verschillende tinten. Dwingt men nu het oog naar een deel van dat samengestelde licht te zien, dan vult het zelf de ontbrekende tinten aan.

Zoo in rood b.v. ontbreken de gele- en blauwe- of groene tinten en vandaar het besproken verschijnsel.

Deze proef leert ons dus, dat het oog bij rood groen, bij geel paars en bij blauw oranje wenscht te zien. Dergelijke kleuren noemt men elkaar aanvullende of complimentaire kleuren en zooals de ondervinding ons leert, staan die goed bij elkaar of harmonieeren.

De complimentaire kleuren staan in de kleurencirkel recht tegenover elkaar en zoo zien wij dan dat de complimentaire kleur van rood groen, van geel paars en van blauw oranje is.

In de praktijk evenwel moet men inplaats van met kleur met kleur*stoffen* werken. Voor geel kan men nemen gele ocker, chromaatgeel, ongebrande Sienna of kiezen uit andere gele kleurstoffen, die er nog voldoende aanwezig zijn. Hetzelfde geldt voor rood en blauw. De tinten van al die verven zijn zeer verschillend; vergelijk maar eens gele ocker met chromaatgeel of vermiljoen met Carmijn of pruisisch blauw met ultramarijn.

Het complement moet dus ook van een bijpassende tint zijn; welke toon men nu precies moet nemen, kan alleen door practische beoefening worden geleerd.

Het aangeboren gevoel voor kleur, dat wij allen in meerdere of mindere mate bezitten, beslist. Door oefening moet dat gevoel worden verfijnd.

Dit neemt evenwel niet weg, dat de theorie ons bij die oefening kan steunen, ons de richting wijzen waarin wij hebben te zoeken om een goede oplossing te vinden.

Men ziet althans, dat de leer der kleuren van groote practische waarde is.

DE NAJAARSMODE VAN 1926.

HET najaar is er, en hiermede de veranderde mode. Zoo gaat het geregeld door: elke verandering van jaargetijde brengt nieuwe verandering der Modekoningin.

Nu luidt het: Alle complêts zijn verboden.

En of wij ze nu al mooi vonden, en al tegenwerpen, dat japon en mantel, bij elkander passend, toch zoo'n keurig geheel vormen, 't baat ons niet. 't Staat onherroepelijk vast: de complêts zijn in den ban.

Gelukkig, dat wie het eertijds met smaak gekozen complêt nog dragen wil, er toch nog keurig, ja zelfs fijn mee gekleed kan zijn, al is 't niet bepaald „nieuw" meer.

Maar 't is dan nu toch wel zóó, dat we geen nieuw complêt meer maken. Slaafsche gehoorzaamheid aan de Mode wekt gelukkig in christelijke kringen nog steeds weerzin, maar het tegen-de-mode-ingaan, anders dan om zedelijke principiën in den meest uitgebreiden zin, is zeker niet aanbevelenswaardig.

En wat krijgen we nu voor het complêt in de plaats?

Op het gebied van de japonnen: de bolero.

Of ze mooi is? Over den smaak valt niet te twisten, maar ze maakt op mij een aangenamen indruk.

Ik wil trachten haar te beschrijven.

Eerst dan iets over *het lijfje*. Het is vóór geheel open; tot den zijnaad hangt het los; hierdoor laat het *een vest* van afstekende kleur zien. Het reikt tot aan den zijnaad.

Op dit vest worden de verschillende versieringen aangebracht. Versieringen in tallooze variatie's. Verbeelding, onder contrôle van goeden smaak, kan hier zóó scheppend optreden, dat we veel voldoening van onzen arbeid kunnen hebben.

Een rij knoopjes, één of meer groepjes fijne plooitjes of een andere aardige garneering geeft aan het kleedingstuk een eigenaardige charme, waardoor het dadelijk den indruk geeft iets aparts te zijn, als onze eigen vindingrijkheid het maar bewerkte.

En dan nog de gebloemde zijde! Zij is er in zooveel dessins, in allerhande kleuren en tinten, dat we waarlijk nooit verlegen behoeven te staan. En wat is er bij een bolero mooier dan een vest van gebloemde zijde!

In overeenstemming met de japon worden ook *de mouwen* gegarneerd. Tenminste, als zij mouwen heeft! Want dit is nog lang niet zeker: avondjaponnen worden vrijwel alle zonder mouwen gedragen. Onpractisch, dwaas, weerzinwekkend, zeker, maar zóó is de mode voor avondjaponnen toch.

Gelukkig; een, laten wij 't nu zoo maar eens zeggen, draagbare japon heeft mouwen, zelfs heel lange mouwen.

Van even over den elleboog tot aan den pols heeft de mouw een poef van dezelfde stof als het vest. Deze poef wordt aan den pols vastgehouden door een smal boordje.

Wie zoo'n poef niet bevalt, mag ook den onderkant van den mouw wel versieren met een ingezette punt van de stof, die we voor 't vest gebruikten. Deze afwijking van den poefregel wordt toegestaan. Een nog al milde bepaling!

En hoe is de japon van achteren! Heel eenvoudig; ze hangt recht neer; de ruimte wordt door een ceintuur bijeengehouden.

Hiermede ging de lange rechte lijn heen. Gelukkig maar!

We hebben den foudraalvorm nooit mooi gevonden! Een aardig, ruim, neerhangend japonnetje bewerkt met gekleurde zijde staat veel gezelliger, veel vrouwelijker dan die strakke foudraal. En dan die ontvleesde lichamen daaronder; ontvleesd door vermageringskuren op gezag der Mode!

De nieuwste mode geeft ons hoop op gezondheid en kracht bij de zwakkere kunne!

Maar — nu moeten we toch overgaan in den mineurtoonschaal. Wat zijn *de rokken* kort, onbetamelijk kort, ze reiken amper tot aan de knie!

Bij sommige modellen is *de taille* iets hooger. Zou ze haar natuurlijke plaats zoo langzamerhand terug krijgen? Of — zou het een noodmaatregel zijn, om toch nog iets, dat op een rokje lijkt, over te houden? — Heusch, zoo schijnt het!

De modekleur is wijnrood.

De diepe, donkere tinten worden gebruikt voor mantels; de meer sprekende voor japonnen.

Evenals bij de japonnen, hebben ook bij de mantels de klokkende banen en -punten afgedaan. Ze hielden een jaar stand; nu is 't onherroepelijk uit. Wij hielden er nog al van, maar — t is af.

Veel verandering is er anders bij de mantels niet gekomen. Bont is voor garneering nog zeer gezocht. Maar tal van mantels zijn op zij gerimpeld; hieronder komt dan een groep plooien uit. De plooien handhaven zich dus nog steeds.

Een bewerkt stuk — 't draagt den voor een dameskleedgarneering ongepasten naam van patte

— geknipt aan den rug — houdt de plooien en rimpels bijelkaar. Maar of 't nu daarom iets klauwachtigs heeft? Enfin, 't is maar een naam!

Vanuit deze patte komt de ceintuur. Deze is van voren gesloten met knoop en knoopsgat of met een gesp. Achter hangt de mantel recht neer.

En *de stoffen*, die de mode brengt?

We zagen een heel aardige nieuwe stof, veloutine; ze lijkt veel op crêpe marocain, doch ze is glanzender.

Voor mantels velours en andere dikkere wollen stoffen. En voor japonnen zijn 't vooral fluweel en gebloemde zijde. Vele bestaande dunne stoffen bleven bestaan. — De magazijnen hebben zeker nog voorraad!

Nu nog *de hoedjes?* Juist, klein. De bobbed-hairs houden ze nog steeds in miniatuur.

Zeker, de gelukkigen die haar mooie hoofdhaar nog hielden, kunnen wel klaar komen met een hoed, maar de bobbed-hair-manie maakt de keuze toch beperkter.

Heel goed doen het de fluweelhoeden van diep wijnrood. Deze kleur geeft aan het fluweel een warmen gloed, bijzonder geschikt voor de komende tijden van kille nattigheid en koude najaarsvlagen.

We meenen goed te doen dadelijk een japon te behandelen, als waarover we hiervoor schreven.

B 44.

B 44. Japon van wollen stof, met zijden vest. Hiervoor hebben we 2,65 M. stof noodig, die een breedte heeft van 1 M. Als de stofbreedte 1,30 M. bedraagt, dan is 2,05 M. genoeg.

Voor het vest en de mouwen nemen we 90 c.M. van 1 M. breede gebloemde, anders effen zijde.

Bij de berekeningen voor de benoodigde stoffen veronderstelden we een japonlengte van 1,18 M. en een bovenwijdte van 50 c.M.

Effen satijnstof, popeline of gabardine verdient voor deze japon aanbeveling.

Een vest van gebloemde zijde garneert heel mooi.

In het midden is een plooi, waarop een rij knoopjes is gezet.

Onder den kraag hangt aan weerszijden van het vest een smalle reep zijde.

Desverkiezende kunnen we het vest ook van effen zijde maken. Dan zullen we b.v. moeten plooien. Bij gebloemde zijde is dit niet noodig; deze garneert zich zelf.

De rok heeft aan den voorkant plooien. De rug bestaat uit één stuk en heeft onder de ceintuur een weinig ruimte.

De ceintuur loopt door naar den voorkant en bedekt den naad, die rok en vest verbindt.

Het vest reikt tot aan den zijnaad. Hierdoor kan het lijfje los blijven hangen. Dit staat mooi, 't geeft aan 't geheel een levendig cachet.

De rand van het lijfje kan zeer gevoegelijk met tres worden gebiesd.

De mouw bestaat uit stof en zijde. De onderkant van den mouw wordt ingehaald en afgewerkt met een smal boordje.

Voor het kraagje nemen we de japonstof.

Nu nog iets over *het knippen.*

Eerst bij een stofbreedte van 1 M.

Op de dubbelgevouwen stof leggen we achtereenvolgens: voorbaan, rugpand en kraag, alles met „midden-voor" en „midden-achter" langs den vouw der stof.

Het voorpand kan naast den rug, met de voorzijde langs den zelfkant, geknipt worden. Het ligt in tegenovergestelde richting.

Armsgaten en zijnaden van rug- en voorpand komen voor een gedeelte naast elkander te liggen.

Nu volgt de mouw. En hierop de ceintuur. De breedte der stof is voor de ceintuurlengte niet voldoende. We moeten er dus een gedeelte aanzetten.

Is de stof 1,30 M. breed, dan beginnen we op dezelfde wijze als we hierboven beschreven.

Voorpand en mouw kunnen nu beide naast het rugpand geknipt worden. De mouw komt naast het armsgat te liggen; onder den mouw het voorpand.

Voor de ceintuurlengte is nu de stofbreedte wel voldoende.

Normaalpatronen van B 44 worden franco à f 1,— toegezonden, Nummer der afbeelding en begeerde bovenwijdte zijn, bij bestelling, noodig op te geven.

A. BALDER.

Alle correspondentie over deze rubriek, bestellingen enz. richte men aan: Redactie „De Jonge Vrouw", Baarn.

Het gemakkelijkst is, wanneer men bestelt per postwissel of giro (rek. 20246) en de noodige bizonderheden achterop de strook of op het girobiljet vermeldt.

DAGBOEK VAN LIEN.

8 September, 's morgens.

Vandaag ben 'k toch zoo dankbaar, dat 'k niet 10 jaar ouder ben, dàn 'k ben! Als 'k b.v. eens 30 à 40 was, met nog zooveel vóór me om te leeren! 'k Moet er niet aan denken. Nù heb 'k nog tijd, en kan m'n leven *goed* besteden hoop 'k. Want wat is er verbazend veel, dat 'k niet weet, waar 'k geen *begrip* van heb, waarvan 'k den *naam* niet eens ken. Enfin, nu 'k 't weet, is er in elk geval nog 'n beetje verhelpen aan!

's Avonds.

'k Zit hier nog voor m'n open tuindeuren, maar tòch voel 'k de herfst al komen.

Dit is 't *aller*laatste.

De blâren verkleuren en een kille wind waait al door de dennen.

De zomer gaat en 't lijkt nu opeens of alles gaat.

Of er nu nièts meer komen kan. Of voor altijd àlles uit is, nu de *zomer* gaat.

9 September, 's morgens.

'k Heb daarnet in de vroegte heel veel bloemen geplukt, en overal in m'n kamer boeketten neergezet. Láát 't dan *buiten* kil en koud worden, *binnen* blijft 't vooreerst nog zomer!

13 September.

Vanmiddag wees iemand me op m'n „*plicht*".

Wat is plicht toch eigenlijk 'n naar, koud woord.

Ik houd vol dat 't 'n woord is, dat er heel niet eens hóórde te zijn.

Voor de zonde er was, was er bepaald nog geen sprake van plicht.

Alleen van liefde.

Laten de menschen elkaar dáárop wijzen, in plaats van altijd maar te hameren op die *plicht*.

We doen tòch al veel te veel uit plicht.

We werken uit plicht, zijn voorkomend, vriendelijk uit plicht.

Och, als we meer liefde hadden, dan was dat koude, nare woord niet eens noodig.

15 September.

Wat zijn wij menschen eigenlijk vreemd.

In de *natuur* is alles zoo rustig.

De boomen staan naast en achter elkaar, iederen dag, op hun stevige stammen, hun hoofden hoog in de lucht zoo nù en dan bewogen door den wind, maar toch onveranderd en vast.

De wegen loopen rustig voort, zooals ze gisteren liepen, en morgen weer loopen zullen.

De zon komt op, stijgt kalm en zeker, en daalt weer.

En 't gras, en de bloemen en de hemel, alles is rustig.

Alleen wij *menschen* moeten steeds verlangen, en veranderen, en lachen en schreien . . . . .

21 September.

Vanavond zag ik opeens de menschen langs de straten gaan.

Sommigen gingen alleen, op de fiets of wandelend, anderen gingen met twee of drie.

Maar allemaal liepen of fietsten ze làngs elkaar, bijna zonder elkaar op te merken.

En ieder had z'n eigen gedachten, z'n eigen sfeer om zich heen.

Enkelen keken blij.

Anderen schenen droevig.

Sommigen gingen naar groote, mooie huizen.

Anderen naar kleine.

*Alle*maal waren ze verschillend, dàchten ze verschillend, lèefden ze verschillend.

En tòch . . . . Tòch waren ze allemaal eender.

Allemaal *menschen*.

Met dezèlfde verlangens, met elkander op denzèlfden weg naar hetzèlfde doel.

Allemaal *menschen*.

Met hetzèlfde begin en hetzèlfde einde.

En — ik hoorde daar ook bij.

25 September.

Wij kunnen toch eigenlijk nooit groote gedachten hebben over ons werk.

Want wie eenmaal *Gods* werk gezien heeft in z'n orde en regelmaat, voelt dubbel eigen tekort.

Wàt dat menschen doen gaat zóó zeker, zóó ordelijk op tijd, als 't omwisselen van de jaargetijden!

Vàst iederen zomer wéér staan de boomen vol groen en iedere herfst liggen wéér de bruine blaren op de straat.

Zoo werkt een mènsch nòòit.

29 September.

'k Heb de zee gezien!

Eén wijd-blauw verte.

Met stil de spiegeling van 't nazomer-zonlicht over 't diepe water.

God, wat is *Uw* wereld mooi.

Zóó mooi nog, nu de menschen al eeuwen en eeuwen bezig zijn, ze te vernielen.

Hoe moet ze geweest zijn, toen ze klaar uit Uw volmaakte handen kwam!

U zag ze, en zie, ze was zéér goed.

LANGS DE WEGEN.

IN onze groote steden is het woningvraagstuk nog steeds niet geheel opgelost. Niettegenstaande de ontzaglijk snelle nieuwbouw, *blijft* er vraag. Vooral *practische* woningen zijn noodig, ook in verband met de weinige krachten, die er voor 't huishoudelijk werk te krijgen zijn.

„De Maasbode" gaf nu deze week een artikeltje over „Amerikaansche Flatbouw,' zooals die de laatste tien jaren in Den Haag is toegepast.

We zullen 't maar in z'n geheel laten volgen.

„Na den oorlog heeft de flat in Den Haag zijn intrede gedaan.

Wij dachten toen al echt-Amerikaansche huizen in de residentie te hebben gekregen, maar achteraf bleken ons de Haagsche flats niet veel meer te zijn dan rijkelui's etage-woningen met een gemeenschappelijke lift en restaurant.

Nu echter bestaan er plannen om aan Den Haag *real American flats* te geven.

De oude boom. *Foto van Mej. F. Lemstra te Scharnegoutum.*

Dit worden dan gebouwen met niet minder dan acht verdiepingen, voor ons land, waar de wolken nog al eens laag hangen, inderdaad wolkenkrabbers!

Ir. J. C. Wiebenga, die eenigen tijd in Amerika is geweest, om daar de flatwoning te bestudeeren, heeft met de architecten irs. B. Bijvoet en J. Duiker het ontwerp voor de nieuwe flats gemaakt.

Wanneer het plan doorgaat, zullen een 5-tal flats gebouwd worden aan den Benoordenhoutschen weg, 2 aan de straat en 3 daarachter gelegen, onderling gescheiden door plantsoenen, die ongeveer evenveel oppervlakte beslaan als de gebouwen zelf.

Natuurlijk worden de flats geheel in beton opgetrokken, waarbij de nieuwste bouwconstructies zullen worden toegepast.

De prijzen der flatwoningen zullen varieeren naar het aantal en de grootte der vertrekken; de goedkoopste woning zal f 1400 huur per jaar doen. Hoe hooger men gaat, hoe meer men moet betalen, want, zeggen de ondernemers, hoe hooger men komt, hoe zuiverder de lucht, hoe minder de last van stof en van straatrumoer. Voor trappenklimmen behoeft men niet bevreesd te zijn, want alles gaat per lift: een doorgaande personenlift voor alle verdiepingen van het sousterrain tot den daktuin en verder goederen- en spijzenliften naar de keukens.

Iedere woning heeft een stadsbrievenbus aan huis, zoodat men zijn gemakkelijke huispantoffels niet voor schoenen behoeft te verwisselen om even een brief te posten. De moderne stofzuigers zijn in de flatwoningen weer overbodig geworden; vacuumleidingen treden voor de geraasmakende stofzuigers in de plaats. Vuilnis werpt men in een koker om er niet meer naar om te zien, waschgoed eveneens.... maar in een anderen koker natuurlijk.

De leveranties van groentenboer, melkboer, fruitkoopman enz., kan men telefonisch bestellen en „aan huis" laten bezorgen d.w.z. via de goederenlift in de keuken, maar mevrouw kan ook zelf keuze gaan doen beneden in het sousterrain, waar de leverancier met zijn wagen wacht, of in speciale loketten zijn waren uitstalt. Mevrouw daalt dan af met de personenlift, doet haar inkoopen, laat groenten, aardappelen, enz. in daarvoor bestemde machines schoonmaken en vervolgens per goederenlift in haar keuken bezorgen.

Men kan natuurlijk ook in het restaurant van de flat gaan eten of eten van den kok laten komen. In het laatste geval bestelt men telefo-

Ondergaande zon. *Foto van Mej. E. van Dijk te Bilthoven.*

nisch en met de spijzenlift wordt het diner in de keuken van de woning bezorgd.

Er zijn nog tal van andere gerieflijkheden aan de nieuwe flats verbonden, zooals geruischlooze vloeren, daktuinen, auto-garage enz. enz. Ook voor de kinderen wordt gezorgd. Wanneer men 's avonds uitgaat of bij de buren eens een praatje wil gaan maken, schakelt men de luistertelefoon in de kinderkamer in. Men kan dan elk oogenblik zelf of door de wacht de kinderkamer laten controleeren, of de jongens niet te veel lawaai maken. Laat men bovendien een loudspeaker in de kinderkamer aanbrengen, dan kan men onderweg den kinderen nog een waarschuwing of een vaderlijke vermaning meegeven!

Of het leven ons tegenwoordig ook gemakkelijk wordt gemaakt! Maar wij vreezen toch, dat er door al dat mechaniseeren en nivelleeren veel van de poëzie van het leven verloren zal gaan."

Ja, dat lijkt ons ook!

Tenminste als de Haagsche flatwoningen precies zoo worden, als ze hier zijn beschreven.

Die luistertelefoon in de kinderkamer... nu, gemàkkelijk lijkt 't wel, maar of 't gemak hier nu 't beste is?

Het Bulletin van het Bureau voor Vrouwenarbeid noemde onlangs enkele vrouwen, die in ons land zelfstandige posities in den handel innemen.

We hooren veel van vrouwen op kantoor, op de fabriek, maar in den *handel* vonden er niet zooveel hun beroep.

Toch zijn er takken van handel en nijverheid. waar juist de vrouw op haar plaats is.

Het Bulletin noemt o.a.: De Koninklijke Hand- en Tapijtweverij „Kinheim" te Beverwijk, die commercieel zoowel als artistiek geleid wordt door Mevrouw Polvliet—van Hoogstraten. Mevrouw Annie Wiegman te Haarlem bestuurt een bloemenmagazijn, dat het Koninklijk wapen mag voeren en dat door vakgenooten ten zeerste wordt geroemd.

Er zijn, zegt het Bulletin verder, vele vrouwen als hoofden van modezaken, handwerkwinkels, kunstnijverheidzaken, drogisterijen, enz., maar er zijn er niet genoeg.

„De bevrediging, die naast de zorg, het leiden van een eigen onderneming mèt zich brengt pleegt door het Nederlandsche meisje onderschat te worden. Hetgeen bij een handeldrijvend volk als het onze verwondering wekt; en, gezien vooral de overvoerdheid der markt in vele gestudeerde en ambtenaarsgroepen, ten zeerste te betreuren valt."

Nu we tegenwoordig overàl vak-opleiding voor hebben, is 't niet te verwonderen, dat er ook iemand op 't idee gekomen is — een „*hooge-school* voor verkoopkunst" op te richten.

In Londen is er zoo een.

Ze is gesticht door Gladys Burton, een dame, die zelf academische opleiding genoten heeft, daarna jaren in de grootste Londensche zaken verkoopster is geweest, en nu uit haar eigen „zaakje" aardig geld slaat.

„Er is," vertelt de Telegraaf, „groote toeloop van leerlingen, onder wie opvallenderwijs tal van gestudeerde vrouwen, die bij haar de kunst van het verkoopen van het begin af komen leeren. Vele groote zaken doen een beroep op haar diensten; zij laten n.l. door haar uitmaken, op welke wijze de verkoopsmogelijkheden vergroot kunnen worden.

Gewoonlijk bezoekt miss Burton de magazijnen als gewone klant, wandelt met opmerkzaam oog door de afdeelingen van de zaak en brengt dan den eigenaar nauwkeurig verslag uit over de gebreken en fouten die zij heeft ontdekt. Haar voorstellen tot verbetering worden gewoonlijk aanvaard, want zij laat haar hulp zwaar betalen, en slechts diegenen doen een beroep op haar, die werkelijk vertrouwen in haar bekwaamheid en vindingrijkheid bezitten. Daar zij bovendien een voortreffelijken kijk op menschen heeft, wordt zij vaak door firma's belast met het engageeren van personen voor leidende functies."

't Personeel in de warenhuizen, die Mejuffrouw Burton met haar bezoek vereert, zal deze dame wel liever zien gaan dan komen.

Zoo'n „spiedend oog" is nergens erg welkom!

In „De Haagsche Post" schrijft op de vrouwenpagina Heliotrope over Egoïsme.

Meestal is ze wat langdradig, maar dit stukje is toch voor onze lezeressen wel de moeite van 't lezen waard.

„Het woord egoïsme," zegt Heliotrope, „klinkt leelijk in onze ooren; en met recht. Wie zal, in gewonen zin, de verdediging ervan op zich nemen? Egoïsme beteekent zichzelf in het middelpunt stellen, zichzelf bevoordeelen wellicht ten koste van anderen, aan eigen lusten zonder gewetensbezwaar voldoen. Daartegenover staat de deugd der zelfverzaking, staan zij, die bereid zijn te *dienen* in plaats van *gediend te worden*, de belangen van anderen te behartigen vóór de hunne, waar het noodig is van hun eigen begeerte afstand te doen.

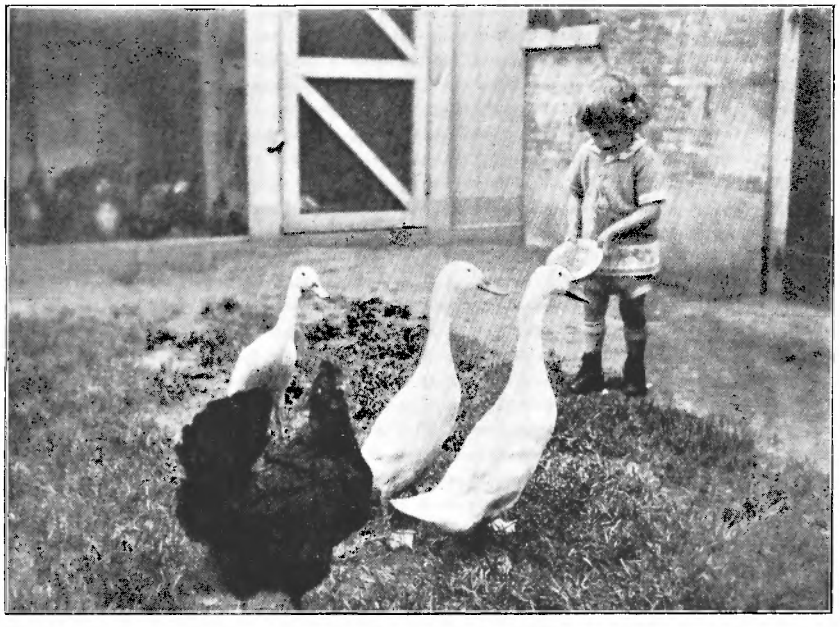

Kleine Thijs en zijn eenden. *Foto van Mej. P. M. Bouwmeester te Noordwijkerhout.*

Dit laatste vertegenwoordigt ontegenzeggelijk een standpunt van hooge moraal; maar er is ééne bedenking tegen, die wel in het oog gehouden mag worden. Men meent wel eens te vroeg dat men er rijp voor is, en menigeen acht het zijn roeping zichzelf te geven, zonder eigenlijk zelf nog iets te *zijn*. Wil men zichzelf verzaken, dan is het toch eigenlijk noodig dat men goed wete *wat* men verzaakt; wil men de belangen van anderen vóór de zijne laten gaan, dan moet men toch eerst zuiver hebben uitgemaakt, hoe de verschillende belangen tegenover elkander staan. Zoo niet, dan loopt men gevaar aan een ander een twijfelachtigen dienst te bewijzen of hem iets te geven, dat heel weinig waarde heeft.

Naast het zondig, bekrompen egoïsme, dat zijn grond vindt in liefde voor zichzelf, in het zoeken naar eigen gemak en eigen voordeel, is er ook een gezond, zeer goed verdedigbaar egoïsme, dat in de eerste plaats *bouwt aan zichzelf*. De vrucht wacht op eigen wasdom, drinkt de voedende sappen in en laat zich in de zonnestralen rijpen voor en aleer ze zich aanbiedt om te worden genoten. Zoo doet ook hij, die eerst zich bewust tracht te worden van de gaven hem geschonken, van de plaats, die hij heeft in te nemen, van de verwachting, waaraan hij heeft te voldoen. Ook is het een gezond egoïsme om het lichaam te verzorgen, zóó dat het een waardige woning moge zijn voor een krachtigen geest. Het is een gezond egoïsme om zijn medelijden te beheerschen, zoolang men niet de zekerheid heeft aan eigen verplichting te kunnen voldoen. Het is een gezond egoïsme om zich niet te laten afleiden van een grootlevensdoel, door minderwaardige zorgen en bezwaren waarmede anderen vervuld zijn. En zoo zou men meer gevallen kunnen opnoemen waarin een gezond egoïsme ons belet, slappe, krachteloze toestanden te kweeken en te doen ineenvloeien wat gescheiden zijn moest."

In de „Nieuwe Courant" stond een berichtje over „Hooger Onderwijs in de Huishoudkunde".

„De Universiteit te Bristol heeft in samenwerking met het college van onderwijs en huishoudkunde van Gloucestershire een bijzonder diploma in het leven geroepen voor vrouwen, die zich willen bekwamen in de huishoudkunde. De Universiteit te Bristol is de eerste van de Universiteiten in de provincie in Engeland, die dat diploma verleent."

Dit is een flinke stap in de goede richting, om voor de huishoudkunde als *vak* meer de belangstelling te trekken. In een rapport van het Engelsche ministerie van Arbeid wordt nog gemeld, dat in Engeland over 't algemeen de drang van meisjes naar fabriek en kantoor af gaat nemen, en dat er meer aanbod komt voor huiselijke werkkrachten.

PRACTISCHE DINGEN.

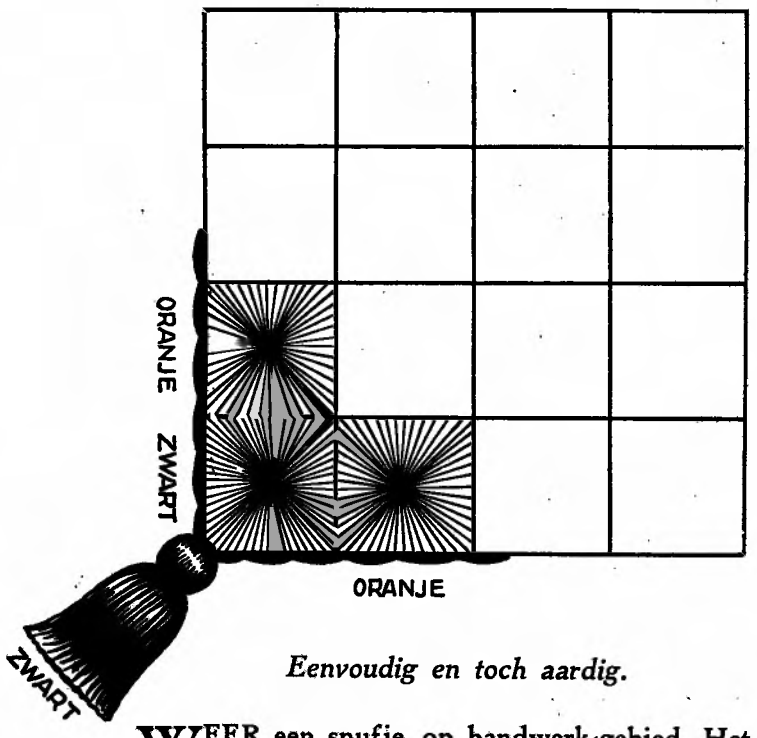

Eenvoudig en toch aardig.

WEER een snufje op handwerk-gebied. Het materiaal hiervoor benoodigd, is al heel eenvoudig en toch geef het geheel een aardig effect. Of misschien, *juist* omdat het materiaal zoo eenvoudig is, is 't effect zoo bizonder. Want heel vaak zijn de dingen, die van heel gewone „grondstoffen" vervaardigd zijn aardiger, dan al die *dure* kleedjes en kussens. Ook, omdat ze in den regel *origineeler* zijn. Meestal zijn ze product van *eigen* verzinnen en daardoor vallen ze buiten 't gewone, 't afgezaagde. Ons patroon is weer „iets ànders dan anders".

Men neemt een gewone, bont geruite handdoek en vult de ruitjes op met gekleurde borduurwol, beurtelings van een afstekende kleur, b.v.: zwart en oranje; telkens vanuit het middelpunt van elk vierkantje te beginnen en naar de rand toe-werken, op dezelfde manier dus als de bindgaten-letters. Als kussen-overtrek doet het heel aardig, afgewerkt met een zwart koord en aan de vier hoeken een groote kwast van dezelfde kleur. Natuurlijk zijn er nog allerlei andere aardige combinatie's van kleuren toe te passen. Dat hangt geheel van ieders aparte smaak af.

Ook kan men tea-cosy's maken van dit werk; weer omgewerkt met een koord, van boven een lus vormend; inplaats van vierkant, kan men het model hiervoor ook eenigszins wijzigen naar eigen smaak, b.v. trapsgewijs. Verder kunnen er nog verschillende andere leuke dingetjes van gemaakt worden, b.v.: een sluimer-rol, toilet- of spelden-kussentje, kleedjes, enz.

Van iets eenvoudigs kan men dus heel aardige geschenkjes fabriceeren, voor verjaar-dag of St. Nicolaas en het zal stellig in den smaak vallen. Vooral omdat zulke dingen *eigen* maaksel zijn, die dikwijls meer van de hartelijk-heid van de geefster getuigen, dan dingen, die kant en klaar in den winkel gekocht worden. WILLY.

ONZE BIJLAGE.

DE heer E. J. Veenendaal, die in den komenden jaargang hoopt een aantal vrouwenfiguren uit het Nieuwe Testament voor ons blad te teekenen, stond voor dit eerste nummer van den jaargang bijgaande teekening als proeve van zijn werk af.

Hij heeft naar aanleiding van het „kleinge-dichtje" van Guido Gezelle, dat als onderschrift gebezigd is, een teekening ontworpen, waarin al de motieven van Gezelle's woorden verwerkt zijn. Het oude schip, met zijn forschen kop, dat door de levenszee niet een vlakken weg zoekt, maar bijna tegen den wind in (let op den stand van het zeil, den fladderenden mantel en de hoog tegen het schip opslaande golf) door dezelfde golven, die zijn loop willen stuiten, omhoog-gedragen wordt naar den hemel. In het zeil, evenals op den mast, staat een kruis; de letters i h s zijn de beginletters van het devies van Con-stantijn den Grooten: in hoc signo vinces, in dit teeken zult gij overwinnen. De cirkel om het kruis is het symbool der eeuwigheid. Tegen den donkergelen achtergrond van den hemel schijnt zij om het kruis als een lichtkring te zweven.

De plaat zal, ingelijst, aan den muur hangend, zeer voldoen. Men merke het onderscheid op tusschen zoovele slappe, vaak zelfs leelijke stichte-lijke wandplaten en deze krachtige zinrijke, in schoon kleuren- en lijnenspel doorgevoerde teekening van den jongen teekenaar, een wel-sprekende oproep tot actief Christendom. De geheele omlijsting der teekening, een Gothische spitsboog, naar welks hoogtepunt de ra van het zeil precies heenwijst, laat een indruk na van omhoogstrevend idealisme.

CORRESPONDENTIE VAN DE REDACTIE.

Woorden van waardeering.

Ik weet, dat in onze christelijke gezinnen de jonge dochters gretig de handen uitstrekken telkens als er weer een nummer verschijnt. *Leidsche Kerkbode.*

Mej. M. J. de V. te H. U vindt de plannen voor een eigen kampeergebouw „reusachtig"? Nu, dat toont u. Hartelijk dank voor de opgave van de nieuwe abonnee's en voor den steun die u ons geeft bij de uitwerking van ons groote plan.

Mej. D. K. te L. Dat is taal naar ons hart. „Tevens moet ik u zeggen, hoe *eenig*, neen, verrukkelijk uw plan omtrent het kampeeren is. Wij zullen hier ook ons best doen en verzekeren u, dat, als allen, dit geloof ik vast, er zóó over denken als ik, het *vast* en *zeker* tot uitvoering komt. Het zal echt zijn."

Echt zal het zeker zijn. En als er meer zulke lezeressen zijn, komt dat „echte" er ook.

Mej. J. E. te V. Maak dan maar eens een berekening, mejuffrouw, en dan zult u zien, dat het toch heusch heel goedkoop is.

Mej. W. L. te D. Natuurlijk mogen ook dames meedoen, die al drie kruisjes achter den rug hebben. Een bepaalden leefdtijdsgrens stelden we tot dusver niet en dat zal ook wel niet noodig blijken. Wat de *leiding* betreft, de plannen daarvoor zijn nog niet uitgewerkt. Er wordt echter voor gezorgd, dat deze zaak uitstekend in orde komt.

Wie weet raad? Een onzer lezeressen is in moeite. Ze schrijft, dat ze op 18-jarigen leeftijd haar moeder verloor. Zij kwam toen aan het hoofd van de groote huishouding te staan: er waren zeven kinderen. Natuurlijk had ze 't erg zwaar, maar alles zou nog wel gegaan zijn, als de malaria haar niet zoo ernstig had aangetast. Een rustkuur werd noodzakelijk geacht, maar kon niet volgehouden worden, omdat de vader van het gezin ziek werd, en verpleegd moest worden. De vochtige lucht in de woonplaats werkte ook zeer schadelijk. Een totale uitputting volgde. Na den dood van haar vader kon er eindelijk eens aan rust gedacht worden. Gelukkig kwam de herstelling. Nu is onze lezeres weer zoo ver, dat ze aan 't werk kan gaan in een *gezonde* streek. Ze verlangt geen hoog salaris, maar daar staat tegenover, dat ze het zware werk, zooals schrobben en strijken nog niet kan doen. Overigens kan ze alle huiswerk verrichten, ook naaien, stoppen en inmaken.

't Liefst zou ze zijn in een klein gezin, waar ze goede voeding kan krijgen. Bij voorkeur zag ze zich geplaatst in een *christelijk* gezin. Met kinderen kan ze tamelijk goed omgaan; ze maakte een cursus in zuigelingenverpleging mee.

Misschien weet een onzer lezeressen plaats voor haar. Gaarne ontvangen we daarover bericht, dan zullen wij de werkzoekende lezeres blij kunnen maken.

Ons Kampeergebouw.

Reeds zijn onze lezeressen aan 't werk getogen en komen er giften binnen, terwijl anderen, als ze een nieuwe abonnee aanbrengen, afzien van een premie.

Zóó moet het voortgaan. Wij zullen in het volgend nummer de ingekomen giften verantwoorden. In dit nummer is ons dat nog niet mogelijk: de tijd is zoo kort en we moeten ons haasten om klaar te komen.

Wij hebben echter overwogen, op welke manier wij het onze lezeressen gemakkelijk kunnen maken bij het bijeenbrengen van giften.

Wij besloten in dit nummer van „De Jonge Vrouw' *drie* losse bijlagen in te sluiten. Eén daarvan kan door onze lezeressen gehouden worden. Maar de twee andere bijlagen sloten we in, om ze te *verkoopen*. De opbrengst daarvan komt dan ten goede aan het nieuwe kampeergebouw.

De verkoopwaarde van deze bijlage is minstens *f* 0.50 per stuk. Als minimum bedrag willen we echter den prijs op *f* 0.30 per stuk vastgesteld zien. De bedoeling is natuurlijk, dat iedere lezeres haar best doet, er méér voor te krijgen. Voor minder dan *f* 0.30 moet men geen exemplaar afstaan. Zooals gezegd, de verkoopwaarde is minstens *f* 0.50. Maar er zullen er zeker velen zijn, die er méér voor over hebben.

De plaat is uitstekend geschikt voor wandversiering. Wij zijn er van overtuigd, iets *goeds* te geven. Met onze platen bereiken we nu, dat we velen helpen aan een goede artistieke wandversiering en dat we meteen werken in 't belang van ons kampeergebouw. *Iedere* lezeres zal zeker twee dezer platen aan den man kunnen brengen. We rekenen er ook op, dat *iedere* lezeres dit doet. Dan zende men ons het geld zoo spoedig mogelijk toe en vermelde er bij: Voor de twee bijlagen.

Wij meenen, het onze lezeressen op deze manier zeer gemakkelijk gemaakt te hebben.

Tenslotte: men ziet, dat wij dadelijk beginnen, voor de kleine abonnementsverhooging iets goeds te geven. Maar daarmee zijn we er nog niet.

Lees maar eens het volgende.

Onze Platen in tint.

Wanneer Jezus Christus op aarde komt is zijn werking gelijk aan de werking van het rijzende morgenlicht. Het vloeit over de aarde uit, het doet alle dingen in schoonheid uitkomen, de bloemen opengaan, de vruchten rijpen.

Toen het donker was, leek alles eender. Kleurige bloemen, het groen der boomen, het heldere water, de aangezichten der menschen; ze waren alle van één kleur. Of liever, ze waren zonder kleur. De vormen waren verdwenen, omtrekslijnen vervaagd, diepten onherkenbaar.

Het is de schoonheid van het menschenleven, dat ieder persoon een eigen kleur heeft, een eigen karakter, een eigen type. De zonde maakt ook dat donker. Door de zonde wordt alles eender. De zonde wischt de lijnen uit, heft de onderscheidingen op, vervaagt persoonlijkheden, vernietigt het perspectief, werkt troostelooze eenvormigheid.

Als Christus komt, komt de schoonheid weer uit, de onderscheidingen worden weer duidelijk, de omtrekslijnen herstellen zich, persoonlijk karakter teekent zich af, het menschenleven wordt een relief, waaruit de figuren naar voren springen.

Zoo willen wij gaan opmerken, hoe in de Evangeliën bij de nadering, het rondwandelen en het heengaan van Jezus de vormen van het menschenleven weer aan den dag treden. De eigensoortigheid wordt duidelijk van oudere en kind, man en vrouw. Maar ook tot de individualiteit gaat de verheldering door. *De* vrouw van het Oosten wordt *een* vrouw voor Jezus. Verachting verwierp ze allen. Belangstelling, liefde heffen ze een voor een op. Vrouwenlevens gaan voor Jezus' aangezicht open als bloemen in het voorjaar, ze teekenen zich af, herstellen zich en ontbloeien in rijkdom van lijnen, in diepte, in veelvormigheid.

Daarvan willen wij schrijven en teekenen.

S. en V.

De eerste van bovenbedoelde platen wordt met bijschrift geplaatst in de volgende aflevering.

ONDERLINGE CORRESPONDENTIE.

Lieve Jo,

Met een gevoel van schuld ga ik je eindelijk eens antwoorden op je epistel in O. C. Je hebt gelijk hoor, dat ik echt een pessimistische bui had, toen ik beweerde, dat er zoo weinig meisjes zijn, die met me, het jonge-Vrouwen ideaal hoog houden. Maar ik dacht hier eigenlijk niet zoo zeer aan onze Christelijke meisjes, dan wel aan die meisjes, waar je zoo dagelijks mee in aanraking komt. Ik was toen nog op een groot kantoor, waar je niets anders hoorde, dan van af- en aan- gaande engagementen. Het heeft bij hen absoluut geen waarde. Ik denk dat ik onder den invloed daarvan, mijn bezwaren in O. C. uitte. Maar gelukkig, ze zijn er nog wel die hun geluk afwachten en afbidden en die dan, als een *in*-gelukkig meisje, als een groote gave van God, den voor haar bestemden vriend het leven trachten te veraangenamen, en elkanders karakter te begrijpen en zoo te veredelen.

En als je het zoo opvat, dan begrijp je m'n ergernis (of eigenlijk medelijden) wel, is het niet? Ik weet niet, of jij in een groote stad woont, zoo ja, dan zal je ook wel eens merken, dat er heel oppervlakkig wordt gerede-neerd over die onderwerpen, en dat het voor ons veel moeilijker is, en langer duurt, eer we „den waren Jozef" ontmoeten. Maar véél en veel liever zoo, dan op de manier van de wereld, die op danslessen, tooneelclubs en dergelijke elkander direct meenen gevonden te hebben. Je schrijft dat jij nog zoo'n kind bent, op dat punt. Nu, blijf jij dat maar, hoor. Echt kinderlijk (niet kinderachtig) is een van de kenmerken van het Christenmeisje. Je vindt mij vast wel erg wijs of ouwelijk, of zooiets. Vergis je echter maar niet! Ik ben ook nog heel jong en vroolijk, doch heb veel nagedacht en gelezen over wat ik je schreef. Ik ben bang dat het veel te veel is, naar de zin van de redactie, en eindig daarom met een hartelijken groet aan jou speciaal, en ook aan de andere O. C.ers van

LENY.

Beste Allen,

Dat ik, (doch ik niet alleen hoor!) enthousiast ben over het groote plan van onze geachte Redactie, kunnen jullie je zeker wel begrijpen hè? Ik heb dan ook direct m'n spaarpotje uitgeschud en het verzonden, er bij denkende, dat het toch al weer voldoende zou zijn, voor een paar planken of pannen aan ons eigen kampeergebouw.

Zeg Siska, Dina, Dick en allen die mij persoonlijk schreven, jullie zullen wel gedacht hebben: waar zit toch dat Heidebloempje, niet?

Ja, dat komt zoo: We hadden met een clubje overlegd, het kamp bij Kootwijkerbroek te betrekken, (den heer De Bruyne hartelijk dank voor zijn gegevens intusschen) doch door ziekte van de één, door mijn vele afwezigheid en door de slechte weersgesteldheid werd het al maar uitgesteld.

Ons plan was dan jullie persoonlijk te schrijven.

Tot — we in eens hoorden en lazen van het werk van de Redactie en we natuurlijk ons onbenullig werk en primitieve middelen direct terzijde hebben gelegd.

'k Vraag echter nederig excuus aan allen, die eerder bericht hadden moeten hebben van mij. Zeg Dientje, ik schrijf jou eerdaags, als ik meer tijd heb, eens een langen brief en Siska, jou ook. 'k Heb nog steeds je postzegel, hoor!

En nu, dear girls, ons beste beentje voor gezet. 'k Heb me voorgenomen, dat een ieder, wie ik maar te pakken kan krijgen, wat offeren moet. Als jullie nu ook allen je best doet, dan — ja dan, springen en zingen we natuurlijk al in 1927 op de Baarnsche heide.

Zeg, bedenken jullie van de winter tevens eens, hoe we onze gewaardeerde en actieve Redactie, bij die gelegenheid eens op z'n leukst zullen huldigen.[1])

Tot ziens dan en allen veel succes, ben ik na heel veel groetjes jullie HEIDEBLOEMPJE.

---

[1]) De beste hulde is, allen den raad van Heidebloempje op te volgen en te werken voor het Kampeergebouw
Redactie.

Beste Blondine.

Als ik me niet vergis, kreeg ik bij 't lezen van je brief, den indruk, dat je sommige gezegden uit mijn epistel niet goed begrepen hebt. Ik noemde „werkend lid" zijn een eerste vereischte om voorbereid te worden tot onze toekomstige taak.

Je antwoordt daarop: „'k ben secretaresse van onze M.V., dus zoo je veronderstellen mag, een werkend lid." Meen je dat ik heb willen zeggen, dat alleen zij die bestuurslid zijn, en zij die inleidingen maken werkende leden zijn? Laat mij dan ter verduidelijking nog iets daar aan toe mogen voegen.

Met „werkend lid" heb ik bedoeld, dat ieder meisje voor zij ter vergadering gaat, de te behandelen onderwerpen nakijkt.

Door zelfstudie, kunnen we al veel leeren, als we ons werk niet maar vluchtig doorgaan, doch grondig onderzoeken.

Toch blijft er nog veel over (laten we er maar eerlijk voor uitkomen) dat we niet begrijpen. Dat geven we dan in onderlinge bespreking. Wat we geleerd hebben, daarmee dienen we anderen. Daardoor bereiken we dan misschien ook, de zoo gewenschte besprekingen, waaraan, over 't geheel genomen, steeds dezelfde meisjes mee doen.

Wat het leveren van inleidingen betreft, daarover heb ik absoluut niet gesproken in dien zin, als zouden de leden er tegen op zien. Je zegt „bij ons worden ze trouw gemaakt." Welnu bij ons eveneens. Wie eenmaal lid is, volbrengt het opgedragen werk.

Wat ik op het oog heb, zijn de meisjes die de M.V. en haar werk nog niet kennen. En je weet wel, „onbekend maakt onbemind." Daarom wilde ik die meisjes een beetje over de bezwaren heen helpen, en hen vragen, niet achterwege te blijven, maar ons te volgen op den voorgestelden weg.

Dat je mijn laatste vraag „mag een getrouwde vrouw zich blijven geven aan Ver.werk" niet hebt beantwoord spijt me, temeer, omdat je er wel een meening over hebt. Mag ik nu een beroep doen op de lezeressen van „De Jonge Vrouw." Wie geeft een antwoord hierop?

Hartelijke groeten aan alle lezeressen van GRÉ.

NAGEKOMEN CORRESPONDENTIE VAN DE REDACTIE.

Banden voor den achtsten jaargang. Natuurlijk zullen ook nu weer heel veel lezeressen hun jaargang willen laten binden. Banden zijn bij de uitgevers te bekomen tegen *f* 1.25 per exemplaar. De uitgevers berichtten ons, dat de inhoudsopgave reeds gereed kwam.

Het Maartnummer. Zijn er ook lezeressen, die ons kunnen helpen aan het Maartnummer van den vorigen jaargang? Willen ze dan bedoeld nummer maar opzenden aan de Uitgevers Bosch & Keuning te Baarn? Wie een Maartnummer wil afstaan, bewijst de uitgevers een grooten dienst.

Wil *Marie,* die in O.C. van het September-nummer aan *Ans* schreef, even haar adres aan ons opgeven? *Ans* heeft er ons om gevraagd.

Negende Jaargang No. 2 November 1926

DE JONGE VROUW
GEÏLLUSTREERD CHRISTELIJK TIJDSCHRIFT

ONDER REDACTIE VAN MEVROUW J. M. WESTERBRINK–WIRTZ EN DEN HEER P. KEUNING
UITGAVE VAN BOSCH & KEUNING TE BAARN — TELEFOON No. 603 — POSTGIRO No. 20246
REDACTIE-ADRES: REDACTIE „DE JONGE VROUW", BAARN. VERSCHIJNT DEN EERSTEN DONDERDAG VAN IEDERE MAAND
ABONNEMENTSPRIJS f 2.25 PER HALF JAAR BIJ VOORUITBETALING. MEN VERBINDT ZICH VOOR EEN GEHEELEN JAARGANG

VORMENDIENST.

Want als gij wat blinds aanbrengt om te offeren, het is bij u niet kwaad; en als gij wat kreupels of wat kranks aanbrengt, het is niet kwaad.
Maleachi 1 : 8a.

Zóóver was het met Israël gekomen. Voor den Heere was het blinde, het kreupele en het kranke goed genoeg.

Scherp zegt de Heere door den profeet: Breng dat toch uwen vorst; zal hij een welgevallen aan u hebben? of zal hij uw aangezicht opnemen?

Wat Israël niet aan den vorst *durfde* brengen, dat werd voor den Heere bestemd.

Maar de *vormen* werden nauwlettend in acht genomen. Zeker, er *moest* geofferd worden. Wie zou er nu *niet* offeren? Dat sprak toch vanzelf. Maar als men dan ook offerde, dan was het in orde. Dan kon alles er mee door.

Vormendienst!

En zóó ver was het volk afgedwaald, dat het zijn zonde niet eens meer zag. Het volk zegt nog: Waarin berooven wij U?

Zoo gaat het altijd met den vormendienst. Wij worden er gerust onder. Wij gaan ons zelfs beschouwen als zeer voortreffelijke christenen. Wij nemen immers den dienst des Heeren zeer nauwgezet waar. Er is niets op ons aan te merken. *Wij* zijn het volk des Heeren.

Dan is er een Maleachi noodig, om ons uit onze rust op te schrikken. De Heere heeft een gruwel aan den vormendienst. Hij toornt er over. En we kunnen de *vormen* veel beter nalaten, als het wezen ontbreekt.

Waarom doen we toch, of we zulke *vrome* menschen zijn, als we ons hart verre houden van den Heere? Waarom doen wij, of wij Hem dienen, als ons hart de wereld toebehoort?

Wij moeten eens opschrikken uit onze gerustheid. Wij moeten ons zelf eens vragen, wie wij voor den Heere zijn.

De Heere wil waarheid en oprechtheid. Hij wil een verbroken hart en een verslagen geest. Dit offer kan Zijn heilig oog behagen.

„Waarin berooven wij U?"

Wie zichzelf kent, geeft in diepe beschaamdheid het antwoord. En hij voegt er de bede bij: Heere, ga niet met mij in 't gericht. En, och, leer mij, U te dienen met heel mijn hart.

K.

JOSEPHINE'S RUSTKUUR

DOOR

J. M. WESTERBRINK—WIRTZ.

ZOO zaten ze even later tegenover elkaar in juffrouw Mathilda's kamer, 't jonge meisje in 't volle licht en haar tante met den rug naar 't raam. Zoo had de oude juffrouw het geschikt; ze wilde 't voordeel hebben haar nichtje goed op te kunnen nemen, terwijl haar eigen gezicht in de schaduw bleef. Want zij, die er grootsch op ging dat ze niet gaf om de menschen, nòch om hun oordeel, voelde zich vreemd-onwennig tegenover dit jonge schepseltje èn dat in haar eigen huis.

Omdat Josephine niet van zins scheen een gesprek te beginnen, en haar zwijgen evenzeer als haar nerveus vingergespeel juffrouw Thilda een onaangenaam gevoel van onzekerheid gaf, zei deze bruusk: „Veel gezelligheid zul je hier niet vinden, Josephine. Omgang met de menschen heb ik niet, behalve af en toe een officieel bezoek van den dominee en een bijna even-officieel van z'n vrouw."

Even zagen de grijze oogen haar aan.

„Ik geef niet om de menschen," zei de matte stem.

Hoewel juffrouw Thilda er zich steeds op verhoovaardigde, dat ze er precies zoo over dacht, betrapte ze zich op de wensch: Josephine mocht in zooverre wat om de menschen geven, dat ze een beetje spraakzamer was. Nou ja, ze hoefde niet in eenen door te ratelen, zooals ze, de enkele malen dat ze naar de stad ging om boodschappen, jonge meisjes wel eens tot haar ergernis had hooren doen. Maar dit schepseltje tegenover haar scheen wel te loom, of te moe misschien, om uit zichzelve een woord te spreken of een gedachte te vormen. Als ze daar mee samen leven moest, de zomer door wellicht! . . .

Maar misschien was ze ook lichamelijk moe. Ze was immers niet goed! En dan zoo'n reis!

„Als je nu je kamer soms wil zien," opperde ze.

Traag rees Josephine op.

„Ja", zei ze.

En toen juffrouw Mathilda haar voorging maakte ze niet eens de opmerking, die deze toch verwacht had: dat trappenklimmen misschien vermoeiend was voor iemand van haar leeftijd, en dat de meid haar best de kamer wijzen kon.

Haast bij de deur al keerde de oude dame terug. Ze meende: ze had zich niet voorgesteld dat Josephine uitbundig zou doen over de kamer of over de rozen. Ze zou daar slechts afkeuring voor gehad hebben; ze hield immers niet van uitbundigheid. En dus wilde ze ook zichzelve niet toegeven, dat dit woordlooze en schijnbaar willooze aanvaarden van de menschen en de dingen, zooals ze nu eenmaal kwamen, haar teleurstelde.

Ze zei alleen nog even tegen haar logée: „als je soms wat rusten wil, ga je gang. We eten vandaag om half zes middageten."

Josephine scheen zelfs niet te merken hoe ze nadruk legde op dat: „vandaag."

Ze zei alleen (en 't scheen haar tante dat dit nu eigenlijk de eerste woorden waren die ze niet enkel omdat het nu eenmaal moest, uitte): „ja, wel graag. Ik ben moe."

Toen ze weer in haar kamer zat, alleen en breiend als gewoonlijk, voelde juffrouw Mathilda vaag: ze had niet geweten hoe zwaar de taak was, die ze op zich nam.

III.

Zondagmorgen.

Een paar dagen al was 't warm geweest; nu wilde het heet worden.

Er was in de natuur een loome onbewogenheid, die angstig maakte: geen wit wolkje zeilde langs het strakke blauw van de lucht; geen windje deed de boomtakken wuiven; er was alleen de hette en de loome zwoelte.

Daar, waar in het tuintje van juffrouw Roselaer de groote kastanjeboom schaduw spreidde, lag op een ruststoel Josephine.

Zelf had ze zich voorgenomen: ze wilde zoo min mogelijk last veroorzaken, opdat ze voor zoo weinig mogelijk te danken zou hebben. En juffrouw Mathilda liet haar begaan. Wilde Josephine zich-zelve helpen, wel, best. *Zij* zou zich niet opdringen.

Toch leek het, of het daar-heen-brengen van die stoel Josephine's kleine beetje energie volkomen uitgeput had, zoo lusteloos lag ze daar, haar ééne hand slap neerhangend tot bijna op het hoog-wordende gras; de andere, waarin ze een zakdoekje hield dat naar eau-de-cologne rook, af en toe met een matte beweging strijkend langs het voorhoofd.

Juffrouw Roselaer was naar de kerk gegaan. Josephine had haar nagekeken zooals ze daar

liep met haar gewone, stage gang, als bestond voor haar de warmte niet.

Nu, terwijl 't plechtig klokgelui de stille landen rondom overstroomde, peinsde ze er over, wàt het was, dat tante Mathilda drong tot kerkgaan. Om de menschen was het niet; ze zou liever tegen hun meening ingaan dan zich er naar voegen. En het type van een vrome, oude juffrouw, zooals Josephine zich dat voorstelde, was tante Thilda in geenen deele. Josephine kende haar nu al wel zoover om te weten, haar afgezonderdheid kwam eerder voort uit wereld-haat dan uit wereld-verzaking.

Ze wenschte nu bijna, dat ze wat meer gevraagd had naar tante Thilda's verleden vóór ze hier heenging. Maar de apathie die 't gevolg was van haar overspanning had ze kunstmatig en zorgzaam aangekweekt door de idee: ze behoefden thuis niet te weten, dat iets van wat er nu verder met haar gebeuren zou, haar nog interesseerde. En vroeger, als al eens de sprake kwam van tante Roselaer, was altijd moeders oordeel geweest: een zonderling mensch. „Of ze altijd zoo geweest was?" had Line, die graag zacht oordeelde over de menschen, wel eens gevraagd. Waarop moeder dan verteld had, dat Thilda wel altijd scherp was geweest, maar het toch in haar jeugd nog zoover had gebracht, dat ze zich verloofde. „Misschien is ze daarna, toen 't afraakte, zóó geworden," giste Line. Maar moeder schamperde: „Zich verkniezen om een ongelukkige liefde? Kan je begrijpen, daar moet je Thilda voor hebben! Ze zal 't zelf wel uitgemaakt hebben, al heb ik 't rechte van de zaak nooit gehoord."

Met dat beetje kennis van haar toekomstige hospita was Josephine naar hier gereisd. En juist omdat ze niet verder wist, interesseerde tante Thilda haar méér dan ze zichzelve bekende. Tusschen haar beide was als een onderbewuste stroom van sympathie: geen van haar tweeën had nog voor zichzelve uitgemaakt wat het was, dat haar in de ander aantrok. Maar 't feit, dat ze niet onverschillig naast elkander voortleven konden, was er.

Midden onder 't zacht voortdeinen van haar gedachten, werd Josephine zich bewust van haar onvoorziens gekomene interesse in iets buiten haar eigen levensteleurstelling. Maar mèt dat ze zich die wending in haar belangstelling realiseerde, drongen, bangelijk, haar gepeinzen zich weer samen in den engen cirkel, die nu al weken haar denken begrensd hield, en waarbinnen niets wat niet haar zelf betrof, toegang had. Toen zag ze weer, gelijk steeds in de lange traagvoortglijdende uren van den dag en de nog langere, nog trager sluipende van den nacht, als in een kaleidoscoop, immer dezelfde beeldenreeksen, met steeds zichzelve als hoofdpersone op het tafereel. Eerst als kind, bij één van de gelegenheden dat ze iets nieuws hebben moest, een hoed, of een mantel, of simpel een nieuwe jurk. En daarbij moeders misprijzend gezicht, als al wat de winkeljuffrouw, eerst geduldig, later kribbiger, aansleepte. niet bleek te kleuren bij haar teint of heur haar. En eindelijk 't gezegdetje van de winkeljuf, dat ze uit ervaring al van te voren vreesde: „Ja, mevrouw, 't is heusch een mooie hoed, (of mantel, of jurk) maar, ziet u, 't is niet gemakkelijk iets te vinden, wat de jongejuffrouw past. Maar deze kleur is werkelijk geschikt, heusch." En dan nog weken daarna moeders critische blik, telkens als ze 't nieuwe kleedingstuk droeg: of dat nu niet eindelijk haar mager, stakerig figuurtje wat bevalliger zou doen uitkomen.

Dan, later, zichzelve en Line bij de voorbereiding van de weinige pretjes, waar ze aan deel konden nemen. (Vaders zaken lieten niet veel uitgaan en toiletmaken toe en moeder, Josephine wist het nu, had veel voor zichzelve noodig.) Line, hoewel een beetje ernstig voor haar leeftijd en niet gemakkelijk zich gevend in luchtig gesprek, trok door haar goed-gevormd figuurtje, haar regelmatig gezichtje met de donkere peinsoogen en vooral door de massa krullend haar, die t ovale gelaat omlijstte, toch steeds de aandacht. Met een simpel neteldoeksch japonnetje zag die er goed uit.

Haar, Josephines, toiletjes kostten steeds veel meer aan garneering en moeite, en 't effect bleef zoo goed als nihil. In gezelschap meende ze steeds 't gehate woord „vuurtoren" van de gezichten af te lezen.

Dan weer (en ditmaal was er voldoening in haar herinnering) zag ze zich thuiskomen van school, een zeer goed rapport zorgvuldig geborgen in haar boekentasch. Met hoeveel inspannend werken die mooie cijfers verkregen waren, giste niemand thuis en zijzelve klaagde er niet over. Harer was enkel de triumf, dat ze een van de beste rapporten had. Dan stak het haar wel, dat vader en moeder veel meer hechten aan de cijfers, die de jongens meebrachten, en veel eerder daarnaar vroegen, maar immer weer was haar goed vooruitkomen haar toch een reden zich tenminste hierin te voelen: dat in 't leeren niemand thuis tegen haar op kon.

Toen, als een plots schijnsel, dat heel haar verder leven in haar eigen oogen veranderde en schoon maakte, 't idee: door te willen leeren. En de angst; dat het niet zou mogen, die maakte, dat heel lang ze er over zweeg. Tot ze er wel van spreken moest wijl ze anders van school

zou genomen zijn. Moeder vond het wel goed voor hààr; Josephine voelde in haar toegevende onuitgesproken gedachte: voor 't gezellige leven deug je toch niet. Vader praatte wat over de kosten, die de studie meebrengen zou, maar zwichtte voor 't argument: „later kan ik dan ook immers voor mezelf zorgen."

Zoo leerde Josephine door, aanvankelijk voor onderwijzeres, maar met in zichzelf al 't vaste voornemen, 't verder te willen brengen.

Voor de lagere akte slaagde ze tamelijk gemakkelijk; Fransch haalde ze er in den kortst mogelijken tijd bij, maar reeds het ploeteren voor die akte, toen ze al op school werkzaam was, en tot heel laat 's avonds studeerde omdat ze er niet alleen komen wilde, maar *gauw* ook, knauwde haar niet al te stevige gezondheid.

Daarop 't werken voor de A-akte, zonder matiging, hoewel ze zich vaak moe voelde en op... En toen ze ook daarmee succes had en zich kwelde met de vraag: of 't haar mogelijk zou zijn nu ook B te halen, de ineenzinking...

Zoo volkomen uitgeput voelde Josephine zich, dat zelfs de gedachte: ze zou nog weer opknappen en door kunnen studeeren, niet in haar opkwam. Ze zag zich als één, wier levensgebouw ineengestort was nog voor ze 't voltooid had; aan weer opbouwen kon ze niet denken; 't gezicht van de puinhoopen was op zichzelve al een marteling, maar toch — en dit was het zeer bittere — toch kon ze niet laten ernaar te zien en te bedenken hoe 't zou zijn wanneer alles nog stond, sterk en gaaf.

Thuis hadden ze gepraat over: goed uitrusten en dan wat kalmer aandoen. Niet verder studeeren meer. En ze hadden niet begrepen hoe door haar ziek-worden Josephine's levensillusie: dat ze eenmaal laag zou kunnen neerzien op hen, die haar om haar uiterlijke verschijning altijd een beetje geminacht hadden, vernietigd was. Dit niet begrijpen maakte hun goed bedoelde troost voor haar tot nieuwe bitterheid.

Moeders schrijven aan tante Thilda; tantes antwoord; 't ging alles als buiten haar om. Nu dat eene, waarnaar ze gestreefd had met al haar krachten, haar uit de handen gerukt was, wilde ze niet eens grijpen naar iets anders, dat vergoeding schenken zou. Ze wist niet, waarom ze verder leven zou, of zich zou inspannen voor wat toch nooit meer dàt zou worden, wat ze zich voorgesteld had. En omdat ze thuis nooit waardeerend over tante Thilda had hooren spreken, zag ze in haar inschikkelijkheid ook niet meer dan een niet-anders-durven. 't Eenige wat ze buiten haar verdriet, nog wist, was dit: ze was nu anderen tot last inplaats dat ze trotsch kon zeggen: „ik heb niemand noodig." En haar eenige zorg was: de last van dit weten niet te zwaar te doen drukken.

Zoo lag ze, gelijk reeds vele dagen, ook deze Zondagmorgen, gedoken in zelf-beklagen, opziende tegen 't oogenblik, dat tante Roselaer thuis zou komen en ze, tegen haar wil, alleen door de tegenwoordigheid van tante en Diene, opnieuw in contact moest komen met een omgeving, waar ze zelfs geen belang in stellen wilde.

En 't scheen of de weinige oogenblikken waarin ze bezig was geweest met iemand anders dan zichzelve, voorbij waren gegaan zonder iets veranderd te hebben.

Toch verbrak, dien eigen middag, opnieuw belangstelling den engen cirkel, waarin haar gedachten zich gevangen gegeven hadden.

Ze was met haar tante in de donker-gehouden huiskamer. De tuin lag op dit uur van den dag te stoven in de zon, en boven, op haar eigen kamer, was 't evenmin uit te houden. Zonder tantes woord: „je moet nu maar in de kamer komen rusten; boven is 't niet te doen" zou ze nog wel dàárheen zijn gegaan, want liefst was ze alleen. Maar ze voelde zich zóó moe nu, met die warmte, dat ze er zelfs niet aan denken kon tegen te spreken.

Hoewel de gesloten zonneblinden maar weinig licht doorlieten zat juffrouw Roselaer te lezen, gelijk iederen Zondagmiddag. Maar ook terwijl ze in haar boek zag, voelde ze de tegenwoordigheid van 't zwijgende nichtje, en 't weten dat een ander daar, in dezelfde kamer nu wellicht voortspon aan haar eigen gedachten, waarvan zij den inhoud zelfs niet raden kon, maakte haar onrustig. Want wel leek het, of Josephine sliep, zoo onbewegelijk stil lag ze met gesloten oogen, maar juffrouw Thilde zag haar te vaak zóó, dan dat ze gelooven kon: dit was steeds de verkwikking van de slaap. Eerder meende ze in die houding te moeten zien een veinzen van afwezig-zijn, om daardoor aan den dwang van een gesprek te kunnen ontkomen. Wat ging nu om achter dat blanke voorhoofd? En wanneer 't zwaarmoedige en sombere gedachten waren (en juffrouw Thilda wist bijna zeker, dat ze dit waren) moest zij dan niet iets doen om Josephine ervan te genezen, en haar moed tot verder leven te geven?

Dit idee zelve, waaraan ze toch niet ontkomen kon, leek juffrouw Roselaer absurd. Zij, die zich steeds verhoovaardigd had de menschheid te haten, zou dit jonge meisje liefde tot het leven moeten leeren? Liefde tot de natuur, dat zou nog gaan. Maar nu voor 't eerst voelde de oude dame 't zóó, als had ze al haar liefde overgebracht op de natuur, omdat ze geen mensch, die ze liefhebben wilde, vinden kon. Zou ze

met zulk een liefde een gestrande als Josephine kunnen bijstaan? Vaag schemerde het haar, ze zou haar eigen leven moeten herzien, voor ze de andere helpen kon. Maar dat was immers te zwaar! Wie had het recht haar dàt op te leggen?

Omdat, hoewel ze regelmatig de bladzijden omsloeg, 't gelezene toch maar half tot haar doordrong, lei ze in 't eind haar boek neer. 't Scheen haar ook, dat het donkerder werd. Voorzichtig, om Josephine, wanneer die werkelijk slapen mocht, niet te wekken stond ze op en stootte, door 't openstaande raam, één van de zonneblinden half open. Ja, de lucht betrok. Er kon wel onweer komen. Boven de tuin was nog dezelfde strakke blauwheid van zooeven, maar verder, naar 't Westen, stapelden zich de donderwolken op, dreigend. Zacht liep ze de kamer uit; ze kon, voor de bui losbarstte, nog wel even buiten gaan. Misschien dat het er al iets frisscher was.

Mèt dat ze zich alleen voelde opende Josephine de oogen. Haar blikken zochten 't boek dat tante Roselaer open had laten liggen. Telkens, terwijl ze tante lezend wist, had ze zich afgevraagd, wat voor lectuur het zijn mocht die deze vreemde oude boeide. Even nog aarzelend, bang dat ze overvallen zou worden, stond ze toch met een vluggere beweging dan ze zich den laatsten tijd aangewend had op, om te zien.

Tot haar verbazing las ze op het titelblad: „Boschgeheimen" door William J. Long. En zij had een theologische verhandeling of op z'n minst een stichtelijk boek verwacht als tantes verpoozing op Zondagmiddagen gelijk deze en na de kerk van 's morgens. De ontdekking was haar vreemd en daarbij amusant genoeg om haar even een glimlachje te ontlokken over deze zonderlinge oude, die in alles anders scheen dan ze meende te moeten verwachten. Wel verdween 't lachje even spoedig als 't gekomen was, en viel ze in haar gewone lustelooze houding op haar stoel terug, doch 't korte moment van geamuseerd zijn was er toch geweest.

Even later kwam juffrouw Thilde terug.

„We krijgen onweer," kondigde ze aan.

„Zoo?" vroeg Josephine enkel.

„Ben je er bang voor? 't Kan hier erg worden soms."

„In de stad niet. Daar is altijd zooveel geraas dat je 't eigenlijk maar half hoort. Hoe 't buiten is heb ik nooit ondervonden."

„Ja, dat is weer een van de zoogenaamde zegeningen van de beschaving, dat je niet eens meer vermag te luisteren, als de natuur op 't indrukwekkendst spreekt," zei juffrouw Roselaer ironisch.

Toen ging ze naar boven om alles goed te sluiten vóór de bui.

Josephine, haar naziend, vond het nu niet zoo heel vreemd meer dat ze zich voor boeken als „Boschgeheimen" interesseerde.

Zij, met haar hekel aan de samenleving en haar liefde voor de natuur!

Een half uur later had Josephine geen gedachten meer voor tante Thilde en zelfs niet voor haar eigen verdriet. Zoo hevig was het grommen van den donder; zoo verblindend 't flitsen van den bliksem, dat de heele kamer als in vuur zette. En nauw was de echo van de eene donderslag verstorven of een nieuwe vervulde met z'n rommelend rollen gansch de omgeving. Tot een hevige knetterslag haar ineens, verschrikt, opspringen deed.

„Als dat maar niet ergens ingeslagen is," zei tante ernstig.

Josephine zag in haar gedachten een brandend boerderijtje, één van de keuter-gedoetjes, zooals zij ze op haar reis hierheen voor 't eerst, en toen nog zonder veel belangstelling, aangekeken had. En ze voelde haar sympathie uitgaan naar de menschen, die misschien nu, in dit eigen oogenblik, alles verloren zagen gaan.

Zoo één met anderen had ze zich in lang niet geweten.

Langzaam verminderde het onweer in heftigheid. Alleen de regen bleef nog ruischen, doch dit was, nu 't zondvloedachtig neerplassen was overgegaan in een regelmatige val, eer een verkwikking dan een verschrikking.

Josephines eind-indruk van de heftige natuuruitbarsting, die ze dien middag had bijgewoond, was een gevoel van kleinheid dat, ze wist niet hoe, haar eigen leed en teleurstelling minder wegen deed.

IV.

Den volgenden dag was het kil en bijna guur; één van die plotselinge temperatuursveranderingen, waarvan ons land het monopolie schijnt te bezitten.

Josephine rilde in haar wit batisten blousje.

Juffrouw Mathilda, die het merkte, zei (en ondanks haar scherpe toon klonk het bezorgd): „je mocht wel een dikkere blouse aan gaan trekken. Je ben toch, hoop ik, wel zoo verstandig geweest een wollen of op z'n minst een flanellen mee te brengen? Deze is geen dracht voor zulk weer als van vandaag."

„Och," zei Josephine afwerend, als kwam 't er niet op aan wat er met haar gebeurde, of ze kou vatte dan wel gezond bleef.

(Wordt vervolgd.)

OCT·'26

E·J·VEENENDAAL

ELISABETH.

ALS de zon stijgt aan den Oosterhemel over de vlakke, zware wateren van de Doode Zee, ligt het dal van den Jordaan en alle dalen van Palestina nog in wachtenden schemer. Maar de bergen vangen reeds het licht, de bergen van Juda, waar Elisabeth woont.

Uit de vlakte van het vierhonderdjarig zwijgen der godsopenbaring rijzen, als twee bergen, de gestalten op van Zacharias en Elisabeth. Er is een doode zee, waarover onbewogen en zwaar het zwijgen hangt, al den bangen nacht. Dan gaat het gloren. Zie, de toppen der bergen schemeren reeds in het licht van den rijzenden dageraad. Het is roode glans, het roode licht van een tot onweer geboren dag: het rosse weerlichten om den boeteprofeet Johannes; de dreigende gloed van Herodes' bloedige vervolgingen.

Oude man, oude vrouw, die vergeefs hebben gewacht. In de verte doemen op als in nevel Sara, Rachel, Hanna, droeve zusteren der teleurstelling, in versmaadheid weenende; en Elkana's mantel, zorgend om Hanna geslagen, verglijdt als een troostende schaduw. Was ook Zacharias' spreken niet telkens weer: Elisabeth! Waarom weent gij? En waarom eet gij niet? En waarom is uw hart kwalijk gesteld? Ben ik u niet beter dan tien zonen?

Oude vrouw, wier leven niet tot zijn recht kwam, zijn vervulling niet vond. Oude man, wiens levenshoop niet tot werkelijkheid werd. Samen zijn ze wel gelukkig, passen zelfs bij elkander. Beiden uit priestergeslacht, vormen ze ook innerlijk een eenheid door gezamenlijke, levende begeerte naar 's Heeren dienst. Toch ziet de medicijnmeester Lukas, als man van gescherpte ervaring, onmiddellijk de leegte in het gezin en hij schrijft de voor vreemden verzwegen droefenissen met verbergende woorden neer in dat wonderbaar verhaal, waarin, als bij een gedraaide koorde, beurtelings de eene en de andere draad zichtbaar wordt. De geschiedenissen van Zacharias' en Jozefs gezin zijn in dat eerste hoofstuk van Lukas om elkander heen gevlochten, en vormen met zacht wisselend rythme, toch tezamen de historie van het eene krachtige werk, dat God door Zijnen arm gedaan heeft.

Onmiddellijk op de teekening der geestelijke eenheid der twee ouden, zooals die blijkt in beider onberispelijk godsdienstige levenswandel, volgt dat harde: geen kind. Niet een, staat er. De gedachte, die door deze opeenvolging wordt gewekt, en die suggereert in de richting van een mogelijke schuld, houden we terug.

Neen, Elisabeth heeft haar kinderloosheid niet, als Michal, aan zichzelf te wijten. Daarom, wie zou het niet verstaan, als bij Elisabeth in bittere stemmingen wel eens opkwam: waar kon een kind beter zijn dan juist in ons huis? Wederzijdsche liefde is er van man en vrouw. En verlangen. De opvoeding zal ook naar Gods eischen zijn. O, de lange stille dagen voor Elisabeth, als Zacharias in de stad, in den tempel zijn werk moet doen, als de gedachten zooveel vrijheid hebben. Ze stormen en steigeren, en klagen soms zachtjes weemoedig, soms jammerend wanhopig. Daar ginds klinken talrijke kinderstemmen en toch: de kinderen zijn er haast te veel in dat huis; de liefde, noch het verlangen begeerde ze; en zonder zorg sloeg men ook de geestelijke leiding niet gade, het werd met de eischen Gods niet zoo nauw genomen. Waarom niet hier? Zacharias zal niet het verwijt uitspreken, dat zij hem geen vader maakt. Maar de stilte spreekt ook. Ze ziet wel, dat hij met moeite buigt voor Jehovah's bestel. En nog altijd, bij 't verouderen en verschrompelen van het lichaam, is beider hart gebleven als van hen, die, pas gehuwd, hunkeren naar het geheim, dat de vrouw aan den man zal toefluisteren in een avondstonde. Toch: vreemde kinderen zijn hun spoedig te druk, want onbewuste afgunst maakt prikkelbaar; ook voor 't huis kunnen ze zoo rumoerig zijn, de kinderen van de buren. God alleen hoort, dat er nog dag aan dag een gebed wordt gebeden...

Dan de dag, dat met vreemd gebaren Zacharias thuiskomt uit Jeruzalem, na de beurt zijner dagorde, toen de dagen zijner bediening vervuld waren. Onbegrijpelijk eerst, als buiten zichzelf, sprakeloos; langzaamaan eerst begint ze te verstaan wat hij wil. Schrijven wil hij, en met oude bevende vingers staat het daar in de was te lezen, mededeeling over een verschijning, en over een belofte en over een naam.

Ze schaamt zich eerst over de vervulling van het verborgen gebed. Vijf maanden, zoo lang mogelijk, houdt ze zich schuil. Zoo oud — daar wordt over gesproken, gespot misschien. 't Is haar te teeder, ze verdraagt niets, geen weggestreken glimlach zelfs, van wie ook. Dan maar liever alles verbergen. Als 't nòg eens verkeerd ging — wie verwachtte anders — dan kon er geen droefheid meer bij van anderen, die het geheim meewisten. Straks, als de vreugde zeker was, dan ineens met het kind naar voren. Dan wil ze er wel voor bespot wezen. Dan staat ze

in de trots van vrouw, die moeder werd. Dan mogen ze lachen; ze lacht zelf het lachen, dat God haar gemaakt heeft; ze heeft blijdschap en gedenkt de benauwdheid niet meer om de blijdschap, dat een mensch ter wereld geboren is. Maar eerst zwijgen, met Zacharias, die stom blijft, al haar wachtenstijd; die niet meer hardop met haar kan bidden, doch stuntelig schrijven moet ook voor haar, wat ze zoo graag uit zijn mond had hooren klinken, den naam van het kind. Straks zal ze dien moeten volhouden tegen de familie, die niet weet en dus niet wil.

Elisabeth komt in 't gezin naar voren. Zacharias in zijn hulpbehoevendheid kan haar thans minder dan ooit missen. Ze draagt de hoop der toekomst bij zich. Zij groeit in het besef, dat zij een mag voortbrengen, wiens naam groot zal zijn voor den Heere. Door hem wint haar leven aan waarde. In hem krijgt het een nieuw doel tegen den tijd des ouderdoms, wanneer gewoonlijk de blikken zich naar het verleden gaan richten.

En, als tot haar komt onder de olijven, die zich koesterend om haar buigen, zij, die moeder worden zal van eenen, die niet slechts groot, maar eenig voor God zal zijn, dan wordt het wederzijdsch geheim als in wonderteedere weerspiegeling beleden. Hun begroetingen voeren hen op als op vleugelen. Beiden staan in het licht dat over de bergen klimt. Elisabeth groet Maria, maar haar woorden schijnen ontstraald aan het in ongeborenheid sluimerende kind. Het kind geeft ze in. Door hem herkent zij het goddelijk geheimenis in Maria, wanneer ze haar als „moeder mijns Heeren" begroet, en huis en ziel voor haar openstelt als een woning tevens voor Hem, die ze met de palmtakken harer aanbidding ontvangt. Heerlijk was haar eigen moederschap, maar hier vindt het toch zijn grens. De geestelijke gestalte van Johannes den Dooper, die hij later vertoonen zal, werkt zich hier in Elisabeths houding reeds uit, de ootmoed die zeggen kan: die na mij komt, is sterker dan ik. De moeder groet in de moeder, wat straks het kind in het kind begroeten zal. Elisabeth is voorloopster van Maria, en beiden maken zich op om te worden verlicht door het licht, dat haar huis en het gansche huis Israëls komt verlichten; ja dat door de duistere nevelen van ieders doode zee komt heenbreken. Drie maanden is het of het Kind Gods in Maria achter het kind Gods in Elisabeth aanschrijdt zooals de zon de morgenster nastijgt. Dan gaat Maria terug.

Straks zijn het bergland van Juda en alle diepe dalen der wereld overgoten met het Licht der lichten. Johannes, de morgenster, is opgenomen in het groote licht van den dag, dat moest wassen, terwijl hij minder werd. Elisabeth zingt met eigen stem in de blijdschap en verheuging onder de velen, die zich over de geboorte van haar kind verblijd hebben, maar meer nog over de geboorte van Hem, die sterker was dan haar kind. Die na hem kwam, maar voor hem was geworden.

Dit is Elisabeth's grootheid, dat zij kon minder worden voor haar, in wie ze haar eigen heerlijke moederschap overtroffen voelde. Zóó ver moet ieder mensch minder worden, tot hij staat op de plaats, waartoe de genade Gods hem verhoogd heeft. Daar ligt de bedoeling Gods met zijn leven, daar herstelt zich de eigen, persoonlijke waarde van ieders bestaan om te bloeien, te rijpen, te zingen voor Hem. S.

AVOND.

Blank plekt het maanlicht in den stillen hof;
De donk're boome-silhouetten beven
En breiden roerloos-wijd hun fijngetakte armen,
Beschermend teer de sluim'rende natuur.

Nauw merkbaar suist een koeltje door de twijgen,
Een zuchtje als van een moede menschenziel;
Heel even ritselt fluister-zacht het loover,
Haast bang te storen, wat daar stille sliep.

WILLY.

Op Marken.

MARKEN.

JA, dit is Marken. En op de Wilhelminabrug is het goed staan. En de huisjes zijn net en proper.

Je moet Marken niet zien als een Amerikaan, die een paar uren aan dit eiland wijdt en met open mond een paar rariteiten staat te begapen.

Hij ziet, wat men hem wil laten zien.

Maar je moet Marken *langzaam* leeren kennen en loopen op de kale wegen en de zeewind door je haar laten gaan. En je moet langzamerhand vertrouwd worden met de visschers, die altijd weer, hoe ze 't ook aanleggen, uitkomen bij de haven, waar ze elkaar vinden. En je moet ze leeren kennen in hun kalmte en rust en in hun taaie volharding en ook in hun fierheid, dat ze hun eigen baas zijn en dat ze kunnen zwalken op de zee en een *eigen* schuit hebben. Over de indijking van de Zuiderzee praten we maar niet.

En langzaamaan leer je verstaan de gehechtheid van de bevolking aan dit kleine stukje grond. Je leert waardeeren hun heimwee, dat hun toch weer, eens, terugjaagt naar hun eiland.

Langzaamaan moet je de *vrouwen* van het eiland leeren kennen, de stoere vrouwen, die toch wel angstig zijn, als haar mannen in den storm zijn op de zee, maar die zich weten te bedwingen, om straks ook te dieper de vreugde te voelen, als de visschers weer binnenkomen, al valt de buit dan ook niet mee. Men moet ze kennen ook in hun vreugde, als de schepen in de haven komen, zwaar geladen en er overvloed heerscht in de kleine huisjes.

Marken is wel een zeer eigenaardig eiland, zooals al te zien valt aan de kleederdracht. Men moet Marken kennen, om het te waardeeren.

Jammer, dat de oude zeden ook hier moeten plaats maken voor de nieuwe. Zeker, ook in den ouden tijd was niet alles, zooals 't wezen moest, maar er was bezinning, er was godsvrucht, er was levensernst. Nu is dat niet steeds meer het geval.

Maar toch, op Marken is nòg de oude traditie, wordt nòg sterk gevoeld de band aan het voorgeslacht. Ach, dat kan niet steeds zoo blijven, al zouden we ook dit kleine plekje gaarne willen houden, zooals het nu nog is.

Daar is maar één Holland!

Woorden van E.R.Asmus

Muziek van F. Pijlman

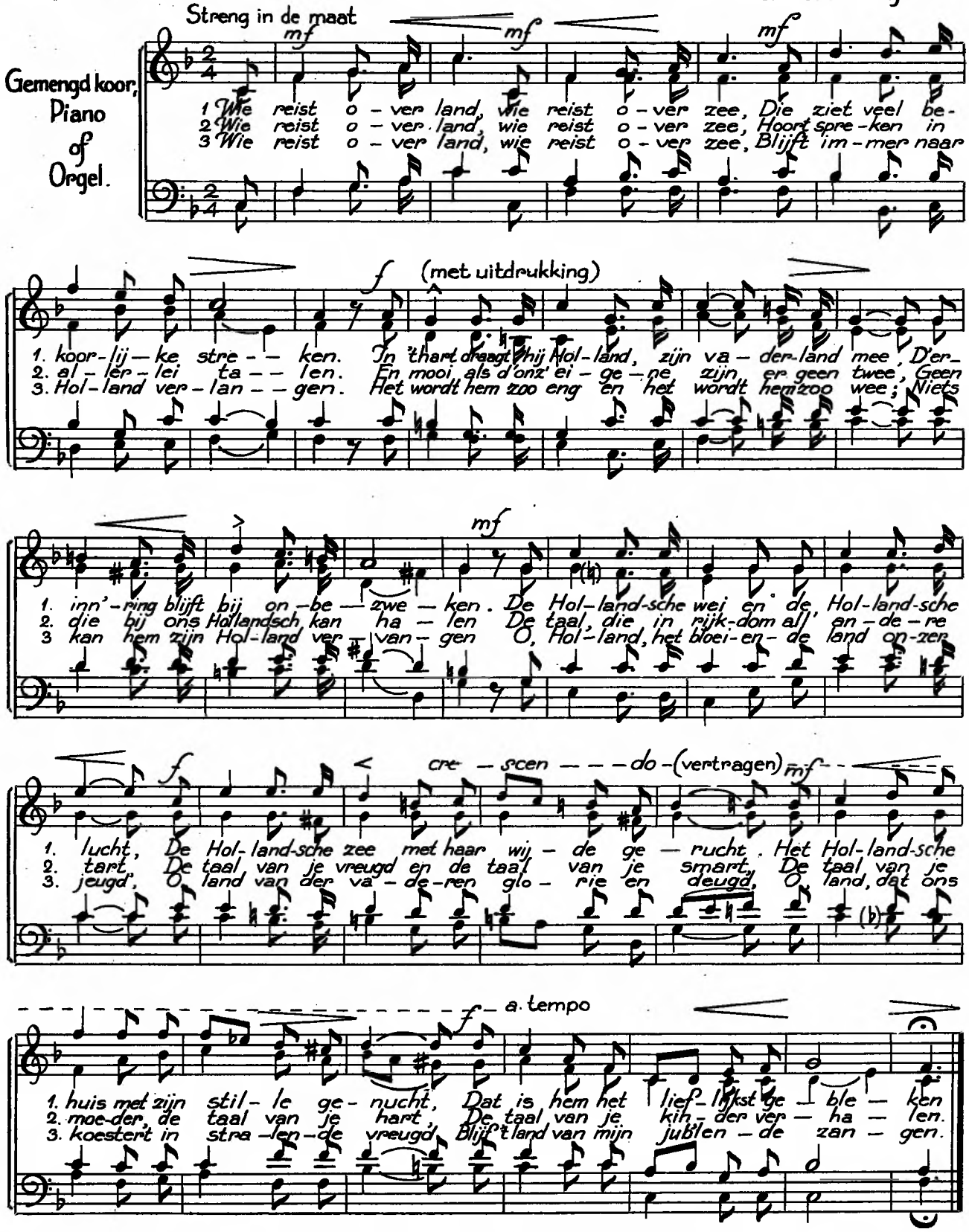

Mooi werk.

MOOI WERK.

DURE artikelen zijn niet altijd practisch en smaakvol. Maar ook is waar: practische en smaakvolle artikelen behoeven niet steeds duur te zijn. De voorwerpen, op bovenstaande foto afgebeeld, bewijzen dat.

Wie gevoel heeft voor vorm en lijn, zal het met ons eens zijn, dat de tinnen vaas en kandelaar (fabrikaat van Kamphof te Zwolle) uitnemend geslaagd zijn.

We hebben hier schoone voortbrengselen van onze degelijke Hollandsche industrie.

Voor slijtage behoeft men niet bezorgd te zijn en voor een breuk al evenmin. 't Zou hoogstens kunnen zijn, dat er in de voorwerpen, wanneer men ze liet vallen, een deuk kwam, maar ook dan is de toestand niet hopeloos; deuken worden door Kamphof weer geheel verwijderd.

Ook de kunstvoortbrengselen van de glasfabriek Leerdam verdienen ieders aandacht. Wat daar door bekwame kunstenaars ontworpen wordt, is schoon. „Leerdam" doet alle moeite, om steeds iets goeds te brengen en het publiek weet dit streven te waardeeren. En de prijzen zijn ook zeer billijk.

Op de foto ziet men een waterstel naar een ontwerp van Copier. Het bestaat uit een kan en twee bekers, op een plateau van mat, zwart glas. De kan en de bekers kunnen geleverd worden in vijf verschillende kleuren.

Ook de Deensche industrie mag er zijn. Dit is te zien aan de aschbak op de foto. Ze is geheel uit de hand gehamerd, practisch en artistiek uitgevoerd en ze draagt door haar hooge zilverglans een apart karakter. Deze Deensche industrie is een onderdeel van de ons bekende, in de Hollandsche Gero-fabriek.

De Baarnsche Kunsthandel stelde ons weder in staat, deze artikelen te fotografeeren.

DAGBOEK VAN LIEN.

1 October. Buiten.

De lucht is warm en licht.

En mèt de geurige adem van de weilanden stijgen mijn gedachten òp, ver weg van alles, van de menschen, van de zorgen.

Ik ben gelukkig en dicht bij God.

Want ik voel Zijn adem in den zachten, warmen wind. Ik hoor Zijn eeuwige stem fluisteren in de hooge boomen en zie Zijn eindelooze zorg in alles wat groeit.

Wie zegt, dat God géén liefde is?

Hoe zou Hij anders zulke kleuren hebben gemaakt, als 't niet was met àl de Liefde van Zijn hart?

Ik ben gelukkig en dicht bij God.

Want ik zie Zijn liefde in elke grasspriet, in ieder geel boterbloemkopje.

Ik voèl Zijn vrede, en leef, en aanbid.

6 October.

De luiken zijn dicht vanmorgen. Omdat naast ons iemand gestorven is, die straks begraven wordt.

Eens zullen voor *mij* ook de menschen hun luiken dicht doen, en met een stille stem zeggen: „Ja, want er is straks een *begrafenis* hiernaast." En dan zal er misschien ook een meisje zijn als ik, dat opeens schrikt, en denkt aan dat laatste groote: de dood.....

Een donkere avond.

Ik weet niet, ik die klein ben en eenzaam in de groote duisternis.

Ik sta alleen, en 'k zie 't begin van veel zwarte paden.

Maar geen enkel kan 'k afzien. 'k Weet niet waarhéén ze gaan en hoe dièp ze zijn. Welk is 't pad, dat mij eindelijk uit dit donker brengen zal naar m'n warme, lichte thuis?

Ik sla een weg in, en nòg een en nòg een.... Maar 'k keer terug en vind niet.

O, Vader, vergeef.

Maar alles is zoo àngstig groot, zoo donker.

Ik dùrf niet verder in die oneindigheid.

'k Zou willen stilstaan en niets meer zien, niets meer ondervinden.

Vergeef Vader, ik zondig.

Want U gaf me dit leven, vol groote dingen.

Maar tòch, — U óók maakte mij zoo klein, en zoo eenzaam, en zoo bang....

12 October.

Dat er zulke dóód-nuchtere menschen op de wereld zijn, is op zichzelf beschouwd niet erg. Misschien is 't juist wel heel goed dat ze er zijn, omdat de beursberichten toch ook gelezen moeten worden.

Gisterenmiddag in den trein zat 'k tegenover 'n heer en 'n dame. *Hij* zat verdiept in z'n krant, *zij* keek naar buiten, waar juist de zon onderging.

„Wat *is* 't toch wéér 'n mooie avond," zei zij, „kijk toch eens, *gouden* randen om de wolken!"

„Ja, schitterend," zei hij. Maar hij bedoelde niet de avond, maar de fondsnoteeringen in z'n krant, waar hij heel niet van opkeek.

Och, misschien moeten ze er wel zijn.

22 October.

Hier is 't leven goed, hier op m'n stille kamer.

Hier, waar ik alléén ben, en waar niets beweegt, omdat ik het rustig laat.

De bloemen op 't tafeltje naast me bewegen niet. Tusschen de doorschijnende blaren steken hun witte kopjes en open gouden hartjes onverwogen uit.

Hier is 't leven goed.

In mij wordt 't kalm. En m'n hart wordt vragend en open, als mijn bloemen, om te luisteren naar wat de stilte spreekt. Want in de stilte hoor ik 't groote *leven* bewegen. Door de stilte komen verre dingen dicht bij mij. Ik voel ze, ik beleef ze, maar ik noem ze niet.

Ik zie 't ongekende leven in de zachte gloed van m'n lamp, en ik merk de verre dingen aan 't laatste licht, dat nog over de boomentoppen schuift.

't Is goed, in de stilte te leven.

30 October.

Er ging 'n stokoud vrouwtje over den weg.

Ik liep vlak achter ze, en 'k zag hoe haar rug krom was, en haar gang traag, hoe haar voeten voorzichtig zochten en stroef bewogen.

'k Liep vlak achter ze, en 'k begon me te schamen, dat ik jong was. Ik dacht dat 't eigenlijk niet goed was: *ik* zoo krachtig en *zij* zoo zwak.

Daarom maakte ik m'n gang langzamer.

— Dan ging ik langs haar heen.

Over haar kleine gezicht liepen veel rimpels, en voor de kou waren haar handen onder 't geruite schort.

En *ik* wist niet van kou, *ik* voelde geen wind. M'n jeugd ging me zwaarder wegen, en 'k maakte m'n gang nòg trager.

— Toen keek ze op, en 'k zag haar kleine oogen, en haar dunne mond, die vriendelijk bewoog voor 'n groet.

LANGS DE WEGEN.

ER wordt verbazend veel *gepraat* op de wereld. We hebben nu eenmaal woorden noodig om onze gedachten aan onze medemenschen bekend te maken. Alleen — sommigen hebben er zoovéél woorden voor noodig! En dan geldt 't vaak, dat qualiteit en quantiteit omgekeerd evenredig zijn.

Volgens *De Maasbode* staat 't met de qualiteit er heel slecht voor tegenwoordig, zooals uit 't stukje, dat ik hieronder overneem, blijkt.

Strikt genomen is de „kunst" van converseeren iets wat uit den tijd is geraakt. In vroeger jaren was het iets waarvan bepaald een studie werd gemaakt; men legde er zich op toe en dikwijls met veel inspanning om iederen volzin, die geuit werd, een zoo mooi mogelijken vorm te geven en ieder woord tot zijn recht te laten komen ....

Andermatt met het riviertje de Reuss. *Foto van Mej. L. Bouwmeester te Apeldoorn.*

De moderne wijze en de toon van spreken blijven, als men aan het vergelijken gaat, in voornaamheid verre ten achter bij die vroegere „kunst." Niemand geeft zich nog de moeite, noch in gezelschap en zeker niet in familie of in huishoudelijken kring om zijn gedachten te uiten in een vorm, die veel op een stijloefening gelijkt, men spreekt nu veel ongekunstelder en makkelijker, men is vervallen in een luchtiger spreektrant, waar naast het vroeger deftige dwaas en bespottelijk schijnt. Die ongedwongenheid en meerdere helderheid van vorm zouden een aanwinst zijn voor het gezelschapsleven, als niet, tegelijk met de deftigheid, van den inhoud der gesprekken veel verloren was gegaan.

Het is eerlijk om slechts te zeggen wat men denkt, maar daarom is het niet noodig alles wat men denkt te uiten, en de tegenwoordige conversatietoon, waarschijnlijk als gevolg van de geheele moderne levensopvatting, is zoo luchtig geworden, dat het bijna als gewoon wordt beschouwd, dat men er alles uitflapt wat maar even in gedachten komt, onverschillig van welken aard en bij welke gelegenheid. Het komt zoo ver, dat men niet alleen niet meer denkt hetgeen men zegt, maar dat men zelfs spreekt zonder denken. Dat zinszetting, klank, intonatie, woordenkeus, daaronder lijden is nog niet zoo erg, maar wat blijft er over aan inhoud als men die luchte, holle, lachende gesprekken eens gaat overwegen. Men neemt het te licht tegenwoordig zoo goed als het vroeger te zwaar was. Men mag niet vergeten dat door het spreken meestal een gedachtenwisseling plaats vindt en dat men min of meer een ander daarmee beinvloedt en natuurlijk ook zelf wederkeerig beinvloed wordt.

Ach, wat zouden onze voorvaderen, die zulke steile, hoogdravende zinnen konden samenstellen, die zelfs hun naaste huisgenooten met „U" aanspraken, zich ergeren over de woorden en over de onderwerpen, die nu in sommige „salons' gebezigd worden.

Waarover spreken vrouwen het meeste, als zij de hoofden bijeensteken in vertrouwelijk samenzijn en vooral waarom houden ze meestal met spreken op, als zij bemerken, dat meerderen toeluisteren. Misschien, omdat ze zich bewust zijn, dat er weinig belangrijks is in haar geschiedenissen over plaatselijke schandaaltjes, haar belangstelling in de modekwesties, haar klachten over dienstboden, de tekortkomingen van haar heer gemaal.

Gesprekken van dien aard kunnen onmogelijk „kunst" worden genoemd en hoewel aan den conversatietrant van heden niet meer de eischen worden gesteld van vroeger, blijft men toch immer verlangen, dat er een zekere beschaving spreekt uit den toon en de woorden. Fraaiheid wordt er niet bij gewenscht, maar wel een bewijs, dat er fijngevoeligheid bestaat in het denken en een vriendelijkheid in het uiten.

En dat op zich zelf is ook een kunst, die men zich moet eigen maken. Het gaat er mee

Spinkelaarster in 't Harzgebergte. *Foto van Mej. M. de Kok te Den Helder.*

als met een kind, dat moet leeren schrijven, eerst knoeit het en schrijft onduidelijk, maar met wat volharding komt het waar het wezen moet en verkrijgt een zooal niet mooi, dan toch een net en duidelijk leesbaar schrift.

Veel meer is er ook niet noodig bij het spreken, maar daarbij laat men zich zoo spoedig drijven door hetgeen er van binnen omgaat, en boosheid brengt ruwe woorden te voorschijn, sarcasme wordt scherp, jaloerschheid geeft spelde-prikken.

En al die stemmingen, zonder beheersching in woorden omgezet, geven dadelijk aan een gesprek een karakter van mindere kwaliteit, terwijl als vanzelf ook de keus van woorden en de toon der stem eronder lijden.

Wie er dus aan hecht een goeden indruk te maken, beginne alweer met het steeds onvermijdelijke zelf-polijsten. Om een persoon te beoordeelen wordt er veel meer gelet op hetgeen hij zegt dan op hetgeen hij draagt. Kleeren kan men in vijf minuten veranderen, maar gedachten vragen meer tijd.

En het allernoodigste is ook weer het zich zelf vergeten om aan anderen te denken. Menschen wier hoofddoel bij het spreken is om zich als voornaam en gewichtig voor te doen en daarom steeds druk vertellen over hun groote ondernemingen, hun rijkdom, hun connecties, bereiken niet het effect, dat zij wenschen.

Belangstelling in de aangelegenheden van anderen, de kunst van te kunnen luisteren, niet alleen uit nieuwsgierigheid, maar uit zuivere deelneming, zullen als vanzelf de aanleiding zijn, dat men anders spreekt dan wanneer het egoïsme aan het woord is. Dat „ik" dat steeds meer naar voren wil dringen, bederft zoo veel. Het doet vrienden verliezen inplaats van ze te winnen en toch heeft men vrienden zoo noodig. Wat is er heerlijker, ontspannender dan een goed doorvoeld gesprek van twee menschen, die elkander in begrijpen ontmoeten. Dan eerst voelt men de onwaarde van hetgeen men nu de lichte salonconversatie noemt en die met dwaze uitroepjes zoo aan de oppervlakte zweeft. De waarde van het „goed spreken" komt meestal als gevolg van de waarde van een mensch, en daar een gesproken woord net zooveel belangrijke gevolgen kan veroorzaken als een geschreven woord, wordt het ieders plicht zorg te dragen om niet onnadenkend en zelfzuchtig te zijn bij het uiten van gevoelens, maar eerst even te wikken en te wegen alvorens te spreken, opdat wat hij zijn „conversatie" noemt, toch althans een glans van beschaving moge blijven behouden.

Tot zoover *De Maasbode.*

Vast en zeker is er veel waars in wat hier gezegd wordt.

Trouwens, hetzelfde geldt voor de kunst van brievenschrijven. Vroeger hadden de menschen geduld voor ellenlange brieven. Van familieleden die op reis waren kregen de thuisblijvers complete reisverslagen. Alle bizonderheden van omgeving, hotels, reisgenooten, werden in keurig-gebouwde zinnen, in onderhoudende stijl opgedischt. Wie heeft daar tegenwoordig nog lust in?

'n Haastig gekrabbelde briefkaart, met alleen 't aller-aller-hoognoodigste in 'n verloren minuutje, dat is alles, wat er nog op overschieten kan.

Zullen we de schuld maar op 't jachtige drukke leven van dezen tijd gooien? In 'n trekschuit heb je nu eenmaal meer tijd om je mémoires te boek te stellen dan in 'n sneltrein, die bovendien nog lastig schokt ook.

Of — zou 't 'n beetje aan onszelf liggen? Zou 't misschien waar zijn, dat wij wat gemakzuchtiger zijn aangelegd, wat meer om eigen pleziertjes geven en wat minder aan anderen denken dan onze groot- en overgrootouders?

't Is nog niet zoo heel lang geleden, dat ook in ons land smadelijk over huishoudelijken arbeid gesproken werd. 't Was in den tijd, toen de

vrouwenemancipatie begon, dat „kousen-stoppen" en „kopjes-wasschen" als de minste werkjes werden beschouwd, die je je denken kon. Nee, de vrouw was voor iets hoogers geschapen dan voor al die kleine, nietige huishoudelijke dingen. En niet alleen de mevrouwen dachten er zoo over, de dienstboden leerden 't ook heel gauw aan. Ze zeiden hun dienst op en zochten en vonden 'n plaatsje op kantoor of fabriek.

Zoo komt nu vanzelf weer de reactie.

De mevrouwen, die voldoende hulp voor 't huishoudelijk werk niet meer krijgen kunnen, *moeten* nu zelf wel aanpakken en — merken gelijk, dat 't tòch zoo kwaad nog niet is. Er komt heusch weer animo voor!

Een zeer bekende moderne Hollandsche vrouw, de schrijfster Carry van Bruggen, voert nu in „De Telegraaf" 't pleit voor: zèlf-je-huishouden-doen.

Ze vertelt met enthousiasme, hoe ze in Den Haag bij 'n vriendin heeft gelogeerd, die „alles alleen doet" in een flink, modern ingericht huis: drie kamers beneden, met keuken, hall en veranda, vier kamers boven, met badkamer. Logé's zijn altijd welkom, *mits* ieder de eigen kamer reddert. Verder doet de huisvrouw alles alleen, de groote wasch incluis.

Het begin was moeilijk, maar ze leerde veel en ook dit:

Dat ook het werk, waarbij geen „verstand" schijnt te pas te komen, het zoo geheeten machinale huishoudwerk, beter en vlugger wordt gedaan, als het met smaak en verstand wordt gedaan.

Ze is even in de veertig en het tegendeel van een huissloof. Als ik 's middags tegen theetijd boodschappen met haar deed in de stad, zoo vertelt Carry van Bruggen, sloeg ik haar van terzij soms gade en dacht: „Wie zou nu zeggen, dat ze vanmorgen in den waschketel roerde, de badkuip schrobde?" Haar geheim is, dat ze het huishouden niet onderschat, maar dat ze het ook niet overschat, dat ze het zonder noodeloozen ophef accepteert en afdoet. Wie haar voorbeeld zou willen volgen, die zou het daarin moeten zoeken: Allerlei dingen gewoon leeren vinden. —

Ik geloof, dat er onder onze lezeressen niet veel zullen zijn, die „allerlei dingen" *niet* gewoon vinden, maar ik nam bovenstaand stukje over, om te laten zien, hoe in die kringen de laatste tijd een andere waardeering van 't huishoudelijk werk gekomen is.

Waarlijk een vooruitgang!

Over iets, wat ik dacht dat *in dezen tijd* in *Europa* toch niet meer kon bestaan, las ik in „De Proletarische Vrouw".

In Sofia, een stad op den Balkan, „een stad der tegenstellingen, waar oud en nieuw en Oost en West op een eigenaardige manier samengevoegd zijn", worden „*dienstbodenmarkten*" gehouden! Tweemaal per jaar liefst, op 6 Mei en 8 November. Op het plein, waarop de kathedraal van Sofia staat, wemelt het dan van bontgekleede gestalten.

„De meisjes mogen niet zelf met de werkgeefsters onderhandelen; de moeder is de hoofdpersoon. Behalve het loon verlangt zij voor haar dochter schoenen en kleedingstukken en de strijd om een schort of een sjaal wordt hardnekkig uitgevochten.

De grootste navraag bestaat er naar meisjes van 12 tot 15 jaar, het doet er niet toe of zij de school bezocht hebben of niet. Wat bij ons onmogelijk schijnt, komt daar dikwijls voor, kinderen van 7 en 8 jaar worden daar verhuurd als kindermeisjes evenals volwassenen en altijd voor een half jaar."

Dit zijn waarlijk ergerlijke toestanden, die wij ons haast niet voor kunnen stellen. 't Was te wenschen, dat er spoedig een eind aan gemaakt kon worden!

Kinderspel. *Foto van Mej. M. de Kok te Den Helder.*

OVER KLEUR.

BEHALVE dat complementaire kleuren harmonieeren, bezitten ze ook de eigenschap, dat ze elkaar versterken.

Ook hiervan wordt in de praktijk veel gebruik gemaakt.

Wil men om de een of andere reden een kleur sterk doen uitkomen, dan kan dat niet beter dan door ze te plaatsen naast of in de onmiddellijke nabijheid van haar complement. Proefnemingen hebben dit duidelijk doen uitkomen.

Zoo kan men om deze eigenschap duidelijk te demonstreeren een bepaalde kleur plaatsen op een witte, een zwarte en een fond in de complementaire kleur.

Bij vergelijking zal blijken, dat de kleuren het sterkst spreken in het laatste geval en op de witte fond van haar helderheid verliezen.

Bij decoratieve doeleinden maant het sterk spreken van complementaire kleuren tot voorzichtigheid, maar daar waar het er op aan komt een kleur zoo kras mogelijk te doen uitkomen is genoemde eigenschap van groot belang, b.v. bij het rood van een onveilig sein. Het is daarom, dat men het rood van een dergelijk sein van een groene rand voorziet, waardoor de machinist het op zoo groot mogelijken afstand kan zien.

Nog zij vermeld dat men ook bij het maken van een drie- en vierkleurendrukcliché van een eigenschap der complementaire kleuren gebruik maakt.

Wanneer men door een gekleurd stuk glas een schilderij of gekleurde teekening beziet, onderscheidt men alleen de kleuren van het glas.

Kijkt men, om iets te noemen, door een oranje gekleurd glas, dan ziet men op de teekening alleen die kleuren waaruit de tint van het glas is samengesteld.

Oranje = rood en geel.

Het rood en geel van de te reproduceeren teekening kan men zien, het blauw daarentegen ziet men als zwarte partijen.

Kijkt men door een groen glas dan ziet men alleen het geel en het blauw en het rood als zwart; door een violet glas is alleen het rood en blauw te onderscheiden; het geel wordt zwart.

Van deze eigenschap maakt de reproductiefotograaf gebruik voor het maken van de drie cliché's.

We hebben n.l. voor het maken van een driekleurendruk ook drie cliché's noodig: een roode, een gele en een blauwe.

Om de roode partijen te verkrijgen, plaatst de fotograaf tusschen de lens en de gevoelige plaat een groen filter en fotografeert wat men door het groene glas als zwart ziet, dat is dus het rood.

Geheel op dezelfde wijze maakt men een fotografie van de gele en blauwe partijen.

Naar deze opnamen worden de cliché's vervaardigd en zoo verkrijgt men dan een cliché voor de roode, de gele en de blauwe partijen, die zoo vervolgens achter elkaar worden afgedrukt. Eerst maakt men een afdruk van het gele, daarna van het roode, en eindelijk van het blauwe cliché.

Wanneer deze bewerkingen nauwgezet worden verricht is het resultaat werkelijk verrassend, zooals wij trouwens allen bij het beschouwen van driekleurendrukken hebben kunnen waarnemen.

Bij de vierkleurendruk neemt men nog een extra opname door een geel filter.

Deze plaat wordt gebruikt voor de grijze- en zwarte partijen.

Volledigheidshalve zij nog vermeld, dat men in de heraldiek, wanneer de teekening zonder kleur is, gebruik maakt van arceeringen in een bepaalde richting, waardoor de kleuren worden aangeduid. In de heraldiek werkt men hoofdzakelijk met vier kleuren: rood of keel, blauw of lazuur, zwart of sabel en groen of sinopel; verder nog met twee metalen, n.l. goud en zilver.

De heraldieke kleuren worden vlak en sterksprekend toegepast. De figuren worden dikwijls van een flinke contour voorzien om ze goed tot hun recht te doen komen.

Ook dient men er op te letten dat men geen twee kleuren op elkaar gebruikt; wel kleur op goud of zilver en omgekeerd.

In de afbeeldingen zonder kleur worden de tinten als volgt aangeduid. Zie de figuur:

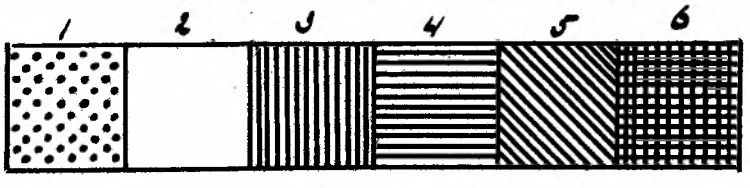

1. = goud, 2 = zilver, 3 = rood.
4 = blauw, 5 = groen, 6 = zwart.

In bijgaand wapenschild zijn dus blauw en zilver gebruikt.

Tenslotte nog een paar opmerkingen bij de toepassing van kleuren.

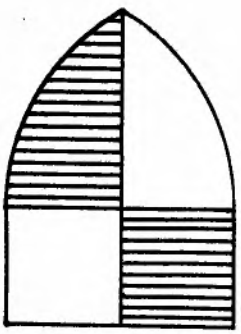

In de eerste plaats dient men te zorgen, dat de kleuren zóó genomen en over het vlak verdeeld worden, dat de indruk die ze maken nooit onrustig is.

Ieder zal direct bemerken, dat een goed in stijl gehouden werk een aangenamen en rustigen indruk maakt.

Velen voelen dit wel, maar weten niet zoo aanstonds te zeggen wat daarvan wel de reden is. 't Is het gevolg hiervan dat met overleg en gevoel is gewerkt, zoowel wat vorm als kleur betreft. Blijf eenvoudig, ook in 't gebruik uwer kleuren, dat bewaart voor verkeerde toepassing.

Eenvoud is 't kenmerk van 't ware en Goethe zeide reeds, dat in de beperking zich de meester toont.

't Overdadige is in den regel juist *niet* het mooie, veeleer 't sobere, 't stemmige. Dit geldt vooràl voor kleuren.

C. A.

ONZE KLEEDING.

Najaarsklanken.

SEPTEMBER gaf nog heel mooi weer. De Mode gebood evenwel, dat alle luchtige kleeding zou worden opgeborgen. Donkere, meer zware kleeding moest haar vervangen.

En heel de vrouwenwereld gehoorzaamde.

Zoo zagen de stedelingen, dat het Herfst was.

Groote modehuizen geven hunne jaarlijksche demonstraties, om de bevelen der Mode aanschouwelijk voor te stellen.

Met veel genoegen aanvaardden wij de uitnoodiging de Firma Bahlmann te Amsterdam om hare modeshow bij te wonen.

In echte najaarsstemming gingen wij er heen: 't was nu herfst, echt herfst!

Wij knoopten onzen mantel goed dicht, en maakten onze paraplu weerbaar, alvorens wij het Centraal-Station verlieten om naar den Nieuwendijk te wandelen. Wat een wind, en wat een regen.

De zalen waren ook dit jaar weer bijzonder mooi aangekleed; een keur van palmen en bloemen was smaakvol gerangschikt en goede muziek verlevendigde nog meer de aangename stemming, die er reeds dadelijk heerschte.

Wat zullen we zien?

Onze nieuwsgierigheid werd spoedig bevredigd.

Daar kwamen de slanke mannequins binnen, trippelend, voetje voor voetje huppelend, om ons de kleeding naar de nieuwste mode te laten zien. Het deed ons goed, dat de houding dezer modedames en hare kleeding gunstig afstak bij die, waarvan we wel bij andere Shows hoorden. Wij zijn nu eenmaal geen Franschen, wij zijn Nederlanders, kalm en nuchter. En de Firma Bahlman streefde er naar „in de nationale lijn" te komen. Dit is het, wat haar, boven anderen, eert.

De tegenwoordige Mode is nog al welwillend. Wat een verscheidenheid van modellen! Vrijwel alles wordt getolereerd.

Dit is een blijde tijding voor dames, die lijden onder der tijden druk. Verzachtend spreekt men dan van consolidatie; laten we hopen, dat de voorloopige stilstand, niet blijkt reeds blijvende achteruitgang te zijn!

Hoe 't zij, prozaïsche portemonnaies en poëtische geldbeurzen komen zeker klaar.

De droevige bezitsters van de eersten zouden we raden: draag uw costuum van verleden jaar maar gerust door; 't is nog vrijwel naar de mode.

En de blijde categorie der beter gesitueerden: kleed ú in geen geval als de luxe-vrouw.

Gelukkig is de vrouwenkleeding over dag sober, heel sober. Maar de avondjapon is licht van tint, druk bewerkt en tintelend, ja uitbundig gegarneerd.

In de eens gekozen richting van „meer ruimte" is de Mode doorgegaan. Van de klokbanen en -punten van verleden voorjaar ging het naar de uitspringende plooien en plissées van dezen zomer. Nu zijn we al genaderd tot de blousende japonnen en mantels.

Ook de rokken, of liever de rokjes zijn ruim ingerimpeld, geplooid of geplisseerd.

Dunne soepele stoffen leenen zich hiervoor 't best.

De mouwen zijn lang; aan den onderkant hebben ze dezelfde garneering als de japon.

Nu nog iets over de tinten. De meest voorkomende zijn paars en groen en bruin.

Het paars draagt den weidschen naam van „Cramoisi" of te wel karmozijnrood. Het groen, wijl het wierkleurig is, heet „Algue". En het bronsbruine, naar de honingbij „Abeille".

Opvallend is de gordel, nu eens als de aanduiding van een plaats voor de ceintuur, dan weer als een band om de heupen of als de grens van een strak jakje.

Wat een keur van bontmantels! Mantels van velours, als hagedissenleer, kunstig geweven,

of mantels van echt astrakan; och, wat maakt imitatie-astrakan, hierbij vergeleken, dan een poveren indruk.

De hoeden! De Mode geeft groote vrijheid. Bevalt u een hoed zonder rand, goed; wilt ge een met rand, uitnemend; geeft ge den voorkeur aan een torentje, best; houdt ge meer van een platte ineengedrukte bol, zooals u wilt.

Maar, dat baretje of dat randlooze dopje van vilt wordt gelukkig nog maar weinig door elegante Hollandsche dames gedragen.

Deze hoofddeksels vragen een geblanket gezicht. En deze Parijsche „verfijning" noemen we in ons land gelukkig nog „doortraptheid '.

Dat het zoo blijve! We mogen wel op onze hoede zijn tegen den valschen schijn en dus den leugen.

We leven nu eenmaal in den tijd van namaak.

Namaak van echte parelsnoeren, van gouden armbandhorloges, van gemsleeren handschoenen, van natuurbontmantels; van allerlei versieringen, alleen maar om er in 't oog vallend uit te zien, — waarom dan ook geen imitatie van blozende wangen en rozenroode lippen! 't Ligt alles op één lijn: 't is alles „Ersatz". Laten we onze oogen maar opendoen. En het kwaad in zijn principe tegengaan. We moeten allen weer karaktervolle Nederlanders durven zijn. Neen, we behoeven niet gekleed te gaan als stijve harken, maar eenvoudig en degelijk en dus . . . waar! We gaan zoo licht onnadenkend offeren op 't altaar van den geest des tijds, die glas voor diamant, en klatergoud voor het edele goud aanbeveelt; schijn voor wezen . . . . .

Na wat we hierboven schreven, is het ons een waar genoegen onze lezeressen *een foto* te kunnen laten zien, die al een heel duidelijk beeld geeft van een bijzonder mooien mantel.

't Is weer de Firma Lienesch te Alkmaar, die onzen fotograaf de gelegenheid gaf voor deze inderdaad mooie opname.

Zij geschiedde voor den spiegel, zoodat het model ook van achteren te zien is.

De mantel is gemaakt van velours de laine. De kleur is bois rose, of liever: rozenhout. De kraag is van zwart bont, seal electric. Van achteren hangt de mantel recht neer; het overige gedeelte is „blousend'.

Op zij wisselen een gedoft en een glad deel elkander af. Tusschen deze verschillende deelen zijn plooien; het gedofte deel ligt dus steeds tusschen twee plooien in. — Deze mantel is speciaal geschikt voor jonge meisjes. Rozenhout met zwart geeft voor haar veelal een mooi effect. Denk u hierbij een hoed van velours chiffon in 2 kleuren: rozenhout en wijnrood.

We kennen toch velours chiffon? 't Is prachtig glanzend zijfluweel met warmen gloed, waar we juist in herfst en winter, als fleur en kleur in de natuur verdwijnt, zoo groote behoefte aan hebben.

De bol is gedoft, de rand glad.

Nu nog een paar glacé handschoenen met bontrand, en onze jonge meisjes mogen gezien worden!

Draagt dit smaakvol toilet in gezondheid, meisjes!

A. BALDER.

OUDE GRAVURE.

Op vertrekken staat nu reeds de wagen
En de posthoorn heeft voor 't laatst geblazen,
Maar de vierde man laat op zich wachten,
Wil hij mee, men moet hem aanstonds roepen!
— Ondertusschen vallen zomerdroppen,
't Wordt een bui, maar 't is ook eensklaps over;
Haast te kort om 't heete stof te binden.
Welkom toch; hoe weinig, 't geeft verkwikking:
Koele geur vervult het wijde marktplein,
En de huizenvensters, vol met bloemen,
Worden rondom een voor een geopend.
— Zie, daar komt de langverwachte. Vlug nu!
Ingestapt! — Dan rolt de wagen verder.

Maar voor 't posthuis, op de natte keien,
Zie, daar is een droge plek gebleven
Als een schaduw, zelfs de wielen ziet men,
En precies ook, waar de paarden stonden.
Maar daarginds, in 't mooie huis, waarbinnen
Zich de jongeman zoo lang heeft opgehouden,
Staat een meisj' aan 't open raam te staren
Naar de drooggebleven plek beneden.
En haar oogen worden langzaam vochtig,
't Doekje in haar hand verbergt de tranen.
Meent ze 't waarlijk ernstig? Zonder twijfel!
Ook al zal 't verdriet zoo lang niet duren:
Meisjesoogen, weet ge, drogen spoedig,
En, eer op het plein de zon de steenen
Heeft doen drogen en verbleeken, kunt ge
Reeds de wildzang vroolijk hooren lachen.

Naar Ed. Mörike.

PORTRETJE.

MENSCHEN, die haar van vroeger kennen, zeggen: Wat is zij na haar huwelijk veranderd.

Vroeger... altijd even netjes en even precies en nu steekt het haar niet nauw meer. Ze verwaarloost haar kleeding, haar kapsel; ze is heel sterk verouderd.

Haar man is, op zijn manier, wel goed voor haar, en hij vindt het heel goed, dat ze voor de kinderen zorgt, de huishouding in orde houdt, maar voor haar toilet mag ze maar een kleinigheid uitgeven, want dàt doet er minder toe. En in zijn hart is niet veel teerheid.

Hij ziet het niet, wanneer ze eens haar best gedaan heeft op een blousje; hij heeft geen vriendelijk woordje voor haar, als ze zich „netjes" maakte.

En zoo is ze onverschillig geworden. 't Doet er ook niet toe, hoe ze er uitziet. Geen mensch bekommert zich er immers over. En ze is al zóó lang getrouwd; haar man heeft het ook te druk, om op haar uiterlijk te letten.

Ze leeft naast haar man voort en, zoo oppervlakkig bezien, schijnen ze het samen goed te kunnen vinden, maar hun levens vloeiden niet in elkaar en ze zijn eigenlijk elkaar altijd vreemd gebleven.

Misschien is haar huishouding haar ook wel een beetje te druk en zit ze soms onder 't werk. Misschien is ze ook wel eens te moe, om, na 't werk, aan zichzelf te denken. Als ze echter *wilde* . . . . .

Maar ze *wil* niet en laat zich maar gaan.

Toch is er soms in haar oogen wel een hunkering naar geluk en teerheid.

Haar vriendin, die haar goed kent, zegt: ze hongert.

Ze zou nog best te helpen zijn, als haar man maar wilde begrijpen. Maar hij denkt alleen aan zijn werk en aan de opvoeding van zijn kinderen en aan honderd goede en nuttige dingen nog meer, maar niet aan zijn *vrouw*.

Als men hem vroeg, waarom hij haar eigenlijk getrouwd had, dan zou hij geen antwoord kunnen geven. Hij weet het zelf niet meer. En hij begrijpt niet, hoeveel goeds en moois hij in haar gedood heeft.

Maar dat weet ze zelf ook niet. Misschien zal ze 't nog eens weten, als ze wakker wordt, maar dat ontwaken zal heel wat lijden met zich meebrengen. En of er dan verbetering komt?

VERZAMELHOEKJE.

Een edict van 1770.

Een paragraaf uit het Fransche recht, dateerend van 1770, luidt als volgt:

„Iedere vrouw, die een mannelijk onderdaan van Zijne Majesteit in de netten des huwelijks verstrikt, doordien zij met rood of wit haar gezicht verfraait, of door welriekende stoffen, essences, kunsttanden, watteering, corsetten, hoepels onder de rokken, verhoogde hakken en valsche heupen zich een ander uiterlijk verschaft dan zij van nature bezit, zal wegens bedrog vervolgd worden. De door zulke middelen bereikte echt zal van nul en onwaarde worden verklaard."

Welk meisje wenscht men op een kantoor?

Een leider van een groote zaak oordeelt aldus:

Naast de noodzakelijke bekwaamheden verlang ik allereerst een goede gezondheid, weinig last van vermoeidheid, een gezond verstand. Ik moet niets hebben van meisjes, die trachten te flirten met het mannelijk personeel of met haar chefs, en evenmin van haar, die bij de minste vermaning in tranen uitbarsten. Ook wil ik er geen hebben, die tracht voordeel te trekken uit het feit, dat ze een meisje is, en die alle moeilijkheden denkt te voorkomen door te herinneren aan het feit, dat ze een meisje is. Ik heb meisjes noodig, die flink aanpakken, niet op mijn zenuwen werken en gezond verstand genoeg hebben om hun positie goed te begrijpen.

Ik vind het prettig, wanneer zij er goed uitzien, maar niet te opvallend. Ook dat is in een zaak, waar veel en velerlei personen in- en uitloopen, ongewenscht".

Jeanne Chauvin.

Jeanne Chauvin, de eerste vrouwelijke Fransche advocaat, is overleden.

Huiskamer en Restaurant.

In Londen begint men bij huiselijke feesten de kamers zóó in te richten, dat zij den indruk van een restaurant maken. Een restaurant thuis, is dat niet gemakkelijk en vermakelijk? Maar met het familieleven is het dan zeker niet in orde. Waar een gezond familieleven is, daar laat men de huiskamer graag huiskamer.

BOEKENSCHOUW.

WE beginnen met de kalender, uitgegeven door *J. N. Voorhoeve,* te Den Haag. Het schild geeft een voorstelling van de terugkeer van de ark uit het land der Filistijnen. Gelukkig zijn al te bonte kleuren vermeden. Het blok is als steeds goed verzorgd. Omdat Voorhoeve elk jaar een ingebonden blok er bij geeft, zijn we in staat, van den inhoud nauwgezet kennis te nemen. En ook nu weer moeten we zeggen, dat de aangeboden lectuur goed is. De z.g. tekstkaarten, die in 't blok ingevoegd zijn, kunnen ons minder bekoren. De gekozen teksten hebben met de illustraties over 't geheel al heel weinig te maken.

Als altijd geeft Voorhoeve twee premieboeken. Het eerste is: *Afwaarts* door M. Jakobs. We hebben hier een verhaal uit Rusland. De revolutionaire woelingen spelen er een groote rol in. Natuurlijk kunnen we hier niet spreken over litteratuur. Een premieboek bij een kalender geeft gewoonlijk een licht verhaaltje, dat natuurlijk boeiend moet zijn, maar waaraan men geen hooge eischen kan stellen. Het tweede premieboek is: *De Boschwachter van den Oldenborn* door W. Schippers. Schippers' boeken zijn bekend. We kunnen er niet veel goeds van zeggen, maar een zeker publiek houdt er nog wel van en heel veel kwaad doen zijn werken ook al niet. Wie een goede kalender voor 1927 wenscht, kan bij Voorhoeve terecht.

Een heel mooi boek is: *Bijbelsche Vertellingen voor onze Kleintjes* door W. G. v. d. Hulst.

We hebben hier een uitgave van H. J. Spruyt's Uitgevers-maatschappij te Amsterdam. De uitgeefster heeft er een prachtboek van gemaakt en Isings, de teekenaar, heeft zichzelf overtroffen. Wat een fijne gekleurde platen en wat een keur van illustraties. Het werk van v. d. Hulst verdient het ook dat er alle mogelijke zorg aan wordt besteed. We kunnen zeggen: ook v. d. Hulst heeft zichzelf overtroffen. Het is een benijdenswaardige gave, zóó te kunnen schrijven voor kinderen van 4—7 à 8 jaar.

Wie voor de kleine zusjes en broertjes een mooi cadeautje wenscht, moet dit boek koopen. Als je het voorleest, zul je eens zien, hoe de kleinen luisteren en ik denk zoo, dat je er zelf een zegen bij krijgt. Grootere kinderen kunnen dit boek zelf lezen en *alle* kinderen kunnen de mooie platen bekijken. We zijn erg blij met deze mooie en goede uitgave. Er komen herdrukken hoor, dat staat vast. We zijn *rijk* met dit boek.

En nu komt Penning, onze oude Penning. Hij schreef: *Ten dage als ik riep.* Callenbach te Nijkerk gaf zijn boek uit en hij deed het goed. Penning verhaalt van de bevrijding der Hongaarsche predikanten door Admiraal de Ruyter en hij gaf, zooals we dit van hem gewoon zijn, een leesbaar boek. Hij gaat nooit diep, hij slaat er wel eens een slag naar, maar hij vertelt altijd smakelijk en, als je aan 't einde bent van zijn verhaal zeg je: Nu heeft hij mij tòch weer te pakken gehad. En 't boek is tòch wel goed. Dat komt, omdat Penning zelf zoo in zijn vertelling in zit. Hij geniet er zelf van. Hij *houdt* van zijn menschen. En . . . . , in zijn historische verhalen kiest hij partij eens voor goed, Waar hij staat daar staat hij. Het komt niet eens in hem op, dat de tegenpartij toch óók weleens grieven kon hebben, en rechtmatig. Het is voor hem alles gesneden koek. Dat maakt dan wel eens een beetje wrevelig. Maar je eindigt toch steeds, met te zeggen: Hij meent het toch zoo goed. En . . . Penning, is Penning, de volksschrijver, die ook met dit boek aan duizenden weer een aangenaam uurtje bezorgt. Hij geve ons nog maar veel van zijn gezellige boeken; ons christenvolk is er hem dankbaar voor.

Een heel ander boek is: *Levensopgang van het Christenmeisje,* door Ds. H. Heinen. We hebben hier een uitgave van *N.V. Lecturis te Eindhoven.* We hebben hier te doen met een ietwat zoetelijk boekje, dat o zeker, zeer goede wenken en raadgevingen biedt, maar dat . . . toch zeker niet heel veel door onze meisjes zal gelezen worden. Een vertaling uit het Duitsch eigent zich niet bijzonder voor onze meisjes. Daarbij komt, dat in dit boekje hier en daar het katholicisme om 't hoekje komt gluren. Dat hindert nu wel niet, want er wordt geen poging aangewend, om voor het katholicisme propaganda te maken, maar toch, een protestant zegt de dingen *anders.* Ook gelooven we, dat we in onzen tijd niet volstaan kunnen met zulke raadgevingen in 't algemeen. En zeker willen onze meisjes niet meer op zoo'n manier worden toegesproken. 't Heeft er iets van, of hier een troepje kinderen moet zoet gehouden worden. Misschien kan het boekje een goede uitwerking hebben op meisjes, die nooit eens iets lezen en die met het technisch lezen zelfs nog moeite hebben. We kunnen ons echter niet voorstellen, dat de lezeressen van *De Jonge Vrouw* aan deze lectuur iets zouden hebben. De illustratie is slecht. Tot ons leedwezen kunnen wij dit boekje niet aanbevelen, hoewel we eerbied hebben voor de goede bedoeling.

K.

DE JONGE VROUW.

WE hebben hier te doen met een Holbein en dus met een kunstwerk. Dat *weten* we nu eenmaal. Maar al wisten we 't niet, dan zouden we nog vol bewondering kijken naar dit schilderij. Niet om den hoofddoek, al stemmen we dadelijk toe, dat men toch een kunstenaar moet zijn, om dit zóó te schilderen. Of toch ook wel om dien hoofddoek, omdat dit gelaat daarzònder toch ook weer een ànder gelaat zou zijn. Maar het gaat ons toch 't allereerst en 't allermeest om dit gelaat zelf.

Och, 't is maar een portret van een jonge vrouw. Maar dit portret *leeft*. Het vertelt ons een geschiedenis.

Ik stel mij zoo voor, dat de man van deze jonge vrouw gezegd heeft: We zullen Holbein eens vragen, om je uit te schilderen. Ik zou toch graag een portret van je bezitten.

Zij heeft toen toegestemd, om voor den schilder te poseeren. Uit ijdelheid misschien? Of 't meest dáárom, dat ze uit zijn wensch las zijn liefde voor haar? Zij is geen vrouw, om uit ijdelheid te gaan zitten voor een schilder, al weet ze zich dan ook goed te kleeden. Zóó zegt ons haar gelaat. Zij is te zedig, om haar vrouwenschoon tentoon-te-stellen voor elken begeerigen blik.

De schilder heeft dat begrepen. Hij laat haar daarom niet frank en vrij en met een zeker behagen in eigen schoon opzien.

Daar is iets peinzends in dit gelaat, dat getuigt van een schouwen naar binnen.

Daar is een zien in eigen, welverzekerd geluk.

Deze vrouw heeft haar doel bereikt, ze staat in haar vollen bloei en.... ze bloeit voor hem, voor haar man. Vandaar dat dit gelaat spreekt van een diepe tevredenheid, van een stille rust. Rust is er ook in de handen, die stil over elkaar liggen.

Deze vrouw heeft niet alleen haar geluk, ze gaat er niet alleen geheel in op, ze peinst er over, hoe het nòg grooter, nòg zekerder te maken zal zijn. Dat doet haar denken over de toekomst. Dat doet haar diep inblikken in eigen leven, in eigen zielsbehoeften. Dat doet haar ook zeker worden van eigen gaven en krachten.

Misschien heeft deze vrouw ook nog iets te zeggen aan de vrouwen van onzen tijd. Zij spreekt tot hen door haar *rust*. Zij zegt, dat er een eind moet komen aan het haasten en jagen, en dat er bezinning moet zijn op het geluk, als God het geschonken heeft.

Deze vrouw houdt haar geluk vast, ge kunt er zeker van zijn en ze zegt het u, dat ge het ook moet vasthouden, als het uw deel werd.

Dat is een gezond egoïsme.

Er zijn vrouwen, die het niet kunnen. Ze zijn er te rusteloos voor. Het geluk, in huis gesmaakt, is te stil voor hen. Ze jagen, als ze het nog maar nauw gegrepen hebben, naar iets anders. Hun stil geluk brengt hun niet de voldoening, die ze er van gehoopt hadden.

En dan laten ze zich dat geluk ontglippen; ze laten het sterven.

Hun handen kunnen ze nooit eens rustig over elkaar leggen, ze zijn in voortdurend, nerveus beweeg. En ook op hun gelaat is de rust niet.

Er moet een bezinning zijn op het geluk, wil het vast en diep worden. Er moet een *groei* zijn van het geluk.

Menige vrouw in onzen tijd begrijpt dat niet.

Ze heeft ook geen geduld, om den stillen groei af te wachten. Ze wil alles in eens: *het* geluk. En als dat er niet dadelijk is, wendt ze zich teleurgesteld af. Ze kent ook haar eigen gaven en krachten niet. En ze weet niet, hoe ze dáárdoor in staat is, haar geluk vaster en dieper te maken.

We mogen Holbein wel dankbaar zijn, dat hij ons zóó het portret van de jonge vrouw gaf. En we mogen wel een beetje afgunstig worden, als we zien naar dit kalme, *rustige* gelaat.

Zien we er naar? Gunnen we er ons den tijd voor? Of zullen we zeggen, dat men in dien ouden tijd niet beter wist? En dat *nu* het leven er te druk voor is? Dat *nu* ook zoo'n stil geluk niet meer gevonden wordt? Zoo kunnen we spreken tot eigen schade.

Moge er bij velen, moe van het jachten en haasten, moe van het kiezen en verwerpen, weer het heimwee geboren worden naar dat stille vrouwengeluk, dat diep en groot is, en waard, om stevig vastgehouden te worden.

Wie het niet vasthoudt, staat straks voor een te kort. Eens, na het jachten en haasten, komt tòch de bezinning. Maar dan is het geluk voorbijgegaan, voor goed. En dan is er een ledig.

Dan is er de klacht: Had ik maar. Er zijn wel vrouwen, die met hun geluk spelen en het verliezen.

De jonge vrouw van Holbein doet beter. En in haar rust ervaart ze echt en diep het groot geluk, dat haar geschonken is, het geluk, dat ze vasthoudt, nu en altijd.

K.

Jonge Vrouw

Hans Holbein

DE BLIJDSCHAP VAN HET MOGEN.

WANNEER ik in mijn laatste artikel van den vorigen jaargang eindigde met te beweren, dat het een moeilijke weg is, wanneer God tot ons zegt: „ga met hetgeen ik u gaf, uw talenten, uw bekwaamheden, uw goed inzicht, uw talent van organiseeren, tot de wereld, en gebruik hetgeen ik u schonk tot *Mijn* eer", — dan lijkt daarmee wel in lijnrechte tegenspraak het opschrift van dit artikel, En toch is dit niet méér dan schijn. Reeds eerder zei ik het: wij menschen, wij allen, neigen tot éénzijdigheid. Doch bij God is de alzijdigheid. En deze is ook, wanneer we het maar goed bezien, in het leven, dat uit God is, het leven der genade.

Wij *moeten* God dienen. Ja. Het is een eisch. En wel zulk één, waaraan we hier op aarde nooit geheel kunnen voldoen.

Doch ook: wij *mogen* God dienen. Het is een genade. Het is een belofte, die spreekt van steun en hulp; van immer weer vernieuwd wordende kracht. Het is: blijdschap.

Letten wij, christenen van dezen tijd, niet wel eens teveel op den eisch, en te weinig op de blijdschap van het kunnen en mogen vervullen van dien eisch (al is het ten deele)?

Wanneer we zoeken naar woorden om den eisch Gods op den mensch tot zijn volle recht te doen komen, dan grijpen we altijd weer naar den Bijbel. Want nergens wordt absoluter het recht Gods op Zijn schepselen tot uitdrukking gebracht.

Doch eveneens: het zou voor een mensch onmogelijk zijn, in teerder, in verhevener, in jubelender taal te spreken van de blijdschap, die Gods kinderen kunnen, mogen en moeten genieten, dan Gods eigen Woord dit doet. En dat niet slechts in het Nieuwe, maar ook in het Oude Testament. Is het b.v. niet opmerkelijk, dat in Nehemia 8 eerst in vers 9 staat op geteekend: „en zij lazen in het boek, in de wet Gods, duidelijk; en den zin verklarende, zoo maakten zij, dat men het verstond in het lezen", en dat hierop dan in vers 11 volgt, nadat het volk weende, toen ze de woorden der wet hoorden: „Gaat, eet het vette en drinkt het zoete, en zendt deelen dengenen, voor welken niets bereid is, want deze dag is onzen Heere heilig; zoo bedroeft u niet, want de blijdschap des Heeren, die is uw sterkte".

Duidelijker bewijs, dat de wet Gods niet uitsluit de blijdschap in Hem, is wel niet mogelijk.

De Bijbel is dan ook vol van het spreken over en het genieten in de blijdschap. Zelfs wordt in psalm 43 de Heere genoemd: „De God der blijdschap mijner verheuging".

En ook de vreugde over de groote werken Gods leert Zijn Woord ons. Niet alleen over het werk der herschepping, doch ook over dat der schepping. De psalmdichters, de profeten, zij roemen in schoone taal de heerlijkheid van wat God wrocht Denk slechts aan de majestueuze natuurbeschrijvingen van het boek Job.

Neen, het is waarlijk niet een bewijs van vroomheid, wanneer we weigeren te zien het vele goede en schoone, dat God, als een God van genade, ook nu nog den menschenkinderen schenkt. Het is evenmin een uiting van diep-ingeleid-zijn, wanneer we meenen: „och ja, zij, die nog geen kennis hebben aan hun ellende, zij genieten van dat alles, omdat ze niet zien de vloek, die er op rust". Als we niet verder komen dan die vloek dan zijn we geen goede christenen. Of beter: dan zijn we in 't geheel geen christenen. Want dan handelen we, als was Christus niet geboren, niet gestorven, en niet opgestaan, om die vloek voor ons te dragen.

Dat Hij het deed, dat Hij ons verlost heeft van den vloek der wet, een vloek geworden zijnde voor ons, *dat* is wel de allergrootste reden tot blijdschap.

Doch temeer klemt dan ook de vraag: behoort gij tot hen, voor wie Hij een vloek werd? Verwacht gij werkelijk al uw heil, al uw zaligheid van Hem? Zijt gij van Christus?

Indien ge „ja" moogt zeggen op die vragen, laat dan ook uw leven zijn een leven der dankbaarheid. En — toon uw rijkdom, toon de blijdschap van het *mogen-gelooven* aan hen, die Hem nog niet kennen.

Wat heeft de wereld, dat niet tijdelijk is? Wat, dat meer geeft dan een schijn van verzadiging; dan een zoete waan van levensvervulling?

En wij, die van Christus zijn? Zijn niet alle dingen ons bezit? Waarom handelen we dan zoo dikwijls, als ware dit *niet* zoo? Als had de wereld gelijk, wanneer ze ons arm noemt? Waarom trachten we er niet naarstiger naar, althans een deel van dien rijkdom, van die schoonheid, te wijden tot het eenig werkelijke doel van haar bestaan: de eer van God?

Naast de prediking, dat de zonde beteekent levensvernieling, moet luider en overtuigder gehoord worden de verkondiging: dat de genade schenkt levensvernieuwing op alle terrein des levens.

„Dient den Heere met blijdschap." Opdat de belofte uit Jesaja aan u vervuld worde: „Eeuwige blijdschap zal op hun hoofd wezen".

J. M. W.—W.

WAT IK ZAG.

IK heb een vrouw zien gaan. Hóóg opgericht ging ze als een die heel blij is. In haar geheven handen droeg zij een luchter, vol van het wonderste licht.

Gouden licht was het, stralend als volle zomerzon. Goudend haar haar en glans leggend in haar oogen.

Mild licht was het, mild als jonge lentezon en ik zag haar gezicht òpbloeien in die mildheid als het schuchter opengaan van een jonge roos.

Vreemd licht was het.

Rondom haar was het donker, diep donker. Al de glans concentreerde zich om háár. Alleen waar zij ging was het licht.

Nèrgens de zachte verglijïng in schaduw; nèrgens het weifelend overgaan.

Schèrp; licht — dònker!

Zij droeg de lamp van haar geluk!

Door de donkere landen schreed ze, omklemmend haar luchter met vaste hand.

Ze keek niet òm zich; ze zàg niet de donkerte rond haar.

Háár oogen zagen slechts in den goudenden gloed van haar lamp en ze dronk dien gloed met volle teugen. Tòch bleef er de hunkering en het vragen; „Méér, steeds meer."

Vèr van haar af zag ik een ander Licht. Gróóter, schóóner! In dat Licht, dat zich rondgoot in wijden kring zag ik veel blijde menschen.

Dáár was ook de overgang en ook daarin waren menschen met een begin van blijheid al op hun gelaat. Zij worstelden om uit de schaduw in den kring van het Licht te komen.

De vrouw zag het niet.

Ze zag slechts haar eigen lamp.

Zij ging door de duisternis haar lichten gang en 't leek als meden haar voeten intuïtief dàt wat haar zou doen struikelen en haar lamp zou dooven.

Tòch, even slechts, stootte haar voet en toen keek ze rond zich. Eén oogenblik.

Ik vond niet meer den glans in haar oogen. Angst was er. Angst voor het donker.

Maar met een besliste beweging wendde ze zich af. Vàster omknelde ze haar lamp en grètiger nog ving ze het licht in haar nooit verzadigde oogen.

Sòms, tersluiks, als wilde ze 't voor zichzelf niet weten, zag ik haar even speuren vóór zich.

Geen steen?

Niets waarover ze struikelen kon?

Even!

Zóó ging ze voort!....

Plòts vanuit het andere Licht, het gróótere, het schóónere, zag ik iemand komen. Hij ging door het donker: een lichtende Gestalte.

Hij naderde de vrouw.

Ze zag het niet.

Dicht tot haar naderde Hij en toèn, Zijn mond boven haar lamp, blies Hij.

Haar licht doofde.

Een doffe smak.

Niets zag ik meer; niets hoorde ik meer, maar ik vermoedde haar neergevallen, haar oogen stràk, in wanhoop, en haar handen tòch nog omklemmend de gedoofde lamp.

Geen snik, geen zucht die de spanning bràk.

Toen hoorde ik een woord, dat de spanning nog strakker trok.

— „Wreed." —

Wie had het gezegd?

De vrouw?

Iemand in het duister, die ik niet zien kon?

Of was het de stem van mijn eigen hart, dat het zoo luid sprak?

Ik weet het niet, maar het woord zette zich vast in mijn denken.

„Wrééd! — Wrééd!"

Wie?

Hij die de lamp doofde?

Hij bluschte haar geluk, want geluk is licht en gloed.

Tòch — ik heb Zijn gelaat gezien.

Vriendelijk was het en van zóó'n zuivre goedheid, als ik nog nimmer zag.

Wreed?

* * *

Ik weet niet hoelang het duurde, maar toen ik weer opkeek zag ik de vrouw staan in de schaduw van het Groote Licht.

Hoe zij er kwam? Ik weet het niet, maar haar gang moet zwaar geweest zijn in die duisternis.

Zij droeg in haar geheven handen de gebluschte lamp en zij reikte haar over de schaduw naar de Lichtende Gestalte in het Licht.

Ik zag hoe haar oogen weer hunkerden.

Licht is toch geluk!

En ik hoorde haar stem, aarzelend en toch met iets van blijheid er in: „Heer, vul Gij hem met de olie Uwer blijdschap."

Ik zag hoe Zijn handen haar trokken en haar brachten binnen den wijden lichtcirkel en toen vloeide ook over haar de milde gloeiing van het Schóónere, het Gróótere Licht en haar lamp brandde met een gloed die niet uitblusschen kon.

ADA J.

PRACTISCHE DINGEN.

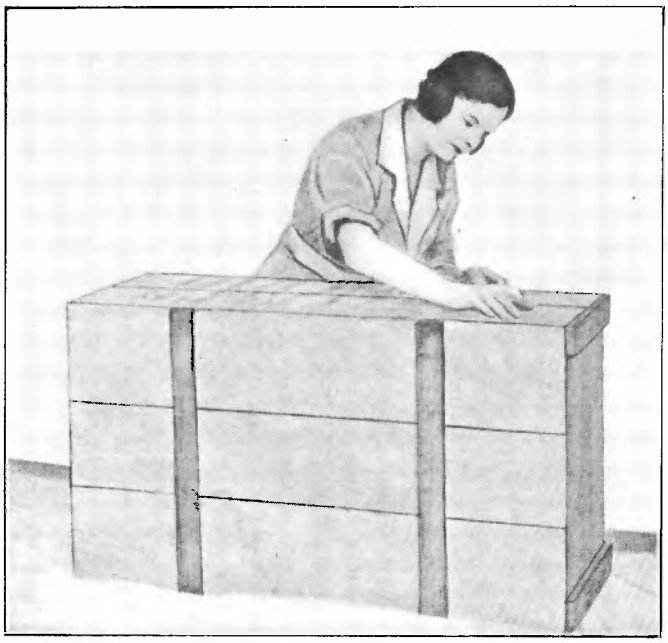

Het gladschuren van de kist.

WANNEER de garderobe van drie jonge dames moet worden geborgen in een kast, die nauwelijks ruimte biedt voor de benoodigdheden van twee harer; — wanneer ge wel hebt 'n aardige zitkamer, doch bergplaats te kort komt voor rondzwervende boeken en paperassen; wanneer — nu ja, vul zelf maar in, wat ge wilt, doch luister naar goeden raad! Ga naar een winkelier, en koop een leege kist. Een flinke groote, van een niet te onhandig formaat. Ga er op zitten, om te probeeren, of uw beenen den grond kunnen raken, en zorg vooral voor een stevig deksel. Want uw kist moet niet alleen dienen voor berging, doch ook voor zitplaats. En stel u voor, dat uw beste vriendin midden in een vertrouwelijk gesprek door 't deksel zakte! Slechts weinig menschen kunnen er tegen een gek figuur te slaan en daarbij: 't zou jammer zijn van uw werk!

Vooraf moet de kist met grof schuurpapier even gladgeschuurd worden. 't Is niet prettig als men onder 't bekleeden telkens z'n vingers ophaalt aan de splinters.

Voor het bekleeden van de binnenzijde kan men heel best oud goed gebruiken, mits het nog heel en netjes is. Nieuw mag natuurlijk ook! Knip de verschillende stukken zoo groot, dat de stof aan de bovenkant ruim naar buiten kan worden overgeslagen, om daar te worden vastgespijkerd. Ook op den bodem wordt stof gespijkerd.

Voor de buitenbekleeding neemt men cretonne, satinet of landhuisjesstof, naar verkiezing. Men knipt een strook, zoo breed als de hoogte van de kist, plus stof voor van onderen een zoom en van boven een breedere zoom met schuif. De strook moet anderhalf maal zoo lang zijn als de geheele omtrek van de kist. Door de schuif trekt men een koord, rimpelt de strook op maat in, en spijkert ook deze tegen de kist, liefst met sierspijkertjes.

Het deksel eischt eenige meerdere verzorging. Men brengt er eerst een laag zeegras of kapok op aan, aan 't eene eind dikker dan aan 't andere, en bevestigt deze met kruizelings vastgespijkerde, stevige banden. Dit om verschuiving van het materiaal te voorkomen. Hierover komt, goed strak-getrokken, de bekleeding. Is de bovenstof dun, dan doet men goed er eerst een voering overheen te spijkeren. De binnenkant van het deksel wordt bekleed gelijk de binnenkant van de kist. Men kan het deksel aan een kant bevestigen met scharnieren of met stevige reepen, gelijk men die wel ziet aangebracht onder de zittingen van vouwstoeltjes.

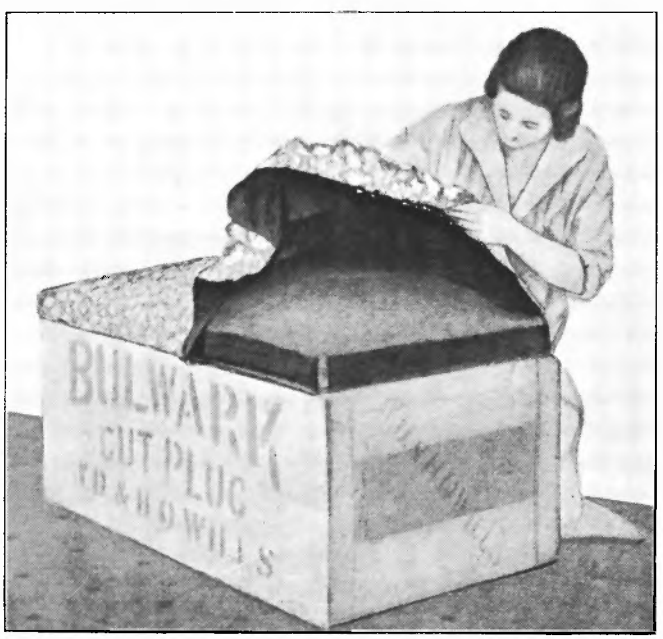

Het deksel is bijna klaar.

Een dergelijke bekleede kist staat heel aardig in een kamer, biedt een prettig zitje, wanneer men althans voor het deksel niet te karig is geweest met vulmateriaal en — men kan er van alles en nog wat in wegstoppen. Zelfs opperde een, eenigszins op z'n gemak gesteld huisgenoot de idee, er nog een kleiner bekleed kistje voor te plaatsen, en 't geheel dienst te laten doen voor divan.

Wàt er zoo al niet van 'n doodgewone kist worden kan, als men er maar 'n klein beetje moeite voor over heeft! En — zonder moeite bereikt men nu eenmaal niets.

Overigens is dit soort „meubelmaken" heelemaal geen vervelend werkje. Integendeel, 't is juist wel grappig om eens met hamer en spijkers om te gaan ook!

J. M. W.—W.

Nog even de buitenbekleeding vastspijkeren.

CORRESPONDENTIE VAN DE REDACTIE.

Woorden van Waardeering.

De uitgave is, zoowel wat betreft den inhoud als den druk, de foto's en teekeningen en heel het uiterlijk uitnemend verzorgd. *Leidsche Kerkbode.*

Ons eigen Kampeergebouw.

Natuurlijk doen onze lezeressen hun best voor het eigen kampeergebouw. Allen? Dat is nu de vraag. Hoewel we dankbaar zijn voor wat we reeds ontvingen, we *zijn* er nog lang niet. Dat hadden we trouwens ook niet verwacht. Als we maar aan 't werk *blijven*, dan komen we er zeker. Hier onder volgt nu de opgave van de bij ons ingekomen giften. Het zijn giften in geld, de opbrengst van onze bijlagen, en bijdragen voor het aanbrengen van nieuwe abonnée's. E. J. B. Jbzn. te B. f 100; P. K. te B. f 100; A. R. te W. f 1,00; J. A. B. te S. f 2,50; E. v. d. W. te B. f 0,50; J. C. R. te V. f 1,00; J. J. te A. f 1,00; Jac. E. te O. f 1,00; Jac. N. te S. f 1,00; Chr. v. d. B. te A. f 1,00; H. J. v. d. Z. te E. f 1,00; H. B. te T. f 1,00; E. L. te C. f 1,00; C. U. te 's-Gr. f 1,00; M. J. de V. te H. f 1,00; A. H. H. te 's-Gr. f 1,00; H. J. de H. te De B. f 1,00; J. G. R. te V. en Mej. H. te K. f 2,00; J. D. te 's-Gr. f 1,00; G. O. te A. f 1,00; A. 't H. te M. f 1,00; Cath. V. te 'sGr. f 1,00; D. B. te R. f 1,00; G. H. te K. f 1.00; Zr. T. T. te L. f 1,00; Gr. v. R. te B. f 1,00; D. R. te A. f 1,00; A. M. P. te H. f 1,00; J. v. W. te M. f 3,00; W. T. te O. f 2,50; P. M. B. te N. f 1,00; E. J. te 's-Gr. f 1,00; M. M. te 's-Gr. f 1,00; L. R. te S. f 1,00; C. S. te O. f 1,00; D. J. B. te S. f 1,00; W. R. te E. f 1,00; J. v. R. te D. f 1,00; J. S. te 's-Gr. f 1,00; B. K. te R. f 2,50; A. R. te A. f 2,00; D. de K. te V. f 2,00; A. L. te E. f 1,00; Joh. A. P. te R. f 1,00; B. H. W. te A. f 1,00; K. B. te S. f 1,00; J. v. d. B. te R. f 0,75; M. M. te H. f 1,00; G. K. te A. f 0,60; M. D. te 's-Gr. f 1,00; A. M. te D. f 1,00; D. S. te A. f 1,00; J. C. v. d. S. te G. f 1,00; A. C. J. v. A. te U. f 0,80.

Al een heele lijst. Maar er moeten meer van zulke lijsten komen. Alle lezeressen doen natuurlijk weer hun best.

Mej. E. N. de J. te G. Wij kunnen tot onzen spijt niet aan uw verzoek voldoen. De kosten zijn te groot. Klaagt u eens bij uw postkantoor. Het is volstrekt niet noodig. dat er zoo ruw met uw aflevering wordt omgegaan.

Streep. Je vers is voor opname niet geschikt. Het is nog lang niet, wat het wezen moet en met opname ervan zouden we je zeker geen dienst bewijzen. Lees maar veel goede poëzie. En... een beetje meer aan zelfcritiek doen.

Mej. R. S. te G. Uw plan met een Chr. Volksbibliotheek is goed, maar daarover kunnen we niets opnemen in onze rubriek „Onderlinge Correspondentie." Een andere lezeres komt weer met een ander plan en het eind is.... verwarring. Er moeten naamkaartjes gestuurd, er volgt een massa correspondentie, de redactie moet inlichtingen geven... neen, daar kunnen we niet aan beginnen.

Een Huisjuf. U zult u herinneren, dat we zooiets al eens beproefd hebben. Wij kunnen ons daar niet weer mee gaan bemoeien. En naamkaartjes daarover kunnen we niet in ontvangst nemen. Er komt geen eind aan het plannen maken en we moeten ons beperken. Overigens... alle respect.

Mej. L. M. te Z. Geen bezwaar. Er zijn meer lezeressen, die nog niet ouder zijn dan 17 jaar.

Mej. S. N. te L. De prijzen zijn nog niet definitief vastgesteld. Daarover volgen, als het Kampeergebouw er is, wel nadere mededeelingen.

Een trouwe Lezeres. U zondt ons een propagandaschrijven toe. We zouden het zeker opnemen, als.... we maar niet zoo met plaatsruimte zaten te worstelen. Laten we uit uw schrijven mededeelen, dat u bij het begin van den nieuwen jaargang nog eens extra propaganda voor ons blad gemaakt wilt zien. Onze lezeressen zullen aan uw wensch wel gehoor geven.

Een Vergissing. Het vers „Schooiertje", dat in de vorige aflevering een plaats vond, werd ten onrechte toegeschreven aan Jo Spierenburg. Het is van „Lentekind."

Mej. M. D. te N. Zendt u uw foto's maar eens in. Dan kunnen we zien.

ONDERLINGE CORRESPONDENTIE.

Aan alle Muziekliefhebsters.

Daar er al zoo dikwijls over allerlei muziek in O. C. geschreven is, kan ik niet nalaten ook eens wat over dat onderwerp te zeggen.

Ten eerste begrijp ik, met Jeanne d'Arc en anderen, niet, hoe iemand die een beetje muzikaal gevoel bezit, Valencia mooi kan vinden. 'k Ben ook niet zoo hevig muzikaal, maar Valencia vind ik vreeselijk, evenals al dergelijke cabaret-Schlagers. Maar ik verbaas me er evenzeer over, dat in O. C. altijd van die vertaalde en minderwaardige muziek wordt aangeraden, zooals de Olijftak, Jerusalem etc. allemaal fabriekswerk zoo goed als Valencia. Net alsof ons kleine Holland geen componisten heeft die wel tienmaal zoo hoog staan dan die van de zooeven genoemde stukken. Onze muziek is juist zoo rijk aan liederen speciaal voor jonge meisjes geschreven. Ik noem b.v. de componisten Cath. van Rennes en Hendrika van Tusschenbroek van wie zooveel één- en tweestemmige liederenbundels zijn verschenen zooals „Lenteleven", „Kling klank klokkebei", „Im Freien", „Zwaluwenvlucht", „Oud Fransche Kerstliederen", „Meidoorn", „In de Kerstdagen" etc. en vele cantates, operettes enz. Die liederen moesten meer populair worden in Christelijke kringen, waar men zich nog zoo dikwijls behelpt met allerlei onmogelijkheden die den naam van muziek dragen.

En dan, de bundels van Manna de Wijs-Mouton geestig en pittig zoowel in woorden als muziek en zeer geschikt om te dramatiseeren. Trouwens hiervoor leenen vele liederen uit „Volksliederenbundel II", „Zoo zingt Holland" en „Van alles wat I" zich ook uitstekend. Met een weinig décor bereikt men al gauw een allerraardigst effect.

Ook de Fransche bundels de „Bergerettes", de „Pastourelles", de liederen van Dalcroze en de „Veilles Chansons" kan ik ieder aanbevelen. En wie graag Duitsche muziek zingt kan te kust en te keur gaan in de drie Liederschatzen, de Liederkranz en ook „Van alles wat II" van Veldkamp bevat veel klassieke composities.

Ziezoo, nu heb ik m'n hart eens gelucht over dit onderwerp en ik geloof dat wanneer alle echte muziekliefhebsters eens kennis maken met deze liederen, vooral Cath. van Rennes, ze geen spijt zullen hebben en ze al spoedig onze eigen componisten even vurig zullen vereeren, als ik doe. Hoor ik nog eens wat van de musiceerende en muziekminnende O.C.e.s?

Veel hartelijke groeten. MIEP.

Aan Auk en de andere Lezeressen.

Uit Auk haar brief maakten wij op, dat ons schrijven door haar geheel verkeerd begrepen is, wat dan wel bij meer lezeressen 't geval zal zijn. Daarom een kleine toelichting.

Ten eerste spraken wij niet over de Chr. onderwijzeressen, die er in Indië *zijn*, en vooral niet over die door een Schoolvereeniging uitgezonden worden. Inzonderheid van de laatsten gelooven wij mèt Auk, dat ze hun naam wel met eere zullen dragen (al kennen we er ook geen persoonlijk).

Maar we hadden 't over 't *te kort*, dat hier aan Chr. onderwijzeressen is, en de droevige gevolgen, wanneer men genoodzaakt is, zij 't dan ook tijdelijk, neutrale aan te nemen.

Hiermede hopen wij een misverstand meer in de wereld uit den weg geruimd te hebben.

Nog even dit: wij werken niet op 't Utrechtsche Zendingsterrein, maar op een Part. Chr. Holl. Ch. School.

Met vr. gr. blijven wij WILLEMIEN en HANNA.

Aan Rozeknopje.

Zoo is immers je schuilnaam? Nu, zeg, even attentie hoor! Je briefje vond ik leuk, maar weet je, er stond o.m. in: „bij ons in Fr. hebben we dat anders." Zeg, hoe ver strekt Fr. zich uit? Zeker enkel in de buurt van Dokkum? Want ik woon ook in Fr. en wij hebben wel terdege een ontwikkelingsvereen. zooals jij dat noemt.

Zie, wij hebben de eene week naaien enz. en de andere week behandeling van onderwerpen, Gewijde Gesch., Kerkgeschiedenis enz. 'k Vind het bepaald jammer, dat de dominé er daar niet veel voor gevoelt, maar daarom kunnen jullie de zaak toch wel aanpakken. Onze predikant is er erg mee ingenomen.

Wij lezen ook de J. V. op de Vereen., ieder lid heeft 2 dagen leestijd En weet je waarom of ik je hier opmerkzaam op maak? Omdat de lezeressen buiten de provincie anders zouden kunnen meenen, dat Friezinnen anders niks doen dan breien.

Wat een dunste omtrent polka, hè? Ik begrijp niet, hoe onze meisjes daar nu zoo veel herrie om kunnen maken. Het feuilleton van Nelly Has vond ik leuk, voor Leo heb ik veel respect, zoo moesten ze allen zijn (o wee) vind je ook niet? „Van twee kanten", dat is echt hè. Ik vind ze beiden eenig.

Maar gegroet hoor, je neemt me de critiek niet kwalijk wel? Al de lezeressen hartelijk gegroet van

ANTIEKE.

Beste Zita.

Evenals jij heb ik nog nooit eerder in O.C. geschreven, maar jouw schrijven trok me dadelijk zóó aan, dat ik het nu eens ga wagen en jou terug wil pennen.

In de eerste plaats wat betreft de houding van Lo in „Bobbed-Hair." Met zijn dames-rooken-ideeën ga ik volkomen accoord, ik vind in die geëmancipeerde dames ook be list iets afstootends, maar in andere opzichten vind 'k hem ook wel eens wat erg overdreven en net als jij zegt, mijn ideaal zou het ook niet zijn, (al hoewel ik ook met geen mogelijkheid precies zou kunnen zeggen, hoe dat wèl zou moeten zijn). Grappig, dat jij dat net zoo hebt!

En nu nog de muziek-kwestie. Ook hier denk ik juist eender over als jij. 'k Was zelfs een beetje verwonderd toen ik dat las aangaande „Valencia." Zeker, 't is wel aardig op een piano, maar toch vind ik, dat het niet bij ons „past". 'k Houd ook dolveel van mooie muziek; jammer dat ik maar zoo weinig in de gelegenheid ben er van te genieten, daar ik onderwijzeres ben op een klein dorpje in 't Z.O. van Friesland.

Weet je wat ik ook altijd erg mooi vind? 't Is misschien wat erg uit den tijd: „Van een Koningsvrouwe." Ken je het? Als je belang stelt en je het graag hebt, kun je het wel van me krijgen, hoor; en dan het „Onze Vader" van A. v. d. Sloot en de Kleengedichtjes van Gezelle bv.: „Gij badt op eenen berg alleen." Schitterend vind ik die. — Hou je ook van lezen?

Ik besteed er bijna al mijn vrije uurtjes aan. Maar nu durf ik niet meer schrijven hoor; 't wordt anders zoo'n eind; 'k ben blij dat je eens schreef en 'k hoop dat je 't eens meer doet, of als je eens een langeren brief wilt schrijven, vraag dan mijn adres even aan de Redactie; 't lijkt me wel prettig, zoo eens met elkaar over allerlei dingen te praten.

Met hartelijke groeten, ook aan alle andere lezeressen,

WILLY.

Negende Jaargang No. 3 December 1926

DE JONGE VROUW
GEÏLLUSTREERD CHRISTELIJK TIJDSCHRIFT

ONDER REDACTIE VAN MEVROUW J. M. WESTERBRINK—WIRTZ EN DEN HEER P. KEUNING
UITGAVE VAN BOSCH & KEUNING TE BAARN — TELEFOON No. 603 — POSTGIRO No. 20246
REDACTIE-ADRES: REDACTIE „DE JONGE VROUW", BAARN. VERSCHIJNT DEN EERSTEN DONDERDAG VAN IEDERE MAAND
ABONNEMENTSPRIJS f 2.25 PER HALF JAAR BIJ VOORUITBETALING. MEN VERBINDT ZICH VOOR EEN GEHEELEN JAARGANG

DE OVERWINNAAR.

Want zij zijn gestorven, die de ziel van het Kindeken zochten.
Matth. 2 : 20b.

O, zie Hem in Zijn diepe vernedering. als Hij gelegd is in de kribbe van Bethlehem.
Maar zie Hem ook als overwinnaar.

Niemand kan zich tegen Hem verzetten. En van allen, die het ooit bestaan hebben, klonk het steeds weer: Zij zijn gestorven, die de ziel van het Kindeken zochten.

Maar *Hij* leeft!

Zeker, dat Kind is opgegroeid en het is den langen lijdensweg, in Bethlehem aanvaard, ten einde gegaan. En toen is ook *Hij* gestorven.

Maar Hij *leeft!* De dood is verslonden tot overwinning.

Het groote werk, door Hem volbracht, nam in Bethlehem een aanvang.

Hij bracht het leven en de onverderfelijkheid te voorschijn. En Hij *leeft.*

Maar zij, die Zijn ziel zoeken, sterven.

Zóó was het met Herodes, zóó is het met allen, die nà Hem de ziel van het Kindeke zoeken. Hij blijft de Overwinnaar.

Zie Hem zóó, als gij straks weer Kerstfeest gaat vieren. Zie Hem in Zijn armoede en Zijn verlatenheid, opdat gij moogt weten, wat de redding van een verloren menschheid, wat ook *uw* redding, Hem kostte.

Maar zie Hem ook in Zijn macht en in Zijn glorie.

Op zulk een Heiland moogt gij staat maken. Zulk een Machtige is uw Helper. Zulk een overwinnaar behaalt voor u de overwinning.

Zij zijn gestorven, die de ziel van het Kindeken zochten.

Wees dan niet bevreesd, als de vijand ook op u zijn aanvallen doet. Beef niet, als de vijand ook *uw* ziel zoekt. Het Kindeke in Bethlehem is machtig, om te beschermen. *Zijn* overwinning wordt *uw* overwinning.

Zie, zij zullen sterven die uw ziel zoeken, want uw ziel is het eigendom van Hem, die triumfeert over al Zijn vijanden.

Voel dan op het Kerstfeest u veilig in Zijn hoede en overwin in *Zijn* kracht.

K.

JOSEPHINE'S RUSTKUUR

DOOR

J. M. WESTERBRINK—WIRTZ.

TOCH ging ze een oogenblik later zich verkleeden. Als tante Thilda ook maar iets van een sentimenteel zeurtje had gehad, zou haar bezorgdheid Josephine hebben gehinderd en tegengestaan. Van dit hoekig karakter deed echter zelfs de in een min-zoetsappige vorm gestoken opmerkzaamheid haar, ondanks zichzelf, goed.

Toen ze weer beneden kwam lag er een brief voor haar.

„Van thuis," zei ze, hem in 't voorbijgaan opnemend.

Maar toen ze zich weer uitgestrekt had op haar ruststoel lei ze hem, met haar gewone matte gebaar, naast zich op de vensterbank, ongeopend.

„Je behoeft voor mij 't lezen niet uit te stellen," zei haar tante.

„Och," zei Josephine, kijkend naar 't witte plekje op de breede, grijs-geverfde bank, „och, er zal wel niet veel instaan wat me interesseert."

Toch nam ze nu den brief op en sneed hem open.

„Van moeder. 't Meeste tenminste. En vol van interessantigheden over kennissen, die me, zooals ze best weet, geen haar kunnen schelen. O ja, heel aan 't eind nog een belangstellend vraagje, of ik al opknap. Met de mededeeling, dat ze op school een tijdelijke kracht voor me hebben benoemd. Zoo'n soort waarschuwing: zorg nou, dat je op tijd beter ben, anders kon die je plaatsje wel eens innemen. Een hartelijke brief."

„En de rest?"

„O, dat velletje van Line? Wel, die zou lief genoeg willen doen, als ze maar durfde, 't schaap..."

„Waarom heb je een hekel aan allemaal thuis?" vroeg juffrouw Mathilda ineens. Op haar gewone resolute manier meende ze: ze moest nu maar tegelijk weten, of Josephine reden had de martelares te spelen. Want dat deed ze. En als ze geen reden had, nou dan zou zij, haar tante, haar wel genezen.

„Een hekel?" Josephine, die niet van scherpe woorden hield, tenminste niet in dit stadium van haar ziek-zijn, trok vragend de wenkbrauwen op. „Een hekel?" Dat is wat sterk uitgedrukt. Ze zijn me onverschillig, zooals eigenlijk alles me onverschillig is. En omdat ik het hun ook ben, ergert het me een beetje, als ze toch de belangstellenden spelen."

„Wil je me niet vertellen, wat je in hen hindert?"

„Ik dacht niet, dat u veel om hen gaf en hen nog voorspreken zou," kwam Josephine ironisch.

„'t Is niet om hen. 't Is om jou. Of om mezelf, als je dat liever wil. Jij ben hier om op te knappen; 't zou m'n eer te na komen als je net weer weg ging zooals je kwam. Maar om je te kunnen bedokteren moet ik je kwaal weten."

„O, is het dat?"

Ondanks zichzelve voelde Josephine zich geamuseerd. En ze kon niet laten te denken: gelukkig dat tante Thilda niet zoo'n alledaagsch mensch is, die je in één dag van haver tot gort kent. Wat zou dan alles onmenschelijk saaier nog geweest zijn als 't nu al is.

Zonder verder tegenspreken gaf ze, ter wille van juffrouw Roselaer, hàar kijk op heur vroeger leven weer. In hoeverre haar opvatting ervan meer of minder zuiver was, bedacht ze daarbij niet. Zóó als ze 't zei zag ze 't voor zich, tot kwellens toe, en dat was genoeg.

„Ja," zei haar toehoordster, toen ze zweeg, en zelfs de slanke vingers, die onder 't vertellen aldoor hun zenuwachtig spel hadden gespeeld, als uitgeput stil neergestrengeld bleven rusten, „ja, als je 't leven met een saus van bitterheid overgiet, moet het je niet verwonderen, wanneer het bitter aanproeft."

„En dat zegt u?" vroeg Josephine, van verwondering half overeind rijzend.

„Wie zou 't eerder mogen zeggen dan ik?" was de wat weemoedige weervraag. „Heb ik niet altijd moeten vechten, omdat ze van mij maken wilden wat ik volgens mijn aanleg niet zijn kon? En toen ik toch eerlijk probeerde zóó te worden, als ze wilden, en 't mij misschien, wie weet, gelukt zou zijn, toen hebben ze 't mij onmogelijk gemaakt. Maar jij, jij hebt gemokt omdat je niet was wat je toch zijn wilde, en toen ben je als een blind paard doorgehold om te krijgen wat op zichzelf net zoo min voldoening beteekende."

„Hoe kunt u dat zeggen, dat leeren geen voldoening voor me beteekende?" vroeg Josephine fel.

Maar tante Thilda was er niet de vrouw naar om terug te wijken voor die boosheid. Eerder voelde ze zich tevreden, wijl het haar gelukt was heur logee uit haar toestand van laat-maar-komen-wat-wil op te wekken.

„Je zegt zelf, dat het je er om te doen was hun te toonen, dat je toch wel wat beteekende, al was t niet op die manier die je moeder 't liefst

gezien zou hebben. Zoo praat niet iemand, die studeert om de studie."

„Ik zeg ook niet, dat de studie me voldoening zou gegeven hebben. Maar 't bereiken van wat ik me voorgesteld had wèl," hield Josephine vol.

„Misschien," zei haar tante peinzend. En zoo lang en strak zag ze 't raam uit, de verre verte in, dat het jonge meisje op 't laatst begreep: ze zag iets anders dan de magere weiden die zich uitstrekten, ginds, buiten het lage hekje van haar tuin.

Toen ineens, keek ze Josephine aan.

„Je hebt mij vertrouwd. Ik zal 't jou ook doen. Dat is niet meer dan eerlijk. Maar niet nu. Bij jou liggen de herinneringen aan de oppervlakte; bij mij zijn ze diep weggezonken. Eerst moet ik ze weer opdelven. 't Regent niet meer, en de boonen zijn door den storm verwaaid. 'k Moet eerst den tuin in."

Haastiger, minder overwogen dan gewoonlijk, stond ze op. Even later zag Josephine haar voorbij 't raam gaan, een oude zwarte regenmantel om, en klompen aan de voeten. Ondanks dit weinig flatteerende toilet voelde ze ineens een soort eerbied voor haar zonderlinge tante.

Nu, alleen, nam ze den brief nog eens op. En Line's schrijven herlas ze. Toch wel een goed kind, eigenlijk, die Line. Sloofde zich gewillig af, en liet moeder uitgaan en middag aan middag winkelen. En nou moest zij juist die misère hebben met Theo! Want of 't wel ooit wat zou kunnen worden met die twee? Josephine wist best: dat Line nog zoo vaak naar avondjes ging, ja, feitelijk gedwongen werd te gaan soms, al voelde ze niets voor de menschen waar ze genoodigd was, kwam, omdat moeder steeds nog hoopte op „een goeie partij". Iemand waar zij, als schoonmoeder, mee zou kunnen geuren, dacht haar dochter bitter. En Theo was ver van wat men een goeie partij noemt.

Vermoeid van 't ongewoon-vele praten, dat ze dien middag gedaan had, sloot Josephine de oogen.

Toen was 't haar, of ze ineens voor zich had thuis, niet zooals zij ze steeds beschouwd had, maar zooals ze waren. En ze zag haar vader, joviaal, maar met een zorgrimpel tusschen zijn oogen, en ondanks zijn joviaalheid heftig opstuivend soms, omdat al wat hij aanpakte hem niet maakte tot wat hij wezen wilde: een man met kapitaal, die z'n sigaartje kon rooken, z'n biertje drinken en z'n pleiziertje genieten, zonder aldoor over een of andere, naar achteraf bleek met weinig inzicht op touw gezette, onderneming in angst te zitten.

En haar moeder zag ze, zorgvuldig gekapt en gekleed, blij met een nieuwe mantel, een nieuwe hoed, maar die blijdschap vergald door de te verwachten verwijten, als de rekening straks thuis kwam. En 't was haar, of ze nu voor 't eerst wist hoe je, ondanks die zorg voor haar uiterlijk, moeder 't oud-worden aanzien kon, en hoe ze, als ze niet meer poseeren kon voor de knappe dame, die ze altijd geweest was, niets meer hebben zou . . .

En Line zag ze, zacht, tevreden meisje met niet veel eischen, dat blij zou zijn als ze met haar kantoorheertje trouwen mocht, en aan wie juist dat bescheiden, gelukkig bestaan niet gegund werd . . . . .

En de jongens, nou ja, die waren nog jonger, en daar had ze zich nooit veel mee bemoeid, maar die zouden ook wel hun verdrietelijkheden hebben of krijgen. Wie kon ook zeggen, hoe het Mathilda vergaan zou later? En eigenlijk had ze 't altijd zóó ingezien, alsof zij de eenige was die te beklagen viel, thuis.

„Och ja, wat geeft het, of ik al weet dat de anderen ook hun deel hebben. Maakt dat mijn eigen portie lichter?" vroeg ze zich af.

Maar niettegenstaande die vraag voelde ze zich, in haar vage verteedering, gelukkiger gestemd dan ze 't in haar zorgvuldig, gekoesterde bitterheid geweest was.

De bloemen, de heesters, ja zelfs de erwten- en boonenbedden in haar tuin waren voor juffrouw Roselaer, wat voor veel getrouwde vrouwen haar kinderen zijn, en wat voor sommige ongetrouwden een hond, een poes of een papegaai is: ze gaven haar gelegenheid haar instinct van opkweeken en verzorgen uit te leven.

Doch dien middag gebeurde het een paar maal, dat een boonenrank, die ze leiden wilde, afbrak; dan bleef ze staan met het geknakte stuk in haar hand en zei in zichzelve: „ja, Thilde, je bent ook te hard. Je pakt te forsch aan."

Onderwijl waren haar gedachten bij Josephine. Die geleek op haarzelf, vond ze. Misschien voelde het jonge meisje zich bitterder gestemd nog tegen 't leven, dan zij 't op dien leeftijd was. Als ze zoo door ging, werd ze een waardig opvolgster van haar tante.

Waarom vond ze dat nou ineens niet goed? Waarom had ze 't gevoel, als beteekende dit voor Josephine niet „ontluiking", maar „versterving"? Ze was immers altijd zoo tevreden over de persoon, die juffrouw Mathilde Roselaer was! Ze hield haar in gedachten altijd hoog tegenover andere menschen en vond, dat ze een veel scherper en beter kijk had op 't leven dan anderen, die zoetsappig bleven bij alles, wat op hen aan kwam!

Juffrouw Roselaer zocht in haar herinnering,

om op die manier haar vroegere gestemdheid terug te winnen. Dat ze Josephine wat anders hebben wilde, nu, dat was daaraan toe! Maar zelve kon ze toch niet meer veranderen! Op haar ouden dag nog!

Dit was het, wat ze zag: haar vader, een man, die zich moeilijk gaf, en die het daarom ook moeilijk had in 't leven. Haar moeder, een beetje oppervlakkig zieltje, tevreden als de menschen maar vriendelijk leken en 't gauw vergetend, wanneer ze tegenvielen. Tusschen die twee zij en haar broer; zij meest aardend naar den vader, met hetzelfde op 't oog stugge, karakter en dezelfde behoefte aan echte liefde; hij met méér moeders natuur, gemakkelijk levend, maar wat slap van aanpakken. Moeder hield van vader, al gaf ze hem niet alles en niet precies dat wat hij behoefde. Ze zag dat zijn koelheid en scherpheid hem vaak alleen deden staan; hem ook wel eens deden verliezen, wie hij graag als vrienden had willen behouden. Ze hield ook van haar dochter en 't werd haar voortdurende zorg te maken, dat deze niet leed door dezelfde karaktereigenschappen. Daarom probeerde ze Mathilda, met verkrachting van haar natuur, te maken tot wat ze nooit zijn kon: 't evenbeeld van de moeder. Moeders begeerte was het te hebben een lief, gauw handjes- en kusjesgevend kindje; later een zich gemakkelijk aanpassend jong meisje. Mathilda, wel voelend den op haar geoefenden drang, maar te jong nog om te proeven de liefde, die daar achter werkte, zocht bij de lieve, vriendelijke menschen en menschjes, die haar als voorbeeld gesteld werden, naar gebreken. En omdat ze zocht met het doel zichzelve te rechtvaardigen, vond ze veel zwakheid die zachtheid heette; veel veinzerij die voor liefheid door moest gaan.

Toen kwam de ééne in haar leven. 't Was juist zijn groote goedheid, die haar aantrok. Vol vertrouwen gaf ze zich, blij, al begreep ze zelve 't niet zoo, in zijn mildheid een tegenweer te vinden tegen haar eigen scherpte. Maar ze kon niet laten toch telkens tegen die mildheid op te strijden en te triumfeeren, als háár kijk de goeie bleek te zijn. Zoolang ging ze daarmee door, tot hij met haar brak. Nog geen half jaar later verloofde hij zich met haar beste vriendin. Toen was ze er van overtuigd geweest: die had tusschen hen gestookt; in gedachten was haar verloofde haar al ontrouw, vóór hij openlijk brak. Zichzelve had ze waar en eerlijk gevonden tegenover hun lieve veinzerij. En daarna vertrouwde ze nooit iemands liefheid meer.

Nu voor 't eerst, na al die jaren, vroeg ze zich af, of zij dan geheel zonder schuld was geweest. Zij, die toch zijn mildheid kende en heimelijk vereerde, brak intusschen moedwillig aan z'n mooi vertrouwen in de menschen, en was blij wanneer ze merkte, dat er iets afbrokkelde. Was het zoo'n wonder, dat hij langzamerhand de zachter-gestemde vriendin koos boven haar? Had ze niet, door minder hoogmoedig te zijn, minder eigen voortreffelijkheid te willen handhaven tegenover anderen, haar geluk misschien kunnen behouden? Tenslotte was het toch een poover resultaat als je moest zeggen: „ik had gelijk, maar met gelijk te krijgen heb ik dan ook alles verloren!"

Ze begreep: pas nu ze zichzelve herzag in Josephine, was dit, wat haar altijd verborgen was gebleven, omdat ze bij zichzelve geen dwaling duldde, haar duidelijk geworden. Want ze was te scherp van blik om niet te zien, hoe Josephines bitterheid voortkwam en gevoed werd door hoogmoed. En dit begrijpen wierp ook op haar eigen leven 't ontdekkende licht.

Doch 't was ook altijd juffrouw Mathilda's trots geweest zichzelve eerlijk te weten. En die trots hielp haar nu 't moeilijke te doen, wat ze als plicht voor zich zag: Josephine zelfinzicht bij te brengen. Ze voelde: alleen wanneer ze erkende eigen dwaling, wat betrof haar levensaanschouwing, zou haar waarschuwing op 't jonge meisje invloed hebben. Welnu, ze zou zichzelve niet sparen.

En zoo gebeurde het, dat Josephine 's avonds tante's levensgeschiedenis hoorde, niet zooals deze de herinnering daarvan gekoesterd had, en doormengd met bittere gevoelens tegenover anderen, tegenover de ontrouwe vriendin vooral, doch in 't ontdekkende licht dat voor de oude vrouw pas in deze laatste dagen was opgegaan.

IV.

Als gewoonlijk lag Josephine uitgestrekt op haar ruststoel, vlak voor 't open raam.

Maar ze lag er niet zoo lijdelijk en zonder deelname aan 't haar omringende als de eerste dagen van haar verblijf buiten. Ze zag nu de schoonheid van den tuin, die zich uitstrekte vóór haar venster; van de roggevelden waarop het koren, bijna rijp al, meedeinde met den zachten zomerwind.

Den vorigen dag had het geregend; 't kwam doordat het buiten nog wat vochtig was, dat ze haar stoel had laten staan hier binnen, inplaats van hem te verslepen tot onder den kastanjeboom. Maar hoe frisch was alles na dien regen. Hoe zag ze als 't ware, dat alles juichte van levenskracht en levensvreugd!

Josephine voelde iets van die kracht in zich-

zelve; 't was alsof er iets prikkelends was in de lucht, dat zich meedeelde aan haar, dat kriebelde in haar voeten, zoodat ze niet stilliggen kon; in haar handen, zoodat die zochten naar bezigheid.

Ze wist heel goed: 't was 't hernieuwde leven, die hier buiten herwonnen sterkte naar 't lichaam en ook naar den geest, die zich dus uitte. In 't eerst, toen ze zich pas realiseerde: ik knap op, ik kan 't niet meer voortdurend uithouden, stil te liggen en niets te doen en in niets belang te stellen, verschrikte dit weten haar. Wat moest ze aanvangen met haar nieuwe, jonge kracht? Was iets de moeite zóó waard, dat je blij moest zijn, je er weer aan te kunnen geven? Haar schoolwerk misschien? Of haar leven thuis? Of dat, wat ze als haar levensdoel had gezien, haar studie? Juist dit laatste, dien heftigen drang om méér te wezen dan de anderen, leek haar nu zoo weinig bevredigend. Maar wat dan?

Toch gaf 't haar bij wijlen ook een gevoel van vreugde, als ze een half uur of langer loopen kon, zonder moe te worden; als ze lust voelde iets aan te pakken, alleen maar om te toonen dat ze wat kon.

Nu ook hield ze 't liggen niet langer uit.

Ze stond op en liep een paar maal de kamer rond. Bij het kleine ronde tafeltje voor 't andere raam, waarop tantes breimandje stond, hield ze even stil. Zelf had ze wel een handwerkje mee naar hier gebracht, een gehaakt kussenovertrek, maar ze hield niet erg van haken, en dan .... wie zou er wat om geven, als 't af was?

Wanneer ze nog dacht, dat ze tante Thilde er een pleizier mee zou doen! Maar dat was eigenlijk niks geen mensch voor kussens en zachte poefs. Zou ze even tantes breiwerk nemen? Om wat te doen te hebben? Doch tante breide zoo keurig netjes, en zijzelve was niet erg knap erin. Al was 't nu maar een grof-wollen kous, voor een van de heidekindertjes hier, tante zou er geen gebroddel in gedoogen en 't resoluut weer uittrekken. En dat was Josephines eer te na.

Lezen dan?

Doch de boeken, die ze boven in haar koffer had, interesseerden haar maar matig. Je wist van te voren, waarover 't ging: twee, die elkaar hebben wilden, als 't niet mocht, of niet hebben wilden wanneer ze getrouwd waren. Bovendien: lezen vermoeide haar nog gauw.

Door 't raam, waarvoor ze stond, zag ze, donker tusschen 't groen van erwten- en peulenbedden, een stukje van tantes japon. Tante paste, ondanks haar stroefheid, in de fleurige omgeving buiten: er zat pit in haar, en kracht, net als in 't zomersche tafereel rondom haar.

Josephine peinsde: als ze eens in den tuin helpen ging. Ze was toch hier, om buiten te zijn, en buiten zitten ging op 't oogenblik niet, dan maar werken dus. 't Kortte meteen den tijd.

Een beetje verlegen, als een kind, dat trotsch is op z'n prestaties, maar meteen weet iets te doen, wat er eigenlijk niet goed door kan, vroeg ze even later aan juffrouw Mathilda: „kan ik u misschien helpen, tante? 't Is zoo mooi buiten nu, zoo frisch na dien regen. Maar de hei zal nog te nat zijn, om er te liggen."

Even blij-verrast keek de oude juffrouw haar aan. Dat was wel een goed teeken, dat Josephine werken wilde. En als iets haar zenuwen genezen kon, dan moest het dit zijn: bezig wezen in de vrije natuur.

Toch zei ze kalm, als was Josephines aanbod de gewoonste zaak van de wereld: „Je kan dit wortelbed wel voor me wieden. Eerlijk gezegd: 't aldoor bukken valt me wel eens wat moeilijk. Als je tenminste de worteltjes van 't onkruid kunt onderscheiden."

Josephine kleurde licht, half uit ergernis dat tante haar aanbod niet meer op prijs stelde, half omdat ze werkelijk niet precies wist, wat worteltjes waren. Wanneer ze nu nog fiksch groot waren geweest, zooals 't loof dat ze wel aan de wortelbossen op de groentekarren gezien had, dan was 't wat. Maar deze fijne sprietjes hier!

„'k Geloof, u mag me nog wel eerst onderricht geven," bekende ze.

Juffrouw Roselaer wees haar wat moest blijven staan en wat weg moest; nu ze zich bukte viel het toch mee, vond Josephine. Zóó klein als ze eerst meende waren de wortelplantjes niet. En toen ze een plekje schoon had kreeg ze schik in 't werk. Alleen richtte ze zich af en toe eens op uit haar gebogen houding en toen ze een poosje bezig was streek daarbij haar hand telkens over haar rug, die pijnlijk werd. Ze bleef nu ook wat langer staan en keek naar haar tante, die de boonenrijen schoffelde, heel voorzichtig, en zich telkens bukte om onkruid, dat te dicht bij de boonenstammetjes groeide om weggeschoffeld te kunnen worden, te verwijderen. En naar Diene, die buiten, bij de pomp, den koperen ketel schuurde, die Josephine zoo onpractisch vond en waar Diene zelve zoo trotsch op was, als hij mooi glom.

„Diene!" klonk ineens juffrouw Roselaers stem, „Diene, breng eens een oud matje voor de juffer, om op te liggen.'

En tegen Josephine: „Je kunt er dan bij op je knieën liggen; dat bukken is niet uit te houden op den duur.'

(Wordt vervolgd.)

NOV. '25
V.

DE KANANEESCHE.

HEILIG is de tempel van Jehovah. Heilig is in zijn tempel het altaar. Heilige mannen offeren voor een heilig volk heilige offeranden. Maar tusschen de menschen door, schuw, fladdert de musch af en aan; de zwaluw schiet met snelle wendingen heen en weder. Neen, voor vogels is de tempel niet gebouwd, zelfs de voorhof niet, en toch vinden zij er een dak, toch maken ze zich er een verblijfplaats. Zelfs vindt de musch een huis, en de zwaluw een nest voor zich, bij Uwe altaren, Heere der heirscharen, mijn Koning en mijn God.

Vreemdelinge is zij, van het oude geslacht, dat in Kanaän woonde, waartegen reeds de richteren streden. Ze komt uit de omgeving van Tyrus en Sidon, het land van een Isebel, van waaruit zooveel onheil over Israël gekomen was. Syrophenicische, noemt Marcus haar naar Romeinsche benaming, om aan te duiden dat ze niet was uit de Afrikaansche koloniën van Phenicië, wier bewoners Lybopheniciërs heetten, maar uit het moederland zelf; een Grieksche vrouw heet ze om haar taal en on-Joodschen godsdienst.

Ze komt in het vreemde land, waar Hij een kortstondige rust zoekt, tot Jezus. Ofschoon Hij zijn verblijf strikt geheim had zoeken te houden weet ze Hem te vinden. Het verkeer onder zijn volk, de voortdurende strijd, vooral met Schriftgeleerden en Farizeeën, had Hem vermoeid. Hij wilde nu even uit de menschen zijn, met zijn discipelen alleen. Zoo had Hij over de grenzen van Galilea (sommigen vermoeden nog daarbinnen) toevlucht gezocht in 't huis van een onbekenden vriend. Incognito moest de reis geschieden. In een huis gegaan zijnde, wilde Hij niet, dat iemand het wist.

Maar de roep over dien wonderdoener, die blinden genas, doove ooren opende, lammen deed gaan, stommen deed spreken, ja zelfs een gestorven kind, het dochtertje van Jaïrus, tot het leven had geroepen, was reeds vooruitgesneld. Die van Tyrus en Sidon zelfs hoorden de groote dingen, die Hij deed. Waar zijn géén zieken, die hunkeren naar gezondheid, waar geen ongelukkigen, die schreien om hulp? Een luisterend oor hoort scherp. Wie zieken genezen kan, behoeft niet luid te roepen. Ze zijn er al terstond om hem, als 't eerste gefluister van hoop door 't land gaat; ze strompelen aan, ze worden aangedragen uit alle streek.

Daar komt ook zij aanloopen, plotseling, ziet, is ze bij Hem, buiten adem, bestoven van een verre voetreis; hijgend en met moeite haar kortafgebroken zinnetjes uitstootend: Heere — Zone Davids — ontferm u mijner — mijn dochter is deerlijk van den duivel bezeten! Ze weet er misschien al van, hoe die twee blinden Hem aangeroepen hebben met den titel Zoon Davids. Al de echt-Israëlietische glorie lag in dien naam, naam van den koning, wiens roem tot ver buiten het land verbreid was. Eerst gebruikt ze den gewonen aanroep: Heer, dan de eervolle aanspraak, waarin Zijn verwantschap wordt uitgesproken met den door God gezalfden vorst.

Zij heeft ook gehoord, wellicht, dat verhaal over de bezetenen in het land der Gergesenen (hoofdstuk 8) — men moest háár vertellen, van zooiets! Ach, haar hart is er vol van, de mond vloeit over. Kent ge dat leed in haar huis, leed van jaren? Een kind, eens in blijdschap ontvangen, maar onder teleurstelling behouden. Een kind, door booze aanvallen deerlijk gekweld; daardoor in geestelijke en lichamelijke ontwikkeling belemmerd, misschien voor goed geknakt. Zij weet, bij dagelijksche ondervinding, wat bezeten-zijn is. Hoe leeft, hoe lijdt ze mee met haar kind. De smart van het kind is haar smart evengoed. Vandaar dat de moeder, zoekend genezing voor haar dochter, toch roept: ontferm u mijner! Deze ontferming vraagt ze, dat een ander, neen, niet een ander, haar kind, een stuk van haarzelf, zal beter worden. Wat ze voor zichzelf vraagt heeft betrekking op haar kind, en wat ze voor haar kind vraagt, heeft betrekking op haarzelf. Ze draagt het kind niet onder, maar in het hart. Zou er voor zulk een kwaal nog genezing zijn? Ze heeft al bij zoovelen te vergeefs aangeklopt. Maar niettemin, nog eens zal ze het hier probeeren; zij wil zich niet te verwijten hebben, dat ze ook maar een mogelijkheid onbeproefd heeft gelaten. Zoo werpt ze zich op de knieën, de handen smeekend omhoog achter Hem aan gestrekt.

Jezus antwoordde haar niet één woord. Even onverstoorbaar echter als Hij zwijgt en doorloopt, gaat zij door met roepen. Jezus' houding lijkt hard. Maar zij geeft 't zoo spoedig niet op. Ze weet van volhouden. Het is haar niet vreemd, dat beroemde geneesmeesters zich hun hulp als een gunst laten afbidden.

Nu zal ze 't probeeren door de discipelen aan te klampen: toe, beweeg Hem mij te helpen. Eerder dan Jezus lijken de discipelen wel te vermurwen. Zij zijn meer ontvankelijk voor haar klacht, zoo

schijnt het. Al is 't met verwijtend-afwijzende blikken, ze zien toch naar haar. Al spoedig is hun 't geroep te lastig en ze doen een goed woord voor haar bij Jezus: laat haar van u; help haar nu maar, want — de reden lijkt meer op een goed woord voor zichzelf — zij roept òns na, ze hindert òns; ze verstoort òns samenspreken en voor U is 't een kleine moeite, dat wonder. Stilstaan bij haar leed, vinden ze niet noodig; aandacht aan haar smart besteden ze niet; ze leven zich niet in in den toestand van die zorgenmoeder; ze zoeken geen verdieping van haar gebed. Ze willen het wonder als een gemakzuchtige aalmoes haar toewerpen. Het is de egoïstische barmhartigheid van hen, die liefde betoonen, om van den aanblik der ellende zichzelf te bevrijden. Die het harder vinden een klacht te moeten aanhooren dan dat een ander leed heeft tot klagens toe.

Jezus gaat 't zwijgen verbreken. Nu eerst. Tenminste een woord! Maar komt nu het verlossende woord? Zij dringt naar voren en hoort nog juist dat afwijzende: Ik ben niet gezonden dan tot de verloren schapen van het huis Israëls. Meer voor de discipelen dan voor haar bestemd. Als Hij Zoon Davids heet, zal Zijn taak toch wel voor Israël zijn, schijnt het te zeggen. Voelen de discipelen dan niet, dat het een oordeel is, wanneer het heidenland eerder Zijn weldaden genieten gaat dan het eigen volk. Dat mag niet zoo maar even, in 't voorbijgaan. Zijn wonderen moeten als 'n geestelijke noodzakelijkheid voortvloeien uit zijn zending. Ze staan nooit los van Zijn prediking. Als Hij hier 'n wonder doet, beteekent het, dat Zijn roeping ook in geestelijken zin, Hem tot de heidenen trekt, omdat in beginsel Israël Hem heeft uitgedreven reeds nu. Het is eenerzijds de gehoorzaamheid aan den wil des Vaders, die Hem weerhoudt. Anderzijds barmhartigheid tegenover Israël, dat Hij nog niet aan zichzelf wil overlaten. Nòg is Hij voor hen. Nog wacht Hij op hun wonden, om ze te genezen. Zijn liefde laat niet spoedig los.

Maar zij verstaat er wel zooveel van, dat ze dan maar heel algemeen spreekt tot Hem niet meer: Zone Davids, doch: Heer, help mij!

Het is nòg niet genoeg voor Jezus. Wat vraagt ze eigenlijk van Hem, een wonder om het wonder, om aardsche genezing? Ieder wonder, dat Hij doet, moet in verband staan met het heilswerk, dat Hij volbrengt. Zal er door Hem, voor haar 'n wonder gedaan worden, dan moeten haar oogen eerst geopend zijn voor de verhouding tusschen Hem en Israël, en tusschen haar en Israël. Als Hij zich tot haar wenden zal, beteekent het, dat Hij zich afwendt van Israël. Het is niet betamelijk het brood der kinderen te nemen en den hondekens voor te werpen. Zacht duwend drijft Hij haar terug. En toch, Zijn oogen spreken van liefde; het kwetsende van den naam honden, dien de Joden gewoonlijk aan de heidenen gaven, verzacht Hij tot het verkleinwoord. Ze deinst niet, beleedigd, terug. Ze is niet bang om de vergelijking op zichzelf toe te passen. In wonderbare verheldering des geloofs ontdekt ze den toegang, die Jezus' schijnbare afwijzing haar aanwijst. Door den Geest verdiept zich de vergelijking voor haar tot een nieuwe gelijkenis, en, al moet ze er zelf voor in de vernedering, al moet zij er zelf voor in de schande, zij, de schuwe vogel, bouwt zich een nest vlak bij Israëls altaar, waar ze haar dochter legt, wanneer ze, innerlijk verlicht, begrijpt, dat de hondekens toch ook in het huis zijn! Jezus' eerste woord moest haar zich doen gevoelen als verloren schaap zonder huis. Nu behoort ze al tot de hondekens van hetzelfde huis! Ze treedt nader en grijpt zich aan Jezus' gelijkenis vast. Ze begeert niet 't hooge recht van het kind, veel minder wil ze den kinderen ook maar iets van hun voorrecht ontnemen, maar in haar positie, als hondeke dan maar, wil ze alles bereiken wat ze kan. Zoo, terwijl Jezus, omdat de kinderen ondankbaar het brood wegwierpen, het huis der kinderen, het land van Israël, verlaten had, waar Hij de tafel tevergeefs met den overvloed van zijn spijzen had toegerust, wil zij schielijk nemen van de brokjes, die van de tafel afvallen door Jezus' verblijf in haar land. De ondankbaarheid der kinderen, bewerkt haar recht. Hoor het, discipelen, groot is haar geloof, groot genoeg, om het wonder thans in geestelijke diepte te ontvangen en in geestelijk verband te doorzien. Het wonder was ook maar een afvallende kruimel vergeleken bij de overvloedige spijze der kinderen. Daarom kan ze straks, niet meer *onder* de tafel als de hondekens, maar *aan* de tafel met velen van het Oosten en Westen, met Abraham, Izak en Jakob, in de gemeenschap des geloofs genieten van de weldaad zijner wonderbare genezende barmhartigheid.

En hare dochter werd gezond. Gelijk de zwaluw niet slechts voor zich een nest vindt, maar ook hare jongen legt in het nest, dat ze bouwt onder de beschutting van Jehova's altaren, zoo had ze haar kind gedragen aan het hart van Jezus.

Zelfs vindt de musch een huis en de zwaluw een nest voor zich, ja, natuurlijk ook voor zich, waar zij hare jongskens legt, bij Uwe altaren, Heere der heerscharen, mijn Koning en mijn God! S.

BOEKENSCHOUW.

EEN goed boek is wel: *De Getuige* door Hilja Haahti. Dit boek werd uitgegeven door de drukkerij van C. Blommendaal te 's Gravenhage. Voorin is een portret van de schrijfster, de vrouw van een hoogleeraar in de muziekwetenschap aan de universiteit te Helsingfors. We hebben hier een verhaal uit Finland en de gruwelen van het bolsjewisme worden er in beschreven. Hoofdpersoon is een predikant, die zijn leven geeft voor zijn overtuiging. Het boek is uitstekend geschreven en . . . met kennis van zaken. Het geeft maar niet zoo een verhaaltje; we hebben hier waarlijk te doen met een schrijfster. Al gaat de karakterteekening ook niet diep, al stuiten we nog al eens op toevalligheden, waarheid is toch, dat we voor dit boek, bij zooveel minderwaardigs, toch respect kunnen hebben.

Een neutraal boek in den goeden zin des woords is: *Moed*, door E. Knuttel—Fabius. We hebben hier te doen met een uitgave van G. B. van Goor Zonen.

De schrijfster laat uitkomen, dat er niet alleen moed toe behoort, om groote daden te doen, maar dat er eigenlijk nog méér moed noodig is, om 't gewone leven met zijn vele kleine verplichtingen gewillig op zich te nemen. Hoogvliegerige meisjes, die wat *gewoon* is al te gewoon vinden, zullen zich misschien door dit verhaal een noodige les laten leeren. Voor onze jongeren bevelen we dit boek gaarne aan.

Van den uitgever J. N. Voorhoeve te Den Haag ontvingen we weer een heele bezending. Daar is in de eerste plaats het kalendertje. Dat kleine, aardige ding is ons lief geworden. Het is sierlijk en goed. En daar het staan kan, zal menig meisje het gaarne op een kastje plaatsen. Dan is er de verzameling tractaten, die we als altijd kunnen aanbevelen. Verder werden ons toegezonden vier gekleurde op karton geplakte plaatjes, waarover we minder goed te spreken zijn en eindelijk is er het boek: *In diepe Plaatsen*, door Amy le Feuvre. We hebben hier eenvoudige lectuur voor eenvoudige menschen.

Een heel ander boek is: *Christelijke Letterkundige Studiën*, verzameld door M. J. Leendertse en Dr. C. Tazelaar. Deel II. In deze uitgave van Uitgevers-Maatschappij „Holland" te Amsterdam vinden we J. C. van Dijk, Over Kunst en Kunstgenot; Geerten Gossaert, Bilderdijk; Dr. J. v. d. Valk, De Taal van Jaques Perk's Sonnettenkrans; J, Jac. Thomson, Gorten's Mei; K. Schilder, Eros of Christus; M. J. Leendertse, Adama van Scheltema, socialisch dichter; A. G. Wolf, Nietzche als Kunstenaar. Hier werd ernstig litterair werk bijeengebracht. Laat deze uitgave gekocht worden.

Een verzameling van alles en nog wat is: *Wat Verzen en Proza* door S. Anema. J. H. Kok te Kampen verzorgde de uitgave.

Veel valt er van dit boekje niet te zeggen. Over P. C. Hooft schrijft Anema heel smakelijk; had hij er maar méér over geschreven. We kunnen hier geen kritiek geven. Laat ons alleen zeggen, dat dit Anema's beste werk niet is.

In de serie *Tekst en Uitleg*, uitgave van J. B. Wolters te Groningen en Den Haag, verschenen: *De kleine Profeten*, II, door Dr. G. Smit; *Het Evangelie van Markus*, door Prof. Dr. A. van Veldhuizen, derde druk; *Jesaja II*, door Dr. A. v. d. Flier G.Jzn. Onze lezeressen weten nu, wat ze aan deze serie hebben. We schreven er reeds eenige malen over.

Wij ontvingen voorts: *De Kruisvlag in Top*, zendingsvertelboek voor school en huis, in opdracht van de onderwijzers Zendingscommissie samengesteld door J. Hobma, H. A. v. d. Hoven van Genderen en Annie C. Kok, met een voorwoord van P. Oosterlee. Dit is een uitgave van H. H. Kok Bzn. te Zwolle. We zijn met dit boek zeer ingenomen. Van de zending weten onze kinderen over 't algemeen niet te veel. Wie over de zending moet vertellen of thuis de zusjes en broertjes er iets van wil mededeelen, vindt hier een mooie verzameling verhalen, die we gaarne aanbevelen.

In „Het Zoeklicht" schreef Joh. de Heer eenige artikelen over „*De Moderne Vrouwenbeweging*". Deze artikelen zijn nu in een boekje vereenigd. Men kan het bekomen bij den Zoeklicht-Boekhandel te Zeist. We zouden niet gaarne beweren, dat nu het laatste woord over dit onderwerp gesproken was, en nog minder, dat we het met alle opmerkingen van den schrijver eens zijn. Ons dunkt, dat we met onze conclusies voorzichtig moeten zijn, want ze staan in verband met de *christelijke* vrouwenbeweging en daarover is nog wel het een en ander te zeggen. Maar waarheid is, dat ook met dit boekje rekening gehouden moet worden.

Tenslotte nog een mooi boekje, speciaal voor onze dames. Het is: *Het Haken II*, uit Beyer's Handwerkboeken. Deze uitgave van G. van Wees en Weiss te Amsterdam is, volgens deskundigen, zeer practisch, De patronen zijn duidelijk. Ook vindt men een bijvoegsel spreipatronen. Dit boekje zal zeker veel gevraagd en gebruikt worden.

K.

De Heilige Familie.

GOUD, WIEROOK EN MIRRE.

Stille nacht, heilige nacht . . . . .

Alomme heerscht eerbiedig zwijgen!
Het heerlijk wonder is geschied —
God schonk Zijn Een'gen Zoon aan d' aarde,
En engelen jubelen hun lied:
„Eere zij God in den hoogen,
Vrede op aarde en in menschen
Heeft de Heer een welbehagen,
Jezus kwam als kind op aard!"

En ver van Efratha's velden,
In stillen Oosterschen nacht,
Flonkert aan donk'ren hemel
Één enkele sterre in lichtenden pracht;
En magiërs, turend naar den hemelkoepel,
Zij zien die nieuwe, schoone ster:
Gewis, dit is een teeken van den hemel,
Er zal een koningskind geboren zijn.
En in hun harten komt een heilig, diep verlangen
Om heen te gaan, den jongen vorst te zoeken en te aanbidden.
— — — — — — — — — — — — —

Zoo reizen zij den langen weg,
Dwars door de wildernis, vol moeite en gevaar;
Maar weif'len doen zij niet: zij weten:
Zij hebben toch Zijn ster gezien . . . . .
Dan komen ze in Jeruzalem,
Daar zal Hij zijn, den koning, dien zij zoeken . . . . .
Maar koude harten vinden zij,
Die van geen jong-geboren koning weten,
Men wijst hen heen naar Bethlehem, daar zal Hij moeten zijn.

Weer gaan zij voort, de nacht daalt neer; —
„Ach, zullen ze ooit den koning vinden?"
Dan — plotseling, zie, daar aan den donk'ren hemel,
Daar straalt de ster, zij gaat hen voor!
Een blijde ontroering trilt nu door hun zielen
En zij verheugen zich met groote vreugde.
Vol blij vertrouwen volgen zij de ster,
Totdat zij stilstaat boven 't huis,
Waar zij den jongen koning vinden . . . . .
En als ze binnen gaan, zien zij het kindeke,
Zoo klein, zoo teer in d' armen Zijner moeder.
Zij knielen neder en aanbidden
En dragen aan hun schatten: goud, wierook en mirre.
— — — — — — — — — — — — —

O, Heiland, leer Gij ons als zij
Ook knielen aan Uw voeten neer,
Als zij te geven, alles wat wij hebben:
Het „goud" van ons bezit, maar ook de rijkdom onzer ziele;
En neem den „wierook" der aanbidding aan,
Die wij U brengen, *onze* Heer en Heiland.
Maar ook voor U de „mirre', Heer,
De bitterheid en 't leed des levens,
Zoodat wij ook door onze smart
Slechts U verheerlijken, Die onze smarten hebt gedragen:
En laat ons leven zijn één offerand'.

WILLY.

DAGBOEK VAN LIEN.

5 November.

't Is 'n mooie dag geweest.

En ik wandel langzaam huis-toe, en geniet van de prachtige lucht en de frissche herfstwind.

Opeens — met 'n vaart, komt om de hoek 'n straatjongen op z'n fiets. Z'n gezicht is een en al vroolijkheid en levenslust. En uit volle borst schalt-ie 'n sentimenteele deun over de straat.

Hé, soms wou 'k óók 'n straatjongen zijn.

Dan zwierde 'k óók op m'n fiets wild alle hoeken om, en zong zoo hard ik kon m'n hoogste lied — telkens als 't zoo'n mooie avond was als deze!

6 November.

Láát de dagen maar vol zijn met 't drukke beweeg van 't leven, als *mijn* maar de avonden zijn.

Als *mijn* maar zijn mag de avondnevel, die bij 't late zonlicht teer de arme wilgekoppen dekt voor den nacht.

Als *mijn* maar zijn in den avond al de pink'lende sterren, waardoor licht uit den hemel vallen komt in m'n ziel.

9 November.

Ik ben telkens weer blij, dat 'k aan 'n straat met *boomen* woon. En dat 't nog wel platanen zijn. Want bijna alle andere boomen zijn nu al kaal, maar de platanen hier voor m'n raam, zijn nog heelemaal groen. 't Kon nog zomer zijn.

Ja, in de lente maak 'k me wel eens kwaad op ze, omdat 't lijkt, of er dan maar geen leven in hun doode takken komen *wil*, maar dan is er zooveel ànder moois.

Nu, in de herfst, doen ze juist goed.

En in m'n tuin bloeien nog allerlei bloemen. Hier en daar 'n roos, viooltjes, chrysanten, dubbele madelieven, van allerlei. En in Februari komen de sneeuwklokjes en crocussen weer. Zóó is de winter maar kort.

15 November.

Wie kan ooit zeggen, wat leeft in z'n hart?

Wie kan al de gedachten, die daar wonen, bij elkaar zamelen, en ze samenvoegen tot één geheel?

Ik probeer m'n gedachten op te bouwen tot een sterk huis, maar 't gaat niet. Want gedachten zijn niet als steenen, van één model en van één grootte. Ze zijn verschillend, en als ik er drie of vier op elkaar gezet heb, wankelt dit kleine begin al, en verdergaan kan ik niet.

Misschien zal 'k ééns zóó diep leven, dat ik m'n gedachten vangen kan en vasthouden, en ze samenvoegen tot één groot bouwerk....

20 November.

'k Ben héél vroeg opgestaan, om de morgen te zien.

En 't is zóó stil, zoo héél stil nog buiten.

Wel is zachtjes al de dag gekomen, maar de boomen willen 't nog niet weten. Ze houden de schemer vast tusschen hun takken en blijven in hun nachtelijke rust.

De huizen slapen ook nog achter hun gesloten luiken en rond hun dichte muren is geen geluid, niet 't minste beweeg.

De molen steekt z'n wieken stil omhoog tegen de grijze wolkenlucht en het torentje houdt z'n spits nog omvangen van de witte morgennevels.

't Is een morgen zóó stil.....

De wegen liggen nog in sluimerige rust. Door 't geluid van m'n voeten gaan ze nòg niet leven en ze merken niets van een krakend karretje, dat langzaam z'n wielen langs hun wagenspoor sleept.....

22 November.

Als je op zoo'n echte zonnedag naar de blauwe lucht kijkt, is 't moeilijk om je in te denken, dat wèrkelijk wij menschen onder elkaar nog zooveel ruzie en oorlog kunnen maken.

Wàt zijn al onze kleine verschillen, bij die oneindigheid en bij alles wat daar nog *achter* ligt? Wat is àlles, heel ons leven, heel de wereld, vergeleken bij Gods wijde hemel?

30 November.

Opstand.

't Stormt. De natuur leeft diep haar leven en ik ga klein en alleen onder de groote boomen en 'k hoor van hoog uit het donker hun stemmen wild roepen.

De lucht is vol van hun woeste geluid.

En de regen valt neer, rondom op de boomen, op de wegen, en op mij.

Ik leef met de natuur, ik leef *vrij*.

Want nu voel ik óók, ik, die geleerd heb stil te zijn, éven het laaien van den opstand.

Uit de natuur spreekt de stem van *mijn* ziel, die losbreekt voor een oogenblik uit alle stille banden, die niet meer strijdt tegen het woelend verlangen.

Door het heftige beweeg van al de boomentakken roept *mijn* ziel in al haar droefheid, in al haar opstandige smart.

Ik ben één met de natuur, 't is *mijn* stem, die schreeuwend de lucht vervult, 't is het leed van *mijn* ziel, dat schreit tot God en *wil* gehoord worden.

HET VERSJE.

RIEK trok voor den derden keer het laadje van haar lessenaar open, en haalde er een pakje in wit vloeipapier uit. De gaslamp suisde boven haar hoofd, anders was het in het groote holle schoollokaal vreemd stil. De banken stonden in strakke rijen, en de groote platen aan de muren schenen te staren.

Lang bekeek Riek het goedkoope velletje, dat ze uit het vloeitje te voorschijn haalde. Een opzichtig plakplaatje met veel blauw en verguldsel, een duifje in de vergeet-mij-nietjes, pronkte bovenaan; en onwillekeurig trok ze even aan het kleine witte lipje, om het papieren roosje te zien openwaaieren.

Het was, om een kind te doen watertanden. Vlak onder het schreeuwerig plakplaatje stond een beverig opschriftje in onhandige, wankele kinderletters — het moest wel een heel klein, onredzaam handje geweest zijn, dat zoo geschreven had: Voor Moeder — van Ploontje. Het blaadje trilde in Riek's handen, en groote tranen deden de letters voor haar oogen beven: Voor Moeder — van Ploontje.

En nu was Ploontje dood!

Gistermiddag hadden ze nog bij elkaar gezeten, Ploontje en zij, na vieren; Ploontje met een kleur zwoegend aan: „het versje," om 't toch vooral maar precies netjes te doen. Verbeeld je, dat er in zoo'n wenschje eens een fout kwam! Maar 't was dan toch maar prachtig klaar gekomen, met roode hoofdletters nog wel, en samen hadden ze 't nog eens bekeken, en zich ervan verzekerd, dat er toch heusch geen één fout in zat — behalve die eene zwarte hoofdletter dan — maar dat zou Moeder wel niet zien, hè?

En toen had Ploontje met een zucht het kostbare velletje in het vloeitje zien bergen, en in juffrouws lessenaar verdwijnen — tot overmorgen. En Ploontje was weggetrippeld, met haar muizentoetje guitig uit de kap van haar cape. Riek had haar voetjes vroolijk hooren stampen op de trappen.

En toen was daar die auto geweest — niemand wist er 't rechte van — vlak bij huis was het gebeurd, in één kort vreeselijk oogenblik. Ploontje was stervend 't huis binnengedragen, nu was ze dood. Klein grappig Ploontje was dood.

Riek staarde op het schreeuwende plakplaatje, dat Ploontje wel tien keer open en dicht had laten gaan. Het felgekleurde wenschje was in zijn goedkoope leelijkheid zóó tragisch, dat het Riek bijna te machtig werd. Ze klapte haastig het vloeitje dicht en ging haar mantel uit de kast halen.

En onder het werktuiglijk aankleeden door dwaalden haar oogen, als zooveel keeren dien dag, naar die eene bank, achteraan, waar een penhouder en een heel peuterig inktlapje netjes naast elkaar lagen... O, die leege bank! Den heelen dag had die haar oogen getrokken, en telkens had de vreemde gedachte door haar hoofd gedwaald, dat straks de deur zou opengaan, en Ploontje in haar bont schortje op den drempel verschijnen.

Ach, welnee — Ploontje was immers dood!

Vanmorgen, vlak voor 't bidden, had ze 't aan de kinderen verteld. Anders was ze altijd schuw in het „zoo maar" spreken over eeuwige dingen, maar nu, tegenover al die ernstige opgeheven gezichtjes, had ze gesproken, recht uit 't hart . . .

Van Ploontje, hoe ze gistermiddag nog gezond en flink uit school was gegaan, net als zij. En vanmorgen was de boodschap gekomen, dat Ploontje dood was — overreden door een auto — vlak bij huis . . . . .

„En nu is Ploontje in den hemel". Ze had het gezegd met een zekerheid, die haar zelf verbaasde, en met dat ze t zei, drong de gedachte zich naar boven: „Wat zal ze 't in den hemel mooi gevonden hebben!" wat de heete tranen deed prikkelen in haar oogen. Jou lief, vertrouwend Ploontje!

— En nu moest ze er naar toe — Riek zuchtte — naar die arme vader en moeder. — Ze wilde haar klein vriendinnetje nog eenmaal zien, maar ze zag toch zoo vreeselijk tegen dat bezoek op. Niet voor zichzelf — maar wat moest ze tegen die menschen zeggen? Ze zag zich al zitten in

een klein kamertje met Ploontjes moeder — stille ijverige arbeidersvrouw — ze was wel eens op 'n ouderavond geweest — en Riek voelde vooruit haar onhandigheid, haar zoeken naar troostwoorden tegenover zoo'n verdriet.

Ze voelde zich opeens zoo hopeloos jong — een-en-twintig. En zoo praten over Ploontje als vanmorgen tegen de klas, och, dat kon ze dáár toch niet.

Wat zei „de baas" vanmorgen ook weer? „En de menschen zijn niks, geloof ik. Die vader moet nogal rood wezen. Voor zulke menschen is 't dubbel treurig."

Ze borg het versje in haar tasch. — Lang had ze in tweestrijd gestaan, wat er mee te doen. Was 't niet tactloos, met zooiets aan te komen — in een sterfhuis? Zou ze 't maar niet liever bewaren als een gedachtenis aan Ploontje?

Maar dan schenen de oogen van Ploontje haar aan te kijken — groote teleurgestelde oogen.

En weer hoorde ze het vroolijke stemmetje zeggen: „Wat zal Moeder blij zijn, denkt u niet? Ze weet er héélemaal niks van! Maar 'n Vrijdag als ze jarig is, dan geef ik 't!"

En nu was 't morgen Vrijdag! Moest ze nu Ploontje's groote verrassing wegstoppen — voor goed! Hadden die handjes — en wat voor handjes! — dan al dat moeilijke werk voor niets gedaan? „Nee, nee, Ploontje," zei ze half hard-op, „Moeder krijgt jou versje, hoor!"

Even later stond ze in de drukke straat — het licht uit de winkelramen deed de natte keien blikkeren, karren ratelden voorbij, fietsen glipten staagbellend door de drukte, een auto kwam met brullend getoeter den hoek omzwenken.

Met zoo'n auto was 't gebeurd....

Het was een paar uur later, toen Riek na veel zoeken in donkere slikkerige straatjes eindelijk het huisje vond.

Het stond in een steegje, dat nauw en erg duister was, met een verraderlijk hobbelig plaveisel. De hemel leek hier zoo eindeloos ver weg. Riek keek onwillekeurig naar het zwarte streepje, met gouden prikjes bezaaid, dat tusschen de daken te zien was.

Ze belde, voorzichtig. En terwijl binnen het schrille geluidje wegstierf, voelde ze alle hartelijke woorden van troost, die ze bedacht had onderweg, wegslippen uit haar gedachten. En in haar radeloosheid steeg een angstig gebed uit haar hart: „O Heer, help me. — Ik weet niet, wat ik zeggen moet. — Geef mij een woord van U!"

De deur kierde voorzichtig open en uit het donker kwam een zachte vrouwenstem: wie er was?

„Ik ben 't — de juffrouw van school."

Riek voelde zich nameloos onhandig.

„O," — de deur ging wijd open — „komt u er in."

Riek stapte in het donkere gangetje — er brandde een zielig olielampje en bij dat licht zag Riek een gerimpeld, zorgelijk gezicht met vriendelijke oogjes tot haar opgeheven.

„Ik ben de buurvrouw, ziet u," verklaarde het vrouwtje fluisterend, op de vraag, die uit Riek's oogen sprak. „Ik hou d'r wat gezelschap" — met een knikje naar de keukendeur. „Ze is d'r akelig aan toe." Riek begreep, knikte zwijgend.

„Niet, dat ze 't laat zien," ging het behoedzame fluisterstemmetje door. „Och mensch, ze doet haast geen ééne spreek tegen me, den heelen dag. Geen tráán heeft ze gelaten ... En nou d'r man weg is ....."

„Weg?" herhaalde Riek verschrikt.

„Ja, die had net vannacht werk op 't fabriek. Invallen voor een zieke. Dat kon-die toch niet laten loopen hè. — Maar ga u toch na binnen."

Ze stootte een deur open. Het was warm in het keukentje. Het fornuis brandde onder den schoorsteen — met bordjes — in den rossen lichtkring van de lamp stond de keukentafel met 't glimmende zeiltje.

Ploontje's moeder keek op, toen ze binnenkwamen.

Riek schrok van dat strak gezicht en die koude, harde oogen.

„Daar doet u goed an," zei de vrouw, maar 't klonk half-onwillig.

De buurvrouw schoof ijverig een stoel aan, en onder 't zittengaan spiedde Riek medelijdend naar 't gelaat van de moeder, gebogen over een grove grijze sok, vol gaten . . . . .

Het leek alles zoo gewoon — dat stille warme keukentje, het witte servies met bloemetjes op 't theeblad onder de lamp — de pruttelende koffiepot op 't lichtje, en achter de gordijntjes boven 't aanrecht 't gekletter van den regen . . . En toch — o Ploontje!

Buurvrouw brak de stilte met haar goedig dun stemmetje, dat de juffrouw nou nog door dat weer gekomen was — en dat ze Ploontje wel es over d r gehoord had . . . . .

Bij dat „Ploontje" keek de moeder op, de sok viel in haar schoot.

„Ze was zoo op u," zei ze schor. „O, ze was zoo op u. Altijd had ze verhalen van 't school — en de juffrouw dit en dat. 't Was toch zoo'n lief kind — dat wéét u niet" — en toen brak 't los, als een stroom, 't heele treurige verhaal, het ongeluk, het binnendragen — en buurvrouw knikte, en schoof er af en toe een zinnetje tusschen. En de moeder vertelde maar door — of dat haar lucht gaf — maar 't was Riek, of ze niet wist, tegen wie ze sprak. En 't klonk zoo kalm, zoo akelig kalm, of ze over een vreemd kind sprak. Riek huiverde voor het vreeselijke van zoo'n smart-zonder-tranen. „Treurende als die geen hope hebben", dacht ze, en onder 't luisteren door voelde ze voor 't eerst de vreeselijke realiteit van die bekende woorden.

„En nu is ze dood," zei de vrouw hard. „Overreden door zoo n kreng van 'n auto" —

ze slikte driftig. „En nou brengen ze d'r weg. 'k Wou, dat ik ook maar dood was."

„Buurvrouw!" smeekte het oudje, met haar magere hand op de arm van de moeder.

„Ze is nu gelukkig," zei Riek kleurend, maar toch met nadruk. „Ik dacht 't vanmorgen nog: Wat heeft ze 't nu heerlijk, veel heerlijker dan wij kunnen denken."

„Och ja," zei de vrouw norsch. „Dat zei die dominee ook, die vanmorgen hier was — een goeie ouwe man was t wel, zóó is 't niet. — Hij kon Ploontje nog van toen ze in 't zieken-huis lag . . . Och, we hebben wat doorgemaakt met dat wurm: altijd ziek of onderweg . . . . . Maar nooit klagen hoor, nooit. Waar buur-vrouw? En 't schaap heeft gelejen hoor, weken heeft ze toen in 't gasthuis gelegen. En nou ze d'r wat overheen begon te raken, nou is dat 't end."

„Néé," drong Riek, angstig bijna, en haar zacht meisjesgezicht gloeide. „Niet 't eind! Ploontje is nou thuis, veilig thuis. Nu is ze nooit meer ziek." — Riek brak plotseling af; het oude buur-vrouwtje knikte met betraande oogen, maar het gezicht van de moeder bleef onbewogen. — Riek had een gevoel, of ze tegen een beeld sprak. Er viel een hinderlijk zwijgen.

Toen waagde het buurvrouwtje, met een schu-wen blik naar de moeder: „U wou ze misschien nog wel eens zien?" Riek betrapte zich op een schrik bij die woorden — dan schaamde ze zich. De moeder zei niets. Riek knikte, het oudje stak een kaars aan en ging haar voor naar het kamertje-aan-straat, de moeder bleef zitten.

Het voorkamertje was heel klein en koud; het flikkerend kaarslicht deed rekkende schaduwen op de neergelaten gordijnen dansen.

Onder het raam stond een klein wit ledikantje. Het vrouwtje hief de kaars op en schutte met haar hand de trillende vlam. Toen zag Riek

Ploontje. Het magere witte gezichtje leek nog kleiner in het kussen — twee korte stijve vlechtjes lagen op het schoone ponnetje. En boven het gladgestreken laken rustten de doorschijnende gevouwen handjes.

Het leek zoo bedriegelijk op een rustig slapend kind, dat stille teere figuurtje, dat Riek nauwelijks durfde ademhalen. Het waswitte gezichtje was aandoenlijk in zijn volmaakte rust, geen spoor van het vreeselijk ongeluk was er te bekennen aan dat kleine lichaampje, liefderijk bedekt door het laken.

Het was, dacht Riek, of ze zóó wakker zou kunnen worden van het licht, en de oogen opslaan. Wat lag ze stil. „Het dochterken is niet dood, maar het slaapt," schoot het door Riek's denken, en de warme tranen drongen haar naar de oogen. Naast haar klonk een zacht, schriel geluidje, het kaarslicht beefde sterker, en ineens zag ze, dat het goede oudje naast haar stond te huilen, zachtjes, zooals een kindje huilt.

En Riek dacht aan dat arme, verscheurde hart, daar in de keuken, en die oogen, die niet meer schreien konden, en onwillekeurig kneep ze de hand van 't buurvrouwtje in de hare. Dan keek ze nog eenmaal naar het doode gezichtje op het kussen. „Dag Ploontje," fluisterde ze, „dag mijn kleine Ploontje." Dan keerde ze zich schielijk om.

Weer in 't keukentje kon Riek niets vinden om te zeggen. Ze vocht met geweld haar tranen terug, en tastend in haar zak naar haar zakdoek, kraakte plotseling het papier van „het versje". Zou ze 't doen? . . . . .

Dan haalde ze het kostbare pakje uit haar zak, en lei 't op tafel. De vrouwen keken er naar met verbazing.

Riek zocht naar haar woorden.

„Ik — ik had nog iets van Ploontje," zei ze dan, moeilijk, „ik dacht — misschien wilt u het wel graag hebben . . ." Ze vond zichzelf stumperig onhandig, maar 't starre zwijgen van de moeder verlamde haar denken.

De moeder nam het pakje op met trillende vingers; het buurvrouwtje keek over haar schouder.

Het vloeitje ritselde en in het rosse lamplicht schitterde het plakplaatje in al zijn vergulde heerlijkheid. Riek, in de schaduw, spiedde met bonzend hart naar 't gezicht van de moeder.

Die staarde wezenloos op 't kleurige blaadje, dan las ze halfluid de simpele woorden: Voor Moeder — van Ploontje.

„Och," fluisterde het goedhartige buurvrouwtje. Dan was er één kort oogenblik van diepe, angstige stilte, het blaadje trilde in de ruwe roode vingers van de moeder; een vreemde zenuwachtige trek vloogover het starre gezicht. Dan plotseling, viel het blaadje op tafel, en met haar hoofd bonzend op haar uitgestrekte armen, scheurde het zich uit haar heesche keel: „O, Ploontje! Ploontje!"

En toen braken ze los, de tranen, niet te weerhouden; heftig schokten haar schouders van 't wilde snikken. Voorover bleef ze op tafel liggen, en het krijschen van haar wanhopige snikken scheurde de warme stilte van het keukentje.

Het oude vrouwtje, zelf met tranen op haar goedig rimpelgezichtje, duwde Riek zachtjes de deur uit, het gangetje in.

„Laat ze maar," fluisterde ze, „laat ze maar kind. 't Zal haar goed doen. Wat ben ik blij dat je gekomen bent. Onze Lieve Heer zelf moet je gestuurd hebben." —

Rie van R.

NAAR INDIË.

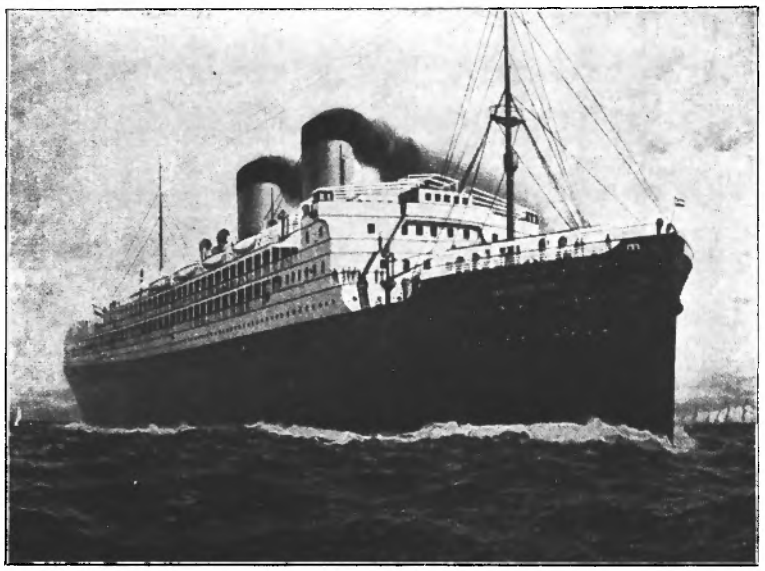

De „Jan Pietersz. Coen."

26 October 1926.

DE laatste brug wordt ingehaald — de laatste kabel laat los — de boot gaat weg. Daar staan ze — die ons 't allerliefste *waren* — en *blijven* zullen. Menschen, kleine menschen, stippen. 't Onvermijdelijke is gekomen — 't oogenblik waar we zoo tegen op zagen — en 't is goed gegaan. In de binnenkamer is gestreden, gewaakt, geschreid, gebeden. Nu is er sterkte. 't Moest.

De boot vaart, we voelen 't niet, we glijden. We zijn niet op 'n boot, we zijn in 'n prachtig hotel, we lunchen, we praten.

IJmuiden! Weer 'n afscheid — nu 't allerlaatste.

Nu gaan we bedrijvig naar beneden. We zullen de hut gezellig maken, een beetje uitpakken. De boot schommelt een beetje — we worden wat duizelig — de boot — maar we liggen al — de zee vraagt zijn tol, o, wat zijn we ziek en ellendig. Onze jongen van 3 jaar slaapt gelukkig. Maar 't kleintje, ons babytje van 8 maanden huilt onwennig en Moeder is ziek en — plotseling gaat 't licht uit, stikdonker!

Een klein stukje menschelijke ellende. Maar 't duurt niet lang. En eventjes later slaapt gelukkig 't heele gezin om niet voor den volgenden morgen 7 uur te ontwaken van, ja, waarvan?

27 October.

Wat 'n luxe, wat 'n comfort. Koffie in de hut, thee aan dek in gezellige potjes om zelf te schenken. Eten (ontbijt, lunch, diner) aan knusse ronde tafels met kleine clubjes, zóó dat je dadelijk thuis bent. Zoo'n zwarte politieagent *achter* je, *naast* je, *voor* je, die ziet of voelt, wanneer 't laatste hapje in je mond verdwijnt en vliegensvlug je vuile bord weggrist en bijna nog vlugger alles weer schoon voor je zet. Is 't de zeelucht die zoo'n eetlust geeft, of *is* 't zoo lekker, of is 't het zorgelooze bestaan?

We hebben geen tijd om te filosofeeren, want de ééne schotel volgt de andere en na de koffie weer de thee en dan — we worden verwend, heel, heel erg. Nu kunnen we ook best weer een keertje zeeziek zijn!

Engelschen aan boord.

In Southampton is de boot overstroomd met Engelschen — ze vormen in de eetzaal de meerderheid. Sympathiek zijn ze, *over 't algemeen*, niet bepaald te noemen. Ze zijn van plan 't *goed* te hebben, op tijd te baden, véél te slapen, lekker, bijzonder lekker en véél te eten, kortom alles te doen wat hun lieve lichaam aangenaam is.

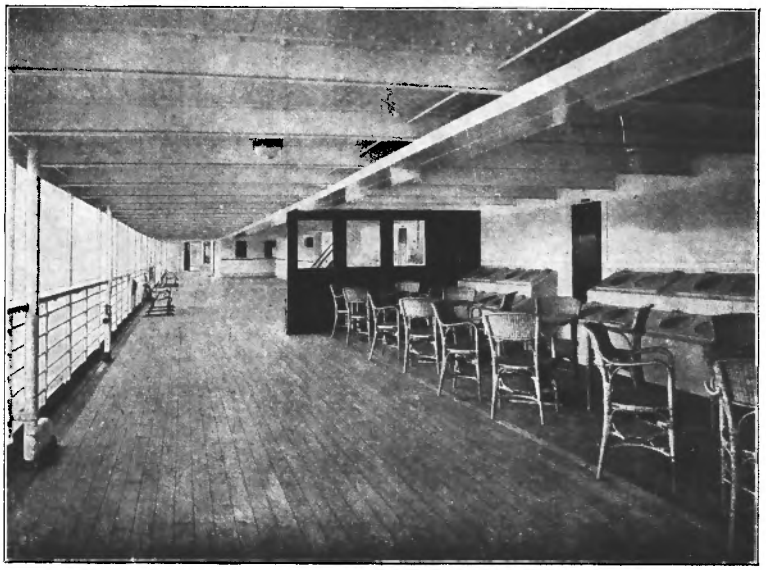

Promenadedek.

Hun is de wereld, de gemakkelijkste stoelen, 't beste zitje. Misschien denken niet alle passagiers er zoo over — maar ik vind, dat ze de stemming wat bederven. —

In Algiers zullen de meesten verdwijnen. De avond te voren biedt de boot een afscheidsdiner aan. Diner d' adieu. Vanwege de feestelijkheid een half uur later. De vertrekkende Engelschen vinden een verrassing bij hun bord en *ieder* heeft bij z'n bord 'n mast, waaraan met een gouddraadje de vlag der Maatschappij bevestigd is, in zijden lint. 't Vlaggetje is dubbel, 't tweede lapje is 't menu.

Muzieksalon.

Er is allerlei bijzonders. Cigaretten en champagne, voor de liefhebbers, de eerste ook voor de dames! Er is om half vijf „Thé dansant" aan dek geweest, ook al voor de feestelijkheid. 't Weer wordt al heerlijk, wat winderig, maar 't schijnt de dansenden niet te hinderen.

De houding onderling aan boord is erg gemoedelijk. De kleeding tot nu toe zelfs heel gewoon. Veel heeren smoking of jaquet, anderen gewoon colbertje. Maar ter eere van 't feestdiner zijn de koffers uitgehaald en worden heel wat mooie toiletten vertoond. Veel dames schijnen te wedijveren om vooral zoo weinig mogelijk aan te hebben.

Er zijn een paar zusters aan boord gekomen, zusters blijkbaar, waarvan de eene een kleine peuter bij zich heeft, die altijd zeer laat aan tafel komen, bepaald met het doel om de aandacht op zich te vestigen. De ééne, gepoeierd en geverfd tot de oogharen toe, draagt 't mannelijk jaquet met manchetten en das, alles zelfs met dezelfde strakke lijn. Nu ter eere van 't feest is 't jaquet van vuurrood satin, „met zonder" mouwen zou onze jongen zeggen. Enfin — een lust en vermaak voor de equipage!

Na 't diner al weer dansen aan boord. We gaan kijken. Is dàt zonde? t Is belachelijk, meer dan belachelijk, groote mannen, laf en weekelijk. Misschien moet je er „in" zijn, om 't genot te begrijpen. Eén dame maakt een uitzondering. Daargelaten nu *hoe* men over 't dansen denkt. Maar dat wàs mooi. Keurig gingen de voeten, zacht gedijn en harmonieusch beweeg. 't Is ook een beschaafd iemand, dat spreekt uit iedere beweging.

Maar al dat andere, o, min, beneden alle waardigheid. Waartoe komt de mensch, de mènsch door God geschapen, wat voelen, wat denken deze menschen; 't is niets dan grove, grove zinnelijkheid.

Maar omhoog stonden de sterren in al hun majesteit — dat was van Boven, het Reine — omlaag tintelt een vuurtoren licht, dat is van beneden — het trouwe werken.

Dat zullen we vasthouden, dat andere kunnen wij niet wegnemen, maar dit kan niemand ons ontnemen. God zij dank!

Zondagmorgen.

Hoe lieflijk, hoe vol heilgenot!

't Was Zaterdagavond geweest — zoo vreemd. Geen zorgen voor den naderenden feestdag, geen geloop, geen boodschappen, maar ook niet het weldadige gevoel van bij 't gezellige kopje koffie in 't geordende huis — de rust: alles is in orde. 't Was zoo vreemd, zoo leeg. 't Zou iedere andere weeksche avond hebben kunnen zijn, maar géén Zaterdagavond.

Toen werd 't Zondag. Geen gehaast om de twee kinders klaar te hebben — niets wacht ons nu. 't Is een dag als alle andere, een dag

als gisteren, als morgen, als àl de dagen, die we hier nog op de boot zullen doorbrengen. Er is geen verschil, niets waar we aan merken, dat 't Zondag is.

Er is hier geen dienst — al zongen we dan maar iets — niets — niets. En 't is Hervormingsdag, de dag juist van *bizondere* herdenking..... O, Luther, als u eens kon zien wie de nakomelingen zijn van dat heldengeslacht!

Vroeger, in m'n overmoedige jeugdjaren, dacht ik vaak, 't zit hem niet in 't naar de kerk gaan — je moet 't hebben in jezelf.

En nu weet ik, dat de uiterlijke vorm ook iets is — noodig is voor ons, aardemenschen, wat hebben we ons vreemd gevoeld en eenzaam nu we misten het gezamenlijk bidden en zingen tot Gods eer, het gezamenlijk luisteren naar Zijn Woord.

En we hebben teruggedacht aan àl onze Zondagen, aan telkens in de kerk het veilige, ontroerende weten, van àl die menschen rond en naast ons, die zochten hetzèlfde, *De*zelfde, *Gòd.*

Ja, we hebben ons wèl eens eenzaam gevoeld dien dag.

We kunnen niet buiten Hem, maar iets van Psalm 84 hebben we nu ook leeren zingen!

Algiers.

Dinsdag om 9 uur, er ratelt een ketting naar beneden — 't anker valt. Prachtig ligt Algiers daar tegen de bergen. Keurig regelmatig gebouwd — witte huizencomplexen, net een bouwdoosopzet. Palmen en olijven. We gaan de stad in met de twee jongens. Maar zoo mooi als 't op een afstand leek zoo ontnuchterend vies is 't dichtbij. En wat n gebedel — en wat 'n stumperds van kinderen — verdraaide handjes — blinden, kreupelen. We winkelen gezellig en stooten elkaar aan als we gesluierde vrouwen zien wier oogen ons onderzoekend meten.

Aan de lunch groote vroolijkheid om de ondervindingen van de anderen, die een autotocht gemaakt hebben. Ze hebben 't winterpaleis gezien van den Sultan. Deze groote heer heeft zeven vrouwen. Eén der gelukkigen mag met hem eten — maar 't is niet geoorloofd dat een vrouw met hem aanzit — daarom wordt ze tijdens de maaltijd — opgeborgen in een kastje waarvan de deur verguld traliewerk heeft, zoodat ze alles — *zien* en *hooren* kan. Benijdenswaardige positie!

H. V.—N.

Eetsalon.

DECEMBER — WINTERMAAND.

STORMWIND, sneeuwjacht of felle vorst doen u om beurten wel merken, dat December de wintermaand is. Onwillekeurig voelt ge uw werkzaamheden meer aangewezen om den haard dan in den hof. Zeker, de planten in uw huis kunnen thans van uw volle aandacht genieten, straks hopen we dienaangaande nog enkele wenken te geven.

Toch moet ge uw tuin niet geheel vergeten, want veel moet ge soms in den winter doen, om er in lente en zomer genot van te hebben. Ge weet wellicht dat ge de *vaste planten* voor strenge kou moet dekken. Het beste en meest practische dekmateriaal is turfstrooisel (fijn). Dek uw planten nooit overmatig zwaar. Het spreekt vanzelf dat we eerst onze planten hebben afgesneden en alles netjes hebben uitgeharkt.

Ook onze rozen moeten gedekt worden. Maar hoe staat het met uw rozen? Het is misschien zéér noodig dat ze eens opnieuw worden geplant. Ge zult wel gemerkt hebben dat ze zoo boven den grond gaan groeien en van onderen als het ware een stammetje gaan vormen. Dat mag niet, daarom moeten we ze weer laten zakken. Nu begrijpt ge wel dat dit tevens een schoone gelegenheid is, om den grond eens goed te bewerken en opnieuw flink te bemesten. Dit laatste wordt over 't algemeen bij rozen veel te weinig gedaan.

Wanneer we dus besloten hebben, onze rozen eens na te zien, beginnen we eerst al de rozen er uit te halen, door ze met een schop op te rooien. De beschadigde wortels worden met een scherp mes bijgesneden en de lange, dunne wortels wat ingekort, waarna men ze tijdelijk „inkuild". Hiervoor neemt men een beschut plekje. In geval van sterke vorst strooit men wat los blad, stroo of bladriet tusschen de opgekuilde planten.

Nu kunnen we beginnen met onze grondbewerking.

De roos groeit het best in diep losgewerkten bodem. Men werkt die dan ook minstens 60 c.M. diep los, zorgdragende, dat mogelijk nog dieper liggende harde lagen worden gebroken, opdat goede afwatering kan plaats hebben. Bij deze bewerkingen wordt de goede bovengrond steeds bovenop gehouden. Door natte, vaste kleibodem mengt men turfstrooisel, of verteerd blad en zand; door droge zandgronden turfstrooisel, bladaarde en klei op alle gronden brengt men een rijkelijke bemesting aan van goed verteerde mest, liefst koemest of gemengde stalmest en op

Mij spreekt de blomme een tale. *Foto van Mej. M. de Kok.*

vaste gronden vooral ruige mest, d.w.z. die, waarin zich veel strooisel uit den stal bevindt. Bovendien wordt op kalkarmengrond een rijkelijke kalkbemesting toegepast.

Indien men dit alles zoo heeft klaargemaakt, kan men bij open weer de rozen, die men tijdelijk had opgekuild, gaan planten.

Het spreekt vanzelf, dat men ze nu zoo diep mogelijk plant, natuurlijk zorgdragende, dat geen takken onder den grond komen. Vooral op zandgronden moet men na de planting den grond flink aantrappen. Snoeien doet men ze nog niet, daarmede wacht men tot het voorjaar, anders kan het hout te veel invriezen. Wel kan men het doode hout verwijderen, wat men vooral, wanneer de struik uit den grond is, goed kan doen.

Wanneer men de rozen vroeg in den winter plant moet men ze nog met wat turfmolm dekken.

Behalve onze rozen zijn er misschien nog wel gedeelten van den tuin, die eens grondig onder handen genomen moeten worden, een werkje, dat bij open weer juist in den winter kan geschieden. Zoodoende houdt men zijn tuin steeds jong en frisch.

Wanneer ge soms in uw tuin veel hulst hebt staan, die zwaar bezet is met die mooie,

roode bessen, moet ge vooral eens een oogje in 't zeil houden op onze gevederde vrienden, want vooral als er sneeuw komt, hebben die het bizonder op uw mooi hulstboompje gemunt. En ge hadt misschien al in gedachten het plannetje gemaakt, om met de komende Kerstdagen uw woning wat op te sieren met die frissche, en „levendige" hulsttakjes. Voorzeker een aardig idee, maar zorg dan, dat de vogels uw plan niet in rook doen vervliegen. Niets teleurstellender dan dit dat ge, wanneer ge met schaar of mes gewapend uw buit denkt binnen te halen, niets anders meer bemerkt dan de juist wegvliegende lijster die met zijn spottend geschreeuw u nog uitlacht.

Daarom moet ge uw struikje of boompje beschermen. Het beste doet men dat, door er een net om te hangen. Dezelfde netten kunnen hiervoor in aanmerking komen die men ook gebruikt voor de bescherming van de bessen, aardbeien enz.

Zooals we reeds opmerkten, kan men in den winter veel tijd besteden aan de planten in huis.

Nu de bloemen zoo schaars zijn, tenminste vergeleken bij den zomer, hecht men er ook veel meer waarde aan. Dikwijls krijgt men als geschenk een mooie, bloeiende plant, die men zoo lang mogelijk wil goed houden, om er zooveel mogelijk van te profiteeren. Een van de redenen dat men er juist zéér kort van profiteert is, dat men ze véél te weinig water geeft. Bloeiende planten, vooral die in een verwarmd vertrek staan, moeten *veel* water hebben. Een goede methode is, de planten om de zooveel dagen in een bakje met water te zetten, zoodat ze zich te goed kunnen doen. De meeste bloeiende planten hebben alleen maar waarde tijdens hun bloei, want is die afgeloopen, dan loont het niet de moeite ze over te houden, daarvoor zijn er meestal te veel cultuurmoeilijkheden te overwinnen.

De *Clivia's* kunnen nu wat droger gehouden worden. Vooral wanneer de planten flink volwassen zijn, is het in 't geheel niet erg, als ze soms eens kurkdroog worden, vooral wanneer ze niet te warm staan. Door deze „kuur" komen de planten tot rust en is de kans dat ze gaan bloeien grooter. Het van tijd tot tijd afsponsen der bladen zal zijn heilzame werking nooit missen. Dit geldt ook voor alle andere kamerplanten met groene bladeren.

Hoe is het met de Hyacinthen op glazen?

Wees niet te ongeduldig, door ze te vlug in het licht te brengen en houdt u aan onze afspraak: niet eerder dan wanneer de neuzen flink ontwikkeld zijn.

We spraken zooeven over de komende kerstdagen, en over een plannetje, om onze woning op eenvoudige wijze wat op te sieren met hulst. Dit is echter niet het eenige materiaal, wat daarvoor in aanmerking komt. Een enkele sparrentak zoo hier en daar boven deur of schilderij bevestigd geeft een aardig effect en een heerlijke dennengeur. Vooral wanneer ge takken kunt krijgen, die met eenige kegels bezet zijn, zal het effect nog verrassender worden. Zoo kan men op nog meerdere manieren op eenvoudige wijze zijn woning versieren met materiaal uit eigen tuin.

W.

DE BEESTEN.

En uit de dompe kotten breekt de drom
van domme koeien, die in drift met krom
gehoornde koppen stooten van uitbundigheid.
De lente is mild en wijd der zonne heerlijkheid!

En somm'gen gaan eendrachtig, aarz'lend, lomp
en zeer behoedzaam schomm'lend romp aan romp
met vochte neuzen snuivende de zuiverheid
der milde lucht. Wijd is der zonne heerlijkheid!

De beesten breken uit den dompen stal
en fel gejaagd door hitsend zweepgeknal
gaan zij de weide in, waar wijd en zijd
de lente lacht, der zonne heerlijkheid.

Jo Spierenburg.

IN OVERDENKING.

ZEKER, er zijn stormen over dit hoofd gegaan en de smart is haar niet bespaard gebleven. De rimpels werden dieper ingegrift en er huivert weemoed om dien mond. Ernstig is deze oude vrouw en misschien ook een beetje stroef. De smart heeft haar niet *gebroken;* het lijden heeft haar gestaald. En zoo langzaam-aan heeft ze de wereld, en al wat van de wereld is, opgegeven. Het inwendig schouwen is in haar geboren en ze ziet niet meer naar de dingen, die voorbijgaan; ze ziet naar den hemel.

Er zijn oude menschen, die zich nog kunnen verblijden in de dingen om hen heen. Ze glimlachen zoo blijmoedig; ze verheugen zich in de kinderen van hun kinderen; ze zijn erg gevoelig voor een groet, een kleine attentie. Hun hart is wel vol van den hemel, maar ze kunnen toch nog waardeeren de goede gaven Gods, die Hij liet aan zondige menschen; het zonlicht, dat zich spreidt over het land, is hun als Gods glimlach.

Er zijn óók oude menschen, die hier op aarde niets, niets meer hebben. Ze zijn eenzaam achtergebleven; op aarde trekt hun niets meer. Dag op dag zien ze met verlangen uit naar het oogenblik, waarop de zwakke band, die hen nog vasthoudt, zal verbroken worden.

Zóó nu is deze oude vrouw.

Ach, en zij is toch óók jong geweest; ze heeft haar idealen gekoesterd; ze heeft gehoopt en verlangd.

Maar nu keerde ze zich van de aarde af naar den hemel. Daar zit ze, in haar eenvoudige, strenge kleeding, ze buigt zich over het boek; ze leest van God en den hemel.

O, we kunnen het begrijpen. Het leven stelt zoo te leur; in den ouderdom sterft er zooveel af.

En het is goed, de trekking naar den hemel te voelen.

Hoe ouder men wordt, hoe sterker die trekking wordt. Want daar in den hemel weten we immers dan reeds zooveel van de onzen en . . . wij zullen ze daar hervinden.

En het verlangen naar God groeit.

En toch . . . het kàn anders. Er kàn zijn een zien naar den hemel en tegelijkertijd een zich verblijden in de dingen, die God hier beneden gaf.

Daar kan wezen een frisch- en groen-zijn; een bloeien op de aarde in den ouderdom mèt een rijpen voor den hemel.

Het kan zijn, dat voor de oogen van zoo'n oude het werk Gods op aarde onlosmakelijk is vastgemaakt aan Gods werk in den hemel.

En o, heerlijk àls het zoo is.

Dan wordt het om zoo'n oude al ruimer en al wijder. Dan vallen de grenzen weg; dan wordt het aardsch gebeuren groot, en al grooter, naarmate de hemel lokt en trekt.

Dan is er wel de weemoed om wat ging; om zóóveel dierbaren die niet meer worden gezien; om zóóveel ellende die stil deed schreien, maar er is ook het juichen, om wat nieuw begon te bloeien, om het leven, dat sterker en rijker werd, om het geslacht, dat komende is tot lof van 's Heeren Naam.

* * *

Het valt de oude vrouw niet gemakkelijk meer, de rijen van letters te volgens met haar oude, moede oogen. Het leesglas moet te hulp komen.

Maar één ding heeft ze voor. Ze kent immers gansche gedeelten zoo goed als van buiten. Als zij de eerste woorden gelezen heeft, kan ze zich de anderen er wel bij denken.

En ze heeft haar boek, háár boek, dat met haar meeging door lief en leed, dat in zich bewaart de herinnering aan zooveel blijde en droeve dagen en waaruit ze hoop en bemoediging blijft putten.

Zoo voelt ze zich nog rijk.

Haar leven moge dan armer zijn als noodig is, en 't kan zijn, dat ze niet dankbaar genoeg is voor de goede gaven Gods, die hij toch ook op deze aarde te genieten gaf, ze heeft den rijkdom, die haar nooit ontnomen kan worden.

Zoo brengt ze haar dagen door in verwachting van de toekomende heerlijkheid, die haar zal geopenbaard worden.

En de overdenking daarvan is haar zoet.

Zoo heeft ze toch ook wel een prediking voor allen, die met haar in aanraking komen. Want er zijn er zooveel, die *niet* naar den hemel zien, die alleen maar de aarde kennen.

Zij zegt, dat het zóó niet zijn mag. *Zij* spreekt van andere dingen, die alleen kunnen gezien worden mét het geloofsoog. *Zij* predikt door haar heimwee, dat wij hier geen blijvende stad hebben.

Niets voor jonge menschen?

Ja, toch wel. Want wie weet waarlijk, wat lezen is, als hij niet leerde, ten hemel te blikken? En wie kan sterven, als hij niet weet wat *leven* is? Het is zalig, hier op aarde te bloeien voor den hemel.

K.

Oude Vrouw in Overdenking. Gabriël Metsu.

ONZE KLEEDING.

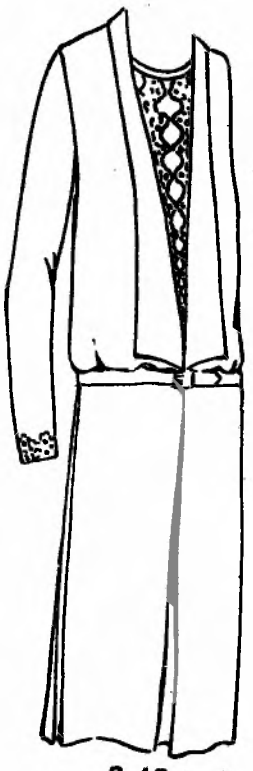

B 45.

B 45. Japon van wollen stof. Hiervoor is 3 M., bij een breedte van 1,30 M., noodig.

We veronderstelden bij deze opgave een lengte van 1,20 M. en rekenden op een bovenwijdte van 50 c.M.

We hebben 1,25 M. satinet noodig voor een voeringlijfje, en 2,75 M. kant voor 't garneeren. — Aanbevelenswaardige kleuren voor een winterjapon zijn donkerrood of donkerpaars. Traver leent zich er uitnemend voor.

Voor de garneering nemen we crêmekant. We naaien dit op een front van japonstof. De punten van het kant worden in het midden van het front tegen elkander gelegd. We zorgen er wel voor, dat we het kant zoo onzichtbaar mogelijk op de stof naaien.

Het lijfje is „blousend". Hierom is het noodig, dat er een voeringtaille in de japon gemaakt wordt.

In 't midden van 't voeringlijfje komt een split.

Het front wordt op de voering gezet; een klein gedeelte aan den linkerkant uitgezonderd. Dit wordt met een drukknoop op de voering vastgemaakt. Nu is de sluiting van de japon geheel onzichtbaar.

De rok heeft van voren en op zij twee naar elkaar toeliggende plooien.

De achterbaan „klokt" een weinig. Om te voorkomen, dat de plooi van de achterbaan langs de schuine zijnaad niet mooi zou vallen, nemen we hem aan den bovenkant van de baan zóó diep, dat de baan boven en onder dezelfde breedte krijgt.

We geven dit op onze patronen duidelijk aan. De plooien zijn er alle ingespeld. Bovendien bevatten ze alle noodige aanwijzingen.

We willen hierbij een overzicht geven, hoe de verschillende deelen op de stof moeten liggen om aanstonds geknipt te worden.

Vooraf ga de nadrukkelijke opmerking, dat *naden en zoomen moeten worden aangeknipt.*

De stippellijn wijst de vouw der stof aan.

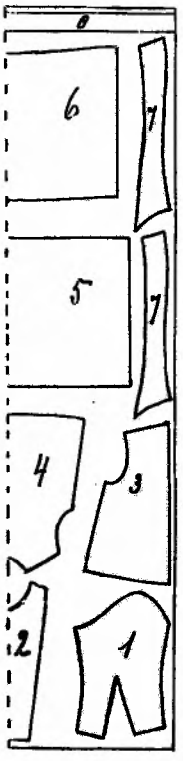

Fig. 1 *is de mouw.*
Fig. 2 *is het front.*
Fig. 3 *is het voorpand.*
Fig. 4 *is het rugpand.*
Fig. 5 *is de voorbaan.*
Fig. 6 *is de achterbaan.*
Fig. 7 *zijn de beide kragen.*
Fig. 8 *is de ceintuur.*

We maken den kraag van dubbele stof. Hij krijgt „midden-achter" een naad.

De kraag is *te* lang om uit de breedte der stof geknipt te worden. Er zal ongeveer 8 à 10 c.M. aan weerszijden onder aan gezet moeten worden.

Deze naden zouden, omdat ze juist op het breedste gedeelte van den kraag vallen, heel erg in 't oog loopen. Het is hierom beter den naad „midden-achter" te maken.

De ceintuur maken we ook van dubbele stof. We knippen deze tweemaal zoo breed als het patroon aanwijst. Een gesp van donker parelmoer garneert hierop zeer mooi.

Normaalpatroon à f 1,— franco.

Men geve bovenwijdte en lengte op.

B 46. Mantel van wollen stof. We nemen 3 M. wollen stof van 1,30 M. breed. We veronderstellen een lengte van 1,20 M. en een bovenwijdte van 50 c.M.

We zouden sommige onzer lezeressen willen aanraden voor dezen mantel de nieuwe mooie wijnroode kleur te kiezen. Afgezet met zwart bont zal de indruk die hij maakt, beslist aangenaam zijn.

Jongere lezeressen nemen een lichte kleur in rood, b.v. bois rose; we zetten dezen mantel ook weer af met zwart bont. Groene stof

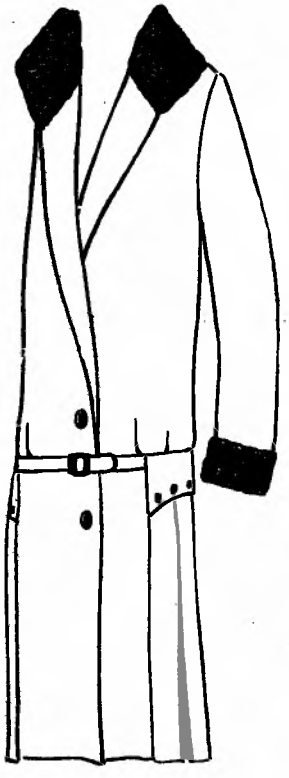

B 46.

gegarneerd met grijs bont is ook beslist mooi.

Aardige vellen bont zijn tegenwoordig voor „niet te veel" verkrijgbaar. Maar 't geldt ook hier: „alle waar is naar zijn geld". Wie over een ruime portemonnaie beschikt kan duurder en mooier koopen.

Maar goedkoop bont doet toch al weldadig aan. 't Staat warm.

De hier behandelde mantel heeft kraag en manchetten van bont. Willen we alleen den kraag van bont maken, best, — er is niets tegen.

Op zij zijn twee stolpplooien. Aan de ceintuur is een klep bevestigd, die met knoopen op de plooien sluit.

Wie zakken op den mantel wil hebben, kan deze heel goed op de plooien zetten. De klep valt dan over den bovenkant der zak en wordt hierop vastgemaakt.

De ceintuur sluit met een gesp. We kiezen knoopen en gesp in den kleur der mantel.

Hoe de mantel geknipt moet worden laat bijgaande teekening ons duidelijk zien. De stippellijn wijst den vouw van de stof aan.

Fig. 1 *is het voorpand.*
Fig. 2 *de klep, die aan den ceintuur gezet moet worden.*
Fig. 3 *de bovenmouw.*
Fig. 4 *de manchet.*
Fig. 5 *het rugpand.*
Fig. 6 *de ondermouw.*
Fig. 7 *de binnenbekleeding, langs de voorzijde van den mantel.*

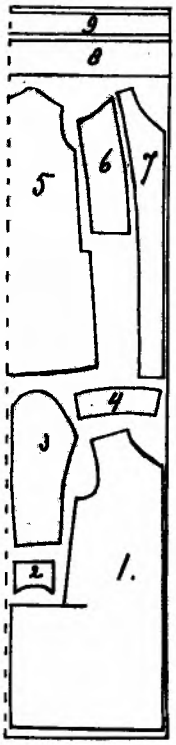

Fig. 8 *de beide kragen.*
Fig. 9 *de ceintuur.*

Kraag en ceintuur worden van dubbele stof gemaakt. De ceintuur wordt tweemaal zoo breed geknipt als 't patroon.

De kragen worden naast elkander geknipt.

Wie bont op den mantel neemt kan den kraag zonder linnen maken.

Wie aan linnen in dit geval toch de voorkeur geeft, werke den onderkraag met het linnen op elkaar en zette hierop het bont als bovenkraag.

Tenslotte nog een opmerking, voor wie bontvellen koopt en deze pas moet maken.

Knip nooit bont. We teekenen lengte en breedte van den kraag met krijt op den verkeerden kant van het bontvel.

Nu nemen we een scherp mes en snijden het bont langs de krijtlijn af. Hierbij houden we het bont aan weerszijden van de lijn vast.

Normaalpatronen à f 1,— franco per post. Gelieve gewenschte bovenwijdte op te geven en ook de lengte. A. BALDER.

Alle correspondentie over deze rubriek, bestellingen enz. richte men aan: Redactie „De Jonge Vrouw", Baarn.

VERZAMELHOEKJE.

Een beetje te veel.

Het gebruik van allerlei soorten toiletpoeders, zalfjes, haarkleurmiddelen e.d., is de laatste jaren enorm toegenomen. In 1920 werd er in Amerika alleen een bedrag van 205 millioen dollars aan die praeparaten besteed.

Tehuis voor werkende meisjes.

In Amsterdam is een tehuis geopend voor werkende meisjes.

De meisjes, die in de inrichting gehuisvest zijn, gaan 's morgens naar haar werk om 's avonds naar haar „pension" terug te keeren.

Wij schrijven: „pension", omdat de meisjes, die daartoe in staat zijn, van hun loon een zeker bedrag voor kost en inwoning moeten afstaan. Van het dragen van een uniformkleeding is geen sprake. Elk meisje mag dragen wat zij verkiest, al spreekt het vanzelf, dat ook in dit opzicht de directrice toezicht houdt.

Geparfumeerd Voedsel.

In China parfumeert men graag het voedsel. De Chineesche rozen zijn zeer geurig en de blaadjes bewaren hun geur langen tijd. Met deze rozeblaadjes maakt men in China de thee geurig, maar ook brood, gebak en suikerwerk worden er geheel mee doortrokken. Ook likeurstokers maken voor hun verschillende drankjes hiervan gebruik. Een echt Chineesche lekkernij heet „rozenrand" en bestaat uit een mengsel van fijngestampte suiker en fijngesneden rozeblaadjes.

Edelgesteenten en Bijgeloof.

Er worden in onzen tijd door de dames veel opalen gedragen. Wel wonderlijk, als men bedenkt, dat men honderden jaren de opalen voor ongeluksteenen heeft gehouden. En het bijgeloof is sterk.

Maar . . . de *mode* is sterker. Deze afgod overwint zelfs het bijgeloof.

Oud Geveltje te Amersfoort.

Foto van D. F. Eberhardt, Baarn.

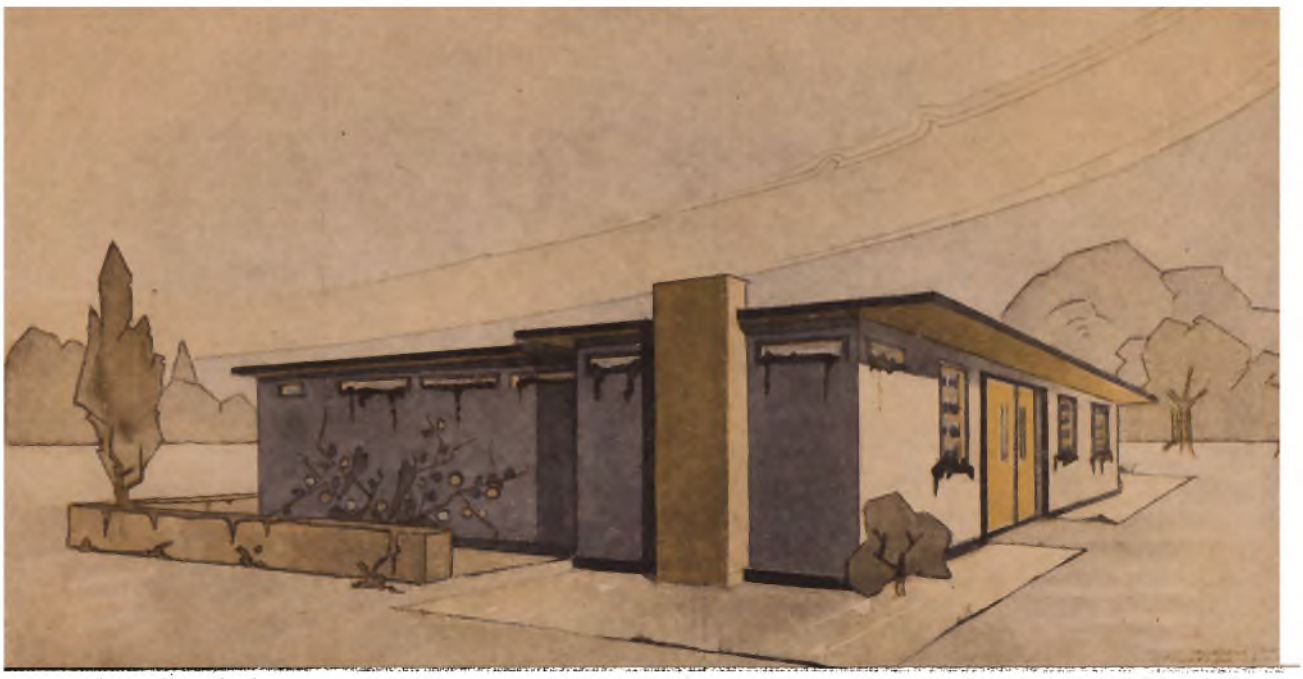

Ons Kampeergebouw. *Zooals het worden moet.*

CORRESPONDENTIE VAN DE REDACTIE.

Woorden van waardeering.

De mooie letter en het fraaie papier zijn een lust voor het oog. En de inhoud is aantrekkelijk.

Zeeuwsche Kerkbode.

Ons Kampeergebouw.

Dáár is nu ons kampeergebouw. Vóór is de zitkamer gedacht en daarachter de slaapzaal. Voor licht en lucht wordt uitstekend gezorgd.

Maar dat is nu nog maar een *prentje*. En 't gebouw zelf....? Wel, we vorderen. Ook nu weer kunnen we een lijstje van ingekomen giften opnemen en zoo blijven we met moed voortgaan. We zullen er wel komen. Daarvoor is echter noodig, dat al onze lezeressen aan 't werk blijven. En dat zullen ze immers ook? Ze werken *voor hun eigen* zaak.

Hier volgt nu de opgave van ingekomen giften. H. M. te Y. f 2,50; H. M. te Y. f 5,00; C. S. te Z. f 1,25; G. de V. te L. f 0,60; Zr. A. v. L. te G. f 2,00; C. A. N. te B. f 1,00; Dames v. R. te L. f 1,50; D. S. te A. f 1,00; J. S. te O. f 1,50; A. N. te G f 1,00; A. B. te E. f 1,00; A. v. d. M. te E. f 1,00; L. L. te L. f 1,00; T. J. te 's-Gr. f 1,00; S. J. R. te E. f 1,00; Mej. L. te W. b. D. f 1,00; J. K. te B. f 1,00; J. 't H. te A. f 1,00; W. v. S. te D. I. f 1,50; C. M. v. B. te A. f 0,50; W. T. te O. f 1,50; A. V. te N. V. f 1,00; J. M. te V. f 1,00; L. D. te E. f 1,00; B. A. S. te G. f 1,25; L. V. te S. f 1,00; M. C. G. te V. f 1,00; H. A. S. te W. f 1,00; A. S. te E. f 1,00; N. M. te K. f 0.60; Zr. C. P. te R. f 1,50; H. C. te S. f 1,00; J. J. B. te Z. f 1,00; M. de K. te G. f 1,00; A. W. te 's-H. f 1,00; G. S. v. d. M. te H. f 0,60; A. P. J. C. Y. te A. f 0,60; M. F. v. d. S. f 1,00; A. B. te H. f 1,50; C. U. te s'-Gr. f 2,00; H. K. te V. f 1,75; G. v. A. te B. f 0,90; J. M. v. M. te L. f 1,00; Adr. M. te R. f 1,00; een lezeres te N. f 0,40.

In 't volgend nummer moeten we weer zoo'n lijstje kunnen brengen. Zullen we er allen eens ons bést voor doen? Dan kan het gemakkelijk.

Mej. T. de J.—de J. Op uw vraag komen we nog terug.

Vleermuisje. Och, alsjeblieft niet. Over dit onderwerp is het nog kort geleden gegaan in de „Onderlinge Correspondentie". Beginnen we er nu weer over, dan halen we ons een stroom brieven op den hals en dan komen we nòg niet verder. Je hebt daar in je woonplaats toch wel een vertrouwd mensch, waarmee je dit zeer gewichtige onderwerp eens bespreken kunt?

Mej. B. P. Te duur? Heelemaal niet. Maar wat niet kan, kan niet, dus zou ik mij er ook maar niet meer over bekommeren. Wat dat kampeeren betreft, daarover spreken we nog wel eens nader, als het zoover is. We zijn blij, dat je het met ons tijdschrift zoo goed vinden kunt.

Wie kan helpen? Een onzer lezeressen vraagt, waar de volgende muziekstukjes te krijgen zijn: *De Klokken van Haarlem; Als goede kinderen slapen gaan.* Wie kan ons componist en uitgever opgeven? Brieven aan de Redactie „De Jonge Vrouw" te Baarn.

Mej. R. V. Natuurlijk kan men later aan het kampeergebouw een bezoek brengen, als men in Baarn gelogeerd is. Waarom zou dat niet gaan? Als een der eerste bezoeksters verwachten wij er u.

Mevr. D. A. S.—van T. te 's-Gr. Uw schrijven kwam te laat; er was al in voorzien.

Mej. M. E. te 's-Gr. Op uw vraag kunnen wij niet zonder meer antwoorden. Er is iets voor en er is iets tegen. In 't algemeen kunnen we zeggen, dat ge ook in dit „vak" als christen tot Gods eer kunt bezig zijn.

Vraagt u er eens een hoogstaand christen naar in uw omgeving. En wat zegt uw dokter er van?

Voor de brief van Ans zullen we gaarne voor postbode spelen.

Hebben we u nu ook „prettig" beantwoord? We hopen het.

Mej. T. H. te H. Een prettig Sint-Nicolaas wenscht u de redactie van harte toe. We willen hopen, dat u broers, zoo goed door u bedacht, dan ook gezorgd hebben voor een aardige surprice. En ..... u speelt bij ons maar voor Sinterklaas in Januari. Prettig, dat u ook een handje helpt aan het kampeergebouw.

Een lezeres te N. Wat een vragen! Dank voor uw hulp. Dat andere exemplaar kunt u in geval van nood gebruiken, om een ander er eens een genoegen mee te doen. Ons tijdschrift was de laatste maanden een beetje laat, gevolg van allerlei omstandigheden. We hopen het weer zoover te brengen, dat we weer op tijd komen. Het boekje, waar u naar vraagt, is ons niet bekend. Maar elke boekhandelaar kan u helpen. 't Zingen van het door u genoemde liedje vinden we heelemaal geen „zonde", maar uw vraag daarover vinden we minder goed. We moeten nooit vragen, of we met iets *verkeerd* doen, maar of we er *goed* mee doen. Wat niet uit het geloof is, dat is zonde. En zoo kunt u met het zingen van welk lied ook, al is het ook nog zoo christelijk, *zondigen.* Maar 't kan ook anders en 't moet anders. Schrijft u ons nog eens, wat u gedaan hebt?

ONDERLINGE CORRESPONDENTIE.

'k Las zoo juist het stukje van Muziekliefhebster en ik kon niet nalaten, even hardop te lachen. 'k Stel me zoo voor, dat Muziekliefhebster een aardig bakvischje is, maar ik denk ook dat ze nog een scheepje zonder roer is, daar ze zoo spontaan inging op den raad om „Valencia" eens te koopen. Het is, zooals Zita schreef, dansmuziek, die vooral in België op straat en overal gespeeld wordt, om bij te dansen, dus niet in de christelijke kringen thuis hoort.

Ik zou ook wel eens willen vragen, of, wanneer ik de volgende maal schrijf, dat het zoo leuk is om eens in het water te springen, Muziekliefhebster het dan óók direct doet?

Aan de club stel ik voor, om wat voorzichtiger in hun raadgevingen te zijn.

Ik groet jullie allen hartelijk en hoop dat jullie niet boos op me bent. JUF.

Aan het „Groninger Molleboontje".

Jij wilde graag weten de uitgever van „Het graf onder de Meidoorn"?

Dus ik correspondeer op 't oogenblik ook met iemand die van muziek houdt. Nou meisje, als je een fijn gevoel voor muziek hebt, en je weet om te gaan met de registers, zou ik haast zeggen, dan is er geen mooier muziekstuk dan dit. Je moet goed weten, hoe om te gaan met de registers, wil het stuk schitterend uitkomen. Ik werk altijd veel met registers. Dat vind ik altijd fijn werk, ieder stuk laten uitkomen door het register.

Zoo heb ik ook nog een muziekstuk van een kind, dat op 't sterven ligt, en dat afscheid neemt van z'n vader. Dat is ook iets fijns. Op mijn orgel heb ik een prachtregister er voor. En onder 't spelen is 't net of je 't kind hoort praten, en de vader zacht hoort snikken.

Verleden week moest ik spelen in de kerk Psalm 42 : 3 en voor register gebruikte ik de Bourdon met de 2 v. octaaf. 't Viel bij enkelen in de smaak. 't Was natuurlijk voor 't eerst vreemd, maar ze harmonieerde toch schitterend met de stemming die d'r in de kerk heerschte.

Nou „Molleboontje" veel succes hoor met je studie. En als je op dit achterhoekje van de wereld komt, in 't huis gelegen aan de schoone wateren van Meriba, zoek me dan eens op zeg, en dan gaan we eens een fijn stuk muziek maken.

De uitgever van 't muziekstuk is: G. H. v. Eck, Den Haag.

Allemaal de hartelijke groeten van de

„Muziekliefhebster."

Beste lezeressen.

Al ben ik nu al een paar jaar abonnee van „De Jonge Vrouw," ik heb nog nooit in O.C. geschreven. Ik wil aan onze lezeressen iets vragen; misschien zijn er onder de meisjes, die me willen inlichten. Ik zou gaarne verpleegster willen worden. Het is een teleurstelling voor me geworden, daar je haast in ieder ziekenhuis middelbaar onderwijs moet gehad hebben. Nu heb ik alleen maar de lagere school bezocht.

Zouden er nu ook onder onze lezeressen zijn, die me kunnen inlichten, of er ook nog ziekenhuizen zijn, waar je terecht kunt, als je alleen lager onderwijs hebt genoten?

'k Heb wel eens van verpleegsters in O.C. gelezen en dacht, dat die mij misschien raad zouden kunnen geven.

Ik ben nog maar 18 jaar; nog wel wat jong, maar ik verlang er erg naar. Ik voel er veel voor om voor zieken te zorgen, al is het een druk leven en hard werken vooral in de leerjaren.

Ik heb ook al het boekje „De Christelijke verpleegster" gelezen, wat ik erg mooi vond. Je kunt er veel uit leeren. Het is geschreven door Mej. J. H. Kuyper, die is zelf ook verpleegster geweest, hè?

Nu verlang ik al naar een volgend nummer, om te zien of er iets voor mij instaat.

Een Zeeuwsche Abonnee.

Aan Rozeknopje.

Je naam, en 't kleine schetsje dat je ons gaf van je omgeving doet me vermoeden, dat je van de natuur houdt en buiten woont.

Heb ik het goed?

Nu heeft al wat voor en in de natuur leeft mijn volle aandacht; vandaar dan ook dat ik voor Rozeknopje even tijd heb. Vind je niet, dat, hoewel elk jaargetijde haar eigen schoonheid heeft, de lentetijd met haar rijkdom van beloften ons meisjes 't meest bekoort?

Is ook ons leven, niet een leven in knop?

Een leven, waarin we verlangend uitzien, naar wat de zomer in ons vrouwenleven brengen zal.

Op één van onze meisjesvergaderingen heeft een der leden in haar werk (de taak der vrouw) gezegd: „Als 't zomer wordt in ons vrouwenleven, zal 't er veel van afhangen, hoe de lentetijd, de meisjesjaren zijn geweest."

Ligt daar geen kern van waarheid in?

Want bij de vraag: „wat zal 't leven ons geven", vergeten we zoo dikwijls de tegenovergestelde: „In hoeverre hebben we ons zelf gegeven."

Aardig dat je ons iets vertelde van jelui Vereeniging. Dat vooral in kleine plaatsen, op de manier waarvan jij schreef, wordt vergaderd, heb ik al meer gehoord.

Wat voor onderwerpen behandelen jelui? Weet je wat ik eens hoorde vertellen, dat meisjes wanneer ze moeilijkheden hebben bij hun inleidingen of anderszins iets te vragen hebben, het op mogen schrijven, en die vragen in een bus werpen die tijdens de vergadering op tafel staat.

Na eenigen tijd komt hun predikant die vragen beantwoorden. Een prachtidee hé!

Hooren we nog eens van je?

Hartelijke groeten van

GRÉ.

Aan velen. Geduld. De stroom brieven is te groot, we raken er onder.

ZINNIA'S

(Naar een kleurenfoto).

Opname en Druk van TURKENBURG'S ZAADHANDEL.

Negende Jaargang No. 4 Januari 1927

DE JONGE VROUW
GEÏLLUSTREERD CHRISTELIJK TIJDSCHRIFT

ONDER REDACTIE VAN MEVROUW J. M. WESTERBRINK—WIRTZ EN DEN HEER P. KEUNING
UITGAVE VAN BOSCH & KEUNING TE BAARN — TELEFOON No. 603 — POSTGIRO No. 20246
REDACTIE-ADRES: REDACTIE „DE JONGE VROUW", BAARN. VERSCHIJNT DEN EERSTEN DONDERDAG VAN IEDERE MAAND
ABONNEMENTSPRIJS f 2.25 PER HALF JAAR BIJ VOORUITBETALING. MEN VERBINDT ZICH VOOR EEN GEHEELEN JAARGANG

VOOR HET NIEUWE JAAR.

Bekeert u; want het koninkrijk der hemelen is nabij u gekomen.
Matth. 3 : 2b.

Wij willen een woord, om het nieuwe jaar ermee in te gaan.

Welnu, hier is het: Bekeert u, want het koninkrijk der hemelen is nabij u gekomen.

Zóó heeft eens Johannes gesproken, hij, de wegbereider van Hem, die het koninkrijk der hemelen deed komen, hij, de vriend van den Bruidegom, die kwam tot Zijn bruid.

Is dit nu een woord voor het nieuwe jaar?

Zeker, dat is het.

Het koninkrijk der hemelen *kwam* tot ons. De Koning kwam uit Zijn paleis en Hij hield, als Man der smarten, Zijn intocht. Hij wil ons tot Zijn onderdanen maken, inwoners van Zijn koninkrijk.

Het koninkrijk der hemelen *is* gekomen èn het is komende. Het komt nog elken dag en elk uur. En 't zal zoo lang niet meer duren, of wij zullen er àl de heerlijkheid van zien. Wij zullen het zien in onvergankelijke glorie. En niemand, niemand zal zich meer tegen den Koning kunnen verzetten of iets van den glans van Zijn koninkrijk kunnen rooven. *Alle* knie zal zich buigen.

Wie echter onderdaan wil zijn van den Koning, wie wil ingaan in Zijn Koninkrijk, moet zich bekeeren.

Gij kunt niet *Hem* dienen, den Koning van *dit* koninkrijk èn den vorst van het rijk der duisternis.

Het is nu nog tijd, maar de jaren spoeden heen en 't jaar, dat we nu zijn ingegaan, kan voor u het laatste zijn. Neem dan *dit* woord mee, nu gij nog staat aan den ingang: Bekeert u, want het koninkrijk der hemelen is nabij u gekomen.

En àls gij reeds onderdaan van dien Koning geworden zijt, och, *dien* Hem dan, ook dit jaar, en met vreugde.

Bekeert u elken dag weer. En verheug u er in, dat het koninkrijk van uw Koning ook komende is, dat het straks hemel en aarde zal omvatten, dat uw Koning zal heerschen over alles en overal, dat gij Hem zult gehoorzamen in volmaaktheid.

Gij wilt een woord voor het nieuwe jaar?

Hier is het voor u en voor allen: Bekeert u, want het koninkrijk der hemelen is nabij u gekomen.

K.

JOSEPHINE'S RUSTKUUR

DOOR

J. M. WESTERBRINK—WIRTZ.

DIENE bracht het matje en Josephine gebruikte het gehoorzaam. Inwendig had ze schik in de situatie. „De juffer", dat was ze voor Diene en voor de menschen op het dorp, voor zoover die van haar bestaan afwisten. De laatsten zeiden erbij „de juffer, die bij de ouwe juffrouw Roselaer in huus is." En nou lag hier de juffer op een matje worteltjes te wieden, terwijl ze zich een beetje schaamde over haar onkunde omtrent al wat rondom groeide en wat er in een tuin te doen viel.

Want als steedsche dame had ze in 't begin gedacht, dat het gezegde van tante Roselaer, 's morgens, als ze klaar was met haar huiswerk: „en nou ga ik nog wat in den tuin werken," maar een foefje was geweest, om niet genoodzaakt te zijn haar nichtje gezelschap te houden. Nu voor 't eerst merkte ze, dat er heusch wel te werken viel, heel den zomer door.

Toen ze haar wortelbedje half schoon had riep Diene voor de koffie.

„Ga nou onderwijl weer een poosje liggen; je bent zulk werk niet gewoon," raadde tante haar.

„Je kan merken, ze vindt me eigenlijk maar een niets-nuttertje," dacht Josephine, terwijl ze gehoorzaamde. En ook nu nog prikten dergelijke opmerkingen wel haar hoogmoed, maar ze wist toch beter dan in den eersten tijd de bezorgdheid, die er de kern van was, te waardeeren. En dan, ze was, zonder dat ze 't zelf nog goed besefte, bezig nederigheid te leeren.

Na dien morgen werd het gewoonte dat Josephine haar tante bij den tuinarbeid hielp. En soms, als er binnen iets extra's gedaan moest worden, wat juffrouw Roselaer nooit aan Diene overliet, werd Josephine gevraagd: „och, wil jij alvast de postelein snijden voor vanmiddag? En onder de pomp wasschen?"

En als ze dan gezegd had: „Zeker, met alle pleizier," wachtte ze al tot er een of ander zinnetje kwam, dat heenwees naar haar onkunde van eerst, zooals: „Gelukkig maar, dat je nu tenminste weet, wat postelein is en we geen gevaar meer loopen dat je ons op wortelloof of iets dergelijks zult tracteeren."

Dan ging Josephine, even lachend, en terwijl ze de groenten sneed waren haar gedachten bij tante Roselaer, die, naar ze meende, wel nooit leeren zou iemand met zachte handjes aan te pakken, en die toch, Josephine wist dat heel zeker, de kunst verstond je er aan te wennen 't leven moedig in de oogen te zien. Maar je moest zelf niet van kraakporcelein wezen, als je wat aan haar lessen hebben zou.

Onder het tuinieren was juffrouw Roselaer ook spraakzamer dan binnen. En ze vertelde Josephine zooveel van de bloemen en planten, die ze verzorgden, en van de insecten en vlinders, die schadelijk waren voor de groenten of de boomen, maar die zelf weer in sommige vogelsoorten hun vijanden vonden, dat het meisje soms dacht: als ik op deze manier vroeger les in natuurkunde had gekregen, zou ik 't nooit een vervelend vak hebben gevonden. Maar ze had nog te weinig menschenkennis om te begrijpen dat de oude juffrouw al de liefde, die in haar leefde, maar die ze aan de menschen verspild vreesde, op de natuur had overgebracht.

Toen het tijd werd, dat de vruchten rijpten: kruisbessen, aalbessen, frambozen, vroeg Josephine zich verbaasd af, wat tante Roselaer toch uitvoerde met al de fleschjes bessensap en de potjes jam, die ze maakte. Maar toen ze zooiets vroeg zei deze alleen: „Als je denkt, dat we altijd zooveel te plukken hebben als nu, vergis je je. Volgend jaar kunnen we misschien alles wel uit de hand opeten, omdat de vogels of de rupsen ons vóór waren, of omdat late nachtvorsten de bloesem vernielden. Daar reken ik mee, als er een goeie oogst is."

Josephine vroeg niet verder, doch bleef oordeelen, dat wat nu in de kelder kwam een zeer groote hoeveelheid bleef voor twee vrouwen, temeer daar tante Roselaer niet verzot bleek op zoetigheid.

Enfin, 't plukken-zelf vond ze leuk (behalve dan de kruisbessen) en ze was graag bereid 's middags nog een poosje er mee door te gaan, toen tante onder 't eten zei: „Als we nu de bessen van die twee verste boompjes er ook nog afkregen vandaag kwam ik morgen met mijn jamkokerij klaar."

Terwijl ze gehurkt zat onder een bessenstruikje, en af en toe een tros van de groote, bloed-roode vruchtjes snoepte, die warm nog waren van de zon, hoorde ze het tuinhekje dichtvallen en dadelijk daarop het kiezel knerpen onder resolute voetstappen. Aan de vlugheid, waarmee de stapjes

elkaar opvolgden, begreep ze: het was een vrouw, die den tuin inkwam.

Ze gluurde tusschen de takken, die een beschermenden kraag vormden, door, en wist toen: mevrouw Breuker, de domineesvrouw. Gezien had ze deze wel vaker, als ze langs tantes huisje ging en altijd even vriendelijk knikte, doch ontmoet nog niet.

„'k Hoop dat tante mij maar hier laat," dacht ze, blij dat mevrouw haar, zooals ze gedoken zat in 't groen, niet merkte.

Maar even later kwam Diene zeggen: „er is bezoek. De juffrouw vraagt of de juffer ook binnenkomt."

„Net wat voor tante: zelf een hekel te hebben aan visites en mij er dan bij te halen," dacht Josephine ontevreden. Ze durfde toch niet wegblijven en tante een gek figuur laten maken tegenover de bezoekster. Daarvoor was er haar teveel aan gelegen, tante te vriend te houden. Want langzamerhand was er in die twee vrouwen een wederzijdsche liefde opgebloeid, die zich niet in veel woorden uitte, maar die niettemin echt en eerlijk was.

„Zeg maar, dat ik me even een beetje opknap. Zóó kan ik toch niet voor 't front komen," zei ze daarom tegen Diene.

„Nou, mevrouw van den domineer doet anders zelfs ook wel van alles," meende deze. En terwijl ze naar huis liep, achter Josephine, die haar trage langzaamheid van den eersten tijd geheel kwijt was geraakt, mompelde ze zooiets van „stadsche manieren" en „stadsche woorden".

Wat later zag Josephine tegenover zich een klein, iets gezet vrouwtje, met een blozend gezicht, donkere oogen en al wat grijs, springerig haar, dat zoo echt-gemeend zei: „'k ben blij, dat ik nu eens kennis met u kan maken, juffrouw Roselaer. Ben u nu beter dan de vorige keer?" dat het jonge meisje haar aanvankelijke tegenzin in dit bezoek meteen vergat.

„O ja, ik knap aardig op," zei ze, even blozend. Want een vorige keer, toen mevrouw tante bezocht, had ze wel heusch hoofdpijn, maar ze was toch eigenlijk boven gebleven omdat ze dacht aan tantes woorden: „alleen af en toe een officieel bezoek van den dominee en een bijna even officieel van zijn vrouw." En in zooveel officieelheid had ze geen zin. Nu, terwijl ze mevrouw zag en tante beter kende, begreep ze: je moest die woorden, net als alle uitingen van tante Thilda, met oordeel des onderscheids aanvaarden.

Ze ging zoo zitten, dat ze zoowel tante als mevrouw in 't gezicht zien kon, en vermaakte zich met de tegenstelling tusschen die twee. Mevrouw levendig, dadelijk weer voortgaand met het verhaal, dat door haar komst even afgebroken was, en tante slechts af en toe even invallend, wel-overwogen als altijd, ook wel een beetje bitter soms, maar toch langzamerhand wat ontdooiend en iets van haar gereserveerdheid verliezend. En ze begreep al gauw: tante hield van het domineesvrouwtje, en mevrouw Breuker waardeerde tante, ondanks beider geheel verschillend karakter.

En terwijl mevrouw doorpraatte, en tante haar soms met een: „nou is 't genoeg", of „zwijg daar liever over", in de reden viel hoorde Josephine veel van wat ze tot nu toe niet vermoed had. Van een zwakke vrouw, die geen eetlust had en daarom tantes bessensap of jam kreeg; en van een druk-bezette moeder, wier kinderen met kapot goed zouden moeten loopen, als tante niet gebreid of genaaid had. 't Laatste wist Josephine trouwens al wel.

„Als u toch eens zelf bij vrouw Martens wou kijken! U zou 't prettig vinden, zoo lekker als de kleine meid aankomt, nu haar moeder iedere dag volop melk en een ei voor haar kan koopen, en hoe leuk 't oudste jongetje d r uit ziet met dat broekje en truitje, dat u breide. 't Mensch zou u graag zelf komen bedanken, maar ze was bang, dat u 't niet goed zou vinden, en daarom vroeg ze, of ik 't vooral doen zou. Ze heeft het me wel tienmaal gevraagd, geloof ik."

„Dan was ze aan 't rechte adres. Want ik doe die dingen omdat u ze vraagt, en niet om die menschen. Waarom trouwde die vrouw met een man, waarvan ze wist, dat ie dronk? Maar goed, dat hij dood is, eigenlijk. Nou kan je hààr helpen, zonder dat je bang hoeft te zijn dat hij de boel ten gelde maakt," zei tante vinnig.

„Ze hield van hem," kwam de domineesvrouw zacht.

„Hield van hem! En daarvoor kunnen haar kinderen nu lijden! Zwakke stumpers als ze zijn! Alsof dat alles goed maakt, dat ze van hem hield."

„De Bijbel zegt, dat de liefde menigte van zonden zal bedekken. En u weet, dat hàár liefde ten slotte hem gewonnen heeft!"

„Ja, toen hij te ziek was om nog drank te kunnen halen en niemand ze hem bracht," viel tante uit.

„Juist. Toen hij niet meer in de verleiding kwam. Wij kunnen daar gemakkelijk over praten, maar de zonde is zoo'n sterke macht! En dat bij iemand, wiens vader ook al dronk!"

Mevrouw Breuker sprak overtuigd, maar niet heftig. Josephine meende: zooals je zou praten met een groot kind, dat meent alles te weten, maar nog weinig van de wereld kent.

Met haar verstand was ze geneigd, haar tante bij te vallen. Als je praatte als mevrouw Breu-

ker, kon je wel klaar blijven staan menschen, die door eigen schuld in 't moeras waren gezakt, er weer uit te halen.

Maar onderwijl was het haar, als zei iets anders dan haar verstand: mevrouws beschouwing van de dingen staat hooger.

„En hoe gaat het nu met die zuster van haar man, die bij haar 't huishouden deed, toen ze na de geboorte van 't kleintje zoo lang zwak bleef? informeerde juffrouw Roselaer.

Josephine had wel eens willen weten of het was om 't gesprek een andere wending te geven, dan wel uit belangstelling, dat tante die vraag deed.

Mevrouw Breuker scheen er louter belangstelling in te hooren.

„Met Jennigje? Ja, daar zit ze nù weer wat over in de zorg."

„Ze is toch naar den Nijenhof gegaan, met Mei?"

„Ja, maar u weet ook wel, dat de vrouwe van den Nijenhof niet gemakkelijk is . . ."

„Wel goed voor zoo'n meisje! Als ze leeren wou moest ze 't op prijs stellen als haar vrouw aanmerkingen maakte!"

„Zeker. Als ze een beetje vriendelijker ingekleed werden! Of als Jennigje een ander karakter had. Maar ze stuift nou eenmaal gauw op, en dat kan de vrouw juist volstrekt niet hebben. Zoodat het eind is geweest dat Jennigje weer weg gaat. En nou heeft ze zich in 't hoofd gezet, en dat is er niet uit te praten, dat ze naar de stad wil."

„Natuurlijk! Hier deugt zeker niets voor haar! Ze is te goed voor hier! Ze moest liever eens bedenken, wie ze is en uit wat voor gezin ze komt, dan zou ze blij wezen, als een van de boerinnen hier haar in huis nam en van haar tafel mee liet eten. Vader een dronkaard en moeder al te lange vingers!"

Tegenover juffrouw Roselaers scherpe toon contrasteerde wel zeer mevrouws zachte stem, toen ze herbegon: „Dat is het nu precies. Als de menschen maar eens konden vergeten, wie Jennigje is, en haar behandelden net als ieder ander, zou 't misschien beter gaan. Maar wanneer je heftig ben, en je voelt dan aldoor, dat je eigenlijk niet vertrouwd wordt, en je vindt, zooals haar dat op den Nijenhof overkomen is, telkens op een vensterbank of boven op een kast een geldstuk, waarvan je wel begrijpt dat het er neergelegd is om je eerlijkheid te beproeven, dan is 't geen wonder dat je er op het laatst de brui van geeft. Op zichzelf zou ik 't niet zoo erg vinden, dat ze in een andere omgeving kwam. Als ze maar niet zoo'n mooi gezichtje had of wanneer ze dat maar minder goed wist."

Josephine had zich zitten verwonderen waarom een dame, gelijk mevrouw Breuker was, zich zoo op de hoogte stelde met wat er in de gemeente van haar man omging en zich zoo zeer in de gevoelens van een onbeschaafd boerenmeisje trachtte in te leven. Wat dreef haar? Veel pleizier zou ze er wel niet van ondervinden; dat er niet eens naar haar raad geluisterd werd merkte je, tusschen de zinnen door, wel aan wat ze nu over Jennigje vertelde.

Maar mevrouw, die iets van die verwondering op haar gezicht zag, dacht dat deze alleen haar laatste gezegde gold.

„Ja, juffrouw Roselaer," keerde ze zich daarom tot Josephine, „u komt ook uit de stad, uit Amsterdam nog wel, maar hebt u er wel eens over gedacht met hoeveel zorg wij onze meisjes daarheen laten gaan? 't Zijn meest al dezulken, die 't graag wat vrijer en wat ruimer hebben dan op hun dorp de gewoonte is. En dan verstrikt de stad haar, onervaren als ze zijn, voor ze er erg in hebben. Is 't wonder dat we wel eens bitter vragen: waar zijn ginds de christenen, die zich over deze jonge vreemdelingen ontfermen en probeeren ze op den goeden weg te houden? Ik weet: ze zijn er gelukkig nog wel. Maar op de vereenigingen en de kransjes, als de buitenmeisjes daar al komen, zijn er dan niet die de spot drijven met haar boersche manieren en kleeding, in plaats dat ze trachten de vreemde op haar gemak te zetten? En als ze direct beginnen met weg te blijven, omdat ze zich voorgenomen hebben nu eens van de vrijheid te genieten, hoe weinigen bekommeren zich over haar wegblijven? Heusch, wanneer maar eerst eens alle christenen in de steden hun verantwoordelijkheid gevoelden tegenover de buitenmenschen, die bij hen werk, en brood, en helaas ook nog wel andere dingen komen zoeken, we zouden de Jennigjes en de Marijkes en hoe ze meer heeten, geruster laten gaan! En nu begrijpt u ook wel, dat de bezitster van een mooi gezichtje ons te meer zorg geeft."

Josephine wist niet goed, wat hierop te zeggen. Och, zij hadden ook wel eens dienstmeisjes van buiten gehad, maar 't was geen van de huisgenooten in de gedachten gekomen te onderzoeken wat die met haar vrijen tijd uitvoerden en waar ze heengingen. Zoolang ze op tijd binnen waren en voor 't uiterlijk fatsoenlijk bleven was 't al goed. En dat er op dit laatste nog gelet werd was, Josephine voelde 't nu heel scherp, enkel uit eigenbelang. Van verantwoordelijkheid, zooals mevrouw 't uitdrukte, hadden ze nooit iets gevoeld. En de verontschuldiging, die wel in haar opkwam: „nu ja, wij zijn thuis ook geen christenen zooals u bedoelt," wilde haar niet over de lippen. Vroeger had ze die waar-

schijnlijk met alle pleizier geuit, en zou ze een redeneering als die van mevrouw Breuker kwezelarij genoemd hebben. Doch door oorzaken, die ze zelf nog niet geheel doorzag, was „nu" in sommige dingen heel anders dan „vroeger".

Ze behoefde gelukkig ook niet te antwoorden, want tante kwam ineens (en 't klonk na mevrouws eenigszins hartstochtelijk pleidooi wel wat zakelijk-kalm): „dus u denkt, dat ze beslist gaan wil?"

„Ik vrees tenminste zeer, dat we haar niet tegenhouden kunnen. Als ik nu maar wist, dat ze in een goeie omgeving kwam," zei mevrouw verdrietig.

„Ja, dan zullen wij wel weer de wijsheid moeten toonen, die zij blijkt te missen, en zal ik nog maar eens naar mevrouw Leendertz schrijven. Die weet misschien wel iets voor haar. Want zelf neemt zoo'n meisje natuurlijk maar de eerste de beste dienst, zonder eerst goed te onderzoeken. We kennen dat."

„Heerlijk! Als u dat doen wil! Ik zou natuurlijk zelf ook wel kunnen schrijven, en ik heb er wel over gedacht ook, maar als u het doet weet ik zooveel te zekerder dat het helpt."

En als had ze nu meteen het doel van haar bezoek bereikt stond mevrouw op, om afscheid te nemen.

Juffrouw Roselaer deed haar uitgeleide, toen ze terugkwam praatte ze wel over de bessenpluk, waarin Josephine gestoord was, doch niet over mevrouw. En even later ging ze zitten schrijven.

Josephine gaf evenmin haar oordeel over de bezoekster. Doch dit beteekende niet, dat ze haar geen persoonlijkheid vond om een oordeel over te hebben, maar eerder, dat ze bang was haar door een oppervlakkig gezegde onrecht te doen. Al was ze nu begonnen van tante Mathilda te houden, deze was toch niet iemand voor wie je gemakkelijk je heele ziel openlei. En sommige van mevrouws woorden hadden regelrecht Josephines ziel geraakt; ze had er iets van gevoeld dat, bij dit wederzijdsch ontmoeten, twee levensbeschouwingen botsten; die welke 't eigen ik en een andere, die der naaste in 't middelpunt zette! Omdat ze nog probeerde haar eigen opvatting tegenover die andere te verdedigen was ze den verderen middag bijna zoo stil als toen ze pas aankwam.

Tante Roselaer liet niet blijken of dit stil-zijn haar hinderde dan wel aangenaam was; als Josephine haar toevallig aankeek scheen het haar toe, als was ook zij bezig aan haar eigen gedachten voort te spinnen. En omdat ze elkaar zooveel nader gekomen waren sinds Josephines aankomst, was er in hun wederzijdsch zwijgen niets hinderlijks.

V.

„Zie je nu wel, dat de dwazen altijd het lot trekken?" zei juffrouw Roselaer, den brief, dien ze gelezen had, neerleggend.

Josephine, die zelve juist haar veertiendaagsch schrijven van huis ontvangen had, keek verwonderd van haar lectuur op. Zoo'n ontboezeming van tante Thilde, dat was iets ongewoons!

„Je weet wel, die Jennigje, waar mevrouw Breuker over praatte, verleden week?"

Josephine knikte van ja.

„Nu, mevrouw Leendertz schrijft me, dat met November haar keukenmeid gaat trouwen. Het tweede meisje wordt dan keukenmeid, en nu wil mevrouw 't zelf maar eens met Jennigje probeeren. Kon zoo'n meisje 't beter treffen?'

„Misschien treft ze 't al te goed naar haar zin, en zou wat minder opzicht haar wel zoo lief zijn," zei Josephine droog.

Met meer vuur dan Josephine van haar gewoon was kwam tante: „Je kent mevrouw Leendertz niet, natuurlijk. Maar ik zeg je, dat bij haar zoo'n meisje op haar plaats is. Als er wat van terecht te brengen is, zal *zij* 't doen!"

En met een half glimlachje, toen ze Josephines nog ongeloovig gezicht zag: „Nee, niet op *mijn* manier, zooals je misschien denkt. Daar moet je van een bijzonder makelij voor zijn, om 't bij mij uit te houden, dat weet ik wel."

„Zooals ik bijvoorbeeld," viel Josephine haar in de reden, ook even glimlachend.

„Zooals jij, goed. Maar mevrouw Leendertz weet ze met zachtheid te leiden. En die meisjes van hier, al hebben ze nog zulke hoogvliegerige plannen, zoolang ze in d'r eigen dorp rondloopen, zijn onder een hoedje te vangen den eersten tijd dat ze in de stad zijn. Als je ze dan aan je weet te binden, heb je ze voor goed."

Toen, met een plotse wending: „Wat zal mevrouw Breuker 't prettig vinden! 'k Moet zien, dat ik 't haar gauw laat weten."

„Mag ik haar den brief brengen? Nu dadelijk?" vroeg Josephine.

Ze had al die dagen gewenscht: 'k zou mevrouw Breuker wel terug willen zien. En ze had zich afgevraagd: zou 'k haar nu al een bezoek kunnen brengen? Of zou ze het te gauw vinden? Doch onderwijl wist ze: ze zou telkens, uit vrees van teleurgesteld te worden in haar verwachtingen, haar visite aan de pastorie uitstellen. Maar nu had ze een boodschap en kon het heeten, dat ze alleen daarom ging.

(Wordt vervolgd.)

E
J
V.
DEC/26.

DE SAMARITAANSCHE.

DIEP onder 't heete zand der woestijn stroomt het koele water door de ader. Wie tot 't verborgen vocht wil doordringen, moet graven, tot hij eindelijk, na 't wegruimen van veel zand, de bron ontdekt.

Daar is iets woestijnachtigs, doods, en dors aan het leven van deze vrouw. De oppervlakte verraadt geen diepe levensader. En toch is haar ziel als een springende bron. Jezus graaft, ruimt al het zand weg, stoot door en daar is haar zielestroom blootgelegd. De put is echter diep.

Jezus moest door Samaria gaan. Niet weinig Joden vermeden bij een tocht naar Galilea het betreden van deze landstreek. Liever gingen ze het Overjordaansche land door. Liever een omweg dan door Samaria.

Maar Jezus gaat rechte wegen. De tocht van N. Judea was vermoeiend genoeg geweest. Hongerig en dorstig had het gezelschap van Jezus en Zijn discipelen de eerste halte der reis bereikt, een goede gelegenheid om zich van proviand te voorzien. De discipelen waren een zijweg naar de stad ingeslagen om brood te koopen. Jezus zou even verder doorloopen tot aan de fontein Jakobs. Daar zouden ze straks elkander terugvinden. Jezus was verder gewandeld, maar toen het doel bereikt was, bleek ook de kracht uitgeput. Jezus zat „alzoo" neder nevens de fontein. Hij liet zich neervallen, zooals hij was. 't Is de zesde ure, twaalf uur op den middag, het heetste oogenblik. Heerlijk was reeds de koelte, die uit de bron opsteeg, een boomengroep maakte de plek schaduwrijk. Enkele grove steenen, tot een walletje opgebouwd, vormden een geschikte zitplaats vlakbij den mond van den put, die zich in een enkele meters diepe vierkante ruimte bevond, waarin men langs een trap moest afdalen.

Nauwelijks is Jezus gezeten, of daar komt een vrouw aan. Het uiterlijk, misschien het gewaad, verraadt de Samaritaansche. Ze torst haar kruik, die straks gevuld nog zwaarder zal zijn. Wat beweegt haar om dit zware huiselijk werk, het water dragen, juist op het heetste uur van den dag te verrichten? Is het ordeloosheid, die zich hier verraadt van eene, die niet weet van geschikte dagverdeeling? Of is het de angst van een vrouw, die niet gaarne zich laat zien, waar vele menschen zijn, omdat ze zal worden nagewezen en befluisterd? Gaat ze daarom ook maar liefst buiten de stad, en dan op een uur, wanneer ze zeker is niemand te zullen aantreffen?

Er is, wanneer twee menschen onverwachts elkander ontmoeten, altijd een zekere spanning tusschen hen. Wat zal de eerste oogopslag zeggen? Wat zal het eerste woord zijn? Ja, zàl er een woord zijn? Of wordt het een zwijgend voorbijglijden, als van schepen in donkeren nacht?

Welk een hooge muren zijn er tusschen deze twee menschen! Muren van traditie, van nationaliteit, van wezen, driedubbelmuren. Een ontmoeting is het van een man en een vrouw, een Israeliet en een Samaritaansche, een zondige en een heilige. 't Vergemakkelijkt het contact niet.

En toch, Jezus begint zoo eenvoudig, neen, niet iets te geven, maar iets te vragen. Geven verheft den gever in zekeren zin boven den ontvanger. Daarom begint Jezus met zich van haar afhankelijk te stellen: Geef mij te drinken. Hij houdt zich als de dorstige, opdat *zij* zich behulpzaam zal kunnen betoonen. Zij krijgt gelegenheid een weldaad aan Hem te bewijzen. Hij werpt haar geen geestelijke aalmoes toe. Hij begint ook niet terstond een hoog-geestelijk gesprek, maar zoekt het contact in den weg van het heel gewone.

Verwondering is voorloopig het eenig gevolg. Een man, die een vrouw aanspreekt in eenzaamheid, en dan zoo, ze was het niet gewend. De man achtte haar niet in het Oosten. De Farizeeërs, heilig ten koste van hun eigen moeder, achtten haar niet vatbaar voor godsdienstig onderricht.

Hoe begeert gij, een man, van mij, een vrouw? Gij, Jood, van mij, Samaritaansche?

Van het oogenblik af, dat de Joden de Samaritanen afwezen, toen ze hulp wilden bieden bij den herbouw van den tempel in Ezra's dagen, was de verwijdering tusschen de twee toch nog altijd halfverwante stammen eer meer dan minder geworden. Een Jood kon met Oostersche felheid spuwen op de schaduw van een Samaritaan.

Jezus wil komen van vragen tot geven. Het moet langzaamaan duidelijk worden, dat niet Hij, maar zij de dorstige is. De woorden en de zaken worden transparant. Woestijn, bron, dorst, ze worden als doorschijnend van geestelijken glans. Maar de vrouw leeft nog niet op dit niveau. Er is voortdurend misverstand.

Hij gaat spreken van levend water. Hij doet bemerken, dat zij toch ook aan Hem wel wat te vragen had. Verwondert zij zich, dat Hij aan haar iets vraagt, Hij heeft reden om zich te verwonderen, dat zij Hem niets vraagt. Maar in piquante gevatheid verwijt ze Hem een onbekend-zijn met de diepte van den put, en dan, (haar historische trots) durft Hij zich stellen

boven „hun" vader Jakob? Er is een neiging om de geschiedenis met haar groote figuren voor zich te annexeeren in ieder mensch. Ze prikkelt Hem om als Jood haar 't recht te ontzeggen, te spreken van „onze" vader Jakob.

Maar Jezus blijft in Zijn sfeer. Hij behoeft de historie niet krampachtig vast te klemmen, omdat Hij in 't heden genoeg heeft. „Een ieder, die van dit bronwater drinkt, zal wederom dorsten; maar zoo wie gedronken zal hebben van het water, dat Ik hem geven zal, dien zal in eeuwigheid niet dorsten. Maar het water, dat Ik hem zal geven, zal in hem worden tot een fontein van water, springende tot in het eeuwige leven."

De belegerde vesting, van alle watertoevoer afgesneden, zal sterk zijn, als zij een bron bezit, die in haar midden steeds nieuw water toevoert. Het vernieuwde hart krijgt niet slechts het levend water van buiten af, maar het *ontvangen* water wordt van binnen tot een gevende bron. Gelijk het water der fontein is de wedergeborene, ondoorgrondelijk diep van afkomst en werking, oorspronkelijk in den eigenlijken zin des woords.

Ze volgt Jezus niet. Ze hoort een paar woorden, een paar klanken, en reageert er oppervlakkig snel op. Haar gemakzucht vindt een geestigheid, die toch slechts haar eigenlijken aard ontsluiert.

Voor geestigheid acht Jezus den tijd niet geschikt. Een onverwachte zeer persoonlijke wending geeft Hij het gesprek. Er is een zekere vertrouwelijkheid ontstaan. De eerste vreemde terughouding is weggevallen, Nu zal het ernst worden. Nu zal de dorst van haar leven openbaar worden: „Roep uwen man!"

Ziet ge haar plotseling angstig opzien, schuw; wat wil de vreemdeling? Haar uithooren? Er is een gevoelig punt in haar leven. Daar kan ze geen aanraking verdragen. Vandaar die snelle afweerbeweging: „ik heb geen man," een halve leugen, door Jezus toch als halve waarheid opgevat. „Hebben, neen, hebben doet ge niet hem, die in uw huis is. En wàt ge aan hem hebt, een man hebt ge niet aan hem." Heel haar speelsche, zorgelooze levenshouding zakt ineen. Stuk voor stuk worden de praalkleederen afgerukt. Ziet ge dat vrouwenleven ineens voor u? Een mislukt leven. Ze had gezocht, gelokt, bekoord, gewonnen. En toch: eigenlijk alles verloren, lichaam, ziel, eer, geweten. Vele mannen en toch geen man. Geen zuivere, openbare verhouding met een voor wien ze leefde, en die haar leven onverbrekelijk met het zijne verbonden wist. Daar staat ze eenzaam en ontluisterd, vertrapt, arm, vervallen, koud, sceptisch, met den spotlach gereed uit de ziel, die geleerd had aan niets meer te gelooven. Al haar idealen in rook. Wat ze had, had ze niet. Ze had genipt telkens van de zoete honingzeem der passies, als een vlinder, die fladdert van bloem tot bloem, slechts kort verwijlend op iederen wiegenden stengel, maar nimmer had ze gedronken van den liefdedronk, die lesschen bleef.

Na de poging tot leugen, rest haar nog één uitweg ter zelfverdediging. Dat ze, om Jezus, die haar aan haar zonde ontdekt, af te leiden, gaat vleien. Ze noemt hem een profeet. En tegelijk werpt ze, om van die vreeselijk persoonlijke aandrang van Jezus af te zijn, een theologisch geschilpunt in 't midden. *Dit* moet het onderwerp van 't gesprek maar worden. Daar zal Hij als Jood wel op ingaan. Dan is achter de theologische discussie, het persoonlijk zelfonderzoek teruggedrongen. Is de berg Gerizim, wiens massieve hoogte zich afteekende tegen den helderen hemel, (ze kon hem aanwijzen) is deze berg de juiste plaats der aanbidding, of Jeruzalem?

Nog eenmaal wordt door haar de scheidsmuur tusschen hen in volle hoogte opgetrokken, om door Jezus voor goed te worden neergehaald. Hooger dan Gerizim en Sion moeten we stijgen. Aanbidden in den Geest. 't Opkomen van het gebed uit de binnenste diepten der ziel is 't eerste opborrelen van levend water. Dat gaat men niet halen, ergens, maar dat komt van binnen uit.

Jezus heeft al gravende het hart der vrouw gevonden. Onder de woestijn van haar uitwendig leven woelde een ader die een uitweg zocht. Een verlangen, een verwachting naar Een, voor wien alles zou openliggen; er was zooveel schijn in dit leven geweest; en toch er is nog een zoeken naar waarheid, een smachten naar zuiverheid, naar Een, „die alle dingen zou verkondigen."

Nu stoot Jezus door: „Ik ben het, die met u spreek".

Discipelen, die dan juist terugkeeren, remmen hun gedachten, in terughoudenden eerbied voor de heiligheid van het gesprek, dat zij kwamen storen. Als een ziel en Christus elkaar ontmoeten, dan stil zijn.

Even later snelt de Samaritaansche terug. Ze vergeet het vat, dat ze kwam vullen. Zij is zelf het vat, dat nu gevuld is. Het water in haar leeft, en springt, het loopt over, als ze de straten der stad ingaat om allen bij Jezus te roepen.

Heeft ze Jezus te drinken gegeven? Wie zal het zeggen? Het ledige vat blijft bij Hem achter; het is Hem genoeg. Hij laat ledig, wat wij willen vullen. En Hij vult, wat ledig was bij ons. Dit was Zijn spijze, Zijn drank, dat Hij deed den wil Desgenen, die Hem gezonden had en Zijn werk volbracht. S.

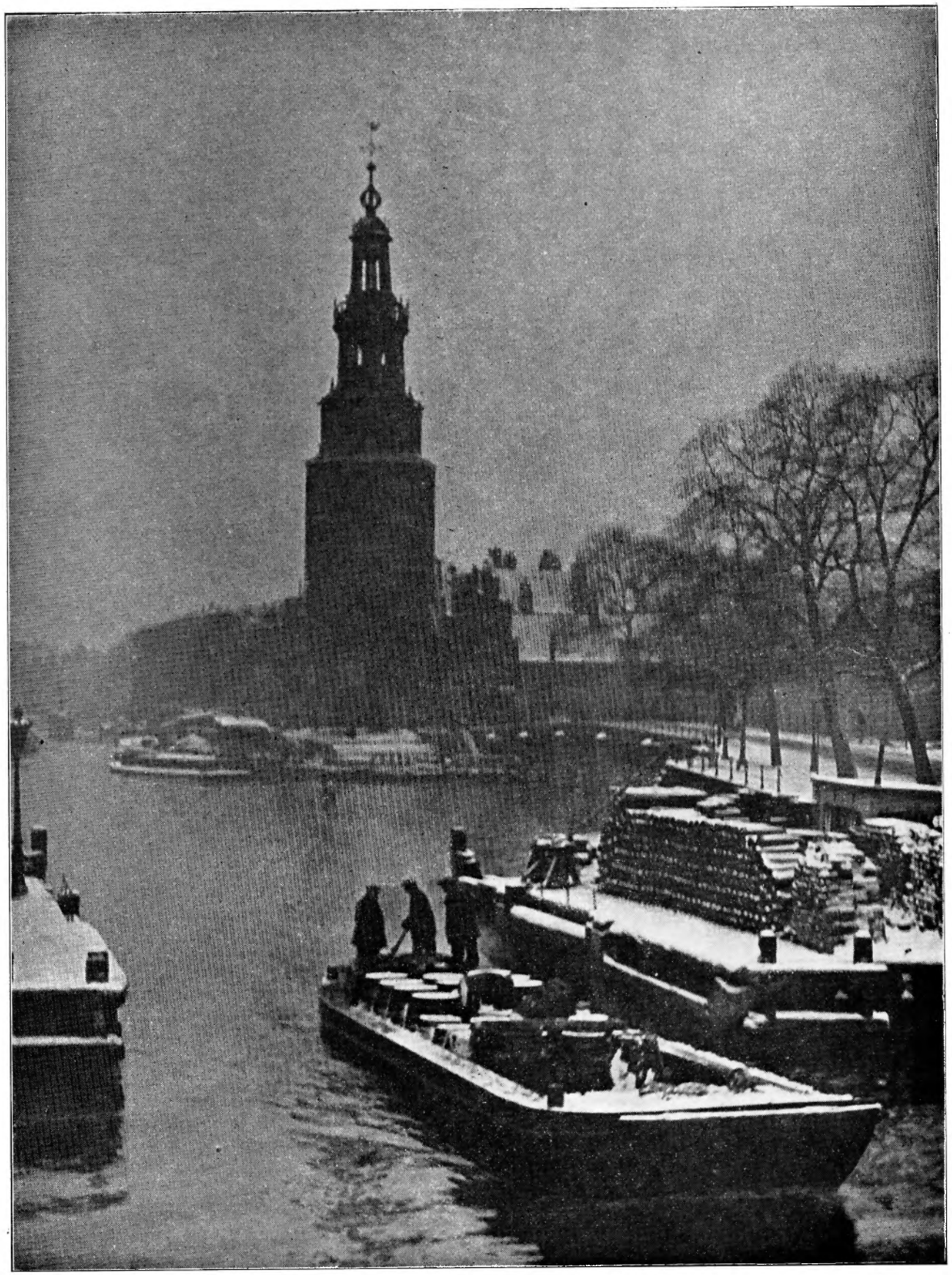

Oud-Amsterdam.

Foto van D. F. Eberhardt, Baarn.

DAGBOEK VAN LIEN.

2 December.

Die èchte, lange winteravonden zijn toch wonderlijk.

Wonderlijk zijn ze, maar ook heel vertrouwd, want ze zijn vol herinnering van *ieder* jaar.

En er komen wonderlijke en toch oud-bekende gedachten in m'n hoofd.

Wonderlijk, want tijd om ze te vangen laten ze me niet. Ze glijden weg op een straal van 't lamplicht, voor ze ten einde gedacht zijn.

En toch oud-bekend.

Want al die wonderlijke stuk-gedachten zijn vroeger al eens door m'n hoofd getrokken.

Héél vroeger.

Toen 'k als klein meisje thuis was, in de groote, warme kamer, alleen met Vader en Moeder.

Toen midden in 'n lange winteravond opeens 'n vleug van pas-gemalen koffie door de kamer wierelde, zacht in de stilte Moeders breinaalden klirden, ritselend 't blad van Vaders krant bewoog.

Toen heb 'k diezelfde halve dingen gedacht.

Toen zijn me óók zoo dezèlfde gedachten ontglipt.

Even wonderlijk als nu, met óók dat spoor van weemoed achter ze aan.

11 December.

Vanavond zijn de menschen weer *bizonder* dom.

Ik liep buiten de stad, over de hooge dijk, om negen uur, en 't was zóó licht als midden op den dag.

Over de weilanden lag 't maanlicht, en 't leek net, of 't vroege lente was, of 't veld vol stond met jong, nieuw gras.

De stammen van de boomen waren aan één kant wit van 't licht, en de donkere, kale takken staken zóó scherp af tegen de blauwe lucht, dat 't leek, of ze veel langer waren dan anders, of ze zich *uit*gerekt hadden naar den maanlichten hemel toe.

En op de witte, lichte dijk was 't doodstil.

De menschen?

O, die zaten bij hun kachel, veilig en warm.

En ze vonden 't leven wel mooi zoo, en ge-makkelijk, en rustig . . . . .

Maar 't mooiste lieten ze langs zich gaan.

De wijde blauwe lucht zagen ze niet en ze hoorden niet door de hooge boomentakken de wind henentrekken!

Vanavond zijn ze weer *bizonder* dom geweest.

25 December.

Kerstfeest!

't Warme, lichte Kerstfeest.

Vandaag zijn de menschen dichter bij elkander dan anders, en dichter bij God.

29 December.

De dag is vroeg en grijs.

't Donker is nog niet van alle dingen weg-getrokken. In de heel stille hoeken en langs de groote boomen hangt de schemering nog.

De lucht is dik, vol zware wolken.

En de wind waait door de kale boom-toppen.

Triest is alles.

Triest is de regen, die miezig neervalt, de regen, die de boomen zwart maakt en de wegen vol met dikke modder.

Triest zijn de verten, half weggescholen achter de grijze mist en de boomen die glinsterende droppels van hun takken laten vallen.

't Is, of alles wacht op iets droevigs, dat straks gebeuren gaat.

En ja — langzaam over de hoogte kòmt 't ook, waarvoor de grijze regen de morgen al zoo vroeg heeft omweend.

Traag komt aanschuiven, glinsterend van het neervallend nat, de zwarte begrafeniswagen.

De wielen draaien langzaam over de dikbeslijkte weg en de oude, moede paarden buigen hun koppen tot dicht bij den grond.

Achter den wagen gaan de rouwende menschen.

Ze stappen stil onder hun glimmende paraplu's en achteraan komt nog 'n krakende huifkar met groote zwarte kap en dunne wielen.

Door het vroege licht gaat de stoet langzaam, làngzaam voorbij, naar de stille begraafplaats, achter de populieren.

Dàn is alles weer grijs.

Dan is er weer alleen de stage regen, — en hoog in de boomentakken de morgenwind, die zacht nog naklaagt . . , . .

30 December.

'k Heb m'n jaarrekening opgemaakt.
En 't was geen prettig werk.
Wat heb 'k met dit jaar gedaan?
'k Kreeg 't van God. Gàf ik 't aan Hem?
Wat heb 'k met m n geld gedaan?
't Voor Hèm besteed?
Stil, ik reken.
Maar m'n rekening komt niet uit.
En 'k schrik van 't groote tekort.
Mezelf? Gaf 'k mezèlf aan Hem dit jaar?
Misschién zoo nu en dan een klein beetje.
Maar wàt heb ik al niet achtergehouden!
Ja, en tòch zal 'k Hem m'n rekening eens moeten vóórleggen . . . . .

Aan de Kust te Katwijk. *Evert Pieters.*

AAN DE KUST TE KATWIJK.

DE schilder Evert Pieters heeft zijn 70*sten* jaardag gevierd en op zijn herdenkingsdag is hem gebleken, hoeveel waardeering zijn kunst heeft gevonden in ons land en ..... daarbuiten.

Hij heeft veel gewerkt, hij heeft heel wat doeken kunnen verkoopen, hij schildert, hoewel reeds 70 jaar, nog maar steeds kalm door en weet zich zelf te blijven.

Natuurlijk heeft ook hij den invloed van zijn tijd ondergaan, maar hij heeft zich weten vrij te houden van alle buitensporigheden en we behoeven bij zijn schilderstukken niet te raden naar zijn bedoeling.

We brengen hier een strandgezicht bij Katwijk.

De foto is buitengewoon goed geslaagd. Er is maar heel weinig verloren gegaan; de verf zit er nog in.

Pieters heeft hier zeker wel veel bereikt. Alles is hier ruim en wijd. Hier ligt het strand onder de wijde luchten. De enkele figuurtjes *doen* het; de schuit, de kar van de schelpenvisscher, de mannetjes. De compositie van dit schilderstuk is buitengewoon goed.

Wij moeten onze schilders in eere houden. Ons land is steeds beroemd geweest om zijn schilderkunst en ook onze tegenwoordige schilders nemen hun plaats met eere in.

Wij moeten schilderijen leeren *zien*. Er zijn er nog veel te veel, die genoegen nemen met een bont prentje, met een sentimenteele voorstelling er op. Al die prullen moeten wij uit onzen huizen bannen.

Wanneer onze jonge vrouwen gaan voelen voor kunst, zal dit ook de inrichting van hun woning ten goede komen. En ons leven wordt er door verrijkt.

Zoo is het ook een genot, naar dit strandgezicht te zien. Je meent de zilte geur van de zee te ruiken, het ruischen van de golven te hooren.

Dat bereikt deze schilder door zijn kunst. Hij is, toen hij dit kunstwerk schiep, innerlijk ontroerd geweest. Hij legde maar niet alleen een aantal uitwendigheden vast, hij schilderde van binnen uit.

Hij kan nu ook met groote voldoening op zijn werk terugzien. Menigeen zal hem niet „modern" genoeg vinden, maar als veel van dat moderne vergeten zal zijn, zal *zijn* werk nog in leven zijn en vreugde bereiden. Laten ook wij ons er in verheugen.

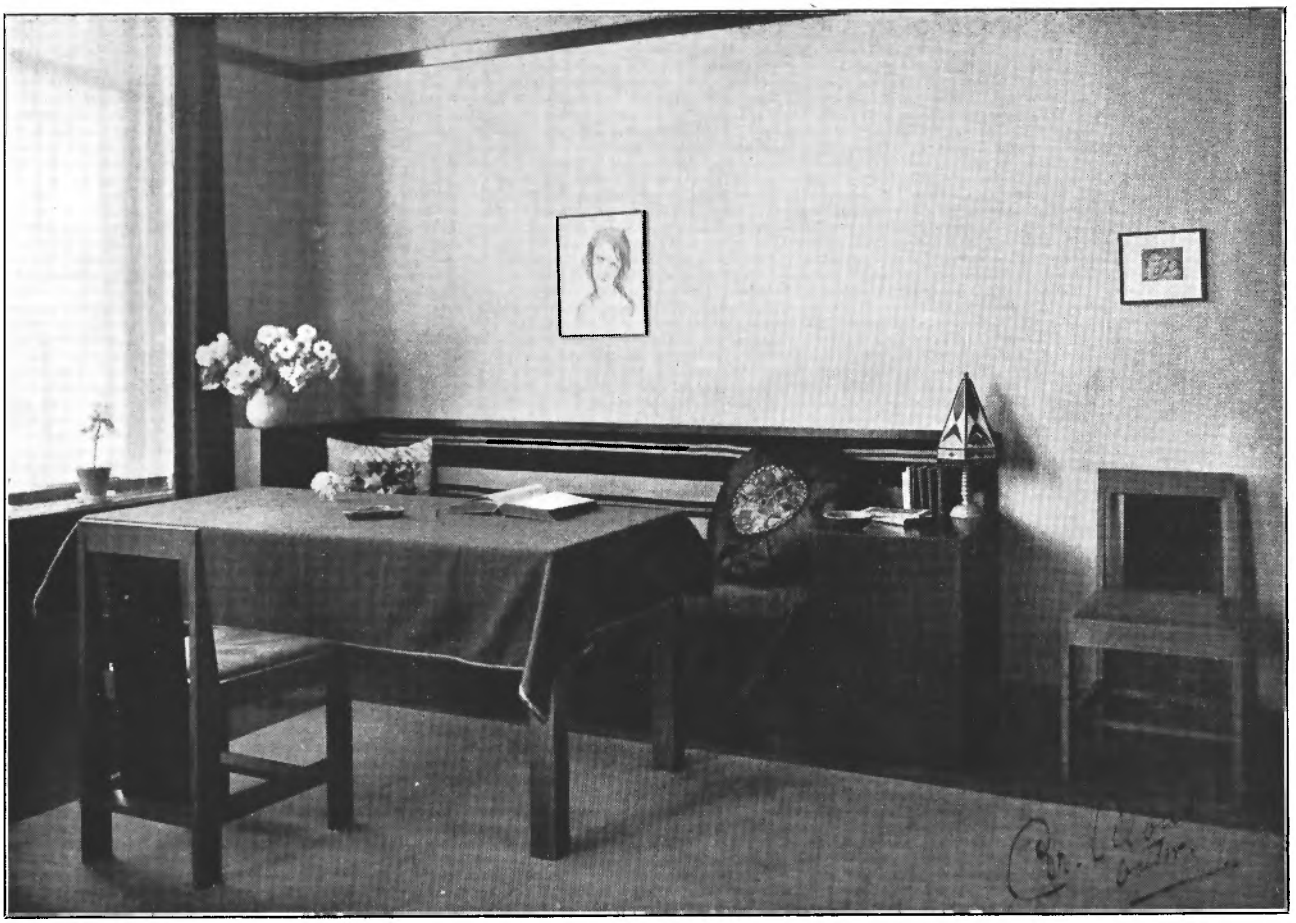

Een eenvoudig interieur.

BINNENHUISKUNST.

WANNEER men de inrichting van onze woonhuizen van voorheen vergelijkt met die van thans, valt ongetwijfeld een groot verschil op te merken.

Zonder ons nu te veel in te laten met allerlei beschouwingen, die meer speciaal in een vakblad op hun plaats zijn, mag *dit* toch worden gezegd, dat aan het moderne woonhuis geheel andere eischen worden gesteld dan vroeger.

Men komt er gelukkig hoe langer hoe meer van terug zich zoogenaamd „in stijl" in te richten, d.w.z. zich meubels aan te schaffen die copieën zijn van meubels uit vroegere bloeiperioden zooals de Fransche- of Engelsche Renaissance.

Zulke meubels passen uit den aard der zaak ook niet meer in onze omgeving.

We moeten *nu* iets hebben dat speciaal een uiting is van *dezen* tijd.

Dank zij het rusteloos streven van veel voor-aanstaande artisten is er al zeer veel bereikt.

Ook de machine heeft in de bewerking van het meubel veel veranderd en waar sommige kunstenaars indertijd de raad gaven de machine-producten te negeeren en het oude handwerk weer in eere te herstellen, heeft de tegenwoordige architect ingezien dat dit een onmogelijkheid is en tracht hij meubels te ontwerpen die zich aan-passen bij de machinale bewerking en die toch goed van vorm zijn.

Uit het bovenstaande voelt men wel hoe onwaar het is met de tegenwoordige machines producten en vormen te gaan namaken, die vroeger uit de hand werden gemaakt.

Het is er dan ook zóó mee gesteld dat men van de machine een *goed* maar ook een zeer *verkeerd* gebruik kan maken. Bijvoorbeeld nu de drukpers nauwelijks aan al de aanvragen kan voldoen, zou het onzin zijn terug te willen naar de vroegere mooie handschriften behoudens enkele uitzonderingen in speciale gevallen.

De sierkunstenaar die zorgt voor een mooie lettervorm en voor mooi zetwerk toont z'n tijd te verstaan.

Nog een ander voor ieder verstaanbaar voor-

beeld. Wat moet noodzakelijk een gebouw uit baksteen opgetrokken er geheel anders uitzien dan een gebouw van gewapend beton.

Ander materiaal eischt andere bewerking en passende vormen en de ontwerper moet daarmee noodzakelijk rekening houden.

Het interieur moet met dit alles in overeenstemming zijn, zoodoende komt er eenheid in de samenstelling en geeft het een prettige rustige omgeving.

Het is een verblijdend verschijnsel dat zich in de laatste jaren een ernstig streven in die richting openbaart. De periode, die nu langzamerhand voorbij gaat was sterk kunsthistorisch getint. Een dooreenmenging van kunst- en kunsthistorie kan niet anders dan schadelijk werken.

Ware kunst leeft in het *heden*, zij verheugt zich in hetgeen zij schept niet in hetgeen zij copieert.

Laten we toch zorgen niet anders dan dingen van schoonheid om ons heen te dulden; het komt *heel* ons wezen ten goede.

Een werkelijk voorwerp van schoonheid is een vreugde voor *altijd*.

En dit is in 't geheel geen onbereikbaar ideaal, maar met wat onderscheidingsvermogen voor een ieder tegenwoordig te verkrijgen.

Het zal wellicht velen eenige moeite kosten zich los te maken van die oude vormen, die zoolang voor mooi hebben gegolden maar bij vergelijking zal men als vanzelf de overtuiging krijgen dat *die* vormen die zich aanpassen bij de kunstzinnige factoren onzer samenleving, de juiste zijn.

Niet alleen *de vorm* der meubelen maar ook *de plaatsing* daarvan tegen een goed verzorgde wandbekleeding is van de grootste beteekenis.

Van de beide hierbij gereproduceerde foto's, geeft de eene een beeld van een zitje bij 't raam in een wat kostbaarder omgeving, terwijl de andere laat zien hoe er met de eenvoudigste middelen een prettig geheel, goed van verhouding en kleur te verkrijgen is.

Het behang is parelgrijs met een oranje fries. De meubelen zijn van lichtbruin gebeitst eikenhout, het vloerkleed is warmgrijs met donkerbruine rand. De stoel- en bankbekleeding zijn paars.

COR. ALONS.

Een zitje bij 't raam.

ONZE KLEEDING.

B 48. Schort van gebloemde stof. Benoodigd: 2,50 M. satinet van 72 c.M. breedte. We rekenen bij deze maatopgave op eene lengte van 1,15 M. en een bovenwijdte van 50 c.M.

Dit schort is afgewerkt met *effen biezen.* Hiervoor is ¾ M. genoeg.

Voor de sluiting nemen we *strikbanden.* De schouderbanden kruisen elkander op den rug. Ze worden met knoopen en knoopsgaten aan weerszijden van de sluiting op het lijfje vastgemaakt.

De voorbaan loopt aan één stuk door. Verder worden het lijfje en de rokbanen aan elkaar gezet. Over dezen verbindingsnaad naaien we ook een bies van effen stof.

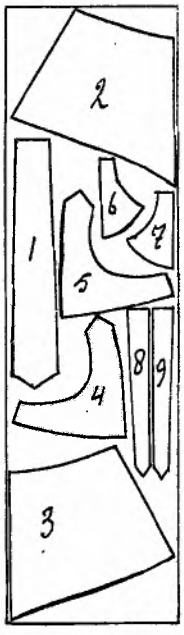

De zak kan tusschen dezen naad en den naad van de voorbaan genaaid worden.

Hierbij gaat ook weer 'n knipoverzicht. Daar ze smal is, vouwen we de stof niet dubbel. Alle deelen, de teekening wijst het duidelijk aan, liggen in dezelfde richting. Dit is voor sommige gebloemde stoffen beslist noodig.

Fig. 1 is *de voorbaan.*
Fig. 2 en 3 *de beide zijbanen.*
Fig. 4 en 5 *de beide zijdeelen van het lijfje.*
Fig. 6 en 7 *de beide zakken.*
Fig. 8 en 9 *de schouderbanden.*

Voor *de smalle strikbanden* houden we bij het knippen wel eenige smalle reepjes stof over.

Normaalpatronen à f 0,65 franco.

Bovenwijdte en lengte worden bij bestelling wel opgegeven!

B 49. Mej. H. v. N. te G. verzoekt ons eens een patroontje te geven voor *pantoffels, die van stof gemaakt kunnen worden,* bijv. van een ouden vilten hoed. Jammer genoeg geeft onze geachte vraagster geen leeftijd op, we hebben nu maar gerekend op den leeftijd van ± 1 jaar.

B 49

Het mooist is, de pantoffels te maken van een stevige stof, die een zachte, lichte kleur heeft.

Wit is het fijnst, maar — heeft het bezwaar dat het gauw smoezelig ziet. Een witte, of licht gekleurde vilten hoed is heel goed te gebruiken. Wie deze niet heeft is allicht in het bezit van een lapje wollen stof, laken bijv., of een mooie kwaliteit flanel, dat voor het doel gebruikt kan worden.

Zooals we zien, bestaat het patroon uit een zooltje en een bovenstuk. Is de stof nogal dun, dan kan het zooltje ook van dubbele stof genomen worden.

Zool en bovenkant worden aan elkander bevestigd door een siernaad, evenals de achternaad van het bovenstuk.

Hiervoor werken we het zooltje en het bovenstuk met een draad van een afstekende kleur in den festonneersteek om.

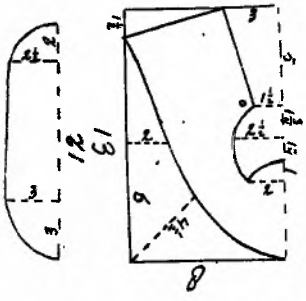

Voor witte pantoffeltjes nemen we b.v. roode of lichtblauwe borduurkatoen.

Nu wordt eerst de achternaad verbonden door de buitenranden van de festonsteken met een draad van dezelfde kleur met overhandsche steken aan elkander te naaien. Dan bevestigen we op dezelfde manier zooltje en bovenstuk aan elkander. Onnoodig is het te zeggen, dat we *geen* inslagen langs de kanten maken, omdat laken of vilt toch niet rafelt.

Bij het patroon behoeven dus *geen naden* te worden aangeknipt.

Ter afwerking wordt een vetergaatje in den hoek gemaakt. Dit wordt ook weer omgestoken met den gekleurden draad. Hierdoor wordt een smal lintje of koordje geregen, waarmee het sokje wordt vastgemaakt. Een roosje van lint of een pompoentje, midden op het voetje, voltooit het geheel.

Patronen à f 0,35 franco. Opgave lengte voetje is noodig.

A. BALDER.

Alle correspondentie over deze rubriek, bestellingen enz. richte men aan: Redactie „De Jonge Vrouw", Baarn.

PRACTISCHE DINGEN.

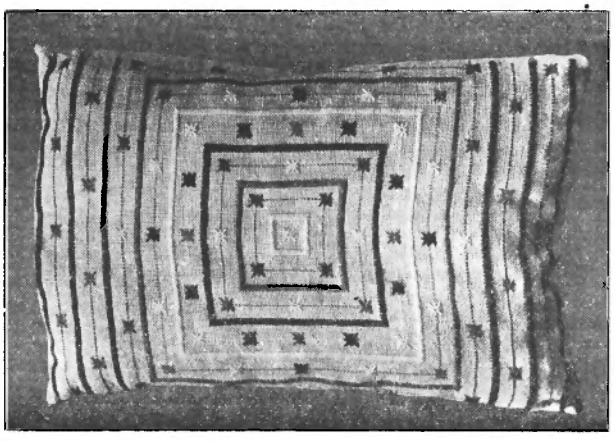

Kussen in eenvoudig, vlug borduurwerk.

VOOR dit aardige kussen is als ondergrond een fijne soort jute gebruikt, in handwerkwinkels verkrijgbaar. Het is bewerkt met wol in verschillende kleuren. 't Maakt ondanks, misschien wel juist door z'n eenvoud een bijzonder aardig geheel uit.

Zooals de foto heel duidelijk laat zien is de versiering aangebracht door vanuit het midden al grooter wordende vierkanten te werken. Met verschillende kleuren wol worden telkens vier draden overgestoken.

Ter vulling is tusschen de vierkanten een jutedraad met wol nageregen, waarop sterretjes met een andere kleur wol worden gewerkt.

Na het 5e vierkant zijn enkel over de breedte van het kussen nog drie strepen gewerkt, zoodat een rechthoekige vorm ontstaat. Onnoodig te zeggen dat wie het liever vierkant houdt zoolang doorgaat met de vierkanten tot het kussen groot genoeg is. En wie het liever heelemaal in den rechthoekvorm houdt, kan natuurlijk inplaats van vierkanten ook rechthoeken in elkaar werken.

Een groot deel van het effect hangt wel af van de kleuren, die gekozen worden.

Op de foto is de ondergrond geelbruine jute, opgewerkt met oranje, paars en groen.

Wie eens iets aardigs wil maken dat niet veel tijd en geld kost, die probeere het, 't werkt vlug op, is niet duur aan materiaal en 't voldoet goed aan z'n bestemming. Het is een kussen, dat niet enkel voor sieraad op divan of stoel ligt, maar dat ook heel goed gebruikt kan worden zonder dat het er gauw onooglijk uitziet.

A. BALDER.

PORTRETJE.

ZE is heel lief en goed, maar een beetje kinderachtig. 't Is, alsof haar verstand is blijven stilstaan, toen ze zoo om en bij de vijftien jaar was.

Ze lacht om de onbeduidendste dingen en ze praat over onderwerpen, waarover ook een meisje van vijftien jaar praat. Verder komt ze gewoonlijk niet.

Sommige heeren vinden haar nogal aardig, omdat ze ook nogal een lief „kinderlijk" gezichtje heeft.

Die „kinderlijkheid" is bij haar echter enkel pose. Ze weet heel goed, wat ze wil, en haar verstand heeft ze ook heel goed. Dat blijkt wel, als ze eens voor een enkele maal boos is en dan scherp uitvalt.

Ze vindt, dat „jongwezen" haar goed staat. Haar vriendinnen zeggen ook: Jij wordt niet ouder.

Laatst ontdekte ze een grijs haartje en dat heeft ze zorgvuldig verwijderd. Ze heeft er dagen lang verdriet van gehad.

Bij dat *jonge* uiterlijk past ook de jongemeisjesachtigheid. Vandaar haar flauw, nietszeggend glimlachje; haar gilletje, als ze over een plasje water moet stappen, het aanhalen van een spreekwoord, dat akelig is in zijn algemeenheid; het verlegen blosje, dat haar wangen kleurt, als een heer een aardigheidje tegen haar zegt.

Alles is pose in haar en eigenlijk weet ze nu ook zelf niet meer wie of wat ze is. Maar ze is een *klein* mensch, een heel *klein* mensch, dat staat vast.

Ze leest graag een jongedamesroman, maar ze moeten elkaar krijgen.

Ze is dol op „zalige" bonbons en uitgaan is haar *leven*, vooral, als ze weet, dat ze heeren zal ontmoeten.

Elk rimpeltje in haar gezicht bewaakt ze zorgvuldig en van oudworden wil ze heelemaal niet hooren.

Ze is een slavin van de mode, maar toch niet zoo, of ze durft zich tien jaren te jong kleeden. Ze is erg ingenomen met eigen dierbaar persoontje en ze wordt nooit weer goed op een vriendin, die in gezelschap haar toevoegde, dat ze toch al wat heen kwam.

Ze is een mooie pop, maar ze wordt erg vervelend en, helaas, dat weet ze niet.

NAAR INDIË.

Genua.

'S MORGENS om 7 uur kwamen we aan. Mooi ligt 't daar tegen de bergen — we hadden haast geen tijd te ontbijten en 't zou veel later worden, dan we dachten, want de post bracht ons een heele vracht brieven, die natuurlijk vóór alles gaan.

De stad was in feestdosch. De booten pavoiseerden, de onze ook, ter eere van de opmarsch der Fascisten naar Rome, 4 November.

De winkels waren bijna alle gesloten. Iedere etalage vertoonde de beeltenis van Mussolini en den Koning. Op nationale linten las je overal W. H. Duce. Gezegende Mussolini. Bid voor hem. De straten wemelden van soldaten, er zou groote parade zijn, maar 't regende dat 't goot 's middags, is dus waarschijnlijk wel niet doorgegaan.

Camposanto di Genova.

Natuurlijk bezochten we dit wereldberoemde kerkhof, waar zoo vele groote mannen een laatste rustplaats vonden.

Er is een gedeelte waar men kosteloos begraven wordt, en dit graf behoudt de familie kosteloos tien jaar. De overdekte galerijen zijn voor de rijken en werkelijk „rijken", daar er monumenten zijn die een millioen lire kosten. Er zijn menschen, die er hun leven lang voor sparen.

„Ja," zei de gids, „Joden en Protestanten geven alles aan de levenden, de Katholieken geven alles aan hun dooden."

Camposanto di Genova.

Monumento Rossi.

Er is ook een afdeeling voor crematie. We maakten de opmerking, dat dit zeker voor niet-Katholieken was. Maar tot tweemaal toe, beweerde de gids, dat bij testamentaire beschikking en betaling het goed gevonden werd.

„Mais si, madame, si il est contre la religion."

De afbeeldingen spreken meer dan welke beschrijving ook, men kan zich er bijna geen idee van vormen, hoe 'n prachtgloed als van satijn er over de marmergroepen ligt, die meestal uit één stuk marmer gemaakt zijn. Er is ook kantwerk, je zou zeggen echte kant — van marmer!

In de buurt van Port Saïd.

We hopen vannacht om 2 uur aan te komen en blijven dan een uur of vijf liggen. De kooplui krijgen hier het recht om aan boord te komen, dus behoeft men niet aan land te gaan. Toch zijn de winkels alle geopend, zooals men ons vertelde.

Iemand, die al vele reizen, uit en thuis, maakte, vond het hier aan boord een saaie boel. 't Zijn allemaal grootere en kleinere clubs, geen geheel. Maar je vraagt je af, hoe dat zou kunnen, zóó uiteenloopende menschen, hoe kunnen die ooit samen een geheel vormen? De kapitein doet er alle moeite voor, spreekt zooveel mogelijk met 'n ieder, maar 't blijven apartjes.

Gisteren, acht November, ontstond er groote opwinding aan boord over het feit, dat de aan-

gekondigde P. C. Hooft in het zicht was.

Kijkers en kiektoestellen klaar!

En ja om ongeveer halfdrie passeerde ons deze groote „schuit". Alles aan dek, wat de passagiers betreft. Alles uit luiken en patrijspoorten wat de bedienden betreft. 't Was een gezwaai en geroep, van beide kanten. De Hooft bleek echter niet vol te zijn, dat is anders dan hier, ik geloof, dat er hier niets onbezet is.

Beide booten veranderden van koers, naderden elkaar — vele oogen waren betraand: ze gaan naar Holland, ons Holland, naar al de onzen! Beide booten groetten met de vlag, met zwaar gefluit. Statig gleed hij verder, veranderde van koers, ook de onze. Kleiner, al kleiner, weg. De meesten waren wat stil geworden, gedachten vlogen sneller dan dit snelle vaartuig, zagen en herzagen, de dierbare herinneringen — — Holland!

En aan den horizon lag Creta, beige-grijs naast 't diep blauwe water, steil, eenzaam. Bijna de Middellandsche zee uit, bijna. Weer 't nieuwere tegemoet.

Kinderfeest aan boord.

Er zou een kinderfeest zijn. Goed, er werd een commissie gekozen, er werden groepen gemaakt, er werden inkoopen gedaan bij den kapper, nadat er eerst een lijst gecirculeerd had, waarop een bijdrage verzocht werd.

De bemanning van de boot versierde het dek met guirlandes en vlaggetjes en om precies 9 uur begon de pret. Voor alle kinderen van 0—12 jaar!

Vol verwachting krioelde alles door elkaar, 't leek wel Koninginnedag in Holland. De muziek begint te spelen, de trommel voorop wandelen de feestgangertjes in hun mooiste spulletjes het dek een paar keer rond.

Eerste wedstrijd: welke baby 't eerst tegen z'n vader lacht. Een kleintje, een Henkje van negen maanden wint het. Eerst huilt het peutertje, omdat hij uit de vertrouwde moederarmen genomen wordt, maar als z'n vader hem pakt en 'n vriendelijk woordje zegt, lacht heel z n kleine snuitje.

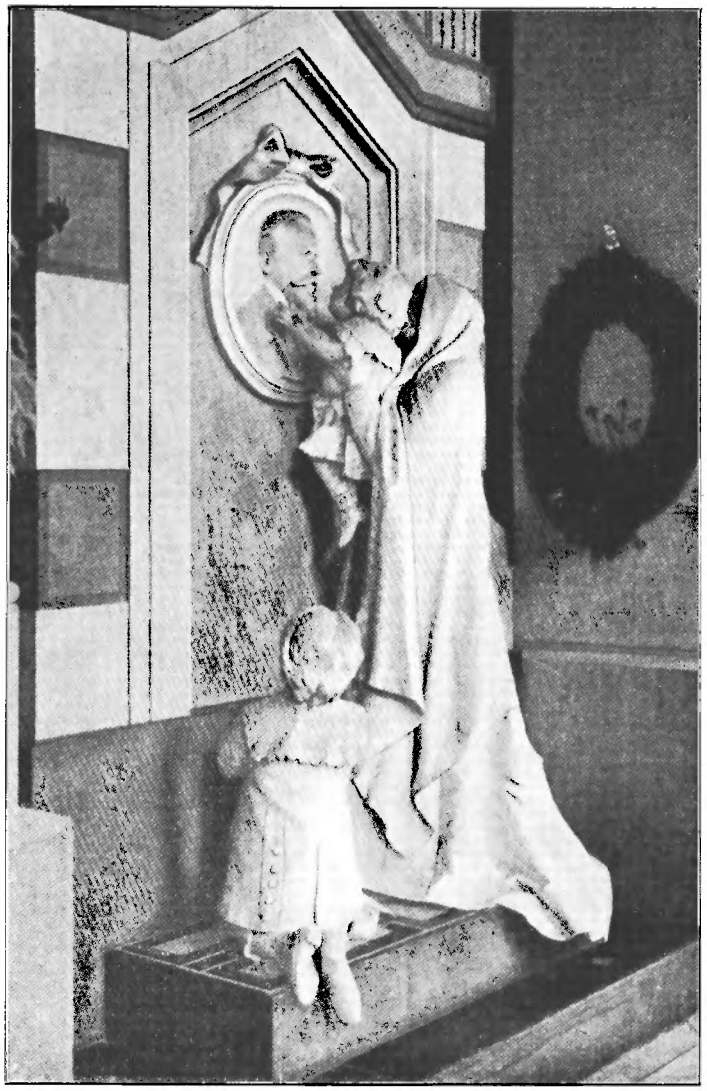

Camposanto di Genova.

Monumento F. G. Casella.

Tweede wedstrijd: naar mamma kruipen. Er is 'n leuk donker molletje, die hevig schreit en rukt om los te komen naar moeder, die bij 'n tweede krijtstreep wacht. En als er *drie* is geteld en de kleine losgelaten wordt, komt 't vingertje in de mond en ze staat schattig-radeloos rond te zien, onderwijl is een bijdehand blondje in kruippak z'n geluk al begonnen te beproeven en wordt onder algemeen gejuich in de moederarmen opgevangen. Dan komt hengelen voor kleuters die al op hun wankele beenen kunnen staan en kaarsjes blazen voor hen, die de babyschoentjes al ontgroeien gaan. En koekhappen, touwtrekken, wedloop met hindernissen, door 'n koker van zeil kruipen, over een gespannen net heen, hun naam en die van de boot aan een tafeltje staande, schrijven (niet uit een onderwijzersbrein voortgekomen!). Ringsteken (de ring zit aan een kuip met water, de kinderen zitten in een wagentje op houten rails, als ze tegen de ton stooten, krijgen ze een stortbad). Geweldig succes vooral voor de toeschouwers. De kinderen zijn zeer voldaan, èn met cadeaux en prijzen, èn met het prettig feestje. In optocht naar de eetkamer en uit is de pret.

DE CRITIEK DER OUDEREN.

„NEEN, zooals de jeugd tegenwoordig is.... Daar had je in *mijn* tijd eens om moeten komen! *Wij* mochten nooit over tienen thuiskomen. Eigenlijk mochten wij, meisjes, nooit alleen uit! En nu! Dat studeert zoogenaamd, of heeft een betrekking, maar brengt het grootste gedeelte van den tijd door met uitgaan en pretmaken. Een ernstig woord kun je niet aan ze kwijt. Dan lachen ze je uit en zeggen: „ja maar, wij leven ook niet meer in *uw* tijd, toen u jong was. De wereld is nu veranderd en de menschen zijn óók veranderd!"

Als je dan maar inziet, dat alle verandering geen verbetering is! Weet je, wat de jongeren doen, tegenwoordig? Almaar probeeren, of ze nog niet een grooter stukje van de wereld kunnen binnenhalen in de kerk, en in 't christelijk huisgezin! En de zoogenaamd intellectueelen, dat zijn nog de ergsten. De apostel wist het maar wat goed, toen hij zei, dat de kennis opgeblazen maakt. En *die* kennis, die ze 't meest noodig hebben, daar weten ze niets van. Naar catechisatie gaan? Geen sprake van. Veel te druk met het volgen van cursussen. Naar een christelijke jeugdvereeniging? Al evenmin. Dat is beneden hun waardigheid. En ze hebben er toch zooveel behoefte aan! Wanneer ze er nog komen, dan is het, om uit de hoogte aanmerkingen te maken. Terwijl toch juist in de dingen, waar 't op aan komt, de eenvoudigen hen ver vooruit zijn. Nee hoor, praat me niet van onzen tijd, zeg me er tenminste niets goeds van. Als 't nog ooit weer in orde komen zal met onze jeugd, dan moet ze terug, inplaats van vooruit..."

Niet precies met deze zelfde woorden, maar toch wel in deze zelfde geest wordt door menig oudere gesproken over onze hedendaagsche jeugd. Over onze *christelijke* jeugd, al betwijfel ik het of ze dit bijvoegelijk naamwoord nog wel op onze jonge menschen van toepassing achten.

Met recht en reden?

Of geheel ten onrechte?

Geen van beiden, of allebei, zooals ge 't wilt nemen.

Er gebeuren dingen, ook onder *onze* jeugd, die ons met zorg vervullen. Er is bij sommigen (bij velen?) werkelijk een trachten, zooveel mogelijk te genieten van wat het wereldsche leven aan vreugden en geneuchten biedt, en zich zoo weinig mogelijk te laten gezeggen door den eisch van een christelijken levenswandel. Er is een *haken* naar genot, dat werkelijk bedenkelijk is. Er is een *trekken* naar den anderen kant, een *zoeken* van de wereld, dat terecht vrees inboezemt voor de toekomst.

Of dit in andere tijden niet zoo was? Ik zou niet durven beweren van neen. Wanneer we ons stellen het ideaal van een warm christelijk leven, dan zoeken we dat toch zeker in dagen van sterke geestelijke beroering, waarin het er om ging veel, soms alles, over te hebben voor het dierbaarste, wat men bezat: zijn godsdienst. Om b.v. een eind terug te grijpen in de historie: ik denk hier aan de afscheiding. Ten deele juist hierom wijl de naam: „Afgescheidene" zonder meer den drager of de draagster reeds afzonderlijk zette van anderen. Men behoefde niet meer te beredeneeren, dat er in de gezinnen der afgescheidenen een andere levenstoon heerschte en moest heerschen dan in die der wereld. Dat was iets, wat vanzelf sprak. En toch — van deze afgescheidenen, die zelf oprechte, geloovige, voorbeeldige christenen waren, wandelt soms een deel der nakomelingschap op geheel andere wegen. Is dit niet een bewijs, dat we er niet zijn, wanneer we enkel maar afgeven op onzen tijd, of op de jonge menschen van onzen tijd? De oorzaak zit dieper, zit in het menschelijk hart, dat steeds en in alle tijden afkeerig is van het betrachten van Gods wet, van het naleven van Zijn geboden.

Neen, we doen onze hedendaagsche jeugd onrecht, wanneer we het laten voorkomen, als had *zij* het monopolie van af te dwalen voor zich alleen.

We doen haar temeer onrecht, wijl voor de hedendaagsche jeugd de strijd zooveel te zwaarder is dan voor een vroegere generatie. Toen, als vanzelfsprekend, de afzondering, de minachting, de smaad — nu in veel gevallen de eer, of tenminste de erkenning van de zijde der wereld, maar mee daardoor ook het leven meer met en te midden van die wereld. Niet meer een afweer tegen wie men vijanden weet, en die zich ook als zoodanig gedroegen, doch ook tegenover hen, met wie men zich in veel dingen gemeenzaam weet.

En dan maakt juist die kritiek der ouderen de strijd soms zwaarder. Want daar is maar al te vaak van hun kant een niet-begrijpen der jongeren, dat leidt tot niet-waardeeren van wat er voor moois en eerlijks is in hun pogingen. Want ook *dat* bestaat.

Wanneer de „intellectueele" (ik gebruik nu maar dit woord, hoewel ik er niet van houd) voor wien poorten der kennis zijn opengegaan

— al bleven er nog meerdere gesloten voor hem dan hij, in jeugdigen waan, beseft — van zijn nieuw-verworven rijkdom wil overdragen aan anderen, begin dan niet dadelijk met te zeggen: „dat is maar wereldsche wijsheid, daar hebben we niets aan." Laten de ouderen er rustig den tijd afnemen; laat ze zichzelf eenige inspanning getroosten, om met de jongeren die nieuw-gedolven schatten te bekijken. Wanneer ze dit maar eerst doen, wanneer ze werkelijk belangstelling hebben, dan mogen ze ook wel met de bedachtzaamheid der ouderen zeggen: „maar dit, is dit nu wel zoo echt als het lijkt? En dat, is dat eigenlijk wel compleet?" En dan laten de jongeren zich ook wel meetronen naar de schatkamer der ouderen; dan willen ze ook wel eens zien, wat daar bewaard wordt, en al kan het gebeuren, dat op een gegeven moment *hun* waardeering bij die der ouderen achterstaat, het kan toch op een anderen tijd ook zijn, dat ze vol verbazing uitroepen: „Maar, is dat zoo mooi? Dat wist ik niet! Hoe is het mogelijk, dat ik dit niet kende!" Dàn zal er zeer zeker tòch waardeering te vinden zijn.

Niet anders is het op het terrein der kunst. Ook hier voelen de jongeren zich vaak alleen de dragers der schoonheidsidee. Eveneens wel eens tengevolge van de houding der ouderen, die van die „nieuwigheden" op kunst-gebied niet weten willen, ja, die maar al te vaak geheel afwerend staan tegenover alles, wat de kunst betreft. Hier zijn degenen, die ons vlak vooraf gingen, ook werkelijk armer, wijl ze aan het verdedigen van de *waarheid* genoeg hadden, en aan de *schoonheid* niet toe kwamen. Toch — bij dieper delven in de historie vindt men vaak onvermoede schatten, ook van *christelijke* kunst.

Het eenige, waar het op aankomt, is dit: dat ouderen en jongeren elkaar naderen, niet met wantrouwen, maar met liefde. Dat de ouderen, bij al wat er h.i. misgaat, toch blijven zeggen: *onze* jongeren. Het geslacht voor wier zonden en afdwalingen wij mee verantwoordelijk zijn.

J. M. W.—W.

HOLLANDSCHE KUNST.

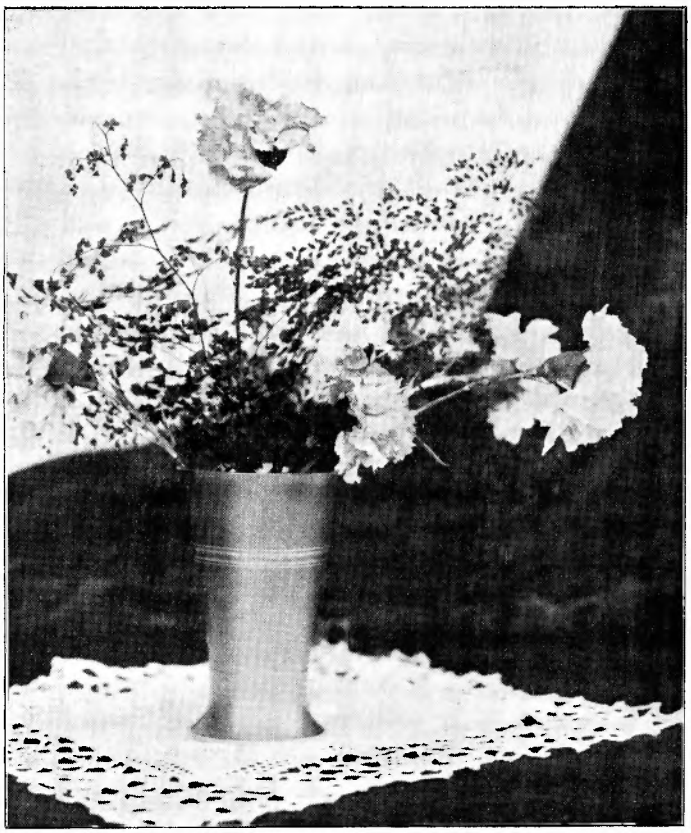

Tinnen Vaas.

HIERNEVENS is afgebeeld een tinnen vaas (fabrikaat Kamphof te Zwolle). De vaas is heel eenvoudig gehouden en dat moet ook. De bloemen, die men er in zet, moeten naar voren komen, maar de vaas niet. Al te vaak bederft een z.g.n. „mooie" maar drukdoende vaas den indruk van een goed-geschikte bouquet.

Is deze vaas echter eenvoudig, ze is goed van vorm en sierlijk. Vooral een vaas moet sierlijk zijn, zooals de bloemen, waarvoor ze bestemd is. Samen vormen ze dan een mooi geheel. Een ander voordeel is ook, dat ze sterk is. Zelfs al zou ze eens vallen en deuken, dan is 't ongeluk nog niet onherstelbaar. De deuken kunnen er uit verwijderd worden en dat is een groot voordeel. Hoeveel vazen vinden door een ongeluk bij 't schoonmaken niet een ontijdig einde! Dat is hier uitgesloten.

Natuurlijk is een tinnen vaas betrekkelijk duur, maar ze is onbreekbaar en dáárom goedkoop.

En een bouquet bloemen komt er prachtig in uit.

Ook deze vaas is verkrijgbaar in den Baarnschen Kunsthandel, die ons ook in de gelegenheid stelde, deze foto te maken. Wie iets fraais en goeds wil hebben, moet het eens met zoo'n vaas probeeren.

BOEKENSCHOUW.

BIJ de Uitgeversmaatschappij „Holland" te Amsterdam zagen twee boeken het licht, die werkelijk een verrijking van onze christelijke litteratuur beteekenen.

Het eerste, ook wat belangrijkheid betreft, is „Moeder Stieneke" door Wilma.

Dat Wilma een taal-virtuose is — wie onzer, die er nog aan twijfelt?

Dat zij gedachten heeft, waard om in zoo schoone vorm gegoten te worden — wie, die het zal tegenspreken?

Echter — in Wilma's meeste boeken bleef altijd een zeker iets, dat je deed zeggen: wat bedoelt ze daarmee? Heeft ze dat zelf goed doorgedacht? Waren haar woorden toereikend, om ook dat innigst-gevoelde zóó te zeggen, dat het begrepen kon worden door wie haar lazen?

Tenminste — zoo ging het mij vaak.

Echter niet bij „Moeder Stieneke."

Dit boek is niet oppervlakkiger, dan Wilma's ander werk, doch het is klaarder, wellicht bezonkener, en dies is het mij liever.

Het is ook juist voor onze lezeressen van zoo groote beteekenis, wijl het ons laat meeleven de groei van een vrouwenziel.

Het geeft een antwoord op de vraag, of liefde is het eenig noodige voor de vrouw. Een eerlijk antwoord, want Wilma verstopt of verdoezelt niet het verdriet, dat Moeder Stieneke lijdt, wanneer Pauls liefde niet is voor haar, maar voor haar jonger zusje Ella.

Het diepst gaat wel haar leed, en het felst schrijnt de pijn, wanneer ze inziet, hoe, juist omdat ze „moeder" Stieneke is, de menschen haar niet zien enkel als Stieneke, als een die ook jong is, gelijk de anderen.

Maar dan komt ook de troost, door het groote moederschap, waaraan de wereld zoo sterke behoefte heeft. Neen, Stienekes strijd is daarmee niet ten einde. Want ze wil toch, evenals iedere vrouw, graag „iemands Moeder Stieneke" zijn. En ook: „het groote moederschap" eischt telkens weer een afstaan van het eens verkregene.

Neen, een gemakkelijk leven is het zoo niet. Maar toch: een gezegend leven. En is dat voor een christen tenslotte niet het voornaamste?

Ik zou niet durven beweren, dat Wilma op de laatste pagina ook het laatste gezegd heeft, wat er over „Moeder Stieneke" gezegd kan worden.

Een karakter als het hare is niet af op vijf en dertigjarigen leeftijd. Daar zit te veel leven, te veel groei in. Dat is, misschien, af, wanneer met de ouderdom komt een stil berusten in, een vraagloos aanvaarden van, een dankbaar terugzien naar wat God gaf.

Of Wilma dat verdere leven van „Moeder Stieneke" voor ons beschrijven zal? Ik weet het niet. Ik weet alleen, dat het niet goed is een kunstenares te willen dwingen tot hetgeen spontaan in haar op moet wellen. Ik weet alleen, dat ik danbaar ben, wijl ze ons dit stuk leven van „Moeder Stieneke" zoo gaaf, zoo schoon, gaf.

Het zou niet eerlijk zijn, wanneer we probeerden vergelijkingen te trekken tusschen Wilma's boek en „De Gantelboer" van A. K. Straatsma.

Wie beide boeken achter elkaar leest voelt, dat de auteurs gansch verschillende menschen zijn. En wie waagt zich aan een vergelijking van het ongelijksoortige?

„De Gantelboer" geeft een dorpsvertelling. Eigenlijk is de titel dat gedeelte van het boek, dat mij het minst bevalt. De boer is niet alleen hoofdpersoon; de oude Lena is het evengoed, ja, eigenlijk dominee Hartman ook.

Wanneer enkel de Gantelboer hoofdpersoon was geweest, zou z'n strijd, z'n verzet breeder, en vooral dieper moeten zijn geteekend.

Nu zien we in het boek allereerst een stuk dorpstragiek, en het verschillend reageeren der verscheidene menschen daarop. De auteur is er in geslaagd, dit voor ons te teekenen als een brok levende werkelijkheid. Zóó zijn de menschen, zóó oordeelen ze, niet alleen in Zeeland, ook in Groningen, ook in Holland, al openbaren zich wel de gewestelijke eigenaardigheden.

„De Gantelboer" is een leerrijk boek, doch het is niet preekerig, — een verdienste te meer. Er zit humor in, (denk maar eens aan de vrouwtjes uit het armhuis) doch ook ernst, diepe, soms zware ernst. Het geeft het leven, gelijk het is, al is de bewogenheid, gelukkig, niet steeds zoo sterk als hier. Ook aan dit boek zullen onze lezeressen iets hebben.

Een jubileum. Ditmaal niet van een persoon, doch van een vereeniging. En wel van „De Vereeniging: Christelijke Bibliotheek", welke, wij weten dit allen, uitgegeven wordt door G. F. Callenbach te Nijkerk. Het zou interessant zijn een verhandeling te schrijven over de vraag, in hoeverre dergelijke bibliotheken het zuiver litterair inzicht ten goede komen en in hoeverre zij er schadelijk voor zijn. Ik herinner me uit veel vroeger tijden een dispuut hierover in „Ons Tijdschrift" en de vraag van Johanna Breevoort: „Is litteratuur alles?"

Dat er in Callenbachs bibliotheek nooit uit-

gaven inslopen, die ik liever onvertaald had gezien, zou ik niet gaarne beweren. Dat de uitgever, mede door deze bibliotheek, ons christenvolk aan 't lezen heeft gebracht, is echter eveneens een feit. En dat hij er naar tracht, ook litterair goed werk te leveren, bewijst wel het eerste deel van deze dertigste jaargang, het derde Kerstboek. Een gave aan dat deel van het lezend publiek, dat niet slechts op litteraire, doch ook op muzikale ontwikkeling mag bogen, is: „Die mijns harten vrede zijt", het ontroerend mooie gedicht van Jaqueline v. d. Waels, getoonzet door niemand minder dan Catharina van Rennes. Om van al de schetsen iets te zeggen is onmogelijk. Mevrouw Kuyper—Van Oordt geeft in „De lofzang der schamelen", op de haar eigene, teekenende manier, een stukje gestichtsleven weer. „Een van deze kleinen", door J. L. A. de Liefde, naar ik meen niet nieuw, is even teer als wat deze schrijfster steeds geeft. „'t Geluk voor de andere," door P. Keuning, gedeeltelijk in Groningsch dialect, zal sommige lezers wel eens doen vragen: wat beteekenen die woorden? Iemand, niet geheel vreemd aan de Groninger sprake, informeerde bij mij reeds naar de beteekenis van „loug", „lougsters", „wat hest mie *kil* maokt." Keuning is steeds best op dreef in z'n Groningsche schetsen; juist daarom zou het jammer zijn, wanneer sommigen er niet geheel van konden genieten. Een klein woordenlijstje zou hier geholpen hebben. „Knotwilgen" door Gera Kraan—van der Burg wordt door de schrijfster genoemd: „Fragmenten uit een vrouwenleven". Het lijkt mij slechts één fragment, en dan nog te fragmentarisch. Toch is er iets in, dat doet verlangen, het geheel te zien.

Een beetje ondeugende vraag: hoe vindt mevrouw Kraans echtgenoot de teekening van dit huisbezoek? Andries Witte's zelfgericht geeft iets, wat nooit een stuk neutrale lectuur ons zóó zou kunnen schenken. Natuurlijk wil ieder dit Kerstboek bezitten. J. M. W.—W.

Dooiweer. *Foto van D. F. Eberhardt, Baarn.*

DE KLUIZENAAR.

DE schilder moet toch dezen kluizenaar wel *begrepen* hebben, toen hij hem schilderde.

Het licht laat hij vallen op dat gelaat, die handen. En 't is hem niet te doen geweest, ons een *uitwendig* gebeuren te schilderen, neen, wat daar *achter* ligt, de roerselen der ziel, die tot een uitwendige handeling dringen, heeft hij ons gegeven in zijn schilderij.

Dàt is kunst.

Daar ligt devotie op het gelaat van den kluizenaar; er spreekt devotie uit de saamgevouwen handen, die de rozenkrans *voelen*.

Deze oogen blijven gericht op het beeld van den Heiland; er ligt liefde en verwondering in den blik der oogen; er huivert een liefkoozing langs de lijnen om den mond.

Maar er is ook *smart* op dit gelaat.

Deze kluizenaar heeft *strijd* gekend. Hij kent de lokkende bekoring van zóóveel in het leven, dat nu achter hem ligt. Hij weet, wat het is, een *slaaf* der zonde te zijn.

Maar met het leven van vroeger heeft hij gebroken. Hij heeft de kluis gekozen en de pij, het kruisbeeld en de rozenkrans. Hij wil niets meer weten en niets meer kennen dan alleen de Man der smarten.

Ach!

In zijn stille kluis nam hij de zonde mee. En ook in de eenzaamheid is de bekoring van het kwade.

Maar zoo *mag* het niet. Hij moet beter worden, heiliger. Alleen zoo zal de levensgemeenschap tusschen den Heiland en hem een gansch innige worden.

Vandaar al die gebeden, van den morgen tot den avond. Vandaar het vasten, de kastijding.

Telkens is er de hoop, dat nu, eindelijk, de overwinning behaald zal zijn. Telkens is er de verwachting, dat de zonde buiten de kluis gebannen zal zijn.

Maar ook telkens is er teleurstelling.

Zie hem daar nu, terwijl hij ziet op het kruisbeeld. O, zeker, er is liefde in zijn blik, er spreekt devotie uit zijn houding, maar er is ook de smart. Het is de smart van de zonde, die nòg drukt, waarvan nog geen bevrijding kwam.

Nu ziet hij naar het kruisbeeld.

O, hoe is 't mogelijk! Zóó lief had Gods Zoon de menschen. dat Hij kwam op deze aarde en hij, die toch wéét van de liefde van den Heiland, is altijd weer ver van Hem, *durft* niet tot Hem komen, omdat hij telkens weer verslagen wordt in den strijd, omdat hij niet *beter* wordt, niet *heiliger*, niet *geschikter*, om te naderen tot Hem, die de zonde niet wil.

Ja, Dou moet zijn kluizenaar toch wel begrepen hebben.

Er gaat ontroering door ons heen, als wij zien naar den kluizenaar.

Die ontroering danken we aan de kunst van den schilder. Hij brengt ons deze kluizenaar zooveel nader, wij *begrijpen*, wij *voelen* zijn smart, wij hebben *medelijden*.

Want wij weten, dat deze strijd een vruchtelooze is. Wij weten, dat wij niet eerst heiliger en beter moeten worden, om tot Jezus te gaan. Hij wil ons hebben, zoo zondig als we zijn. Hij wil hebben, dat wij van alles zullen afzien, dat wij niet zullen beproeven, eerst ons zelf eens beter te maken; *Hij* wil alles doen en wij moeten beginnen met de erkenning, dat wij *niets* kunnen.

Maar er is toch ook nog iets anders. Er is iets *beschamends*.

Deze kluizenaar worstelt ten bloede toe om de zaligheid van zijn ziel.

Niets is hem te veel. Alle dagen, alle nachten, ieder uur *strijdt* hij, om behouden te worden.

En wij?

Nemen wij het niet vaak al heel gemakkelijk op? Is het niet wel eens zoo, dat wij denken, van onze zaligheid wel *verzekerd* te kunnen zijn, omdat wij toch zijn in de kerk, in 't midden der geloovigen, wij, de *gedoopten*? En vergeten wij het woord van den Heiland soms niet, als Hij zegt, dat we moeten *strijden* om in te gaan?

En dan .... er is in deze kluizenaar niet alleen de *smart*, maar ook de *liefde*.

O, hij heeft Jezus tòch lief. Hij wil voor Jezus *alles* doen. Er is devotie en aanbidding.

Ook bij ons? Wat is Jezus voor ons? Een historische persoonlijkheid? Een held? Iemand, die ook eens geleefd heeft?

Of is Hij voor ons de *levende* Heiland, waarvan we *zeker* kunnen wezen, die tot ons komt, die met ons spreekt, met wien we in levensgemeenschap zijn getreden?

Ja, wat is de Heiland voor *ons*, in *ons* leven? Wat *doen* wij voor Hem, niet, om onszelf daardoor heiliger en beter te maken, maar uit innige liefde? Wat offeren wij voor Hem op? Hoe *eeren* wij Hem in ons leven, door onze daden? Is ons hart van Hem vervuld? Verlangen wij naar Zijn nabijheid? En hooren wij naar Zijn stem?

Och, laat dan maar in ons hart de bede geboren worden: Heer, vergeef mij al mijn zonden en doe mij leven tot Uw eer. K.

De Kluizenaar. *Gerard Dou.*

LANGS DE WEGEN.

WIE spreekt over den tegenwoordigen tijd, gebruikt er meestal de adjectieven: *jachtig* en *druk* bij. 't Is al zoo dikwijls gezegd, dat onze tijd met z'n machines, z'n snelvervoer de menschen rusteloos en gejaagd maakt, dat 't haast eentonig wordt.

Toch moet telkens eens weer 't feit geconstateerd worden, omdat toch zèlfs in onzen tijd, zèlfs over dit onderwerp, bezinning noodig is.

Ieder zal toestemmen, dat 't niet goed is, zóó als 't *is*.

Wij menschen, die, tot op zekere hoogte, de „tijd" „maken" zijn er zelf de dupe van geworden.

En er zit niet anders op, dan dat we, nu 't eenmaal zoo ver is, ons zoeken aan te passen.

Dat wil niet zeggen, dat we dus maar alles moeten laten gaan, zoo 't gaat, en zelf beginnen met zoo hard mogelijk mee te doen aan den wedloop. Neen, we moeten zelf bepalen, *in hoe verre* we mee kunnen doen.

In dit verband is 't nuttig eens over *vacantie* te spreken.

Daarom neem ik 'n een gedeelte over van 't artikeltje, dat Emmy J. Belinfante over dit onderwerp in *De Groene Amsterdammer* schreef.

De schrijfster denkt aan degenen, die dezen zomer wèèr geen vacantie hebben konden, en die nu den winter tegemoet gaan met een loom gevoel van tegenzin. „Zij moeten zich blijven voortsleepen, omdat zij niet anders kunnen, maar hun taak wordt voor hen dagelijks zwaarder, totdat ziekte of overspanning hen plotseling dwingt tot de rust, die tot dat oogenblik onbereikbaar voor hen scheen . . . .

Is het noodig, dat het zoover komt? Er zijn rusthuizen voor huisvrouwen en verpleegsters, rustfondsen, — zooals o.a. het Marie Jungiusfonds — voor haar, die financieele tegemoetkoming noodig hebben, als zij rust nemen, — er zijn vereenigingen voor tijdelijke hulp in het huisgezin, er zijn allerlei vormen van maatschappelijk werk, waardoor men tracht te voorzien in de moeilijkheden van hen, die te zwak zijn om hun werk voort te zetten.

Alleen is het aantal van deze instituten nog te gering in verhouding tot het aantal van hen, die gebruik ervan wenschen te maken, terwijl zij veelal te weinig bekend zijn bij hen, die ervan konden partijtrekken.

Doch zelfs al konden allen, die op doktersbevel moeten rusten, worden geholpen, dan bleven er nog altijd de zoogenaamd gezonden, die heeten het niet noodig te hebben, die leven op hun zenuwen, totdat zij op een oogenblik in elkaar zakken.

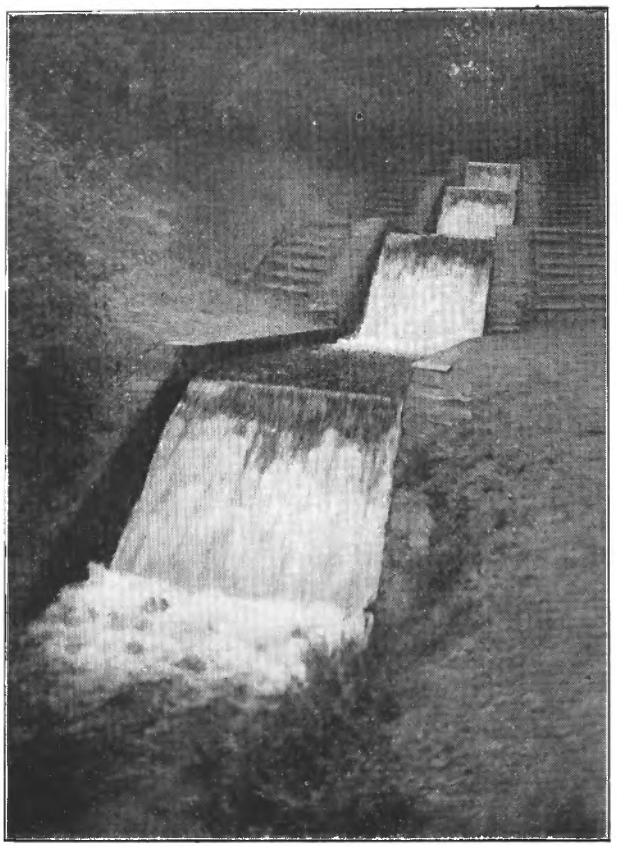

Waterval te Loenen. *Foto van Mej. M. Koelbloed.*

Dan had „men" het al lang verwacht, niemand deed echter ooit iets om hun de rust mogelijk te maken. Er zijn gevallen, waar het werkelijk moeilijk, zoo niet onmogelijk is te helpen. Er zijn de koppige sterken, die volhouden, dat zij geen rust noodig hebben, neen geen rust kunnen verdragen . . . . hun overspanning is soms reeds chronisch.

Er zijn de vrouwen vol plichtsgevoel, die slachtoffer willen zijn en meenen, dat niemand haar kan vervangen, in haar gezin of op haar kantoor . . . Er zijn toestanden, waar de eene huisgenoot bijna onmisbaar is geworden voor het zieke, gebrekkige of zwakzinnige familielid, dat geheel op den broeder of de zuster steunt en parasiteert, zonder dat de gezonde sterke den afhankelijke kan of wil verlaten . . . .

Er zijn gezinnen, zoo ellendig, dat het hopeloos schijnt, hier te beginnen met de redding door rust en gezonde lucht . . .

Gezicht op de Pier. *Foto van Mej. G. J. Spaan.*

En toch is er niet alleen het recht op vacantie voor den werkenden mensch, maar de noodzakelijkheid. De rustkuren, de rusthuizen moesten een abnormaal verschijnsel zijn, omdat over het algemeen de overspanning werd voorkomen door tijdige rust, omdat algemeen werd ingezien, dat in het tegenwoordige drukke leven, ieder mensch of kind dat hard werkt, behoefte heeft aan rust. Dit geldt voor de huisvrouw, zoo goed als voor den man van zaken, de typiste, de winkeljuffrouw, de naaister, de dienstbode . . . .

Er is slechts verschil in den tijd, dien ieder noodig heeft en den aard der ontspanning, maar verandering, de vrije beschikking over een paar dagen of weken of maanden hebben allen noodig.

Er zijn harde werkgevers, die het niet willen begrijpen en als de nieuweling nog geen jaar bij hen is vacantie weigeren; zij doen zich zelf te kort. Ieder, die weet wat moeheid is, weet uit ervaring hoeveel vlugger en beter hij het werk verricht, als hij frisch is, dan wanneer hij zich dwingt de taak af te doen na een te langen werkdag. Zoo kan ook het werkjaar zonder vacantie te lang worden.

Er zijn trouwens wel werkgevers, die het goed bedoelen, alleen niet denken aan vacantie voor de kantoormeisjes, die niet durven vragen. In zoo'n geval kan hulp van een collega of familielid wel eens wonderen doen.

In ieder geval is het goed, dat ieder die zich een beetje verantwoordelijk voelt voor het geluk van zijn medemenschen, zijn naasten waarschuwt tegen overschatting van eigen kracht, die uitloopt op overspanning en kans op ongeneeslijke zenuwziekte."

O, er *zijn* menschen, voor wie we niet bevreesd hoeven te zijn, dat ze slachtoffer van hun tijd zullen worden. Dat zijn de flegmatische, de dood-kalme menschen, die eerder een *aansporing* noodig hebben.

Maar er zijn er ook heel veel, die zoo nu en dan eens een rem noodig hebben, die zoo nu en dan gedwòngen moeten worden, om de hun toekomende vacantie te nèmen.

't Is onze *plicht* hierop toe te zien, voor ons zelf en voor anderen. Er zijn al te *veel* menschen, die in hun werk ondergaan.

Wat onder „Modeflitsen" in 't *Algemeen Handelsblad* staat, lees 'k in den regel *niet.*

Maar nu stond midden op de pagina, in den tekst, een aardig teekeningetje van een nieuwe modesnuf op hoedengebied.

Nu is „Langs de Wegen" wel geen mode-rubriek, maar 'k vind 't toch aardig eens over te schrijven, wat er over 't ontstaan van mode's stond.

Meestal is 't 'n ondoorgrondelijk geheim, wáár opeens weer 'n nieuw model vandaan komt.

Van 't z.g.n. „valhoedje" is 't bekend geworden. 't Is 'n klein hoedje, met de rand van voren en van achter plat tegen de bol gedrukt.

Nu 't gebeurde op een warmen September-middag in een kamer op de vijfde verdieping van een huis aan de Avenue de Clichy te Parijs. Daar woonde, hoog en droog, een Belgisch gezin, bestaande uit man, vrouw en twee kinderen: een meisje van een jaar of tien en een kind in den tafelstoel. De vader was, behalve des Zondags, altijd onzichtbaar, de moeder scheen veel in de keuken door te brengen, men zag haar zelden

Op 't mooie Plekje. *Foto van Mej. K. Pronk.*

aan het open raam, waar de kinderen den geheelen dag speelden. Het tienjarige meisje vermaakte zich veelal met door het rasterwerk van de balustrade naar beneden op de Avenue te kijken. De kleine zat in den hoogen tafelstoel met een stevigen riem vastgebonden. Eens op een middag was het kind alleen voor het open raam gezet en op het hoofdje had het... een valhoedje.

Het hoedje, dat zeker eens het hoofd van een vlieger had getooid — of nog moest tooien, was wat scheef gezakt op het linkeroortje en gaf het kind een allerwonderlijkst aanzien. Het was bezig met een dierbare pop te spelen, totdat het valhoedje plotseling haar aandacht kreeg. Met een ruk schoot het elastiek onder het kinnetje weg en triomfantelijk hield ze het bruine, bolronde voorwerp eerst boven het hoofdje en toen vóór haar kleine lichaam op het plankje van den tafelstoel. Daarna werd het op armlengte van zich afgehouden over de balustrade... en tuimelde vijf verdiepingen naar omlaag, als beantwoordend aan zijn naam!

Beneden, gelijkvloersch was een voor de Avenue de Clichy nogal deftige hoedenzaak. *Yvonne* stond er met mat-gouden letters op den spiegelruit, en als de marquise neergelaten was, was die naam ook dáárop te lezen. De hoeden in het winkeltje waren altijd eenvoudig, slechts enkele modellen op grijs fluweel moesten bewijs leveren, dat Madame een fijnen smaak had. Zij stond dien middag juist op het trottoir voor den spiegelruit en gaf een leerling, die gehurkt in de vitrine zat, aanwijzingen, hoe zij de modellen geplaatst wilde hebben. Plof! Daar viel rakelings langs haar een roodbruin voorwerp. Met beide beenen tegelijk wipte zij van het trottoir en keek toen snel om, of niemand gezien had, hoe gek ze deed.

Toen pas keek ze naar het voorwerp, dat haar den schrik bezorgd had, bukte zich, nam het zonderlinge hoedje op en barstte in lachen uit. Gewapend met haar vondst betrad zij den winkel, om zonder twijfel de leerlingen te laten deelen in haar vreugde. Kort daarop ging een meisje het verloren hoofddeksel naar den concierge van het huis brengen.

Een week later creëerde Maison Yvonne een nieuw model....

De baby in den kinderstoel van de vijfde verdieping uit de Avenue de Clichy draagt van dit alles de schuld....

Als die nu eens *niet* juist op dàt oogenblik 't verzonnen had, om met haar hoofddeksel over den balconrand te gaan balanceeren, dan zou 't „valhoedje" nóóit zoo'n vermaardheid gekregen hebben.

Dit is dus 'n mode, die nu eens niet in 'n groot mode-huis is uitgebroed, maar die net als zooveel „echte" uitvindingen aan 'n toevallige samenloop van omstandigheden z'n ontstaan te danken heeft.

DE TEMPEL VAN HERODES! [1]

Alwie door ootmoet wort herboren
Is van het hemelsche geslacht.
VONDEL.

Moest hij hem bouwen,
Den tempel, die den Menschenzoon verwachtte
In fieren moed, met schitterende krachten,
Kón hij hem bouwen?

Ja, met den schijn den Komende te eeren,
Die doorgaan zou tot 't binnenst heiligdom,
Zocht hij de weeld' en glorie te vermeêren,
Met marmer plantte hij den voorhof om.

Maar wie doorzag, dat onder vorstengaven
Hij 't levend beeld des Heeren wou begràven!
De hooggebouwde tinnen moesten nooden
Tot eerbied aan een... niet te vreezen doode!

En als Hij kwam, zelf zou hij Hem begroeten
Spreiden de kleeden voor Zijn Koningsvoeten,
Hij zou Hem zelf den tempel binnenleiden,
Waar hij den Vorst een woning toebereidde...
...Een marm'ren graf! En Jezus is gekomen,
Den grooten tempel liet Hij, voor een stal;
Een kribbe heeft Hij zich tot troon genomen,
En herders aan zijn voeten baden al,

Toen nog Herodes bij zijn huis verwachtte...
Hij vond Hem niet. Hem hebben nooit gevonden,
Die niet in deemoed aan Zijn kribbe stonden
En in Zijn tempelstàl hun eerbied brachten.

Wij willen bouwen
Ons hart, U tot een welgereede woning:
Hoe klein! Een stal! — Maak het uw tempel,
Wil Gij ons bouwen! [Koning!

[1] Herodes de Groote herbouwde den tempel, die na den terugkeer der Joden uit de ballingschap, door Zerubbabel, als schamele vergoeding voor den verwoesten Salomonischen, was opgetrokken en in 516 vóór Christus ingewijd. Voor de wijd vermaarde pracht van dezen nieuwen, Herodischen tempel, die pas in 64 na Christus voltooid werd en in 70 in de vlammen opging, spreekt voldoende Marc. 13 : 1 en 2, Luc. 21 : 5.

ONDERLINGE CORRESPONDENTIE.

Beste Jans.

In de eerste plaats hartelijk bedankt voor je briefje. De beide Annie's heb ik de groeten gedaan en zij doen het jou wederkeerig. Hoe vind je het kampeerplan? Echt iets voor „Heidebloempje." Van haar heb ik niets meer vernomen. Ik zelf vind het een heerlijk idée. Doe je er ook aan mee? Ik kon het Friesch niet lezen, wat mij erg spijt. Wanneer ik tijd heb kom ik eens hoor.

Nou, tabé, de hartelijke groeten van DICK.

Aan Rie en Anny.

Wat het rooken betreft, zijn wij het met jullie eens. Dit vinden we verre van Christelijk. Toch hebben wij er als Christenmeisjes niets op tegen, om Bobbed-hair te dragen. Kan het haar op die manier niet even zoo goed een sieraad zijn voor de vrouw?

„Valencia" daarentegen is o.i. schitterend; hoewel wij moeten bekennen dat het op de piano beter tot zijn recht komt. Jammer is het dat zooiets „fijns" op straat gezongen wordt. Of vinden jullie dat de melodie er daarom *minder mooi* om is?

Met vr. gr. ANNIE en JANS.

Beste Rozeknopje.

Toen ik jouw artikeltje in een vorig nummer van „De Jonge Vrouw" las over de M.V. had ik geen rust voor dat ik een briefje op de post had gebracht. Ik kan me van jullie predikant niet begrijpen dat deze niet voor een ontwikkelingsvereeniging is. Ik woon in een Friesch stadje. Wij hebben hier de eene week naaiver. en de andere week ontwikkelingsver. Deze vergaderingen zijn zeer nuttig en leerzaam en ook aangenaam. Wij behandelen daar o.a. Geloofsbelijdenis, Zending en A.R. beginselen. Of vindt jullie dominé dat misschien niet zoo nuttig voor 'n meisje, niet evenzoo nuttig als voor 'n jongeling? Ik zou hierop nog wel eens een antwoord willen hebben. Er moeten natuurlijk goede krachten bij zijn en als die er in jullie dorp niet te vinden zijn, dan is het haast onmogelijk.

Met hartelijke groeten, LINA.

Beste O. C.ers.

Zijn er onder jullie ook, die „De Bruidsketting" van Wilma hebben gelezen? Ik las het in „Opgang," misschien is het een fragment, ik weet het niet. Maar begrijpen jullie het? Wil je mij dan de „uitlegging" ervan per O. C. toesturen? Ik liet het anderen lezen, maar zij konden mij ook niet wijzer maken.

Vinden jullie het ook niet jammer, dat op den rug van de plaat juist het verhaal van Mevr. W.—W. gedrukt staat? Anders kon de plaat uitgesneden, maar nu plaatst men ons voor een moeilijke keus.

Maar ik moet eindigen. In afwachting met een groet aan allen, HENRIËTTE.

Beste Allemaal.

Nog nooit heb ik in „O. C." geschreven, hoewel ik 't wel altijd erg belangstellend las. Maar nu heb ik toch heusch een vraag. Weten jullie één van allen in welken bundel ik „'t Was nacht in Beth'lems dreven" kan vinden? Wij leerden 't vroeger op Zondagsschool en nu ik zelf onderwijzeres op de Zondagsschool ben, wou ik 't ook es laten zingen, maar 'k kan 't in geen enkelen bundel vinden. Voor 't Kerstfeest van dit jaar is 't nu te laat natuurlijk, maar 't kan dan dienen voor 't volgend jaar. Schrijven jullie 't es één van allen als je 't weet?

Leuk, dat kampplan hè? Ik heb dezen zomer voor 't eerst ook gekampeerd met de I(nternationale) K(amp) V(ereeniging) in België. 't Was vreeselijk leuk. Ik kan jullie allemaal 't kampleven ten sterkste aanbevelen.

Ik eindig nu hoor, want wij hebben vreeselijk veel repetities voor school, omdat we gauw ons eerste rapport in dezen cursus krijgen. Degenen die van school af zijn, zijn toch maar gelukkige wezens! Nou, volgend jaar hoop ik ook zoo ver te zijn! Dag hoor! Allemaal hartelijk gegroet van DILTE.

Aan allen.

In het December-nummer van den vorigen jaargang komt bij een paar afbeeldingen een praatje over het klein weefgerij voor. Na dien tijd heb ik er niet meer van gelezen. Heeft één van jullie het soms gekocht! Zou je dan eens willen schrijven, wat je er op kunt weven en hoe het in de practijk bevalt? Leert het gemakkelijk?

Hartelijke groeten van DRIEK.

Beste Antieke.

Mag ik je vragen, waarom je zoo expres van schuilnaam spreekt? Als dit niet met jou het geval ook is, dan hoor ik die naam nu voor 't eerst. Je gelooft me toch wel. Maar nu zal ik je vraag over Fr. beantwoorden. Ja zie je, als ik zoo de J. V. lees en de namen onder de foto's zie, en de O. C. naga, zie ik er al weinig bekende namen en plaatsen in. Daarom kwam ik tot de conclusie, dat ze de J. V. meer lazen in het Zuiden van ons land, dan hier bij ons in Fr. Vandaar misschien is mijn wijze van spreken (bij ons in Fr.) je wat duidelijker. Je spreekt ook over 2 dagen leestijd voor ieder lid. Nu, wij hebben er meer genot van, hoor. Wij lezen haar met een clubje en niet zoo met elkaar in de Vereen.

Hoe vind jij dat idee voor het kampeergebouw? Voor degenen die er niet zoo ver af wonen, zal het wel prettig wezen, maar voor ons hier levert het wel eenig bezwaar op, vind je niet? Zet jouw gedachten daarover ook eens op papier in de O. C. Ik begrijp niet goed wat je bedoelt met dat breien van de Friezinnen. Helder je me dat in de volgende J. V. even op? Mag ik dan ook weten of ik je adres mag vragen aan de Redactie? Wat krijgen de Blauwkousen er van langs over Valencia, hè? Nu, hartelijk gegroet hoor! Ook alle andere O.C.ers.

ROZEKNOPJE.

Beste Lezeressen.

Wie van jullie kan me vertellen, hoe een zitkussen gemaakt wordt? Ik bedoel hiermee een rond, hoog kussen, dat gebruikt wordt om de zitplaatsen in huiskamer of salon te vermeerderen, zonder veel ruimte noodig te hebben, dus inplaats van een laag stoeltje o. i. d.

't Is een van de practische dingen van tegenwoordig. In meubelzaken ziet men ze soms. 't Is echter altijd voordeeliger zooiets zelf klaar te spelen. Daarom zou 'k erg graag weten hoe zoo'n zitkussen in elkaar zit. Bij voorbaat m'n dank en allen hartelijk gegroet van

TWENTINA.

Oan Mej. Lemstra.

Wer foenen jo die âlde beam, oan de rân fen it bosk ticht by zee? FRYSKE.

Aan „Een Zeeuwsche abonnee"!

Evenals jij heb ik nog nooit in O. C. geschreven. Maar nu ik je vraag las, om inlichtingen over verpleegster, dacht ik je misschien van dienst te kunnen zijn. Als je doel is om eerst aan ziekenverpleging te beginnen, dan heb je aan mijn schrijven misschien niets, daar dit gaat over krankzinnigenverpleging.

Mijn zuster is namelijk te Wolfhezen in verpleging geweest. Daar behoef je maar 18 jaar te wezen en de lagere school te hebben bezocht. Want het eerste leerjaar krijg je dan ook nog les in rekenen, taal, enz. Wil je verdere inlichtingen hebben, schrijf dan even aan: De Geneesheer Directeur v. d. Stichting „Wolfhezen" te Wolfhezen.

Hopende dat je met mijn schrijven winst kunt doen, wensch ik je verder veel succes toe en blijf met vriendelijke groeten, EEN ROTTERDAMSCHE ABONNEE.

CORRESPONDENTIE VAN DE REDACTIE.

Woorden van Waardeering.

Op uitnemende wijze wordt hier dit doel benaderd. Een kerkelijke kleur vindt men hier niet. Het algemeen christelijk standpunt der geloovigen wordt echter positief naar voren gebracht. *De Scheveningsche Kerkbode.*

Ons Kampeergebouw.

Ze blijven binnenkomen, de giften voor ons Kampeergebouw. Maar dat moet ook. Want we zijn er nog lang niet.

Hier volgt 't lijstje van wat we ontvingen:

A. I. te A. f 0.50; G. R. H. te E. f 1.—; B. E. te B. f 1.30; K. K. te R. f 1.—; G. H. D. te B. f 1.—; H. H. N. te B. f 1.—; L. M. te S. f 1.—; Zr. M. H. te A. f 2.—; W. Th. te O. f 1.—; W. J. J. te V. f 1.—; C. J. v. d. P. te A. f 1.—; C. L. O. te R. f 1.50; M. R. v. R. te P. f 1.—; J. A. V. te den H. f 0.50; J. O. te B. f 0.50; C. v. H. te L. f 1.—; P. v. G. te 's-Gr. f 2.—; C. K. te N. f 1.50; Dames T. te V. f 1.—; M. de Z. te O. f 1.—; J. F. L. te G. f 1.—; W. J. E. te E. f 1.—; J. H. de H. te de B. f 1.—; E. v. D. te U. f 1.—; Gez. v. d. S. te Z. f 1.—; A. C. S. te N. f 1.—; N. K. te L. f 1.50; G. v. d. B. te U. f 1.75; N. K. te L. f 1.—; A. F. K. te G. f 0.75; C. M. B. te O. f 1.—; M. B. te H. f 5.—; C. M. A. te O. f 0.60; A. M. te S. f 1.—; H. B. te H. f 1.—; A. B. te H. f 0.50; H. A. v. R. te H. f 1.50; W. F. v. V. te S. f 1.—; J. S.—B. te N. f 1.—; S. v. D. te H. f 1.—; C. J. L. te R. f 0.50; M. J. B. te A. f 1.—; A. en G. S. te G. f 1.—.

In ieder nummer willen we graag zoo'n lijstje geven. Willen onze abonnée's er voor zorgen, dat het kàn? Als *ieder* z'n best maar doet, moet 't gaan. En — 't einde loont de moeite.

Mej. L. P. te E. Wij zullen omtrent het kampeergebouw nog wel eens zien. Alles is daaromtrent nog niet vastgesteld. Maar als het mogelijk is, zullen we een middel vinden, om aan uw verlangen te voldoen.

Mej. G. v. d. B. te U. U hebt gelijk, wat die verhalen betreft, maar een redactie moet wel eens iets doen. Wij zullen zien, of we in 't vervolg dit euvel niet kunnen vermijden.

Mej. S. Q. te H. De foto's ontvangen, maar wij kunnen er nu nog geen beslissing over nemen. Die volgt later. Prettig, dat u ons tijdschrift zoo mooi vindt. U zult er wel goed uw best voor doen.

Mej. D. W. te E. Met uw adresverandering is het nu wel in orde. We zijn er dankbaar voor, dat God voor u alles ten goede beschikte en dat wij iets voor u konden doen. Van het vergoeden van onkosten behoeft geen sprake te zijn. Wij deden het gaarne voor u. 't Zal ons genoegen doen, nog eens weer iets van u te hooren.

Marie. En ben je nu boos op ons, Marie? Dat is niet mooi van je, hoor. Zèker, je schetsje hebben we geweigerd, en daar hebben we tot op dit oogenblik nog geen spijt van. Had je vriendin je gezegd, dat het zoo bijzonder goed was? Ja, hoor eens, je vriendin behoeft niet te zorgen voor „De Jonge Vrouw," maar wij wel. Dat is een groot onderscheid, nietwaar? En dan, weet je wel zeker, dat je vriendin *juist* oordeelde? Of zou je maar niet liever gelooven, dat wij hier er toch ook nog wel een heel klein beetje van weten?

Je bent geen schrijfster en zult dat ook wel nooit worden. Dat is nu *ons* oordeel. Maar hoe je daar boos om kunt worden, is ons een raadsel. Kom, kom, dat meen je ook niet. Als je dit leest, begin je al weer te lachen en dan is 't al lang weer goed. Een stevige handdruk, hoor. We begrijpen elkaar nu wel.

Mej. L. K. te Z. Neen, mejuffrouw, daarin kunnen we u niet raden. U lokt ons niet uit onze tent. Trouwens, indien wij u daarin raad gaven en we gingen tegen uw gevoelen in, dan zou u toch uw eigen gang gaan.

Mej. B. B. te A. Die dame kennen we niet.

Riekje. Een verloving is altijd een zaak, om voorzichtig mee te zijn. U hebt dus gelijk, als u 't er ernstig mee neemt. En zeker moogt u bidden om wijsheid. Als uw vriendin zegt, dat je voor zulke dingen toch niet kunt bidden, dan heeft ze het mis. Een verloving, die zonder gebed gesloten wordt, neen, dat is 't rechte niet. Wij hopen, dat je heel gelukkig zult worden, Riekje.

Mej. L. P. te K. Dit boek kunt u wel gebruiken, als u maar niet denkt, dat u, wanneer u alle raadgevingen opvolgt, er mee klaar is. Vormen en manieren vragen een *persoonlijkheid.* Aangeleerde fratsen kunnen we wel weglaten. En goede vormen zijn zeker niet te versmaden, als het *hart* zich er in uit.

Mej. R. A. te L. Dank voor uw hulp. Ook uw steentje helpt mee aan den opbouw van ons kampeergebouw. U hoopt er eens lekker in te slapen? Laten we u bij voorbaat wel te rusten wenschen.

Agatha. Wij raden u dat boek af. Het is niet goed, door den modder te loopen. Er zijn toch wel andere boeken op dit terrein, die u veel beter gebruiken kunt?

Mevr. S. te E. Dank voor uw schrijven.

Jannetje R. te ? De naam van uw woonplaats konden we niet lezen, Maar dat is niet zoo erg. U zult toch wel weten, dat deze correspondentie voor u bedoeld is. Verzen kunt u ons wel toezenden. Vinden we ze geschikt, dan worden ze opgenomen. Neen, onkosten hebt u daar niet mee.

Mej. F. K. te Z. Het toegezonden vers vinden we heel aardig, maar het is zóó bekend, dat we het niet kunnen opnemen. Het zou geen doel hebben. Intusschen dank voor de toezending.

Hendrika van R. te H. Je schetsje heb ik met genoegen gelezen; het is inderdaad veel beter dan vorig werk. Ik schreef je dit particulier uitvoeriger, maar de brief kwam als onbestelbaar terug. Ik begrijp dit niet, daar ik je al vaker schreef. Nu kan ik nergens een uitvoeriger adres van je vinden. Wil je me dit nog even opgeven? Dan krijg je èn schetsje, èn brief.

Negende Jaargang No. 5 Februari 1927

DE JONGE VROUW

GEÏLLUSTREERD CHRISTELIJK TIJDSCHRIFT

ONDER REDACTIE VAN MEVROUW J. M. WESTERBRINK–WIRTZ EN DEN HEER P. KEUNING
UITGAVE VAN BOSCH & KEUNING TE BAARN — TELEFOON No. 603 — POSTGIRO No. 20246
REDACTIE-ADRES: REDACTIE „DE JONGE VROUW", BAARN. VERSCHIJNT DEN EERSTEN DONDERDAG VAN IEDERE MAAND
ABONNEMENTSPRIJS f 2.25 PER HALF JAAR BIJ VOORUITBETALING. MEN VERBINDT ZICH VOOR EEN GEHEELEN JAARGANG

IN GODS TEGENWOORDIGHEID.

En de priesters konden, wegens die wolk, niet staan om te dienen; want de heerlijkheid des Heeren had het huis Gods vervuld. 2 Kron. 5 : 14.

Zoo was het in den tempel van Salomo bij de inwijding.

De wolk kwam neer, om het huis des Heeren te vervullen. En de priesters, zich voelend in de onmiddellijke tegenwoordigheid Gods, konden niet staan om te dienen. De heerlijkheid des Heeren zou hen, waren ze staan gebleven, blind geslagen hebben.

Zóó was het in den tempel.

En hoe is het bij ons?

't Waren nog wel Gods dienaren in zeer bijzonderen zin, bezig in den tempeldienst, die niet konden staan om te dienen. Hoe kunnen dan zooveel goddeloozen in onzen tijd het uithouden in *Zijn* Kerk?

O, als de heerlijkheid des Heeren de Kerk vervuld had, als de Geest des Heeren zóó krachtig in de Kerk werkte, het zou anders en beter zijn.

En hoe is het met ons persoonlijk?

Straalt door *ons* uit de heerlijkheid des Heeren? Openbaren we ons als tempelen van Zijn Geest?

Zullen we dat doen, dan moeten wij zelf eerst zóó nabij die heerlijkheid des Heeren gekomen zijn, dat ze ons blind sloeg, zoodat we ons moesten afwenden. Dan moeten wij zóó gebeefd hebben, wij, zondaren, voor den hoogen en heiligen God, dat we 't niet meer konden uithouden en riepen om genade.

Dan moeten wij eerst verzoend zijn met God door Jezus Christus onzen Heere.

Maar dan kan het ook niet anders, dan straalt iets van de heerlijkheid des Heeren ook uit in ons leven.

Het ware te wenschen, dat de heerlijkheid des Heeren ons dichter genaderd was; dat er meer in en door ons uitstraalde iets van dat licht, waarin God woont.

Onze zonden maken steeds weer scheiding tusschen God en ons. Onze zonden zijn oorzaak, dat wij niet kunnen staan, om te dienen.

Eens zal het anders zijn.

Dan zullen wij *zien*, aangezicht tot aangezicht. Dan zal de heerlijkheid des Heeren ons niet meer blind slaan.

Eens zullen wij verzadigd worden met Zijn Beeld.

K.

JOSEPHINE'S RUSTKUUR

DOOR

J. M. WESTERBRINK—WIRTZ.

Ja, als je dat doen wil, nam tante aan. Toen, op haar gewone nuchtere toon: „je begrijpt, 't is eigenlijk enkel om mevrouw Breuker, dat ik me voor dat meisje interesseer. Al vind ik 't nou ook dwaas, dat ze zich zoo uitslooft voor menschen, die het toch niet waardeeren, een mooie dwaasheid is 't wel. En daarom wil ik er 't mijne voor doen, dat ze niet al te erg teleurgesteld wordt."

„Ja, dat begrijp ik best," zei Josephine, even droog. En levendiger: „'k ga dan maar dadelijk."

De pastorie stond aan een zijwegje, dat zoo maar, zonder scheiding van sloot of heg, langs de golvende korenakkers liep. Niemand kwam ze er tegen; alleen zag ze, dwars over 't veld heen, een vrouw haar paar koeien naar huis drijven, voor 't melken.

„Een goeie plaats, als je een hekel aan de menschen heb," dacht Josephine onwillekeurig. En ze vond het vreemd van zichzelf dat het haar prettig aandeed toen bij een kromming van 't pad een vrouw. die achter een boerderij aan 't werk was, haar vriendelijk „goê-middag" toeriep. Was ze dan minder ongevoelig voor menschelijke sympathie dan ze gedacht had?

Mevrouw was thuis. „Of ze maar binnenkomen wou?" vroeg de dienstbode, die best een zuster van tante Mathilda's Diene kon zijn, meende Josephine, zoo leken de vrouwen hier door haar eendere kleeren op elkaar.

„'k Was al bang, dat u niet komen zou, juffrouw Roselaer," begroette mevrouw haar hartelijk.

Josephine zei iets van: niet eerder durven en gaf toen den brief.

Terwijl mevrouw las keek ze de kamer rond; gezellig-degelijk was die, meer modern dan de huiskamer van tante Thilda, doch niet zóó dat de dorpelingen zich er al te vreemd in moesten voelen.

„Hoe heerlijk," stoorde mevrouws uitroep haar observatie. „En wat aardig van u den brief dadelijk hier te brengen! 'k Ben zoo blij, dat er nu zóó voor Jennigje gezorgd zal worden; 't kind is te goed om haar zóó aan haar zelf over te laten. Ze heeft haar karakter tegen, maar dat is niet háár schuld, wel?"

Toen, met een plotse verandering van thema: „En voelt u zelf zich al beter worden, hier? 'k Vind het zoo goed voor uw tante, dat ze wat meer gezelligheid om zich heen heeft. U moest hier kunnen blijven. Ze is zoo'n goede ziel eigenlijk."

En iets heftig, omdat Josephine glimlachte bij dat „goede ziel": „U meent toch niet, dat ze is, zooals ze zich voordoet? U hebt haar toch wel beter leeren kennen? Als ze niet au fond teer van hart was zou ze zich niet zoo bezeerd hebben gevoeld, toen de teleurstellingen kwamen. Want al heeft ze mij nooit zóó haar vertrouwen geschonken, om me haar levensgeschiedenis te vertellen, ik begrijp toch wel, dat die nooit vroolijk is geweest. Nu is ze bang geworden om zich aan de menschen te geven, en daarom doet ze zich scherp en eenzelvig voor. Misschien speelt ze haar rol ook wel voor zichzelve. Wij menschen kunnen onszelf zoo bedriegen, soms. Maar dat ze niet is, zooals ze lijkt, weet ik best."

„Ik ook. En ik houd van haar zooals ze is," zei Josephine warm.

Waarop mevrouw, nu gerustgesteld, kwam: „zoo, dat dacht ik ook."

„Wat woont u hier heerlijk vrij," meende Josephine, uitziende over 't golvende koren.

Mevrouw glimlachte. „Al te vrij soms, naar m'n zin. Of beter gezegd: al te stil. Nu, in den zomer, is 't mooi. Maar straks wordt de rogge gemaaid, en kijk je een heele poos op kaal stoppelland. En dan 's winters! Als 't vriest, en vooral als er sneeuw ligt, ja, dan is 't uitzicht prachtig. Maar met nat, donker weer, zooals we in ons landje zooveel hebben!"

„Och, dan is 't in de stad ook niet alles," meende Josephine.

„Nee, per slot van rekening hangt er alles van af, hoe 't *in* ons gesteld is."

„Dus u denkt, dat we zelf onze omgeving scheppen?"

„Niet geheel. We worden zelf ook door onze omgeving gevormd. Maar 't omgekeerde is eveneens waar."

„En waarvan hangt het af, dunkt u, welke werking 't sterkste zal zijn?"

„Voor een deel van onze persoonlijkheid of die krachtig genoeg is om zich vrij te maken van de omstandigheden, dan wel zoo zwak, dat ze er een speelbal van wordt. Maar voor 't grootste deel toch daarvan, of me buiten ons een steun gevonden hebben; of we de sterke Hand gegrepen hebben, die ons boven onszelf en boven de omstandigheden verheft."

„Dus we moeten alles maar goed vinden, wat de menschen met ons believen te doen?"

Heftig vroeg Josephine 't; mevrouw zag haar even onderzoekend aan, voelend hoe er iéts school achter die vraag.

„Alles goed vinden? We behoeven onrecht geen recht te noemen en liefdeloosheid geen liefde. Maar wanneer 't geen anderen ons doen ons slecht maakt of bitter, schaden we onze eigen persoonlijkheid daarmee, en die macht moeten we aan anderen niet geven."

„En als je voelt, dat je toch slecht en bitter wordt? Of, wat misschien even erg is, trotsch en zelfgenoegzaam? Ook al wil je 't zelf misschien niet?"

„Ik zei daarnet al: we moeten ons laten helpen door den Sterke. En Hij leert ons liefde te stellen tegenover veronachtzaming, tegenover minachting, tegenover haat zelfs."

„En wanneer de menschen 't niet waard zijn, dat we ons inspannen ze lief te hebben?"

„Als God, vóór Hij Zijn Zoon in de wereld zond, gevraagd had of de menschen dat offer waard waren, denk u dat er voor ons dan nog kans was op verlossing?"

Josephine had bij een moderne dominé „voor haar belijdenis geleerd." En voor ze hier kwam, zou ze 't absurd hebben gevonden, wanneer iemand haar had verteld dat ze verlossing noodig had. Nu echter dacht ze absoluut niet aan haar vroegere theorieën; nu zei ze alleen (en 't klonk even ernstig als daareven mevrouws vraag): „Ik denk het niet." En pas later begreep ze, hoe ze met dat antwoord te geven een streep had gehaald door haar verleden.

Ze zwegen beiden een oogenblik; toen zei mevrouw zacht: „dit is wel een ernstig gesprek voor een eerste bezoek. Maar als ik u zie, moet ik aldoor denken: zoo oud zou ons kindje nu ook geweest zijn. En dan komt vanzelf 't verlangen: hadden we haar toch mogen houden! Zoo gaat het mij nu ook in die donkere winterdagen, waarover ik het daarnet had. Dan voel ik me soms zoo eenzaam. Maar m'n man zegt vaak: „we moeten trachten ons gemis om te zetten in winst voor anderen." En dat probeer ik dan wel, door den tijd, die me in m'n huishouden overblijft, te gebruiken voor de gemeente. Ik geloof: er is niets wat ons zoozeer eigen verdriet doet vergeten dan 't bezig zijn voor anderen."

„Ik wist niet . . . ." begon Josephine aarzelend. Toen zweeg ze weer, niet goed wetend of ze er wel over doorpraten zou.

„Nee," zei mevrouw. „Ik spreek er ook eigenlijk nooit over. En 't was lang voor we hier kwamen. 't Was ons eerste kindje en ze stierf bij de geboorte. Later hebben we nooit weer een kleine gekregen. Ik denk: 't komt omdat u zoo anders ben dan de menschen hier, dat ineens, toen ik u daar zag zitten, de gedachte bij mij opkwam: zoo zou 't geweest zijn, als ik haar had mogen houden."

Er brandde een vraag op Josephine's lippen, doch ze durfde die niet uiten. Ze zat alleen maar zwijgend naar buiten te zien, niet in staat nu ineens over iets anders te praten.

Toen begon mevrouw weer (en haar stem was donker van aandoening): „u denkt misschien: kan Hij, van Wien we daarnet spraken, haar daar dan niet overheen helpen? Hij *heeft* me geholpen, maar Hij doet het meestal niet, door 't verdriet weg te nemen, doch door ons te doen voelen: „Ik ben er, en Ik leg een zegen in de beproeving." Alleen wanneer we die zegen niet zien, wordt de smart ons tot bitterheid."

Toen, omdat dit een antwoord was op haar onuitgesproken vraag, deed Josephine wat ze nog dien eigen middag voor onmogelijk zou hebben gehouden; ze bekende: „ik heb mijn smart doen worden tot bitterheid. En daarom kon ik ze niet langer dragen."

Nu, na deze noodkreet, voelde mevrouw zich pas recht een moeder tegenover haar bezoekster. Voor 't eerst noemde ze haar bij heur naam.

„Hij is er ook nu nog, Josephine. En Hij wil je ook nu nog helpen, den zegen te vinden."

En zooveel menschenkennis had ze bij haar dagelijkschen omgang met de gemeenteleden opgedaan, dat ze zich niet gegriefd voelde, doch dadelijk begreep, toen Josephine ineens opstond en zei: „Ik moet nu gaan."

„Ja, je moet nu gaan. Maar je komt bij me terug, is 't niet? Morgen, overmorgen, wanneer en zoo dikwijls als je wilt . . . . ."

Niet dadelijk ging Josephine den weg naar huis. Ze liep door, tot ze kwam bij wat vroeger een groot bosch was geweest, doch nu bestond uit eiken-hakhout, waaraan 't niet vergund werd tot statige boomen uit te groeien. Aan den kant van den zandweg, mul van wagensporen, zette ze zich op den wat hoogeren berm.

En daar dacht ze over wat mevrouw gezegd had van zegen en van bitterheid. 't Was een veroordeeling van haar vroegere leven, maar ze verzette zich er niet tegen. Ze verlangde alleen, de dingen te kunnen zien gelijk mevrouw ze zag. En ze wist nu ook: dàt mevrouw ze zoo zag was niet een gevolg van een zonnig karakter of een gelukkigen aanleg. Er was strijd voorafgegaan aan dien vrede.

Ook voor zichzelf voorvoelde Josephine den strijd. Doch niet deze vreesde ze; wat haar bang maakte was de gedachte: ik heb te lang mijn

bitterheid tegen alles en allen gekoesterd; ik kan nu niet anders meer worden.

Ze stelde zich tante Mathilda voor, zooals die haar dagen doorging, eenzaam, onbemind. Nu ja, zij, Josephine, had iets verder gezien dan vreemden deden en aan mevrouw Breukers was 't ook gelukt, den weg tot dit gesloten hart te vinden, maar toch zou tantes leven niet veel rijker geweest zijn, als ze minder gelet had op zichzelve; méér getracht had zich in te denken in de behoefte van anderen? Wat ze nu gaf aan liefde was als steelsgewijze en dan nog zat haar verstand aldoor te spotten: „jij ook al! Welja, jij ook al!" Omdat Josephine dit bij zichzelve gevoeld had, zoo vaak ze, impulsief, eens extra lief deed tegen een kind uit haar klas, of, in behoefte aan meevoelen, een enkele maal echt haar best deed zich zóó te kleeden, dat het moeders goedkeuring wegdroeg, doorzag ze haar tante zoo goed.

Zou zijzelve ook niet zoo worden? Zoo moeten worden, omdat haar aanleg 't niet anders vergunde? Voor den schijn zichzelve genoeg, en inwendig aldoor hunkerend, doch te critisch van blik om te aanvaarden genegenheden, waarvan ze de voosheid doorzag?

Verlangen was er in haar wakker geworden en strekte zich uit naar iets anders. Naar dat, wat mevrouw Breuker bezat. Doch zooveel begreep ze wel: in mevrouws leven werkte een andere macht, en daardoor kwam het, dat alles anders was.

Nu wenschte Josephine die macht te kennen.

Ze stond op en ging den weg door 't dorp. Een omweg was het, doch ze dacht er niet eens aan dat tante zou vinden: ze bleef lang weg.

Eén boekwinkeltje was er in 't dorp; er woonden een broer en een zuster in. De man was bleek, roodharig en ietwat sullig; Josephine, die er af en toe een paar ansichten had gekocht, wanneer ze in 't schrijven van een brief geen lust had, dacht vaak: zijn ouders hebben hem zeker hier neergeplakt omdat ze begrepen, dat hij 't in de stad tegen de concurrentie van anderen, niet uit zou kunnen houden. Want van juffrouw Roselaer wist ze, dat hij uit de stad kwam. Z'n zuster was veel bij-de-hander; wanneer Josephine wat lang talmde met het uitzoeken van haar ansichten kwam zij altijd de winkel instuiven, voor de leus iets zoekend. „Ze zal toch niet bang wezen, dat haar broer z'n hart aan mij verliest," had ze vaak spottend gedacht.

Maar nu scheen de zuster niet thuis te zijn, tenminste ze verscheen niet. En Josephine was er blij om; ze meende dat haar boodschap opzien zou verwekken. Want heel vreemd kwam het haar voor dat zij, Josephine Roselaer, die tot hiertoe zoo zelfgenoegzaam haar weg was gegaan, nu in dit kleine dorpsboekhandeltje een Bijbel ging koopen, omdat ze een gevoel had als was ze ondanks al haar zelfgenoegzaamheid verdwaald. En omdat zij, die voor zoover ze zich met godsdienst bemoeid had, steeds de vromen had beschouwd als ander-soortige menschen, nu de logische gevolgtrekking maakte: wanneer wat ik ben me niet meer voldoet, moet ik worden wat *zij* zijn.

Aan tante Roselaer gaf ze wel een verslag van wat mevrouw gezegd had over den brief; ook vertelde ze, dat dominee Breuker blijkbaar niet thuis was geweest, want hem had ze niet gezien. Maar over de rest zweeg ze. Dat moest ze met zichzelve uitvechten.

VI.

Josephine plukte boontjes en rechtte zich af en toe, om zich te koesteren in de zon, die na een paar regendagen dien morgen voor 't eerst weer uit nevel en damp was te voorschijn gekomen. Peinzend zag ze naar de donkere wolkenstoeten, die, als een dreiging, aankwamen, voor een wijle 't zonlicht onderschepten om dan, zelve nu verguld door de weer te voorschijn schietende stralen, verder te trekken. Als onaantastbaar nu, en pralender na de behaalde triumf, prijkte dan weer de zon in het grillig-gevormde vlak blauw, dat de wind voor haar vrijgevochten had.

Opnieuw voelde Josephine zich gedrukt en moe, doch nu vooral naar de ziel. Wel was de terugslag lichamelijk merkbaar, doch niet zoo dat het een reden voor haar zou kunnen worden, langer hier te blijven dan haar verlof duurde. En dit juist was het, wat haar verontrustte: ze zou terug moeten, straks, zonder met zichzelve en met het leven in 't reine te zijn gekomen. En eenmaal weer thuis zouden, vreesde ze, de dagelijksche sleurgang en de weerkeerende kleine onaangenaamheden, waar ze zich nog niet onaantastbaar tegenover wist, haar terugduwen in een strakheid en bitterheid, waarvan ze nu zelf gruwde. Want diep in haar hart waren, schuchter nog, nieuwe gevoelens aan 't ontluiken, maar ze had dat hart te lang gesloten gehouden voor wie haar 't naast waren dan dat ze nu, ineens, de haar vreemd gewordenen een blik zou kunnen gunnen in haar intiemst zieleleven.

Zelfs voor tante Roselaer, met wie ze toch zooveel gemeen had, hield ze verborgen hoeveel tijd ze, op haar kamer, wijdde aan het lezen van den Bijbel die, hoewel hij ook een haar nog vreemde taal sprak, toch ook woorden te over

had die regelrecht doordrongen tot haar innigst zijn en daar een ommekeer wrochten, grooter dan zelfs de scherpe doch goed-gemeende opmerkingen van de uiterlijk-stugge tante vermochten teweeg te brengen.

En dan te denken, dat ze thuis, wanneer ze ook maar iets van dit vreemde merkten, zouden spotten: „verbeeld je, Josephine is fijn geworden. En dat bij tante Roselaer. Wie had gedacht dat er een heilsoldaat in de oude school!"

Josephine kende zichzelve genoeg om te weten, dat spot het zekerst middel was om teere gevoelens bij haar te dooden. En toch hechtte ze al genoeg aan dit nieuwe, vond ze er al te veel troost en vreugd in ook, om te willen, dat het leven bleef!

Zoo sterk waren, onder 't plukken door, haar gedachten bij thuis, dat het haar 't eerste oogenblik niet eens erg verrastte toen ze, opziend door 't opengaan van het hekje, Line den tuin zag inkomen. Pas even later realiseerde ze zich het vreemde, haar zuster zoo, zonder eenige voorafgaande aankondiging, hier te zien. Toen stond ze ook ineens voor haar.

„Er is toch niets thuis? Niets bijzonders?' vroeg ze gejaagd, haar gereserveerdheid volkomen vergetend, en alleen gevoelend hoe ze hoorde bij hèn.

„Nee, alles is best," zei Line geruststellend. En toen, onzeker ineens: „maar we hoorden zoo weinig van je. Je schreef zoo kort telkens. En in 't geheel niet, of je al gauw terug kwam. En toen dacht moeder — of ik vond — we wilden toch wel weten, hòe 't nu eigenlijk was."

Ze verwarde zich in haar woorden, nu Josephine's gezicht, dat straks, in haar bezorgdheid, zooveel uitdrukking had gehad, zich weer verstrakte tot het masker, dat ze zoo goed kende van vroeger, en waarop niets van blijdschap of teleurstelling te lezen viel.

Doch toen Josephine, op haar oude, scherpe toon, haar laatdunkend in de rede viel: „o ja, moeder was zeker bang, dat mijn betrekking me ontgaan zou, als 'k niet vlug genoeg opknapte. Ik merkte dat ook in haar brieven. Maar daarover kan ze gerust wezen; ik voel me nu weer flink en sterk," kleurde een warme blos van verontwaardiging haar wangen, en zei ze, flinker dan ze meestal sprak: „je moet er niet dadelijk dàt inzien, Phine. 't Is toch zoo vreemd niet, dat je eigen zuster eens komt kijken, hoe 't met je is. Of" — verbeterde ze zichzelf, een beetje treurig nu — „'t moest niet vreemd wezen."

„Nee", stemde Josephine, zelf geschrokken dat ze zoo spoedig was teruggevallen in haar oude toon en manieren, gul toe: „'t was leelijk van me. Ik moest blij zijn, dat je kwam. En ik ben dat ook eigenlijk."

En toen Line, verrast, haar aankeek om te zien of ze niet spotte, trok ze haar naar zich toe en gaf haar een kus.

„Geloof je 't nu?" vroeg ze.

't Ontroerde haar, dat bij dit simpel bewijs van hartelijkheid de tranen Line in de oogen sprongen. Ze hadden mekaar thuis ook heusch niet verwend op dit punt, dacht ze.

Gerustgesteld nu omtrent hetgeen op reis wel haar zwaarste zorg was geweest: hoe Josephine haar bezoek zou opvatten (ze had toch werkelijk naar haar zuster verlangd, en het was hàar voorzichtig aandringen geweest, dat moeder langzamerhand gewonnen had voor het idee: ze moest maar eens gaan zien, hoe 't ginds was) uitte Line haar tweede, niet veel lichter wegend bezwaar: „wat zal tante zeggen, dat ik zoo onverwacht kom?"

Josephine kon niet nalaten even te glimlachen en tegelijk medelijden te hebben met Line, die zoo gauw zich schuchter terugtrok, en zeker niet gemakkelijk gewend zou raken aan tantes manier van spreken en zijn.

„Je moet altijd maar denken, dat ze honderd procent beter is dan ze zich voordoet," zei ze bemoedigend.

„Dus jij kunt met haar opschieten," vroeg Line snel.

„Ik geloof, ik houd van haar," bekende Josephine, wel wetend hoe ze met die woorden Line grond onder de voeten gaf. Toen, bijna schalks, wat Line in 't geheel niet van haar gewoon was, voegde ze erbij: „ik zal maar niet probeeren jou mijn manier van met haar om te gaan bij te brengen. Die past toch niet bij jou. Toon je maar, zooals je ben, en probeer dan hoe ze 't opneemt. Beter kan je niet doen. Tijd om aan mekaar te wennen zal je toch wel niet hebben. Zoolang blijf je zeker niet."

„'k Denk, dat ik vanavond nog terug ga," zei Line, een beetje onzeker.

Josephine gaf geen ander antwoord dan „hm". Doch bij zichzelf dacht ze: ze moest al een heel verkeerden kijk op tante Roselaer hebben, als die toestond dat Line twee keer op een dag die reis maakte. Wanneer ze nu haar uitnoodiging om te blijven maar niet zoo inkleedde dat Line, hoe zacht ze ook was, er zich door gekwetst voelde.

Ze vonden tante, als gewoonlijk om dezen tijd, in de huiskamer, en op Josephines voorstelling: „tante, dit is nu Line. Ze komt eens naar me kijken, want ik heb in den tijd, dat ik hier ben, nog niet geleerd zooveel over mezelf te schrijven dat ze er door bevredigd werd," zei ze scherp: „'t werd wel tijd ook, dat er eens iemand zijn belangstelling toonde."

(Wordt vervolgd.)

DE OVERSPELIGE VROUW.

ZE staat nog altijd temidden van de beschuldigers. Haar naam is voor alle tijden haar beschuldiging geworden. Het is geen valsche beschuldiging. Ze is geen treurig slachtoffer van laster. Neen, het bewijs voor haar zonde is geleverd. Ze is op heeter daad betrapt. Doch behoort men haar levensgeschiedenis te noemen naar den nacht der zonde, of naar den morgen der vergiffenis? Is de herinnering der Christenheid nog altijd als de Farizeeërs, die háár stellen in het midden, terwijl de Evangelist Hem stelt in 't midden. Gaat het ook van haar op, ofschoon in geheel anderen zin, dat overal, waar het evangelie zal worden gepredikt in de gansche wereld, daar ook tot hare gedachtenis zal gesproken worden van hetgeen zij gedaan heeft?

***

Jezus' nacht en de nacht der vrouw;.... en de nacht der Schriftgeleerden. Boven den ingang van den nacht aller schepselen staat: ook is de nacht Uwe. God heeft er een recht op. Hij heeft er een bedoeling mee. Hij eischt er rekenschap van.

Er is een nacht van spreken met Nicodemus. Dan dient de nacht om een andere ziel te behouden. En er is een nacht van spreken met God op den Olijfberg. Dan vindt de eigen ziel versterking. Een nacht van heiligheid en gebed, een zich loslaten-aan-God.

Er is een nacht van zonde en lusten. Een nacht van woelende ongerechtigheid, van zich loslaten aan de zonde, aan zichzelf.

Er is ook een nacht van sluipen en loeren. Een nacht van op de teenen wandelend zedenmeesters-gespied. In den nacht zijn de wegen van ieder voor den ander verborgen.

In den morgen kruisen zij elkander. Het is de driesprong der levenswegen, waar Jezus, de Farizeeën en de vrouw elkander aantreffen.

***

's Morgens vroeg in den tempel is Jezus er al, waarschijnlijk in een der zuilengalerijen van Herodes' tempel. Hij vindt er altijd volk, dat naar Hem luisteren wil, terwijl Hij rustig nederzit. Zijn leer is rust.

Daar stuwt een drom aan van druk gebarende mannen, met felle oogen en snijdende stemmen; er zijn er die grinneken met geheim bedoelen; anderen wijzen verachtelijk met den duim naar opzij. Er zijn de overtuigde gezichten van welmeenende deugdzamen, en er zijn de afschuwelijke monden van hen wier zwoele oogen een verborgen plezier verraden om het schandaal. Twee zullen er worden gesteenigd. Wacht even: de vrouw en Jezus. En temidden van die beweeglijke groep mannen gaat er een gestalte, die radelooze angst uitdrukt, handen voor 't gelaat, zich verwerend tegen blikken en woorden.

Daar komen ze met hun geval. De vrouw is een geval voor hen. Een interessant zedelijk geval. Ze is niet een persoonlijkheid voor hen. Ze zien er geen leven achter en geen ziel. Daarom, terwijl zij er zelf bij is, en al hun ruwe, ongevoelige woorden hoort, die haar misschien meer wonden dan de stompen, waarmee ze wordt voortgeduwd, noemen ze het kwaad, dat zij bedreef bij den groven naam. Ze noemen het als 'n formule uit een wetsartikel. Er is geen innerlijke ontroering in hen om haar zonde, de zonde van eene uit hun eigen volk. Hoogstens de hoogmoedige afkeer van menschen, die zelf de kans niet kregen. Daar komen ze, om Jezus te vangen door een zeer concrete vraag, waarop Hij maar ja of neen behoeft te zeggen. Mozes gebood steeniging. En gij? Stelt Hij zich tegenover Mozes, het heele volk loopt te wapen voor de handhaving van Israëls hoogste autoriteit. Dat behoeft geen nader bewijs. Spontaan zal 't volk zich aan hun zijde scharen, als ze met schijn van grond de leuze ontketenen kunnen, die in het boek der Handelingen tegen de apostelen wordt opgeheven: dat Hij de Joden leert van Mozes af te vallen.

Eischt Hij uitvoering van Mozes' wet, waar blijft Hij dan met Zijn zondaarsliefde? Mozes zegt; wat zegt gij? Mozes heeft *ons* geboden en daar houden wij ons nog maar bij; heeft dat gebod voor *U* ook nog wat te zeggen? Bijna triomfantelijk is de gelaatsuitdrukking van hen, die de onontwijkbare strikvraag stellen. Dit zeiden zij, Hem verzoekende, opdat zij iets hadden, om Hem te beschuldigen.

Het gaat bij hen niet over de zonde, niet over de zondares, niet over een heiligen God, enkel over een formeele autoriteit, die werken moet als een machine. Er is geen verslagenheid in of ontroering, 't is louter onbeschaamde uitdaging. Als zij hun hoofden zoo fier oprichten, bukt Jezus zich. Hij gaat schrijven. Jezus schrijft anders niet. Heeft 't ook niet gedaan over zichzelf. Nu doet Hij het, in het zand, de eenige maal, die ons bekend is. Zoo maar wat, schijnbaar onwillekeurig, alsof Hij buiten de discussie staat; Hij doet, of Hij er niet is, of Hij even

weggaat, om hen alleen te laten met zichzelf, om hun geweten aan 't spreken te brengen.

***

Ze verstaan den wenk niet, luisteren in de stilte niet naar de stem van het hart, en gaan door met vragen. Goed. Spreekt het geweten niet meer *in* hen, Jezus wil het geweten zijn *buiten* den mensch, en zoo de innerlijk versmoorde stem weer aan 't werk zetten. Ook door Mozes. Mozes heeft meer zijden dan zij meenen. „De hand der getuigen zal eerst tegen hem zijn om hem te dooden," zoo zegt de Mozaïsche wijsheid in Deut. 17 : 7. De beschuldiger moét de straf mede durven helpen uitvoeren. Wie met de tong veroordeelt, moet 't ook met de handen durven doen. De uitspraak dient om het juridische, rechterlijke, tegelijk in de sfeer van het ethische, zedelijke, te betrekken. „Wie van ulieden zonder zonde is, werpe het eerst den steen op haar." Jezus' woord is volstrekt niet een algemeen voorschrift, maar stelt in dit zeer bijzondere geval tegenover *deze* menschen en *deze* vrouw de quaestie zoo. Het ligt niet in Jezus' bedoeling in 't algemeen rechtspraak onmogelijk te maken, door aan de rechters als eisch voor te houden, dat ze zondeloos zouden zijn, voor ze een vonnis willen vellen. Neen, Jezus wijst hen af, omdat hij juist niet wil dat door hen, als niet-overheidspersonen, een overheidstaak als maatstaf in het persoonlijk leven gebruikt wordt. Jezus' uitspraak heeft betrekking op dit individueele geval. *Ulieden* en *haar* staat er. Ze mogen de zonde in de ander zien, als ze maar niet blind zijn voor eigen kwaad. En dan is het de eerste plicht als mensch tegenover mensch niet het werpen van den steen. Er is geen reden om anderer zonde meer te haten dan die van zichzelf.

***

Weer bukt Jezus zich. Onttrekt zich weer een oogenblik aan het gezelschap, om Zijn woord zuiver te laten uitwerken. Nu is er iets geraakt in hen. „Straks moet *ik* ermee beginnen," denkt ieder en hij maakt van de gelegenheid gebruik om, zonder dat Jezus 't ziet, weg te sluipen. De ouderen kwamen 't eerst in beweging. Zij hadden 't meest op hun kerfstok. Beginnende van de oudsten tot de laatsten. Geen enkele bleef over, al duurde het wat langer bij sommigen.

***

Zoo trekt zich heel het verhaal samen op een ontmoeting van Jezus en de vrouw. En Jezus werd alleen gelaten, en de vrouw in het midden staande.

Zij had daar maar aldoor gestaan, versuft; als ze de handen van het gelaat even wegnam, dan nog bleven de oogen gesloten en het hoofd dook in de eigen schaduw weg. Ze zag er oud uit. De zonde maakt oud. Ieder gevoel in haar was verschrompeld, iedere aandoening verwelkt, haar ziel doorploegd en doorwond van verdriet. De wereld en het leven hadden een doffe eentonigheid voor haar gekregen; zij was er vermoeid van; vermoeid van vreugde en zonde; bijna te oud voor tranen. Nu zal het einde komen. Ze is betrapt, beschuldigd, voortgesleept; reeds gesteenigd met verwijten. De man, die haar wellicht zocht in den nacht, liet haar in den dag alleen. Hij had de stompen en steenen moeten opvangen. En in krankzinnigmakende angstbeelden zag ze al die vingers op haar gericht als stekende lansen, en ze ontwaarde bewegingen van handen, die steenen pakten, en ze hoorde dreigende stemmen, daar stonden ze om haar — ze durfde niet opzien — een heele kring en zij middenin alleen, weerloos, van alle kanten kwetsbaar, daar maakte zich de eerste gereed, ze kromp huiverend ineen bij de gedachte;

Vrouwe! klonk een stem.

Als uit een droom ontwaakt zocht ze met wild-schuwe blikken rond, verbaasd, dat geen mensch te bespeuren was dan die eene vreemde gestalte. die ze nog bijna niet gezien had, en wiens stem anders scheen te klinken dan van de anderen. „Waar zijn uw beschuldigers? heeft niemand u veroordeeld?"

En de eenige, die, zonder zonden zelf, den eersten steen had mogen opnemen, Hij laat den steen liggen en vergeeft. Hij, die het recht tot oordeelen had, spreekt vrij. Als zij zelf het heengaan der beschuldigers heeft opgemerkt, en nauwelijks haar oogen geloovend, het: niemand Heere, heeft uitgesproken, dan zegt Jezus tot haar: Zoo veroordeel Ik u ook niet.

Maar het woord der vergeving doet tevens de roeping tot bekeering uitgaan. „Ga heen en zondig niet meer." De rechtvaardiging schenkt kracht tot heiliging.

Jezus heeft haar tot zich getrokken. Daarna zendt Hij haar van zich, het leven in, de verleiding, het gevaar in. Ga heen. Maar Zijn greep heeft voor goed op haar leven beslag gelegd. Hij heeft haar zonde ontdekt en bedekt die. Dat is het geheim van de ontmoeting met Jezus. In dat oogenblik had Jezus slechts haar gezien en zij slechts Jezus. Hij is vervuld geweest van haar ellende. Hij heeft de zwaarte van haar leven getorst. Zij ontving in sidderenden eerbied Zijn genade, als een eisch en een kracht tot vernieuwing. Nu staat Jezus in het midden.

S.

„DE GROENLANDSE PACKHUYSEN."

AAN het begin van de Keizersgracht te Amsterdam staan drie oude pakhuizen, die omstreeks 1621 werden gebouwd voor de Noordsche Compagnie. Aanvankelijk hebben deze pakhuizen dienstgedaan voor het opslaan van balein en traan, producten van de walvischvangst. Voor de berging van de traan dienden in de benedenruimte groote traanbakken, die een diepte hadden van 4½ Meter en geheel waterdicht waren. Het moet voor dien tijd een buitengewoon knap stuk werk zijn geweest om deze bakken in den vochtigen bodem, of beter in het water, te bouwen. Dat onze voorvaderen heel knappe bouwers waren, daarvan getuigen ook de nog steeds in den oorspronkelijken toestand bestaande trapgevels.

De traan diende behalve voor de zeepfabricage ook voor verlichting. Thans, nu de walvischvangst zijn beteekenis heeft verloren, hebben de pakhuizen een andere bestemming, al dienen dan ook de daarin opgeslagen goederen, zij het in andere beteekenis, in ruime mate voor verlichting. De Groenlandsche pakhuizen zijn thans n.l. eigendom van G. H. Bührmann's Papiergroothandel en zij bevatten derhalve groote hoeveelheden papier, het artikel waarmede onze geheele tegenwoordige samenleving staat of valt. Deze belangrijkste papiergroothandel van ons land maakt zich in het bijzonder verdienstelijk door het propageeren van het gebruik van goed en mooi papier. Veel reclame gaat ongelezen de prullemand in omdat de meeste menschen bij het ledigen van hun brievenbus denken: al weer van die vodden! Was die reclame uitgevoerd op mooi papier in smakelijken vorm, dan zou daarentegen de gedachte opkomen: „wat zou dat zijn?" en de afzender zou meer resultaat van zijn arbeid en zijn kosten zien. Bovendien begrijpt de firma Bührmann en zij zegt het aan wie het maar hooren wil, dat de man, ook de zakenman, en niet minder de vrouw van smaak en beschaving er prijs op moet stellen een mooi briefpapier te gebruiken en dat zij het zullen waardeeren indien ook van den uiterlijken vorm van tijdschriften en boeken een beschavenden invloed uitgaat.

Zoo zijn dan ook in onzen tijd de Groenlandsche pakhuizen nog van belangrijke economische beteekenis.

Gaarne brengen we hier dit „schilderijtje," dat zeker in den smaak zal vallen van al onze lezeressen. En dat niet alléén om de historie, die aan deze pakhuizen is verbonden.

BOEKENSCHOUW.

WE zijn eerst in de neutrale zône. Gebr. Kluitman te Alkmaar zond ons enkele meisjesboeken toe. Deze firma geeft werkelijk iets goeds en waar wij zelf, wat speciale meisjeslectuur betreft, zoo karig bedeeld zijn, kunnen we van deze boeken profiteeren.

Het staat er eigenlijk zóó mee, dat er wel vraag is naar christelijke meisjesboeken, maar dat het *aanbod* gering is. En dat heeft ook al weer zijn oorzaken. Een christelijk uitgever heeft uit den aard der zaak een veel kleiner debiet dan een uitgever van neutrale lectuur. En dan.... waar zijn onze schrijfsters en schrijvers? Het is heel moeilijk, copy voor een *goed* meisjesboek machtig te worden. Gewoonlijk zijn we wel een beetje zwaar op de hand. Wij begrijpen nog te weinig, dat het noodig is, een *smakelijk* boek te geven. Daarom kan zulk een boek toch nog wel *christelijk* zijn. We hebben noodig een blij, opgewekt, christelijk jeugdleven en.... lectuur die zich daar bij aansluit. En dit verstaan we nog maar zoo slecht. Van een blij, opgewekt jeugdleven hebben we nog lang niet altijd het juiste begrip en hoe zouden we dan voor lectuur kunnen zorgen. waarin dat blije leven tot uiting komt?

Nu hebben we er volstrekt niet tegen, dat onze meisjes ook eens een *neutraal* boek lezen, als het overigens goed is.

Maar men zij voorzichtig.

Gebr. Kluitman zonden ons toe: *Joosje* door *H. Brinkgreve*. Dit is meer een boek voor kinderen. Het kan voorgelezen worden ook en wij kunnen het wel aanbevelen.

Een boek voor de grooteren is: *De oudste van een leutig Troepje* door *Nanda*.

Er zijn enkele uitdrukkingen in dit boek, die we gaarne gemist hadden. Meisjes, die zich ieder oogenblik bijna „dood lachen," vinden we nu niet zoo bijzonder. *Beschaafd* is dit in geen geval. Overigens, we hebben hier te doen met een prettig verhaal. Stel je maar voor, meisjes, die met elkaar een huishouding opzetten en die, ontslagen van strenge tucht, zich nu eens heerlijk vrij voelen. Wat moet daarvan terecht komen? Er komt dan ook niets van terecht, maar elke dag brengt eigenlijk zijn ongelukken. Een avontuurlijk reisje naar Amsterdam wordt gezellig verteld. Het slot van de historie is, dat er een juffrouw voor de huishouding komt, die de meisjes weet te winnen. Ze hebben geleerd, ze zijn een beetje wijzer geworden.

Men moet dit boek nu niet te ernstig nemen. Van overdrijving is het niet geheel vrij te pleiten en zoo nu en dan zeg je eens: Nu ja, dat *staat* er nu wel, maar ik *geloof* er niet veel van. Toch, 't verhaal is smakelijk verteld en de lotgevallen van de jonge meisjes zullen menigeen een genoeglijk uurtje bezorgen.

Een andere uitgave van Gebr. Kluitman is: *Zonnekind* door *Felice Jehu*. 't Is een verhaal van een rijk meisje, dat haar vader, als er tegenslag in zaken komt, een verre reis ziet ondernemen en met haar moeder en verdere familie 't prachtige huis moet verlaten, om in de stad in een benauwd huisje te worden opgesloten.

Vader noemde haar steeds: Zonnekind. Maar die naam verdient ze niet altijd. En nu wordt in dit boek verhaald, hoe ze er langzamerhand naar gaat streven, niet alleen „zonnekind" te *heeten*, maar het ook te *zijn*.

Een christelijk schrijver zou dit geval natuurlijk anders behandeld hebben, maar 't boek is goed en we zouden het kunnen aanbevelen, als niet enkele dingen het minder geschikt maakten. Er zijn uitdrukkingen in, die gemist konden worden.

Wij hebben er voorts niet op tegen, dat er een zeer modern meisje ten tooneele wordt gebracht, want de schrijfster doet dit met een paedagogisch doel, maar 't danspartijtje zouden we toch heel graag gemist hebben.

Wat zijn jonge meisjes, zooals in dit boek, toch arm. En wat *konden* ze rijk zijn. Dat is de slotsom, waartoe we komen.

De uitgever zorgde voor een goede uitvoering. Zijn boeken zien er zoo smakelijk uit, dat je er als vanzelf naar grijpt. Wat een groot voordeel is.

Van geheel anderen aard is: *Langs Nijl en Jordaan*, reisindrukken van *Ds. R. E. van Arkel*, *Dr. G. P. Marang en Prof. Dr. A. Noordtzij*. D. A. Daamen's Uitgeversmaatschappij te s Gravenhage zorgde voor een pracht-uitvoering. Wat een mooie foto's. En wat een prettige druk. 't Boek zelf behoeven we niet aan te bevelen. Nijl en Jordaan, 't zijn de beide rivieren, die elk meisje van christelijken huize kent. En wie zou niet gaarne een reisbeschrijving lezen, die toch vooral het Heilige Land betreft? Wie zou ook niet gaarne zich toevertrouwen aan zulke goede gidsen? We hopen, dat dit boek door onze meisjes zal gekocht en gelezen worden. Ze hebben er iets aan voor jaren. En ze zullen er ook hun bijbel beter door leeren verstaan.

Van de firma G. van Wees en Weiss te Zeist ontvingen we enkele nieuwe uitgaven.

We noemen: *De nieuwste Wolbekleeding voor Dames, De nieuwste Wolbekleeding voor Kinderen, Heerenvesten, Pullovers en Truien* en *Het maken van Lampekappen.*

De firma Wees en Weiss maakt zich jegens onze dames verdienstelijk. Want, het moet gezegd, die handwerkboeken zien er prachtig uit. En ze zijn practisch ingericht ook, als we de dames gelooven mogen, die wij er over spraken. Zulke boeken waren er toch zóó vroeger niet. De mooie illustraties geven al dadelijk een idee van wat bereikt kan worden. Dames, die gaarne iets cadeau geven wat ze zelf gemaakt hebben, kunnen hier een keus doen. Men kan dan òok de kleuren kiezen naar eigen smaak en is niet afhankelijk van alles, wat in den winkel verkocht wordt. We geven hier uit *De nieuwste Wolbekleeding voor Dames* een afbeelding van een sjaal van filet met franje. Men ziet, dat men iets fraais kan maken, als men van de handwerkboeken der firma gebruik maakt. Bij uitzondering geven we nu eens enkele prijzen. *De nieuwste Wolbekleeding voor Dames* kan men koopen voor f 0.45; *De nieuwste Wolbekleeding voor Kinderen* voor f 0.25; *Heerenvesten, Pullovers en Truien* voor f 0.45 en *Het maken van Lampekappen* voor f 0.30. Men zal toestemmen, dat dit zeer goedkoop is.

Wat het laatstgenoemd boekje betreft, de werkteekeningen zijn duidelijk en eenvoudig en men kan werkelijk iets goeds maken.

Wij denken zoo, dat heel wat dames deze boekjes zullen koopen. En daar zullen ze goed aan doen. Want wat *maken* kun je altijd, maar een practisch gebruiksvoorwerp maken, iets, dat werkelijk te gebruiken is dus, dat is moeilijker. En dat is toch noodig. De letterlappen in lijstjes zijn uit de mode gelukkig.

K.

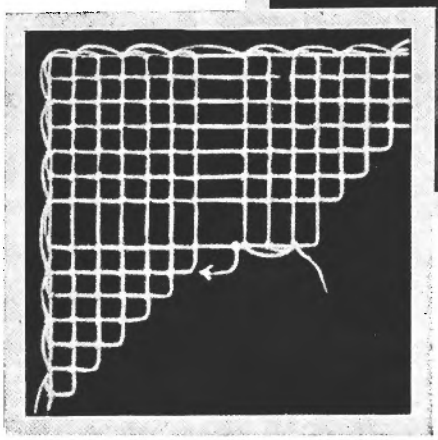

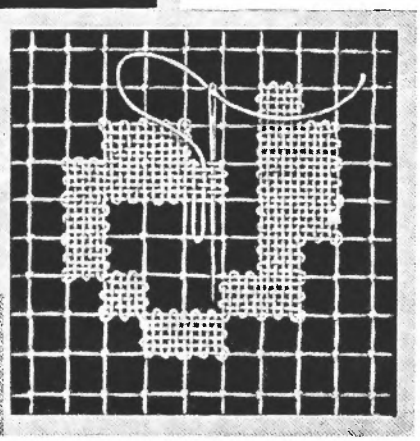

Rechts: het stoppen van het patroon.

Links: gedeelte van het knoopwerk voor den rand.

ANDANTE CANTABILE.

HET was heel warm. De stilte van een heeten Meimiddag lag over het land; geel schitterden de boterbloemen in kwistigen overvloed in het hooge zachte gras; het sintelweggetje trok een zwarte kronkelende streep door het bloeiende land.

De knotwilgen, scheef uitgebogen, spiegelden in het stille groene water van de slooten; daar dreven groote witte kussens op van waterranonkels; soms dook ineens een kikker van den graskant met een doffen plomp in het riet.

En hóóg, héél hoog, verloren in het schelle schitterende blauw van den zomerhemel, stond een leeuwerik, en zijn fijne vroolijke jubelen trilde door de stille lucht.

Er kraakten voetstappen op het weggetje — een jongen en een meisje kwamen langzaam gedrenteld van het haltetje midden in 't land, waar 't zwarte paadje begon — in de verte jachtte het locaaltje verder, stootend en rinkelend, een witte rookpluim slierde er achteraan.

De jongen, groot en hoekig, liep met langzame slenterpassen, schoppend uit verveling tegen alle steentjes, die hij voor zijn voeten vond — hij leek linksch en als verlegen met zijn lange armen en beenen — twee tasschen droeg hij onder zijm arm.

Het meisje was klein en tenger, met de fijne gracie van prinsesje in haar gang en gebaren, in de onbewuste fierheid, waarmee ze haar klein hoofdje omhoog hief. Zij had groote grijze oogen, met een schalksch lichtje er in, en krullig goudblond haar sprong uit 't roode mutsje tevoorschijn, en viel in twee zware glinsterende vlechten naar voren.

Ze kwamen allebei uit de stad — zij van de huishoudschool, hij van 't gymnasium — en maakten hun dagelijksche wandeling van 't haltetje langs 't kronkelweggetje naar 't dorp. —

„'k Wou, dat ik vacantie had", pruilde 't blondje op eens, na een droomerig zwijgen, en schudde opstandig haar gouden kopje.

„Wel?" vroeg de jongen verstrooid, opschrikkend uit zijn gepeins. „Wat zijn jullie meisjes toch lui . . ."

„'t Is ook zoo gloeiend", pruttelde ze weer. „En k heb zoo onwijs veel op gekregen voor morgen. Zes bladzij's recepten overschrijven." Ze zuchtte.

„Wil ik 't voor je doen, Cis?" kwam hij dadelijk, goedhartig.

„Jij!" ze schaterde 't uit. Dan goedig zei ze er dadelijk overheen: „'k Zal zelf wel doen, hoor Kees, 't was maar gekheid. Gunst, d'r kwam 'n complete opstand van — de heele school stond overeind als ze t wisten, dat 'n mijnhéér . . . .! 't Zou anders niet kwaad voor je zijn", plaagde ze weer. „Hoe echt voor je moeder, als jij verstand had van rooie kool koken, zeg — en andijvie . . ."

„Ik éét ze liever", vond Kees nuchter.

Weer viel er een stilte. Ciska wond peinzend de krullende einden van haar vlechten om haar wijsvinger.

„Over twee maanden ben ik er toch af, misschien", zei ze ineens. Kees schrok — keek haar aan van op zij, met plotselinge onrust.

Daar was 't! Al sinds Zondag had hij er over loopen piekeren; toen had dominee 't van den kansel af meegedeeld, vóór den zegen: dat hij een beroep had ontvangen naar de gemeente van — Kees was opgeschrokken uit zijn beschouwing van een speelschen zonnestraal, die een mooi glanzend plekje op de donkere zerken deed schitteren — en met een vaag gevoel van dreigend onheil had hij den naam van de roepende gemeente opgevangen. Maar dat was n stad, 'n gróóte stad — zoo n beroep had dominee nog nooit gehad. Als-ie 't eens aannam! En vóór den zegen hadden zijn oogen nog even de dominee s bank gezocht, waar zijn blond vriendinnetje zat, naast haar moeder. — De pastorie leeg. Ciska weg, voorgoed, naar de stad — Kees had van den zegen niet veel verstaan.

Thuis had hij er over hooren praten, over „het beroep" — Vader was ouderling en een man van gewicht in de gemeente. En Kees, verscholen achter zijn boek, had gespannen geluisterd, en zijn onrust was gegroeid met elk woord van Vader. Die bekeek de zaak van den practischen kant: „Een dorp bleef tenslotte een dorp, hè, en dominee was net 'n man voor zoo'n groote gemeente. — Nou, en achteruit ging hij er ook

niet van — let er op, wat ik zeg Moeder, hij gáát!" En Kees was weggeslopen; de kamer uit, niet meer hoorende Moeders zacht woord van bedenking er tegen in — Moeder, die meer den geestelijken kant zag.

En sindsdien had Kees als 'n schrikbeeld achtervolgd de sarrende gedachte: Ze gaan weg, ze gaan natuurlijk weg! En er was 'n verzet in hem wakker geworden, des te heviger naarmate hij 't tegen niemand zeggen kon: Néé — 't mocht niet — 't zou niet. Ciska hoorde hier — hier moest ze blijven. t Was immers onmogelijk, dat hij haar niet meer zien zou, 's Zondags, in de deftige donkere kerkbank, net een oud schilderijtje, met haar witte jurk en haar goudblonde vlechten — dat hij haar niet meer zou hooren zingen, de aardige Fransche liedjes, van d'r grootmoeder geleerd — dat hij alléén de saaie reis van en naar de stad zou moeten maken. Kees was die week nog stiller geweest dan anders — was verstrooid en knorrig — altijd maar met zijn gedachten ronddraaiend om dat eene, dreigende: het beroep. — Zeven jaar geleden was ze in 't dorp gekomen, als n klein beweeglijk blond ding van even acht — hij was toen tien — en Kees herinnerde zich nog levendig de verbazing, waarmee hij haar had aangestaard, toen ze uit zijn vaders tilbury pardoes op den grond sprong, de blonde krullen zwierend om haar gloeiend gezichtje. En over 't tuinhekje heen hadden ze den volgenden dag vriendschap gesloten — op kindermanier. „Hoe heet jij? Kées? Hè wat leuk — zoo heet pappa ook. Ik heet Ciska — Francisca eigenlijk, maar dat is te lang. En papa zegt altijd maar zus". Dat was 't begin geweest; samen waren ze naar school gegaan, samen gingen ze met 't lokaaltje nu elken dag naar de stad, — Kees waakte over haar met de goedige trouw van een hond — droeg haar tasch, schreef werk voor haar over, en deed braaf mee aan de algemeene gewoonte om t kleine prinsesje Goudhaar te verwennen. En Ciska bleef er dezelfde onder, altijd vroolijk als 'n leeuwerik, eenvoudig en zacht, met Kees omgaande als met haar vriendinnen op school, hem wakker schuddende uit zijn gewone stijve stugheid met jolige plagerij, grappige verhalen van school.

En nu zou dat uit zijn — ineens. Want dat dominee weg zou gaan, stond bij Kees al vast. En daarom dreef dat losweg-zoo-zeggen van Ciska het bloed naar zijn gezicht.

„Hoe bedoel je?" probeerde hij onbevangen te vragen, maar hij voelde zijn hinderlijk kleuren. Ze keek niet — gelukkig.

„Och," ze schokte even met de schouders. „Als pa 't beroep aanneemt . . ."

Kees beet zijn tanden op elkaar. „Zou hij 't doen, denk je?" Zijn onrustige oogen verslonden haar fijn gezichtje — ze hoorde den scherpen klank in zijn stem niet.

„'k Weet niet," aarzelde ze, bang om teveel te zeggen. Mocht ze er over praten? „'k Weet er niks van, hoor!" sneed ze haastig alle verdere vragen af. „Maar àls pa 't aanneemt . . ."

„Ja natuurlijk," zei Kees, om wat te zeggen, al wist hij zelf niet, wat er natuurlijk was.

En met 'n wreed welbehagen ging hij verder toen ze zweeg: „'t Zou voor je vader wel 'n heel verschil zijn, hè? 'n Stad. — 't Is hier toch maar 'n dorp . . ."

Met 'n lichte verwondering keek ze hem aan — een fijn rood vloog over haar gezichtje — wat zei hij dat raar.

„Natuurlijk!" zei ze, trotscher dan ze bedoelde. „Dat scheelt 'n heel stuk."

Waar wou hij toch heen?

„En dan is 't voor jou ook veel gemakkelijker," vorschte hij verder, bruusk over zijn gewone verlegenheid heen.

„Wel?" vroeg ze, schoon ze hem heel goed begreep.

„Dan hoef je niet meer zoo heen en weer te trekken immers — d'r zal daar óók wel 'n huishoudschool wezen."

Ze ging er niet op in. „Ja, dat zal wel," beaamde ze rustig. Kees beet zich op de lip — hij schopte nijdig tegen een steen — rrt! vloog die met een vaart den weg over — de sloot in. —

Ze waren nu vlak bij 't dorp — daar had je de boomen van de dorpsstraat al.

Een kalf, vlak aan den slootkant, hief den kop op bij hun nadering — een mooi wit en zwart geplekt beest was 't, met groote goedige oogen. Ineens loeide het, met den kop vooruitgestoken. — „Mormel!" schrok Kees nijdig. Ciska lachte: „Knap gedaan, hoor!" toen 't kalf, met logge sprongen van de sloot weghuppelde. Dan keek ze tersluiks naar 't sombere gezicht van Kees, die aandachtig naar den grond voor zijn

voeten liep te turen. Wat mankeerde die jongen vandaag?

In de dorpsstraat was 't koel en stil — onder 't dichte dak van zware bloeiende kastanjes. Vier slagen klepelden door de stilte hoog van t grijze torentje. De kerk stond open — een koperen kaarsekroon hing te schitteren in 't binnenstroomend zonlicht.

Uit de school klonk helder-op een psalmwijs door de open ramen:

Laat bij uw harp de psalmen hooren,
Uw juichtoon geev' den Heere dank!

Ciska's oogen begonnen te schitteren; ze haalde diep adem. Het was allemaal zoo bekend, zoo gewoon — ze hoorde het haast iederen dag, als ze thuis kwam. En toch was 't, of ze 't nu pas voor 't eerst goed zag — de statige boomen, met al die witte kaarsjes — de oude verweerde steenen pomp midden op 't plein, met zijn grijnzenden leeuwenkop — het mooie grijze kerkje — vaders kerk, zei ze altijd, toen ze klein was. — Wat was dat allemaal mooi en vertrouwd. En nu ging ze misschien weg — voorgoed. — Dan moest ze dat alles missen, ruilen voor wie weet wat 'n drukke straat, met herrie van fietsen en auto's — en een leelijk stadshuis. — Ze zuchtte. Daar was 't hekje van den pastorie-tuin — Ciska stond stil.

„Hier is je tasch," zei Kees stug, verbijtend met moeite zijn felle teleurstelling, dat ze niets gezegd had, heelemaal niets — dat 't haar spéét of zoo. — Alle meisjes waren toch eender.

„Dank je," zei ze schuw. Ze draalde met 't hek opendraaien — daarachter lag de tuin, met 'n geurende weelde van bloeiende seringen — gouden regen stortte zich in stralenden overvloed over den tuinmuur.

Even stonden ze elkaar verlegen aan te kijken, zij met 'n kleur op haar mooi gezichtje — zoekend naar woorden, plotseling begrijpend zijn scherpheid van daareven.

„Zou je 't erg — naar vinden — als we weggingen?" waagde ze dan, gloeiend van verlegenheid, maar toch iets van de oude schalksheid in haar oogen.

Hij keek haar recht aan.

„Natuurlijk," zei hij dan eenvoudig — zijn toon deed haar de oogen neerslaan.

Ze duwde het hekje open, dat knarste op zijn scharnieren. Dan zei ze, ondeugend, over haar schouder: „Ik ook!"

Zijn gezicht klaarde op als bij tooverslag. Hij greep het hek vast: „Jij ook?"

„Ja, ik ook!" Ze schudde haar vlechten naar achteren. „Dag Kees!"

„Dag Cissie!"

Klap — viel het hekje dicht, en met een kleur als een pioen trippelde ze 't paadje af, tusschen de witte en paarse seringen.

Kees kwam fluitende thuis.

RIE VAN R.

KRITIEK VAN JONGEREN.

„WAT wij jongeren, van de ouderen vragen, is bovenal, dat zij zullen *beleven*, wat ze belijden." Zoo sprak onlangs iemand zich uit tegenover mij, en zóó kunt ge het hooren, wanneer ge luisteren wilt naar hetgeen de jongeren zeggen. Hun kritiek treft minder de belijdenis, dan het leven.

Duidelijkheidshalve voeg ik hier even tusschen, dat ik met „de jongeren" niet bedoel een bepaalde groep; nog minder jonge belijders van een bepaalde kerk, maar dat ik dit vragen naar een beleven der waarheid zie als eigenschap van al wie jong is en het leven ernstig neemt.

De jeugd is radicaal en absoluut; ze duldt in wie haar leiding moeten geven of meenen te kunnen geven, geen halfheid. Ze dweept, of ze verwerpt. Alles ten volle. Persoonlijke eigenschappen, karakter, volksaard, kunnen dit absolute eenigszins temperen, zoodat het niet in die krasse vorm uitgesproken wordt, iets ervan leeft toch in het hart van al wie jong is, en het leven niet wil zien als een gebrokenheid, maar als een eenheid. En ik aarzel niet het uit te spreken, dat ik wenschte: iets méér hiervan mocht ons bijblijven bij het ouder-worden. Wanneer het ons wat minder gemakkelijk viel erin te berusten, dat een christen altijd blijft beneden het ideaal, dat hij zichzelve stelt, omdat hij immers in dit leven slechts heeft een beginsel van heiligheid; wanneer we iets beter aanvoelden, als we de diepe en de teere waarheden van het christendom uitdragen in de wereld, in welk een flagrante strijd daarmee vaak ons leven is; wanneer we minder schermden met woorden, en méér trachtten naar daden, o neen, we zouden niet *alle* jongeren winnen, want ook in hun hart leeft de vijandschap tegen God, tenzij genade die overwon; — maar we zouden toch voor heel wat jongeren den strijd om in te gaan minder zwaar maken. Dat er zooveel sympathieke ongeloovigen zijn, moge ons tot dankbaarheid stemmen; de tegenstelling hiervan: dat er zooveel on-sympathieke christenen zijn, doe ons steeds onszelf ernstig onderzoeken: behoor ik soms tot hun getal?

Het verschijnsel, dat ik hierboven noemde, beperkt zich niet tot de jeugd van één land. In „Jugend aller Welt" werd een lijst van vragen gepubliceerd, opgesteld door het wereldcomité van de C. V. J. M. Hieronder was deze: „Zijt gij van meening, dat volwassenen den ontwikkelingsgang der jeugd verstoren?" Het antwoord hierop luidde: „Ja en neen. Ja, er zijn veel oudere menschen, die door hun voorbeeld een slechten invloed uitoefenen, en daardoor idealen verstoren, en storend in de ontwikkeling ingrijpen. Men zou zelfs kunnen zeggen, dat het „neen" zeer klein is. Er zijn verschrikkelijke afgronden van slecht voorbeeld, ja van directe verleiding. Dit gebeurt van de zijde der ouderen bewust en onbewust. Leeraars en professoren werken bewust of onbewust verderfelijk. Deze storen niet slechts de ontwikkelingsgang, maar maken iedere ontwikkeling onmogelijk.

De manier, waarop hier jongeren zich uitspreken over anderen is wel een kenmerkend iets van onzen tijd. Niet, dat de jeugd vroeger kritiekloos was, doch men zou zich niet in het publiek zoo hebben geuit. Men behield meer den vorm van eerbied. Onze tijd is mee hierdoor gekenmerkt, dat men uiterst bang is voor leege vormen. Men noemt dit dan „eerlijkheid'. Hierover zou ik eerst wel iets willen zeggen. Jan Ligthart vertelt van een jongen, die altijd precies zei wat hij dacht. Z'n moeder vond dat eerlijk. Doch toen ze eens een vriendin van de moeder tegenkwamen, die aan 't jongetje vroeg: „kom je nog eens bij Marietje spelen?" en 't ventje antwoordde: „nee, ik vind Marietje een erg vervelend kind," vond zijn moeder die uiting van eerlijkheid toch ook wel erg vervelend. Ze peinsde dus over de vraag: of eerlijkheid dan niet steeds als een deugd beschouwd moest worden. Tot het leven zelf haar antwoord gaf. Want er kwam bij haar jongetje een nichtje logeeren, dat even onomwonden haar meening over neefje ten beste gaf als de jongen zelf dat gewoon was te doen over anderen en toen gevoelde hij zich gegriefd. En terecht, want het nichtje beschouwde de dingen enkel van *haar* standpunt en nam niet de moeite zich te verplaatsen op het zijne. Evenmin als hijzelf dat vroeger deed ten opzichte van anderen.

Zoo ongeveer staat het met bovenbedoelde „eerlijke" kritiek. Helaas, ze is niet steeds ongewettigd. En dit eene moeten we vasthouden: wanneer een daad verkeerd is, dan blijft ze verkeerd, onverschillig wie ze beging.

Doch er is tweeërlei kritiek: één die opbouwt, en één die wondt. En nu ben ik bang dat wij allen, ouden zoowel als jongen, ons teveel bezig houden met de kritiek die wondt.

Wanneer alleen *menschen* hiervan de dupe werden zou het nog niet zoo erg zijn. Maar wanneer die kritiek wordt geuit ten aanhoore van hen, die al te gaarne het kwaad gerucht van de christenen willen verbreiden, of wanneer ze dient om eigen afkeer van wat God in Zijn Woord ons stelt tot wet en norm, te maskeeren, dan wordt het anders.

Me dunkt, we mogen aan eerlijke en daarbij geoorloofde kritiek, wel deze drie eischen stellen; in de allereerste plaats deze: dat ze werkelijk de eer van God bedoelt. Dat er, wanneer er zwarte plekken in het leven van christenen worden aangewezen, in het hart rouw is, wijl daardoor God wordt gelasterd.

Ten tweede moet het zijn een kritiek, geboren uit liefde. Liefde tot God, maar ook liefde tot den naaste. Liefde zonder kritiek bederft, maar kritiek zonder liefde doet dit evenzeer.

En als derde eisch voeg ik hierbij: men moet trachten, den bekritiseerde recht te doen. Inkomen in *zijn* aanschouwing van de dingen; in zijn moeite en strijd.

Wellicht is dit laatste, gezien het verschil van levensaanvoeling tusschen jongeren en ouderen, nog het moeilijkst.

Ik zou niet over deze dingen geschreven hebben in ons blad, wanneer alleen *dit* gevaar bestond: dat ouderen door de kritiek van jongeren gegriefd werden en pijn leden, onverdiend soms. Er bestaat echter een ander gevaar, dat ik grooter acht en wel dit: dat jongeren door hun eigen kritiek zich gedrongen zullen voelen een godsdienst „die maar huichelaars kweekt", zooals de term luidt, den rug toe te keeren. En voort te leven naar de begeerten en lusten van hun eigen zondig hart. Dan wordt hun eigen kritiek voor henzelf doodelijk, wijl te zien op menschen, die immers steeds onvolkomen en onvolmaakt blijven, en niet op God, den Volmaakt Vlekkelooze.

Het is daarom dat ik ieder, oudere zoowel als jongere, zou willen smeeken: zie toe dat ge niet op deze wijze slachtoffer van uw eigen kritiek wordt.

Daarom behoeft men niet kritiekloos te zijn. Maar wel bedenke men, dat men, waar men kritiek uitoefent op de zonde, medelijden met de zondaars moet hebben, opdat men ook zoo iets vertoone van het Beeld van Hem, die kwam, om *zondaren* tot bekeering te roepen en die, bij alle scherpte tegen de zonde, zich over zondaars erbarmde.

Wanneer men dit bedenkt, stelt men zich ook, vóór men met zijn kritiek begint, zelf onder de tucht van Gods Woord. En dat is het eerste, wat gedaan moet worden, als men 't verkeerde wil bestrijden.

J. M. W.—W.

Mimi. *Foto van D. F. Eberhardt, Baarn.*

LANGS DE WEGEN.

IK weet 't niet, maar er schijnt nogal heel wat te klagen te zijn tegenwoordig. Je kunt geen krant in handen krijgen, of er wordt gekermd over dit en over dat.

Zeggen, dat de mopperaars geen gelijk hebben, kún je meestal niet. Ze hebben vaak gróót gelijk.

In „De Haagsche Post" zingt Mr. Van Rossum 'n klaagzang.

Er is te weinig *vertrouwen* op de wereld, beweert hij.

„Zouden we elkaar nu eindelijk niet eens een beetje kunnen leeren vertrouwen?" zoo klinkt 't al in 't begin van zijn „Surprise".

„Overal en te allen tijde worden we gewantrouwd, bewaakt en gecontroleerd . . . Het heele leven is vastgelegd in een contracten-systeem, tot op het kleinste woord doorproefd . . . We hebben 'n ziekte-manie van sleutels en afgesloten kasten en laden, omdat we elkaar voor geen cent vertrouwen. Dat is de eenvoudige, groote, droevige waarheid."

De schrijver denkt b.v. aan het uitgebreide contrôle-stelsel bij de Spoorwegen.

„Als ik met den trein op reis ga, ontmoet ik niet minder dan vier menschen die er voor zijn aangesteld me als een mogelijken oplichter te ontmaskeren. Eén knipt mijn kaartje aan het station, twee in den trein, een vierde vangt me op aan het station in Amsterdam . . . . .

. . . . . Er wordt bezuinigd, bezuinigd, maar er wordt niet bezuinigd op de contrôle. Men is van oordeel, dat de geringste verzwakking in het contrôle-systeem op onze eerlijkheid ons de gelegenheden geven, die den dief maken. Ware deze redeneering onjuist, dan had men al lang een kans gewaagd met het groote, vrije *vertrouwen*, dan had een proefneming kunnen uitwijzen of de zoogenaamde oneerlijkheid van het menschdom niet tot veel geringer schaden leidt dan de ongehoorde onkosten van de duizenden kaartjes-knippers en controleurs. Men heeft het

niet geprobeerd omdat het begoochelend wantrouwen van jaren een atmosfeer heeft geschapen, waar niemand een ander meer vertrouwt."

„In elk hotel is een systeem uitgedacht om te verhoeden, dat ik stilletjes zonder betalen verdwijn. En geen enkele directeur vraagt zich ooit af of die zoogenaamde oneerlijkheid niet een groote uitzondering vormt die gerust als kwade kans kan worden gewaagd. Aldus zijn de voorbeelden tot in het oneindige te vermenigvuldigen" ....

„Toch is er ook een andere levenshouding mogelijk. Ik heb in het buitenland kennis gemaakt met etablissementen, bijv. eet-etablissementen, waar een ieder geacht werd den juisten prijs van zijn consumptie in een gemeenschappelijke kassa te deponeeren. Hier was geen enkele contrôle; ieder wisselde zijn geld uit den aanwezigen voorraad. Hier had iedereen zich rijk kunnen eten ... En wat was het resultaat? Er was vertrouwen gegeven, er werd vertrouwen ontvangen. Nooit werd er een cent gestolen of gesmokkeld, iedereen betaalde prompt en eerlijk het verschuldigde. En we vragen: is het menschdom wel zoo oneerlijk als de groote wijsheid van den rechtstaat het voor zijn lieve onderdanen heeft vastgelegd? We betwijfelen het ... Druk den menschen het vertrouwen als een bijzonder compliment in de hand en zie naar de resultaten. Ze zijn dit alles zoo absoluut niet gewend dat ze zich hoogelijk gevleid zullen voelen en dit geschenk als een groote kostbaarheid in zich zullen opbergen. Geeft volmaakt en zuiver vertrouwen en het zal u worden teruggegeven. Persoonlijk heb ik altijd getracht mijn medeburgers op deze wijze tegemoet te treden en altijd heb ik er de goede vruchten van geplukt."

Wat de „toepassing" van dit artikel betreft, daar ben 'k het van harte mee eens. Alleen — 't kan aan mij liggen, maar ik heb de contrôle bij de Spoorwegen nog nooit als 'n beleediging of als 'n blijk van wantrouwen jegens mij persoonlijk opgevat. 'n Enkele maal kon 't optre-

Hollandsche Nieuwe. *Foto van D. F. Eberhardt, Baarn.*

den der beambten wel eens iets soepeler gewenscht worden, maar over 't geheel kan ik 't toch de Directie der Spoorwegen niet kwalijk nemen, als ze zekerheid hebben wil dat wie van haar diensten gebruik maakt daar ook voor betaalt.

Echter — vertrouwen is iets heel moois en teers. Men kan veel en veel beter te *veel* vertrouwen hebben, dan te *weinig*. Wie te *veel* vertrouwt kan eens een keer teleurgesteld worden, maar wie te *weinig* vertrouwt ontzegt zichzelf vrijwillig een gròòten schat.

De „Dameskroniek" schrijft over „Kerstfeest." En ja, als dit stukje onder de oogen van mijn lezeressen komt, ligt December al weer een flink stukje achter den rug.

Toch, omdat 't me zoo trof dat de waarschuwing ook van *die* zijde komt, kan ik 't niet nalaten, een gedeelte over te nemen.

't *Is* ook verschrikkelijk, zooals in onze steden de Christelijke feestdagen gevierd worden. Dat moèt ieder weldenkend mensch tegen de borst stuiten.

„Helaas wordt Kerstmis in bepaalde kringen meer en meer een gelegenheid om eens flink feest te vieren. De meest zonderlinge menschen „doen" tegenwoordig aan het Kerstfeest. Wat ze er aan „doen" is een tweede, maar ze „doen" er aan. Kerstmis is een religieus feest. Het wordt echter door velen gevierd als een tweede Sinterklaas. Een gelegenheid om eens fijn pret te maken. Om uit te gaan. Om lekker te eten en te drinken. Om elkander cadeautjes te geven. Elke gedachte aan de werkelijke beteekenis van Kerstmis blijft daarbij verre.

De residentie was deze weken weer op vele plaatsen bezet door een Kerstboomenmarkt. Daar liggen de gesneuvelde boomen, geurend-groen, zóó uit de versche, stille natuur naar de woelige en troebele stad gesleept.

O! als menige dennenboom eens vertellen kon, vertellen.... hoe hij uit verre, stille bosschen, midden tusschen lotgenooten, werd weggehaald — het bosch van de stormende winden en van de pure sneeuw, het bosch van de heilige stilte en van den zuiveren eenvoud — en overgebracht naar de stad, naar een kroeg, waar de walm van jenever om 'm heen hing en waar de menschen zaten in rumoerige en banale vreugde. Want wie heeft er, tegenwoordig, al geen Kerstboom, groote of kleine? En daarom wordt de aanvoer vrijwel ieder jaar grooter.

Kijk, m'n slager heeft z'n étalage óók al opgesierd. Z'n leverworsten zitten in den hulst en z'n rolpens-flesch draagt een versiering van maretakken. Bij m'n kruidenier is de Deventer-koek toepasselijk gedecoreerd en tusschen de nieuwe pruimedanten flonkeren de roode bessen. En denkt ge, dat m'n wijnhandelaar zou achterblijven? Zie eens, z'n pikante „oude-genever" ligt op een bed van dennengroen, z'n super-fine cognac wordt geadeld door sierlijke takjes hulst, z'n zachte anisette, als boter op de tong, heeft een smaakvolle versiering van roode tulpen, terwijl een lieve verzameling Bock-bier (laatste voorraad) in de Kerstrozen prijkt.

Het is immers Kerstmis? Kerst-feest? Zou men dan de symbolen ervan niet aanbrengen op de populaire spiritualiën, waarmee men bij deze gelegenheid een goeden slag hoopt te slaan?

Kijk eens naar onze groote restaurants en café's. Hoe mooi. Hoe lief. Heelemaal in 't rood. Heelemaal aangekleed voor Kerstmis. En de kellners rennen ondertusschen rond en hebben geen tijd en geen handen genoeg om de bittertjes en de advocaatjes af te leveren aan de feestgangers....

Zóó zullen duizenden stedelingen ook ditmaal weer Kerstmis vieren. Er zijn er, die het anders doen. Met iets van de wijding en de vreugde van het feest in hun hart. In bedehuizen en in gelukkige gezinnen staat de Kerstboom ook, en men viert er het feest.

Daar is niet een jazz-band het middelpunt — maar Bethlehem.

Niet het rijk-voorziene buffet van een puffenden gérant — maar een schamele krib met wat stroo er in.

En: het zijn de „achterlijken," die zoo feest vieren, die niet de moppen meezingen van een rumoerig orkest, maar die bidden om vrede voor onze onrustige wereld...."

In dit verband herinner ik me nu ook hoe vorige week de „Haagsche Post" zich nog waardeerend uitliet over 't „moderne leven" in onze hotels. Gelukkig was er op dit gebied een groote vooruitgang te constateeren. De menschen van het platteland, van de dorpen, werden hoe langer hoe meer naar de steden gelokt om in de comfortabele hotels vroolijk de feestdagen te vieren, of hun „week-end" door te brengen.

De huiselijkheid? Vraag er niet naar. „Wie niet wil hoeft er immers niet aan mee te doen," werd heel nuchter opgemerkt.

Gelukkig, dat er nog veel van die menschen zijn, die *niet* verlangen naar 't moderne hotelleven, die 't niet zoeken in 't drukke groote-stadsgedoe van buiten-de-deur. Die werkelijk iets *in* zich heeft, waar hij uit leven kan, heeft al die van buiten af aangebrachte fleur niet noodig. Die *zoekt* z'n geluk niet nu hier dan daar, maar die *vindt* het vanzelf, ook in het kleinste, het meest afgelegen plaatsje van de wereld.

ZAAD BESTELLEN.

DE vele prijscouranten van zaden, waar sommigen als mee overstroomd worden, zijn zoo van die voorboden, die ons weer aan de lente doen denken. Dat is prettig. Bij het doorbladeren van zoo'n prijslijst, komen weer heel wat herinneringen boven en elke illustratie roept onze tuin in zijn zomerweelde weer levendig voor onzen geest. Wanneer we eenige ervaring hebben van tuinwerk, zal het doen van een keuze uit zoo'n prijslijst steeds gemakkelijker worden. Die ervaring heeft ons dan geleerd, wat we wel en wat we niet moeten hebben, al naar gelang onze keus en smaak is. Het is niet onaardig, om van verschillende soorten elk jaar weer eens andere varieteiten te nemen. Zoo maakt men op den duur met alles, wat er alzoo wordt aangeboden, eens kennis en we kunnen die kennis ook benutten, door anderen een vriendendienst te bewijzen met het geven van eenige voorlichting. Voor beginnenden is het doen van zulk een keus niet zoo gemakkelijk. Zoo'n prijscourant lijkt dan veel op een doolhof van namen en zoo hier en daar slaat men, zeer willekeurig, maar een paadje in.

Aäronskelken. *Foto van D. F. Eberhardt, Baarn.*

Wij raden u aan, bij kennisjes, die wat meerdere ervaringen op dit gebied hebben opgedaan, eens om raad te vragen. Vooral het eerste jaar zal het wat moeilijk gaan, doch wanneer ge steeds gedurende den zomer aanteekeningen maakt van hetgeen ge mooi vindt, zult ge na verloop van enkele jaren den weg zelf in de prijscourant kunnen vinden, al zult ge die wijsheid misschien wel eens met scha en schand verkrijgen moeten. Tusschen het bestellen van ons zaad en het uitzaaien daarvan verloopen nog verscheidene weken. Dien tijd kunnen we benutten voor het in orde brengen van onze zaaibedden. Laat ze goed diep omwerken en zorg vooral, wanneer er boomen of hooge struikgewassen in de buurt staan, dat daarvan geen wortels in den grond blijven zitten. Natuurlijk moet het tuintje vrij en geheel in de zon liggen. Op hooge en slechte gronden moet men flink mesten; op betere gronden kan het wat matiger. Meestal wordt de bemesting van den bloementuin nog al eens vergeten, of men is veel te zuinig. Dit blijft echter niet ongestraft. Wat ge bespaart aan mest, verliest ge aan opbrengst. Dit geldt voor alle culturen, maar ook voor de bloemencultuur. De mest mag nooit diep ondergespit worden. Als het kan, gebruik dan zoo min mogelijk z.g. compost. Ze is wel goedkooper dan mest, maar geeft u 's zomers zéér veel werk aan wieden, daar compost veel onkruid-

zaden bevat en bovendien staat ze in voedingswaarde bij mest verre ten achter.

Zeer natte en zware gronden deugen niet als tuintje.

Wij geven nu een lijstje van de voornaamste zaden van goede Snijbloemsoorten, dat u een weinig den weg wijst in de prijscourant.

Anthirrhinum (hooge), Asters, Coreopsis, Chrysanthemum carinatum, Delphinium ajacis, Helianthus cucumerifolius stella, Lathyrus od., Lupinus (eenjarige), Matricaria eximia gr. fl. pl., Papaver Rhoeas, Papaver paeoniflorum, Salpiglossis, Scabiosa, Aagetes (hooge, dubb.), Violieren (zomer), Zinnia . . . . .

Zooals ge zien zult, zijn er veel meer soorten, doch voor beginnenden raden we aan, het sortiment dadelijk niet te groot te maken. Men kan bovendien toch niet alles hebben.

Men denke er bij het bestellen vooral aan, goed aan te geven dat men de *hooge* soorten wenscht, anders wordt ge door eigen schuld teleurgesteld. De Anthirrhinum's, Violieren en Zinnia's kunnen niet dadelijk op den vrijen grond worden uitgezaaid, doch moeten in een bakje worden voorgekweekt.

Op het zaaien en de verdere behandeling hopen we later uitvoerig terug te komen.

De planten in huis vragen ook nog steeds onze aandacht.

De Hyacinthen op glazen zullen wel zoover gevorderd zijn, dat ze in het licht kunnen gebracht worden. Zet ze niet al te dicht bij de kachel, daar de knoppen door te groote warmte kunnen verdrogen. Het beste plekje is het vensterraam, waar zij volop van de zon kunnen profiteeren. Ge zult zien, dat de ontwikkeling nu zeer snel gaat. Wanneer de bloemtros daardoor te zwaar mocht worden, moet ge een stevig doch zeer dun stokje in den bol prikken, waaraan de bloemstengel dan kan vastgebonden worden. Inplaats van een stokje kunnen we ook een stevig stukje ijzerdraad nemen.

De bloembollen, die men buiten heeft ingekuild, om ze in huis te trekken, kunnen eens nagekeken worden. Die het verstgevorderd zijn in den groei, kunnen we het eerst naar binnen brengen. De behandeling is dezelfde als van de bollen op glazen. Denk er aan, ze veel water te geven.

De knoppen der Azalea's zullen al wel zwellen. We raden u aan, ze nog niet te spoedig in de warmte te brengen. De verwarmde kamertemperatuur is doorgaans te droog, wat oorzaak is, dat de planten spoedig hun bladeren laten vallen. Wie daar gelegenheid voor heeft, kan ze wel van een koud in een vertrek met gematigde temperatuur zetten. Vooral een zonnige plaats zal de planten om dezen tijd van het jaar bijzonder ten goede komen.

Let vooral op de Clivia's. Als ge knoppen ziet tusschen de bladeren, moeten ze water hebben.

De cactussen blijven nog in rust, alleen de *Epiphyllium's*, dat zijn die met hangende bladschijfjes, zullen wel bloemknoppen vertoonen en moeten behoorlijk water hebben. Dit soort cactussen mag trouwens nooit geheel droog worden.

Een aardig werkje is ook het trekken van wat afgesneden takjes van vroeg bloeiend bloemhout, zooals Jasminum nudiflorum (geel bloeiend) en Forsythia's. Ook met kastanjetakken gaat het heel goed. Het water in de vaasjes of fleschjes moet dikwijls ververscht worden.

Op die manier brengt men al iets van het lenteleven in de woning. W.

BEDE.

O neen, ...
het is niet enkel
de vreùgde, die 'k begeer
de zonneschijn van 't leven
de blijde dagen, Heer!

O neen, ...
maar schenk m' in liefde
een plaatsje aan Uw hart
waar Gij bewaakt mijn vreugde
waar Gij verzacht mijn smart.

LENTEKIND.

DAGBOEK VAN LIEN.

2 Januari.

Tòch is er iets nieuws gekomen met 't begin van 't nieuwe jaar.

Er *is* iets, dat er verleden week bepaald nog *niet* was, iets ànders, iets blij's.

't Hangt in de lucht, 't tintelt in de zonneplekken op straten en huizen, 't schijnt de menschen van 't gezicht.

Je voelt 't, maar kunt niet zeggen wàt 't is, dat dezen dag maakt tot een echte *Januari*-dag, een dag van 't *nieuwe* jaar.

6 Januari.

Ik lach. Want ik ga door de ochtenlanden, en tusschen al de zwarte velden ligt blij en groen de wijde rogge-akker: een boodschap van leven aan wie in den donkeren winter zoo moeilijk aan *leven* gelooft! Ik lach; ik ben *blij* om dien blinkenden rogge-akker.

15 Januari.

Ik zeg, dit is een voorjaarsdag, en de menschen lachen, omdat 't pas 15 Januari is.

Zou dit dan géén voorjaarsdag zijn?

Aan de boomen, aan de wolken, aan àlles is 't te zien.

De wolken . . . die *vliegen* boven de boomen heen, vlug, vlùg weg, om het blauw door te laten, èn de zon.

Dan komen er lange strepen licht op de straat, en dan beginnen de takken te waaien, vroolijk, om àl die schijn, die op ze zit.

't Gaat door, schaduw — licht, licht — schaduw. Of 't een spel is.

Maar 't *is* geen spel! 't Is een vóórjaarsdag!

21 Januari.

De wereld is nuchter geworden.

De wereld heeft 'n koud bad gehad.

En de menschen zijn reken-machines geworden.

Ze denken in getallen. Ze leven bij getallen.

En ze wèrken. Eén gedeelte tenminste.

En een ander gedeelte dànst.

Maar ook dat dansen is geen verpoozing, geen genieting. Want daarvoor laat 't geen tijd.

De wereld is nuchter geworden, en nuchter zijn zèlfs de vermaken.

En nu is 't vèchten om zèlf geen getal te worden, om zèlf niet te verzinken in dien ijskouden stroom.

Nu is 't vechten, om de poëzie vast te houden, die nog is blijven hangen hier en daar, door 'n wonder overgebleven uit den tijd van over-over-grootouders, toen 't leven vol glans was, bloemig en kleurig.

26 Januari.

't Regende dat 't goot.

En al was 't mìdden op den dag, meer dan schemerlicht scheen er niet over de straat.

De plassen plakten neer op de stoepen. De goten waren stroomend vol. En de menschen wisten niet, hoe gauw ze hun deuren binnen zouden slippen.

Rillend in een voddig, zwart manteltje liep een vrouw over de straat.

Oud was ze niet, maar ze zag er ziek en héél arm uit.

'n Grauwe jute-zak sjouwde ze mee, en telkens, als ze bij 'n tuin 'n afgewaaid takje op de straatsteenen liggen zag, bukte ze moeilijk naar den grond om 't op te rapen. Ze liet 't glijden in de zak, die ze bij zich droeg, en dan langzaam en schuifelend, ging ze verder, de oogen naar omlaag.

Al de ellende van heel de wereld gleed op dien schemerigen middag de straten door . . . . .

En 't règende maar, règende dat 't goot.

30 Januari.

Twee jongetjes kwamen naar de brievenbus waar ik ook juist 'n brief gepost had. De grootste was misschien zes, de kleinste twee of drie, allebei gezonde dikkerts, en allebei met echte straatjongens-snuiten.

De grootste zou misschien nèt bij de bus gekund hebben, maar toen ze ervoor stonden, gaf hij de kaart, die ze posten moesten, aan z'n kleine broertje en probeerde hem op te hijschen tot bij de gleuf.

't Lukte niet. Neerzetten en nog eens sjorren.

'k Kreeg medelijden met 't arme slachtoffertje, nam 'm van 't broertje over en tilde 'm hoog bij de bus.

De kaart tikte op den bodem en toen ze weer hand in hand klaar stonden om weg te gaan, vertelde de grootste: „'t Was zoo'n *prachtige* kaart, juffrouw, zoo'n mooi plaatje stond er op, en," z'n stemmetje werd bijna eerbiedig, „vanonder stond *geschreven*, heelemaal met *krààltjes* . . . . ." En weg dribbelden ze.

Hè, ik wou, dat 'k òòk 'n ansichtkaart met kraaltjes nog mooi vond!

ZON IN HUIS.

AL stond het niet onder de reproductie, dan nog zouden we weten, dat we met een Pieter de Hooch te doen hadden. Zóó kan hij alleen schilderen. Zóó weet alleen hij dóór het licht een blije, opgeruimde sfeer te scheppen.

Er is zon in dit vertrek. Het eerste gevolg hiervan is, dat deze kamer een ietwat leegen indruk maakt. Het zonlicht doet een vertrek *grooter* schijnen en ruimer. Maar die indruk van leegheid vervalt toch ook weer bij nadere beschouwing. Dan zien we het vertrek door *licht* ingenomen, door licht gevuld. En dan is er *genoeg* in. Het licht met de enkele meubelstukken en die ééne vrouwenfiguur, meer vragen we niet.

En dan begrijpen we ook, dat het hier eigenlijk alleen om het licht te doen is. Alles in dit vertrek is er om het licht, zelfs de schaduwplekken. Ja, alles is er om het blije licht, dat iets moet hebben, waarover het glijden kan, een ruimte, die het vullen kan, een muur, waarop het schaduwen kan brengen.

En zoo wordt Pieter de Hooch ons de schilder van het licht.

Als we zóóver met onze beschouwing gekomen zijn, dan merken we, dat het den schilder toch óók ging om die vrouw en om die meubels en om heel dit vertrek.

Die vrouw b.v. *leeft* in het licht.

Zie maar eens dat mutsje, dat fijn en doorzichtig wordt in het licht. Zie maar eens dat schort, dat het licht opvangt en daardoor de stemmige kleedij lichter en vroolijker maakt. En zie ook maar eens de steenen van de vloer, die juist in het *licht* de compositie van den schilder stevigheid en steun geven.

Het licht wekt ook de doode dingen tot leven.

* * *

Die Pieter de Hooch is toch een psycholoog geweest.

Je word altijd een beetje kriebelig, als op een schilderij een man, een vrouw met den rug naar je toestaat. Dan zou je willen, dat zoo'n figuur zich plotseling omkeerde, want het *gelaat*, nietwaar, daar komt het toch per slot van rekening op aan. Dat wil je zien, en dat lukt dan maar niet. Natuurlijk, daar zit ook wel leven in den rug en in de hand, en de houding zegt je wel het een en ander, maar je vind het toch niet voldoende.

Dat heeft Pieter de Hooch *geweten* en nu geeft hij het gezicht van de vrouw in den *spiegel*. En nu weten we toch wat méér van haar. Dat is toch wel de dienstbode, zooals we die ons voorstellen uit den vroegeren tijd. Een onbeduidend gezicht, 't gezicht van een bedeesd, ootmoedig ding, dat *werken* mag in huis en daar bevelen gehoorzamen, maar dat eigenlijk niet de vergunning heeft, *mensch* te zijn, met eigen gevoel en eigen wil.

En nu ontdekken we, dat deze vrouw daar door Pieter de Hooch maar heen is gezet als *meubel*, als stoffage voor deze kamer. Ze *leeft* wel in het licht, zooals de stoelen leven en de steenen, maar we willen toch eigenlijk iets méér; we willen in het werk van den schilder zien de liefde voor den *mensch*.

Maar daar ging het hem nu niet om. Hij had het *licht* lief, het zonlicht, en, om dàt te schilderen, had hij deze kamer noodig en deze vrouw.

Wij hebben niet het recht, hem dit kwalijk te nemen. Wij hebben zijn kunst te aanvaarden, zooals ze is. En ze is groot en eerlijk.

* * *

In onzen tijd schildert men *anders*. We spreken hier niet van meer of minder goed: onze tijd is een andere en onze menschen zijn anders; daarom zijn ook onze schilderijen anders.

Wij moeten leeren, in onze beoordeeling van de kunst, rekening te houden met den tijd.

Maar wat er ook veranderd moge zijn, we zouden wenschen, dat de schilders van nu Pieter de Hooch begrepen, en dat ze zijn liefde voor het milde, warme licht deelden. In dat licht *leeft* de kunst van Pieter de Hooch.

Dat lichte, zonnige interieur, dat zoo warm aandoet, is een verheuging. En wij, in onze dagen, hebben zoo iets lichts en zonnigs noodig. We hebben eok de *rust*, die in 't vertrek van dezen schilder is, noodig. Als onze oogen vermoeid zijn en 't in onze harten een beetje schemerig wordt, dan doet het zoo goed, te genieten van deze kunst, die niet van onzen tijd is, maar toch ook voor ons leeft, omdat ze is een *levende* kunst, die ook nu tot ons blijft spreken, nu de vorige geslachten heengingen en wij tegenover zooveel uit den ouden tijd vreemd staan.

Dat Pieter de Hooch ons nog kan ontroeren bewijst wel, dat zijn kunst echt en gaaf was.

Zon in huis.

In onzen tijd hebben we zon noodig en moed en vertrouwen. We hebben een Pieter de Hooch noodig, die ons de weelde van het warme licht doet verstaan.

K.

Zon in Huis. *Pieter de Hooch.*

ONZE KLEEDING.

B 50.

B 50. Japon van geruite wollen stof.

Hiervoor is, bij een breedte van 1 M., 3,05 M. stof noodig.

We rekenden hierbij op een bovenwijdte van 50 c.M. en een lengte van 1,15 M.

Om te garneeren nemen we 55 c.M. effen stof. Kraag en manchetten zijn met tres gebiesd. Hiervoor is 2 M. voldoende.

Deze aardige jurk heeft zoowel aan de voor- als aan de achterzijde plooien. Het lijfje heeft bovendien voor en achter een opgezet stuk.

Front en kraag worden aaneen geknipt. Dit deel maken we van dubbele stof.

Zoo ook de manchetten. Dit is bevorderlijk voor de stevigheid; ze blijven zoodoende dan ook beter omhoog staan. Dit verhoogt de netheid.

De plooien worden in het lijfje niet vastgenaaid. Ze worden er in gestreken.

In de taille krijgt alleen het lijfje op zij eenige ruimte.

Een breede leeren riem voltooit de versiering.

Bij deze japon geven we een teekening. Zij maakt duidelijk hoe de verschillende deelen op de stof komen te liggen.

De stippellijn wijst den vouw der stof aan.

Fig. 1 en 2 *vormen samen den rok.* Het zijn twee gelijke banen. De naden kunnen beide achter de plooien vallen. Zij mogen in geen geval op zij van den rok genomen worden.

Fig. 3 *is het voorpand.*
Fig. 4 *het rugpand.*
Fig. 5 *het stuk voor den achterkant.*
Fig. 6 *het stuk voor den voorkant.*
Fig. 7 *de mouw.*
Fig. 8 en 9 *de beide kragen.*
Fig. 10 en 11 *de beide manchetten.*

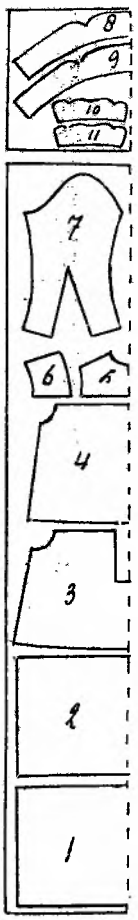

Stof van 94 c.M. zou voor deze japon ook genomen kunnen worden. Bij een bovenwijdte van 50 c.M. is deze breedte juist voldoende voor de wijdte van den rok.

Bij den zijnaad van het voorpand moet in dit geval een kleine punt aangezet worden.

Voor dames, die meer dan 50 c.M. bovenwijdte hebben is deze laatstgenoemde stofbreedte te smal.

Voor haar is stof van 1 à 1,05 M., naar gelang de bovenwijdte, noodig.

We garneeren geruite stof met een effen kleur in één der tinten van de stof.

Om te biezen nemen we donkere tres; b.v. zwart of een der donkere kleuren van de geruite stof.

Als we de japon van effen stof maken, laten we aannemen donkerblauw, dan kunnen we front, kraag en manchetten gevoegelijk van wit flanel vervaardigen. De afwerking geschiedt dan met zwarte of roode tres.

In dit geval wordt een roode leeren ceintuur genomen.

Normaalpatronen à f 1,— franco per post.

Deze patronen zijn van alle aanwijzingen voorzien. Gewenschte bovenwijdte en lengte dienen opgegeven te worden.

A. BALDER.

Alle correspondentie over deze rubriek, bestellingen enz. richte men aan: Redactie „De Jonge Vrouw", Baarn.

VERZAMELHOEKJE.

Een goed voorbeeld.

Koningin Mary van Engeland heeft last gegeven, streng het voorschrift te handhaven, volgens hetwelk de rokken van de dames, die het hof bezoeken, hoogstens 12 c.M. van den grond verwijderd mogen zijn. Het heet, dat heel wat dames het hier niet mee eens zijn, maar ze zullen er toch wel voor zorgen, dat ze voldoen aan den wensch van hun koningin.

Turksche Huwelijkswetten.

Tot nu toe liet de wet aan de Turksche mannen de vrijheid, om meer dan één vrouw te nemen. Dat is nu uit. Een nieuwe huwelijkswetgeving verbiedt het. Maar goed ook.

Een Volendammertje. *Foto van D. F. Eberhardt, Baarn.*

PRACTISCHE DINGEN.

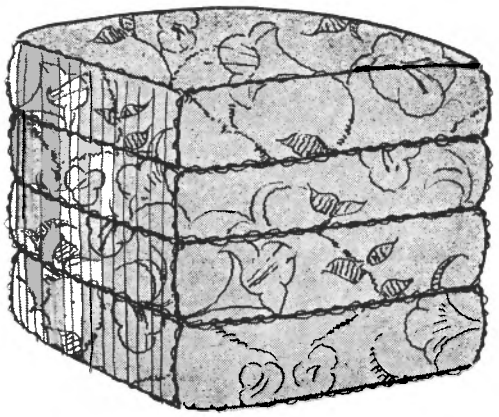

Iets over kussens om op te zitten.

TWENTINA vraagt in „De Jonge Vrouw" hoe men een kussen, om op te zitten, moet in elkaar zetten.

In afwachting van wat de lezeressen hierover ten beste zullen geven, kan alvast het volgende dienst doen.

In „Handwerkjes van gekleurde wol," H No. 65, van Beyers Handwerkboeken, staat een heel aardig gehaakt overtrek voor een dergelijk langwerpig kussen. Wat de vulling aangaat, wordt echter alleen gezegd: niet te los en niet te stijf. En op die vulling komt het juist aan. Een rond kussen lijkt mij gemakkelijker in den goeden vorm te krijgen dan een vierkant. Men knipt eerst van voering twee cirkels voor bodem en deksel en een rechte reep van de gewilde hoogte als omtrek. Bodem en rechte reep naait men aan elkaar, binnen op den bodem legt men een passend stuk stevig karton, en dan begint het vullen. Als ik het zelf eens ga doen, probeer ik eerst, hoe zeegras bevalt. Dat is goedkoop, en gaat niet zoo in elkaar zitten als kapok. Om alles goed op zijn plaats te houden, kan men *in lagen* vullen, en deze telkens kruiselings met band of touw overspannen. Het moet natuurlijk nog al stevig. Het buitenovertrek wordt geheel aan de smaak van de werkster overgelaten. Men ziet nog al eens, dat het rechte, opstaande stuk wordt ingerimpeld, en twee of drie keer op verschillende hoogte een koord om het kussen wordt gelegd.

Practisch lijkt me ook, vier vierkante kussens te maken, allen met een opstaande rand van 15 c.M. hoogte. Zooiets als kleine matrassen. Ze worden aan elkaar genaaid bij wijze van scharnieren, zoodat ze *op* elkaar gestapeld kunnen gebruikt worden, doch ook achter elkaar kunnen worden uitgelegd, zoodat ze een soort kampbed vormen.

Ook kan men drie ronde kussens van verschillende grootte op elkaar leggen.

J. M. W.—W.

ONDERLINGE CORRESPONDENTIE.

Aan Miep en andere Muziekliefhebsters.

In het Novembernummer van ons blad zag ik dat jij, Miep, zoo'n respectabele lijst van Zangmuziek opgaf, en nu dacht ik dat jij me misschien wel zoudt kunnen helpen.

Ik zoek n.l. geschikte muziek voor orgel en viool, niet al te moeilijk. Muziek met zang vind ik fijn, maar aangezien ik m'n stem niet waag te verheffen, omdat ik er van overtuigd ben, dan te hooren roepen: „hou op, een kraai kan 't nog beter," heb ik m'n toevlucht genomen tot het orgel. Nu speelt mijn broer(tje) viool en wilden we graag wat aardige muziek zien te bemachtigen.

Ik hoop dus, Miep, dat je in vioolmuziek even goed thuis bent als in zangmuziek, en anders weet iemand anders wellicht wat. Hoe vinden jullie de nieuwe omslag van ons blad, of liever gezegd de veranderde kleuren? Ik vind die van den afgeloopen jaargang mooier. De inhoud wordt elk jaar meer, hè? Ik vind het een eenig blad. Hoe vonden jullie de teekening van dien Huizer visscher? Echt naar het leven, niet? 't Is haast jammer dat die teekening niet los bijgevoegd was, want dan had ik ze stellig niet in het blad laten liggen, maar ze een waardige plaats gegeven.

Ik hoop nu maar dat ik veel opgaven van muziek ontvang, dan zal dat ook weer één van de vele voordeelen, die ons blad ons schenkt, voor mij zijn.

Met hartelijke groeten, jullie ZITA.

Beste lezeressen.

Iemand, die haar eigen brood moet verdienen, heeft in haar vrijen tijd een keurige sprei gehaakt. Die wil zij verkoopen voor f 25,—. Hij is gemaakt voor een 2-persoons bed. Misschien zijn er onder de lezeressen die zoo langzamerhand voor een uitzet hebben te zorgen en haast geen tijd hebben voor het groote karwei een sprei te haken. Welnu, laat dan deze gelegenheid niet voorbij gaan. Gegadigden kunnen mijn adres aanvragen bij de Redactie.

Met hartelijke groeten eindig ik, DIEN.

Aan een Zeeuwsche abonné.

Je wilde graag inlichtingen of er ook Ziekenhuizen zijn, waar men zonder middelbaar onderwijs genoten te hebben, opgeleid kan worden tot verpleegster. Hier in Twenthe zijn ze wel, maar dat is zoo'n reuzeneind voor je weg, hè! Doch ook in het Homoepatisch Ziekenhuis te Utrecht kun je wel terecht.

En dan het Instituut van J. H. van der Vliet, Heerenlaan 19, Zeist, geeft schriftelijke cursussen ook voor verpleegster. Dit geldt dan zooveel als middelbaar onderwijs. Heeft men dezen cursus doorloopen en examen gedaan, dan helpt het Instituut je ook aan een plaats.

„De Christelijke Verpleegster" van Mej. Kuyper heb ik ook gelezen. Erg leerzaam vond ik het ook.

Zelf zou ik ook heel graag verpleegster worden, maar daar mijn moeder voor ruim twee jaar overleden is, rust op mij de taak, als eenigste dochter, het huishouden te doen.

Jij bent nog wel erg jong, daarom zou ik je willen aanraden eerst zoo'n cursus te volgen, om dan een beetje beslagen ten ijs te komen, zooals juffr. Kuyper schrijft, hè!

Hooren we nog eens iets van je? Hartelijk gegroet, TINE.

Beste O. C.ers.

Even willen we ons excuus maken dat we jullie zoo lang hebben laten wachten, maar dat komt doordat we niet ver meer van ons examen afzitten. Vooral de laatste tijd, nu we verschillende colleges volgen.

Jullie brieven gaven veel stof tot diep nadenken en we hebben er veel clubavonden aan gespendeerd. En toch zijn onze meeningen niet veranderd en zijn we blij dat Wildzang en Stormvogel het roerend met ons eens zijn.

Bravo, luidjes!!

Vera, je denkt dat we niet verloofd zijn?

Vin je onze club of onze ideeën een beletsel?

Verscheidene van ons hebben hun ideaal gevonden. Eén is op 't oogenblik sportkousen aan 't breien voor haar fiancé, een ander haakt een sprei voor haar uitzet. Patroon heel aardig! Als Zita „haar ideaal" ook gevonden heeft en onder woorden kan brengen, willen we haar het patroon gaarne sturen.

We vinden 't erg jammer dat Valencia tot straatdeun gedegradeerd is,[1]) maar toch is het oorspronkelijk een aardig stukje.

Dragen jullie ook die leuke Schiller-kragen, die ze tegenwoordig op de pullovers hebben? Of vinden jullie dit ook te geëmancipeerd? We maken ze zelf. Als jullie het patroon ervan willen hebben, dat kun jullie het krijgen.

Weet jullie misschien ook een geschikt boek om voor te lezen op onze clubavonden?

Maar nu eindigen we. Allemaal een slap handje van de *Blauwkousen.*

Beste Gré.

Op je vraag aan alle lezeressen, wil ik graag antwoorden en mijn persoonlijke meening zeggen over: „mag een getrouwde vrouw zich blijven geven aan het Vereenigingswerk?" Ik geloof, dat het hoofddoel der vereeniging is, meisjes op te leiden voor de toekomstige taak in huisgezin en maatschappij. Dus zou ik veronderstellen dat men, wanneer men getrouwd is, die voorbereiding niet meer noodig heeft. Toch zou ik niet graag een getrouwde vrouw, wanneer zij lust heeft in het vereenigingswerk willen weren. Het is heel goed mogelijk, dat men wanneer men op de vereeniging is, een betere kijk op de dingen krijgt, dan zou ik zeggen: Het is beter ten halve gekeerd, dan ten heele gedwaald. Wanneer je het wil, zal ik gaarne mijn meening uitgebreider per brief schrijven; de redactie weet mijn adres. Jij houdt zeker ook veel van de M.-V.? ik ook hoor! dol! Vele hartelijke groeten ook aan alle O.C.ers van RIE.

Beste Gré.

Daar ik nog nooit in de O. C. geschreven heb, ben ik misschien wel wat onhandig, maar dat moet je mij maar vergeven.

Maar nu wil ik je toch wel eens antwoorden op die vraag aan de lezeressen, of een getrouwde vrouw zich mag blijven geven aan het vereenigingsleven. Ik hoop zoo kort mogelijk te antwoorden, om geen ongenoegen te krijgen met de Redactie.

Mijns inziens mag een getrouwde vrouw geen lid meer zijn van een vereeniging.

Een vrouw hoort in haar gezin en daar kan zij werk genoeg vinden, om zich onledig te houden.

Wanneer een vrouw zich aan een vereeniging geeft, dan doet zij haar gezin te kort, want daar ligt haar roeping.

Nu kan zoo'n vrouw, die altijd met liefde zich aan de M. V. heeft gegeven, dat niet zoo gauw vergeten, maar dan kan zij toch begunstigster worden en dan op een vrij avondje de vereeniging nog eens een bezoek brengen.

Maar ik ben beslist tegen lid zijn.

Ik hoop, dat nog meer O.C.ers er over zullen schrijven, dat kan leerzaam worden.

Hartelijke groeten aan alle lezeressen. *Eilandbewoonster.*

Beste Marie.

Je brief in het Septembernummer heb ik met genoegen gelezen. 'k Had bij de Redactie je adres gevraagd maar de Redactie kon mij het niet verstrekken, doordat jij je adres niet achter op de brief had vermeld. 'k Vind het heel goed dat je me persoonlijk even schrijft. Dat is wel zoo goed hé? De Redactie zal wel zoo goed willen zijn je mijn adres te geven. Nog wel bedankt voor je brief hoor!

Vriendelijke groeten van ANS.

Beste Gré.

Met veel genoegen las ik in O. C. je brief aan Blondine. Evenals jij, vind ik het vereenigingsleven heerlijk. Wat je vraag betreft, daar hebben we juist op onze vereeniging een heel debat over gehad. Mijn meening is, dat een getrouwde vrouw zich dan aan het vereenigingswerk mag geven, als haar huishouding er absoluut niet onder lijdt. *In de eerste plaats* haar gezin, haar man en kinderen, en wanneer zij buitendien nog gelegenheid vindt, kan zij die tijd aan het vereenigingswerk geven.

Schrijf je eens, of je het met me eens bent.

Verder breng ik je, hoewel onbekend, mijn hartelijke groeten ANNIE.

Beste Dilte.

„'t Was nacht in Beth'lems dreven", kun je vinden in „Ons Liedeboek", samengesteld door J. Pelser en G. J. van Zanten. De uitgever is J. B. Wolters, Groningen. De prijs bedraagt f 1,90 gecartonneerd en f 2,50 gebonden. Er staan heele mooie stukjes in. Het stukje dat jij bedoelt heb ik eens door een Meisjesvereeniging hooren zingen. 't Klonk prachtig!

Nu 'k hoop dat je er succes mee zult hebben hoor! O ja, als je niet te lang wilt zoeken sla dan no. 66 maar op, in de derde druk tenminste. In vroegere drukken staat het op andere nos. Gegroet hoor! *Sneeuwklokje.*

[1]) Al weer „Valencia". Nu is er toch ook genoeg over geschreven, is 't niet? *Red.*

Beste Dilte.

Evenals jij heb ik nog nooit in O. C. geschreven, en 'k heb 't net als jij altijd erg belangstellend gelezen.

Toen ik je vraag las over dat vers dacht ik, daar kan ik wel eens op antwoorden, dan heb ik meteen een reden.

'k Ben het al meer van plan geweest om in O. C. te schrijven, maar 't is tot dusver altijd nog bij 't plan gebleven.

„'t Was nacht in Beth'lems dreven", kun je vinden in „Ons Liedeboek" door Pelser en v. Zanten; begeleiding van H. A. Wegerif. Uitgever is J. B. Wolters, Groningen—Den Haag.

't Kampeerplan vind ik ook reuzeleuk hoor! maar ik ben nog nooit uit kampeeren geweest. Ik ben één van die gelukkige wezens die van school af zijn. Maar nu stop ik, anders wordt mijn brief te lang en de redactie boos. Hoor ik nog eens wat van je. Allemaal hartelijk gegroet van

Paaschbloem.

Aan de Zeeuwsche abonnée.

In antwoord op de vraag in „De Jonge Vrouw" wil ik u graag inlichtingen dienaangaande verschaffen. Ik zelf voel ook veel voor het verpleegstersleven. Ik ben dan ook al eens een tijdje als vacantiezuster werkzaam geweest en wel in de Wijkverpleging te Gouda. 't Is geen groote inrichting doch zeer gezellig om opgeleid te worden. U zou ook eerst als vacantiehulp kunnen gaan, want het kan soms erg tegenvallen. Doch wanneer het na zoo'n verloopen tijd van beide kanten uitstekend voldoet, geloof ik zeker dat u met plezier blijven mag. Het doet er niet toe of u niet meer dan gewoon L.O. genoten hebt. U zou natuurlijk hierover 't beste even kunnen correspondeeren met de Directrice.

Wees vriendelijk gegroet van

Eén van de drie.

CORRESPONDENTIE VAN DE REDACTIE.

Woorden van waardeering.

Een mooi, in klimmende mate mooi tijdschrift. Door illustratie en litteratuur. *Gron. Kerkbode.*

Ons Kampeergebouw.

A. v. S. te V. f 1,—; J. de W. te K. a. Z. f 1,—; C. A. R. te E. f 2,—; W. E. D. D. te A. f 0,95; L. D. te E. f 1,—; T. H. te H. f 2,—; M. O. te H. f 1,—; J. C. H. te A. f 1,50; B. M. Ch. de J. te A. a. d. R. f 1,—; S. H. te G. f 1,—; J. M. te E.-V. f 1,—; J. en C. K. te R. f 5,—; B. K. te R. f 1,—; L. S. te A. f 1,—; C. de V. te Y. f 4,—; A. B. te H. f 1,50; Mej. S. te Den H. f 0,70; A. v. d. S. te R. f 1,—; N. d. H. te H. f 0,50; A. J. L. te L. f 1,—; G. F. te H. f 1,—; C. V. te Den H. f 1,—; Dames den B. te R. f 1,—; A. M. H. te E. f 1,—; E. J. C. de H. te W. f 1,—; C. C. P. te V. f 2,—; J. J. B. te A. f 1,50; T. K. te R. f 1,50.

Weer een heele lijst. We zijn er nog lang niet, maar we gaan goed vooruit. Onze lezeressen *blijven* aan 't werk. We mogen geen van allen rusten, vóór het kampeergebouw er is.

Verpleegstertje. Ben je erg boos, als wij je brief niet opnemen? De Zeeuwsche abonné krijgt reeds van een paar kanten hulp en er moet een eind aan komen. Laten we uit je brief mededeelen, dat je werkzaam bent in een inrichting voor krankzinnigen en dat je 't werk daar heel goed bevalt. Je geeft den raad eens te informeeren bij „Vrederust" bij Bergen op Zoom. Dank voor je belangstelliing.

Mej. M. de Dr. te R. Is het niet veel gemakkelijker, raad te geven in O. C. We kunnen niet steeds aan 't bemiddelen blijven. En ook werd reeds van andere zijden raad gegeven.

Mej. C. V. te 's-Gr. U hebt er niet tegen, dat we hier een klein gedeelte uit uw schrijven aanhalen? We lezen over het kampeergebouw: „Wat zal 't fijn zijn, als dat eenmaal klaar is! We zijn altijd bij zulke dingen ongeduldig, maar we zullen heel rustig moeten wachten. 't Is anders een reusachtig fijn idee. En als we hard werken, schiet de tijd vlug op, en zitten we al op de „Baarnsche velden" eer we het weten! Wat zal dat heerlijk zijn!"...

Uw opmerking over dat boek is overgebracht aan de administratie, Het boek, waar u overigens naar vraagt, zal moeilijk te vinden zijn voor u. U zult, als u wat wilt bereiken, een heele studie moeten maken en dat is zeer zeker mogelijk, maar is dat uw bedoeling? We willen u gaarne helpen, maar moeten dan eerst beter ingelicht zijn. Natuurlijk zijn er boeken, waarin verschillende kindertypen beschreven worden, maar we betwijfelen sterk, of u daar iets aan hebt. 't Is gewoonlijk juist zoo, dat het type, waarom het eigenlijk te doen is, *niet* beschreven wordt. Nauwgezette waarneming is in uw geval 't beste. Intusschen, schrijft u ons hierover nog eens, dan zullen wij zien, wat wij voor u doen kunnen.

Meisjesvereen. „Naomi" te B. Zeer gaarne zouden we aan het verzoek der dames voldoen, maar.... het is ons niet mogelijk. *Los* ingevoegd zouden de platen veel duurder komen en ze kosten de uitgevers ook zóó reeds een zeer groote som. Natuurlijk zouden we de achterzijde onbedrukt kunnen laten, maar dat zou zijn..... minder lectuur en we zitten toch al zoo te worstelen. Maar wie weet, welke verrassingen er nog komen. Misschien spreken we elkaar over een maand of drie nog wel eens weer. Er *is* een plan, maar 't moet nog onderzocht, of het uitvoerbaar is. En dat plan komt ten minste ten deele aan uw wensch tegemoet. Hier kunt u vast op rekenen: nog meer lezeressen..... nog meer verbeteringen.

Rozeknopje. Je raadt Dilte aan Morceaux Choisis" door Paul Hassenstein (band I) te koopen. Vooral de Treurmarsch vond je mooi. Laten we hier je raadgeving aan Dilte overbrengen.

Puck. Je wilt, dat de Zeeuwsche abonné zich om inlichtingen zal wenden aan den Ned. Bond voor Ziekenverpleging, Alexander Boerstr. 9, Amsterdam. Je raad brengen wij hiermee over. We hadden gaarne je brief in O. C. opgenomen, maar dan krijgen we te veel van 't goede. Dus tot een volgend keer, als je tenminste niet blijft „griezelen". Heelemaal onnoodig, Puck.

Bets. Het door u bedoeld tijdschrift is voor Roomsch-Katholieken. Stelt u er belang in, dan geven we u gaarne het adres van den uitgever. Indien u raad te vragen hebt, schrijft u dan eenvoudig naar de redactie „De Jonge Vrouw" te Baarn. Daar wordt dan gezorgd, dat u op de beste manier geholpen wordt,

Mieneke. Zullen we over dit onderwerp nu de briefwisseling maar niet staken? Aan alle goede dingen komt een eind.

Mej. G. J. B. te H., Mary, Mej. E. W. te H., een Zeeuwsch-Vlaamsche, Mevr. M. W.—M. te A., Frieske te H., G. te D. e.a. Dilte wordt in de O. C. reeds genoeg beantwoord. U zult het wel goed vinden, dat wij uw brieven nu niet opnemen. Intusschen dank voor uw moeite.

Dilte. Je vraag is wel een succes geweest, hoor. Als de post ons weer eens een brief bracht voor O. C., dachten we al bij voorbaat: Dit is zeker weer een antwoord op de vraag van Dilte. Je ziet, dat je mede-lezeressen uitstekend meeleven. Waarvoor wij dankbaar zijn en jij zeker ook.

Negende Jaargang No. 6 Maart 1927

DE JONGE VROUW
GEÏLLUSTREERD CHRISTELIJK TIJDSCHRIFT

ONDER REDACTIE VAN MEVROUW J. M. WESTERBRINK—WIRTZ EN DEN HEER P. KEUNING
UITGAVE VAN BOSCH & KEUNING TE BAARN — TELEFOON No. 603 — POSTGIRO No. 20246
REDACTIE-ADRES: REDACTIE „DE JONGE VROUW", BAARN. VERSCHIJNT DEN EERSTEN DONDERDAG VAN IEDERE MAAND
ABONNEMENTSPRIJS f 2.25 PER HALF JAAR BIJ VOORUITBETALING. MEN VERBINDT ZICH VOOR EEN GEHEELEN JAARGANG

DE DAAD VAN GODS LIEFDE.

En de Heere God riep Adam, en zeide tot hem: „Waar zijt gij?"
Gen. 3 : 9.

Ziehier een daad van Gods liefde.

God weet wel, waar Adam is, want niets is Hem verborgen. Maar Adam moet ook weten, waar hij is en dat weet hij niet.

O, hij weet, dat hij *niet* bij God is en dat hij ook niet bij God *durft* zijn, maar hij weet nog niet, wáár hij is. Hij kent nog niet het land van zonde en dood, waarin hij dwaalt, steeds verder van God af.

Ziehier nu een daad van opzoekende liefde.

Maar er is meer.

Adam wéét, dat God tot hem komt. Hij hoorde de stem van den Heere God, wandelende in den hof, aan den wind des daags. En terwijl hij weet, dat *God* er is, dat God tot hem komt, blijft *hij* maar weg in zijn schuilplaats, waarin hij zich verborgen heeft.

En tòch laat God niet van hem af. Toch *blijft* God hem zoeken. Toch *blijft* God hem liefhebben. En daar klinkt Gods stem: Waar zijt gij?

Adam, waar zijt ge heengedwaald? Waar hebt gij u verborgen, alsof Mijn oog u in dien schuilhoek niet zien zou? Wáár zijt gij? Kom tot u zelf, zie hoe ver gij weggezworven zijt en keer terug.

O, wonderbare liefde Gods!

God zoekt het weggedrevene en Hij zoekt ook u.

Zie in dit zoeken de liefde, waarmee Hij u liefheeft. En, als gij Zijn stem hoort, kom dan tot Hem. Tracht u niet langer te verbergen. Kom tot Hem en zeg Hem, wie gij zijt, een door schuld verslagene. Zeg Hem, waar gij heengedwaald zijt. Verberg niets.

Adam, waar zijt gij?

De opzoekende liefde Gods waarborgt u de vergeving, als gij in het geloof komt op Zijn stem. God is *begonnen* met *u* te zoeken, toen gij naar Hem niet zocht. Hij zoekt u, om u te vinden. Hij zoekt u, opdat gij Hem zult zoeken.

Geloof dat en kom, zooals gij zijt en wáár gij zijt. Zooals gij zijt, wil Hij u hebben en waar gij zijt, wil Hij u vinden.

K.

JOSEPHINE'S RUSTKUUR

DOOR

J. M. WESTERBRINK—WIRTZ.

TOEN, terwijl ze toeliet dat Josephine koffie schonk voor hen drieën, keek ze Line even onderzoekend aan, wat deze voelde en waardoor ze bloosde.

„Een ding is zeker, ze heeft niet de trots van haar zuster," dacht de oude. En met verstolen genegenheid keek ze naar Josephine die, tante Roselaer zag het nu zelf, uiterlijk wel onvoordeelig afstak bij haar oudere zuster.

„Moet je net Dirk en vooral Dora voor hebben, om niet verder te kunnen zien dan 't buitenste," dacht ze boos, totaal vergetend hoeveel moeite het haar zelf gekost had Josephine uit haar teruggetrokkenheid los te wikkelen.

Josephine ondertusschen vroeg naar thuis; half belangstellend, half uit plichtsgevoel. Nu, met Line, van wie ze nog 't meeste hield, tegenover zich voelde ze pas goed, hoe moeilijk het zou wezen werkelijk een nieuw begin te maken en niet, als vanzelf, in de oude sleur terug te vallen. Want of zijzelve nu al zich anders voelde staan tegenover haar huisgenooten, die waren, wijl ze niet, als zij, op een keerpunt hadden gestaan, toch dezelfde gebleven in hun beschouwing van hààr.

Josephine merkte in de schuwheid, waarmee Line haar soms, na een spontaan hartelijk gezegde van haar kant, aanzien kon om te onderzoeken, hoe ze dit opvatte, hoe goed ze er in geslaagd was haar positie van isolement, waarin ze zich sterk had gewaand, ook voor de anderen aannemelijk te maken. Zelve begreep ze nauwlijks hoe het inzicht in wat ze pleegde te zijn haar nu zoo pijnlijk kon wezen. Kom, had ten slotte tante Mathilda niet het meest wijze deel gekozen? Was het niet beter, je, onaantastbaar nu, terug te trekken in eigen zelfgenoegzaamheid, dan je te laten kneuzen en knouwen door wie je, al waren ze nog zoo na aan je verwant, toch innerlijk vreemd bleven? overdacht ze, terwijl ze schijnbaar aandachtig luisterde naar wat Line meedeelde.

Ze keek naar haar tante, hoe die, recht en statig als steeds, in haar stoel zat en voortbreide, zonder schijnbaar notitie te nemen van wat Line zei. En toch betroffen sommige van haar woorden tantes eenige broer, met wien ze opgegroeid was in 't zelfde huis, met wien ze, in haar vroegste jeugd, dezelfde vreugd en dezelfde smart had gedeeld. Kon het goed wezen zulk een band zoo te laten verslappen, tot je er het trekken niet eens meer van voelde? Bracht God je daarom bij elkaar?

Een herhaalde vraag van Line, die ze de eerste keer niet eens gehoord had, bracht Josephine tot het tegenwoordige terug. Toen, terwijl ze bijna machinaal 't antwoord vormde, werd ze zich ook bewust welk een haar vreemde weg heur gedachten gegaan waren.

Dat was nooit te voren in haar opgekomen, dat God de verhoudingen onder de menschen zou regelen!

Om te voorkomen dat ze opnieuw wegraakte in eigen gedachtengang zei ze bruusk, toen ze tante Thilda zag opstaan: „O ja, tante, Line zei me dat ze vanavond weer weg wil!"

„Wil! Natuurlijk wil ze! Wie zou nu langer bij iemand als tante Mathilda willen blijven, dan hoog noodig is! Maar als ze denkt, dat ze kàn! Ze ziet er nu al op en moe uit, na die ééne keer reizen. En dat zullen ze bij jullie thuis niet van me zeggen, dat ik haar teruggaan liet, terwijl zelfs ik met mijn kleine beetje meegevoel voor anderen kon merken, dat het teveel voor haar was. Tante Mathilda mag dan hard zijn, en egoïstisch en ....."

Ze kwam niet verder, want Line, die eerst verschrikt gezwegen had bij een uitval die ze niet verwachtte, stoof plots boos op: „tante, u mag dat alles niet van uzelf zeggen. U ben niet hard en egoïstisch. Ik weet, dat u 't niet ben. En Josephine zegt, dat ze van u houdt, en ..."

Op haar beurt bleef Line steken. Ze had, wat Josephine nòch haar tante wisten, spannende dagen achter den rug, of beter: ze zat nog midden in de spanning en nu werd haar eigen uitval haar teveel. Ze deed zich moeite aan, om niet te gaan schreien, en 't lukte haar maar half zich goed te houden.

„Tut, tut, meisje, kalm-aan. Toe, Phine, zeg jij haar maar, hoe ik 't bedoel. Jij kent me wel."

En meer geroerd dan ze erkennen wilde, ging juffrouw Roselaer naar de keuken, om Diene haar bevelen te geven. Onderweg mompelde ze: „stel je voor, dat Josephine zulk kraakporcelein was geweest, dat je niet wat hard kan aanpakken of 't breekt! Wat zou ik dan een leven hebben gehad, deze maanden!"

Pas 's middags, toen het kleurtje, dat de velerlei emoties hadden te voorschijn geroepen, verdwenen was van Line's wangen, en haar oogen ook

niet meer den wat onnatuurlijken schitterglans hadden van de eerste, tegelijk verrassende en moeilijke oogenblikken, viel het Josephine op hoe mat en weggetrokken het gezichtje van haar zuster eigenlijk stond.

„Maar jij zelf, Line? Je hebt me eigenlijk nog niks van je zelf verteld," zei ze daarom ineens op een van zooveel meeleven getuigende toon als niemand thuis van haar ooit gewend was.

Toch weerde Line af: „och, d'r is eigenlijk weinig te vertellen, hê?" Want ze had zich voorgenomen, hier niets van haar moeilijkheden los te laten. Tante moest eens denken, dat ze daarom gekomen was.

Toen dus Josephine aandrong: „En Theo dan! Denken ze er thuis nog precies eender over?" antwoordde ze alleen met een schouderophalen en een zijblik op tante Roselaer.

Josephine, begrijpend, zei: „O, we kunnen natuurlijk wel in den tuin gaan, als je dat liever wil. Maar voor tante heb ik geen geheimen."

En omdat tante er toch bij zat, als ging al 't geen er bepraat werd háár niet aan, terwijl Line begreep dat ze, wanneer zij en Josephine nu wegliepen samen, zich wel gekrenkt zou voelen, liet ze eindelijk los: „'t Kon zoo heel goed komen nu. En dan zouden ze er thuis ook wel niet meer op tegen hebben. Als nu maar..."

Ze kwam niet verder, doch bleef voor zich uit zitten staren. En Josephine begreep ineens: die strakheid was in Line's trekken gekomen doordat ze zich, wie weet hoe lang al, had blind gekeken op één moeilijkheid.

„Als?" drong ze nu aan, om tenminste dit onnatuurlijk zwijgen te doen ophouden.

„Och ja, ik vergat, jij weet natuurlijk van niets," kwam Line mat. „Thuis is er al zooveel over gepraat, dat ik vanzelf een oogenblik meende: jij was ook op de hoogte. Je moet dan weten, dat Theo een heel mooie aanbieding heeft gekregen van zijn patroons. Hij kan directeur worden van een filiaal-kantoor."

„Maar dat is immers prachtig!" viel Josephine haar verrast in de rede. „En waar?"

„Heel in Friesland. In Sneek."

„En is 't daarom, omdat het zoo ver weg is?" vorschte Phine weer, toen Line opnieuw zwijgen bleef. 't Verwonderde haar wel, dat Line, of wellicht moeder, daartegen bezwaar zou maken. Zoo innig waren ze niet met mekaar thuis. Maar ja, als 't er op aan kwam, elkaar te moeten missen...

„O nee," verweerde zich Line, „Niet daarom! Al was 't Amerika of Indië. Er moet een borgtocht zijn. Dat is zoo de voorwaarde voor 't directeurschap van een filiaal-kantoor. En daar kunnen ze natuurlijk om Theo niet afgaan, al mogen de heeren hem graag. En nu begrijp je wel: dat geld heeft hij niet, en dus kan er niets van komen, en blijft alles als 't was."

Ze zweeg en slikte haar ontroering weg.

„Ja...." zei Josephine langzaam.

Doch tante Roselaer viel vinnig uit: „En je vader dan? Als hij 't geld zelf niet kan geven, dan heeft hij toch zeker nog wel kennissen, die hij vragen kan. Risico is er immers, als ik 't goed begrijp, niet méér bij dan de kans, dat je Theo d'r een keer met de kas vandoor gaat of zoo."

„Theo wil niets vragen aan iemand van wien hij weet: hij ziet me liever niet dan wel," zei Line trotsch. En ietwat uitdagend, (want tantes laatste woorden hadden haar gestoken) voegde ze er bij: „en ik ook niet."

„Ja...." zei toen tante, even langzaam als zooeven Josephine, „ja, als jullie er zoo over denken, zal hij ondergeschikte moeten blijven inplaats van directeur te worden. En wat bitter voegde ze erbij: „zoo is nu eenmaal 't leven."

„Maar de heeren," kwam Josephine ongeduldig. „Als die toch Theo hebben willen, en ze mogen hem graag, zooals je zegt, waarom heffen ze dan voor die ééne keer die bepaling niet op? Ze hebben die toch zelf gemaakt ook."

Waarop Line, met een klein lachje van meerderheid, als een, die door veel nadenken in weinig tijds wijs is geworden, uitlegde: „Natuurlijk is Theo niet de eenige op kantoor, die er voor in aanmerking komt. Als hij moet bedanken, staat er alweer een ander klaar. En nu kunnen de heeren wel hèm de voorkeur geven, maar hem zóó voortrekken, dat om zijnentwil de bepalingen worden veranderd, dat zou een precedent scheppen van veel te verstrekkende gevolgen."

Josephine hoorde aan haar woorden: zoo had Theo het haar uitgelegd, wie weet hoe menig keer, als ook hùn hart in opstand kwam wijl 't geluk zoo dicht bij scheen en ze het toch niet grijpen konden.

Ze zuchtte, en even bleef het stil.

Toen zei tante Roselaer, effen en onaangedaan als ze altijd leek: „als er toch niets aan te veranderen is, bederf dan niet de paar uren die je samen ben door er langer over te praten."

„Als Phine er niet naar gevraagd had...." begon Line heftig. Ze was thuis altijd lankmoedig en geduldig, wanneer t haarzelf betrof, doch van Theo moesten ze niets zeggen.

Doch Josephine, die haar tante beter kende, en ried dat er iets van verontwaardiging over haars vaders slappe houding school onder haar schijnbare onbewogenheid, suste: „och, dat weet tante immers wel."

Toch duurde het tot den avond, eer hun gesprek de gedwongenheid van gezochte woorden, waarmee ze heenpraatten over hun eigenlijke ge-

voelens, verloor. En nog toen ze samen waren op Josephines kamer kwam Line ineens, terwijl ze pas over iets heel anders gesproken hadden: „ik begrijp niet hoe je kan zeggen, dat je van tante houdt."

„Ik zeg 't niet maar alleen. Ik doe het heusch," zei Josephine warm. En toen, met een half lachje: „maar nee, voor jou zou ze niet passen."

's Middags, toen Line 's morgens weer vertrokken was (Josephine had haar naar de trein gebracht, en indien Line nog getwijfeld had of haar bezoek welkom was geweest zou dit haar overtuigd hebben) zei tante Roselaer ineens, zonder inleiding, en als of 't een vaststaand feit gold: „natuurlijk zit er geen fut in die Theo. Anders had hij toch wel iemand gevonden voor die borgtocht."

Verrast keek Josephine haar aan.

Hielden tantes gedachten zich nog daarmee bezig?

Doch juffrouw Roselaer breide zoo kalm en gelijkmatig door, als was met de ééne opmerking de gansche zaak ook meteen weer uit haar geheugen.

„Sommige menschen kunnen moeilijk vragen. Vooral wanneer 't voor hen zelf is," zei Josephine lakoniek.

„'t Is niet voor hemzelf. 't Is voor Line! En als hij dàt niet voor haar over heeft," bromde haar tante.

„Line zou met evenveel recht kunnen zeggen: 't is niet voor mij, 't is voor Theo. Maar denk u, dat ze er met dat argument toe gebracht zou kunnen worden b.v. aan u te vragen: geef uw naam voor die borgtocht? Onmogelijk."

„Denk je niet?" vroeg de ander. En ze zag er eerder gerustgesteld dan beleedigd uit.

„Line is wel niet als ik, maar iets van de familietrek zit er toch in. We mogen wat ontaard zijn; we heeten evengoed Roselaer als u."

„Ja jij! Maar Line! 'k Weet niet."

Verder werd er niet over gepraat.

Soms verbeeldde Josephine zich, dat haar tante stiller en teruggetrokkener nog was dan gewoonlijk. Doch wijl ze zelf haar zorgen had, en ze ook wel piekerde over Line, lette ze er eigenlijk weinig op.

Tot ze een jubelende brief kreeg van Line.

Alles was in orde! Vader had toch de borgtocht geteekend; er was nog een tweede borg; wie dat was moest geheim blijven; 't voornaamste bleef: de heeren namen er genoegen mee. En nu alles zoo geloopen was, vonden ze het thuis ook best en waren ze zelfs in d'r schik dat Line 't zoo goed trof. Theo was nu ineens een flinke jongen; 't was ook niet om zijn persoon geweest, dat vader en moeder tegen het engagement waren geweest eerst, enz. . . . . 't Bezwaarde Line nu wel, dat ze zoo onvriendelijk had gedacht en gepraat over haar vader. Achteraf bleek, dat hij zich toch wel erg voor hun belangen geïnteresseerd had. Hij had zich alleen maar gehouden van niet, om geen verwachtingen te wekken."

Met den brief in de hand bleef Josephine zitten, geheel perplex.

Tantes vragend: „En . . . ?" wekte uit haar mijmeringen.

Op t zelfde oogenblik meende ze te doorzien. Ze reikte den brief over en bleef 't gezicht van de lezende bespieden. Verbeeldde ze 't zich, of trok er even een lachen, half minachtend, half triumfeerend, om die altijd zoo strakke mond?

„Zoo, 't is mooi. Als ze 't nou maar waard zijn, en ze niet je vader meteen naar den kelder helpen," meende juffrouw Roselaer en wilde zich verder verschuilen achter haar breiwerk.

Doch Josephine moest nu weten.

Ze hield tantes handen vast en keek haar recht in de oogen.

„Tante, u ben die tweede borg. En op een of andere manier hebt u 't zoo geschikt, dat vader geen risico loopt. Ik ken hem te goed om te gelooven, dat hij, zelfs voor Line s geluk, zijn geld zou wagen. Voor een onzinnige speculatie, waar hij heil in ziet, en waar hij een fortuin van hoopt, dat is wat anders," zei ze bijna dreigend.

„Nou, en al was 't zoo, wat dan nog?" vroeg juffrouw Roselaer kalm.

„Wat dan nog? Vader draagt er de eer van weg. U ziet het zelf in Line's brief. Aan u denkt ze niet eens. U blijft voor haar . . ."

Ze stokte, want ze wist dat het zelfs in de ooren van haar tante, die anders weinig gaf om 't oordeel van de menschen, hard moest klinken wanneer ze ook maar iets weergaf van de woorden, waarmee thuis over tante Mathilda werd gesproken.

„De gierige, hardvochtige tante," vulde juffrouw Roselaer aan. „En is dat niet het beste? Zelf zei je me, dat Line er niet toe te brengen zou zijn, iets aan mij te vragen. Als ze nu eens meende te moeten weigeren!"

„Juist daarom!' wierp Josephine heftig tegen. „Ze mag niet meer zóó van u denken en spreken. Ik wil 't niet langer verdragen. Ik . . . . ."

„Phine," en de altijd zoo welbewuste vrouw sprak nu aarzelend, terwijl haar gewoonlijk effen stem af en toe sterk vibreerde: „Phine, luister eens en val me niet in de reden. Nu kan ik zeggen, wat ik al lang gevoeld heb, maar morgen en overmorgen zal mijn verstand weer de baas spelen over mijn gevoel, en zal je weer moeten raden wat ik niet uitdrukken kan. Ik heb mijn kans om met open hand onder de menschen te

treden en te zeggen: „hier is wat ik heb, ik wil er anderen mee dienen," verloren. Ik heb me opgesloten in mijzelf, en als mijn gevoel mij al eens de baas was, of als anderen, mevrouw Breuker bijvoorbeeld, voor een oogenblik het betere en zachtere in mij wisten op te wekken, dan was dat ondanks mijzelf en eigenlijk tegen mijn wil. Ik wilde mijzelf handhaven tegenover God en tegenover de menschen, inplaats van mij te voelen zondaar als alle anderen en mild te wezen tegenover hun gebreken, omdat ik zelf van God mildheid noodig had. En als ik nu nog kom en zeg: „ik wil me veranderen," dan zullen de menschen 't niet meer gelooven. Ze zullen zeggen: „d'r zit wat achter, natuurlijk doet ze het toch om haarzelf, ze doet immers alles om haarzelf." Of ze zullen spotten: „ze wordt ouder. Ze wil een plaatsje in den hemel verdienen." Jij hebt me van mezelf verlost, voor een gedeelte tenminste. Nee (dit omdat Josephine onwillekeurig een ontkennende beweging maakte) nee, zeg nu niets. Jij was 't ook niet alleen. Er werkten al lang andere invloeden. Maar bij jou, toen je hier pas kwam, zag ik zoo duidelijk hoe arm een mensch is, die niets ziet dan zichzelf. Wij menschen zijn nu eenmaal niet geschapen, om alleen door 't leven te gaan en aan onszelf genoeg te hebben. We kunnen 't ons wel verbeelden, maar daarom is 't nog niet zoo. (Dit met een greintje van haar vroegere spot). Als je zoo oud ben geworden als ik, valt het niet mee te veranderen. Wanneer je mij dat toen, dien middag, niet zoo scherp gezegd had van Line, zou ik nog altijd gedacht hebben: „misschien kwam ze toch wel, om haar kans te beproeven, en lei ze 't zoo slim aan omdat ze mij kende. Eerlijk gezegd: soms overvalt die twijfel me nog. En daarom zou 'k er niet tegen kunnen, ineens voor de familie te verschijnen als de weldoende fee. 'k Zou toch den een of den anderen dag zeggen: „jullie doet het niet om mij, maar om mijn geld." Dus, laat het als je belieft zoo blijven als 't is. 'k Heb het je vader goed laten weten: mijn naam mag hij in geen geval noemen. En hiermee genoeg over dit alles."

Resoluut greep ze nu werkelijk haar breikous. Doch ze keek toch even verwonderd op, toen Josephine heel ernstig vroeg: „tante, u weet immers heel zeker, dat *ik* geen geld van u noodig heb? Straks ga 'k weer in mijn betrekking, en verdien ik ruim genoeg om mij zelf te onderhouden."

„Natuurlijk," was 't ietwat onzekere antwoord.

„En u loopt niet rond met plannen om mij, met uitzondering van de anderen, in uw testament te zetten?"

„Ik zou dat niet eerlijk vinden. Ik ken je ook genoeg om te weten, dat ik je er geen dienst mee zou doen. Bovendien: er komt niet veel aan de familie. Ik zeg 't maar precies zooals ik denk: aan je vader en je moeder is 't minder goed besteed dan aan b.v. een blindeninstituut."

Dat was wel weer de oude tante Roselaer, die, zonder er doekjes om te winden, de dingen zei zooals zij ze zag.

Josephine haalde diep adem.

„Dan is 't goed," kwam ze toen. „En dan kan u er ook niet op tegen hebben als ik u zeg, dat ik al lang méér gezien heb dan de anderen, en dat ik van u houd zooals u ben. Ziet u, ik zou 't niet kunnen verdragen als u dacht, dat het bij mij ook om wat anders ging."

Nu zag tante Mathilda toch op van haar werk, en haar oogen waren even min als die van Josephine, zoo helder als anders.

Ook was tantes stem niet volkomen vast, toen ze zei: „van jou weet ik dat wel, kind. En dat jij hier gekomen ben is méér, dan ik verdiende. Ik zou je ook wel willen houden, maar onze verhouding is te mooi om door een gevoel van afhankelijkheid van jou kant bedorven te worden. Als we altijd gestemd waren zooals vandaag... Nu we beiden zijn die we zijn, kan ik je alleen maar vragen: „kom je vacanties bij me doorbrengen."

„Dat beloof ik u. En als u me ooit werkelijk noodig mocht hebben.... Maar nu zou 't me op den duur bezwaren, afhankelijk te zijn, zelfs al is 't van u," voegde ze er een beetje weemoedig bij.

VII.

Over de wijde landen, waar den zomer door de rogge meewuifde met den wind, doch die nu lagen leeg en zwart; over de aardappelakkers, waar het dorrend loof een zoo doordringende reuk verspreidde, dat Josephine in later jaren, als ze slechts even eenzelfde lucht opsnoof, alleen reeds hierdoor herinnerd werd aan de dagen van haar ziek-zijn; — over de mulle wegen, waarin de moeilijke voetstappen verzonken zonder gerucht te maken, dreef plechtig klokgelui.

„Voor den ouden meester. Hij wordt vandaag begraven," wist Josephine.

Ze liep naar het hekje eigenlijk zonder zich rekenschap te geven waarom ze dat deed. In de stad ging ze een straatje om, als ze een begrafenisstoet tegenkwam. En gekend had ze den ouden meester niet. Alleen maar over hem gehoord, van tante en vooral van Diene, nu hij dood was. Hij was al ziek, toen ze hier kwam.

(Wordt vervolgd.)

PILATUS' HUISVROUW.

DE korte episode, het kleine tusschenspel, dat in een vers van het Mattheusevangelie verhaald wordt, heeft iets ongemeen treffends. Het is, of door een onzichtbare hand het zware gordijn dat achter Pilatus' rechterstoel hangt even wordt bewogen. Die boodschap van een vrouw komt daar zoo vreemd tusschen al die mannen in, een kleine, stille stem. Met iets van vrouwelijke schuchterheid treedt ze in die officieele rechtssfeer, iets persoonlijks temidden van het onpersoonlijke. Ze is niet gevraagd te komen met haar advies, Pilatus' huisvrouw. Als getuige is ze niet gedagvaard. Zelf blijft ze op den achtergrond, vertoont zich niet. Een enkele gemoedsbeweging heeft haar voorgoed een plaats gegeven in de geschiedenis van Jezus' lijden. Claudia Procula noemt haar de overlevering en vertelt, dat ze Christin is geworden. 't Is wellicht teveel gezegd; maar toch, iets onuitsprekelijk ontroerends is er juist in dat weinige, vage. Een vrouw van een Romeinsch landvoogd, die over Jezus bezorgd is. Een ritseling van mededoogen temidden van 't haatgeschreeuw, ongemerkt aankomend als een windzuchtje, dat door boomtoppen vaart en zonder spoor na te laten in het ijle verdwijnt.

Hoe komt ze ertoe, zich hier te doen gelden? Wel geeft ze blijk, dat zij haar man niet slechts uiterlijk gevolgd is uit Caesarea, de gewone verblijfplaats, naar Jeruzalem, waar de nationaal godsdienstige feesten de aanwezigheid van den procurator noodzakelijk maakten. Ze heeft blijkbaar ook aandacht voor zijn zaken, die hem vooral in zulke tijden van drukte van vroeg in den morgen tot laat in den nacht bezig houden. En toch, men zou deze opmerking van haar eerder verwachten in den huiselijken kring, wanneer bijvoorbeeld Pilatus min of meer ontstemd zich had nedergezet aan den disch, napeinzend over 'n geval, waarvan de oplossing hem geen rust liet.

Mogelijk had ze den vorigen avond reeds vernomen van de bende soldaten, die was uitgezonden om Jezus te vangen, en was den ganschen nacht vervuld geweest van een onrustig gevoel, dat zich niet nader verklaren liet. Zeer waarschijnlijk had ze, toen Pilatus in den vroegen morgen, kort na 't eerste hanenkraaien, gewekt werd, even naar buiten gezien, nieuwsgierig wat er nu weer gaande was, en had ze in den wazigen schemer den Gevangene aanschouwd, die door de joelende en tierende menigte werd omstuwd. Sinds wilde die gestalte haar niet meer uit de gedachten. Zijn wonderlijke, lijdzame persoonlijkheid, waarover reeds zooveel gesproken was, liet haar niet met rust. Ze had zich weer neergelegd, en ongewoon vroeg gewekt, was ze weldra in lichte sluimering geraakt tusschen slapen en waken in. Een rustige slaap werd 't niet. Ze woelde om en om. Telkens werd ze opgeschrikt, als weer een luide kreet van buiten doordrong, die haar doorvlijmde, als gold de uiting van woede haar. Juist in den halfslaap der morgenuren spelen de gedachten door. De indrukken worden in den droom vreemd en fantastisch uitgewerkt. 't Worden angstige, benauwende tafereelen, die haar geest doorleeft. Dreigende, scherpe gedaanten met flitsende oogen, hoekige knokelvingers, sissende geluiden dringen aan op iemand, die ze beschermen wil, om wie ze vechten moet met hartstochtelijke inspanning; maar de overmacht wint het, en ze ziet hem wegsleuren, een willooze prooi, wat gaan ze met hem doen, ze springt op, wil hen weder nazetten. Met een gil wekt ze zichzelf, en ze vindt zich terug, wel niet in de werkelijkheid van den droom, maar buiten, voor haar venster hoort ze nog altijd de kreten, de morgenschemer groeit langzaam. Het schijnsel van de lamp wordt doffer in 't daglicht, dat door 't venster valt; en ze durft niet weder naar buiten te kijken, want ze weet: nog altijd staat Hij daar, die ze met half-gesluierde oogen toch gezien had, eens en voor altijd. Wat zal er gebeuren met Hem? Hij zal zich niet kunnen verweren tegen het volk. Lichaamskracht heeft Hij niet en de macht, die Hem wordt toegedicht, schijnt Hij niet te willen aanwenden. Zou haar man voor Hem opkomen? Zou hij den volkswil durven weerstaan? Of zou hij toegeven? Zij, meer dan iemand, kende wel zijn twijfelende natuur. Wie kent den man beter, ook in zijn zwakheden, dan zijn vrouw. Als hij zich toch maar niet liet ompraten om dien rechtvaardige te veroordeelen. Want rechtvaardig was Hij. Haar scherpe, vrouwelijke intuïtie had dit terstond doorzien. Geredeneer en aanklachten en getuigenverhoor konden haar dit gevoel nooit ontnemen. Kon ze toch Pilatus maar even bereiken. Even hem dit zeggen. t Was niet de eerste maal, dat hij aan haar kijk waarde hechtte. Hij moest zich maar afmaken van die zaak. Zoo zond ze een knecht of dienstmaagd, met een mondelinge of schriftelijke boodschap. Nu had zij gedaan wat ze kon. 't Was nu van haar af. Zoo kon ze zich weer neerleggen.

— — — — — — — — — — — —

Zij maakt het Pilatus moeilijker. Had hij niet reeds gepoogd van Jezus af te komen? Eerst door rondweg te verklaren: ik vind geen schuld in hem. Toen 't niet hielp, door Hem naar Herodes te zenden. Toen ook dit mislukt was, door 't aanbod om Hem te laten geeselen en dan vrij te laten. Eindelijk door de keuze te geven tusschen Jezus en Barabbas. Hij aarzelt, grijpt rondom zich naar 'n houvast, probeert telkens de beslissing te verplaatsen. En dan komt de boodschap van zijn vrouw de verwarring vergrooten voor hem. „Heb toch niet te doen met dien Rechtvaardige.' Zij is dus overtuigd van Zijn onschuld. Dat was hij trouwens zelf ook al. Hoogstens versterkt ze hem in zijn meening. Maar nu de moeilijkheid: hoe zich daaruit te redden? Eenerzijds wil hij niet tegen zijn rechtsgevoel ingaan door 'n vonnis te gedoogen over iemand, in wien hij geen schuld vond. Anderzijds kon hij den wensch der Joden niet negeeren. Daarmede zou hij de laatste sympathie verspelen. Dreigend mompelde men reeds onder de schare: „indien gij dezen loslaat, zoo zijt gij des keizers vriend niet." Pilatus zat vastgeklemd. Vrees streed met rechts- en plichtsgevoel. Eigenbelang tegen 't belang van den beklaagde. Het kostte dezen man zijn toekomst, of hemzelf. Kon hij zich maar van alles af maken! Daar kwam de naïeve raad van zijn vrouw: heb toch niet met hem te doen; laat er niets zijn tusschen u en hem.

Hoe zelfzuchtig is de overlegging van beide. Als Herodes 't onrecht op zich wilde nemen, dan moest hij 't weten, Pilatus was er dan niet verantwoordelijk voor. 't Viel buiten zijn district. De moeilijkheid werd *al* grooter. Had zijn vrouw om Jezus geleden in den droom, hij leed klaarwakker om Hem. En nu komt ze niet met den raad, de aansporing, de bede, om toch àlles te doen voor dien rechtvaardige, wat hij kon, maar met 't verzoek, om liefst niets met hem te maken te hebben. Zij raadt hem zich te onthouden van een positieve uitspraak ten kwade, maar durft geen besliste uitspraak ten gunste van Hem uitlokken. Ze is getroffen niet door het onrecht, dat de onschuldige zou kunnen lijden, maar ze wil zelf bevrijd worden van den aanblik van zijn lijden. 't Is bezorgdheid over zichzelf. Laat u er niet mee in, dan kan ik rustig voortslapen. Ik kan niet één uur voor hem waken. Laat u er niet mee in, anders komt onze toekomst op losse schroeven te staan. Was het waarlijk ontroering om het onrecht geweest, streven om dat te voorkomen, dan zou ze gezegd hebben: heb toch vooral met dien rechtvaardige te doen, laat u met de zaak in, voorkom zijn veroordeeling. Het ligt op uw weg om Hem te beschermen. En al ligt het formeel niet op uw weg, doe het dan toch.

Het aanschouwen van onrecht en lijden brengt verantwoordelijkheid mede. Wie het recht van een verongelijkte erkent, is verplicht voor dat recht op te komen. Wie het recht van den Christus door Geestesverheldering erkennen moet, mag zich niet onttrekken aan de verplichting om voor dit recht openlijk uit te komen, als het moet, om met Christus te lijden, met Hem gekruisigd te worden. Beter met Hem sterven dan zonder Hem leven. Dan fluistert wel het eigenbelang, desnoods bij monde van een geliefde versterkt: houd u er buiten. Denk om nachtrust, gezondheid, toekomst. Dan zijn Pilatus en zijn huisvrouw één in begeerte, al moeten ze elkaar aanmoedigen om tot beslissing te komen. Samen is hun levenskeus tenslotte gedaan. Zij slaapt haar onrust weg en hij waakt ze weg. Beiden versmoren hun roeping, als ze op een tweesprong des levens welbewust zich afwenden van waar duidelijk de stem Gods tot hen spreekt.

— — — — — — — — — — — —

Jezus Christus kwam af van Jeruzalem naar Jericho, van den hemel naar de aarde. En viel onder de moordenaars, welke Hem ook uitgetogen en daartoe zware slagen gegeven hebbende, henengingen, en lieten Hem halfdood liggen.

En Pilatus kwam dienzelfden weg af en Hem ziende, ja Hem ziende, wilde tegenover Hem voorbijgaan.

En Pilatus' huisvrouw kwam dienzelfden weg af en Hem ziende, ja Hem ziende, ging tegenover Hem voorbij, Pilatus die aarzelde, met zich trekkende.

En al de discipelen vluchtten Hem verlatende.

Maar een zeker Samaritaan, een vreemdeling. reizende, kwam omtrent Hem.

Simon van Cyrene, niet uit Kanaän, maar uit Lybië, kwam omtrent Hem, en Hem ziende, werd hij met innerlijke ontferming bewogen, en tot Hem gaande, wilde hij met Jezus te doen hebben?

Neen, ook deze liefde was niet vrijwillig. Zij *dwongen* hem, dat hij het kruis achter Jezus droege.

— — — — — — — — — — — —

Hij, de Rechtvaardige wilde te doen hebben met de onrechtvaardigen.

Maar zij, de onrechtvaardigen, willen niet met Hem te doen hebben, zelfs niet als Hij hun lijden tot het zijne gemaakt heeft!

S.

BOEKEN.

„THE proper study of mankind is man" — en een openbare leeszaal op een winteravond, dat is 'n beetje zonderlinge combinatie, zoo op 't eerste gezicht. Toch zoo *erg* zonderling niet — 't eerste is prachtig in toepassing te brengen in 't tweede. Ga maar eens mee — je zult er beslist geen spijt van hebben, al doe je niets anders, dan in de rij staan en kijken — en luisteren. En misschien sla je wel aan 't becritiseeren. En misschien moet je wel eens heel eventjes fijntjes glimlachen om een heel klein sprankeltje humor, dat daar guitig vóór je opflitst. Hier zijn we er — ja, 't is vol hè? Heerlijk gezicht al die boeken — letterkundig proza, poëzie, romans, tooneelspelen, reisbeschrijving, toegepaste kunsten, economie, geschiedenis, opvoeding — allemaal opgetast in rijen en rijen boven elkaar, tot de zoldering toe. „Een boek, Katrijne, mijn kind, is een kostelijk kleinood."

En al die wachtende menschen, jonge en oude, die zich komen laven aan die bronnen van.... Hm — wacht nog even. — Luister eens naar al die vragen over de toonbank heen aan de geduldige juffrouw, die levende catalogus, en let dan alleen nog maar eens op 't vrouwelijk element onder de bezoekers. En dan speciaal op de „jonge vrouw" — voor die, mét of zónder hoofdletters, voelen we allemaal immers véél.

Daar vliegt de deur rinkelend open. —

Nee, schrik maar niet, het zijn geen straatjongens, het zijn twee jongedames. Ze zijn allebei van het type, dat altijd gichelt, in een stampvolle tram het hoogste woord voert, fluiten kan als een jongen en een boek taxeert naar z'n dikte.

Ze dringen zich naar voren, brutaal-negeerend de beurt van anderen, die vóór waren. Met een nonchalant air leunen ze over de toonbank, en praten net luid genoeg om in de gang verstaanbaar te wezen. De drukste van de twee grabbelt een boek tevoorschijn uit een stapel teruggebrachte exemplaren.

„Dit is nogal een dik zeg. Ken jij 't? O, een *Christelijk* — Bah! Gunst, verbéél je, zeg, een *Christelijk!*" En dan gieren ze samen uitbundig over dat toppunt van razernij: een *Christelijk* boek — ik denk, dat ze ten slotte zullen verdwijnen met „Danseresje" of „De rotsen van Valpré." —

Stumperds — ach jullie stumperds, met je zielig, leeg, bekrompen gedachtenwereldje. Altijd te moeten leven van rumboonen en roomhorens. En wat zullen jullie later als *vrouw* zijn? Onbeduidende, oppervlakkige, schrikkelijk-vervelende schepseltjes, die van een krant niets anders lezen dan de feuilleton, die niets weten, zich nergens voor interesseeren, en voor wie het begrip lectuur bestaat uit zooveelste-rangs vertaalde cliché-romannetjes, waarin ze elkaar vooral krijgen en die vooral niet Christelijk zijn. —

„Maar dat zijn geen...."

„Christelijke meisjes? Nee, dàt niet...."

„En dus hebben wij...."

Stil — een meiske van tusschen de zeventien en twintig. Je kent ze misschien wel van de catechisatie. Ja juist, die altijd in 't hoekje weggekropen zit, in gestagen angst over die lange vraag, die zij natuurlijk krijgen zal. Een beetje ouwelijk ziet ze er uit — een beetje stijf. Ze heeft een lijstje bij zich, angstvallig uit den catalogus bijeengezocht, van boeken, die ze „lezen mag," of die „ze zeggen, dat zoo mooi moeten wezen." Kijk eens over haar schouder — je zult ze wel allemaal kennen — onze Christelijke auteurs hebben over háár geen klagen, ze leest nooit ánders. Ze houdt zich blijkbaar sesuur op het Nederlandsche erf — o, neen, onderaan zijn nog een paar buitenlandsche namen bijgekrabbeld: Elisabeth von Maltzahn, Amy le Feuvre, Runa. —

Trek haar eens aan haar mouw — vraag eens, of ze wel eens wat van Ingeborg Sick gelezen heeft.

„Sick? Wat 'n gekke naam — nee, zijn dat mooie?"

„O ja, prachtig, „Loutering" en „De klokken luiden." En zie je dat dikke, dat daar ligt: „De heilige en haar nar?" Nee, Christelijk kun je 't nu niet bepaald noemen, maar 't is zoo verheven, zoo...."

„Nee hoor, da's me te dik" —

„En „Het eeuwige licht" van Rosegger?"

„Rosegger? Rosegger? Nooit van gehoord."

Geef het maar op. Laat haar haar lijstje maar geven, en naar huis gaan met „Een gelukkige vrouw" of zooiets. En laten we blij zijn, als ze in haar leven nooit wat anders leest, als ze nooit een boek onder haar matras of in haar linnenkastje hoeft te verstoppen. Als ze steeds veilig blijft in de sfeer van haar goeie boeken-van-het-lijstje, die Moeder en Tante en de juffrouw-van-beneden ook meelezen. Want al die lieve, beslist-Christelijke boeken zijn best, uitstekend, kostelijk, maar....

Maar ach, m'n goeie, beste, respectabel-dikke deelen van Dickens — kijk me niet zoo verwijtend aan van je hooge, stoffige standplaats. Ach, Nelly, lieve, dappere, geduldige Nelly. Ach, David Copperfield. Ach, jou onsterfelijke Christmas Carol. Ze zal jullie nooit lezen, want je bent zoo dik, en je zult jullie nooit vinden tusschen de aankondigingen van Zondagschool-boekjes en kalenders.

„En „Jaapje"? — die nog wel een Nederlandsch-Hervormde wees was? en de „Camera"? en „Oostloorn"? en „'t Geluksland"? „Voorbijvarende schepen in den nacht," en „De koninginnen van Kungahälla," die durf ik niet eens te noémen. Ze zal er nooit aan toé komen, op háár lijstje zullen ze nooit verschijnen en als ze een van die alle ooit nog eens in handen krijgt, zal ze er waarschijnlijk „niks an" vinden, omdat er „zooveel beschrijving" in staat. Ze woont nu eenmaal in een net, veilig, maar o zoo nauw literair dwarsstraatje, en daar zal ze haar heele leven wel blijven wonen, en haar smaak zal op haar zeventigste nog precies eender zijn als op haar zeventiende. Maar genieten, van een boek genieten? Ze zal nooit weten, wat dat is. Ze zal nooit een boek neerleggen met een glimlach, een glimlach van blijdschap, van ontroering, van begrijpen.

Het is een aardige frissche meid, die nu op haar plaats staat. Zoo eentje, die altijd haar handschoenen verliest, alles op zijn minst vréése lijk-leuk en dól of idioot en reuze-klein vindt. Die haar tong uitsteekt tegen alles, wat „gedicht" heet, en „asjeblieft niet van die saaie ouderwetsche boeken moet hebben." — „Hebt u: „Als de winter komt" thuis? 'k Weet niet van wie 't is, maar 't is een Engelsch, geloof ik."

Néé, natuurlijk weet ze niet van wien 't is — wie kijkt daar nou naar, hè? Da's immers allemaal precies eender, en die Engelsche namen kun je toch niet onthouden.

Wat geeft 't nou, wie 't geschreven heeft! Een boek? een boek is een ding van zooveel bladzij's dat je leest als je je verveelt — en omdat je vriendin en je zus 't ook gelezen hebben en dié zeggen, dat 't mooi is.

De naam van den schrijver! Wie kijkt er nou naar 't voorste blad van 'n boek — als 't nou nog 't achterste was, om te zien, hoe t afloopt.

„Als de winter komt" blijkt „niet thuis" — de juffrouw op het trapje kijkt de boekenrijen langs: „Burgerrecht? Kent u dat?"

En de jongedame, die nooit naar den naam van den schrijver kijkt, en dus niet weet, dat „Burgerrecht" ook van Hutchinson is, schudt energiek haar hoofd.

„Burgerrecht" — brrr, wát een titel! Zeker iets van socialisten of zoo. „Nee juffrouw, dat asjeblieft niet. Geeft u dan maar wat."

En de juffrouw gééft maar wat, 't eerste, wat haar voor de hand komt, en dat de duidelijke sporen draagt van dikwijls in handen te zijn. Och, kijk maar niet wat het is. Het zal wel: „De vrouw met de robijnen" zijn, of „Kleine Trees." Misschien treft ze ook „De Rozenkrans" wel, en dan zit ze daar vanavond tranen met tuiten over te huilen, zooals ze deed over „Schoolidyllen," toen ze nog met een vlecht op haar rug liep.

Een volgende week leest ze misschien „Het Spiegeltje" of „In 's levens opgang" — dat hangt er van af, wat de juffrouw het eerste greep. Een lijstje zal zij er nooit op na houden — allemaal moeite voor niks, en ze zou immers niet weten, wat ze er op moest zetten? Ze zal nooit een zelfstandig oordeel hebben, altijd zich richten naar den smaak van Annie en Greet en Jeanne. Ze zal onverdroten rijp en groen door elkaar lezen, op gevaar af van een geestelijke indigestie.

Misschien dat ze wel eens uitbundig-enthousiast over een boek zal wezen, maar nooit zal een haar stil maken.

Daar is — Ja, ik dacht wel, dat ze komen zou, want ze is een trouwe klant. Maar ik wou, dat we haar niet getroffen hadden, want —

Och, zie haar alleen maar aan. —

Haar prachtig dik haar is verknipt tot een jongenskop, die haar niet staat en ze ziet er eigenlijk zot uit met haar veel te korte rokken en kousen van een onbeschrijfelijke rose kleur. En haar gele hooggehakte schoenen zijn de meest ongeschikte voetbekleeding als de straten slikkerig en nat zijn. Maar ze is immers in de mode zoo, en je zou de anderen van haar klas eens hooren. als ze er anders bij liep. Je bent toch zeker idióót-achterlijk, als je je haar niet afknipt — en ja, ze moet thuis over haar kousen en haar gebrek aan mouwen nog al eens wat hooren. Maar als je je dááraan wou storen. —

Wat ze lezen zou? „Pallieter" vraagt ze — o, dat valt nog mee. Ze zal thuis wel vertellen. dat ze 't voor haar eindexamen lezen moet, als haar vader 't soms in handen krijgt.

Als 't boek er niet is, zal ze wellicht om „Götz Krafft" vragen, of „iets van Zola." — En volgende week volgt ze misschien den wijzen raad van een vriendin, en vraagt „iets van Heyermans."

En morgenochtend vroeg, in den trein, of misschien vanavond al, zal ze het zitten verslinden, en denkelijk zal ze het wegstoppen in een of andere geheimzinnige lade van haar kastje, onder een doos sigaretten en nog meer moois. En voor ze twintig is, zal ze heel wat wereldwijsheid hebben opgedaan — en vergiftigd, verscheurd, vertrapt zal zijn de reine bloem van haar meisjesargeloosheid. — O, ik wou, dat je nog dertien was en dweepte met „Zeven kleine Australiërs" en „Op eigen wieken." — Waarom lees je niet „IJslandsche visschers" of „De tuin van Allah" of een boek van Rider Haggard desnoods, of „De Roode Pimpernel," als je dan beslist sensatie hebben wilt. Maar onttrek je aan de zuigkracht van die smerige boeken, van het slag, waarvan je er nu een in je mantelzak bergt. —

Daar heb je de laatste van de rij. — O, die ken je misschien niet, het is een tamelijk zeldzaam exemplaar — maar zoo'n enkelen keer zul je haar toch wel eens ontmoeten.

Dacht ik 't niet, dat ze 't vragen zou: „Mathilde" van Perk. Ze leest dolgraag gedichten, vooral sonnetten — o sonnetten! Want, zie je, zelf maakt ze ook wel eens van die dingetjes — je kunt ze vinden achter in haar dagboek, haar lyrisch dagboek. Ze dweept met gedichten. Perk, o Perk vindt ze bééldig — en Kloos — o héérlijk — en dan die snoezige verzen van Hélène Swarth! Vraag haar eens of ze Vondel gelezen heeft. Of nee, vraag 't haar niet, ze zou in staat zijn om de reien uit den Gijsbregt ook „snoezig" te vinden. En het „Heksenlied" zal waarschijnlijk wel „verrukkelijk" wezen. „Zulke gewóne boeken" — d.w.z. proza, leest ze natuurlijk niet. Misschien nog „De kleine Johannes" of „Van 't viooltje dat weten wilde," al begrijpt ze van de strekking geen zier.

O zeker, ze meent het heel goed — en ze denkt, dat ze literair heel wat meer ontwikkeld is dan de rest van 't menschdom — maar het wordt toch wezenlijk tijd, dat ze weer eens met bei haar voeten op den beganen grond terecht komt. En daarom zou 't beslist heilzaam voor haar wezen, als ze eens besluiten kon af te dalen tot „De jonge jaren van de Bergmannetjes" of „De familie Peereboom." En als het dan per sé gedichten moeten zijn, laat ze dan eens bladeren in „Experimenten" — en Jan Prins moet ook zulke aardige versjes gemaakt hebben over doodgewone dingen als tjalken bijv. Dat is een goede manier om in evenwicht te blijven na al die maannachten en....

Half tien, dames — Het spijt me, maar we moeten sluiten. —

RIE VAN R.

NU WEET IK .....

Ik ben nog nooit zóó ver geweest,
als nu, nu ik U ken.
Nu ik Uw blanke kleed gezien heb
en schuw gevloden ben.
Nu ik gehunkerd heb naar reinheid,
bij 't schouwen van Uw zuiver Beeld.
Maar m'n kapotte, gore lompen,
verstolen, toch nog heb gestreeld.

Nu weet ik dat ik nóóit zal komen
en vragen U om zuiverheid,
tenzij Uw eigen hand mij trekke;
tenzij Gij Zèlf mij tot U leidt.

ADA J.

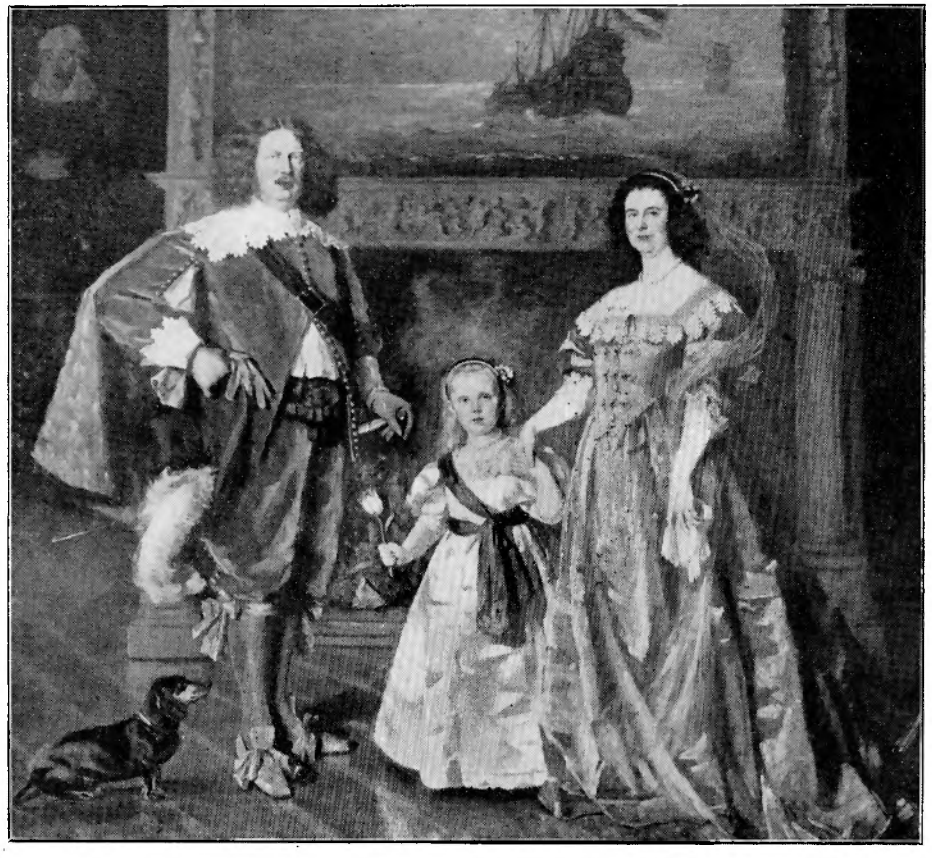

De Koninklijke Familie. *Huis ten Bosch.*

NIET iedere lezeres van „De Jonge Vrouw" zal zeker op 't eerste gezicht H. M. de Koningin herkennen met Prins Hendrik en Prinses Juliana! Maar bij nauwkeuriger beschouwing blijft al spoedig geen twijfel meer over.

We brengen hier de reproductie van een schilderstuk van Therèse Van Duyl—Schwartze. Dit schilderstuk is in 1915 gereed gekomen. De kleeding is die uit den tijd van Juliana van Stolberg. Haar beeltenis ziet men op den achtergrond. De Prins draagt de uniform, zooals die was in den tijd van Admiraal De Ruyter. Het schilderstuk staat voorloopig in de Oranjezaal van het Huis ten Bosch. Zeker zal deze reproductie de bijzondere aandacht trekken. In de eerste plaats zien we er de vorstelijke personen op en een portret van hen is *altijd* welkom. Maar voorzoover ons bekend is, werd het schilderstuk van deze bekende schilderes nog nooit gefotografeerd met de bedoeling, het publiek er mee in kennis te brengen. Deze foto is dan ook wel een bijzondere. Ze werd genomen met toestemming van H. M. de Koningin.

Prinses Juliana is, sedert de voltooiïng van dit schilderstuk, al weer een paar jaartjes ouder geworden. Zij is hier afgebeeld met een tulp in de hand. Voor háár is dit schilderij wel van de allergrootste beteekenis.

Moge zij maar veel gelijken op Juliana van Stolberg en moge, als ook voor haar de moeilijkheden van 't leven komen, een blik op dat schilderstuk haar kracht geven, om onverschrokken verder te gaan. Het voorbeeld van haar Koninklijke moeder en van haar, die in 't grijze verleden moedig den weg ging, door God haar gewezen, sterke haar.

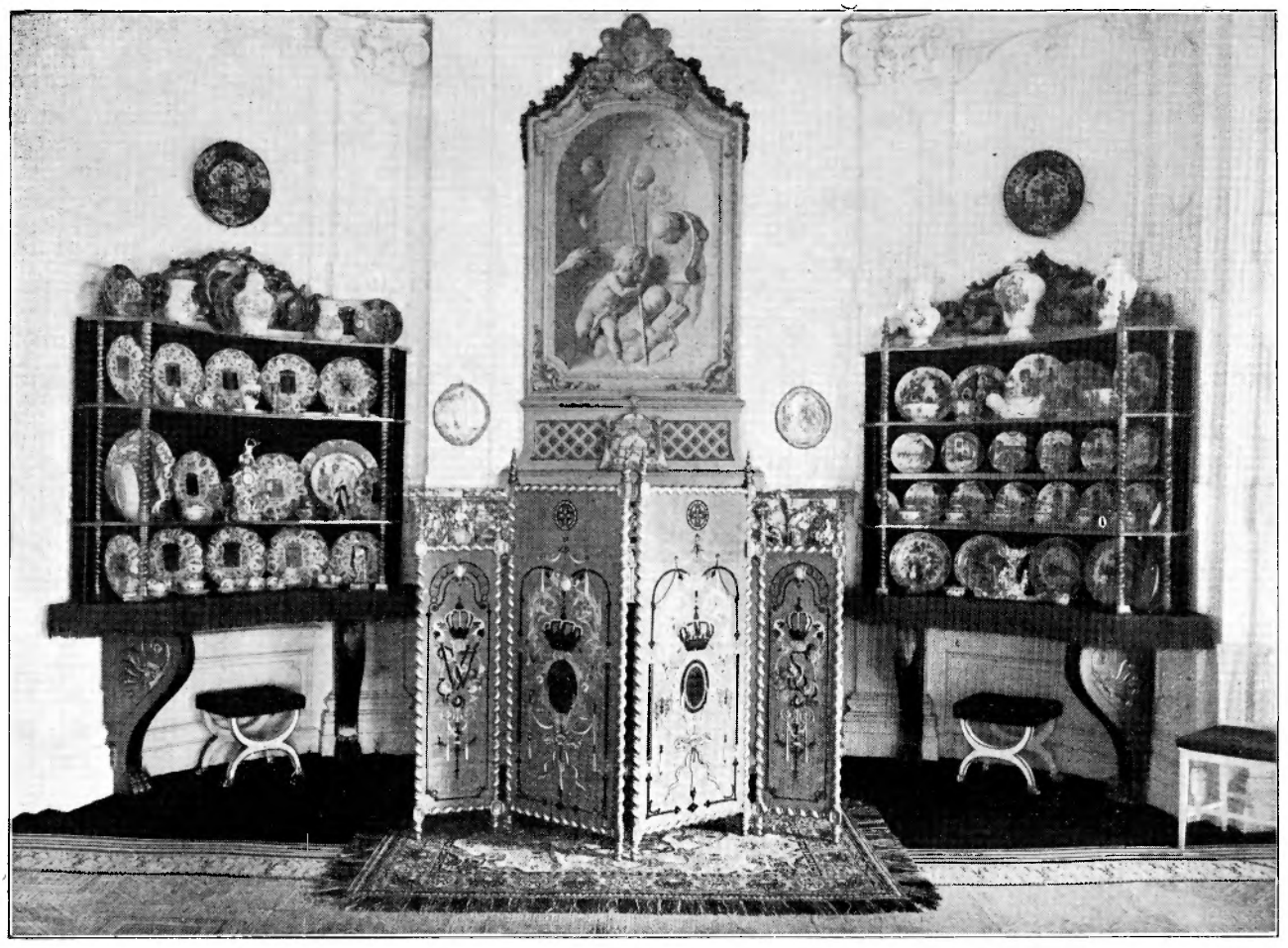

Verzameling Porcelein- en Aardewerk. *Huis ten Bosch.*

HET HUIS TEN BOSCH.

WE brengen hier enkele illustraties, die ons tenminste iets kunnen doen zien van het Huis ten Bosch.

De *naam* van dit huis kennen we allen en zéker zullen enkele lezeressen van ons tijdschrift het bezichtigd hebben. Maar ook zij zullen gaarne nog iets naders vernemen over de geschiedenis van dit merkwaardige gebouw.

Wat nu juist tot het stichten van het Huis ten Bosch aanleiding heeft gegeven, is niet zoo gemakkelijk te zeggen.

Door Prins Frederik Hendrik was aan zijn gemalin Amalia van Solms bij uitersten wil een behoorlijk inkomen verzekerd, benevens het levenslang gebruik van het Oude Hof aan het Noordeinde en ook dat van het huis te Rijswijk, maar toch wilde de genoemde vorst zijn geliefde vrouw nog een ander, vorstelijk verblijf schenken, waarover zij in eigendom kon beschikken.

Toen de Prins evenwel in 1647 overleed, was de bouw nog onvoltooid. In 1645 werd voor den opbouw van dit lusthuis bij besluit der Kamer van Rekening van de Grafelijkheid van Holland een stuk grond, groot 18 morgens, 470 roeden afgestaan. Deze grond was gelegen aan de Oostzijde van het Haagsche Bosch.

De bouw werd met ijver ter hand genomen. Jacob van Campen was de raadsman.

Eerst moest de laaggelegen moerassige grond worden opgehoogd, waarvoor een som van f 8500 noodig was. De drie volgende jaren was een zelfde som noodig voor aardwerken en het graven van grachten om het geheele terrein.

Het vorstelijk paar overwoog de ontworpen plannen rijpelijk, trouw bijgestaan door den secretaris Constantijn Huygens. Op den 2den September 1645 mocht de Koningin van Boheme den eersten steen leggen en in de volgende maand werd den romp van het gebouw voor f 480.000 aanbesteed. De steenen muur, die den tuin omsloot, kostte f 17000.

Toen in 1647 het lustslot zijn voltooiïng begon

te naderen en Prins Frederik Hendrik in Maart kwam te overlijden, werden de oorspronkelijke plannen belangrijk gewijzigd. Amalia van Solms vatte al dadelijk na den dood van den Prins het plan op het lusthuis in een Mausoleum te herscheppen, om den roem van haar geliefden gemaal en haar smart om zijn sterven te vereeuwigen.

De zaal in het middengedeelte van het gebouw heet de Oranjezaal. Zij is achthoekig van vorm en 50 voet in diameter. Aanvankelijk bestemd voor receptiezaal, werd ze herschapen in een verblijf ter gedachtenis van den overleden Vorst en ter herinnering aan zijn groote daden. 't Penseel van beroemde schilders werd daartoe te hulp geroepen.

Behalve dan deze zaal, vindt men ook in het Huis ten Bosch de z.g. Witte Eetzaal. Dit vertrek werd eerst bijgebouwd, nadat het Huis ten Bosch in 1734 in bezit gekomen was van Prins Willem IV.

De witte eetzaal heeft rijk uit de hand bewerkt stucadoorswerk aan plafond en wanden en de door Jacob de Wit geschilderde paneelen, waarvan de twee grootste Venus en Adonis en Meleager en Atalante voorstellen.

De witte Eetzaal. *Huis ten Bosch.*

We geven hier in beeld de vier wanden van de witte eetzaal.

Er is een schitterende verzameling porcelein en aardewerk, zooals men op onze eerste foto zien kan.

We noemen hier: twaalf borden, de twaalf maanden voorstellend (blauw Delftsch) en twee vazen van Berlijnsch porcelein met bloemen van Ludwigsburger porcelein. — Verder vindt men er Delftsche plaketten en plooischotels enz.

De lichtkroon is van gegoten kristalglas; de kandelabres van Venetiaansch geblazen glas. De marmeren borstbeelden stellen voor: Koningin Sophia, 1e gemalin van Willem III, Koning der Nederlanden en haar moeder, Koningin Catharine van Würthemberg.

De foto's, waarvan we hier reproducties geven, zijn genomen met de toestemming van H. M. de Koningin. In lange jaren werd van een der interieurs in het Huis ten Bosch geen foto genomen.

Onze lezeressen zullen dus deze illustraties wel zeer op prijs stellen.

Het Huis ten Bosch is onze belangstelling zeker overwaard.

We hopen in een volgende aflevering nog meer foto's te geven.

LANGS DE WEGEN.

WIE voor het eerst een land bezoekt, wordt uit den aard der zaak het meest geboeid door de dingen die zich als het ware aan hem opdringen en zoo spreekt het vanzelf, dat in het Oosten de geheimzinnig gesluierde vrouwen ter dege door den toerist worden opgemerkt.

Aldus begint in de Vrouwenrubriek van 't *Algemeen Handelsblad* een artikeltje over „Vrouwenleven in Turkije."

Dat het bedekken van het gezicht verband houdt met een godsdienstig voorschrift is een veel verbreide maar desniettemin verkeerde veronderstelling. Wel is waar werd de sluier door den Islam ingevoerd, maar allerminst met de bedoeling, dat de vrouwen daardoor uitgesloten zouden worden van het openbare leven.

In den loop der eeuwen hebben in de verschillende streken de voorschriften ten opzichte van het sluiergebod een zeer uiteenloopend karakter aangenomen.

Op het platteland, waar de vrouw hard mee moest werken, was de sluier vrijwel in onbruik geraakt; ook de dienstboden vertoonden zich meestal ongesluierd. Ten slotte profiteerden alleen nog rijke en leelijke vrouwen van het voorrecht om gesluierd rond te loopen. Ook negerinnen hulden zich gaarne in een sluier dien ze dan zoo dicht mogelijk kozen, in de hoop voor blanke vrouwen te worden aangezien.

Bij het doen van inkoopen op de markt werd de sluier, als hij al gedragen werd, bij het sluiten van den koop meestal even opgelicht.

Toen door het uitbreken van den oorlog ook de Turksche vrouwen genoodzaakt waren buitenshuis haar arbeidsveld te zoeken, lieten zij als het ware automatisch den sluier achterwege ; thans is het dragen daarvan zelfs officiëel verboden. Ook werd van overheidswege een eind gemaakt aan de polygamie, die trouwens al sinds vele jaren in Turkije eigenlijk alleen nog maar bestaat in die streken, waar het den man er om te doen was van goedkoope werkkrachten te profiteeren.

..... Tot voor betrekkelijk korten tijd stuurde een trouwlustige jonge Turk zijn moeder, zijn tante of zijn oudste zuster er op uit om een echtgenoote voor hem te zoeken. De man mocht namelijk zijn aanstaande vrouw feitelijk niet zien voor hij met haar getrouwd was, maar.... men wist er wel iets op te vinden. De uitverkorene ging, in gezelschap van een zuster

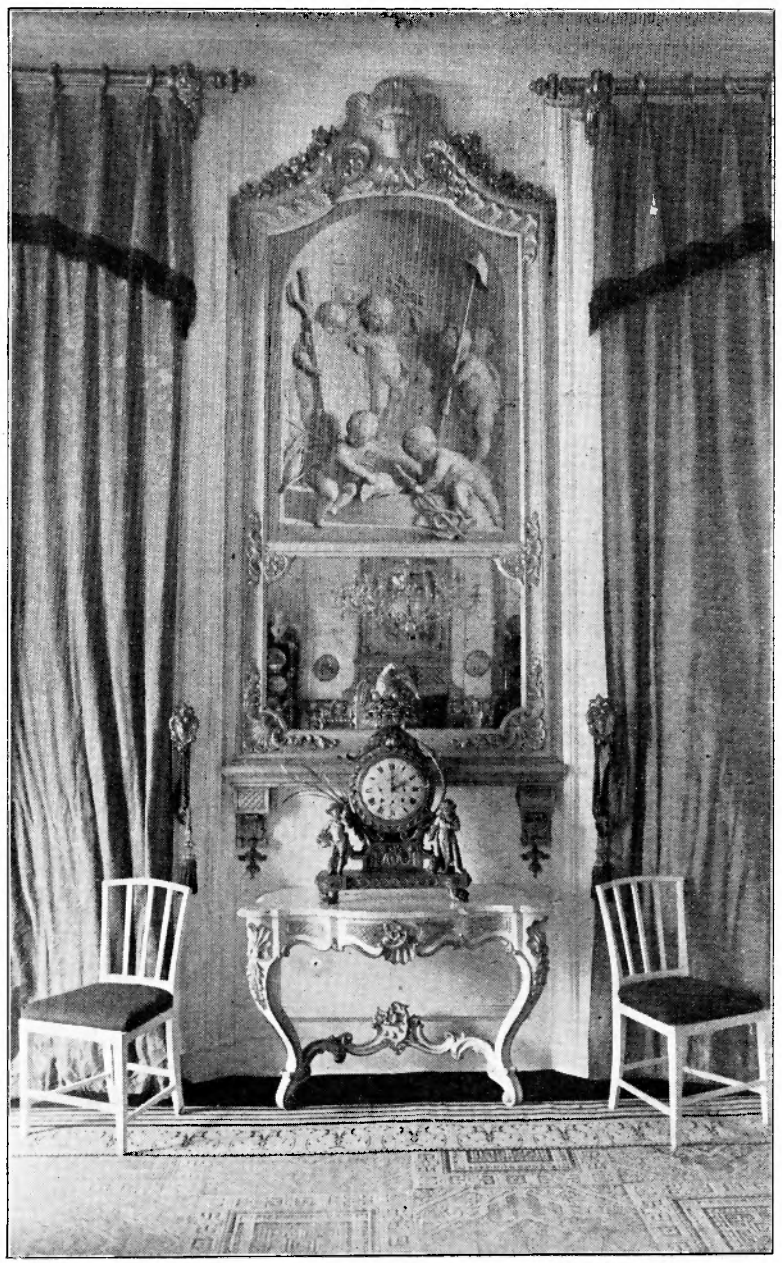

De witte Eetzaal. *Huis ten Bosch.*

of vriendin, op een bepaald uur naar een afgesproken plaats, waar de andere partij dan „toevallig" ook aanwezig was. Een voorwendsel om den sluier even op te lichten, was gemakkelijk te vinden, en zoo kreeg dan de nieuwsgierige jongeling gelegenheid, haar gezicht te aanschouwen. Op het platteland bestonden die ceremoniën niet, daar had men onder het gezamenlijk bewerken van den akker gelegenheid genoeg elkaar te zien. Bij deftige families trouwden neef en nicht dikwijls met elkaar.

De witte Eetzaal. *Huis ten Bosch.*

Een echtscheiding baarde den aanhangers van den Islam weinig moeilijkheden. Tot dusverre was alleen de verklaring van den echtgenoot, dat hij scheiden wilde, voldoende. Desniettegenstaande werd van dit recht, behalve dan in de „beschaafde" kringen, zéér weinig gebruik gemaakt. De man, die zijne vrouw had verstooten, zou ook niet gemakkelijk weer een echtgenoote hebben gevonden.

Een Turk is verplicht om op den trouwdag zijn vrouw een geldgeschenk, overeenkomstig den staat van zijn vermogen, te overhandigen. De vrouw heeft het recht dit geld zelf te beheeren, meestal echter doet haar vader het voor haar. Waarschijnlijk heeft dit gebruik bij den Westerling de verkeerde opvatting doen post vatten, dat de Muzelman zijn vrouw als slavin koopt.

Natuurlijk is de man bij eventueele echtscheiding dit geld kwijt. Bovendien moet hij nog voor de kinderen betalen, die tot hun twaalfde jaar bij de moeder blijven.

Bij de Mohammedanen staat de moeder, als zoodanig, op een zéér hoog standpunt.

Oostersche vrouwen zijn over het algemeen zéér goede moeders; toch laat de lichamelijke verzorging van de kleintjes, volgens Europeesche begrippen althans, veel te wenschen.

In het Oosten doet een hangmat dienst als wieg. Daarin wordt de zuigeling, meestal door een ouder zusje, zóó heen en weer geschommeld, dat alleen door en door gezonde lichaampjes het kunnen uithouden.

Zooals overal is ook in het Oosten het begrip „kinderopvoeding" van zéér uiteenloopenden aard. In Konstantinopel behandelt men, in het algemeen gesproken, de jeugd met zachtheid, in Anatolië daarentegen heeft men strenge principes. De rijke Turken nemen bij voorkeur Europeesche kinderjuffrouwen in hun dienst, liefst Françaisés. De gehééle familie is trotsch op 'n gouvernante en hoewel men graag kiekjes laat maken van haar en de kinderen, om overal met de Fransche opvoedster te kunnen pronken, is de

sociale positie van deze gouvernantes toch dikwijls verre van benijdenswaardig.

Over „Ontwikkelde vrouwen en Blauwkousen" vind ik t volgende korte stukje in de Vrouwenrubriek van *De Haagsche Post:*

„Wat verdient de voorkeur," zoo begint de schrijfster: „moet de vrouw een klein dom gansje zijn of een blauwkous; moet ze pronken met haar kennis of geen kennis bezitten? De vraag is heden ten dage, zij het in verminderde mate, nog actueel. En zij begon reeds te rijzen in de 17e eeuw! In dien tijd prefereerden de heeren de ongeletterde dames. Kwam het omdat de femmes savantes, gelijk Molière ze zoo meesterlijk teekende, het bedierven voor de werkelijk ontwikkelde vrouwen van dien tijd? Onwaarschijnlijk is dit niet. Maar onbillijk was het wel voor de laatstbedoelden. Een romancière van naam uit die dagen, mademoiselle de Scudéry, nam het in haar roman „Le Grand Cyrus' dan ook op voor de vrouw van ontwikkeling en liet zien hoe de echte blauwkous niet anders was dan een karikatuur van eerstgenoemde. Bij de blauwkous thuis trof men méér boeken aan dan zij gelezen kon hebben, bij de vrouw van beschaving minder boeken dan die, welke zij inderdaad doorgewerkt had....! Heel geestig heeft Mlle de Scudéry het verschil tusschen de pedante, neuswijze bas-bleu en haar wel-onderrichte zuster doen uitkomen; en toch, de onrechtvaardige en kortzichtige wereld was er aanstonds bij om de schrijfster-zelve van blauwkouserij te beschuldigen. Het was zeer onbillijk, maar toen dit stempel eenmaal op de romancière gedrukt was, behield zij het tot het eind harer levensdagen!

Toch was, hetgeen zij met haar geschriften beoogde, volstrekt zoo dwaas niet. Ze wilde niets anders dan dat men een klein beetje meer werk zou maken van de opvoeding der jonge meisjes, vooral wat betreft de spelling. Grandesdames der 17e eeuw wisten, in zeer vele gevallen, hier weinig of niets van af. Ze schreven en spelden maar al naar het haar inviel, wat aan de duidelijkheid harer epistels gewoonlijk niet ten goede kwam. Hoe voornamer ze waren, des te meer hielden ze er van om een hautaine onwetendheid ten toon te spreiden. Mademoiselle de Brézé, een nicht van Richelieu, kon, toen ze huwde, lezen noch schrijven. Maar dat was geen schande; dat was, volgens de nobele dame, slechts een bewijs dat een hooge geboorte alleen reeds in alles voorzag. Wie zich tot leeren zette verlaagde zichzelf vrijwillig, zoo meende men. De opvoeding, die de jonge meisjes van goede familie kregen, bepaalde zich dan ook uitsluitend tot lessen in dans en maintien en toiletgeheimenissen.....

Het is Mlle de Scudéry, ondanks haar streven in die richting, niet gelukt om een gedetailleerde paedagogische methode, ten aanzien van jonge meisjes, samen te stellen. Maar wel heeft zij het nageslacht met trots op een illuster voorbeeld kunnen wijzen: Madame de Sévigné. Deze edelvrouw in den besten zin des woords wist kennis van Latijn en Grieksch te paren aan de bevallige houding, vereischt in de hofsalons; zij kon wetenschappelijk redeneeren en geestig babbelen, ze paarde gezond verstand aan fantasie. Deze markiezin gevoelde zich evenzeer thuis op de gladde parketvloeren van het Fransche hof als in de eenzaamheid van het buitenleven op haar landgoed. Ze gaf haar dochter, die echter veel minder begaafd was dan zijzelf, een uitnemende opvoeding, ze had orde in haar huishouding en haar zaken en, in tegenstelling met de algemeene gewoonte in de groote wereld dier dagen, betaalde zij zelfs haar schulden! En toch had zij, bij het schrijven harer befaamde brieven, den goeden smaak om, als hooggeboren dame, die gaarne ieder tot goed vriend hield, een paar spelfoutjes te maken!"

Inderdaad, sinds dien tijd is er veel veranderd, op allerlei gebied, en ook op het gebied van de vrouwenbeweging. Maar de strijd is nog niet uitgestreden; nog steeds zijn, evenals in de 17e eeuw, de meeningen over de opvoeding van de vrouw verdeeld, nog steeds zijn er op dit terrein veel moeilijkheden, die om een oplossing vragen.

HEIMWEE.....

O — tokkel mij een liedje
vol trillers fijn en zacht.
O — zing me zoete zangen,
'k Heb al zoo lang gewacht!

O — zeg me toch één woordje,
'k Heb al zoo veel geschreid.
Och, laat me niet alleenig
in al m'n eenzaamheid!

Och, leg nu beî uw handen
m' om 't voorhoofd, teer
en zacht.
Ik heb zoo veel geschreid al,
'k Heb al zoo làng gewacht!

LENTEKIND.

ZO'N DINGERAIS.

„HOL d'r over op," zei de oude Kloaske Zwart en, liggend op haar bed, keek ze vol verontwaardiging naar ouderling Van Klaveren, die, in de groote leunstoel van Harm, deed wat des ouderlings is: praten en zoo onder 't praten door bezig zijn met de zielszorg.

„Hol d'r over op. Wat zoo veul as ons oom- en tantezegger is, het mie d'r ook al over om kop soest, moar 'k loof d'r niks van. En begun ie nou ook al te scheervooglen? Ie denken vast: Kloaske is al tien joar zaik west en 't ol mensk wait nait meer hou 't er om heer gait. Bin ie mie ook 'n olderling? Ze mossen Joakop van Dieken kozen hebben, den harren ze wiesder doan. Foui!"

„Moar mien laive mensk," zei van Klaveren.

„Moar mien laive mensk," zei Van Klaveren, „wat is dat nou veur 'n geteut. Ie hafflen ja moar toesjoer vot en ik ken d'r gain woord tusken kriegen. Joe wat wies moaken? As ie olderling binnen en as ie ien 't ambt stoan, den mag dat toch nait. Ans mag 't ook wel nait, moar den is 't toch nog nait zóó slim. Woarom wil ie mie nou nait looven?"

„Och, 't ken ja nait. Ons oom- en tantezegger het mie ook al zegd, dat mensken, as ze zo'n dingerais, zo'n roadio ien hoes hebben, kennen heuren, wat d'r ien Engeland en Frankriek proat wordt. Nou, dat ken ja nooit. Zoo hard kennen mensken doar nait roupen en reeren, dat wie t hier heuren kennen. En as 't wel ken, den binnen 't duvelskunsten."

„Och, ie begriepen d r ja niks van. Dat geluud, dat ze ien Engeland en Frankriek of woar arvens moaken, sturen ze hier heer."

„Zeker ien 'n pakje. Hol toch op."

„Nee, deur lucht. En dat geluud wordt den opvangen deur zo'n ding, dat ie den op 't dak kriegen."

„Jao, da's wel oardig oetprakkesaierd. Den waiten ze doar ien dat vremde land zeker, woar Kloaske Zwart woont. En den leggen ze dat geluud ien 'n pakje op mien dak. Hol d'r moar gauw over op, want 't ken nait. Wat zegst doe d'r van, Harm?"

Harm, achter de tafel, verschoof zijn groote handen maar eens op zijn knieën en antwoordde toen met het antwoord, dat hij voor alle gelegenheden klaar had: „Doar ken gain mensk mit zien kop bie."

Ouderling Van Klaveren had een slechten dag. Kloaske wilde niets van hem weten, en ze zei ronduit: „'n Olderling, dei mie leugens wil wies moaken, ken ik nait bruuken en ie huiven nait weer te kommen. 'k Zel 't wel ais tegen doomnie zeggen."

't Was wel heel erg met Kloaske.

Tien jaar gebonden te zijn aan je bed, dat is niet alles. En dan moet het zoo n lastige, kribbige Kloaske treffen. Wanneer had zij, vóór haar ziekte, ooit stil kunnen zitten? En hoe was 't mogelijk, dat ze *nu* stil kon liggen, nu Harm de huishouding moest doen, zoo goed en kwaad als 't ging? Hij deed alles verkeerd en hij deed het dubbel verkeerd, als zijn vrouw wakker was.

Gelukkig, dat de oude menschjes zich, wat het geldelijke aanging, konden redden. Maar Kloaske was lastig en ze werd lastiger naarmate ze zich meer ging vervelen. Nu wilden de menschen, die 't goed met haar meenden, haar een radio-toestel aanpraten, „zo'n dingerais." Hendrik, de oom- en tantezegger, wilde het doen om zijn tante wat afleiding te bezorgen; Van Klaveren had meer haar geestelijke nooden op het oog: zij zou, als ze eenmaal een toestel had, een preek kunnen hooren.

Maar ze wilde er niets van weten.

Toen spanden Van Klaveren en Hendrik samen. Harm was gemakkelijk genoeg over te halen; die had geen wil.

't Ergste was nog, hoe men het toestel moest plaatsen, zonder dat Kloaske iets gewaar werd.

Maar het lukte. Een reparatie aan 't raamkozijn werd te baat genomen; een middagdutje

kwam niet te onpas, en men kreeg het zoo ver, dat het toestel, zonder meer, Zaterdagavond nog in de huiskamer gezet kon worden. Daar was één hoekje, waarop Kloaske vanuit de bedstede geen oog had en dààr werd het toestel op een tafeltje geplaatst.

Toen kwam de Zondagmorgen zooals veel andere Zondagmorgens.

Harm deed, als gewoonlijk, de noodige huiselijke bezigheden.

Hendrik kwam tegen tienen zoo eens even aanloopen.

„Wat zel dat beduuden?" zei Kloaske. „'t Is dien tied, jong. Kerk begunt zoo."

„Kerk komt van mörgen bie joe ien hoes."

„Begunst alweer mit dien iedelhaid? En most zóó ien kerk zitten?"

„Nee, ik gao hier zitten. En nou mout ie nait kel worren, as örgel begunt te speulen."

„Goa vot, jong. Most 'n ol mensk veur mal hollen? Magst die schoamen."

„'t Is goud, heur. Nou, 't is nou tien uur. Nou zel 't den begunnen."

Hendrik ging even in 't hoekje, waar het toestel stond, en .... even later — Kloaske was stil van groote verwondering — hoorde ze een kerkorgel spelen.

Ze wilde het niet gelooven, maar ze moest. Ze droomde niet, ze *wist*, dat ze klaar wakker was en toch .... en daar hoorde ze opeens een stem: „Laat ons zingen psalm 63 : 1."

„Doomnie! dat is 'n doomnie!" riep ze in groote verbazing.

En toen lag ze stil.

Ze had de oogen gesloten en luisterde. 't Was haar nu, alsof ze in de kerk was. Ze kon de ouderlingen zien binnenkomen: Van Klaveren liep vóór, deftig en statig als vóór tien jaren. En ze zag den dominee de trap naar de preekstoel opgaan. 't Was hààr dominee niet, nee, maar 't wàs een dominee, daar was geen twijfel aan. Maar toen schrok ze op. „Hou ken dat?" riep ze. „Kerk ien koamer! Hendrik hou ken dat?"

„Doomnie! dat is 'n doomnie!" riep ze in groote verbazing.

„Da's raodio nou, tante. En ie heuren nou 'n doomnie oet Amsterdam. Is 't nait duudliek?"

„Duudliek? 't Is ja krek, of 'k d'r stoef bie bin. 'k Heur doomnie poesten. Heden, heden, hou ken 't!"

... maar ze zong! ...

„Jao, dat wait 'k ook nait, moar 't ken. Moar nou mout ie stil wezen en luustren." Dat wou Kloaske wel. In tien lange jaren had ze geen preek gehoord. En...zeker, Harm las haar wel zeer trouw voor uit den bijbel, maar *dit* was toch heel iets anders.

Hoor, ze kon het hoesten van de menschen in de kerk hooren. Daar zaten ze, de menschen, en ze hoorden naar de blijde boodschap, die altijd nieuw blijft, en *zij* hoorde ook.

En een stem zeide: Ik geloof de gemeenschap der heiligen.

Toen werd er weer gezongen.

„Mien bril en mien psalmbouk," riep ze „Bril ligt ien toafelloa en psalmbouk ien 't kamnet. Tou, gauw Harm, 'k wil mitzingen."

't Was in al die tien jaren niet gebeurd, dat Kloaske zong. Ze zong ook niet volgens de regelen der kunst en ze haalde sommige woorden wel heel lang uit, maar ze *zong* en 't werd haar warm om 't hart.

Eindelijk hoorde ze nog het uitspreken van den zegen. Dat deed de dominee ook voor hààr.

Toen speelde nog eens 't orgel.

„Nou, tante, zel ik dat dingerais moar weer mit nemen?"

„Nee heur jong, 'k wil 't hollen, al kost 't mie ook vieftig doezend gulden."

„Nou, ie hebben 't goudkooper," lachte Hendrik. „En wat nou zoo mooi is? Ie kennen d'r van alles mit doun. Ie kennen d'r ook muziek oet kriegen, woar j'op kennen dansen."

Maar Kloaske was niet in een stemming om te schertsen.

„Dansen ken 'k wel, moar den van bliedschop. Doar heb ik gain iedele deuntjes veur neudig."

Na kerktijd kwam Van Klaveren eens even aanloopen.

„Hou was 't ien kerk, Kloaske? Genougen had?"

„'k Bedank joe wel, heur, Van Kloaveren. En wat ik zegd heb, dat ze moar 'n ander kozen mossen hebben, doar heb 'k niks van maind, heur. Dat zee 'k zoo moar, bie vergis."

„'t Is goud, heur Kloaske. En wat zeg ie nou van 't duvelsding?"

„Jao, begriepen dou 'k d'r niks van heur. Moar 'n duvelsding is 't nait, dat wait ik nou wel."

„Ie kennen d'r ook duvel mit dainen," zei Van Klaveren ernstig. „Moar zoo is 't mit al Gods gouje goaven. Wereld neemt ze en daint duvel d'r mit. Moar doarveur binnen ze nait geven."

„Nou," vond Hendrik, „'k mag d'r ook wel ais geern wat aans deur heuren as altied 'n preek. Mag dat den nait?"

„Alles mag, mien jong," antwoordde Van Klaveren, „as doe moar op 't gouje plakje bisse. 'k Lees ien mien biebel: Alles is het uwe, doch gij zijt van Christus. En wel nou van Christus is, dei gebruukt ook zo'n roadio zooas zo'n dingerais bruukt mout worden."

„Jao," vond Kloaske, „zoo is 't krek. En nou ken ik op berre liggen blieven en toch naar kerk goan. Moar 't is eerst wel roar. Tou doomnie begunde, tou was 't mie eerst net of 'k mie schoamde, omdat ik mien olle nachtjak an har. Want dei stem is zoo dicht bie, dat 't joe net is, of doomnie joe zain ken."

Toen moest Van Klaveren toch lachen.

Maar Kloaske lachte niet. Zij nam het ernstig met dat „dingerais," en zij nam zich voor, het *goed* te gebruiken. K.

(Met toestemming overgenomen uit „Doel en Werken der Nederlandsche Chr. Radio-Vereeniging).

VERZAMELHOEKJE.

Verstandig Frankrijk.

In een Engelsch blad wijst een correspondent er op, dat in Frankrijk bobbed en slingled haar lang niet zoo populair is als in Engeland, en zeker niet in de provincie.

De Fransche vrouw is altijd trotsch geweest op haar haardos en heeft deze altijd met veel liefde verzorgd en opgemaakt. Zij doet er niet gemakkelijk afstand van en gaat door heur haar zacht en golvend te houden, al maakt zij het gewoonlijk eenvoudig op. „Neen, besluit zij, men moet de volgelingen van de tegenwoordige mode niet zoeken in Frankrijk, maar in Engeland. Daar geeft Parijs den toon aan."

Interessante statistieken.

Prof. G. M. Robertson, president van het Royal College of Physicians te Edinburgh heeft onlangs verklaard, dat krankzinnigheid onder gehuwden betrekkelijk weinig voorkomt, doch dat deze op opvallende wijze toeneemt bij degenen, die man of vrouw verloren hebben.

Dat het huwelijk nog andere preventieve eigenschappen heeft, blijkt uit sensationeele mededeelingen, dezer dagen door dr. Herman N. Bundesen, commissaris van gezondheid te Chicago, gedaan.

Deze autoriteit heeft verklaard, dat gehuwde lieden veel langer leven, dan menschen, die gescheiden zijn.

Dr. Bundesen baseert zijn „onthullingen" op pas voltooide statistieken, door den gezondheidsdienst te Chicago samengesteld omtrent den betrekkelijken levensduur van vrijgezellen, gehuwden en gescheidenen.

Uit deze statistieken blijkt, dat er verleden jaar van iedere 1000 gescheidenen tusschen de 25 en 34 jaar oud, 15 gestorven zijn; van hetzelfde aantal ongehuwden van dezelfde leeftijdsverhouding 5 en van hetzelfde aantal gehuwden van dezelfde leeftijdscategorie slechts 4.

Voor den leeftijd van 35—44 jaar waren de getallen resp. 18, 14 en 7. Voor dien van 45—54 jaar resp. 37, 20 en 14. Voor den leeftijd van 55—64 jaar eindelijk bedroegen de cijfers respectievelijk: 56, 49 en 29.

Op 65-jarigen leeftijd stierven er 116 gescheidenen, 112 ongehuwden en 80 gehuwden.

Conclusie: echtscheiding verkort het leven: huwelijk verlengt het.

Koopen op afbetaling.

Ook duur. In het „Leidstersblad" uitgave van de Federatie van Christelijke Vereeniging van en voor vrouwen en meisjes wordt tegen dit stelsel gewaarschuwd Voor kleeren vooral wordt het afgeraden.

Opgemerkt wordt dat,

1e. men het goed te duur betaalt, want zoowel de rente als de risico dat misschien de laatste termijnen niet betaald worden, moeten in den prijs begrepen zijn;

2e. dat men veel lichtzinniger koopt, omdat men denkt: het is mààr zooveel per week, terwijl men bij het ineens neerleggen van een groote som veel ernstiger overweegt of het goed besteed is;

3e. dat men de mogelijkheid heeft, dat men nog steeds door moet betalen, terwijl door de een of andere omstandigheid het kleedingstuk reeds onbruikbaar is.

Voor kleeren is dit systeem altijd af te keuren, ook omdat wie niet zoo degelijk is om het voorschrift: eerst sparen, dan koopen, in praktijk te brengen, ook wel niet zoo degelijk zal zijn om iets werkelijk goeds te kiezen wat lang mee kan, maar meestal iets zal nemen wat modieus is, veel toont, maar spoedig verveelt en slecht blijkt te zijn.

NAAR INDIË.

In den Indischen Oceaan.

WE zitten aan de reeling. 't Is avond. In de verte zien we den lichten horizon, omlaag 't witte schuim om de boot, overigens is alles zwart. Velen maken de reis niet voor de eerste maal. Ze geven raad aan hen, die wel voor 't eerst gaan, voor wie alles nieuw is. En dan komen de verhalen. Eerst wat verhalen uit 't dagelijksch leven, dan vanzelf wat intiemer. Een moeder vertelt wat ze doorleefd heeft met haar kind, haar jongen. Hoe ze samen hoopten op 't verlof en hoe ze zonder hem terug moest gaan, z'n teere kracht was bezweken.

Een andere moeder vertelt onder welke omstandigheden haar eerste geboren werd. In de buitenbezittingen, uren ver van een dokter af, terwijl er groot watergebrek was. Haar man plotseling hevig ziek geworden — een zee van ellende! Allen hebben hun moeilijkheden gehad en zonder uitzondering gaan ze graag terug.

Eindelijk vlot 't gesprek niet meer, ieder leeft in z'n eigen gedachten, sommigen in 't verleden, anderen in de toekomst.

En stil is 't water, glad als een spiegel en even schijnbaar bewegingloos glijdt de boot verder.

Nu begint de trip over 't dek voor 't slapen gaan. Nog even naar 't sloependek.

We turen uit over de groote donkere watervlakte en zien dan onwillekeurig naar boven. Wat 'n verrassing! Zoo'n sterrenlucht zagen we nooit. Wat 'n geweldige massa sterren en wat 'n prachtige heldere!

Dat zag hij, die eens zong: „Zoo wij de sterren tellen konden".

Ja, God is overal en — Dezelfde, ook in deze eenzaamheid, ook straks in 't nieuwe vaderland!

Straattooneeltje.

We wandelen wat langs den grooten weg, die langs 't Victoria-hotel loopt, m'n kleine jongens en ik. 't Kleintje in z'n wagentje, die z'n wereldje niet veranderd vindt zoolang hij bij Mama is en de grootste, trippelend op z'n stevige bloote beenen in sandaaltjes, en die zich wonderlijk goed schikt naar de nieuwe omstandigheden.

Daar komt een koopman aan met z'n trippelgangetje vanwege 't juk dat hij draagt en dat hij in evenwicht moet houden. Aan beide kanten hangt een heel speelgoedwinkeltje. Goedkoop Chineesch papier-gedoe, maar voor 'n kind betooverend. Een papieren visch, hel gekleurd aan 'n hengeltje, piepertjes met papieren gezichten, molentjes in alle grootten en — de attractie, waarvan de groote zaken in Holland zoo partij van weten te trekken: ballonnetjes. Maar klein — aan 'n draadje en dat aan 'n rieten stokje — voor 2 centen. Ik moest er bepaald twee koopen, want de koopman scheen 't onbillijk te vinden, dat Kleintje in z'n wagentje niets zou hebben en m'n taalkennis is nog niet van die aard, dat ik hem aan z'n verstand kan brengen dat Kleintje 't tusschen z'n snoezige kersenlipjes zal stoppen.

Ik nam dus de twee en gaf hem een kwartje — een stroom van woorden — „ja, man, ik denk dat ik niet goed begrepen heb, dat ze maar twee cent kosten" en 'k informeer nog eens. Zeker, zeker, twee centen — maar, o, ik zie 't al, 't is een Hollandsch kwartje en de man bekijkt 't met een gezicht, of ik een valsche munter ben. Ik bevind me in een moeilijk parket, ik heb geen Indisch klein geld.

En de koopman wil z'n waar graag kwijt en m'n jongen was zoo dol gelukkig met z'n ballonnetje — en 't moet toch terug, want 't koopmannetje moet niets van dat kwartje hebben. Een oud vrouwtje met gegroefd gelaat en een vermoeide lijdenstrek om de mond komt er bij staan. Ze beziet me medelijdend: „Stakkerd, dat je je zulke rommel in de hand laat stoppen," zegt haar gezicht. Dan valt haar oog, op t angstig spannend gezichtje van m'n jongen, ze licht haar kabaja op en uit haar gordel haalt ze een paar centen, voor haar 'n heele waarde misschien. Ik wil 't niet hebben, maar ze spreekt met klem, aldoor gebarend naar den sinjo, die 't allang begrepen heeft en wiens kleine snuitje straalt. Ook 't gezicht van 't oudje klaart op, als de geldstukken in de hand van den koopman liggen en ze doorgaat al maar knikkend en pratend.

Ik ben er stil van, en kan nog niet gelooven, dat 't waarheid is en geen droom.

Arme, goeie, ouwe ziel!

Arm?

Als ik naar huis ga, denk ik er aan, hoe heerlijk het toch is, wel te doen.

Wisten de menschen dat maar beter.

Weldoen maakt rijk.

Dit is de les, die 't oude vrouwtje mij gegeven heeft. Ze gaf maar een paar centen, maar voor mij èn voor mijn kinderen is dat een geschenk van groote waarde geworden. Wij vinden het vaak de moeite niet waard, een *kleine* vriendelijkheid te bewijzen, een enkel vriendelijk woord te zeggen, maar één bloem weg te schenken.

Arme, goeie, ouwe ziel, *jij* hebt het begrepen.

DAGBOEK VAN LIEN.

5 Februari.

Ik wéét wel, dat 't geluk van heel de wereld niet te koop is met één zonnige dag.

Ik wéét wel, dat vandaag de aarde de móóie kant naar buiten keert, en dat 't ándere verborgen zit in de dichte huizen en achter de strakke voorhoofden.

En tòch kàn 'k niet anders dan blij zijn, dan tot diep in m'n hart, dan héélemaal gelukkig zijn,

Ik kan 't niet helpen dat ik vèr van de menschen aan hun leed niet meer denk. Dat als ik op zoo een zonnige middag ver wèg zwerf van de huizen, ik aan niets anders denken hoef dan aan de warme koestering van Gods licht over de aarde.

10 Februari.

Wij menschen doen dikwijls precies als bedorven kinderen. Als alles naar onzen zin gaat, zijn we best te spreken, maar zoodra iets tegen onze wenschen ingaat, raken we aan 't dwingen en zijn we ongelukkig.

In de zomer-zonneschijn van 't leven zingen en lachen we, maar de herfststormen en de grauwe winterdagen kunnen we zoo vaak niet verdragen.

En tòch — arm, dood-arm is 't hart, dat alleen onder een *blauwen* hemel zingen kan; arm, dood-arm zijn wij, als we dóór de tegenslagen heen niet veilig ons innerlijk geluk te dragen weten.

13 Februari. Lentedag.

In 't gladde, vlotte middaglicht lag 't dorp op dien eersten lentedag, vreemd onder de weer nieuwe ondervinding van zonneschijn en warme lucht.

In de tuinen staken overal de sneeuwklokjes boven den grond en aan de kastanjes waren de knoppen dik, bijna tot barsten toe.

Met blijde gezichten keken de menschen omhoog naar de zon. Die goot hun de oogen vôl licht en riep er getwinkel en geschitter wakker en 'n vroolijke lach.

Over 't dorp, laag, langs de blauwe lucht, voeren de wolken. Saamgeschoven hier tot witte, dichte groepen, uitgeveegd dààr tot wazige, franjige flarden, hingen ze boven de huizen, teekenden ze hun schaduwen over de straten, op de daken ....

De eerste lentedag!

Door den zonneschijn liep aan den kant van de straat een kind.

Verloren in die wondere ondervinding, gevangen door 't vreemde, nieuwe dat in de lucht gekomen was, zong ze stil voor zich heen. Ze keek naar de oude ligusterhaag, waar jong leven in opensprong en haar hartje werd stil en week.

„Eere zij God", zong ze, „eere zij God, en vrede op aarde", oude, bekende woorden op 'n oude, bekende wijs. Ze keek naar de wolken, ze voelde de zon warm op haar hoofd, en voller zong uit haar kinderstem: „Vrede op aarde, *vrede* op aarde!"

Tot — opeens — ze stilschokte — en zweeg.

De mènschen, ze had om de menschen niet gedacht.

En ze wist nu ook, wàt ze gezongen had: een *Kerstlied*, 't Kerstlied van de engelen! Maar nu wàs 't geen Kerstfeest, 't was lènte. En heelemaal in de war liep ze vlug door, zònder zingen, langs de bottende ligusterhaag, langs de tuinen met sneeuwklokjes en door 't dorp, dat daar lag, stil in 't gladde, vlotte middaglicht op dien eersten lentedag.

14 Februari.

'k Lees m'n „dagboek" van gisteren nog eens over en 'k ben blij, dat 'k dat meiske er 'n plaatsje in gaf.

Zóó als ze toch zong en schròk, toen ze merkte wàt ze zong!

'k Begreep zoo ècht, dat 't „Eere zij God" wezen moèst. Die zonneschijn ook over alles.

't Was 'n dag uit duizend dagen. Een dag om eens heelemaal nààst de lijn te loopen, om eens even flink je vleugels *uit* te slaan!

Ja, — en toch heb ik dat *niet* gedaan.

Tòch ben ik m'n gewonen, dagelijkschen gang gegaan, en vandaag, — vandaag regent 't weer!

20 Februari.

Ik dank God voor den avond.

Heel den dag door rondom me leven àl die geluiden, van praten, loopen, schreeuwen langs de straten, lachen. Geluiden in overvloed, en veel waar 'k niet naar *luisteren* wil, maar die 'k wel *hooren* moet.

Dan in den avond, als al 't dagrumoer ophoudt, dan *wil* ik luisteren, en dan hòòr ik, dankbaar, de stilte.

Er *zijn* nog wel geluiden, maar 't zijn prettige, die *rust* geven. Er is 't waaien van den wind door de boomen, het tikken van water ergens in een goot, het slaan van 'n klok, uit de verte het rinkelen van 'n trein.

Ik luister, en dank God voor dit wonderlijk-stille tegenwicht voor den drukken dag.

Ik dank God voor den nacht.

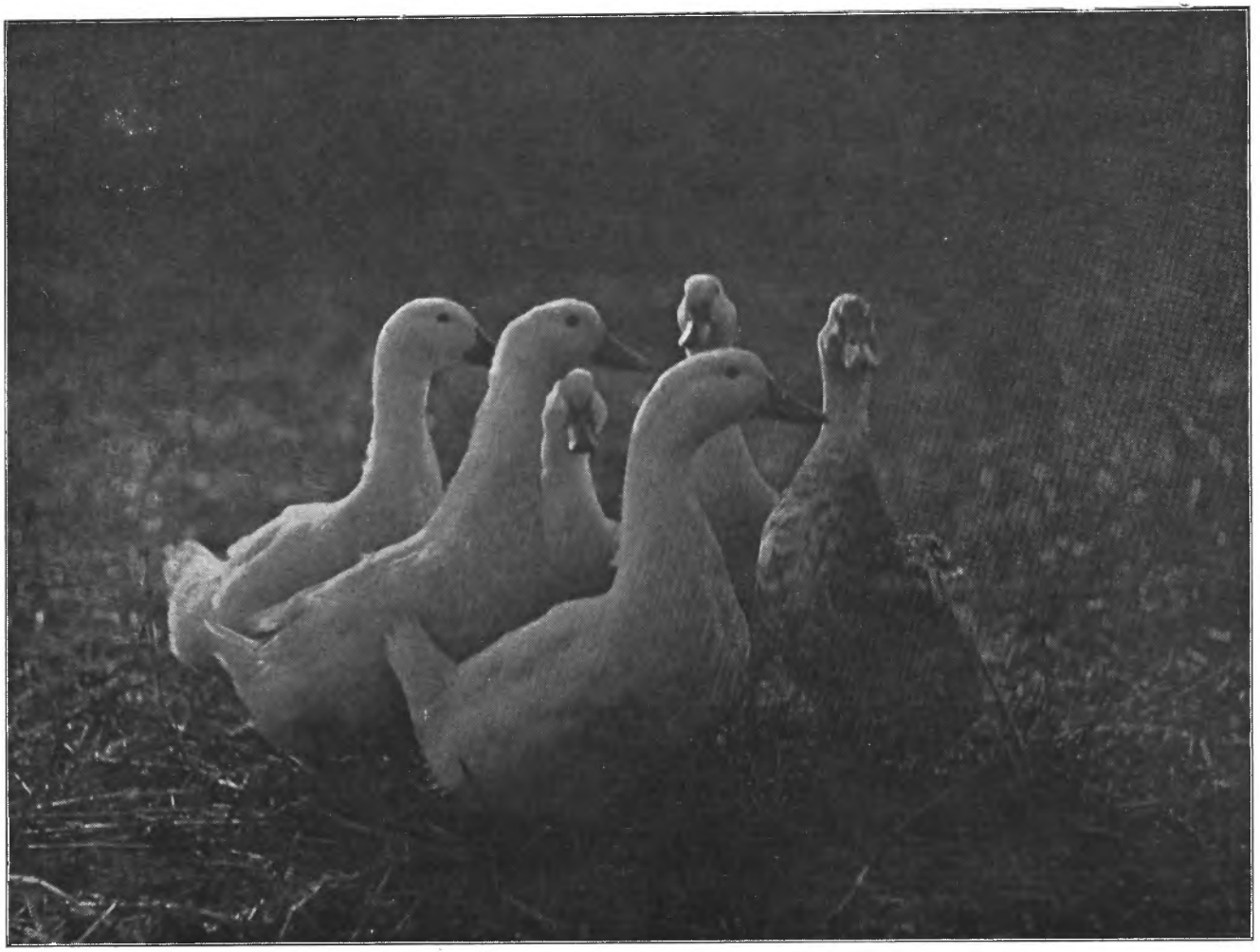

Koppel Eenden. *Foto van D. F. Eberhardt, Baarn.*

MISTIGE DAGEN.

De dagen, in grijze eentonigheid,
Ze lijken de een op den ander;
Zij komen niet stappen met stagen tred;
Ze volgen, traag sluipend, elkander.

Er is nu geen glans en geen schoonheid aan;
Geen lied in van leutige winden;
Geen buld'rend gebas van den sterken storm;
Ik kan er slechts naarheid in vinden.

Ze brokkelen iets van je blijheid af,
Die dagen, die tragen, die stillen;
Ze maken je klein van bekrompenheid;
Ze schijnen zoo zwaar om te tillen.

En toch zijn het dagen, die God mij gaf;
Hoe gaarn en hoe grif ik bedille
Hun schuif'lende stap en hun droef gelaat,
Ze komen niet zonder Gods wille.

Ja, toch zijn het dagen, die God mij gaf,
Dus moet in dit grijzige druilen,
Hoe zeer ik 't mistrouw en droevig misprijs,
Een heimlijke zegen wel schuilen.

Aleer ik het weet scheurt de sterke wind
De sombere nevelgordijnen;
Nog speelt met de flarden hij 't leutig spel
Of reeds staat de zon weer te schijnen.

En eer ik het weet, zijn de dagen blij;
(Of — zag ik ze enkel zoo grijze?)
Aanvaard' ik ze biddend, wijl Wie ze zendt
Ze regelt naar God'lijke wijze.

J. M. W.—W.

ONZE KLEEDING.

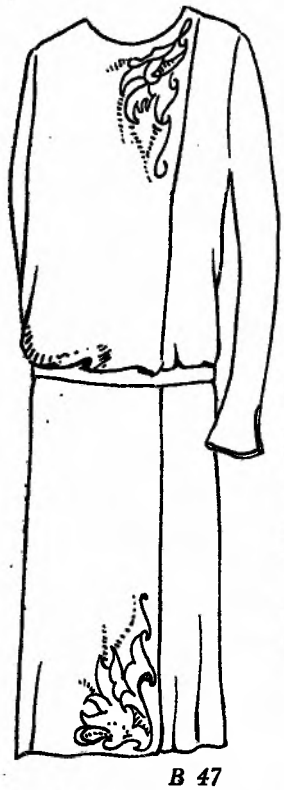

B 47

B 47. Japon met borduurwerk. Deze japon maken we van effen stof: borduurwerk voldoet hierop 't best.

Een geteekend borduurpatroon is bij ons (via de Redactie van dit blad) verkrijgbaar.

Het patroon kan met zijde of met gouddraad worden uitgevoerd.

We werken het in den steelsteek.

Op een zwarte of donkerblauwe japon staat gouddraad heel mooi.

Om het werk zoo fijn mogelijk te maken, splitsen we den draad.

Op paarse stof zouden wij aan zilverdraad den voorkeur geven.

Maken we de japon van lichte stof, dan kunnen we de omranding van het borduurwerk in dezelfde kleur als de japonstof, of in een donkerder tint nemen. De invulling van de deelen en de kleine streepjes ter aanvulling van 't patroon, kunnen dan met een afstekende kleur zijde worden gewerkt.

Langs den onderkant der mouwen, werken we ook een randje steelsteken.

De japon leent er zich best toe, haar langs het rechtervoorpand te sluiten. Er wordt dan in de voeringtaille op dezelfde plaats een split ingeknipt.

Wijl de japon „blousend" is, wordt er een voeringlijfje ingenaaid.

De japon heeft een grooter en een kleiner voorpand. Zóó is het ook met den rok. Deze heeft een breede en een smalle voorbaan.

We weten, dat vele lezeressen het op prijs stellen, te kunnen zien, hoe de verschillende deelen op de stof komen te liggen, aleer ze geknipt worden.

Hiervoor is een teekening bijgevoegd.

We vouwen 42 c.M. dubbel. De overige breedte is dus enkele stof.

We zorgen, dat van dit gedeelte, de rechte zijde van de stof boven ligt. Op de teekening wijst de stippellijn den vouw der stof aan.

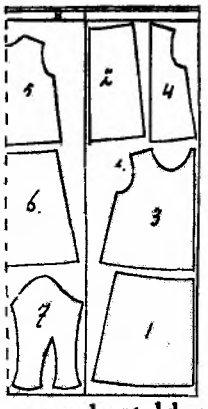

Fig. 1 en fig. 2 zijn *de beide voorbanen.*

Fig. 3 en 4 *de beide voorpanden.*

Fig. 5 *het rugpand.*

Fig. 6 *de achterbaan.*

Fig. 7 *de mouw.*

Fig. 8 *de ceintuur.*

Als altijd, *naden en zoomen aanknippen.*

Nu rest ons nog de opgave der benoodigde stof.

Als de stofbreedte 1,40 M. is, is 2,10 M. voldoende. We veronderstelden hierbij een lengte van 1,18 M. en een bovenwijdte van 52 c.M.

Voor het voeringlijfje nemen we 1,20 M. satinet van 70 c.M. breedte.

We kunnen ook wel stof van 1,30 M. breedte nemen. In dit geval zullen we aan sommige deelen punten moeten aanzetten.

Normaalpatronen à f 1,— franco; met borduurpatroon f 1,50. Opgave van *bovenwijdte* (halve omtrek rug en borst gemeten onder de armen) *en lengte* (afstand hoogste schouderpunt tot onderkant japon) is noodig.

B. 51. We meenden 't best te doen, in dit nummer ook eens te behandelen *een onderjurk.* Een uitgewerkt patroon willen we er bij geven.

Deze onderjurk kan gemaakt worden van zijden tricot of katoen.

Zijden tricot is te verkrijgen in een breedte van 1.40 à 1.50 M. Voor een onderjurk is deze maat te prefereeren. Immers we kunnen dan voor- en rugpand naast elkander knippen. We hebben dan 1 maal de lengte noodig.

Rekenen we op een lengte van 1.16 M. en een bovenwijdte van 50 c.M., dan is 1.25 M. stof ruim voldoende.

Maken we haar van *katoen*, dan kunnen we den hals vierkant knippen.

Bij *tricot* is een ronde hals meer aan te bevelen, wijl de steken van dit weefsel in de hoeken licht los zouden gaan.

Tricot is zeer rekbaar; daarom knippen we de armgaten niet te wijd; we denken er om, dat ze bij het dragen zeker rekken. Op onze teekening maakten we ze expres wat nauw: we rekenden op tricot.

Armsgaten en hals worden bij deze stof met tres afgewerkt. Dit wordt tegen den binnenkant

gezoomd. 1.75 M. tres is voldoende. De naden worden met de hand gestikt: immers kunstzijde kan nooit best met de machine gestikt worden;

B 51

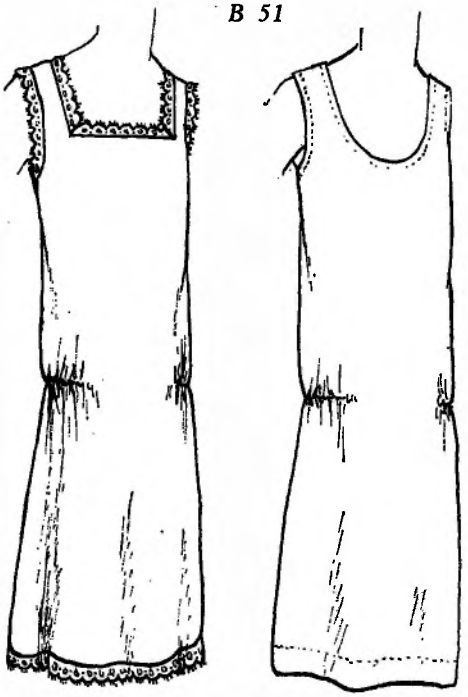

de steken van het weefsel gaan dan spoedig langs den naad stuk.

De rok heeft maar één naad. We vouwen voor we beginnen te knippen, de tricot van weerszijden af dubbel en spelden den naad dicht. Daarna leggen we de beide patronen op de stof.

„Midden-voor" en „midden-achter" komen beide langs den vouw te liggen. We zorgen, dat de gespelde naad tusschen de beide patronen in komt.

Naden en zoomen knippen we, als steeds, aan.

Bij gebruik van *katoen*, krijgt de rok aan weerszijden een naad. Dan kunnen de beide panden ook niet naast elkander worden geknipt. Noodig is 2.50 M. katoen van 75 à 80 c.M. breed. Om te voorkomen, dat de steken uithalen, wordt bij *tricot*, het afgeteekende gedeelte boven de taillelijn *niet* weggeknipt. We halen dit gedeelte aan de voorzijde in op 19 c.M. en aan den achterkant op 16 c.M.

Lijf en rok worden afzonderlijk gerimpeld. Daarna worden deze deelen op elkander gelegd en gestikt.

Afwerken van den naad is hier niet noodig. Immers, langs de bovenzijde komt zoodoende en vouw.

Roknaad, zijnaden en schoudernaden verbinden we door een Engelschen naad. Of, zoo we dit liever doen, we stikken ze éénmaal en werken

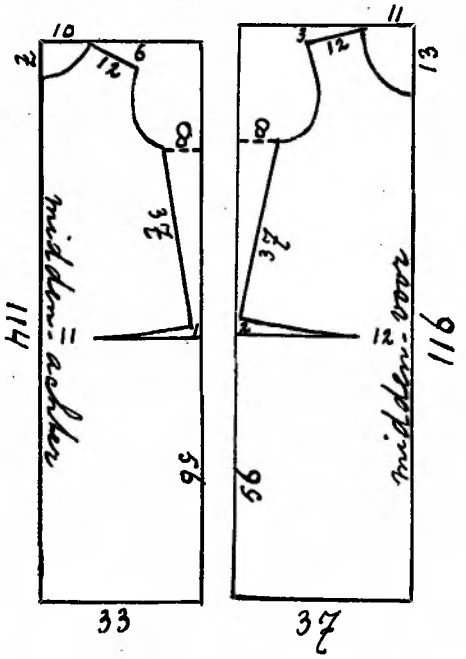

ze daarna met boorlint af. Boorlint is tegenwoordig in allerlei kleuren verkrijgbaar. In dit opzicht is harmonie tusschen stof en afwerking dus zeer wel mogelijk.

Voor de afwerking van hals en armsgaten van de katoenen onderjurk nemen we smal linnen kant.

Het verdient aanbeveling ook van dit kant langs de onderzijde te naaien. 3.25 M. zal wel voldoende zijn.

Een kant en klaar patroon zenden we gaarne franco toe, Prijs f 0.50.

Nummer der afbeelding en gewenschte bovenwijdte, benevens duidelijk adres moeten bij de bestelling vermeld worden.

Het gemakkelijkst is, te bestellen per postwissel of per giro. Achter op de postwisselstrook of op het giro-biljet kunnen alle noodige inlichtingen gegeven worden.

A. BALDER.

Alle correspondentie over deze rubriek, bestellingen enz. richte men aan: Redactie „De Jonge Vrouw", Baarn.

ONDERLINGE CORRESPONDENTIE.

Aan mijn onbekende Bondsvriendin Gré.

Beste Gré.

Toen ik je vraag: „mag een getrouwde vrouw zich blijven geven aan het Vereenigingswerk", las in een vorig nummer van „De Jonge Vrouw", herinnerde ik me dat er lang geleden ook een dergelijke vraag in „Meisjesleven" had gestaan. 'k Heb de oude nummers nog eens weer opgezocht en al spoedig vond ik wat ik zocht. De secretaresse van de Meisjesvereeniging „Priscilla" te Delft, schreef in Meisjesleven van 1 April 1919 dat tot „Priscilla" de vraag gekomen was, of ook getrouwde dames lid van de Meisjesvereeniging kunnen worden. Onze Eere-Presidente, Mej. H. S. S. Kuyper antwoordde hierop: „Getrouwde dames willen lid worden van „Priscilla"? Geen wonder! Maar U moet haar niet toelaten! Niet omdat ik iets tegen getrouwde dames heb. Integendeel. Er zijn ware schatten onder. Maar hoe zal ik 't zeggen, — een bijeenkomst van jonge meisjes schept een eigen sfeer; een sfeer van jeugd, van frischheid, van onbevangenheid, van vroolijkheid, in één woord een *jongemeisjes*sfeer. En daar hooren geen oudere dames bij, 't zij getrouwd of ongetrouwd. Ten minste niet als *leden* eener *meisjes*vereeniging. Iets anders is het, als de Meisjesvereeniging een bepaalde bijeenkomst houdt, waar oudere dames b.v. als gasten kunnen worden uitgenoodigd; of een propaganda-avond uitschrijft, waar oudere dames, heeren zelfs, tegen entrée-geld toegang hebben. Maar dit moet uitzondering blijven. Van een *meisjes*vereeniging moeten alleen *meisjes* lid zijn."

De Bond van Meisjesvereenigingen was, zeven jaren geleden, nog niet zoo rijk als nu dat zij een *eigen* blad „Bouwen en Bewaren" bezat, en daarom werden de mededeelingen van den Bond in „Meisjesleven" geplaatst.

Mag ik eens vragen Gré, waarom jij je vraag niet in „Bouwen en Bewaren" geplaatst hebt? Daarin hebben we toch ook ons „vragenhoekje" en „De helpende hand". Ik geloof dat je dan veel eerder antwoord op je vraag zou gekregen hebben.

Hartelijke groeten van

een Groninger Bondsvriendin.

Beste Allemaal,

Eerst maar het woord gericht tot Twentina. Je hebt groot gelijk, zoo'n zitkussen is haast onmisbaar ook in slaapkamer en boudoirtje. Hier is het recept: je laat één van je manlijke huisgenooten of kennissen een houten bankje fabriceeren, stevig hoor met 4 pooten en ong. 45 c.M. hoog. Middellijn zitvlak 40 c.M. Hierop leg je een dikke laag kapok en knipt een rondte van stevige stof die rondom een handbreedte grooter is, dan het zitvlak. Dan bind je de kapok met gekruist touw vast voor het verschuiven en spijkert vervolgens de stof op de zitvlakte. Na ga je de pootjes inzwachtelen, hoe dikker hoe beter. Ik bedoel natuurlijk *niet* ieder pootje afzonderlijk, maar alle vier ineens, waardoor de pouf ontstaat. De bekleeding tja, dat kan ik moeilijk zeggen dat hangt heelemaal van je smaak af; als je handig bent weet je 't zelf wel, ben je 't niet, dan kan ik je toch niet met ellenlange omschrijvingen dienen. Wel kan ik je nog zeggen dat je eerst het zitvlak moet bekleeden en verder dat je niet zuinig moet zijn met de stof voor de rondte. Je hebt minstens anderhalf keer den omtrek noodig en reken op een hoofdje van onder en van boven. Om het midden leg je b.v. een dik koord maar je moet zelf weten, hoe je hem „afmaakt". Met een enkel bordduursel, 'n paar groote lussen, strik of kwasten bereik je veel.

Mijn pouf bestaat uit een tonnetje omwonden met een oude deken en bovenop een rond kussen. Nu Twentina, veel succes hoor; als je kunstgewrocht klaar is, hoor ik het wel hé, daag.

Een enkel woordje in 't algemeen over, schrik niet „Valencia" [1]). 'k hoop dat dit de laatste keer is, dat dit woord in O. C. genoemd wordt, bij ieder nummer erger ik mij opnieuw. Ik houd van mooie muziekstukken, zeker, wanneer je die aanschaft is het een blijvend genot en ze behouden de waarde.

„V." ligt allang bij m'n „ouwe moppen" hoor, 'n troost voor de contra-dames, die nog nooit van hun leven een populair wijsje dan ook maar neurieden. Zij geven natuurlijk ook niet aan een orgeldraaier. Trek hieruit maar de conclusies die je wilt, als je maar niet meer aankomt met: „voor dit of dat zijn wij, dus resp. ik" eigenlijk te goed. Jelui mogen mij „wereldsch" vinden, te begrijpen hoor, maar ik weet hoever ik op dit punt gaan kan en mag.

Nu Distel, je ziet kind dat ik ook scherp kan zijn, hoewel 't gelukkig zelden voorkomt. Ik heb nu je brief voor mij genomen en ben in het minst niet boos, heelemaal niet, ik mag graag menschen die de waarheid durven zeggen. 'k Ben blij, dat jij dit deed. Mijn eenige verzachtende omstandigheid is, dat ik niet sterk ben in het kiezen van mijn woorden. Distel, laat mij nog even „intiem" zijn als antwoord op je brief. Ik was verloofd. Veel teleurstelling is mijn deel geworden, maar niet door de door jou veronderstelde redenen. Mijn ideaal is niet „laag-bij-de-grondsch". heusch niet. Misschien heb ik mij indertijd nog wat bakvischachtig uitgedrukt, doch mijn illusies zijn dezelfde gebleven. Ik durf hierover niet verder gaan, uit vrees weer te veel te zeggen, dus is het woord aan jou.

Rekeltje, wat heb ik je leelijk in den steek gelaten hè, je hebt natuurlijk gedacht „nu aan die is ook iedere letter verspild, ze geeft je te hooi en te gras antwoord en liefst heelemaal niet, 't kind moest eens wellevendheidsles gaan nemen". Maar toch denk ik dat je, wanneer je meer van mij wist, andere gedachten zoudt krijgen. Destijds is er ook een hartsterking naar je toegegaan, maar die schijnt zoek geraakt te zijn.

Miep en Hans, jelui een volgenden keer hoor, allemaal de hartelijke groeten van BEP.

Beste Meiskes, allemaal.

Ik moet wel eerst zeggen, dat ik eigenlijk niet bij je hoor, want ik ben de vijftig al gepasseerd, maar ik ben nog jong van hart en dus wil je 't mij wel niet kwalijk nemen, dat ik ook eens een woordje schrijf, als de redactie mij tenminste een plaatsje wil geven. [2])

Ik lees altijd jullie briefjes in „Onderlinge Correspondentie" en dat houdt me ook al weer een beetje jong. 'k Ben zelf toch vroeger ook zoo'n meiske geweest, dat gauw naar de pen greep. En eenmaal heb ik een prijs gehad voor een versje, waarop ik toen heel trotsch was, maar waarover ik me later schaamde; want er kwam nogal van liefde in, zooals dat gaat, als je de achttien of negentien jaar nog niet voorbij bent.

En nu heb ik dan ook nog maar eens naar de pen gegrepen. Waarom?

Mijn dochter zei: „Moe, doe het toch niet".

Maar ik ben nu al zoo tamelijk oud en dus zul je 't mij niet kwalijk nemen, dat ik ook eens iets zeg.

Wat dat dan is?

Dat ik 't heel goed vind, als ik merk, dat je aan alles

---

[1]). O, Valencia, wij wenschen u een heel eind weg, wanneer zult gij ons met rust laten? *Red.*

[2]) Zeer gaarne zelfs.

en nog wat mee doet, en dat ik er mij in verblijd, dat in dit opzicht de tijden zooveel veranderd zijn. Maar . . . ik zou je eens willen vragen: Blijf je wel eenvoudig genoeg? Je hebt verstand van alles en nog wat en je redeneert zoo wis en zeker, dat ik er soms paf van sta. Wij konden dat vroeger zoo niet.

Kijk eens, ik wil je volstrekt niet beleedigen, maar besef je wel, dat je nog heel wat leeren moet en dat je met wat muziek en zoo niet door de wereld komt? En dan heb je 't altijd over zulke rare liedjes, waar ik niets van afweet. Maar onze mooie christelijke verzen, ken je die nog?

Laatst bladerde ik nog eens in wat oude afleveringen en toen viel me 't zoo op, dat sommige meisjes zoo ruw zijn. Ze geven, of 't zoo maar niets was, „een poot". Kindertjes. kindertjes, wat staat dat leelijk voor een meisje. 't Is precies, of je straatjongens bent.

Nu kun je wel heel wat zeggen over de vroegere preutschheid, maar daar zat toch ook wat goeds in. Tenminste, ik kan niet over zulke rare woorden heenkomen. En ik zou je willen vragen: Gebruik toch zulke uitdrukkingen niet.

Ik zal maar niets over die rare haarmode van tegenwoordig zeggen, want dit staat de redactie toch niet meer toe [1]), maar ik hoop, meisjes, dat je er *vrouw* om zult blijven en dat je niet de mannen zult gaan naäpen. Want dat is leelijk voor een vrouw en ik geloof ook niet, dat de mannen dit over 't algemeen verdienen.

Nu mag ik wel gauw uitscheiden, want anders wordt de redactie deze brief te lang en dan komt die in de prullemand, wat ik toch jammer zou vinden, want, als je er eenmaal zoo je best voor gedaan hebt, wil je toch ook resultaat zien.

Als jullie 't niet met mij eens bent, schrijf dat dan eens aan de redactie. Als je er precies als ik over denk, mag je 't ook wel schrijven. Denk je ook niet, dat de vroegere tijd toch ook wel veel voor heeft gehad, al zijn de meisjes van tegenwoordig veel vrijer?

Ik groet je allemaal, hoor meisjes, al ken ik je persoonlijk niet. Ik denk zoo, dat je me wel zult aanzien voor een oud moedertje en mijn haar is dan ook al grijs, maar, zooals ik al in 't begin van den brief gezegd heb, ik ben nog jong van hart.

Allemaal gegroet van *Moedertje.*

[1]) O, neen, alstublieft niet. We hebben er al te veel van.

CORRESPONDENTIE VAN DE REDACTIE.

Woorden van Waardeering.

Op uitnemende wijze wordt hier dit doel benaderd. Een kerkelijke kleur vindt men hier niet Het algemeen christelijk standpunt der geloovigen wordt echter positief naar voren gebracht. *De Scheveningsche Kerkbode.*

Ons Kampeergebouw.

Sinds de vorige verantwoording noteerden we de volgende bijdragen:

M. W. te A. f 1.—; H. A. O. te L. f 1.—; C. A. R. te E. f 1.—; A. A. te H. f 1.—; A. S. te den H. f 1.—; B. S. te G, f 1.—; D. S. te G. f 1.—; H. W. R. te den H. f 1.—; H. E. W. te de B. f 1.50, Gez. M. V. „D. E." te H. f 1.35; K. K. te P. f 1.—; T. K. te N. f 1.—; K. O. te L. f 1.—; M. F. O. te L. f 1.—; L. A. te E, f 1.—; E. M. T. te A. f 1.—; A. W. te L. f 3.50; N. P. te den H. f 1.—; F. de W. te R. f 1.—; M. P. te den H. f 1.—; Mej. R. te A. f 1.10.

Hoe groot zal de lijst zijn, die we in de volgende aflevering kunnen plaatsen? Het antwoord op deze vraag is aan onze lezeressen.

Nederlandsche Christelijke Radio-Vereeniging.

In deze aflevering werd een kleine schets overgenomen uit het propaganda-boekje der Nederlandsche Christelijke Radio-vereeniging. Wie nog geen lid is dezer vereeniging en iets voelt voor het goede doel, vrage eens inlichtingen bij den heer D. Pereboom, Huize „Vooglenzang", Ede. Menschen die, als Kloaske Zwart, een radio-toestel hebben, zullen het streven dezer vereeniging zeker waardeeren en door hun lidmaatschap steunen.

E. D. U. Dat is niet zoo gemakkelijk, als u denkt. Zeker, u kunt gaan vertalen, maar de markt is reeds overvoerd. U kunt u natuurlijk met den een of anderen uitgever in verbinding stellen. Dat is wel het beste. Misschien zal u dan eens een proeve van vertaalwerk gevraagd worden, maar veel succes beloven we u niet. En dan . . . . . vertaalwerk wordt in den regel niet schitterend betaald.

Iets anders is het, als u een geschikt boek ter vertaling hebt. Dan kunt u dat aan den uitgever, die daarvoor naar uw meening het meest in aanmerking komt, aanbieden. Maar dan is er nog steeds de kwestie van het auteursrecht, waarover we nu geen nadere inlichtingen kunnen geven, daar alle gevallen lang niet gelijk zijn.

Zooals gezegd, u kunt het eens probeeren. Maar kunt u ander werk vinden, dan is dat beter.

Mej. L. S. te S. Waarom maakt u die kwestie niet met uw verloofde zelf in orde? Het gaat met die dingen gewoonlijk zoo, dat ze heel groot lijken, zoolang men er niet met elkaar over gesproken heeft, maar ze worden klein, als men er eens met elkaar van gedachten over gewisseld heeft.

Waar wij uit uw schrijven opmaken, dat de verhouding overigens goed is, kunnen we met den besten wil ter wereld niet inzien, waarom u deze kwestie niet samen in orde kunt krijgen.

Bemoeien we als buitenstaanders ons er mee, dan zal dat zeer vermoedelijk het gevolg hebben, dat er iets tusschen uw verloofde en u inkomt.

Maar vindt u uzelf niet een beetje al te gewichtig? Het komt ons zoo voor. Als u eens probeert, een weinig minder aan uzelf te denken, dan zal het wel beter gaan.

Mej. K. W. te Z. Komt in orde.

Marietje. De verzen waren heel aardig voor . . . huiselijk gebruik. Maar voor ons tijdschrift zijn ze minder geschikt. Waarom wilt u nu toch met alle geweld een dichteres wezen? We zouden er ons niet zoo druk mee maken.

Nolly. Geen wonder, dat de teleurstelling groot was. Maar toch maar moed houden, Nolly. Een volgend keer zult u zeker gelukkiger zijn.

Mej. K. W. te A. Neen, dat kunnen wij niet doen. Dat lijkt te veel op reclame en daar bemoeien we ons liever niet mee.

Mej. B. W. te B. Vraag uw predikant daar eens naar. Misschien weet die er raad op.

Mej L. K. te V. Zie ons antwoord aan Marietje. U moogt nog wel eens verzen sturen, maar dat wil zeker niet zeggen, dat ze opgenomen zullen worden. We moeten eerst kunnen oordeelen.

Negende Jaargang No. 7 April 1927

DE JONGE VROUW
GEÏLLUSTREERD CHRISTELIJK TIJDSCHRIFT

ONDER REDACTIE VAN MEVROUW J. M. WESTERBRINK–WIRTZ EN DEN HEER P. KEUNING
UITGAVE VAN BOSCH & KEUNING TE BAARN — TELEFOON No. 603 — POSTGIRO No. 20246
REDACTIE-ADRES: REDACTIE „DE JONGE VROUW", BAARN. VERSCHIJNT DEN EERSTEN DONDERDAG VAN IEDERE MAAND
ABONNEMENTSPRIJS f 2.25 PER HALF JAAR BIJ VOORUITBETALING. MEN VERBINDT ZICH VOOR EEN GEHEELEN JAARGANG

GETUIGEN DER OPSTANDING.

En gij zijt getuigen van deze dingen.
Lukas 24 : 48.

De discipelen, die Jezus hebben gezien nà Zijn opstanding, zijn wel in zeer bijzonderen zin Zijn getuigen geweest. *Zij* verkondigden, wat zij met hun handen getast en met hun oogen gezien hadden.

Maar ook tot ons gaat het woord des Heeren uit: Gij zijt getuigen van deze dingen.

Wij moeten getuigen zijn van de opstanding van Christus.

Dat kùnnen we eerst zijn, als wij de opstanding hebben aanvaard, niet maar als een historisch feit, maar als een levende werkelijkheid.

Getuigen kunnen wij alleen van voorvallen, die wij zelf mee hebben doorleefd, van gebeurtenissen, die we zelf meemaakten.

Zoo moet het nu ook zijn met de opstanding van Christus. Wij moeten er vast en zeker van zijn, we moeten er deel aan hebben. Voor ons, voor ons persoonlijk, moet Christus uit het graf verrezen zijn, moet Hij den dood hebben overwonnen. En met Hem moeten we opgestaan zijn tot een nieuw leven.

Is dat nu zoo met ons?

Alleen dàn kunnen we van „deze dingen" getuigen.

Maar àls het zoo is, *zullen* we ook getuigen. We zullen dat eenvoudig niet kunnen laten, het is een vanzelfsheid.

Getuigen zullen we van deze dingen door ons woord en onzen wandel.

Wat is Paschen nu voor ons? En wat is de opstandingsprediking voor ons? Ervaren we de kracht van Christus' opstanding en *leven* we er uit?

Zijn wij de getuigen van den opgestanen Heiland?

Christus zelf gaf ons een gebod en in dat gebod hebben we een groot voorrecht. We *mogen* Zijn getuigen zijn. Hij geeft ons die eer.

Als ons dat nog geen voorrecht geworden is, dan moeten we onszelf afvragen, òf we wel werkelijk iets weten van de opstanding van Christus, òf we iets van de kracht van Zijn opstanding ervaren hebben.

Laat ons, ook na dit Paaschfeest, uittrekken, om getuigen van Jezus te zijn. Als wij dat doen, getuigt Hij door ons en in ons, wordt Hij *onze* Getuige.

K.

JOSEPHINE'S RUSTKUUR

DOOR

J. M. WESTERBRINK—WIRTZ.

DOCH op dit kleine dorp, waar je de menschen ieder afzonderlijk zag, en niet als onderdeeltjes van de massa, leken de geweldige dingen van dood en leven dichterbij. Je kon niet doen, als gingen ze je niet aan.

„Me dunkt, ze moesten nu toch haast komen," zei ze tegen tante Thilda, die, evenals zij, in den tuin was bezig geweest, en ook haar arbeid had gestaakt, om op het klokgelui te letten.

„Maar ze komen niet hier langs."

„'t Is toch den kortsten weg, van zijn huis naar 't kerkhof."

„Ja, maar niet de officiëele. Die noemen ze: den doodenweg. En daar gaan de begrafenissen langs. Anders zou 't niet goed zijn. Deze weg, al is hij tamelijk breed, is toch maar een binnenpad."

Het trof Josephine even als een teleurstelling. Meteen vond ze het dwaas van zichzelf. Waarom wilde ze nu de begrafenis zien van een man, dien ze niet eens gekend had? Om de statie zeker niet; van tante wist ze, dat ze hier niet eens een lijkwagen hadden, doch gewone boerenkarren gebruikten.

Toch, toen tante Thilda vragend zei: „Als je soms wil gaan kijken . . ." deed ze meteen het hekje open.

Alleen informeerde ze, even zich omkeerend: „En u?"

Maar juffrouw Roselaer schudde haar hoofd.

„Nee, ga liever alleen."

Op het kerkhof waren veel menschen.

Vóór dezen meester waren zijn vader en zijn grootvader hier onderwijzer geweest; hijzelf had nooit ergens anders gewerkt.

De meesten van wie hier stonden, om de laatste plechtigheid, die hem gold, bij te wonen, waren zijn leerlingen geweest.

Josephine hield zich wat achteraf. Nieuwsgierige blikken gleden even langs haar heen; vestigden zich toen weer op de kist, die juist naar het graf gedragen werd. Ze voelde: ze was een vreemde hier. En toch had ze zich in de stad, waar ze geboren was, ja zelfs in den engeren kring thuis, nooit zoo één gevoeld met de menschen, als ze zich hier deed met deze vreemden op dit stille kerkhof. Want wat ze gebeuren zag, langzaam en plechtig, predikte het duidelijk: „hierin zijn allen één. Dit is voor ieder het eind."

Het eind?

Dominee Breuker sprak.

Als verwachtte ze van hem licht over dit duister, keerde Josephine zich naar den kant, waar hij stond.

Hij zei weinige, waardeerende woorden over den gestorvene; toen wees hij degenen, die hier stonden, op wat blijft, wanneer ook het laatst zichtbare van den mensch, gelijk hier, wegzinkt in het donker van 't graf . . . . .

't Verlangen: zoo te kunnen zien leven en dood, nam Josephine gevangen.

Doch meteen rees de twijfel. Zou ze ooit kunnen leeren, zóó te gelooven? Zij, die zich steeds beroemd had op haar verstandelijkheid?

Tante Roselaer vroeg, bij haar thuiskomen, niet naar de begrafenis. Josephine sprak er niet van. Toch waren beider gedachten ermee bezig.

Josephine merkte het van haar tante, toen ze vóór het donkerde (het was een zoele herfstdag) nog even den tuin doorliepen.

De gevallen blâren ritselden onder hun voeten; juffrouw Roselaer bleef staan, schoof ze op een hoop en zei toen: „alles sterft weg en toch ontwaakt alles weer in de lente. Waarom dan ook de mensch niet?"

„Ja, waarom niet?" zei Josephine haar na. Er was niet enkel bittere twijfel, er was ook een stille hoop verborgen in die vraag.

Zondagmorgen.

Reeds aan 't ontbijt zat tante Thilda, gelijk iedere week weer, in haar stemmige, zwarte japon. Ook Diene was gekleed op haar best. De kerk begon vroeg, en ze gingen steeds beiden, Josephine alleen latend.

Nu, terwijl Diene de bordjes en kopjes achter bracht, vroeg Josephine ineens: „tante, waarom gaat u eigenlijk naar de kerk?"

Het was al deze Zondagen een puzzle voor haar geweest; het begon haar te wonderlijker te lijken, naarmate ze tante beter leerde kennen.

Een oneerlijk vromer willen schijnen voor de menschen, dan ze in werkelijkheid was, kon het niet wezen. Wat dreef haar dan?

Juffrouw Roselaer wachtte even met antwoorden. 't Leek haar zelfs lichtelijk moeilijk te vallen, haar beweegreden te zeggen.

Tot ze ineens, op haar gewone, scherpe manier, biechtte: „Ik denk, dat ik ben blijven gaan, ook toen ik er feitelijk geen behoefte aan gevoelde, om me tegenover God te kunnen rechtvaardigen.

Om tot Hem te kunnen zeggen: ik heb U nooit iets onthouden, mijn eerbied niet, en mijn gaven niet, en wat hebt Gij toegelaten, dat het leven van mij maakte? Een uitgestootene, omdat ik me niet geven kon aan wie ik huichelaars wist. Zoo was het vroeger."

Even pausde ze, als in gedachten.

Josephine durfde zelfs niet met een: „En nu?" die stilte storen.

Toen ging haar tante verder: „Maar men kan niet week aan week dominee Breuker hooren, zonder er beter of slechter van te worden."

„Bent u er beter van geworden?" vroeg Josephine gretig.

Haar tante erkende: „Ikzelf zou zeggen: slechter. Ik voel me tenminste slechter. Lang niet zoo zeker van mezelf. Ik geloof niet, dat ik nu die aanklacht zou durven zeggen; zelfs niet meer in mijn gedachten, laat staan hardop. Maar dominee Breuker beweert, dat de twijfel aan onszelf het begin is van een ommekeer ten goede. Als dat waar is ..... Hoewel mijn twijfel zoo sterk is, dat ik niet kan gelooven: de menschen zullen mij nog eens zien als een vrome. Als zoo een, aan wier heiligheid je moet gelooven, of je wil of niet. En als ik vroom zou heeten, dan zou ik het op die manier willen zijn. Halfheid is me nu eenmaal een gruwel."

„Josephine zei niet vleiend: „u bent mij goed genoeg, zooals u ben." Iets dergelijks lag niet in haar karakter. Ze vroeg enkel: „Vind u goed, dat 'k met u meega? 'k Ben ook zoover, dat ik twijfel aan mezelf; aan het goede recht van wat ik altijd als waar en vanzelfsprekend heb aangenomen. Of ik ooit verder zal komen; of ik voor wat ik nu verwerp iets anders in de plaats zal krijgen, weet ik niet. Maar wanneer dat ooit gebeurt, dan moet het zijn door menschen als dominee en mevrouw Breuker. Zooveel weet ik wel."

Dus gingen ze samen, tot verbazing van de dorpelingen, die er natuurlijk het hunne van moesten zeggen.

„De juffer, die bij juffrouw Roselaer in huis is, wordt zeker weer beter, dat ze nou mee in de kerk kwam," meende de eene.

En de ander vond: „nou, als ik ziek was, dan wist ik wel, waar 'k liever heen ging. Zoo'n zuur mensch."

Waarop een derde aanmerkte: „de jonge juffer kijkt zelf nou ook juist niet vriendelijk. 't Is vast familie."

Josephine, schoon wel voelend die opmerkzame, nieuwsgierige blikken, trok er zich niet veel van aan.

Ze verlangde enkel te weten, wat dominee Breuker zou te zeggen hebben tegen deze menschen. Tegen deze menschen en tegen haar.

Veel had ze van den dominee nog niet gemerkt, schoon ze nu reeds verscheidene keeren in de pastorie geweest was. Soms kwam hij beneden, om even mee thee te drinken; dan praatte hij over enkele van zijn gemeenteleden, of vroeg naar tante Roselaer.

Tot een méér persoonlijk gesprek was het nooit gekomen. Ze had altijd zeer sterk het gevoel, dat hij haar aan zijn vrouw overliet. Soms vroeg ze zich af, of hij dat deed met al z'n vrouwelijke gemeenteleden. Mevrouw was zoo'n bedrijvig mensch; ze had ongetwijfeld veel werk, practisch werk, noodig, om haar leven te kunnen vullen. De dominee zelf leek haar meer een peinzer.

Tenminste: tot ze hem hoorde in zijn kerk. Toen zag ze in hem allereerst de gezant. Iemand, die zoo vervuld was van zijn boodschap, dat hij er niet eens naar vroeg, of velen dan wel weinigen die hoorden. Alleen dacht ze soms: het moet hem zwaar vallen dit verhevene in zulke eenvoudige woorden te zeggen, dat het niet aan deze menschen voorbijgaat.

Hij leek haar beter op z'n plaats voor een ander gehoor, van verfijnder ontwikkeling.

Was het werkelijk, wijl hij enkel vervuld was van zijn boodschap, dat hij niet naar verandering, naar verruiming van arbeidsveld, had getracht? Of was er een andere reden?

Ze peinsde hierover, tot zij zelve, op haar beurt gevangen werd door de boodschap. Toen had ze zichzelve verloren, om pas weer iets van haar gewone zelf terug te vinden, toen ze naast tante Thilda den terugweg naar huis liep.

Eenmaal daar, vroeg ze toch naar dominee Breuker.

„Hij leek me geschikter voor een grootere gemeente, of tenminste: voor andere menschen. Een ander soort gehoor. Méér ontwikkeld, méér verfijnd. Krijgt hij nooit eens een beroep? Iemand met zijn gaven?

„Hij probeert altijd, dit zooveel mogelijk te voorkomen. Zijn vrouw zegt: omdat de strijd, wanneer het toch komt, zoo zwaar voor hem is. Want hij voelt het zelf ook zoo dat hij daar beter op z'n plaats zou zijn. Beter begrepen zou worden, en dus ook meer zou bereiken. Maar zulk werk is ook ontzettend veel zwaarder, en hij mag zich niet inspannen. Ook mag hij geen groote kerk bepreeken. Een jaar of tien terug heeft hij hevige longbloedingen gehad. Ze zijn toen een paar jaar samen in Davos geweest, zijn vrouw en hij. Ze hadden er kunnen blijven, wanneer ze gewild hadden, maar hij kon op den duur niet zonder werk. Toen zijn ze hier gekomen. Het is goed blijven gaan, maar de dokters

zeggen telkens weer, als hij zich laat onderzoeken om te weten of hij niet een andere taak zou mogen aandurven (want hij heeft wel beroepen gehad naar stadsgemeenten): nog niet. Nog voorzichtig wezen. En zoo is hij nog hier. En dat wil ik je wel zeggen: ik ben er blij om, dat we die twee hier gekregen hebben."

Opnieuw hield Josephine zich bezig met de manier, waarop dominee Breuker zijn boodschap bracht. Ze wist zeker: dit was niet een zich schikken in het onvermijdelijke, wijl het niet anders kon. Neen, dit was: het geringere werk, dat hij nu doen kon, zóó getrouw verrichten, als was het dat groote, dat hij graag verrichten zou.

Wanneer het christen-zijn dát een mensch leerde . . . . !

Haar gedachten keerden zich naar eigen leven. Ook haar was een taak uit de handen geslagen. Niet eens een taak, die ze lief had om het werk-zelf, maar om de eer, die ze ervan verwachtte. En nog rees in haar de morrende opstand, wanneer ze dacht aan het geringere werk, dat ze nu zou moeten doen, wie weet, haar leven lang.

Zou dominee Breuker's boodschap ook haar kunnen leeren, die verachte taak met blijdschap op te vatten, en met getrouwheid te vervullen?

Dominee Breuker's boodschap! Of was het niet de zijne? Was het Gods boodschap?

Toen ze dien avond, op haar kamer, den Bijbel nam, om te herlezen wat ze in de kerk gehoord, zat ze voor dien een tijd stil in gepeinzen. En al vormden deze zich niet tot ordelijke woorden, ze wist van zichzelve, dat haar gedachten werden tot een gebed, het eerste, dat ooit in haar hart opgerezen was.

HOOFDSTUK VIII.

Op een aarden walletje onder het eikenhakhout zat Josephine, en probeerde met zichzelf in het reine te komen.

Nog een week, dan moest ze weg. Lichamelijk voelde ze zich beter. Ze wist ook, dat niet de Josephine weerom kwam, die ging. Maar zou deze niet weer levend worden, wanneer ze terug was in de sfeer van koelheid en van los naast elkaar leven, die was de sfeer van thuis? Want deze Josephine, die terug ging, was ze wel iets anders dan een ontkenning? Een wezen, dat van zichzelf wist, hoe ze niet wilde, doch verder zonder kracht en doel? Wie kon *deze* Josephine maken tot een willend mensch, wat de andere, ondanks de verkeerde doelstelling, toch zeer sterk geweest was?

Zóó hield dit probleem haar gedachten gevangen, dat ze dominee Breuker, die langs kwam, pas merkte, toen hij vlak bij haar was.

Hij ook scheen verloren in zichzelf; 't leek haar tenminste, als merkte hij haar tegenwoordigheid pas recht, toen hij haar eigenlijk al voorbij was.

Ofschoon hij wel zijn hoed gelicht had, uit gewoonte, zei hij, terwijl hij staan bleef, nog eens: „juffrouw Roselaer."

Later dacht Josephine vaak, dat het zijn instinct van zieleherder moest geweest zijn, dat hem deed omdraaien en het gesprek rekken met de alledaagsche opmerking: „u hebt daar een mooi zitje."

„Ik zal er niet lang meer van kunnen genieten. Volgende week ga ik terug naar de stad."

„En u is er blij om? 's Winters is het hier wel heel stil, en wel triest ook soms."

Het verlangen naar het vollere leven, dat ze meende te hooren in zijn simpele opmerking, herinnerde haar eraan, dat ook hij zijn strijd had.

Daarom zei ze, tegen haar gewoonte in openhartig: „ik voel me, als word ik weer overgeplant, vóór ik er sterk genoeg voor ben."

„U is nog moe?" vroeg hij belangstellend.

„Lichamelijk niet. 't Is enkel maar . . ."

Ze zweeg ineens, het vreemd van haarzelf vindend, dat ze dezen man een blik zou gunnen in haar zieleleven. Of hij nu dominee was of niet, wat deed dat er toe? Hoogstens zou hij een pasklaar woord hebben op haar nooden. Pasmunt overal geldig!

Hij zette zich naast haar; legde zijn hoed in 't dorre, schaarsche gras, en bleef met zijn stok figuren trekken in het zand.

Onderwijl herhaalde hij vragend haar woorden: „'t Is enkel maar?"

Er was zooveel sympathiek meeleven in z'n toon, dat ze zich bloot gaf: „'t is enkel maar, dat ik niet weet, wat ik met mijn leven moet aanvangen."

„U gaat toch weer naar school?' tastte hij.

„Ja, natuurlijk."

„Houd u van de kinderen?"

„Och . . . ." (Dit met een onwillig schouderophalen.) „Ze zijn me natuurlijk allang weer vergeten. Kinderen vergeten zoo gauw."

„Ze kunnen weer aan u wennen."

„Ja."

Hij voelde, dat hij niet verder kwam. Dat hij langs het eigenlijke, langs dat, waar het om ging, heen praatte.

„Op wat voor soort school ben u?" informeerde hij.

„Op een armenschool."

„O, maar dat is immers heerlijk werk," kwam hij dadelijk enthousiast. „Als ik onderwijzer was,

zou ik op een armenschool willen werken. Niet enkel de kinderen lezen en schrijven en rekenen leeren, maar ze ook die dingen geven, die ze thuis missen."

„Om te kunnen geven, moet men zelf bezitten," zei Josephine zoo droog, als was ze tante Roselaer zelf.

Met een sprong nam hij nu meteen de hindernis.

„En u bezit niet?"

„Nee. Wat ik had, heb ik verloren."

„Was het de moeite van het bezit waard?"

„Ik dacht het."

„Hoe verloor u het?"

„Doordat ik ziek werd en wel opgeven moest, waarnaar ik streefde."

„Als Hij, Die het nam, dit deed, om u wat beters in de plaats te geven?"

„Ik voel me nog ledig."

Ze stelde bij zichzelf vast: nu zou hij gaan praten als dominee. Zeggen de dingen, die op de preekstoel gezegd worden.

Inplaats daarvan erkende hij: „het is heel moeilijk, dat te verliezen, waar men zich aan gehecht heeft, Wat men voor zich zag, als eenig levensdoel. Vooral, wanneer men 't waarom niet begrijpt, omdat er geen zonde was in het doel, dat men stelde."

En achter die woorden voelde ze zijn eigen, nog niet volstreden, levenskamp. Ze herinnerde zich ineens, hoe mevrouw Breuker bij een vorig bezoek gezegd had: de herfst, dat is het moeilijke seizoen voor mijn man. De winter is de tijd voor geestelijk werk; hij voelt wel de lust en wel de drang in zich, maar z'n kracht is niet toereikend om zijn ijver bij te houden, en hij weet dat zelf. En juist voor zijn karakter is het werken onder hooge druk eigenlijk een levensbehoefte.

Dit deed haar, in een sympathiek begrijpen van zijn levensleed, zeggen: „o, maar u hebt zooveel, en u kunt dus veel geven."

„Aan mijn gemeente hier, die met zoo weinig tevreden is, en om het meerdere lacht, wijl ze 't niet begrijpt?" vroeg hij.

„U zou kunnen schrijven ....." aarzelde ze. „De menschen lezen zooveel, tegenwoordig."

Hij ontkende: „daarin ligt niet mijn kracht. Ik moet de menschen zien; staan tegenover hen; hun argumenten tegen me voelen optrekken; hun klachten beluisteren, zal ik me geïnspireerd voelen. En wat is een gezant zonder inspiratie?"

Het trof haar, dat hij nu zichzelf een gezant noemde. Zóó had ze hem gezien, Zondag. Ze zou graag willen zeggen: „u hebt mij toch goed gedaan," maar ze durfde niet. Ze was bang, dat hij het zou voelen als een beleefdheidsfrase. Had ze daarnet niet geklaagd, dat ze niets bezat?

Toen vroeg hij ineens: „Hoe weet u, dat ik wel bezit?"

„Ik voel het," getuigde Josephine eenvoudig.

„Het is geen bezit, dat de eene mensch aan den ander kan overdragen," zei hij ernstig. „En toch is het binnen uw bereik. Het eenige, wat er voor gedaan moet worden is: bidden en gelooven."

Hij greep zijn hoed en met een hernieuwd „juffrouw Roselaer" was hij verdwenen. Josephine opnieuw latend aan eigen gedachten.

„Bidden en gelooven", herhaalde ze. „Maar hoe leer ik dat: gelooven?"

Ze had het willen vragen, als hij niet zoo haastig vertrokken was.

„De eene mensch kan het niet aan de andere geven," had hij gezegd. Ging hij daarom zoo haastig? Dat ze niet hem méér zou vragen, dan hij volbrengen kon?

Dus: niet de mensch. Dan bleef er maar Eén: God. En één middel, om het te bereiken, hetzelfde wat dominee Breuker genoemd had „bidden".

Dien middag, in het stille bosch, vond Josephine voor 't eerst woorden, om haar nooden kenbaar te maken aan den Eenige, die helpen kon.

HOOFDSTUK IX.

Twee dagen later bracht Josephine haar afscheidsvisite aan de pastorie. Tenminste: ze was van plan, het haar laatste eenigszins langdurige bezoek te doen zijn. Misschien zou ze er, den dag voor haar vertrek, nog even aanloopen, doch van zulk een vluchtig gedag zeggen, was verder niets voor haar te verwachten. En ze had behoefte, nog een sterkend woord te ontvangen, eer ze voor goed ging. Al zei dominee Breuker zelf: „menschen kunnen het niet aan elkaar overdragen," ze zag nu toch wel in, dat de eene mensch voor den ander het leven gemakkelijk of moeilijk kon maken. Thuis verwachtte ze niet anders dan moeite of, op z'n mooist, onverschilligheid. Nu hoopte ze nog op een gezegde, een losse opmerking misschien waaraan ze zich in donkere dagen zou kunnen oprichten.

Tante Roselaer, toen ze voor haar het gesprek met dominee Breuker herhaalde, had, bijna op haar oudere, schampere toon gezegd: „bidden en gelooven! Het klinkt zoo gemakkelijk. Zou hijzelf wel weten, hoe moeilijk het voor sommige naturen is?" Om er toen ineens, veel zachter, bij te voegen: „ik voor mij geloof, er zijn menschen, die het nooit verder brengen, dan dat ze heimwee hebben. Maar kind, als jij ooit mocht bezitten, waarnaar anderen enkel maar kunnen verlangen, je zou te benijden zijn." En daarmee had ze haar nichtje een nieuwe kijk gegeven op heur eenzame leven. *(Wordt vervolgd.)*

E
J
V.
MARRT '27.

MARIA MAGDALENA.

ZIJ weende. Het lenteleven in den hof kon haar niet troosten. Dat is juist het vreeselijke, dat leven zich openbaart, waar men 't niet begeert, terwijl, waar de dood het liefste wegnam, de dood blijft. Het graf is hard, het geeft niet om tranen en verlangens. En de dood is sterk en volhardend. Hij houdt 't langer vol dan ons geduld, en onze liefde. Hier voelt de mensch zich eerst recht machteloos. Bij 't begraven kan de liefdevolle zorg zich nog uiten. Maar dat is de laatste eer, de laatste zorg. En dan juist is de ervaring nog hard, dat het leven rondom doorgaat. De zon komt op en gaat onder. De menschen werken en lachen en praten. De lente bloeit voort. De regen ruischt en de wind waait geuren uit de bloemen.

Nu staat ze met haar liefde. De specerijen, die ze met de vrouwen bereid heeft — liefdegaven koopt men niet kant en klaar — kan ze niet gebruiken, zelfs niet voor de laatste zorg. Het graf is ledig. Haar leven was al ledig geweest. Zooals de stem terugkaatste in de sombere holte van het graf, waarheen ze zich gebukt had, zoo sloeg haar liefde terug tegen die kille starheid. Al voelde de doode het zelf niet, toch, terwijl ze zijn gewonde lichaam verzorgd zou hebben, zou 't geweest zijn, of ze haar eigen zielewonden balsemde. Liefdebetoon verkwikt soms meer dengene, door wien, dan hem aan wien 't bewezen wordt.

Geen menschelijke geluiden zijn om haar. Slechts 't geluid van den ontwakenden lentemorgen. Daar komt de dag! De zon gaat op over haar leed, onverschillig; dauwdruppels glinsteren in de struiken; een vogel begint zijn eerste lied. Een lange reeks van uren, die langzaam voorbij zullen gaan, lijkt de komende dag haar. Temeer waar bij overbodige liefde, als de handen wel bereid zijn, maar geen werk te doen vinden, alle levenslust verdwijnt. Het leed, dat door afleiding anders zou worden ingetoomd, breekt nu los.

Toch is haar gemis de voorwaarde om Jezus te kunnen ontvangen, haar droefheid is de voorwaarde om zich over Hem te kunnen verblijden. Velen missen Hem niet eens meer, temidden van de natuurweelde. Ze houden zich daar reeds gelukkig mee. Daarom ontmoeten ze Jezus ook niet.

Toch is er ook in Maria's droefheid iets, dat niet in orde is. Haar door tranen vertroebelde oogen hebben niet gelet op 't opvallend blinken der kleederen van de mannen bij 't graf. Zij heeft hen met afwezige blikken gezien en niet gezien. Ze zag slechts, dàt er gestalten waren, niet welke. 't Wekt haar verwondering ook volstrekt niet, dat de mannen tot haar 't eerst het woord richten, en deelnemend vragen naar de oorzaak van haar smart. Dat komt haar geheel vanzelfsprekend voor. Ze is geheel vervuld van haar smart, dat is in zekeren zin: ze is geheel vervuld van zichzelf. Smart kan zoo zelfzuchtig zijn in haar eischen. Onze smart verengt menigmaal den cirkel onzer belangstelling. Maria vindt, dat heel de wereld van haar smart versteld moet staan. En 't lijkt haar, of iedereen het er op toegelegd heeft haar verdriet te veroorzaken. In haar antwoord ligt zoo'n bitter verwijt: omdat ze mijnen Heere weggenomen hebben, en ik weet niet, waar ze Hem gelegd hebben. Wie deed het? *Ze* deden het. Onpersoonlijk is haar aanklacht, vaag, en toch verstrekkend. Er zijn machten werkzaam, die zich háár vijandig betoonen. Ze spreekt van *mijnen* Heere, alsof er geen anderen waren, geen discipelkring, die Hem evenzeer missen moest. Men had háár tenminste in kennis moeten stellen van de plaats, waar men hem legde. Dan zou ze tevreden geweest zijn.

Ook de tweede ontmoeting doet hetzelfde blijken. Zij geeft wederom geen aandacht aan de persoon, die ze ontmoet. Ze ziet in hem wederom slechts een mensch, die luisteren kan naar wat háár verdriet doet. Evenmin als bij de twee mannen verwondert het haar, dat ook deze onbekende zich deelnemend tot haar richt met zijn vraag. Bij nauwkeurig toezien bemerken we zelfs, dat ze eigenlijk heel eenvoudig doorpraat zonder er rekening mee te houden, dat het nu weer een ander is, die haar aanhoort. Ze zet voort het gesprek met de engelen: „Zoo gij Hem weggedragen hebt, zeg mij, waar gij Hem gelegd hebt." Wie ze met „Hem" bedoelt, heeft ze, althans tegenover dezen man, nog niet nader aangeduid. In haar naïeve droefenis, geheel vervuld van eigen leed, leeft ze in de veronderstelling, dat iedereen weet, waarin dat leed bestaat. Kenmerk van zelfzuchtige droefheid is, dat zij tot onbillijke verwijten komt. Zonder eenigen billijken grond, zonder voorzichtig onderzoek, zonder bescheiden terughouding verdenkt ze dezen vreemde er zoo maar van, dat hij deze diefstal gepleegd heeft. Daareven sprak ze nog algemeen en vaag, „ze" deden het, nu is haar verwijt verscherpt; 't heeft een zeer persoonlijken, kwetsenden vorm aangenomen. In de opwinding harer smart komt ze met geheel ongemotiveerde beschuldigingen. Ja zelfs haar dreigement ver-

raadt algeheel gemis aan matiging, volslagen toegeven aan toornige opwellingen, uitsluitend denken aan zichzelf. „Ik zal Hem wegnemen", voegt ze erbij. Als die hovenier, in wiens hof *zij* toch vreemd was, nu eens werkelijk gedaan had, wat ze hem voor de voeten wierp, als hij het lichaam nu eens een andere plaats had gegeven, dan zou hij daar toch wel redenen voor gehad hebben. Maar 't komt niet in haar op, zich daar in te verdiepen. Ze betrekt alle handelingen slechts op zichzelf.

Er is een wonderlijk mengsel in Maria van echt innige liefde, die sterker is dan de dood en onbewuste zelfzucht. 't Voornaamste van haar smart is, dat het háár smart is. Onmiskenbaar is er hoogmoed in deze zielshouding. Zij is ook niet de eerste de beste. Zij staat in bijzondere verhouding tot den Heiland. Zijn haar niet zeven duivelen uitgeworpen? Wie ervoer zoo iets? Aan wie bewees de Heere zulk een wondermacht? Daar ligt in het krijgen van bijzondere ervaringen voor dengene, die ze ondervond, het gevaar om de bijzonderheid van deze ervaringen aan eigen bijzonderheid toe te schrijven. Uit het voorrecht wordt door den bevoorrechte een recht gemaakt. Inplaats van ootmoedig zich in Gods belangstelling, in den kring Zijner liefde te laten trekken, wil men God in Zijn kring trekken. Inplaats van met ontschoeide voeten tot den Heilige te willen naderen, wil men den Heilige, in de enge omklemming van eigen gezichtsveld, van eigen armen desnoods sluiten. Inplaats van door Hem genomen te worden, wil men Hem wegnemen.

In Maria's woord is behalve het zelfzuchtige, het al te gemeenzame en daarom te oppervlakkige. Daarom kan ze bedroefd zijn, dat het doode lichaam, hetwelk ze „mijn Heer" noemt, is weggenomen. Terwijl de beschuldigde Hovenier toch wel 't meest bedroefd hierover moest zijn, dat ze dien levenden eerenaam „Heer" aan een gestorvene kan toekennen. Maria is al te aardsch in haar kijk. Zij heeft zich met heel haar ziel vastgezet aan Zijn aardsche gestalte, aan Zijn tastbare gedaante. De vleeschelijke verschijning miste ze.

Het woord van Christus scheurt als een bliksem de zwoele warmte van dit overliefderijke spreken. De bliksem van Zijn: Raak mij niet aan, verteert al wat zondig, bekrompen, oppervlakkig, zelfzuchtig, al wat menschelijk is kortom. Haar uiterlijk nog niet zoo verwerpelijk doen, wordt door dit woord teruggeduwd in de sfeer van het ongeoorloofde. Een krachtig neen legt aan de weeke eigenliefde het zwijgen op.

Er is ironie in het feit, dat ze juist aan Hem, dien ze zoekt verwijt, dat Hij weg is; dat ze tot Hem, die bij haar staat, klaagt dat ze Hem mist. De ironie wordt nog dieper, als ze Hem, die zich als levende aan haar komt vertoonen, verwijt dat Hij den Doode haar ontnomen heeft. Is het niet of in dit feit reeds deze zielsgesteldheid haar symbolische bestraffing ontvangt. Zulke liefde als van Maria, hangt tenslotte aan het sterfelijke meer dan aan het onsterfelijke.

Het enkele „Maria" bracht haar reeds tot bezinning. Ze barstte uit in een blijde vreugde, met het „Rabboeni" op de lippen. En ontroerd nedervallend greep ze naar Zijn knieën om die te omklemmen. Maar dan het: raak Mij niet aan, (anders vertaald:) houd mij niet vast. 't Klinkt ontnuchterend en koel tegenover die warme, geestdriftige genegenheid.

En toch het moest. Want de droefenis die zelfzuchtig was, zou zoo hoogstens zijn omgeslagen in een even zelfzuchtige blijdschap. Daarom die afwijzing. Zij moet beseffen, dat men een dooden Christus wel kan omklemmen en wegbrengen. Maar de levende Christus onttrekt zich aan iedere inklemming. Hij had zelf de aanraking gezocht met den mensch in Zijn menschwording, maar nu Zijn verhooging aanving, mocht deze aanraking niet door menschenhanden worden bestendigd. Haar liefde mag niet Hem, maar Zijn liefde haar omsluiten; haar begeerte mag niet Hem vasthouden en binden aan haar beperkingen. Zij mag Hem niet naar de aarde trekken, maar Hij zal haar naar den hemel trekken, gelijk Hij nu naar den hemel getrokken wordt. Raak mij niet aan, want Ik ben nog niet opgevaren tot mijnen Vader. „Ik vare op." Het is u nut, dat ik heenga. Ik moet weg uit de beklemming en begrenzing der aarde, gelijk gij wegmoet uit de beklemming en begrenzing uwer zelfzuchtige vroomheid. „Ga heen tot Mijne broeders." Blijf niet bij uzelf. Denk om anderen. Om al *die* anderen om wie ik denk, evenals ik om u dacht, om al diegenen, met wie ik verbonden ben, die ik mij niet schaam broeders te noemen. Ga uit uw alleenheid naar de gemeenschap. Zoovelen hebben mij en mijn opstandingsboodschap noodig. De wereld is grooter dan uw hart. Gods liefde gaat verder dan de uwe.

Raak mij niet aan, want ik ben nog niet opgevaren, maar ik vare op. Er is reeds de trekking, de beweging, de stijging naar boven. Er is geen volledig afscheid, en er is geen volledig wederzien. Er is geen verbreken en geen vasthouden.

Raak mij niet aan, tot ik u weder aanraak, als ik ben opgevaren tot mijnen Vader, die in de eeuwigheid ook uw vader zijn zal, Maria en de discipelen! Dan is er in de aanraking gemeenzaamheid en eerbied, dan is er de liefde van den enkeling, maar zij verheugt zich in de volheid der gemeenschap tevens. S.

LIEDEREN VAN MÖRIKE.

'T SLAPENDE JEZUSKIND. [1])

Naar een schilderij van Fr. Albani.

Zoon Maria's, hemelsch kind,
Ingesluimerd op het hout der smarten,
Dat de vrome meester zinvol spelend
Schikte onder uwe teere droomen;
Zoete bloem, in welker knop nog scheemrend
Ligt gehuld de heerlijkheid des Vaders!
O wie zou vermoeden, welke beelden
In dit hoofdje, achter deze zwarte
Brauwen, spelen in hun zachte wisseling!

O ZIEL, BEDENK TOCH! [2])

Wie weet, waar ergens groent
Het denneboompje,
Waar staat de rozenstruik
Nu al te bloeien?
Die zijn verkoren reeds
O ziel, bedenk toch,
Om aan uw graf te wort'len
En te groeien.

Twee jonge paarden grazen
In de weide,
Ze gaan terug naar stad
Met dolle sprongen.
Zij zullen stapvoets gaan
Met uw dood lichaam,
Het kon, het kon wel, eer
Nog van hun hoeven
De ijzers losgaan,
Die 'k nu zie blinken!

GODDELIJKE HERINNERING.

Joh. 1 : 3.

In 't klooster der Carthuizers, dat ik vaak bezocht
Had 'k eens een wonderschoone schildering
[aanschouwd.
En toen ik eenzaam door de hooge bergen ging,
Kwam daar, temidden van die wilde rotsenpracht,
Het in zijn helle kleuren weder voor mij staan.

Twee palmen overschaduwden den smallen rand
Der steile steenkloof, waar in 't dun gegroeide gras
Berggeiten maar een schamel voedsel vinden. Daar
Ziet men den jongen Jezus, zittend' op een steen,
Een zachte, blanke vacht ligt onder hem gespreid.
Niet al te kinderlijk komt 't schoone kind me voor;
De warme zomer, zeker wel zijn vijfde reeds,
Heeft hem het lichaam, dat tot aan de knieën toe
Door 't gele, roodomzoomde kleedje wordt bedekt,
Met teedre tint gebruind, de wangetjes vooral,
Uit zwarte oogen licht een zwijgend, krachtig vuur.
Hoe zoet is d' innigheid, die sluimert om
[den mond!
Een oude herder, vriendlijk naar het kind gebukt,
Gaf hem zooeven een versteend gewas, uit zee
Gevischt, van vreemden vorm, een tijdverdrijf
[voor 't kind.
Hij neemt het wonderding, bekijkt 't aandachtig;
[dan opeens
Getroffen, slaat hij òp de oogen, staart u aan,
Maar verder, verder spant zijn wijde blik, en dringt
Over u heen, schouwt in der tijden grensloos diep,
Als sloeg door 't fronsend voorhoofd plotseling
[een straal
Van goddelijk herinn'ren, die wordt uitgebluscht
In 't eigen oogenblik; en 't wereldscheppend
[Woord
Het Woord van den beginne, als spelend kind
[der aarde,
Glimlachend toont het u, onwetend, 't eigen werk.

In verband met deze Mörike-liederen mag wel even worden gewezen op de wonderschoone vertalingen die onlangs de dichter M. Nijhoff in „Eltheto" gaf naar verzen van denzelfden dichter:

1. 't Is stil en warm in de vallei
Een beekje ruischt langs 't riet voorbij.
O reine maagd, die moeder werd,
Nog speelt het kindje aan uw hart.
Maar ginder, in het bosch dat bloeit,
Ach, staat de stam van 't kruis en groeit.

2. Als ik zijnen blik ontmoet
Straalt zulk een geducht vermogen
Uit zijn overmachtige oogen
Dat mijn hart zich geven moet.

Och, als Hij met die bezielde
Oogen, naar mijn oogen groet
Mocht ik glanzen van hun gloed
Tot die oogen van mij hielden.

O hart, dat zich geven moet
Aan zijn overmachtige oogen,
Waaruit zulk een sterk vermogen
Straalt, als ik zijn blik ontmoet.

[1]) Op dit gedicht van Mörike schreef de componist Hugo Wolf zijn helaas te weinig bekende muziek.
[2]) De profetische macht van Mörike's gedicht heeft Wolf in zijn compositie onvergetelijk doen verstaan.

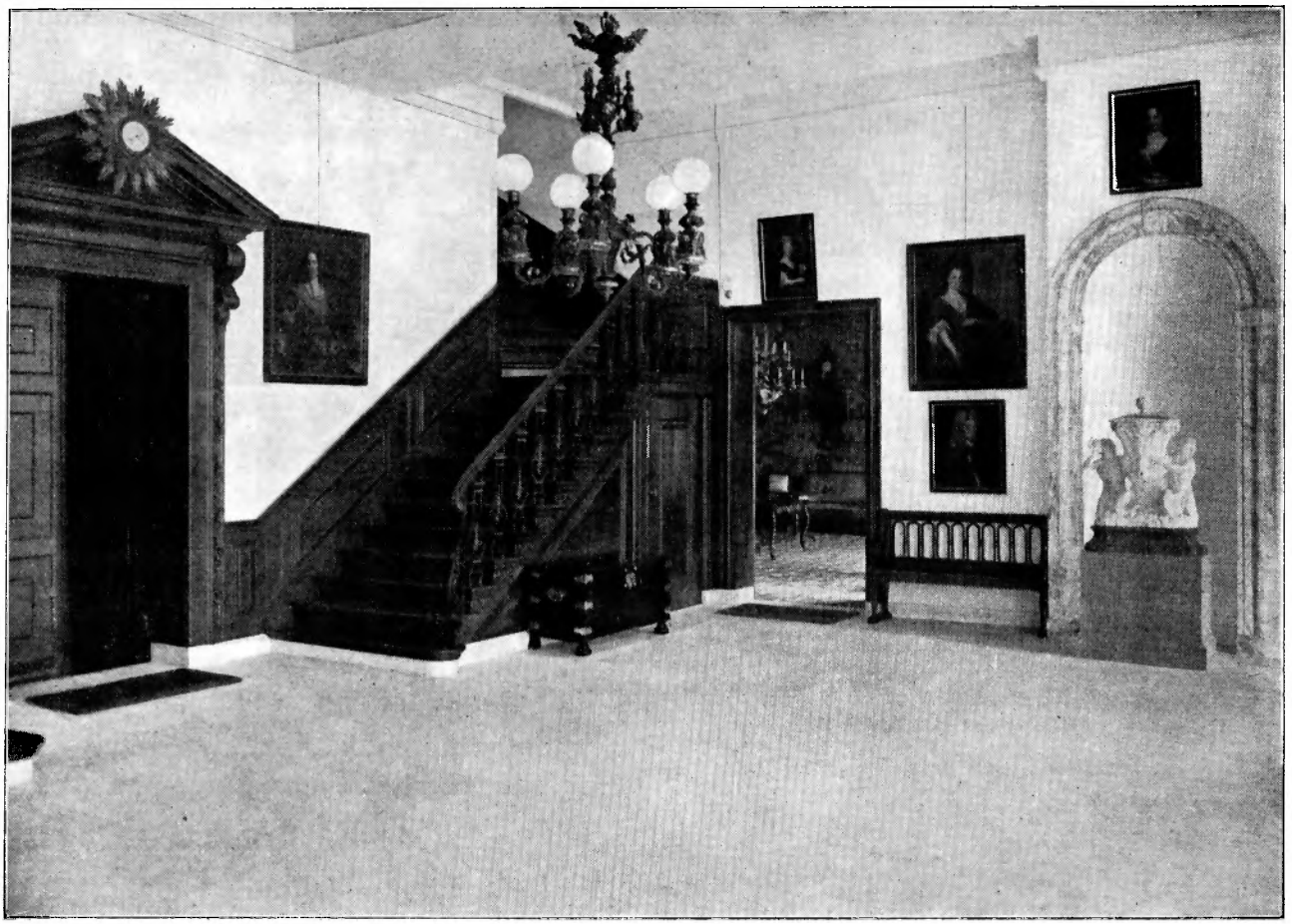

De Hal. *Huis ten Bosch.*

NOG EENS IN HET HUIS TEN BOSCH.

IN ons vorig nummer deelden we eenige historische bijzonderheden mede omtrent het Huis ten Bosch. Hier geven we nu nog enkele mooie kieken.

Een zeer fraaie foto laat ons de prachtige hal zien. De deur links geeft toegang tot de Oranjezaal, de andere deur tot de Chineesche kamer. Over de Oranjezaal gaven we reeds een paar bijzonderheden. We weten nu, dat deze zaal, oorspronkelijk bestemd tot feestzaal van het vorstelijk landhuis, waarvan de bouw nog tijdens het leven van Prins Frederik Hendrik begonnen werd, later na diens dood, in 1647, door de Prinses-Weduwe, Amalia van Solms, herschapen is in een monument, geheel gewijd aan de nagedachtenis van Haren doorluchtigen echtgenoot. De belangrijkste gebeurtenissen uit het leven van den prins zijn in de schilderstukken, die de wanden en plafonds versieren, allegorisch voorgesteld. Negen schilders van naam, waaronder drie leerlingen van Rubens, hebben gedurende vijf jaren, van 1648—1652, hieraan gewerkt.

De conceptie van het geheel is van Jacob van Campen, den beroemden bouwmeester van het Raadhuis, thans Koninklijk Paleis, te Amsterdam.

Jacob van Campen was niet alleen de ontwerper van het gebouw, maar had ook, in overleg met de Vorstelijke stichtster en Constantijn Huygens, de schetsen geleverd der schilderstukken, die ten leiddraad moesten dienen voor de groote meesters.

Hierover gingen wel eens klachten op en gezegd werd, dat op die manier eigen vinding en opvatting der schilders te zeer aan banden werden gelegd in de uitvoering der kunstwerken, Intusschen werden deze moeilijkheden gelukkig te boven gekomen.

In het jaar 1652 was het gebouw in- en uitwendig geheel gereed gekomen. Na ruim twee eeuwen prijken de schilderstukken in de Oranjezaal nagenoeg nog in hun oorspronkelijken luister. Het is, of de schilders zooeven hun penseel hebben neergelegd en de vorstelijke stichtster

Oranjezaal. *Huis ten Bosch.*

Chineesche Kamer. *Huis ten Bosch.*

voor 't eerst door Jacob van Campen en Constantijn Huygens wordt binnengeleid, om het volbrachte werk in oogenschouw te nemen.

Grootsch is de aanblik bij het binnentreden der zaal. Hoog boven aan het plafond van den koepel ziet men het portret van de stichtster, Amalia van Solms en op een der frisen leest men het door Huygens ontworpen Latijnsche opschrift, dat ons het grootsche doel der stichting doet kennen. De vertaling van dit Latijnsche opschrift is als volgt: Amalia van Solms, de ontroostbare weduwe, deed ter eere van haren onvergetelijken gemaal Frederik Hendrik, Prins van Oranje, dit gedenkteeken harer smart en harer altoosdurende liefde, hem ter eere oprichten.

De zaal prijkt van boven tot beneden en aan alle zijden met groote en ook kleinere schilderstukken van beroemde meesters. Deze schilderstukken stellen in verschillende tafereelen den luister der daden van den grooten Oranjevorst voor. Rondom het portret van Amalia zijn in het plafond van het koepeldak allegorische tafereelen geschilderd, die geheel in overeenstemming zijn met de grootsche tafereelen, die zich daar onder bevinden.

Op onze foto vindt men boven de deur de geboorte van Prins Frederik Hendrik, geflankeerd door de Parnassus met 5 Muzen en Pegasus met 4 Muzen.

Daaronder vindt men de smederij van Vulcanus met drie cyclopen, de wapens voor Eneas smedend, en Venus met haar nymphen, de wapens van Mars bewonderend.

Natuurlijk moet men deze schilderstukken bezien, daarbij rekening houdend met den tijd van hun ontstaan. Allicht zou men in onzen tijd *andere* onderwerpen gekozen hebben. Maar in *dien* tijd hield men zeer van allegorische en mythologische voorstellingen. Wij menschen uit onzen tijd, hebben een andere smaak en houden ook van andere voorstellingen. Dit neemt niet weg, dat wij toch ook de schilderstukken uit den ouden tijd kunnen bewonderen. Wanneer ze vervaardigd zijn door kunstenaars, is er altijd iets in, wat waarde houdt voor alle tijden. Echte kunst gaat ook voor het verre nageslacht niet verloren.

Groote kunstschatten zijn in de Oranjezaal samengebracht. Het is wel eens aardig te hooren, hoeveel deze schilderstukken gekost hebben.

Welnu, de schilders ontvingen allen tezamen f 23.750. Dat is voor onzen tijd bijzonder weinig, maar voor dien tijd was het zeer zeker een vorstelijke belooning.

Welk een volharding is er noodig geweest, vóór al deze kunstschatten voltooid waren. Misschien kan het nageslacht dáár nog wel iets van leeren. Onze tijd is de haastige, de drukke. En vandaar is het, dat we menigmaal te onrustig zijn, om een kunstwerk te scheppen. We hebben er zoovaak geen tijd voor en geen geduld.

Onze tijd is ook de *machinale* tijd. We leven met onze machines, die in korten tijd kunnen produceeren, wat we maar willen. En dan nemen we met dit machinaal product genoegen. Het gevolg is al weer, dat de kunst in onzen tijd niet goed betaald kan worden. De machines werken veel goedkooper.

Gelukkig komt het handwerk weer in eer en gaan de oogen ook weer open voor de kunst. De oogen gaan ook weer open voor de kunst van vroeger. We leeren weer bewonderen, wat het voorgeslacht heeft kunnen voortbrengen. En dat is heel gelukkig. Een volk dat de kunstenaars van vroeger eeuwen niet meer eert, gaat achteruit en verarmt.

Daarom is het ook goed, kennis te nemen van de kunstschatten, die zich in het Huis ten Bosch bevinden. Daarom ook zijn we dankbaar, dat H. M. toestemming verleende tot het reproduceeren van de genomen foto's. We mogen er wel eens op wijzen, dat sommige foto's erg veel moeite hebben gegeven en dat alleen door de groote welwillendheid, waarmee de fotograaf van allen kant werd te hulp gekomen, een zoo uitnemend resultaat verkregen is geworden. Zeker zullen ook onze lezeressen dat op prijs stellen.

Wat de Chineesche Kamer betreft, dat was oorspronkelijk een voorkamer van de woning van Prinses Amalia van Solms. Omstreeks 1792 kreeg dit vertrek zijn tegenwoordig aanzien. Het behangsel van rijstpapier, beschilderd met voorstellingen uit den rijstoogst, is evenals de bekleeding van de stoelen en sopha's, zijde-borduurwerk op wit satijn, een geschenk van den keizer van China aan Prins Willem V.

De klok met Chineesche cijfers, de betimmering

Chineesch Boudoir. *Huis ten Bosch.*

van schoorsteen en wanden en het plafond, zijn in pseudo-Chineeschen stijl van de 18e eeuw uitgevoerd.

De kamer bevat o.m. drie groote Chineesche vazen, behoorende tot een stel, waarvan zich twee stuks in het Rijksmuseum te Amsterdam bevinden, een ebbenhouten kastje, ingelegd met Saksisch porcelein en een prachtige Rococo-lichtkroon van Saksisch porcelein.

In het Chineesch boudoir valt de kroon van Venetiaansch glas al aanstonds in het oog. Deze kroon is uit de hand bewerkt.

Dan geven we nog een afbeelding van de Japansche zaal. Ook dit vertrek behoorde vroeger tot de woonvertrekken van Prinses Amalia van Solms en kreeg omstreeks 1792 zijn tegenwoordige bestemming.

Het behangsel en de gordijnen zijn meesterstukken van Japansch borduurwerk op wit satijn, een geschenk van den keizer van Japan aan Prins Willem V. De betimmering is uitgevoerd in kostbare houtsoorten met paneelen van Japansch lakwerk. De stoelbekleedingen zijn eveneens met zijde-borduurwerk versierd.

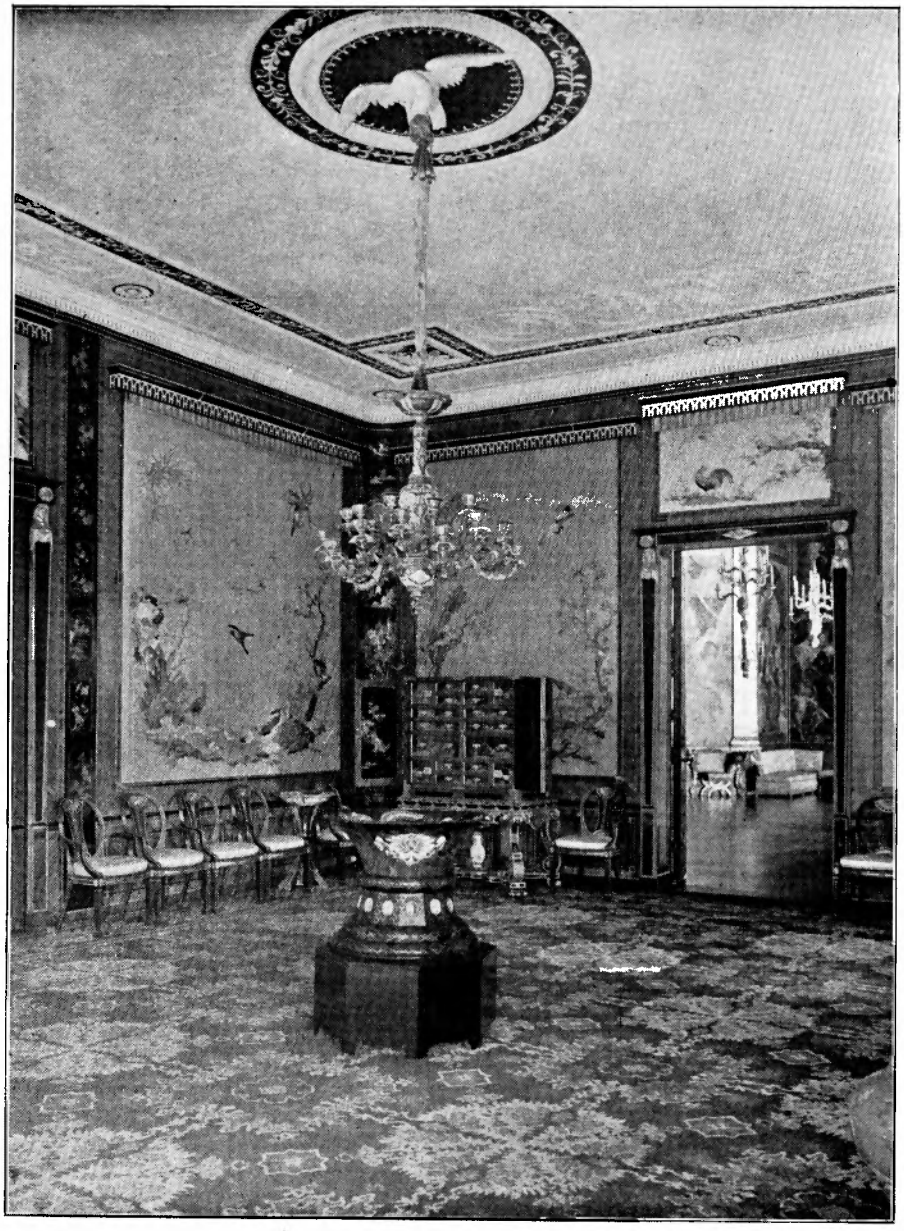

Japansche Zaal. *Huis ten Bosch.*

In de zaal ziet men voorts twee groote kasten en eenige andere voorwerpen van Japansch lakwerk (ook goudlak), o.a. twee kastjes ingelegd met Satzuma-porcelein, 'n porceleinen goudvisschenkom, verscheidene vazen van Japansch porcelein, zes groote vazen, een doos van oud email Cloisonné en eenige fraaie Japansche bronswerken

Verder vermelden we nog de lichtkroon, gemaakt van een Japansch theeservies en de portretten van Prins Willem V en zijn gemalin, in Japansch lakwerk uitgevoerd. Op de foto is te zien de doorkijk naar de Oranjezaal.

Onze lezeressen merken, dat het Huis ten Bosch heel wat kunstschatten herbergt.

Dit huis is een Oranje-huis bij uitnemendheid. Wie het binnentreedt, komt in aanraking met onze rijke historie en herinnert zich de vorsten, die ook hier gewerkt en gestreden hebben ten dienste van ons vaderland. Zij mee hebben Nederland groot gemaakt. Zouden wij dat ons niet dankbaar herinneren? Dat is ook wel de voornaamste reden, waarom het Huis Ten Bosch onze belangstelling heeft.

Waar we nu niet allen naar Den Haag kunnen gaan, om dit paleis te bezichtigen, brengen we deze foto's die tenminste een indruk kunnen geven van de hier verzamelde kunstschatten.

DE EERSTE LEVENSDAGEN VAN HET KIND.

WE leven in een wereld van wonderen. Heel vaak staan we er niet bij stil en merken ze daarom niet op, in beslag genomen als we zijn, door de steeds weerkeerende beslommeringen van het dagelijksche leven en hebben daardoor een tekort aan levensvreugde, omdat we niet wilden of konden „zien".

Hoe licht zuchten we niet, als een kind druk is, overal naar grijpt, overal op klimt, de laatjes uittrekt en leeghaalt, alle deuren openmaakt, maar in beweging is, zoodat we steeds op moeten letten, dat er geen ongelukken gebeuren,.

Het kind leeft alsof de heele wereld om hem draait en alsof alles gebeuren moet, waar hij zin in heeft. Zoo'n kind vraagt veel van onzen tijd, geeft veel drukte; maar we kunnen het ook anders zien: dat, we vlak bij ons, van dag tot dag, het mee mogen maken, dat een kind tracht wegwijs te worden in de wereld en bezig is alles wat in hem is te ontwikkelen.

Alles in de wereld is vreemd voor een kind, zelfs de eigen vermogens om de wereld in zich op te nemen, zijn nog slechts gebrekkig ontwikkeld. Maar met alle energie, die in hem is, wil het kind de wereld ontdekken. En steeds verder komt het en steeds beter wordt het toegerust om alles in zich op te nemen en te verwerken. Het is heerlijk deze ontplooiïng van krachten te mogen waarnemen en het vraagt al onze opmerkzaamheid en toewijding om ook maar eenigszins deze ontwikkeling te kunnen volgen. Want een kind kan zelf nog niets weergeven. De eerste tijd kan het zich alleen uiten door schreien en door verschillende houdingen en gelaatsuitdrukkingen. Het praat niet en ook al heeft het dien leeftijd bereikt, dat het zich verstaanbaar kan maken, dan kan het nog maar gebrekkig weergeven wat er in hem omgaat.

Bovendien is de gedachtengang bij een kind vaak heel anders dan van een volwassene, zoodat een van dag tot dag bewust opmerken van de gedragingen van het kind noodig is, om ook maar iets van de ontwikkeling van het kind te kunnen verstaan, terwijl dat gepaard moet gaan met liefdevolle toewijding, een zich verdiepen in het kind om zóó in de gedachtengang en de wijze van zien van het kind in te komen, dat het is, alsof het zelf doorleefd is. Het is bij uitstek de moeder, die zoo met het kind meeleven kan, dat ze bij het heele kleine aan het schreien weet te herkennen of het honger heeft of dat het zich verveelt en eens hooger gelegd wil worden en naar het licht toegekeerd, of eens op het buikje gelegd om naar hartelust het hoofdje op te kunnen lichten en wat rond te kunnen kijken en op de handjes te sabbelen. En als de kinderen wat ouder zijn, heele gesprekken met hen kan voeren, zóó op de kindertrant en in de kindertaal (dat beteekent niet de woorden, die de kinderen verdraaien, ook zoo nazeggen), dat het kind steeds het besef heeft te worden begrepen.

Een pasgeboren zuigeling in de wieg, wat merkt die eigenlijk van de omgeving? Ziet het kindje? Hoort en proeft het? Heeft het gevoel van warmte en kou? Het ligt in de wieg en slaapt wel twintig uren per dag. Als het wakker is, wordt die tijd meestal gebruikt om zich te melden, dat het uur aangebroken is om verdroogd en gevoed te worden. Slechts een enkele maal vinden we als verrassing, wanneer we in de wieg kijken, dat het kind rustig wakker ligt met de oogjes open. Wat krijgt zoo'n kindje nu voor indrukken?

In het begin dwalen de oogen van het kind doelloos rond, het eene oog zelfs vaak in tegenovergestelde richting als het andere. Kijken we naar zoo'n kindje met het roode nog uitdrukkingslooze gezichtje en de scheele oogjes daarbij, dan maakt het een grappigen indruk. Over dit scheelzien hoeft men zich heelemaal niet ongerust te maken; dat beteekent alleen, dat we in ons leven hebben moeten aanleeren de beide oogen steeds in dezelfde richting te bewegen en dat het kindje nog bezig is, dat in te oefenen en het nog niet altijd goed gaat.

Al heel gauw gaat evenwel dat heel onnoozele van het gezichtje af. Er komt, wanneer we met het kind op den arm voor het raam gaan staan, waar het lichter is dan in de wieg, een uitdrukking van tevredenheid op het gezichtje. Het merkt het onderscheid tusschen licht en donker en vindt het licht aangenamer. En dan duurt het nog maar een paar weken of het kind kijkt u aan. Als ge dit voor het eerst waarneemt, als je het kind op schoot hebt of bij de wieg staat en ermee praat, dan licht het opeens in u, wat dat beteekent „het elkaar aankijken". Dan komt er contact met het kind heel anders dan te voren. Toen was het alleen een verzorgen en vertroetelen. Nu komt er een begin van uitwisseling.

Van week tot week zegt de blik van het kind u meer, tot als een zonnestraal, opeens een lach komt op het gezichtje. Dat is een eigenaardige gewaarwording als ge die lach op het gezichtje ziet verschijnen. Tevoren als ge het kind op schoot had en ermee praatte en er tegen lachte, keek

het u aan droomerig en lief, maar zonder nog veel zelf te geven en plotseling verheldert het heele gezichtje, 't wordt alles levendigheid en er vonkt zoo iets vol menschelijks over het gelaat, dat het u ontroert. „Het kind lacht in de oogen der moeder" — het is een wonder en het is een groote weelde voor wie zoo'n klein kindje verzorgen mag. Zoo zonnig, zoo zuiver, zoo echt is deze lach dat ze ons bijblijft, ons aftrekt van kleine zorgen en bemoeienissen en opheft op hooger plan, dat we Gods grootheid erin zien en stil worden.

— Wat het kindje dan al kan zien, of het de omtrekken van het gelaat der moeder onderscheidt en schaduw en licht, of dat het ook al het verschil in kleuren opmerkt, dat weten we niet. Maar wel is zeker, dat al is een kindje nog maar eenige weken oud, het een indruk krijgt van het geheel van een verschijning, die in zijn oog valt. Maar of het kind de kleur van het haar, de tint van het gelaat der moeder daarbij waarneemt, daarvan is hierdoor nog niets gezegd. Het neemt „iets" waar en weet de uitdrukking op het gelaat te verstaan. Het kind lacht niet tegen een gezicht, dat boos kijkt of onverschillig, het kind lacht ook niet als iemand grimasse maakt, het lacht alleen tegen een gelaat, dat warmte en liefde uitstraalt.

Als we hierop zien, is het van zoo'n ondergeschikt belang te weten, wat, als we een waarneming ontleden in vorm, kleur, grootte e. d., daarvan als afzonderlijke kwaliteiten wordt opgemerkt. Dat het kind het geheel van de waarneming in zich opneemt, dat het kind de moeder ziet en erop reageert, dat er tusschenmenschelijk contact is, gaat daar ver boven uit, is veel wezenlijker, geeft ook veel beter weer, wat het kind eigenlijk kan.

Toch is het voor ons zeker ook niet van belang ontbloot, te weten, wanneer het kind voor het eerst allerlei dingen waarneemt, wanneer het voor het eerst hoort, wanneer het voor het eerst kleuren ziet en dergelijke. Zoo is het bijvoorbeeld bekend, dat kinderen de eerste dagen van hun leven niet kunnen hooren, dat — al is het vreemd — louter geluiden niet worden waargenomen. Het is heel moeilijk dit na te gaan, omdat alle nevenverschijnselen, als beweging e. d. vermeden moeten worden, opdat alleen de geluidsprikkel het kind bereikt. Op de tafel slaan, in de handen klappen zijn dus geen goede manieren en kunnen niet gebruikt worden voor dit doel.

Na eenige dagen merken we dat het kind wel op geluiden reageert, dat 't er zelfs zeer gevoelig voor is en bij hard dichtklappen van de deur, bij hooge tonen, heelemaal opschrikt in de wieg en de armpjes uitsteekt.

Op vele manieren is ook nagegaan, wanneer het kind de verschillende kleuren onderscheidt. Zoo laat men een kind uit een hoop effen gekleurde plaatjes van verschillende kleuren doorelkaar, uitzoeken die plaatjes, die bij een rood gekleurde kaart passen enz. Het blijkt dat hoe beter men deze proeven inricht voor kleinere kinderen, des te jonger de kinderen aangeven het verschil in kleur waar te nemen. Zoo is men er zelfs toegekomen verschillend gekleurde zuigflesschen te nemen. In de flesch, die rood gekleurd is, zit de melk, in de andere niet. Het kind, dat die kleur onderscheidt van de andere, merkt dit al gauw op en grijpt na eenige keeren oefening dadelijk naar de roode flesch.

Het verschil tusschen licht en donker merkt het kind al van den eersten dag en daarbij blijkt een sterke voorkeur voor het licht, tenzij plotseling een felle lichtprikkel voor het oog wordt gebracht. Dat het kind zoo tot het licht wordt aangetrokken, heeft ook zijn practische beteekenis.

Hebben we een kindje op den arm of op de schoot, of ligt het in de wieg met de kap naar beneden en is de lamp aan, dan moeten we altijd oppassen, dat het niet steeds in het felle lamplicht ligt te staren. Het vindt dat heldere licht zoo mooi, dat het zijn kopje steeds zoo draait, dat 't in de oogjes valt, terwijl het licht veel te fel is om langen tijd erin op te zien. Als we zelf eens trachten een tijdlang in de lamp op te kijken, dan merken we dat wel. We moeten er daarbij steeds op letten, dat het kind lager ligt dan onze oogen, dat al zien wij de lamp beschut door de kap, het kind toch het volle licht nog kan krijgen. Het is daarom het veiligst om even met zijn hoofd ter hoogte van het kind te gaan en te zien of dan de kap het licht nog tempert en anders het kind in de schaduw van de doek of het dekentje te leggen, waar we het in gewikkeld hebben.

Dat het licht het kind niet onverschillig laat, maar dat het zich naar het licht keert, kunnen we vaak ook waarnemen bij een kind, dat in de wieg gelegd wordt, zóó dat 't van het licht afgewend ligt met het gezicht naar den muur. Het draait dan heel eigenwijs het hoofdje om naar de kamer toe om toch nog van het licht te kunnen genieten. Ook houdt het soms op met huilen, als we het wat hooger leggen en de wieg zóó zetten dat het licht erin valt; er natuurlijk op lettend, dat er geen zonlicht op het hoofdje komt.

Als we dit alles nagaan, zien we hoe in vele opzichten het bewust en nauwkeurig waarnemen van het kind ons ten goede komt, zoowel bij de verzorging als bij het verstaan van het kind,

C. J. VAN DER HORST—OOSTERHUIS.

ONS HUIS EN ZIJN VERLICHTING.

Ontwerp Mina Loy, Paris.

OCH, als 't over een lamp gaat..... Een lamp is gauw gekocht, je kunt ze krijgen in allerlei soort en een lamp is nu eenmaal een lamp.

Toch..... zóó gemakkelijk is het nog niet. Men moet zijn lamp, wat vorm en grootte en wat de kleur van de kap betreft, doen aanpassen bij het meubilair van het vertrek. Als ik een huishouding moest gaan opzetten, dan zou ik daar terdege rekening mee gaan houden.

Wat je tegenwoordig niet als lamp kunt gebruiken, daar is 't eind van weg. Zekere antiki-teitenhandelaars maken van voorwerpen, die ze heelemaal niet kwijt kunnen, noodgedrongen maar lampen, dan gaan ze wel. Met onze electrische verlichting kunnen we zooveel variaties toepassen, als we zelf willen. Een vaasje, een kruikje, een pulletje, tusschen den rommel opgezocht, kan opperbest dienen als voet voor een aardig lampje. Natuurlijk moet men een beetje handigheid hebben, om zoo'n lampje voorelkaar te tooveren. Men behoeft echter zeker niet te letten op kost-baarheid.

Een eenvoudig vaasje kan door zijn mooie vorm uitstekend geschikt zijn.

Dat is in onzen tijd toch zoo wonderlijk. Een heel gewoon, geglazuurd kannetje zet men, of 't maar zoo niets was, te pronk op zijn tafel en ik heb een ouderwetsche jeneverkruik gezien, die 't opperbest deed, je weet wel, zoo'n grijze kan met de figuratie in blauw.

Wat nu onze lampen betreft, men moet bij de aanschaffing en vervaardiging natuurlijk rekening houden met den aard van het vertrek.

Een studieman heeft licht noodig, veel licht, en een dame, die met een fijn handwerkje bezig is, evenzeer. Daar er nu, vooral in onzen tijd van klein-behuisd-zijn, zooveel verschillende werkzaamheden in de huiskamer moeten ver-richt worden, zal het zeker dienstig zijn, dat vertrek niet te donker te maken. In dit euvel vervalt men gauw, als men bij de aanschaffing van een lamp niet genoeg let op de kleur van de kap en op den aard van de stof, waaruit die kap vervaardigd is.

In een huiskamer moet het niet donker zijn, en vooral in een huiskamer, waarin een paar kleine kinderen hun verblijf houden, moet het vroolijk zijn van licht.

Op de *kleur* van de lampekap moet ook nog

Moderne Tafellamp. *Dim.*

om een andere reden gelet worden. Wij brengen hier in herinnering, de artikelen, die in ons tijdschrift over „kleur" verschenen. Men houde er rekening mee.

Natuurlijk kan men in de huiskamer ook gebruik maken van de schemerlamp. De eigenlijke huiskamerlamp wordt dan zoolang op nonactiviteit gesteld en men geniet van het vertrouwde schemeruurtje. Vriendinnen deelen elkaar bij 't licht van de schemerlamp het gemakkelijkst hun hartsaangelegenheden mede en bij dat zachte licht praat het ook 't best over 'n ernstig onderwerp.

In de kamer van het jonge meisje past op het bureautje een klein, sierlijk lampje, dat toch helder licht geeft.

Wij behoeven in onzen tijd werkelijk niet méér keus, dan we al hebben. Er komt geen eind aan de modellen en kleuren en tinten. In dat opzicht zijn we rijk bij den goeden, ouden tijd.

Wat een leelijke prullen werden er toen in den handel gebracht en .... gretig gekocht. Ik herinner me nog de zeer gewichtige, lange, onmogelijk slanke, staande lamp, versierd met veel bloemen en lofwerk, de lamp, waartegen je zoo gemakkelijk stootte en die nog gemakkelijker viel. Wat een leelijk ding was dat. 't Was nog zoo'n ouderwetsche petroleumlamp en ik heb er lange avonden bij gesleten, tot op een gelukkig oogenblik — hoe weet ik niet meer — dit voorwerp te gruizel viel.

En dan had je de hanglampen, ook al voor petroleum en in 't voorjaar bij de schoonmaak kon je ze vergulden of bronzen en 'k heb mijn handen bij die kunstverrichting ook eens mooi verguld gehad. Maar je moest er erg bij oppassen voor 't morsen.

Gewoonlijk was 't met de kous niet in orde, of er was geen petroleum in, of de lamp stoomde, maar er was altijd wat bij.

Natuurlijk waren er ook voordeelen aan zoo'n petroleumlamp verbonden. In de eerste plaats kreeg je er warmte van en in de tweede plaats konden kostschooljongens er stilletjes hun chocolade boven gereed maken.

Maar dat was in den goeden ouden tijd.

Nu leven we bij electrisch licht en ... bij de allergezelligste, allerleukste modelletjes. Zoo'n modern lampje is sierlijk; staat het op een tafeltje of een bureautje, je ziet er naar met plezier en als je er eens een frisch kapje voor koopt of maakt heb je dadelijk weer heel iets anders. Onze tijd heeft ons wel geleerd, met eenvoudige middelen iets moois en goeds te maken.

Hierbij beelden we eenige modellen af. Misschien zal niet iedereen ze mooi vinden, maar dat behoeft ook nog niet dadelijk. Er is keuze genoeg. De schaduwkap geeft wel een eigenaardig effect. In de verte herinnert dit kapje aan de vroegere theelichtjes, waarvan wij de plaatjes mochten bewonderen, die we erg *mooi* vonden, als het licht er zoo gezellig doorscheen.

Kap met schaduwbeelden. *Mina Loy, Paris.*

Drie Groenlandsche Dames.

DRIE GROENLANDSCHE DAMES.

WE spreken niet over Groenland en dus ook niet over de vrouw in Groenland, hoewel daar zeker zoo 't een en ander over te zeggen zou zijn.

Ge moogt het costuum van deze dames bekijken en dan de opmerking maken, dat ge toch maar tevreden zijt met uw *eigen* kleeding.

Het zal deze Groenlandsche dames niet hinderen, en, zoo ze u konden hooren en zien, zouden ze misschien wederkeerig zeggen, dat *uw* toiletje, o schoone dame, háár minder bekoren kan.

Want dat zou nog zoo'n wonder niet zijn. Ook inzake uw kleeding, doet de gewoonte veel, en ik weet zeker, dat, wanneer ge u, zeg voor twintig jaar, in uw tegenwoordige kleeding op straat hadt laten zien, ge dapper uitgelachen zoudt zijn.

Dat is nu eenmaal niet anders. Bekijk op een portret de kleeding van vóór twintig jaar eens, en zeg dan zelf, hoe gij ze vindt. Maar wie ze toen zoo droeg, was er mooi mee.

Deze drie Groenlandsche dames *zijn* mooi. Ik bedoel nu niet, dat ze zulke aardige gezichtjes hebben, hoewel, smaken verschillen en 't zou ook al weer de vraag zijn, of ze *uw* gezichtje, waar ge nog al eens trotsch op zijt, mooi zouden vinden. Ik bedoel echter, dat ze hun eigen kleeding mooi vinden, want ze hebben hun „Zondagsch" pakje aan en dat zegt wat.

De vrouw blijft zich in alle tijden en overal gelijk.

Ik zeg dit niet, omdat ik de zorg, die de vrouw aan haar kleeding besteedt, minderwaardig vind, integendeel.

Natuurlijk, er zijn dames, die van hun kleeding zoo'n soort afgod maken en alle dingen kun je verkeerd gebruiken, maar ik geloof niet, dat een christenvrouw er haar eer in moet stellen, slordig en achteloos gekleed te gaan. Wel moet ze *zedig* gekleed gaan en dat er zooveel christen-vrouwen zijn, die dat niet begrijpen, dat is wel heel jammer. En nu moet men niet zeggen, dat het zoo moeilijk is een grens te vinden. Het is treurig genoeg, dat de grenzen zoo uitgevlakt zijn. Een christenvrouw heeft zich, ook wat haar kleeding betreft, voor God te stellen. Doet ze dat, dan ziet ze de grenzen wel. En dan zal ook in haar kleeding tot uiting komen, dat ze hart en leven gaf aan den Zoon Gods, die kwam, ook om de vrouw vrij te maken.

Maar een christenvrouw zal, als ze goed staat, haar uiterlijk niet moedwillig verwaarloozen. Integendeel.

Ik heb er dus niet tegen, dat de vrouw in alle tijden en overal, wat de kleeding betreft, dezelfde blijft. Daar komt juist haar vrouw-zijn in tot uiting. Nu hebben deze drie Groenlandsche dames hun best gedaan. Ze weten, dat er redelijkerwijs op hen niets aan te merken is. Ze kunnen voor den dag komen. En daarom komen ze ook graag voor den dag.

De zaak is deze. De Amerikaansche George Palmer Putman expeditie heeft ook Groenland bezocht. De deelnemers aan de expeditie hebben heel wat gevaren doorstaan en heel wat moeilijkheden moeten overwinnen.

De reis had evenwel ook genoeglijke momenten. Zoo'n genoeglijk moment nu staat hier afgebeeld. De bemanning van de „Morrisey" ontving bezoek van drie Groenlandsche dames, die zich eens wilden laten zien in hun pronk.

Het schijnt, dat de dames nog al pret hebben. En de bemanning zal zeker ook pret gehad hebben. De dames konden zich laten zien, daarvan waren ze overtuigd. Hun toilet was in orde; er mankeerde niets aan. En misschien hebben ze wel gedacht: Zooiets krijg je in je eigen land toch lekker niet te zien. Dáárvoor moet je hier zijn.

Hoe het ook zij, we kunnen zeggen, dat de vrouw, waar ze zich bevindt, zich nooit verloochent. En, welke beperkte middelen ze ook heeft, ze weet toch steeds resultaat te bereiken. Ze blijft *vrouw*.

En zoo moet het ook zijn. Er *zijn* vrouwen in onzen tijd, die hun vrouw-zijn, als ze konden, wel geheel zouden willen verloochenen, tot in hun kleeding toe.

Als de man zijn, dat is het parool.

Gelukkig wordt daartegen ernstig geprotesteerd. De overtuiging wint veld, dat de z.g. vrouwenbeweging in dit opzicht geen goed heeft gedaan. Aan waarschuwingen is er dan ook in onzen tijd geen gebrek.

De christenvrouw moet er een eer in stellen, vrouw te zijn. Want God maakte haar vrouw, een hulpe tegenover den man. Hij gaf haar haar vrouwelijke gaven en eigenschappen, opdat ze Hem er door zou verheerlijken.

Daarvoor gebruikt ze ook alle mogelijkheden, die haar gegeven zijn en zóó werkt ze mee aan den opbouw van het groote leven, waaraan ook zij deel heeft.

En dat doet ze ook, door in haar kleeding zich te toonen de *christen*-vrouw. Misschien is het goed, dat in onzen tijd nog al dikwijls te herhalen. Als alle vrouwen eens bedachten, dat ze in haar kleeding, of ze 't willen of niet, iets uitdrukken van wat daar binnen in hen leeft, misschien zouden ze een weinig voorzichtiger worden. Wat geen kwaad kon.

GETHSEMANÉ.

In smart, het edel hoofd gebogen,
Schrijdt Jezus verder door den donk'ren hof;
Droef klagend kreunt de wind door 't loover.
Een beekje murmelt zacht, als in onzegbaar wee...
Daar rijst, omgeven van een lichten nevel,
Het kruis omhoog en heel 't onduldbaar lijden,
En d' angst der hel golft op den Heiland aan.
Hij hoort de wreede hamerslagen, die
De nagels drijven door Zijn teere handen,
Die handen, die slechts zegenden en troostten;
Hij voelt de doornen, die in 't voorhoofd dringen.
Hij ziet zich zelv': de Man van smart,
Versmaad, gehoond, bespot.....
Maar feller nog dan al dit lijden,
Schrijnt Hem de last der schuld, der menschen zonde,
Nu op Zijn schouders neergelegd,
En waarvoor Hij de straf zal dragen,
Om te verzoenen ons met God.....
En biddend knielt Hij neder:
„Vader," smeekt Hij, „indien 't moog'lijk is,
Zoo laat dan deze bitt're lijdensbeker,
Aan Mij voorbijgaan — maar Uw wil geschiê..."

Dan gaat Hij naar Zijn jong'ren, die beloofden,
Met Hem te zullen waken dezen nacht,
Ze willen met hun Meester lijden, maar
Zij slapen vast en zuchtend wendt Hij 't hoofd:
„Ach, kunt gij dan niet één uur met mij waken?"
En weer gaat Jezus heen, alleen, verlaten.
En weer dringt zieleangst Hem tot gebed,
En van Zijn voorhoofd leekt het zweet.
Zóó groot, zóó hevig wordt Zijn zielelijden,
Dat het als bloed neerdroppelt op den grond,
En alles rondom wacht in angstig, dood'lijk zwijgen...
— — — — — — — — — — — —
Maar plots'ling daalt een lichtende gestalte,
Vanuit den hoogen Hemel neer:
Een engel, van een god'lijk licht omschenen,
Staat naast Hem, uit den hemel troost Hem brengend,
Om 't groote leed te dragen, God ter eer.
— — — — — — — — — — — —
Dan rijst Hij op, het Hoofd omhoog geheven,
En als een overwinningskreet klinkt van Zijn lippen:
„Mijn Vader, dat Uw wil geschiê."

WILLY.

BORCULO.

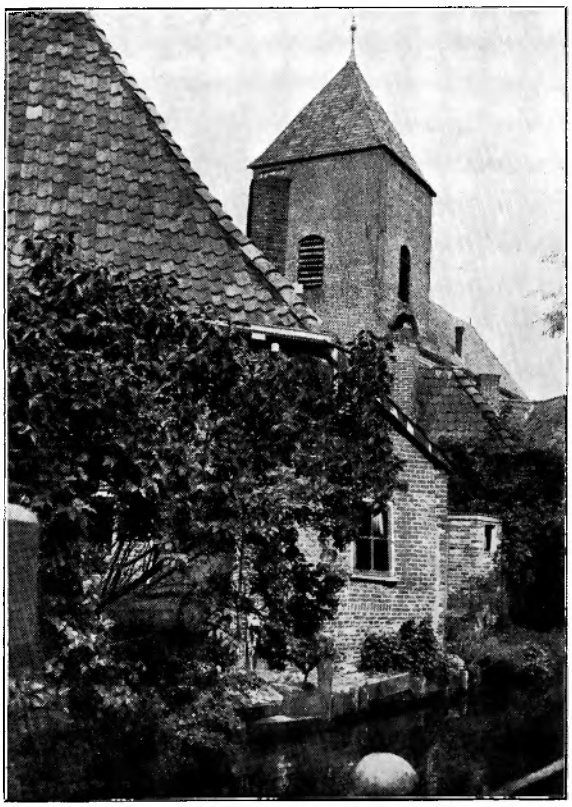

Borculo van vroeger.

ALLEN hebt ge natuurlijk gehoord en photo's gezien van de verwoestingen, die in Augustus 1925 in Borculo door den cycloon zijn aangericht, en misschien hebt ge zelfs bijgedragen voor het herstel. Het heeft mij steeds verwonderd, daarbij zoo weinig photo's te vinden, die laten zien hoe Borculo vroeger was. En ik heb daarom eens een kiek opgezocht, die ik een paar jaar geleden maakte van een kijkje over de Berkel met de kerk op den achtergrond.

Is dit geen alleraardigst hoekje?

Bijzondere architectuur is er niet te vinden; het huisje is doodgewoon en ook de kerk is maar heel eenvoudig, hoewel juist daardoor zoo bekoorlijk. Maar om nu toch een geleerd woord te gebruiken: stedebouwkundig gezien is het zoo mooi. Het is hetzelfde, wat we zoo vaak aantreffen in oude steden, de mooie doorkijkjes, de goede verhoudingen van de gebouwen ten opzichte van elkaar (op de kiek toont het dak van het huis grooter dan in werkelijkheid).

We missen dit maar al te vaak in onze nieuwe wijken. Ik denk b.v. aan een kerk met pastorie, die ik kort geleden zag. De kerk met een groot laagneerhangend dak was zóó gebouwd, dat zij kleiner leek dan zij was. De pastorie daarentegen, hoog en met haar hoogsten kant naar voren gekeerd, maakte een veel grooteren indruk. Van het dorp komende zag ik de kerk bijna

geheel schuil gaan achter de pastorie. Als we dan denken aan de oude steden, beseffen we, dat een dergelijk gemis aan gevoel voor verhouding in vroeger tijden niet voorkwam. Natuurlijk houdt dit ook verband met een minder sterk godsdienstig besef, doch zonder twijfel is het even goed een gevolg van een tekort aan artistiek vermogen.

Gelukkig is er de laatste jaren weer een kentering in de goede richting.

Bij een tuindorp, als aan de westzijde van Hilversum door den architect Dudok is gebouwd, vindt men alle goede qualiteiten van den ouden stedebouw weer terug, gecombineerd met veel betere hygienische toestanden. Maar daarover later eens.

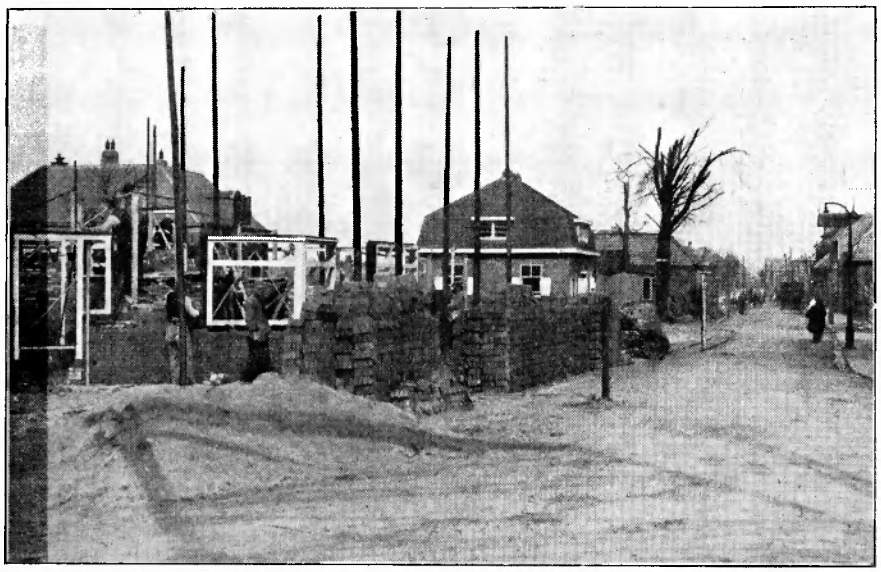

Borculo van nu.

Vanaf het punt, waar ik in Borculo de kiek nam, stroomt de Berkel, die hier op een hooger peil gehouden wordt, naar links langs een oude watermolen — ge kent ze wel: twee gebouwtjes met een groot waterrad ertusschen — met veel geraas naar beneden. Evenals het hoekje op de kiek was ook dit een bekoorlijk geheel. Helaas is er door den storm veel vernield. De oude watermolen staat er nog, maar de mooie oude boomen zijn verdwenen. Van het andere kijkje is niets overgebleven en hoe kaal en akelig het verder in het stadje er uit ziet, toonen U de beide andere photo's. Toch is er ook een goede kant aan alle narigheid.

Werkelijk mooie belangrijke gebouwen had Borculo eigenlijk niet en de meeste huizen waren van het gewone, d.w.z. leelijke soort, dat ieder uit zijn omgeving wel kent, waarbij getracht is door allerlei fraaiïgheden en versiering de slechte verhoudingen goed te maken. Borculo kan er slechts op vooruit gaan, dat vele van deze huizen geheel of gedeeltelijk verdwenen zijn. De wederopbouw was, toen ik het zag, nog maar in een beginstadium, ongeveer zooals de photo's het weergeven. In vele gevallen bepaalt hij zich tot vernieuwing van daken en herstel van wat van de gebouwen was overgebleven. Doch in vele gevallen ook moesten geheel nieuwe huizen gebouwd worden, zoodat zelfs heele nieuwe buurten verrezen. Dank zij de vele giften kan alles gelukkig ruim en goed opgezet worden en ik kreeg er een aardigen indruk van.

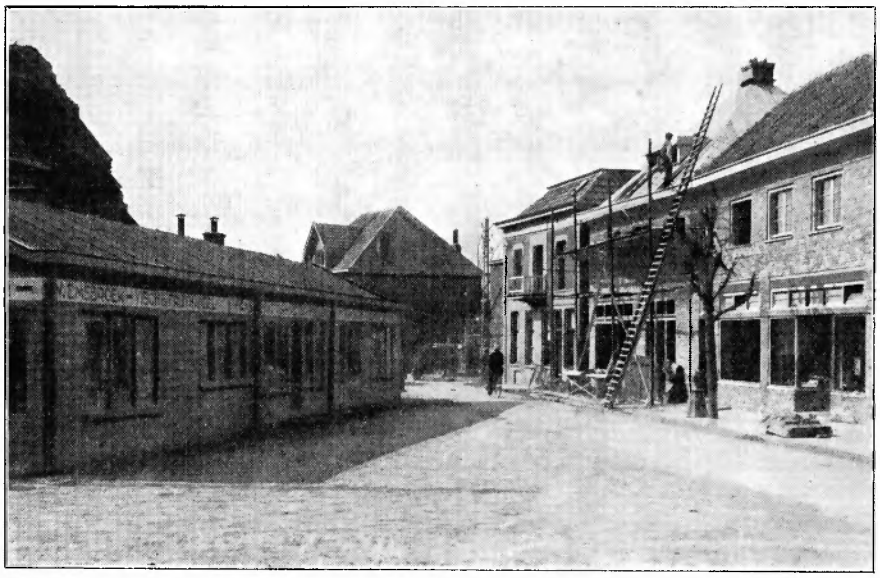

Borculo van nu.

Zoo wordt Borculo vernieuwd, dank zij de medewerking van zooveel landgenooten. En zoo is meteen het voordeel verkregen, dat nu is opgeruimd, wat in andere omstandigheden nog lang niet opgeruimd zou zijn. Zoo bloeit uit ongeval en verdriet toch ook nog weer vreugde op.

E. F.

De Eierenkoopvrouw. *Hendrick Bloemaert.*

ONZE KLEEDING.

NIET zonder opgewektheid begin ik aan dit mode-overzicht. Als ik mezelve rekenschap tracht te geven van deze gemoedsstemming, dan vind ik deze reden: „de mode is niet veel veranderd!"

We zijn gewend geraakt aan de coupes der wintercostumes en de toilletten, die in den aanstaanden zomer gedragen zullen worden zijn vrijwel van denzelfden snit.

Gelukkig maar! We leven nog altijd in den tijd van bezuiniging; en nu kunnen we zonder in 't oogloopend ouderwetsch gekleed te zijn ons costuumpje van verleden jaar, dat nog lang „niet af" is, gemakkelijk met enkele veranderingen omscheppen in een modieus toilet.

Dat japonnen van tweeërlei stof „naar de mode" zijn is iets, dat van veel voordeel kan zijn bij deze gedaanteverwisseling. Een lapje gebloemde of geruite stof smaakvol gebruikt bij een effen japon doet 't vast heel goed.

Het blouse-effect boven de taille is minder overdreven dan verleden jaar. En, wie zou er niet blij mee zijn, de lage halzen gaan langzaam verdwijnen!

De stoffen zijn bijzonder licht en soepel. Dit houdt wel verband met den snit der rokken. Ze zijn veelal geplisseerd of geplooid. Dit is gemakkelijk voor sportdoeleinden. En 't draait immers alles om sport!

De „tailleur" is een costuum, dat veel opgang maakt. Het wordt gemaakt van twee verschillende kleuren stof.

We zullen eens een combinatie voorstellen. Het vest of het jaquet maken we van Schotsche shantung en de rok van een stof, die de kleur heeft van een der verven daarin voorkomende.

Of anders: een beige jaquet omboord met een andere kleur stof. De kleur dezer stof moet terug te vinden zijn in den geplisseerden rok.

Handschoenen worden ook meermalen in twee kleuren verkocht. En 't nieuwste is wel, dat er soms een zakje op gewerkt is, waarin de dames een zakdoekje kunnen bergen! Jammer, dat een mensch nog een lichaamsdeel heeft, dat het gebruik van een zakdoek noodig maakt!

En 't allernieuwste is wel, dat verscheiden modemagazijnen de kousen niet meer verkoopen per paar, maar „per drie'. Een derde voetbedeksel wordt steeds meegedragen, om de mogelijke ongerechtigheden, die zich in de dienstdoende kousen mochten openbaren, direct te ondervangen.

Is het niet indroevig, dat men zijn geld uitgeeft voor dergelijke kleedingprullen? —

Voor de vacantie is een kunstzijden japon zeer gezocht. Ze kleeden mooi en zijn solide. Bovendien staan ze elegant. — Wat willen we nog meer?

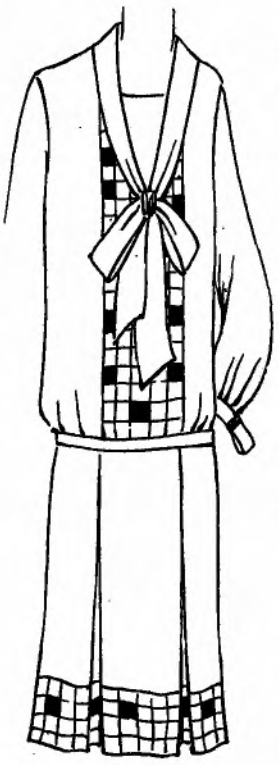

B 52.

Laat ons nu maar hopen op een zomer met veel licht en warmte, waarin we menigmaal rijk omgeven worden door zonneweelde.

B 52. Japon van tweeërlei stof: effen en geruit.

Als we rekenen op een bovenwijdte van 52 c.M. en een lengte van 1,18 M., dan hebben we voor deze japon 3 M. stof noodig ter breedte van 1 M.

Om te garneeren hebben we aan 0.70 M. voldoende.

Effen, geruite of gebloemde kasha leenen zich bijzonder voor deze japon.

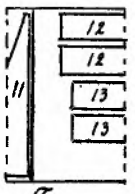

Fig 14

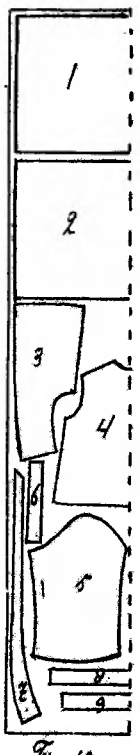

Fig. 10

Ook kunnen we effen en gewerkte zijde nemen.

De kleuren heeft men maar voor 't kiezen: wit, beige, zeegroen, lichtgrijs (eigenlijk blauwgrijs) of een der bekende roode tinten: 't is alles „mode".

Het spreekt vanzelf, dat welke kleur we ook voor de japon nemen, de kleuren der geruite of gebloemde stof met die der japon moeten overeenstemmen.

De rok heeft van voren en van achteren plooien. Het lijfje is, in de taille, ingehaald.

Het vest is van geruite stof gemaakt, de kraag daarentegen van dezelfde stof als de japon.

Kraag en das zijn aanéén geknipt.

We maken deze van dubbele stof. Op bijgaande teekening is één kraag afgebeeld. De andere kan geknipt worden van de stof die boven het rugpand en onder de ceintuur is overgebleven. Wel krijgt deze kraag eenige naden, maar dit is voor den ondersten kraag geen bezwaar.

Op bijgaande teekening zijn de verschillende deelen als volgt op de stof gelegd: (zie fig. 10).

Fig. 1 en 2 zijn *de beide rokbanen.* De naden van genoemde banen moeten achter de plooien vallen.

Fig. 3 is *het voorpand.*

Fig. 4 *het rugpand.*

Fig. 5 *de mouw.*

Fig. 6 *de manchet.*

Fig. 7 *de kraag.*

Fig. 8 en 9 *de ceintuur.* We zorgen dat de naden der ceintuur bij de zijnaden van het lijfje komen.

Fig. 14 toont ons, *hoe de garneering geknipt kan worden.* We vouwen van deze stof eerst ongeveer 11 c.M. dubbel. Hierop leggen we fig. 11, *het vest.* De overgebleven stof wordt eveneens dubbel gelegd. Hierop knippen we fig. 12 en 13. De twee grootste deelen zijn voor *de zijbanen van den rok,* de twee kleinste worden op *de voor- en achterbaan* gezet.

Vooraf zetten we de vier reepen stof aan elkaar. De naden van bedoelde strooken kunnen ook achter de plooien vallen.

De kraag wordt zoover als de insnijding in de japon gemaakt is, opgenaaid. Het overige deel wordt aan den binnenkant op elkaar gestikt, omgehaald en daarna tot een strik samengeknoopt.

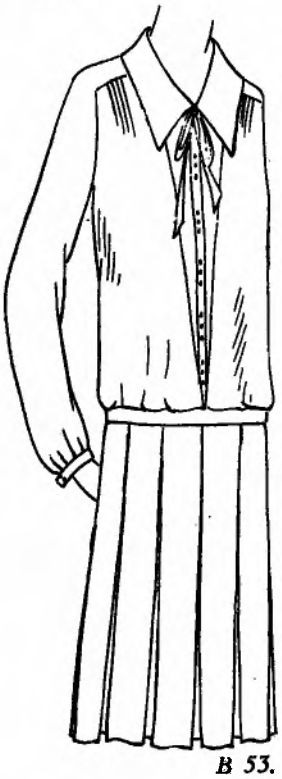

B 53.

Van deze afbeelding zijn normaalpatronen te verkrijgen à f 1,— franco per post.

Men geve slechts op de gewenschte bovenwijdte en lengte.

B 53. Japon van dunne wollen stof, b.v. charmelaine.

Als we rekenen op een stofbreedte van 1,30 M., dan hebben we 2,60 M. noodig. Voor de lengte namen we 1,20 M. en voor de bovenwijdte rekenden we 50 c.M.

Front en kraag maken we van zijde. Bij een breedte van 1 M. is 0.65 M. hiervoor genoeg. Crêpe de Chine of Crêpe Georgette is 't meest geschikt om te garneeren. We maken de japon van effen stof en nemen dan front en kraag van een lichtere tint. In 't midden van het front wordt een plooi gemaakt. Hierop kunnen we eenige knoopjes zetten.

Een smal lint in de kleur der japonstof, zal voor den strik in de meeste gevallen t beste voldoen.

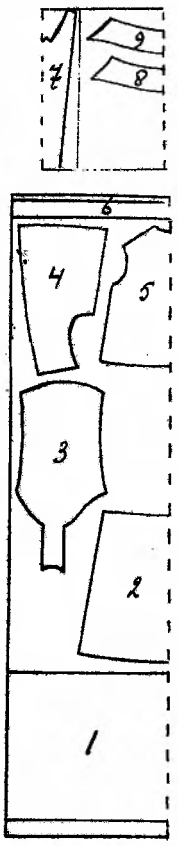

De japon heeft een zoogenaamd „raglan" model. De lijn van den hals loopt evenwel niet direct in schuine richting naar beneden, zooals we dat met „raglan" gewoon zijn. Neen, hoewel de mode vaak vroegere modellen naar voren brengt, toch is de vorm meestal eenigermate gewijzigd. Zoo ook hier. Van deze japon wordt alleen een smal schouderstukje aan den mouw geknipt.

Het voorpand krijgt eenige plooitjes. We kunnen deze of aan de binnenzijde der japon naaien, of aan den buitenkant opstikken.

De rok heeft alleen aan de voorzijde plooien.

In de taille is de rok *zonder,* het lijfje *met* ruimte. Voor- en rugpand worden beide ingehaald.

De onderzijde van den mouw wordt met een smal boordje afgewerkt. Vóór we den kraag op de japon zetten, wordt het front zoo onzichtbaar mogelijk achter het voorpand vastgenaaid. De kraag wordt langs den hals van japon en front opgezet.

De sluiting kan heel goed achter de plooi van het front genomen worden.

Bij deze afbeelding geven we een knipoverzicht. De verschillende deelen worden als volgt op de stof gelegd:

Fig. 1 is *de voorbaan van den rok.* De 1,30 M. breede stof is hiervoor juist voldoende.

Fig. 2 is *de achterbaan.*

Fig. 3 *de mouw.* Fig. 4 *het voorpand.* Fig. 5 *het rugpand.* Fig. 6 *de ceintuur.* Fig. 7 *het front.* Fig. 8 en 9 *de beide kragen.*

Vóór we fig. 7, 8 en 9 knippen, vouwen we de zijde van weerszijden af dubbel, zoodat het midden van al deze deelen langs de vouw der stof kan gelegd worden.

Als altijd moeten naden en zoomen aangeknipt worden.

Normaalpatronen op de gewenschte bovenwijdte en lengte, à f 1,— franco per post.

A. BALDER.

Bestellingen aan Redactie *De Jonge Vrouw,* Baarn.

Stoere koppen.

Georg Hering.

MENSCHEN VAN VLEESCH EN BLOED.

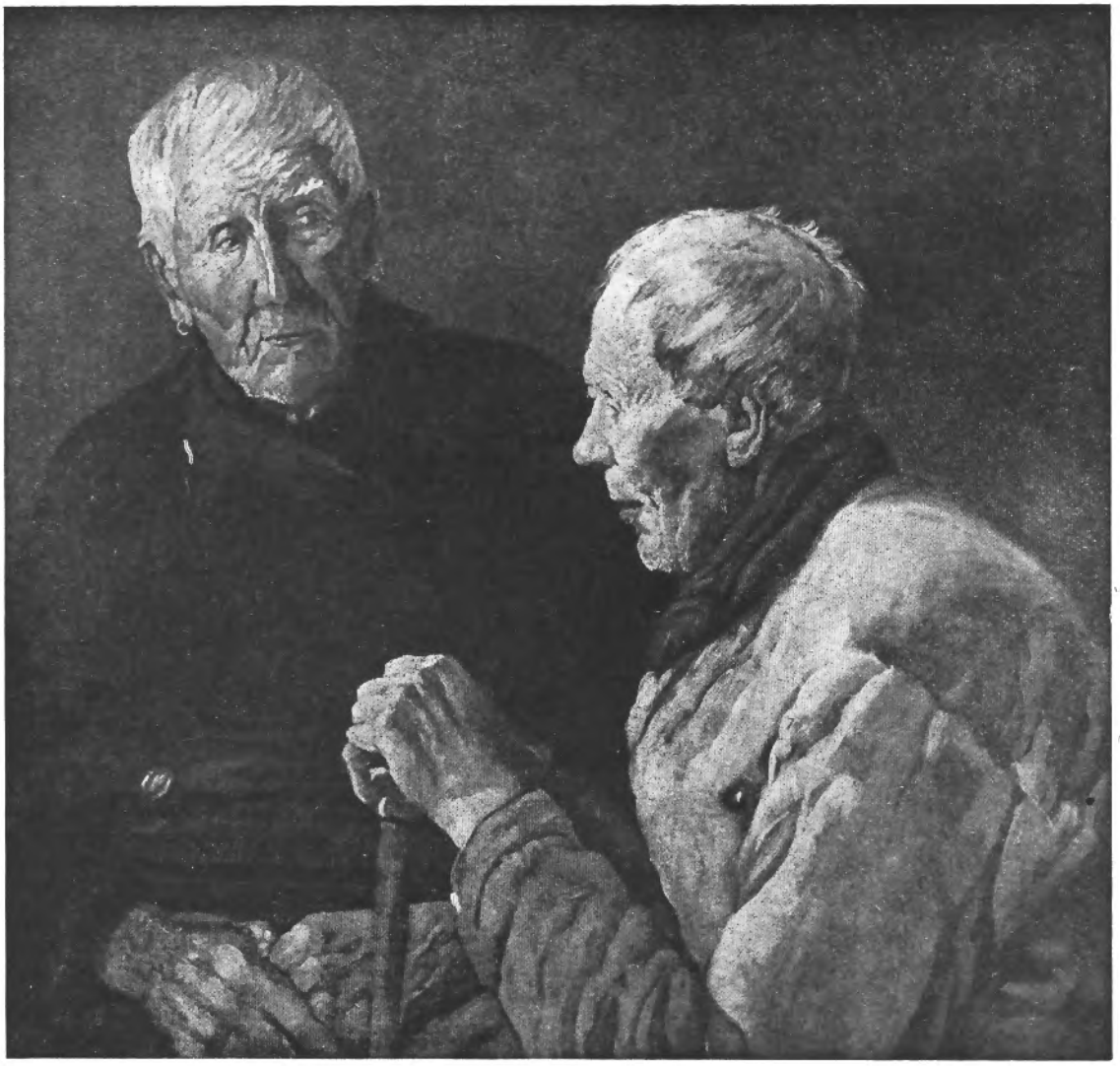

Ernstige zaken.

Georg Hering.

GEORG HERING! Deze Volendammer kunstenaar schildert menschen van vleesch en bloed.

Hij geeft de realiteit van het gewone leven.

Of hij daarom geen volbloed kunstenaar is?

Velen der modernen zullen hem niet voor vol rekenen, maar daarom *is* hij het nog wel.

Want hij geeft in de realiteit *schoonheid.* Daar achter die koppen *zit* wat; het *leven* beeft en siddert er door heen.

Of de schilder niet veel beter een lief meisjesbeeld op het doek had kunnen brengen?

Maar hij *houdt* van zijn menschen; hij vindt ze, zooals ze zijn, *schoon.*

Dit zijn menschen, die voor geen kleintje uit den weg gaan en die je niet in verlegenheid brengt, door uit de hoogte op hen neer te zien. Dit zijn ook menschen, die met de ernst van het leven hebben kennis gemaakt en die in de worsteling krachtig en sterk zijn geworden.

Ze zijn goedmoedig en misschien een beetje langzaam van bedachtzaamheid, maar als ze aanpakken, *pakken* ze aan en dan worstelen ze door, tot ze het gewonnen hebben.

Hun oogen zijn koel en scherp en hun harten zijn eenvoudig. Misschien hebben we wel niet meer genoeg van zulke menschen in onzen tijd van jacht en overspanning. Maar het is goed, dàt ze er nog zijn.

ONDERLINGE CORRESPONDENTIE.

Beste Lezeressen.

Een lezeres vraagt naar: „Als goede kind'ren heel den nacht". Dat komt voor in „Zes 2-stemmige Kinderliederen" van Cath. v. Rennes, Uitg. Jac. v. Rennes, Utrecht. Het is overgenomen in „Kun je nog zingen," enz., een schooluitgave in notenschrift (1925).

Dan vraagt Henriëtte naar de uitlegging van „De Bruidsketting". Jij bent de eenige niet, die het niet begreep, want veel lezers van „Opgang", hadden er moeite mee, zooals één van de redacteuren in een interview met Wilma zei. Daar geeft Wilma zelf de uitlegging. Dit interview komt voor in „Opwaartsche Wegen" nummer 9, 1923. Misschien kan je het nummer van één van je kennissen leenen. 'k Veronderstel dat het te veel wordt voor O. C.

Aan allen mijn groeten. CA.

Beste Annie.

't Ligt niet in mijn bedoeling, lang en breed bij de gestelde vraag en jouw antwoord stil te staan. 'k Wil alleen even zeggen, dat jouw meening mij het beste bevalt.

Rie en Eilandbewoonster kunnen hier meteen uit opmaken, dat wij geenszins deelen in hun inzicht.

Al eerder heb ik gezegd: „'k Ben er tegen dat een getrouwde vrouw zich geeft," doch er tevens aan toegevoegd: „er kunnen uitzonderingen zijn."

B.v. op kleine plaatsen komt het nog al eens voor, dat er geen geschikte presidente gevonden wordt onder de leden der Meisjesvereeniging. Dan vraagt men gewoonlijk de predikantsvrouw de vergaderingen te willen leiden.

Ware het nu regel, „een getrouwde vrouw mag niet", zou die vraag overbodig zijn Nu is ze echter van kracht. Deze getrouwde vrouw wordt geroepen de meisjes met haar kennis en inzicht te steunen.

Hoe zou een Meisjesvereeniging zonder goede leiding kunnen bestaan? En wanneer nu blijkt, dat in sommige plaatsen die goede leiding ontbreekt, omdat de leden of te jong of niet voldoende tact en kennis bezitten, om presidente te kunnen zijn, mogen we m i best een geschikte getrouwde vrouw vragen, mits we zekerheid hebben dat ze daarvoor voldoende tijd heeft, zoodat haar gezin er niet onder lijdt.

In 't vuur van onzen vereenigingsijver kunnen en mogen we hier geen regels vaststellen.

't Kan heel best mogelijk zijn, dat de gloed ineens vermindert, wanneer andere gedachten het vrouw-zijn komen bezighouden.

Wordt de vrouw eenmaal voor een keuze geplaatst, dan zal ze zelf moeten kiezen. En wanneer een overweging haar waarlijk ernst is, zal deze ook zeker gepaard gaan met de bede: „Heere wijs gij mij den weg dien ik te gaan heb."

Heb je al gelezen wat „Christelijk Vrouwenboek" zegt over „De vrouw en de studie" en „Gezinsleven en Vereenigingsleven"?

'k Zou nog veel meer willen zeggen en vragen, doch 'k zie de Redactie al een grens trekken.

Hartelijke groeten van GRÊ.

Beste Rozeknopje.

Dank zeg, voor je briefje, 'k vond 't eenig een briefje terug te ontvangen.

In de eerste plaats zal 'k je vragen eens beantwoorden: Of mijn naam een schuilnaam is? Ja hoor, weet je, ik dacht wanneer er lezeressen mijn opvatting omtrent sommige modezaken zullen lezen, men allicht zou denken: „zoo'n antieke", en daarvoor mijn naam.

Je twijfelt of er nu juist wel veel Friezinnen zijn, die de „Jonge Vrouw" lezen, nu 'k geloof het wel, maar je weet, een Friezin is nu juist niet zoo openhartig, om maar dadelijk iets op papier te zetten en b.v. vragen voor opname.

Jullie hebben een clubje als lezeressen, welnu wij doen 't precies eender, misschien dat ons clubje iets grooter is.

De plannen omtrent 't kampeergebouw vind ik schitterend, 't is wel wat ver uit de buurt, maar 'k vind juist gezellig om, b.v. in de vacantie buiten de provincie te gaan.

Ook schreef ik nog over 't breien der Friezinnen, ja zeg maar 'k kom nog wel eens in andere deelen van ons land, en dan, als je de menschen dan hoort, hebben ze zoo'n vreemde gedachte van ons, ik zou voorbeelden kunnen noemen, doch daar is het niet om begonnen, en nu, nu moet ik me nog vernederen voor al de lezeressen, want... ik doe niet aan muziek, we hebben een orgel, en toch ik bespeel het nooit, „antieke"..

Ik schreef nooit in de O. C. omdat ik dacht, 't zijn allemaal „studiebollen" en ik ben in de huishouding, jij ook? en 'k ben al wat blij als ik dat van de een of ander lees in „De Jonge Vrouw".

Je moogt mijn adres wel opvragen, schrijf je me dan ook omtrent 't Vereenigingsleven, zeg.

En nu gegroet hoor allemaal. Alle dagen je brief tegemoet ziende, blijf ik stiekum je *Antieke.*

Aan Miep.

Nu las ik je brief nog eens in een vorig nummer en moet ik je zeggen, dat jij wel een echte muziekliefhebster bent hoor!

Ook blijkt uit je brief dat je goed met *onze componisten* op de hoogte bent en dan wil je ook nog beweren dat je niet muzikaal ben!! Mij dunkt, dat blijkt wel anders.

Doch ik ben het lang niet met je eens, dat je de Olijftak afkeurt, en dan — dat je ze nogal zet op gelijken voet met „Valencia". Neen meisje, de „Olijftak" is en blijft schitterend mooi. 'k Heb het menigmaal hooren uitvoeren, en 't stuk is zeer gezien in onze kringen. En dan heb jij het over Cath. van Rennes. Ja... sommige stukken zijn héél mooi, maar ik heb enkele, die ik ontzettend droog vind, en zulke zijn d'r meer. Een uitblinker vind *ik* haar *niet.* Emiel Hullebroek, Jac. Bonset, en dan Pijlman z'n muziek „Laat ons Jehova vroolijk zingen", „Meiklokken", „De geuzenvendel op den Thuismarsch", „'t Werkmanslied," enz. enz. Enkele zijn wel oud, maar altijd weer mooi. „Kerkklokstonen", „Kindeke Jesu" en denk dan aan Bach's muziek. „De Kerstcantate" is schitterend gewoon. Ook muziek van Pijlman.

En dan heb ik nog wat op m'n hart.

Wat zijn jullie toch allemaal verontwaardigd over „Valencia". Ik hou er ook niet zoo bijzonder van en 't komt wel niet te pas dat in onze huisgezinnen te spelen, maar om *daar* nou *zoo'n* spektakel over te maken. Goeie gerustheid, een leuk mopje op z'n tijd is wel eens leuk hoor (als vader en moeder eventjes genieten van 't mooie weer), (o foei). Ongetwijfeld zullen er meer zóó denken. Ingeval niet, ik dan wel, hoor.

„Verboden te rooken," is dat bekend? O, dat is ook zoo leuk. Groninger Molleboon hoe vind jij „Het graf onder de Meidoorn"? 't Duurde lang, voor dat de brief er inkwam hé, maar ik was er te laat mee, meisje.

Nou menschen ik stop. Vele groetjes

„Muziekliefhebster."

Negende Jaargang No. 8 Mei 1927

DE JONGE VROUW
GEÏLLUSTREERD CHRISTELIJK TIJDSCHRIFT

ONDER REDACTIE VAN MEVROUW J. M. WESTERBRINK–WIRTZ EN DEN HEER P. KEUNING
UITGAVE VAN BOSCH & KEUNING TE BAARN — TELEFOON No. 603 — POSTGIRO No. 20246
REDACTIE-ADRES: REDACTIE „DE JONGE VROUW", BAARN. VERSCHIJNT DEN EERSTEN DONDERDAG VAN IEDERE MAAND
ABONNEMENTSPRIJS f 2.25 PER HALF JAAR BIJ VOORUITBETALING. MEN VERBINDT ZICH VOOR EEN GEHEELEN JAARGANG

WACHTEN OP JEZUS.

Als Hij dan gehoord had, dat hij krank was, toen bleef Hij nog twee dagen in de plaats, waar Hij was. Joh, 11 : 6.

Jezus heeft Lazarus lief en tòch gaat Hij in zijn ziekte niet dadelijk naar hem toe. Hij wacht nog twee dagen.

Als Jezus wacht, om tot u te komen, denk dan niet, dat Hij u *niet* liefheeft.

Zijn liefde kan wachten.

O, wij willen zoo gaarne, als we op ons ziekbed nederliggen, dat Jezus *dadelijk* zal komen, om ons beter te maken. En als Hij zich dan laat wachten, worden we ongeduldig en vragen we, of Jezus ons dan toch wel liefheeft.

Ach, wij dwazen, wij zijn altijd zoo zeer met onszelf bezig. Maar Jezus, die toch ook altijd met ons bezig is, ziet onze ziekte anders dan wij.

Die ziekte moet zijn tot verheerlijking Gods. Dáárom laat Hij zich wachten en dáárom laat Hij Lazarus wachten.

Jezus komt wel, als gij op uw ziekbed nederligt, en dàt moet u genoeg zijn. Hij komt, òf om u te genezen, òf om u in heerlijkheid op te nemen.

Uw ziekbed zal ter verheerlijking Gods zijn en, komt Hij, om van uw ziekbed een sterfbed te maken, ook dan zal God daarin verheerlijkt worden.

Het is alleen maar de vraag, of gij weet, dat Jezus u liefheeft en dat gij Hem liefhebt.

Weet ge dat, dan is alles goed. Dan kunt gij rustig wachten. Dan geeft ge u naar lichaam en ziel in Gods handen. En dan wordt het de vurige begeerte van uw hart, Hem, dien gij liefhebt, te verheerlijken, wat Hij ook over u besloten moge hebben.

Dan wordt gij geduldig, want het zal *goed* komen.

Wacht op den Heere, zijt sterk, en Hij zal uw hart versterken, ja, wacht op den Heere.

Toeft Hij, om te komen, Hij doet het, omdat Hij u liefheeft. *Altijd* heeft Hij u lief.

Waarom dan zoudt ge ongeduldig zijn, alsof Hij u vergat?

Leg u rustig neer, vertrouwend op Zijn beloften. Hij zal ze vervullen en, o vreugde, gij moogt Hem verheerlijken in leven en sterven.

K.

JOSEPHINE'S RUSTKUUR

DOOR

J. M. WESTERBRINK—WIRTZ.

NU, hoeveel Josephine ophad met mevrouw Breuker, hoopte ze, dat dominee zelf thuis zou zijn. En dat hij niet, gelijk gewoonlijk, wanneer zijn vrouw bezoek kreeg, zich zou opsluiten op z'n studeerkamer, doch dat hij, in herinnering aan hun gesprek in het bosch, zou begrijpen: ze verlangde verdere leiding van hem. Want wanneer hij niet zelf het eerste sprak, zou zij zich terugtrekken en niet vragen, ondanks haar verlangen. Ze had teveel zelfkennis om het anders van zichzelf te verwachten, overdacht ze niet zonder bitterheid. Om moedeloos verder te peinzen: zoo heel sterk was haar verlangen naar het nieuwe bezit toch zeker niet, wanneer het haar niet eens kracht gaf tot het opzij-zetten van wat ze in eigen karakter voelde als een gebrek en een hinder. —

Ze trof mevrouw Breuker alleen in de huiskamer, vóór de lange uittrektafel, die rommelig vol lag met grof-geel katoen, en reeds geknipte modellen.

Mevrouw, met haar gewone opgewektheid, verhoogd nog door 't voor haar prettige idee, dat ze zich druk maakte met nuttig te zijn voor anderen, begroette haar met de vraag: „kom je me helpen, Josephine? Dat is leuk. 'k Ben bezig voor de naaivereeniging, zooals je wel begrijpt. Och, het naaien-zelf, dat gaat nog wel zoo'n beetje, al doen de vrouwen hier over 't geheel, al te weinig aan die kunst. Maar 't knippen, dat kan ik niet laten doen op de vereeniging, hoe noodig en nuttig de oefening voor de meesten zou zijn. 't Is per slot van rekening gekregen goed hé, dat weer bestemd is voor de armen, en dan mag je niet de risico loopen, dat er enkele stukken totaal bedorven worden. En dan, je wil toch ook graag wat voorlezen, en zoo eens even met ze praten, en dat gaat in 't geheel niet, als 't werk al de aandacht eischt. Och ja, er is nog genoeg te doen hier in de gemeente; voor mijn man is 't alleen maar jammer, dat zoo'n groot deel ervan vrouwenwerk is. Maar ga toch zitten, dan drinken we eerst gezellig thee. Of hindert de rommel je? Dan vouw ik mijn zaakjes op, en knip morgen verder. 'k Heb, jammer genoeg, méér overvloed van tijd voor mezelf, dan prettig bezoek, zooals dit van jou."

Josephine, terwijl ze zat, en de woordenstroom, die haar van een ander gehinderd zou hebben, maar van mevrouw Breuker natuurlijk en prettig leek, over zich heen liet gaan, dacht: misschien is dominee boven. Niets voor hem, hier te zitten, als zijn vrouw zoo bedrijvig bezig is, hoewel hij 't natuurlijk zeer in haar zal waardeeren, die ijver. Licht brengt ze hem straks thee, op zijn kamer en komt hij beneden, wanneer hij hoort, dat ik er ben. In 't bosch voelde hij ook wel, dat ik hem noodig had.

Doch toen mevrouw slechts twee kopjes thee inschonk, begreep ze: dominee was uit, wellicht naar een vergadering voor gansch den avond. Het was hierom, wijl ze haar alleen-zijn niet wilde voelen, dat mevrouw juist nu dit rommelige werk had overhoop gehaald.

Nu haar illussie: een rustig, sterkend gesprek te zullen hebben, dus was verstoord, voelde Josephine-zelf dit bezig kunnen-zijn met de handen als een weldadige afleiding voor haar zware gepeinzen.

Ze bood dus, zoodra ze haar kopje leeg had, gretig aan: „Mag ik u nu helpen? Zoo heel veel verstand heb ik er ook wel niet van, want handwerken was op de kweek nooit mijn liefste vak, en les heb ik er op school niet in gegeven. Maar de boel verknippen zal ik toch ook niet, als u me maar even uitlegt, hoe het moet."

„Voel je je niet te moe er voor? Want heusch, zoo'n haast is er niet bij, al zou ik 't wel prettig vinden, zoo samen te werken."

„Met een paar dagen ga ik immers weer weg en aan 't werk. Ik màg me dus eenvoudig niet moe meer voelen," zei Josephine luchtig.

„Wel, dan graag," aanvaardde mevrouw, hoewel ze haar gast een oogenblik opmerkzaam aankeek. Was dit luchtig en als vanzelfsprekend aanvatten van de dingen, die gedaan moesten worden, Josephine's ware stemming, of verborg zich daarachter iets anders?

Ze verweet zichzelf nu weer, gelijk ze dikwijls deed, dat ze misschien met haar vele woorden Josephine de gelegenheid en de moed had ontnomen, met haar diepere behoeften voor den dag te komen. Ach ja, dat practische werken van haar was goed, en vooral in een gemeente als deze, waar de menschen ook in 't gewone, dagelijksche leven zoo laks vaak waren, wel heel noodig. Maar met bovenal oog te hebben voor de practijk merkte je wel eens het diepere, het eigenlijke, dat, waar het om ging, pas op, als je met je eigen drukke woorden de stem-

ming al had verstoord. En dan was het heel moeilijk, aan te knoopen aan wat je eerst zelf stuk had gemaakt.

Omdat ze zulke sterk-contrasteerende karakters waren, voelde mevrouw den hang naar het stil-overpeinzen van het leven, zooals die in de natuur van haar man lag, wel eens als gebrek aan activiteit. Ach, natuurlijk, het was zijn ziekte, die hem zoo maakte, vergoelijkte ze dan. Het weten, dat hij toch den arbeid, die hij aanvatte, niet met volle kracht zou kunnen volbrengen.

Doch in oogenblikken, dat ze helderder zag, of ook, wanneer ze in haar bezig leven teleurstelling ontmoette, wijl de menschen wel aanvaardden haar goede gaven voor het lichaam, en met haar, wijl ze die bracht, vertrouwder waren dan met haar man, die zich moeide in geestelijke nooden, welke ze dikwijls te weinig, of te zeer als van ondergeschikt belang, voelden, wist ze: haar man groef dieper; zijn werk, wijl het minder lag aan de oppervlakte, eischte méér inspanning, méér nadenken ook.

Nu, terwijl ze zich verweet met Josephine, die ze heel graag mocht, en noode zag vertrekken, zoo weinig te hebben gepraat over de dingen, die ze in hun eerste gesprek als 't ware spontaan hadden aangeroerd, dacht ze als vanzelf aan haar man. Jammer, dat die nu juist weg moest.

Meteen vertelde ze al: dominee is naar een vergadering, waar ze over de school willen praten, hoe het nu moet, nu de oude meester dood is. Ach ja (dit met een ondeugend lachje) het was vroeger één van de theorieën van mijn man, dat een predikant zich liever moet houden buiten de practische schoolzaken. Hij meende, dan kon hij 't ideëele beter behartigen. Maar in 't leven kom je nou eenmaal niet ver met theorieën. En als je op een dorp als dit iets wil, moet je jezelf er voor spannen. Anders zeggen de menschen: „dominee het geliek," en ze doen niks."

Ze maakte met haar handen een beweging, die dit „niks" duidelijk moest demonstreeren, en vroeg toen: „Natuurlijk hoor je bij je tante ook niets, van wat er in 't eigenlijke dorp omgaat, wel?"

„Neen," ontkende Josephine. „Of 't moest zijn door Diene. Die komt nog wel eens met nieuwtjes thuis. Maar dat er iets bijzonders zou zijn met de school, dat heb ik niet gehoord."

„De menschen zijn er ook niet vol van nog. M'n man vindt, ze begrijpen te weinig, waar het om gaat. Hun stelregel is: 't is altijd goed gegaan zoo, dus 't moet maar zoo blijven. En ze snappen niet, dat het juist *niet* zoo blijven kan, eenvoudig omdat een opvolger van den ouden meester, onverschillig wie hij is, wanneer hij zich een vreemde voelt hier in de streek, de zaken nooit zal willen aanvatten gelijk de oude meester dat deed."

„Maar was dat dan zoo'n genie op onderwijsgebied?" kon Josephine niet laten te vragen.

Mevrouw lachte luid-op.

„Een genie? Allesbehalve. Maar: hij was er één van de oude stempel. Eén, die nog met de kinderen bad en dankte, en ze uit den Bijbel vertelde. En de menschen vonden dat vanzelfsprekend. Om een wet, die neutraliteit wil, maken ze zich niet druk. Maar natuurlijk zal een nieuwe dat niet willen, wanneer hij weet te komen aan een openbare school. En dus probeert m'n man, z'n gemeenteleden aan 't verstand te brengen, dat ze de school moeten omzetten in een bijzondere. Dan kunnen al die dingen zoo blijven; dan gaat het af en toe misschien ook nog wel eens een ietsje dieper, wat heusch wel noodig is. De lui hier zijn zoo gauw tevreden, waar het de godsdienst betreft. Een gelooven, dat de Bijbel waar is, dat is hun genoeg. Maar daar mag men dan ook niet aanraken. Van schriftcritiek zouden ze niks moeten hebben. Dat diezelfde Bijbel eischen stelt omtrent hun levensopenbaring, dat gaat hun vaak te hoog. Het is een toer, hun dat bij te brengen. Ik ben dan ook werkelijk benieuwd naar het resultaat van dezen avond."

„Ik ben ook aan een openbare school altijd geweest. Ik heb nooit aan een andere mogelijkheid gedacht," kwam Josephine.

„Nee, natuurlijk niet," meende mevrouw.

En ineens deed dit korte gezegde Josephine pijn. Vond mevrouw het niet de moeite waard, met haar verder hierover te praten? Was ze er alleen over begonnen, wijl het een plaatselijke aangelegenheid betrof waarin ze belang stelde en bedacht ze wellicht nu pas, dat zij, Josephine, buiten dit alles stond.

Toen, met een gebaar van teederheid, dat haar verried, wat het deze vrouw gekost moest hebben, niet in werkelijkheid moeder te mogen zijn, trok mevrouw Breuker Josephine naar zich toe.

„Ik mag dit immers wel doen? Voor 't eerst, en misschien voor 't laatst?"

Josephine knikte, meteen denkend aan haar eigen moeder. Als die niet steeds zoo vol was geweest van zichzelf.....! Als hàar leven niet zoo immer door op uiterlijkheden was gericht geweest.....!

„Zie je," legde mevrouw uit: „de openbaring naar buiten, dat is niet het begin van den strijd, of van de verandering. Dat is pas het eind. De eigenlijke strijd is dan al voorbij. Het zou dwaas zijn, te verwachten, dat je nu reeds alle conse-

kwenties had getrokken van wat zou kunnen gebeuren als God de eerste werd in je leven. We kunnen dat niet eens. Telkens stelt Hijzelf ons voor iets nieuws: een nieuwe moeite, waar we niet mee klaar zouden kunnen komen zonder Hem; een nieuwe taak, die ons, als we ze alleen moesten volbrengen, te zwaar zou zijn. Maar 't eerste, het allereerste is: dat we ons geven aan Hem. Ons zonder voorbehoud geven. Kan je dat niet, Josephine?"

„Ik zou het willen. Maar er is altijd iets, dat me terug houdt. Zooals ook altijd iets me weerhoudt, als ik een keer probeer me te geven aan den een of anderen mensch. Iets in me, dat schijnt te spotten: „pas op, maak je nou niet belachelijk. Straks heb je er spijt van. Ik geloof, het is hierom, dat ik zoo goed kan opschieten met tante Roselaer. Zij heeft dat ook. En, vreemd genoeg: zij is de eerste geweest, die geprobeerd heeft, mij er van af te helpen."

„Omdat ze weet, uit bittere ondervinding, hoe arm je leven wordt, als je jezelf niet durft te geven."

Even zweeg mevrouw. Toen, als had ze in dat korte oogenblik opnieuw gevoeld de teleurstelling van het niet-begrepen worden, die vaak het deel is van wie zich wel geven moeten aan anderen, vervolgde ze: „tegenover de menschen lijkt die houding soms de verstandigste. Hoewel: de houding van een christen mag het toch nooit zijn. Maar tegenover God is ze even dwaas als overbodig. Hij kent ons en Hij stelt ons nooit teleur."

„En toch...." begon Josephine opnieuw.

Omdat ze de deur hoorde, zweeg ze plots en ging rechtop zitten. Toen even later dominee Breuker binnenkwam, had ze zich een houding gegeven, door zorgvuldig een van de geknipte stukken op te vouwen.

Mevrouw Breuker dacht meelijdend: arm kind, wat zal het voor jou moeilijk zijn, jezelf los te laten, als je zoo bang ben het goeie, dat in je is, te toonen."

Op de vraag van haar man: „zoo druk bezig geweest, samen?" zei ze enkel: „ja, heel druk." Dat voor haar het voornaamste deel van 't werk niet besloten was in de zichtbare resultaten, die op de tafel lagen, zou ze hem later wel eens vertellen.

Josephine, die zich ineens vreemdschuw voelde, als had ze zich teveel bloot gegeven, wilde opstaan, maar mevrouw dwong: „ik heb je iets van die vergadering verteld. Blijf nu tenminste zoolang, tot je het verloop weet."

Intusschen had ze al lang aan 't gezicht van haar man gezien, dat het niet gegaan was, zooals hij wenschte.

„Niet geslaagd?" vroeg ze hem daarom.

„O, jawel. Er is met bijna algemeene stemmen besloten, dat de school zal omgezet worden. Ze hebben mij gevraagd, de noodige stappen daarvoor te doen. Je weet, voor wettelijke formaliteiten zijn onze boeren doodsbenauwd."

„Maar dan....." begon ze.

Hij glimlachte even.

„Mijn vrouw heeft de gave van helderziendheid, juffrouw Roselaer. Tenminste, wanneer het mij betreft. Of hebt u er misschien ook wel eens iets van gemerkt? Ze weet nu, dat ik niet tevreden ben, ondanks dit resultaat. En nu is ze natuurlijk nieuwsgierig naar het waarom. Daar is ze vrouw voor."

„Welja. Alsof mannen nooit nieuwsgierig zijn," plaagde ze terug, blij dat zijn gedruktheid scheen te verminderen.

Toen hij vertelde, keerde die echter terug, al beteekende het uitzeggen van 't geen hinderde wel verlichting.

„De eerste argumenten waren natuurlijk, zooals ik die verwachtte: 't was altijd goed gegaan zoo, waarom dan verandering? Ik heb geprobeerd hen duidelijk te maken, dat er juist verandering zou komen, als ze de school lieten voor wat ze nu in naam was, doch dan in wezen zou zijn. Toen zei er een, en ze bedoelden allemaal 't zelfde: „ja, als dominee vond, dat het moest, dan moest het." Je kent me genoeg om te weten, dat ik met zoo'n overwinning niet tevreden ben. Nog weer geprobeerd dus, hen de omzetting te doen voelen als eisch van hun beginsel. Als eenig antwoord vroegen er een paar naar de financiëele kant van de zaak. Ach ja, een beginsel is goed en wel, maar als het je portemonnaie raakt, dan doe je verstandiger het opzij te schuiven en het alleen Zondags en bij extra gelegenheden voor den dag te halen. Enfin, toen dat nog al naar genoegen los bleek te loopen, vonden er een paar: we moesten maar stemmen. 't Werd zoo laat anders.

Ik wou nog een laatste poging doen om hen te laten begrijpen, waar 't om ging. Niet, dat ik bang was voor de uitslag van de stemming. Die zou wel net geweest zijn als nu. Maar och, je zegt wel vaak, dat ik méér van de menschen vraag, dan ze kunnen geven. Misschien was dit vanavond weer zoo. 'k Heb nog eens de dingen uit elkaar gezet, zoo eenvoudig mogelijk. Toen, net toen ik klaar was, vroeg Süring: „mag ik nou ook nog es wat zeggen, dominee?" Natuurlijk gaf ik hem 't woord. Schoenmakers hebben nou eenmaal den naam, wat verwaand te zijn, als soort dan; nou, ik vond onze Süring dan erg verwaand. Want ik had zoo 't gevoel, dat hij zeggen wou: „ja, dominee, je meent het wel

goed, maar je moet de zaak heel anders aanpakken. Je grijpt weer veel te hoog, voor de menschen hier. Nou, en toen begon hij te vertellen over socialistische onderwijzers, die er tegenwoordig in de openbare school zijn, en over al de ellenden, die ons dorp zouden wachten, als er eens zoo eentje hier kwam. Je weet zelf: het socialisme, dat is voor de menschen hier *de* boeman. Ze weten niet eens, wat de socialisten willen; ze zijn te traag, om er ook maar een beetje studie van te maken, maar zeg je: socialist, dan noem je al, wat leelijk is, en gevaarlijk.

Zoo als vanzelf spreekt: hij had de menschen meteen gewonnen. Süring, die leest immers altijd de krant, ze zeggen wel van méér dan een, en op z'n schoenmakerskruk heeft hij tijd, om over de dingen na te denken. Hij kent de wereld, en, wat meer zegt, hij kent de menschen hier. Veel beter, dan de dominee, die toch maar een vreemde blijft. Een gestudeerd mensch, die vanzelf af en toe behoefte voelt, wat nieuwigheden in te voeren. Van zoo iemand weet je nooit, of 't wel echt noodig was. Maar als Süring het zegt....."

„Jaloersch op je gemeentelid-schoenmaker?" spotte mevrouw.

Dominee Breuker deed even of hij boos kijken wilde; toen begon hij te lachen.

„Jaloersch? Ik hoop van niet. En, natuurlijk, ik ben wel blij, dat we nu een christelijke school krijgen, een, die zich zoo noemen mag en het wezen wil ook. Maar — ik wilde zoo graag, dat mijn luitjes de motieven zuiver hielden. Nu komt die school er, als gevolg van socialisten-vrees, en niet uit gevoel van roeping."

„Voor de kinderen blijft het in elk geval hetzelfde," meende mevrouw nuchter.

Toen vroeg ze: „en juffrouw Welters, wat moet je nu met haar? Zou zij mogen blijven?"

„Ik denk niet, dat zij zal willen. Ze is er een van de nieuwe generatie, en niet van de oude, zooals de meester. Zij komt ook nooit in de kerk, zooals je weet."

Hij keerde zich ineens naar Josephine.

„U moet niet denken, dat ik de menschen voor alle dingen beoordeel naar hun kerkgaan, juffrouw Roselaer. Maar wanneer je, in het dorp als dit, waar het wèl gaan behoort bij de goede toon en de goeie gewoonte, het niet doet, wel, dan laat je het uit onverschilligheid of uit principe. Bij juffrouw Welter is het principe; ik weet dat, want ik heb af en toe met haar gepraat, al was het niet over dat wegblijven. En dat principe zet haar buiten de christelijke school, evengoed als het principe van een ander hem er heen drijft. Het zijn consequenties waaraan een mensch van beginsel niet ontkomt. Het spreekt vanzelf, dat zij gaat solliciteeren.

Het leek, als wilde Josephine nog iets vragen. Inplaats daarvan zei ze enkel: „nu ga ik toch heusch."

„Wij brengen u thuis," besliste mevrouw. „Het is al te vreemd voor een stadsmensch, die duisnis hier."

Onderweg praatten ze over Josephine's vertrek; over haar gezondheid en memoreerden ze 't feit, dat het voor haar tante Roselaer toch vreemd zou wezen als ze vertrokken was.

„Ze meent wel, dat ze niemand noodig heeft, maar daarom is het nog niet zoo," oordeelde mevrouw.

Het waren woorden en zinnetjes, die je zegt, omdat je mekaar nog niet zoo goed kent, dat je evengoed durft te zwijgen.

Eenmaal alleen, vroeg Josephine zich af, of de avond haar gebracht had, wat ze ervan verwachtte.

Een ding in elk geval was haar duidelijk geworden: wanneer je veranderde, zooals mevrouw Breuker het noemde, dan was dat niet iets, wat je verborgen kon houden diep in jezelf, als een feit, dat anderen niet aanging. Op de een of andere manier moest het zich naar buiten openbaren, of het was niet goed. En juist voor deze consequentie van het beginsel, gelijk dominee Breuker het genoemd had, schrok ze terug. Want niets was haar zoo lief, als het verborgen bezit van haar diepste gevoelens en gedachten verdoken te houden voor vreemden.

Bijna wenschte ze, dat ze haar rustkuur ergens anders had mogen doorbrengen; dat dit vreemde zich niet was komen dringen in haar leven.

TWEEDE DEEL.

De stille groei.

X.

Gedoken in haar coupé-hoekje overdacht Josephine het afscheid van tante Roselaer.

Natuurlijk had ze niet willen weten, dat ze geroerd was, de oude. En zijzelf, Josephine, al evenmin, hoewel 't haar minder goed nog dan tante gelukt was, haar oogen droog te houden.

Maar tantes afscheidwoord: „Je belooft me, dat je terug komt, zoo gauw en zoo vaak je er behoefte aan hebt, hè Phine. En als je merkt, dat het je nog weer te zwaar wordt ginds, het werk, of het andere, solliciteer dan maar bij mij voor gezelschaps-juffrouw. Misschien heb ik er dan juist een noodig," was wel heel hartelijk geweest. *(Wordt vervolgd.)*

De Bruid.

DE BRUID.

DOOR de welwillendheid van de firma Bahlmann te Amsterdam werden we in staat gesteld dit prachtige bruidstoilet te fotografeeren.

Een bruidsjapon, als deze, is wel bijzonder mooi.

Ze is gemaakt van crêpe satijn, en heeft een 2.50 M. lange sleep en een bijna 4 M. langen sluier van tule.

En, wat doet die kantgarneering op japon en sluier 't goed! 't Is alles voornaam en degelijk.

De witte kleur munt, voor bruidstoiletten, boven alle andere kleuren, uit. En crêpe satijn is, als stof, er bijzonder voor geschikt.

Ze kleedt warm en vol, ze is soepel en toch niet te licht.

De bruid is gewoonlijk in 't wit gekleed; voor de bruidsmeisjes wordt meestal een jurk gekozen, die een zachten tint heeft. Ze zijn gelijk gekleed.

De bruidsjapon is, zooals we hiervoor reeds beschreven, gemaakt van crêpe satijn. De garneering bestaat uit blonde kant.

Deze kant loopt langs de geheele voorzijde van de japon, ook langs den onderkant van den rok. Dezelfde garneering treffen we aan op de hoeken van de sleep.

De rok is in de taille eenige malen „gedoft." Dezelfde bewerking vinden we ook op de schouders. Langs den hals is een smalle kraag gezet.

Ter hoogte van den schouder, wordt over de geheele rugbreedte, de sleep op de japon genaaid.

Het taschje, dat de bruid draagt, is gemaakt van dezelfde zijde als de japon. Het heeft ook gelijke kantgarneering.

De jurken onzer bruidsmeisjes zijn gemaakt van tafzijde. Crêpe de chine is evenwel ook zeer geschikt.

De kleur der kousen en schoenen is geheel in overeenstemming met die van haar japonnen.

Deze meisjes dragen een bouquet van rozen, in met de jurk harmoniëerende kleur, saamgehouden door een gekleurd lint.

Het bruidsbouquet bestaat uit witte seringen, waartusschen eenig groen, en 't is omstrikt met een wit lint.

Het hoofd wordt geheel door den sluier, versierd met een krans van bloemen, bedekt.

A. B.

Het bruidsuitzet.

Het uitzet is van veel belang voor een meisje dat trouwen gaat. De eerste vragen die hierbij gedaan worden zijn: wat behoort er tot een behoorlijk uitzet, en hoe zal ik de verschillende kleedingstukken maken.

„Wat hoort er te zijn bij een behoorlijk uitzet?" Ja, wie zal daar een afdoend antwoord op geven. Van onze grootmoeders, en misschien ook nog wel van onze moeders, zouden we iets heel anders te hooren krijgen dan van haar kleindochters en dochters.

Vroeger kregen de meisjes heele stapels goed mee in haar kast; we hebben immers allen wel eens gehoord van kennissen of familie, die als zij vijf en twintig jaar getrouwd waren, nog veel linnengoed hadden liggen, afkomstig van haar uitzet.

Tegenwoordig is dat anders.

Niemand denkt er nu aan, twaalf onderjurken voor haar uitzet te gaan maken. Immers, zijn de eerste zes afgedragen, dan zijn de laatste zes al lang achter de mode.

En dan het verschil in kleedingstukken van vroeger en van nu. Hemden, broeken, onderjurken van gekleurd zijden tricot, afgewerkt met valencienne kant, of van mooie zachte batist, versierd met valencienne kant en open borduurwerk, zooals onze foto ze laat zien, ze bestonden destijds eenvoudig niet.

Maar laten we nu niet te hard van stapel loopen, want borduren, dat konden onze grootmoeders ook. Zij maakten haar hemden o neen, niet van zijden tricot of crêpe de chine, zelfs niet van batist, maar van linnen, echt zuiver linnen.

Aan den hals werden ze afgewerkt met een smal kantje, dat vaak aan den voorkant, ter versiering, om het belegstuk doorliep.

Onder het split werd dan den naam geborduurd en tevens het getal der reeds afgewerkte stukken.

'k Kan me zoo voorstellen, dat ze met een zucht van voldoening het laatste draadje van „24" afknipten, het hemd nog eens gladstreken, keurig opvouwden, en het dan met een vergenoegd gezicht bij het stapeltje tusschen het lint schoven.

Gelukkig zijn er ook nu nog veel meisjes, die haar uitzet niet maar zoo kant en klaar koopen, maar er tijd en lust voor hebben, om het zelf te maken.

Een klaar gekocht uitzet bestaat uit voorwerpen, die je eigendom zijn, omdat je ze be-

Bruid met bruidsmeisjes.

taald hebt; 't is alleen materiëel en dus koud; een zelf gemaakt is iets eigens, 't is een stuk van je zelf geworden: je hebt er iets van je ziel ingelegd.

Op de foto's die hierbij gaan, zien we verschillende kleedingstukken, zoowel als tafelgoed en beddegoed, afgebeeld.

De firma Bahlmann te Amsterdam was zoo welwillend, uit haar rijke collectie iets af te staan, tot het nemen van foto's.

Op de eene zien we links de kleedingstukken, die de bruid op haar trouwdag draagt, het bruidsgarnituur dus.

Het is gemaakt van zijden tricot. De kleur is zacht rose; 't is afgewerkt met crême kant.

Rechts, naast de nachtjapon van toile de soie, die ook langs hals en mouwen is versierd met crême kant, vinden we hemd, broek, onderjurk en nachtjapon van wit batist, afgewerkt met valencienne kant en open borduurwerk.

Hieronder liggen ter voltooing van het lijfgoed zijden kousen in een mooie beige kleur, en een morgenmutsje van voilestof met een kanten rand.

Achter dit alles zijn twee linnen kleeden gefotografeerd.

Ze werden van uit Frankrijk in ons land ingevoerd. Na een drukken zomertijd, waarin de Fransche vrouwen op het land werken, volgt voor haar een stille winter, die ze benutten door te handwerken. Een proeve van haar kunst is hier afgebeeld.

Nu komen we tot onze tweede foto: het tafel- en beddegoed.

Het allereerste, dat hierbij opvalt, is wel het kostbare tafellaken van linnen damast. Iets om zuinig op te zijn en dus enkel bij extra gelegenheden te gebruiken! Van het bijbehoorend servet is, doordat het in plooien is opgevouwen, het patroon niet goed te onderscheiden.

Links hiervan zien we ontbijtlakens met vingerdoekjes, wit met een gekleurden rand.

En, up to date, geheel rechts beneden, een gekleurd ontbijtstel.

Bruidsgarnituur.

De kleuren zijn zacht groen met geel. Zoo donker als het op de foto lijkt is het in werkelijkheid niet.

Geheel wit bevredigt ons meer. Doch — ieder zijn smaak.

Behalve deze soorten zijn er nog allerlei andere variatie's.

Eén ervan zien we nog als een wit ontbijtlaken, dat een gekleurden hoek heeft.

Boven het tafellaken staat een stapeltje badhanddoeken en drie badhandjes, terwijl ook de badmantel niet ontbreekt: links beneden.

Hiernaast hangt, in plooien, een extra fijn geborduurd kussensloop. Jammer, dat dit handwerk op de foto niet goed tot zijn recht komt.

Hierboven zien we lakens en sloopen versierd met open naden: een bij uitstek mooie eenvoudige versiering voor beddegoed.

Het spreekt vanzelf, dat we uit de uitgebreide collectie der Firma hier en daar slechts een greep konden doen. Alles aan onze lezeressen te toonen is niet mogelijk. We meenen een vrijwel getrouw beeld gegeven te hebben van het mooie en tegelijk praktische dat op dit gebied voorkomt. We hopen dat onze lezeressen er winst mee kunnen doen.

Ten slotte nog een paar lijstjes van de verschillende stukken die bij een uitzet behooren, met opgave van de hoeveelheid. Natuurlijk heeft de portemonnaie hier een beslissende stem. We beginnen bij de ruimere beurs.

Lijfgoed:	*Huishoudgoed:*
1 bruidsgarnituur.	12 witte handdoeken.
12 nachthemden.	12 theedoeken.
12 daghemden.	12 bordendoeken.
12 flan. of nethemden.	12 glazendoeken.
12 pantalons.	12 messendoeken.
3 onderjurken (katoen).	12 vatendoeken.
3 onderjurken (tricot).	12 blauwe keukend.
2 dozijn zakdoeken.	12 stofdoeken.

Uitzet.

Lijfgoed:

6 geborduurde zakd.
12 paar kousen.

Huishoudgoed:

12 werkdoeken.
12 badhanddoeken.
12 badhandjes.

Tafelgoed:

1 diner tafellaken.
12 servetten.
6 tafellakens.
12 servetten.
1 mooi ontbijtstel.
3 ontbijtl. m. gekl. rand.
12 vingerdoekjes.

Beddegoed:

2 geborduurde lakens.
2 geborduurde sloopen.
12 bovenlakens.
12 onderlakens.
12 of 24 sloopen.

En nu een meer bescheiden uitzet:

Lijfgoed:

1 bruidsgarnituur.
6 nachthemden.
6 daghemden.
6 flan. of nethemden.
6 pantalons.
2 onderjurken (katoen).
2 onderjurken (tricot).
2 dozijn zakdoeken.
6 paar kousen.

Huishoudgoed:

12 witte handdoeken.
12 theedoeken.
12 bordendoeken.
6 glazendoeken.
6 vatendoeken.
6 blauwe keukend.
6 stofdoeken.
6 werkdoeken.
6 badhanddoeken.
6 badhandjes.

Tafelgoed:

1 mooi tafellaken.
12 servetten.
3 tafellakens.
12 servetten.
3 ontbijtlakens.
12 vingerdoekjes.

Beddegoed:

12 bovenlakens.
12 onderlakens.
12 sloopen.

A. B.

EEN „ENTRE-NOUS"TJE MET DE ZON.

O zon, O zon, als ik joù was
Zeg, weet je wat ik deed?
'k Wed dat ik àl die wolken daar,
dat heele boeltje bij mekaar,
Húúp.... in een hoekje smeet.

Ben jij me nou een koningin
daar boven in de lucht?
Het is vandaag wat àl te dwaas,
de wolken zijn je glad de baas
En jij slaat op de vlucht.

Toe zon, toe zon, kom wees es flink
En toon je in je kracht.
Toe, lach es héél erg vroolijk, zeg
en jaag dan met je lachen wèg
Die zware wolkenvracht.

* * *

Och zonneke, wat maal ik toch.
Ben ik niet nèt als jij?
Er is bij mij zoo vaak een dag,
dat ik niet door de wolken lach
die baas zijn over mij.

Neen zonneke, 'k heb niets gezegd.
Ik maak je geen verwijt.
Toe luister es, — ik zeg het zacht,
Die wolken hebben héél wat macht
En kosten héél wat strijd.

ADA J.

PORTRETJE.

TROTSCH en ongenaakbaar! Als ze in gezelschap is, houdt ze zich op een afstand. Ze kan wel eens meedoen, ze kan wel lachen en schertsen ook, maar dat gaat maar tot zóó ver. Er komt een moment, waarop haar gezicht verstrakt. Dan is er iemand haar te dicht genaderd, dan trekt ze zich terug.

Ze *geeft* niet om de menschen, zegt ze. Ze ziet er uit de hoogte op neer. Ze vindt ze klein en onbelangrijk.

Neen, ze geeft niet om de menschen en daarom ook is ze, zoo denkt ze, zoo onafhankelijk.

Ze kleedt zich, zooals ze wil. Ze heeft altijd iets, wat een ander *niet* heeft. Alleen maar, het blijft steeds bij een *ietsje*. Het beteekent maar zeer weinig. Het is alleen maar genoeg, om te demonstreeren, dat ze niet wil zijn zooals die anderen.

Waarheid is, dat ze *wel* geeft om de menschen. Ze heeft het er altijd druk over. Ze bekritiseert haar gezelschap scherp. *Zij* is anders. *Zij* staat afzijdig. *Zij* ziet al dat gewoel maar aan, koud en onbewogen. Wat men van haar zegt, deert haar niet. Ze gaat toch haar eigen weg.

Ze houdt zich afzijdig, ja, maar ze voelt zich toch gekrenkt, als die anderen haar afzijdig-zijn serieus nemen en haar laten staan. Ze zou zichzelf gaarne willen geven, spontaan, maar ze durft niet. Soms laat ze zich even gaan, om dan dadelijk weer terug te schrikken. Dan glijdt het masker van trotschheid en ongenaakbaarheid weer over haar gezicht.

Ze lijkt een heele heldin, maar ze is bang voor zichzelf en voor anderen. Ze vertrouwt de anderen niet en ze vertrouwt zichzelf niet.

In de eenzaamheid lijdt ze wel veel. Ze voelt wel, dat ze niet sterk genoeg is om alleen te staan en ze is ook niet sterk genoeg, om te kunnen steunen op een ander.

Als er maar iemand komt, aan wie ze haar vertrouwen zal kunnen geven, dan komt alles met haar in orde. Dan zal 't blijken, dat ze niet trotsch en ongenaakbaar is, maar dat ze is een gewone vrouw. Zelfs zal blijken, dat ze volkomen bereid en gewillig is, ook in haar kleeding een *gewone* vrouw te zijn.

BOEKENSCHOUW.

Gouden Teugels door A. van Hoogstraten—Schoch. Uitgave van J. H. Kok te Kampen.

ALS je een nieuw boek van Mevrouw van Hoogstraten—Schoch openslaat, doe je het met een beetje voorzichtigheid.

Je kent haar vorige boeken (wie kent ze niet?) en je weet, dat zij werkelijk niet bang is voor een dosis romantiekerigheid. Zij geeft er niet om, als het mooie slot niet geheel past bij wat voorafging en soms beschikt ze oppermachtig over de personen van haar boek en laat zij ze precies doen, wat *zij* wil.

En dan word je wel eens een beetje ongeduldig. Dan zeg je: Neen, mevrouw, zóó gaat het niet. U hebt alleen maar het leven van uw menschen mee te leven en u moogt er geen poppetjes van maken.

Ik weet zeker, dat menigeen dit nu weer niet met mij eens is. Want de boeken van Mevrouw van Hoogstraten—Schoch zijn boeiend, zéér boeiend en.... de schrijfster is de schrijfster met haar vele deugden.

Toch....ze prikkelt je wel tot tegenspraak, als ze het al te mooi wil maken en alles laat loopen als op rolletjes.

Zoo ook met dit boek.

Simsha is drie jaren ziek geweest in Davos en gaat nu, volkomen hersteld, naar huis terug, naar man en kinderen.

Ze vindt, als ze thuis komt, alles zoo veranderd en ze moet haar strijd strijden.

Haar man, Mark, een bekwaam advocaat, heeft hulp gevonden bij een vrouwelijk rechtsgeleerde, Rudi, en werkt nu met haar samen. Deze Rudi is ook een groote plaats gaan innemen in zijn gezin. Neen, noch hij noch zij hebben zich een slechte *daad* te verwijten, maar toch houden ze van elkaar en Simsha weet dit.

Mark en Rudi missen langen tijd de kracht, om van elkaar te gaan. Zij blijven vertrouwen op eigen sterkte, op eigen willen. En Simsha moet dit aanzien en, terwijl ze Mark blijft liefhebben, kan ze maar zoo weinig voor hem doen. Ze kan alleen maar wachten en bidden.

Dan zijn er de kinderen. Haar oudste dochter, Elisabeth, is haar totaal ontgroeid. Plotseling staat Simsha voor het groote probleem van de rijpere jeugd in onze dagen en ze weet er zich geen raad mee.

Nu mogen we het boek van deze schrijfster beschouwen als een tegenhanger van de „Opstandigen."

Maar dan mogen we ook de eisch stellen, dat de schrijfster met haar probleem klaar komt. En de vraag is nu maar: Doet ze dat?

Nu haalt ze de toevalligheden in haar boek. Elisabeth komt tot inkeer, doordat ze haar vriend bij een ongeluk verliest.

Jammer is het, dat mevrouw van Hoogstraten—Schoch dit ongeluk noodig heeft geacht. Natuurlijk gebeuren er in 't leven ongelukken, maar je mag ze niet te hulp roepen bij het oplossen van een probleem. Ze komen maar niet, als ze geroepen worden.

En de schrijfster had dit ongeluk ook niet noodig gehad.

Immers, het *gedrag* van dezen vriend op het laatste uitstapje is zóó, dat het Elisabeth tot nadenken brengt. Alleen dat *gedrag* had in haar een gansche omkeer kunnen brengen.

Maar daarmee zijn we er nog niet. Nog is daar het groote probleem van de opvoeding der rijpere jeugd.

De schrijfster laat nu door Elisabeth zelf den weg wijzen. Simsha kon er niet mee klaar komen. Zij zegt: „Mark heeft ook gedacht, dat alle terreinen van 't leven door 't Christendom konden opgeeischt worden. Hij heeft wel moeten inzien, dat wij, en vooral onze kinderen, er niet sterk genoeg voor waren."

Maar hoe heeft Simsha het mis. Zij haalt hier twee dingen door elkaar. *Wij* kunnen alle terreinen van 't leven niet voor 't Christendom opeischen. Natuurlijk niet. Iets anders is, of het Christendom niet alle terreinen des levens voor zich opeischt en of dat Christendom niet werkzaam moet zijn in en door ons.

Wij zullen ons toch een weg door 't leven moeten zoeken. De vraag is, of we afzijdig zullen blijven staan, en, zoo niet, *hoe* we dan onzen weg zullen vinden op alle terreinen van 't leven.

Men komt hier niet klaar met een stelsel van onthouding. Dat wil trouwens ook de schrijfster niet.

Simsha peinst later zelf over haar dochter: „Hoe trouw was Elisabeth in haar vriendschap! Ze wilde haar vrienden niet achterlaten, maar hen meenemen naar 't nieuwe land. Hoe kon zij, Simsha, van haar leeren! Hoe geheel anders had zij de dingen moeten aanpakken! Nooit werd iemand veranderd door koude, hooghartige critiek, liefde alleen kon met Gods hulp harten anders maken. Elisabeth zou weer dikwijls naar de van Houcke's gaan. Maar nu was Simsha sterk, of liever ze zou sterk worden. Als je zelf

gelukkig bent, kan je zooveel meer geluk en liefde uitdeelen."

Dat is niet afzijdig-staan. Dat is ook de kunst aanvaarden en heel het schoone, rijke leven, zooals God het gaf. Dat is ook het probleem aanvaarden van de rijpere jeugd.

Mevrouw van Hoogstraten—Schoch geeft toch wèl een oplossing. Zij vertelt van een ongedwongen omgang tusschen jongens en meisjes op muziekavondjes enz. Zij geeft *vrijheid*. En alleen dat vraagt ze en ze vraagt het ernstig, dat onze rijpere jeugd tot bezinning zal komen, om niet mee te doen met hen, die Christus niet kennen, maar om, juist wijl zij Christus kent, blij en vrij en gelukkig te leven.

Er komen nu nog heel wat *practische* moeilijkheden, maar daar zwijgt de schrijfster verder over. En Simsah's stelling wordt dus over boord geworpen. Neen, wij zijn niet te zwak, om in het volle menschenleven in te gaan, als we van Christus zijn. Dan staan we daar met een vol, rijk, liefhebbend hart, gereed om te geven. Dan staan we daar ook met een *dankbaar* hart, omdat God zooveel te genieten gaf.

Voor de *toevalligheden* in haar boek zijn we de schrijfster niet dankbaar. Rudi laat ze ook al een ongeluk krijgen en sterven, maar ook dat vinden we een te gemakkelijke oplossing.

Zóó moet Rudi niet overwinnen en zóó moet Mark niet overwinnen. Zij hebben 't booze te overwinnen in eigen hart, om elkaar ten zegen te zijn.

Heeft de schrijfster zoo het probleem niet aangedurfd? Maar niettegenstaande alle toevalligheden, de schrijfster ontwapent je. Ze gaf een goed boek en ze zegt toch wel precies, hoe ze het eigenlijk bedoelt. Ik denk, dat menig lezeres nog wel eens een bedenkelijk gezicht zal zetten.

Zou 't zóó gaan? Zou je het zóó durven? Is het toch niet veiliger, de oude, beproefde weg te gaan, dat is de weg, die afzijdig van 't leven is? Niet meedoen, niet doen?

Ik ben heel dankbaar voor dit boek en ik hoop, dat de *ouderen* het ook zullen lezen. De *jongeren* zullen het zeker lezen, maar de ouderen? Welnu, ze moeten toch aan deze lectuur, die hen de tegenwoordige jeugd nader brengt. Misschien zal menig oudere ontdekken, dat het zijn eigen schuld is, wanneer hij met de jongeren geen contact meer heeft.

En de jonge menschen?

Ik hoop, dat het hen niet alleen om de *roman* te doen zal zijn. Laten zij zich ook eens stellen tegenover het probleem. Dat kan hen ten zegen worden.

En de toevalligheden?

O, er zijn er nog veel meer. En ik zou ook nog heel wat aanmerkingen kunnen maken. Maar de schrijfster zou zeggen: Goed, maar lees mijn boek. 't Is geen *volmaakt* boek, maar 't heeft je iets te zeggen.

Welnu, waarom dan nog aanmerkingen?

K.

VERZAMELHOEKJE.

Een Engelsch meisje over het Huwelijk.

„Trouwen," roept een Engelsche jongedame uit, op een toon van ontzetting, „trouwen! Wat een vooruitzicht! Om tegelijkertijd keukenmeid, huishoudster, verstelnaaister, huisknecht en werkvrouw te zijn voor jezelf en voor je man? Een man kan wel eens nuttig wezen, maar om je betrekking op te moeten geven om zijn sokken te stoppen en zijn potje te koken..... dat nooit!"

Vrouwen, die niet trouwen mogen.

Ongehuwde vrouwen van huwbaren leeftijd, zijn niet altijd ten onrechte ongehuwd gebleven. Velen zouden toch nooit goede huisvrouwen en goede huismoeders geworden zijn. De Engelschen zeggen van zulke vrouwen, dat zij meer talent hebben om een net te weven, waarin de man wordt gevangen, dan om een kooi te maken waarin hij zich gelukkig gevoelt, als hij eenmaal gevangen is en die vergelijking is niet geheel onjuist. *(De Nederlander.)*

Huwelijkscadeaux in Engeland.

Het geldt tegenwoordig voor uiterst „fashionable" om een Society-bruidje, dat eenige millioenen mee ten huwelijk brengt, een stel aluminium pannen, een gas-oven of een geëmailleerden gootsteen cadeau te doen. Men heeft er een buitengewoon succes mee, iedereen complimenteert u om uwe originaliteit en uw geschenk wordt niet in een kast vergeten.

(De Telegraaf.)

Treurig.

Uit een verslag van den Joodschen Vrouwenraad te Rotterdam nemen we het volgende:

„Treurig is het te moeten constateeren, hoe weinig huismoeders met de naald kunnen omgaan. Al zijn de financieele omstandigheden dusdanig, dat een klein uitzetje en een eenvoudig wiegje zelf bekostigd kunnen worden, dan is de onhandigheid de oorzaak, dat zelfs het eenvoudigste hemdje in den winkel gekocht wordt.

DAGBOEK VAN LIEN.

8 April.

Nù.

Nu de zon zoo stralend warm schijnt —

Nu heel de natuur licht is en nieuw leven leeft, word ik vol van schreiend verlangen: ik weet niet waarnaar.

Nu de lucht zoo ver en blauw is —

Nu alles ruimer ademt en vol geluk is, roept diep in mijn hart een dringende stem: ik weet niet aan wie.

Nu in de boomen alle vogels zingen —

Nu al wat leeft vol jubel is en liederen vindt, verlangt mijn hart terug naar oude dingen: ik weet niet naar welke.

16 April.

Overal al vruchtboomen in bloei.

Overal witte lente-boeketten tegen de grauwe wolkenlucht.

'n Mooie dag!

Bij de bloeiende boomen zou je eigenlijk 'n helder-blauwe lucht verwachten, maar zóó is 't veel mooier.

Waarom? Misschien enkel om 't contrast: dat dreigend-grauwe achter dat licht-blij-jonge groen.

Vanmiddag maakte ik 'n fietstocht, om eens àl dat mooi extra in me op te nemen, om eens heelemaal 't voorjaar in te drinken.

Toen kwam daar op 'n stillen landweg tusschen de boomgaarden, een rijtuig me tegen.

Dik ingestopt in sjaals zat daar 'n oud moedertje. Verrukt keek ze rond over 't landschap. Wie weet, hoe lang 't geleden was, dat ze door de bloeiende landen liep!

En dan ging d'r blik naar iemand naast haar, 'n jonge, flinke vrouw, haar dochter. En in haar oogen kwam even 'n dankbaar lachje, maar gelijk vloog haar blik weer de groenende voorjaarslanden over.

De dochter hoèfde niet naar de bloeiende boomen te kijken. Die kon ze iederen dag zien, als ze wilde. Ze keek maar van terzij haar oude moedertje aan en genoot, omdat ze vast niet had kunnen denken zóóveel vreugde te geven met 'n simpel toertje in 'n ouderwetsche landauer.

Wàt is de wereld toch mooi!

23 April.

De lucht is zoo blauw, zeggen de menschen, en dat beteekent, dat er nu geen wolken zijn, die het uitzicht belemmeren, en wij zóó in de wijde oneindigheid kijken.

De oneindigheid is boven ons en rondom ons.

En de boomen zijn op de aarde geplant, en ze steken hun kruinen omhoog en hun toppen zijn toch niets dichter bij dat blauw dan wij, omdat in de oneindigheid geen afstand is.

't Kleine huisje daar in 't weiland is nu, onder die blauwe wijdte, een wonderlijk ding geworden.

't Is een klein stukje ruimte, afgestolen door een dak en een paar muren van de wijde oneindigheid. Maar die oneindigheid wordt er niets kleiner om. Boven en rondom het huisje *blijft* de eindelooze ruimte.

Zoo staat ook ons leven in de eeuwigheid.

In ons besloten, dragen wij een klein stukje tijd, door ons *zijn* afgestolen van de eeuwigheid. Maar de eeuwigheid wordt er niets minder om. Vóór ons en achter ons zijn de eeuwen, zònder einde, en wij staan daar maar éven tusschen in om een klein stukje tijd vast te houden....

24 April.

Toen ik gisteren verder dacht over de oneindigheid waar wij in leven, over de eeuwen voor ons en de eeuwen achter ons.... toen kwam opeens de schrik: hoe dùrven wij menschen eigenlijk voort te gaan, door dit wijde leven, waar alles zoo los is, en onzeker....

Maar nu begrijp ik 't.

Wij zoùden ook niet durven, o nee, vàst niet durven, als we niet allemaal, velen onbewust, 't voelden, dat we vastgehouden worden door Gòd, God, Die voor ieder tijd en plaats bestemd heeft, die de eeuwen in Zijn hand draagt. Door God, die door Zijn Woord dit groote heelal geschapen heeft, en door Zijn Geest toebereid, en zonder Wiens wil zelfs geen mùschje omkomt!

30 April.

Princessedag!

Ik vind al die vlaggen móói tusschen 't jonge groen. En te weten, dat niet alleen hièr gevlagd wordt, maar over 't heele land, maakt 't nog veel mooier. Als je nu heel ons land in één blik zien kon, zag je òveral, in iedere stad en in ieder dorp, de frissche vlaggekleuren tusschen 't groen en aan de torens. Mooi, zoo'n heel land vol fijne, gelukkige feestelijkheid, — om een *Prinses,* die jarig is!

Het Verteluurtje. *Naar een schilderij van Hans Best.*

HET VERTELUURTJE.

EEN verloren uurtje! En àls je toch een verloren uurtje hebt, ja, dan kun je ook wel gaan vertellen. Zoo'n vertelling, nu ja, daar komt natuurlijk ook niets van terecht, dat doe je voor de aardigheid, dat doe je in een *verloren* uurtje.

Hoogstens kan zoo'n vertelling dienen, om het jonge volkje een poosje zoet te houden.

En toch.... misschien geeft hun zoo'n uurtje iets voor heel het leven.

Als het om kennis te doen is, welnu, misschien doen ze in zoo'n uurtje méér kennis op dan anderen in vele uren, waarin ze bezig zijn met hun rekenboek.

Maar zoo'n verteluurtje dient niet in de eerste plaats, om kennis aan te brengen.

De *sfeer,* waarin de kinderen dóór zoo'n vertelling gebracht worden, is méér waard. De indrukken, die ze in zoo'n uurtje krijgen, zijn vaak blijvend. Die verloren uurtjes, door moeder aan haar kinderen gewijd, zijn dikwijls van onberekenbaar gewicht.

Een groote zuster, die zich in zoo'n verloren uurtje over haar jongere broertjes en zusjes ontfermt, kan hun ten zegen worden.

Nu is het een kunst, om goed te vertellen. Je moet er aanleg voor hebben, maar dat is niet voldoende. Hier is ook een kunst, die aangeleerd moet worden.

Bijna elk meisje kan vertellen, al kan de een het beter dan de ander. Maar het zou dwaas zijn, nu ook maar te denken, dat het al gauw goed genoeg en mooi genoeg is.

Gelukkig zijn er in onzen tijd zooveel mooie en goede vertel-boeken, dat een vertelster daarin een goeden steun heeft. De kinderen op deze plaat luisteren, wat ze kunnen. Ik hoop alleen, dat de vertelster niet tè veel in haar boek ziet.

Eigenlijk mag dat boek er heelemaal niet bij. Als je *goed* wilt vertellen, kun je, natuurlijk, eerst een vertelling gaan *lezen,* voor jezelf, maar dan moet het boek dicht. Dan mag je er niet meer in zien.

Na regen komt zonneschijn. *Foto van D. F. Eberhardt, Baarn.*

LANGS DE WEGEN.

HET woord „vrouwenemancipatie" begint langzamerhand zoo'n beetje verouderd te raken. In ieder geval kijken wij, jonge vrouwen, er wat vreemd tegenaan en — maken ons om de zaak zelf niet meer zoo héél druk. Dat heeft een vorige generatie gedaan. Die heeft voor ons de kastanjes uit 't vuur gehaald, en *wij* kunnen rustig van het verkregene genieten.

Toch, juist den laatsten tijd wordt er vaak op gewezen, dat we er met de „vrouwen-beweging" nog niet zijn. De vraag: „zijn we wèrkelijk op 't doode punt" komt op vergaderingen en in couranten-artikelen telkens aan de orde. En — 't is niet te verwonderen, dat men nu ook eens terug gaat zien op den afgelegden weg en zich afvraagt: wat hebben we gedaan, en: waar zijn we terecht gekomen?

Naar aanleiding van een voor eenige weken in druk verschenen rede: „Het probleem der ongehuwde vrouw" geeft de Haagsche Post van deze week een artikel over „Huwelijksschuwheid en Vrouwen-emancipatie."

Men mag nimmer vergeten, zoo zegt de schrijver van dit artikel, „dat de vrouwen-emancipatie deze onschatbaar hooge winst heeft opgeleverd: de jonge vrouw te verlossen van het huwelijk-als-eenige-uitkomst. Wij mogen toch nimmer vergeten, dat wij aan de emancipatie-beweging der vrouw het thans vrijwel algemeene besef danken, dat een vrouw, wanneer het noodig is, voor zichzelf behoort te kunnen zorgen. De afhankelijkheid der volwassen, gezonde vrouw van haar ouders, van haar broers en verdere familie is, in het algemeen gesproken, geen natuurlijke verhouding meer die onze moraal aanvaardt. Onze opvattingen verwerpen het huwelijk als uitkomst, als verlossing. Daarvoor in de plaats heeft de vrouwenemancipatie een nieuw ethisch beginsel gegrond: dat geen vrouw behoeft gedwongen in te gaan tot het huwelijk alleen om „bezorgd" te zijn.

Het is een zuiverder tegenover elkaar staan der sexen, dat de vrouwen-emancipatie onze samenleving heeft binnengeleid.

Zuiverder, maar ook, als alle zuiverheid, zwaarder te dragen. Voor den man is het ongetwijfeld moeilijker geworden een vrouw tot het prijsgeven van haar materieele onafhankelijkheid te brengen. Zij, die in staat is zichzelf door haar eigen arbeid het levensonderhoud te verzekeren, staat kritischer tegenover het huwelijksaanzoek, tegenover den huwelijks-candidaat. Zij kan, desgewenscht, alleen die overwegingen laten gelden, welke haar gevoel haar dicteert".....

Maar, zoo zegt de schr. verder, ook voor de vrouw is het moeilijker geworden. „Zij heeft de moeilijkheid der beslissing: haar vrijheid of haar overgave. Haar vrijheid biedt haar zekerheden; haar overgave biedt haar mogelijkheden. Mogelijkheden, die misschien niet een tweede maal haar levenspad zullen kruisen. Mogelijkheden, die elke normale vrouw per slot in zichzelf als haar bestemming weet. Weinig zijn de vrouwen in aantal, voor wie haar dagelijksch werk volkomen hetzelfde beteekent als voor een man. Men kan van honderden werkende ongehuwde vrouwen bevestigd krijgen, dat haar werk voldoening geeft, maar geen vervulling. Wat zal, als de tijd dáár is, dan zwaarder wegen: de zekere voldoening of de mogelijke vervulling? Waar vroeger geen keuze, of nauwelijks een keuze openstond tusschen twee afhankelijkheden (van de familie of van den man) is thans door de emancipatie der vrouw de keuze werkelijkheid geworden en mèt de keuze de verantwoordelijkheid van eigen lotsbestemming".....

Inderdaad, op dit punt heeft de vrouwenemancipatie ons groote winst gebracht, maar, vergeleken bij een vorig geslacht, ook groote verantwoordelijkheid op de schouders gelegd. Die we echter moedig en gaarne aanvaarden.

In de *Haagsche Huisvrouw* vertelt A. H. v. C.

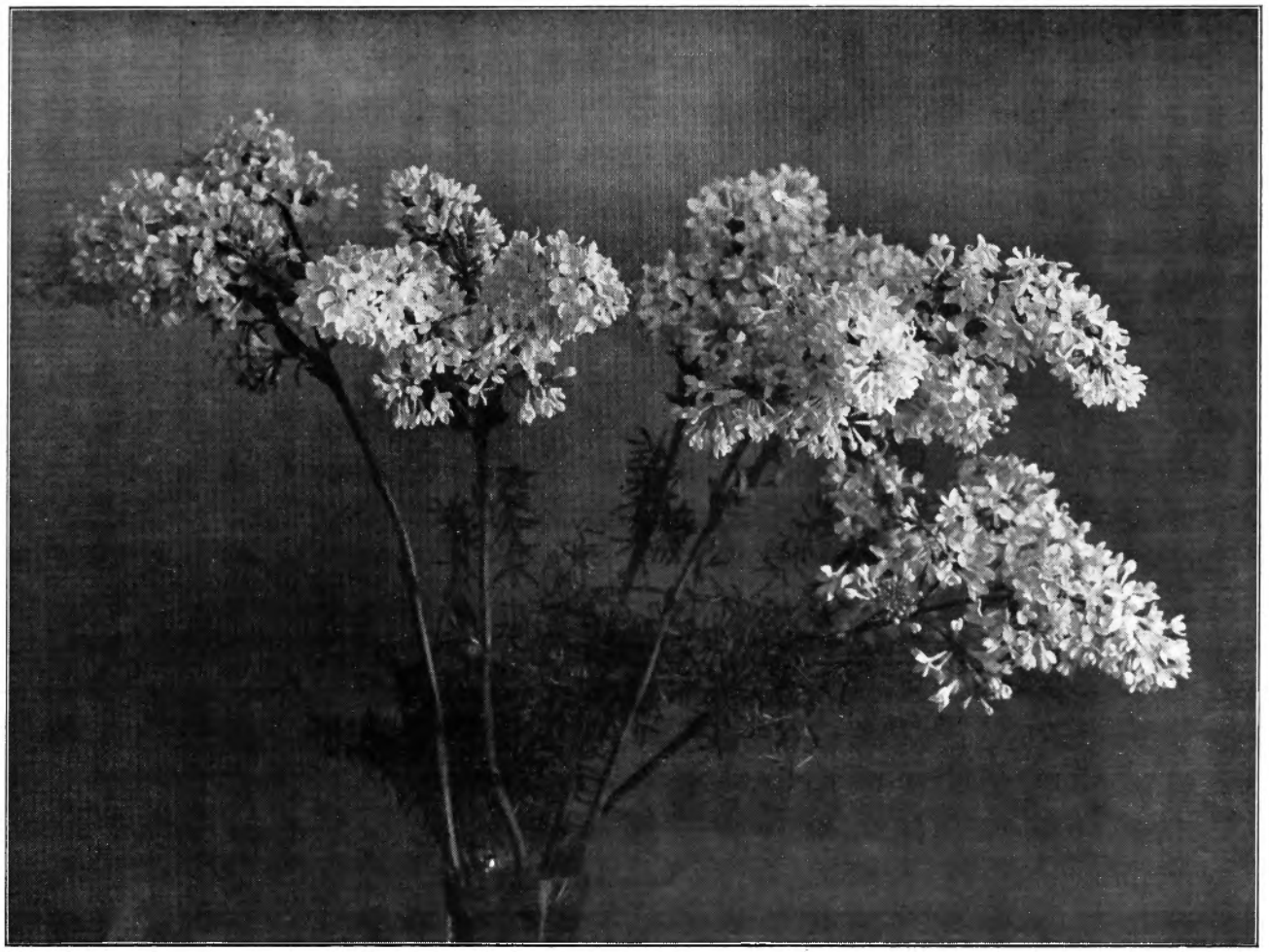

Seringen. *Foto van D. F. Eberhardt, Baarn.*

over haar ervaringen met de dienstboden in Zuid-Afrika. Onze lezeressen zullen 't interessant vinden, daar ook een en ander over te hooren. Een gedeelte van 't artikeltje laat ik hier volgen:

Laat mij toe, eerst te zeggen, dat de toestand niet over de geheele Unie van Zuid-Afrika dezelfde is. In de Kaapprovinsie bijv. woont een zeer gemengde bevolking; in de eerste plaats natuurlik de blanke bevolking — de witmensen — maar in de tweede plaats een veel grootere gekleurde bevolking. De kleur varieert in de Kaapprovinsie van pikzwart tot heel lichtgeel, en hangt af van ras en bloedmenging. Alle nietwitmensen heten „gekleurdes" en uit deze gekleurde bevolking betrekken de bewoners der Kaapprovinsie hun dienstboden. In de Oranje-Vrijstaat en de Transvaal, 2 andere provinsies van de Unie, is de toestand een beetje anders. Daar woont ook naast en tussen de witmensen een zwarte bevolking, maar in die provinsies is de afscheiding tusschen wit en zwart zeer streng en een vermenging van het blanke en het Kafferras is een hooge uitzondering.

De blanken zijn de „bazen," de kaffers de dienstboden. In Natal, de vierde provinsie der Unie, is de toestand ongeveer dezelfde als in de Vrijstaat en de Transvaal; alleen behoren de Kaffers in Natal tot een ander ras.

In Zuid-Afrika woont men „op een plaas" of „in die dorp."

'n „Plaas" is 'n boereplaats of boerderij en deze plaatsen zijn uren ver van elkaar af en verspreid over 't geheele distrikt, waarvan „die dorp" 't middelpunt is.

De plaatsen zijn gewoonlijk heel groot; 'n plaats van b.v. 200 morgen grond is klein; ik ken ook plaatsen van b.v. 2000 morgen. De eigenaar, „de baas" woont gewoonlijk in 'n groot huis en 'n eind van het woonhuis verwijderd woont zijn „volk." Dit zijn de Kaffers, die op de plaats thuishoren en die voor de baas moeten werken. Zij krijgen hiervoor geen geld, maar de baas geeft hun „laden," stukken bouwland, waarop zij hun „mielies" (mais) zaaien. Ook mag hun vee op de plaats lopen.

Hun vrouwen en dochters moeten voor de „missis" werken. Gewoonlijk zoekt de huisvrouw van 'n plaats een paar jonge „meidjes" uit, die zij dan opvoedt en onderwijst als haar dienstboden en die om beurten het huishoudelik werk komen doen. Alles hangt hierin van de bekwaamheid en vooral de takt van de huisvrouw af. „De meidjes," Kaffermeisjes van misschien 12 of 13 jaar zijn niet altijd onwillig of lui, maar zij kennen niets, weten het gebruik van de eenvoudigste dingen niet, en hebben natuurlijk geen flauw begrip van hygiëne; zij wassen zich of niet of ongeregeld en dragen als enigste kledingstuk „'n Kombèrs," een wollen deken, die zijn heel gracieus omslaan en op de schouder vastmaken met een reusachtige veiligheidsspeld.

Er behoort veel takt toe en een onuitputtelik geduld om uit zulk materiaal goede dienstboden te maken en wonderlik slagen vele boerevrouwen in dit moeilik werk.

Vooral de echte Afrikaner vrouwen weten, hoe haar diensboden te behandelen. Zij eischen stipte gehoorzaamheid, verdragen geen „parmantsigheid" — brutaliteit — maar behandelen haar meidjes goed, zonder de geringste familiariteit toe te staan.

De Engelsche huisvrouwen schieten hierin dikwels te kort. Zij zijn „uitlanders," niet opgegroeid met en tusschen de Kaffers en eischen dikwels aan de eene kant te veel en te goed werk van hun dienstboden, terwijl zij aan de andere kant te veel familiariteit toelaten.

Het werk op 'n plaats, ook op die van de welgesteldste Boer is zeer omvangrijk en vereischt van de huisvrouw 'n grote huishoudelike bekwaamheid.

Zij moet zorgen dat de „spens," privisiekamer, genoeg voorraad bezit voor de tamelik lange en koude winter, zij moet haar huis dat gewoonlik heel groot is, schoon en in orde houden, zij moet de kleren van haar gezin maken en herstellen, zij moet slachten en bakken (brood en koek), zij moet voor haar groente en bloemtuin zorgen, en bovendien altijd klaar zijn om gasten te ontvangen. Rijdt een auto of Kaapsche kar de werf op, dan worden de inzittenden binnen genoodigd en terwijl de „baas" toeziet, dat zijn kaffer voor de paarden zorgt, voorziet de huisvrouw haar gasten, vreemde of bekende, van koffie en koek. De verre afstanden in Zuid-Afrika maken deze gastvrijheid tot een noodzakelikheid.

Denk alleen eens, wat het zeggen wil, al de vruchten die de boomgaard oplevert, in te maken, jam te koken of „Komfijt," zoals het in het Afrikaansch heet, vruchten en groenten te drogen, zeep te koken, enz.

De huisvrouw op een plaats maakt ook haar eigen boter, soms alleen voor huishoudelik gebruik, maar meestal maakt zij zoveel boter, als zij kan en verkoopt of ruilt die in de dorpswinkel. En dat alles doet zij met de hulp van haar „meidjes," die zij eerst heeft moeten leeren, hoe zij haar helpen moeten.

Daarbij komt nog, dat de Afrikaansche vrouw zich volstrekt niet aan het maatschappelik leven onttrekt. Zij is gewoonlik lid van een Vrouwenvereeniging of van de Vrouwenzendingsbond of van beiden; ook behoort zij dikwels tot een

Bij Alkmaar. *Foto van A. G. van Agtmaal, Baarn.*

vrouwen-politieke partij en ook dit lidmaatschap legt verplichtingen op en brengt werk mee.

Menige Haagsche huisvrouw zou met de handen in het haar zitten, als zij voor al dat werk stond met zoo weinig degelike hulp, en menige Boerenvrouw zou haar zwarte meidjes, hoe vuil en onbetrouwbaar zij ook mogen zijn, niet willen ruilen voor de Haagsche juffrouw-dienstbode met zijden kousen....."

Tot slot een klein staaltje, van wat er over het „tegenwoordige jonge geslacht" (waartoe *wij* ook behooren) geschreven wordt. 't Komt uit de *Dordr. Courant.*

„Er is nog nooit een tijd geweest, waarin niet geklaagd werd over het jonge geslacht, en in zooverre hebben de tegenwoordige klachten te dezen opzichte dus heelemaal niets bijzonders.

De jeugd springt gemakkelijk uit den band, ze laat zich niet altijd gewillig leiden....

De tegenwoordige klacht geldt meer de omstandigheid, dat een zoo groot deel van het jonge geslacht onvoldoende inspanning en toewijding toont te bezitten voor zijn taak.

Dit is een algemeen verschijnsel, dat men even goed in werkplaats en fabriek, als op de kantoren en bureaux en op de inrichtingen van onderwijs tegenkomt. De eer om uit te blinken; de inspanning om het wat verder te brengen in de wereld dan waar de omstandigheden de jongelui hebben neergezet....men zoekt ze maar al te vaak vergeefs.

Besef van roeping tegenover de maatschappij en de menschheid is, ondanks alle jeugdbeweging en kampleven etc., een vrijwel onbekend artikel. Er is bij dit alles zooveel leeg gepraat, zooveel pose en gewichtig-doenerij, zoo'n geweldig gemis aan inhoud en kern en karakter...."

O, laten wij toch, in wàt voor omgeving, in wàt voor betrekking of beroep we ook werkzaam zijn, er voor zòrgen, dat al deze dingen van ons niet gezegd kunnen worden. Laten wij toch ons best doen, om wèl plichtsgetrouw te zijn, om wèl inspanning en toewijding te toonen bij ons werk. Laten we er voor zorgen, dat op fabrieken, kantoren, ziekenhuizen, van het *Christelijke* jonge geslacht tenminste *niet* gezegd kan worden, dat het geen besef van roeping heeft. Op òns rust zooveel zwaarder verantwoordelijkheid.

EERSTE ERVARINGEN IN M'N NIEUWEN WERKKRING

ALS je jaren lang, dag in- dag uit, naar je kantoor bent gegaan, als je „door-de-weeks" van half negen tot vijf uur nooit buiten was, dan geeft het werkelijk een heel eigenaardige gewaarwording „zoo maar overdag" te wandelen waar je wilt, winkels te kijken en allerlei, tot nu toe zelden-geziene, straattooneeltjes bij te wonen. 't Genot van schoone, ontroerende straatorgelmuziek vooral niet te vergeten.

Zat ik eerst iederen dag heel rustig achter mijn schrijfmachine, alles, wat ik noodig had, bij de hand, nu is dat afgeloopen.

Ik heb afscheid genomen van mijn aardige kantoorkamer, die een prettigen indruk gaf, vooràl door de vele mooie wandversieringen van de „beste baas van allemaal," die me altijd met z'n trouwe zorgen omringde, immers, hij meende als m'n „geestelijke vader" nog wel wat mee te kunnen helpen aan de voltooiïng van mijn opvoeding; en 't was heusch met een zeker gevoel van zelfvoldaanheid, dat hij, toen ik wegging, opmerkte, dat ik dit laatste jaar, onder zijn leiding, „de punt op de i gezet had." Hij kon me met een gerust hart laten gaan!

Thans wat over mijn nieuwen werkkring.

Ik ga nù elken dag „op sjouw." Deze week moest ik zaken doen in een van de, nu juist niet voornaamste, straten van Den Haag. Ik moest daar een fabriekskantoor opzoeken. De bewuste straat had ik spoedig genoeg gevonden, maar tòen het nummer. In de 150 moest het zijn. No. 90 was ik net voorbij en er stonden nog maar weinig huizen meer. Ik keek weer naar de nummers. Voorbij 170 al! Terug dus! Dáár was een poort, met een hek er vóór. Die zou ik in moeten. Het hek bleek echter gesloten te zijn. Er achter was niets te zien dan bergen zand en steenen. Groot mysterie! Ik stapte een winkeltje binnen. Een vriendelijke juffrouw kwam vóór en toen ik haar uitgelegd had, waar ik wezen moest, verwees ze mij naar een poort aan den overkant, „u zult het vanzelf wel vinden."

Ik vond het dan, zooals ik dacht, maar, „niks hoor," ik werd opnieuw naar een ander nummer verwezen. Vol moed verder. Maar nu was ik er dan toch heùsch. 't Kon niet missen, de naam stond op de deur. Ik belde aan, probeerde het tenminste, maar bemerkte, dat de bel vastgezet was. Misschien kon je er zoo in. Ik duwde en .... de wat scheef in haar scharnieren hangende, vervelooze deur ging open. Vóór mij zag ik een kale trap; een vettig „opentrek-touwtje," vol knoopen, hing, met een groote bocht, er langs af. Nergens was een of andere aanwijzing te vinden. Ik begin al een beetje gewend te raken aan zulke toestanden en ging dus moedig de trap op. Op het portaal aangeland, zag ik verscheidene deuren, maar wéér nergens een bordje of kaartje. Moest ik misschien nog een trap op? Ik ging een hokje in, dat in een ander geval waarschijnlijk als keuken zou hebben dienst gedaan. Geen mensch te zien. Wel hoorde ik stemmen, en, op het geluid afgaande, liep ik nog twee kamers door; er stonden een paar vuile tafels en stoelen en leege melkflesschen. Toen kwam ik weer in een ander keukentje terecht. Twee vrouwen zaten daar vaatwerk te wasschen, ieder aan een kant van de tafel. Ze waren blijkbaar erg verdiept in hun gesprek, waar ze meer aandacht aan schenen te wijden dan aan hun werk, en bemerkten mij pas toen ik vlak voor hen stond.

Waar ze 't zoo druk over hadden? Ik schonk zooveel aandacht aan mijn omgeving, dat ik niet één woord opgevangen heb. Misschien hadden ze 't wel over de vrouwenbeweging en sociale misstanden, mogelijk ook over 't vriendinnetje van een nichtje van de buurvrouw naast-boven.

Ik vroeg zoo vriendelijk mogelijk waar ik mijnheer M. kon vinden en maakte mijn verontschuldiging, dat ik zoo maar opeens in de keuken stond.

„Kom uwe maar effe mee," dan, een octaaf lager: „d'r komme hier wel es meer mensche, die nie wete waar ze weze motte." Ik volgde dus de vriendelijke spreekster en bereikte zoodoende eindelijk het doel van mijn tocht. Aan een kantoormeisje gaf ik mijn kaartje, met 't verzoek, mij bij den heer M. aan te dienen. Ze liet 't zien aan 't andere meisje, doch geen van beiden scheen te weten, wat ze moesten doen. Een lid van 't manlijk geslacht, dat binnenstapte, bracht uitkomst. Deze jongeling zou spelen voor „postillon de commerce," want, mijnheer M. vertoonde zich niet.

Terwijl hij zich van deze taak kwijtte, had ik voldoenden tijd om mijn omgeving op te nemen: heerschte er op mijn oude kantoor een overdadige weelde, of.....? Ik betwijfelde zeer of ik het hièr óók zeven jaar uitgehouden zou hebben.

Mijn „postillon" kwam voor de derde maal terug.....er was geen sprake van zaken doen.

Toen heb ik maar den aftocht geblazen.

H. KÖHLENBERG,
Nieuwe medewerkster aan
„De Jonge Vrouw."

Wat ik deze maand zag.

Een nieuw artikel voor de dames: een versiering, die gedragen wordt onder dunne, doorschijnende kousen. Deze versieringen worden door een Duitsche firma in den handel gebracht en bestaan uit kantwerk, borduursel, gekleurde stof of iets dergelijks, dat aan een teenkapje bevestigd is, op de manier als hier is afgebeeld.

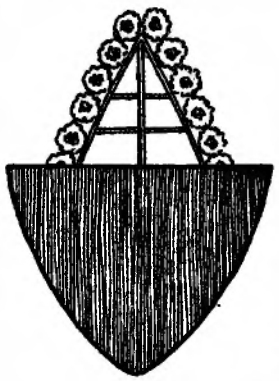

Zooals vanzelf spreekt, is het kapje van zoodanige afmetingen, dat het geheel door den neus van den schoen bedekt wordt en alleen de versiering daarboven uitkomt, die dan door de kous heenschemert.

Men liet mij een versiering zien, vervaardigd uit donkerrose stof, bloemmotieven, met zwart omgefestonneerd, die tot aan de knie reikte.

Men kan kousen dragen van dezelfde kleur als de japon — die in dit geval van effen stof moet zijn — en dan daarbij deze versiering gebruiken.

Of dit nieuwe artikel bij de Hollandsche dames zijn weg zal vinden? Misschien zullen er wel dames zijn, die ook hier wel aan willen.

* * *

Toen de corsages pas in de mode kwamen, was er menige huismoeder, die haar dochter verbood „zoo'n prutsding" te dragen. „Het staat veel te opzichtig" of „je loopt er zoo mee in de gaten." En nu? Iedereen draagt ze en dan liefst voor elke japon en mantel een andere, als je 't geld er voor over hebt.

Ja, wat werd er in het begin van verschillende zijden, dikwijls ernstig geprotesteerd tegen het dragen van die corsages. Waarom? Ik vind zoo'n bloemetje, al is het dan ook geen „echt," altijd wel fleurig staan. Laten we alleen zorg dragen, dat we nooit aan ons uiterlijk meer aandacht besteden dan aan ons innerlijk.

Zooals met alle andere artikelen, loopen ook voor corsages de prijzen zeer uiteen.

Tot nog toe werden ze hoofdzakelijk vervaardigd van katoen (dat zijn dan die heel goedkoope), zijde en fluweel. Maar nu heeft Parijs weer wat nieuws gebracht: corsages, vervaardigd uit veeren. Heel kunstig zijn deze vervormd tot tuiltjes bloemen — kleine en groote bloemen in alle mogelijke tinten.

H. K.

KAMPVUUR.

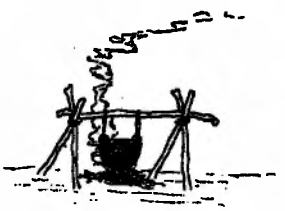

De schemerte werd duisternis en in het rond
werd alles plechtig stil; men stak het kampvuur aan,
en allen zetten daaromheen zich op den grond.
Van achter donk're dennenbosschen kwam de maan.

En ieder kunst'naar, die zich in den kring bevond,
gaf nu iets ten gehoor'. Toen ging de hopman staan:
In d' ademlooze stilte klonk daar uit zijn mond
een lied, zóó fijn gevoeld, dat menigeen een traan

met moeit' weerhouden kon — het was een oud gedicht,
uit lang vervlogen tijd. — Wat verder tusschen 't hout
zag j' and're vuren, waar ook, in gezell'gen kout,

bij 't helder flikk'rend schijnsel van het kampvuurlicht,
als hier, zoo aangenaam de tijd werd doorgebracht.
Te gauw nog kwam, met koelt' en rust, de zwarte nacht.

H. K.

EEN FLINKE VROUW.

ZE is de zeventig al gepasseerd, Elisabeth Jacobsd. Bas, als Rembrandt haar schildert.

Daar zit ze in haar statiekleed en ze kijkt nog zoo fier en flink als in de dagen, toen haar man, met eer en roem overladen, van zijn verre tochten in het vaderland terugkeerde. Nu mag ze de handen over elkaar leggen en rusten. Maar, als het noodig is, dan, ge kunt er zeker van wezen, zal ze toonen, dat ze nog niet op is, dat ze nog wel wat kan.

Een echt-Hollandsche vrouw is ze, niet bijzonder teergevoelig; misschien wel eens een beetje hard voor anderen, en zèker hard voor zichzelf, maar trouw en eerlijk als goud.

Werken kon ze, toen ze nog jong was en werken wilde ze ook en haar man kon zich op haar verlaten, ook als hij in dienst van 't land uittrok, om den vijand op zee te keeren.

Omstreeks het jaar 1585 had een zekere familie Bas uit Kampen Amsterdam als woonplaats gekozen. De dochter, Elisabeth Jacobsd., huwde in 1596 met Jochem Heyndricsz., capiteyn op een schip van oorloge.

Deze Jochem Heyndricsz. droeg den naam „Swartenhont." In dien tijd had elk huis zijn bepaald kenteeken en nu hing aan het huis, waarin Jochem Heyndricsz geboren werd, een uithangbord met de figuur van een zwarten hond. Misschien ook was deze figuur op de gevel afgebeeld. Jochem Heyndricsz. bracht dus zijn jeugd door in den swarten hont. Er waren in Amsterdam vele Heyndricszonen en dus lag het voor de hand, dat men ze uit elkaar moest houden. Zoo noemde men nu Jochem Heyndricsz. maar liever Swartenhont.

't Zeeleven bleek voor Swartenhont alles te zijn. Niet altijd liepen zijn reizen gelukkig af; hij kwam zelfs in Spaansche gevangenschap, maar wist gelukkig te ontvluchten.

Aan dapperheid heeft het hem niet ontbroken. Zóó overmachtig kon de vijand niet zijn, of hij durfde den strijd wel aan.

Die dapperheid was oorzaak, dat op hem de aandacht werd gevestigd, hij wist op te klimmen in rang en werd achtereenvolgens luitenant, kapitein, vice-admiraal en admiraal.

Kwam hij van zijn reizen terug, dan was Swartenhont weer 'n eerzaam herbergier. Hij was eigenaar van de deftige herberg *De Prins* in de Nes.

Nu moet men zich dit herbergierschap niet verkeerd voorstellen. Eigenaar te zijn van zoo'n deftig huis, dat was wat.

Logeerde in zijn herberg o.a. niet George Ludewich, grave van Levensteyn? Jammer, dat deze voorname gast vertrok, zonder te betalen.

De voorname gasten van de stad Amsterdam logeerden meermalen in „De Prins." Gezanten van buitenlandsche hoven, raadsheeren, gedeputeerden, graven van Nassau, ze wisten de goede zorgen van Elisabeth Jacobsd. te waardeeren.

Het is te verstaan, dat er op háár veel aankwam. Haar man was veel van huis en dan moest zij voor alles staan.

Maar zij wist de zaken bij elkaar te houden. Toen zij haar testament liet maken, bleek het, dat ze haar vermogen kon becijferen op bijna f 30.000.—. Bovendien verklaarde ze bij deze gelegenheid, dat ze haar beide dochters een huwelijksgift van f 5000.— had gegeven, terwijl hun uitzet bovendien nog f 2000.— had gekost.

Bij de zorg voor de zaak kwam de angst voor haar man. Ze wist hem steeds in gevaar. Daar waren de stormen, die ook het flinkste schip konden overwinnen; daar was de vijand, die geen genade zou kennen. En ze wist, Swartenhont was er den man niet naar, om zich te ontzien, wanneer er gevaar dreigde.

Zoo was elk afscheid, dat ze van hem nemen moest, wel zeer smartelijk.

Toch liet ze zich niet terneer slaan, maar werkte ze voort.

Maar nu, nu Rembrandt haar schildert, is ze over de zeventig en nu mag ze wel rusten.

Heel veel weten we van haar niet. We weten meer van haar man, die den vijand stond en dapper was, soms door 't dolle heen.

Maar onze sympathie gaat uit naar deze vrouw, van wie geen groote dingen staan opgeteekend, maar die in eenvoud haar werk deed.

Hoeveel zal ze niet gebeden hebben voor haar waaghals, die op het groote water zwalkte, maar ze had immers bijna geen tijd, om aan haar droefheid toe te geven. Haar huis, haar bedrijf moest verzorgd. Swartenhont moest alles in orde vinden, als hij terugkwam.

Ze heeft bij het sterfbed van haar man mogen zijn. Hij kwam ook van zijn laatsten tocht behouden terug en wat zij zoo vaak in stilte gevreesd had, is niet in vervulling gegaan. Zoo heeft ze, toen voor hem het einde kwam, hem in zijn laatste oogenblikken mogen bijstaan.

Rembrandt heeft haar geschilderd, zooals ze was. Hij heeft niets mooier gemaakt, niets weggedoezeld. En dat behoefde ook niet, zoo het ooit noodig is. Zooals deze vrouw is, is ze schoon.

K.

Elisabeth Jacobsd. Bas. Rembrandt.

ZUS.

DE schuifdeuren stonden wijd open, en de suite hing vol van een zoeten, zwaren bloemengeur. De salon leek een feeëntuin, door de haast overdadige weelde van bloemen, die uitgestort scheen op de zware, deftige, ouderwetsche meubels. Sierlijke vergulde mandjes met cyclamen en anjers, en rag-fijn trillend groen — rozen, heerlijke bruidswitte rozen in slanke kristallen vazen, waar het zonlicht in tintelde — en wolken van seringen op den schoorsteen en de piano, met sprenkeling van teere rose prunellen daartusschen.

Alles stond klaar voor de receptie — de fauteuils onder de palmen voor het bruidspaar — en in de achterkamer de tafel met cadeaux — één schittering van kristal en zilver — prachtige blauwe pullen in voorname rust tusschen de drukke volte van aardewerk, porceleinen schaaltjes, broos en doorschijnend-wit, als teere schelpen, en dwaas — genoeglijk daartusschen een welgedane plompe melkkan. En op alle geschenken kaartjes met klinkende namen — alleen aan de melkkan hing een grof stukje carton, met dikke groote letters moeizaam beschreven — Antje de Mos, p.f.

Mevrouw Noorda en haar drie dochters stonden in de open schuifdeuren, en bekeken op een afstand met een critisch oog de tafel met cadeaux."

„Die gebakschoteltjes staan daar goed," knikte Mevrouw tevreden. „Mevrouw Hordanus komt stellig, en je zou wat beleven als ze achteraf stonden. Mooi goed is 't wel, hè?"

„Antiek," zei Bets, de oudste, met haar besliste stem. „Vindt u die bloemetjes nou heusch mooi?"

„Och," zei Mevrouw. „Dat moderne goed — *ik* kan er maar niet aan wennen. Ans, zet die lepeltjes wat naar 't midden, dat suikervaasje staat zoo op 't randje."

„Die zotte melkkan," mopperde Ans.

„Is dat nou een ding om er tusschen te zetten? Verbeel je — Mevrouw Hordanus met haar face-à-main tegenover die boerenmelkkan."

„Zus wou 't nou eenmaal" — Leonoor trok haar schouders op.

„Nou ja — Zus wou — Zus wou" — bitste Ans. „Wat weet *Zus* nou...."

„Stil, daar is ze," zei de moeder — en ze stonden alle vier stil — Ans nog met 't suikervaarsje in haar hand. Ze luisterden met een glimlach naar vlugge lichte voetstappen op de trap — en een heldere meisjesstem, die jubelend zong: „Ik weet, ik weet een huizeken, M'n lieveken lief...."

Zooals ze daar met z'n vieren stonden te wachten leken ze heel sterk op elkaar — de moeder en de dochters. Alle vier groot en flink, blozende gezichten onder vol, donker haar.

De deur vloog open, en het bruidje stond op den drempel. Klein, tenger, met een beweeglijk smal gezichtje en een overvloed van ruig, springend, rosblond haar.

Ze stokte midden in een regel, kleurde om de glimlachende blikken van de vier anderen, die zeiden: „Gunst, hóór ze, dat kind."

„Zóó, kom je eens kijken, of alles naar genoegen is?" lachte Ans, en zette eindelijk het bedreigde vaasje voorzichtig neer — maar er was toch iets schampers in haar lach.

„Kind, heb je nou nog dat ouwe japonnetje aan," verbaasde de moeder zich. „Wat heb je al dien tijd dan toch uitgevoerd boven?"

„Och niks" — het bruidje sloeg verlegen haar rok af, waar niets op te zien was. Ze had nog eens haar portretten-schat voor den dag gehaald, en de heele verzameling uitgestrooid op haar sprei. En ze had nog eens doorleefd dien heelen heerlijken tijd van haar verloving. Dat malle halfmislukte kiekje op de veranda, waar Daan met veel te groote voeten op stond en zij met haar mond open. Dat was 't begin geweest. En de laatste was geweest 't portret van hen beiden, dat ze hadden laten maken voor Daan's vriend, die naar Indië was gegaan als zendeling. Een prachtig ding was 't, maar zij had dat rare, slechte kiekje toch liever. Want op dién avond —

„Ga jij nou maar je dominee halen," plaagde Leonoor. „'t Is bij tweeën, weet je dat wel?"

„Inplaats dat je je nou eerst verkleed hebt!" begon Mevrouw weer. „Dat moet dan zeker weer op 'n drafje als je terugkomt. Daan z'n familie komt om even drie uur, dat weet je...."

„Daan gaan halen in die groene japon!"

Zus stond al op den drempel, maar met een wereld van verontwaardiging in haar stem keerde ze zich nog eens om. Meteen viel de kamerdeur met een slag dicht — het kristal rinkelde.

Mevrouw fronste geërgerd de wenkbrauwen. Die Zus had nu altijd van die dwaze ideeën — ze liep er liefst maar bij in haar oudste jurk

— net een schoolkind. En dat was nu de bruid — zou je nou zeggen dat ze tweeën-twintig was?

„Ik zal blij zijn als al dat gedoe is ingepakt," zuchtte Ans, toen de voordeur daverend dichtviel.

„Daar gaat ze," riep Bets uit de voorkamer. „Komen jullie es kijken...."

Ja, daar ging ze. Met haar gewone wippende pasjes stak ze de stille deftige straat over. Ze liep lenig, rechtop, zwaaiend met haar armen. Wat 'n klein ding was ze toch — net een schoolmeisje nog in haar rechte witte jurk met een roode lakriem.

„Niks geen kind om de bruid te wezen," vond Leonoor achter de vitrages.

„Je zult wat beleven vanmiddag," voorspelde Ans. „'t Heeft kracht gekost eer ze handschoenen aan wou. Als 't een beetje wil trekt ze ze *nog* uit."

„Als 't aan háár lag, was er heelemaal geen receptie," lachte Bets.

„Ik had liever gezien dat ze haar trouwjapon aandeed en de sluier. Op die receptie bij de Bekkers van Huizinga droeg Louise ook haar trouwjapon — weet je nog, Noor? Het stond heel gedistingeerd, vond je niet?"

Leonoor knikte. „Maar Zus krijg je toch niet tot zooiets" — ze schudde afkeurend haar hoofd. „Die trouwjapon moet per sé blijven hangen tot den trouwdag. Die Zus met haar ideeën."

„Ja," zuchtte Mevrouw. „Die Zus...."

Ondertusschen liep die Zus haastig de straat uit, in zichzelf pruttelend onder 't gaan.

„Daan gaan halen in m'n goeie japon. En 'n mantel aan zeker, en handschoenen. Goeie genade — ze zou net zoo lief.... Was die heele receptie al geen kruis genoeg voor dien jongen, moest ze nou van te voren ook al zoo zot gaan doen."

Ze kwam in een drukke winkelstraat — en tersluiks bekeek ze haar spiegelbeeld in de winkelruiten. En ze lachte even, ondeugend, bij de gedachte aan het contrast — die gemakkelijke rechte jurk van wit frotté met die riem — en de feestelijke dure japon, die boven klaar hing voor de receptie — dat spinrag-dunne crêpe-de-chinen wonder, waar zilvergrijze kousen en glacé schoentjes bij hoorden. En witte glacé handschoenen. O, natuurlijk, die vreeselijke handschoenen. En Daan — zwart en wit — net een pingouïn — had ze hem laatst geplaagd — en ook van die martelwerktuigen aan z'n handen. Heerlijk hoor! En dan samen zoet onder een palm — opzitten en pootjes geven: „O ja, Mevrouw, zeker Mevrouw. We zijn toch zoo blij met uw bééldig beschuittrommeltje, het krijgt een eereplaats in de pastorie." — Och wat gaf ze om al die beeldige vaasjes en pulletjes en dingetjes. Er waren misschien vijf cadeaux bij, die uit echte hartelijkheid waren gegeven — de rest, och.... Nee, dan die melkkan van Ant, die goeie ouwe Ant-van-grootmoeder. Lekker had ze haar zin doorgedreven. Ans kon op haar hoofd gaan staan, als ze dat wou — maar die melkkan zou bij de cadeaux — al kwamen er twintig mevrouwen Hordanus om haar neus op te trekken.

„Ga jij nou maar je dominee halen."

Ze glimlachte even — haar frisch gezichtje met de sproetenpikjes om haar neus keek zonnig onder het witte vilthoedje uit.

Ze konden haar best missen thuis, met al die gewichtigheden. „Ga jij maar....." Och, ging eigenlijk álles niet buiten haar om? Ma en de zussen regelden alles, wisten precies, wat hóórde en wat niet, wat je zeggen moest en niet zeggen. Och, ze meenden 't goed, de zussen, al baasden ze geducht. Maar was 't eigenlijk altijd niet zoo geweest:

„Ga jij maar, wij zullen wel."

O, wat had ze zich een stumperd gevonden, zoo op haar achttiende, negentiende, toen ze nog niet verloofd was, en thuis gold als „de baby." Bets, toen vijf-en-twintig, had haar candidaats in de letteren al achter den rug. Nu was ze leerares aan 't gym — ze regeerde zoo'n klas met jongens van zestien, zeventien, of 't zoo niks was. En Ans, die nu letterlijk alles kon, van batikken af tot taarten bakken toe. Als zij ooit nog eens zoo handig worden zou. En dan Leonoor, de muzikale ster van de familie, die vast nog eens beroemd zou worden. En tusschen al die genieën was *zij* verdwaald als het domme leelijke eendje, dat niets kon en nooit iets kunnen zou. De drie anderen leken allemaal op Ma — zij alleen leek op vader, dien ze nooit gekend had. Zij was onhandig, ze speelde afschuwelijk piano, ze kon koken, nou ja zoo'n beetje, en naaien. Studeeren? och heden, haar arme leeraren op de H.B.S. vroeger! ze hadden aan haar een rotsbodem gehad, om op te ploegen....

Het bruidje stapte wat langzamer — op de oude, stille gracht, die als een wonder leek van rust en vredige kalmte na de daverende grootestadsdrukte, die achter haar nog vaag rumoerde.

De linden droomden aan den walkant — het zonlicht lag met groote plassen te wiegen op de keien. De statige oude heerenhuizen spiegelden hun strak-voorname gevels in het donkere stille grachtwater. Wat geurden de linden zwaar en zoet. Als een wierookwolk dreef de geur langs de gracht — omhoog ziend, zag ze de trosjes bloesem druppelen tusschen de takken. En in een vage vreugde om de rustige schoonheid van die slapende oude gracht in dien zoelen zomermiddag, peinsde ze verder: Eigenlijk was ze zoo'n beetje overbodig thuis — en overal.

De menschen hadden 't altijd druk over Bets, die zoo knap was, en Ans, die zoo handig was en Leonoor, die zoo muzikaal was. Zij was 't *kind,* de jongste, die je overal buiten liet — die — nou ja — die zoo'n beetje overbodig was.

Daan. De grijze oogen van het bruidje schitterden, er dansten lichtjes in. Dien eersten avond, dat Daan op visite was. Wim, haar neef, had hem meegebracht — en Ma had dadelijk met hem uit zitten zoeken, dat zijn Moeder nog een verre nicht was van een halve zuster van Pa, en Bets had een debat met hem opgezet over moderne romans, en Leonoor had de „Mondscheinsonate" voor hem gespeeld en Ans had zijn oordeel over moderne meubelen willen hooren. En zij, Zus, de baby, zij had er maar stilletjes bij gezeten, en niets geweten om te zeggen en niets gedaan dan „ja" en „nee" antwoorden, en gelachen als er heelemaal geen reden voor was. O, dien eersten keer. En ze was maar bed gegaan met de stellige overtuiging, dat ze een wúrm was, een kinderachtig, onbeholpen, dóm wurm. En diep in haar hart was ze doodongelukkig geweest, omdat er op die heele groote wereld nu niemand was, die haar nóódig had — wezenlijk nóódig. —

De gracht, en nog een, en een stuk Parallelweg waren achter den rug, en plotseling, bij een hoek van een straat, stond ze voor het station, een leelijk, grijs bouwsel, met veel altijdopengierende deuren — met een leeg, stoffig, kaal perron er achter en een verveloos hek als uitgang op zij. De stationsklok wees tien over twee. Daan's trein kwam om twee uur twaalf aan. Ze stak op een drafje het leege stationsplein over, dat lag te blakeren in de zon. Juist zwaaide een controleur het hek open. Zus, warm en hijgend, schoof tusschen een groepje wachtende menschen naar voren. Uit de verte kwam dof gerommel nader. Zus tuurde langs de glinsterende rails naar het snelaangroeiende stipje, dat de trein was, met het wattige wolkje rook daarboven. Even daarna, plotseling angstwekkend geweldig lijkend, daverde de trein de overkapping binnen — die dadelijk weergalmde van een lawaaiige verwarring van klanken, stampen, ratelen en snijdend fluiten van den stoom.

Zus week achteruit — een plotseling opwellende, hevige ontroering doortrilde haar. Ze beet

op haar lip — haar kleine handen klemden zich ineen in de zakken van haar jurk. Ze wipte niet op haar teenen zooals anders, om al uit de verte een glimp van Daan op te vangen. Schuw stond ze achteraf, met een warme blos op haar verlegen gezichtje.

Dáár was „haar dominee." Plotseling zag ze zijn knap donker gezicht opduiken uit de volte, en vlak daarna schoof zijn arm in de hare. Ze hief haar ontroerd gezichtje tot hem op, haar groote kinderoogen één dringende vraag — en in zijn stralende oogen las ze het antwoord, het jubelende antwoord op haar gedachten onderweg — ze *was* niet overbodig, er was er één, die haar noodig had. —

„Dag bruidje." —

„Dag bruigom." —

En 't was maar goed, dat Ma en de zussen niet zagen, wat er toen volgde — zóó maar midden op het stationsplein.

RIE VAN R.

PRACTISCHE DINGEN.

VOOR bijgaand kleedje of kussenovertrek is al heel eenvoudig materiaal noodig. En toch geeft het geheel een heel aardig effect.

We nemen gewoon geruit jute (hetzelfde dat gebruikt wordt voor stroozakken) en trekken daar de roode en zwarte draden uit, zoodat ruiten met holle randen ontstaan. Nu knippen we een vierkant gaatje in de te werken ruit (niet in allemaal tegelijk, anders rafelt het licht) en werken telkens vanuit den hollen rand naar het middelpunt, ontstaan door het uitgeknipte vierkantje.

Aardig doet het als kussen-overtrek aan, op een ondergrond van satinet in dezelfde tint als waarin de jutte is gewerkt.

Voor bijgaand kussen is gebruikt: Dürer-zijde, in vier kleuren, n.l. oranje, bruin, zilvergrijs, zwart. 't Kan natuurlijk ook met wol.

No. 1 is oranje, de ruitjes no. 2 bruin, no. 3 zilvergrijs, no. 4 zwart en dan begint het weer als bij no. 1 enz.

Het gaat tamelijk vlug en is bovendien heel gemakkelijk en toch aardig, echt iets om een meisjeskamer gezellig mee te maken en ook als cadeautje zal het stellig in den smaak vallen, vooral omdat het eigen werk is.

WILLY.

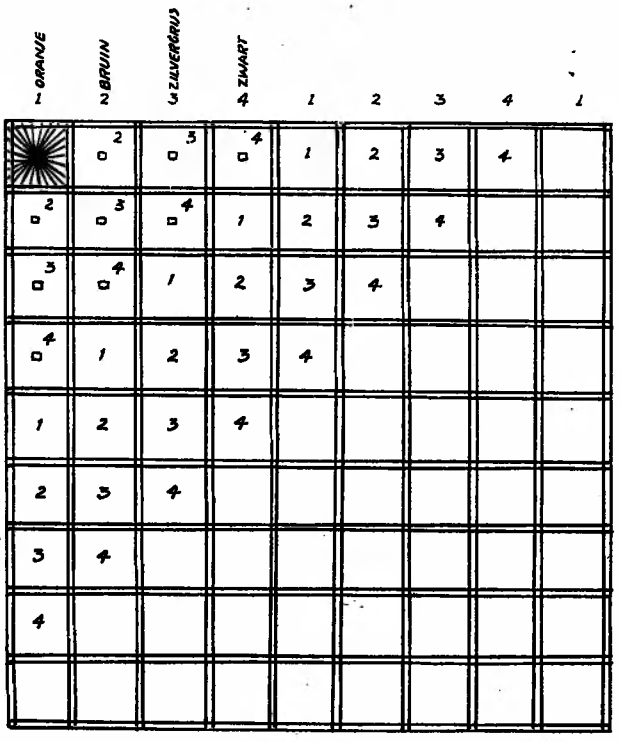

ONDERLINGE CORRESPONDENTIE.

Beste Lezeressen.

In het Februari-nummer van „De Jonge Vrouw", zag ik dat de Zeeuwsche abonnee van alle kanten vriendelijk geholpen werd aan adressen voor Ziekenverpleging. Dit heeft mij doen besluiten ook eens de stoute schoenen aan te trekken voor een vraag in O. C.

Heel graag zou ik mij geplaatst zien als verzorgster of linnenjuffrouw in een kinder-vacantiekoloniehuis. Ik houd veel van kinderen en misschien zou mijn acte Nuttige Handwerken ook een aanbeveling kunnen zijn, denken jullie ook niet?

Nu heb ik ook wel eens gehoord dat sommige koloniehuizen meisjes namen alleen tegen vergoeding van kost en inwoning, evenwel zou ik dat niet gaarne willen, want dan zou ik nog kleedgeld van mijn ouders moeten vragen, en dat vind ik niet zoo prettig op 24-jarigen leeftijd.

Zijn er nu ook onder de lezeressen die mij aan een geschikt adres zouden kunnen helpen?

Het liefst natuurlijk in een christelijke inrichting, doch een plaatsje in een neutrale inrichting zou mij ook welkom zijn, onverschillig welk dorp.

Met vriendelijke groeten,

Trouwe Lezeres.

Beste Tine!

Zou u mij eenige adressen op kunnen geven van Ziekenhuizen waar men zonder middelbaar onderwijs genoten te hebben, opgeleid kon worden als verpleegster.

U schreef over Twenthe, nu dat is van de Zeeuwsche abonnee een eind verwijderd, maar van mij niet.

Ik ben achttien, is dat nog te jong? Verder breng ik je, hoewel onbekend, mijn hartelijke groeten.

NELLY.

Beste O. C.ers allemaal.

Op: „een getrouwde vrouw in vereenigingswerk" wil ik ook graag eens terugkomen.

Met de meeningen van Rie en Eilandbewoonster ben ik het niet geheel eens. Mijn meening is zoo:

De beteekenis van de vrouw, ja vân de getrouwde vrouw is in de maatschappij van heel groot belang. Aan onze vereenigingen, die toch in hoofdzaak maatschappelijke verbeteringen tot doel hebben, moet dus de vrouw, zoo mogelijk, zich geheel geven.

Ja, ook de getrouwde vrouw, want juist in die functie, heeft zij weer een betere kijk op de dingen en jongere menschen, en zal zij hun moeilijkheden beter begrijpen.

En nu ik toch in dit blad schrijf, wil ik graag nog iets zeggen. Zijn er niet meer met me eens, dat vaak heel onbeduidende vragen worden gesteld om in 't algemeen te worden beantwoord? Mijns inziens zijn zulke discussies niet noodig en moet men zulke zaken met zich zelf uitmaken. Zou het niet veel fijner zijn als jullie het eens hadden over meer belangrijker dingen? Vertel b.v. eens iets over je ondervindingen in verschillende werkkringen. Je kunt van elkaar zoo veel leeren.

Hartelijke groeten,

FIEP.

Aan Moedertje.

Wat aardig van U, moedertje, om ook eens in ons M. L. (ja zoo noem ik nog altijd ons blad) aan ons zooveel jeugdiger lezeressen, te schrijven. Bij 't lezen moest ik een brandend gevoel in mijn keel onderdrukken. Mijn eerste gedachte was, wat een rijkdom nog een moeder te bezitten, die zoo vol zorgen waakt voor 't belang van haar kinderen, ook al worden die kinderen dan straks volwassen. Die zorg houdt nimmer op, en gaat niet alleen over de eigen kinderen, maar ook over 't opgroeiende geslacht in het algemeen. Dat gevoelde ik ook in uw stukje. En 't deed me weer terugdenken aan mijn eigen moeder, die ik nu al zoo lang heb moeten missen, juist toen ik haar op mijn 16-jarigen leeftijd zoo noodig had, tot vorming van het geestelijk en maatschappelijk leven.

In sommige dingen ben ik 't wel met u eens, b.v. dat we toch bij al hetgeen we leeren, vooral eenvoudig moeten blijven. Nu geldt dit voor mij persoonlijk wel niet zoo zeer, daar ik maar heel weinig geleerd heb. Maar toch in ons vereenigingsleven kan het me soms ook wel eens gebeuren, dat ik daar zoo in opga, en 'k me zelf dan wel eens weer tot stilstand moet brengen.

Wat betreft uw meening over die ruwe uitdrukkingen, kan ik niet geheel deelen. Ik vrees, wanneer u mij eens hoorde fluiten, u zich vreeselijk zou ergeren, en toch doe ik het zoo graag. Misschien dat u daar ook nog wel eens over wilt schrijven (als het mag van de Redactie), want ik ben het tegenwoordig niet meer alleen, al heb ik het vroeger wel eens gemeend. Ik hoop dat er nog meer lezeressen met Moedertje zullen correspondeeren in ons gezellig O. C.-hoekje.

Weest hartelijk gegroet Moedertje, en ook al de lezeressen

van ULRICA.

CORRESPONDENTIE VAN DE REDACTIE.

Woorden van waardeering.

Een mooi, in klimmende mate mooi tijdschrift. Door illustratie en litteratuur. *Gron. Kerkbode.*

Ons Kampeergebouw. De volgende giften kwamen binnen. C. H. L. te M. f 1,—; G. G. te L. f 0,50; R. v. O. te A. f 1,—; W. T. te O. f 1,—; A. S. te E. f 1,—; A. R. te O. f 1,50; C. B. te T. B. f 1,—; T. B. te E. f 1,—; L. de J. te G. f 1,—; J. B. R. te E. f 1,—; A. G. te E. f 1,—; M. W. te A. J. P. f 1,—; Tr. B. te V. f 1,—; C. L. K. L. te 's-Gr. f 0,60; van enkele jonge mannen die steeds opnieuw genieten van „De Jonge Vrouw", door bemiddeling van M. J. H. f 3,—.

We zijn dankbaar, maar... we zijn er nog niet. Nu was het ook niet te verwachten, dat we er zoo ineens zouden komen. Hoofdzaak is, dat we allen aan 't werk blijven, al moeten we dan ook nog een jaartje geduld hebben. Als alle lezeressen willen en haar best doen, ja, dan schieten we al gauw een eind op en dan komt ook het oogenblik, dat we kunnen zeggen: Nu *zijn* we er. Al kunnen we dan ook in den komenden zomer nog niet van ons kampeergebouw gebruik maken, we leven dan maar bij 't goede vooruitzicht. Moed houden dus. Aan 't werk blijven. En dan steeds de gedachte voorop: We *willen* er komen.

Onze Bruidjes. Natuurlijk hebben we onder onze lezeressen bruidjes. En we denken zoo, dat juist deze bruidjes dit nummer gaarne ter hand zullen nemen. Dat wil niet zeggen, dat de andere lezeressen het *niet* zullen doen. Maar toch wel de bruidjes in 't bijzonder.

Laat de redactie van „De Jonge Vrouw" hen dan nu eens een héél prettig oogenblik bezorgen. Wij zenden van nu af aan de bruidjes, die minstens één jaar geabonneerd zijn op „De Jonge Vrouw" een zwaar-verzilverd bonbonmandje gratis en franco toe. Om dit cadeau te krijgen, is alleen noodig, dat een bruidje ons haar ondertrouwkaart toezendt. Laat de redactie van „De Jonge Vrouw" meedeelen in uw vreugde. Wij hopen, dat we heel veel bonbonmandjes zullen kunnen verzenden.

Bonbonmandje

Vele inzendsters voor de rubriek „Onderl. Correspondentie".

Geduld, dames. We kunnen niet alles tegelijk plaatsen

Lentekind. Geduld.

Mej. Cath. H. v. Kl. Wij zullen zien, wat wij doen kunnen.

Wie weet raad? Een onzer lezeressen zou gaarne de verzorging op zich willen nemen van een bejaard echtpaar of dame alleen. Tegen half September zou ze in betrekking kunnen gaan. Ze is 23 jaar en zal gaarne haar best willen doen. Wie een betrekking voor haar mocht weten, schrijve aan de redactie van „De Jonge Vrouw".

Mej. E. v. D. te B. Uw verzoek is doorgezonden aan de desbetreffende medewerkster.

Mej. M. H. te A. Over dat onderwerp is genoeg geschreven. We kunnen er werkelijk niet meer over opnemen.

Kikki. Waarom zouden we je schrijven opnemen, Kikki? Alleen als je werkelijk wat te zeggen hebt, dan, ja, dan hebben we een plaatsje voor je. Maar voor *zoo'n* briefje kunnen we werkelijk geen plaatsruimte afstaan.

Mej. T. H. te H. Een sympathiek plan, maar... onuitvoerbaar. Dan liever langzaam, maar zeker. Blijf maar goed uw best doen, dan zal het wel lukken.

Mej. D. W. K. te A. Dat is nog niet geregeld, maar er zal wel een weg op te vinden zijn. Als we eerst maar eens ons gebouw hebben, dan komen die dingen wel in orde.

R. P. L. te E. Uw schrijven was ons niet geheel duidelijk. Als we 't goed begrijpen, zou de een of andere kostschool geëigend zijn. Maar is het in hoofdzaak om die beschaafde omgangsvormen te doen? Of is het meer, om er bekwame huishoudsters van te maken? Schrijft u ons nog eens uitvoerig, dan kunnen we zien, wat we voor u doen kunnen en ontvangt u, desnoodig, nadere inlichtingen per brief.

Een vlekken-historie. Een lezeres vraagt ons, hoe ze bananenvlekken kan verwijderen uit een tafellaken. Wie geeft goede raad?

Brieven aan de Redactie van „De Jonge Vrouw".

Mej. A. J. W. te R. Aardig, maar niet voor ons geschikt.

Negende Jaargang No. 9 Juni 1927

DE JONGE VROUW

GEÏLLUSTREERD CHRISTELIJK TIJDSCHRIFT

ONDER REDACTIE VAN MEVROUW J. M. WESTERBRINK—WIRTZ EN DEN HEER P. KEUNING
UITGAVE VAN BOSCH & KEUNING TE BAARN — TELEFOON No. 603 — POSTGIRO No. 20246
REDACTIE-ADRES: REDACTIE „DE JONGE VROUW", BAARN. VERSCHIJNT DEN EERSTEN DONDERDAG VAN IEDERE MAAND
ABONNEMENTSPRIJS f 2.25 PER HALF JAAR BIJ VOORUITBETALING. MEN VERBINDT ZICH VOOR EEN GEHEELEN JAARGANG

DE OPENBARING VAN DEN GEEST.

> En er geschiedde haastiglijk uit den hemel een geluid, gelijk als van eenen geweldigen, gedrevenen wind, en vervulde het geheele huis, waar zij zaten.
> En van hen werden gezien verdeelde tongen als van vuur, en het zat op een iegelijk van hen.
>
> Hand. 2 : 2 en 3.

Waar de Heilige Geest komt, wordt Zijn werking openbaar.

Op dien Pinksterdag te Jeruzalem waren het wel zeer bijzondere teekenen, waarin de Heilige Geest zich openbaarde. Zij stonden in verband met het zeer bijzonder karakter van deze uitstorting des Geestes.

Zulke teekenen vergezellen de komst van den Heiligen Geest nu niet meer. Maar ook voor onzen tijd blijft het waar, dat de komst van den Heiligen Geest steeds *openbaar* wordt, Wij behoeven nooit te vragen, of er al dan niet een uitstorting des Geestes is. Wij kunnen het altijd zien aan de teekenen.

Als daar weer is een dorsten naar het Woord des Heeren, als daar is de verootmoediging des harten, als daar weer is het sterke verlangen, om den Heer welbehaaglijk te zijn en als daar weer wordt gevonden het gebed om heiliging des levens, dan openbaart zich in deze teekenen het werk van den Heiligen Geest.

En als dat alles er *niet* is, dan moge het de kerk des Heeren tot inkeer, tot verootmoediging zijn.

Het kan zijn, dat, vanwege de zonden der kerk en vanwege de zonden in het persoonlijk leven, de Heilige Geest zich voor een tijd terugtrekt. Dan wordt er geen *leven* meer openbaar, dan schijnt alles dood.

Maar dan ook moet er weer *geroepen* worden, dan moet er *gesmeekt* worden: Kom, Heilige Geest. En dan *zal* de Heilige Geest weer komen, om zich aan ons te openbaren in kracht en heerlijkheid.

Op den Pinksterdag mogen we ons zelf eens afvragen, of de werking van den Geest zich ook in ons leven openbaart.

Het kan zijn, dat wij den Heiligen Geest bedroeven. Och, moge het weer zóó worden, dat vuriger ons gebed ten hemel stijgt: Kom, Heilige Geest.

Wie zich door den Geest laat leiden, is een kind Gods. En als in ons leven de werking des Geestes openbaar wordt, dan, ja dan zullen we ook als kinderen Gods wandelen.

K.

JOSEPHINE'S RUSTKUUR

DOOR

J. M. WESTERBRINK—WIRTZ.

TOEN had ze haar gekust, en was ze meteen het huis ingegaan. Josephine dacht, dat ze nu wel weer, recht en stram, in haar stoel zou zitten breien aan een van de vele kinderkousjes, waarmee ze de arme zand-bewonertjes kleedde.

„Alleen omdat ik me verveel, als ik niets te doen heb," gelijk ze haar nichtje een van de allereerste dagen van haar rustkuur had trachten bij te brengen.

Op haar weg naar het station had Josephine aldoor gevoeld, als was het verkeerd, dat zij daar nu liep met Diene, gelijk toen ze kwam, en dat ze haar tante alleen liet met haar droeve kijk op het leven en haar uit bitterheid geboren zelfbedrog, dat haar verhinderde aan zichzelf te bekennen, hoe eenzaam ze zich voelde achter de stekelige staketsels, die ze met zooveel zorgvuldigheid rond eigen wezen had opgericht.

Neen, zij moest kunnen blijven, zij Josephine. Want zij beiden begrepen elkaar, en konden zich aan elkaar openbaren zonder vrees, dat de ander zou misverstaan of méér eischen, dan te geven mogelijk was.

En ook voor zichzelf had ze moeten blijven. Haar rustkuur had te lang, of te kort geduurd.

Terwijl naast haar een vreemde, waarvan ze niets naders wenschte te weten, zat te lezen, en in de andere hoek twee, die elkaar vandaag misschien voor 't eerst en voor 't laatst zagen, zóó over intieme dingen spraken, als deed het ruw-aanraken ervan geen schade, zat Josephine met gesloten oogen, en dacht aan God.

Of beter gezegd: ze riep God ter verantwoording.

Wanneer Hij haar daar gebracht had, in het stille dorp bij haar tante, enkel om de fundamenten, waarop haar levensbouw rustte, te ondergraven, waarom liet Hij dan toe, dat ze weg moest gaan, eer ze haar ziel een nieuwe woon had kunnen stichten? Geleek Hij dan de menschen, die wel kunnen afbreken, doch niet bouwen?

Bijna wenschte ze: ze zou langer ziek zijn gebleven. Toen, ineens, hervond ze haar vroeger bitter lachje om eigen dwaasheid. Te denken dat zij, Josephine, zou kunnen worden tot een gave natuur, tot zoo iemand, als dominee Breuker was, of z'n vrouw! Het leek te absurd. Nee, juist omdat er in haar geen bruikbaar materiaal school, liet God haar nu los, moest ze op eigen verantwoording en risico verder ploeteren. Dat was de nuchtere waarheid; iets meer, of iets hoogers, mocht ze van zichzelf niet verwachten.

Want aan de mogelijkheid, dat de omstandigheden thuis zouden kunnen medewerken, om dit nieuwe, dat als een verborgen zaad verdoken lag in haar ziel, te doen ontspruiten en te doen groeien, daaraan wilde ze niet eens denken.

Aan het station in Amsterdam vond ze haar moeder en Line.

Liever had ze Line alleen gezien.

Ach, moeder had een verzetje noodig, en dit is weer een nieuwe emotie: een dochter, die lang weg en ziek is geweest, thuis te verwachten, overdacht ze.

Meteen had ze spijt van haar wantrouwen. Eigenlijk was het van haarzelf onnatuurlijk, dat ze niet blijder was met moeders tegemoetkoming. Als zijzelve zich eens wat méér gegeven had..... Misschien lag de fout wel minder bij moeder, dan bij haar.....

In de tram al werd ze vergast op een verhaal over de drukte, die Lines trouwen meebracht.

Natuurlijk, het was heerlijk, en ze gunde het Line graag, maar och, hoe zijn jonge menschen in die omstandigheden? Ze leven teveel in de zevende hemel, om zich met allerlei practische zorgen druk te maken. Gelukkig maar, als moeder er dan nog is.....

„En graag winkelt en keurt en kiest," vulde Josephine aan.

Mevrouw Roselaer keek even, of dit een sneer beduidde; 't kon echter ook als scherts bedoeld zijn, al was Josephine dan wel erg veranderd in die enkele maanden.

„Och ja, ik vind het geen vervelend corvée, hoor," gaf ze toe. „Maar zie je, je wordt er toch moe van. En als Line straks weg is, krijg ik het in huis ook drukker natuurlijk. Niet, dat ik haar dit buitenkansje niet zou gunnen, maar, op mijn jaren....."

„U ziet er anders niet naar uit, dat de drukte u kwaad doet," hernam Josephine. Ze wist vanouds: haar moeder voelde zich nooit opgewekter, dan wanneer ze in de gelegenheid was, geld uit te geven. En al zou Line, eenvoudiger van aanleg dan moeder, wel af en toe beknibbelen, en geen dwaasheden toe laten, moeder in hoofdzaak laten bedisselen en beslissen, zou ze toch wel.

Opnieuw keek mevrouw even verrast naar de teruggekeerde. Dit hoorde bijna naar een complimentje over haar uiterlijk. En dat van Josephine, die nooit complimentjes gaf!

Ach, natuurlijk, wanneer je bij zoo'n saaie oude tante, die nog gierig is op den koop toe, vandaan komt, waardeer je je eigen huis zooveel te meer. Misschien was het ten slotte toch nog wel ergens goed voor geweest, dat Josephine zich overspannen had. En nu ze de eerste van de maand meteen haar oude betrekking weer kon gaan waarnemen, hadden ze er geen schade van gehad.

Gelukkig voor haar vond ze geen gelegenheid, haar gedachten in woorden te zeggen. Josephines voornemen: te trachten, zoo vriendelijk mogelijk te zijn bij dit opnieuw thuiskomen, was wellicht hiertegen niet bestand geweest. Nu al ergerde het haar, dat moeder het ineens weer druk had over zichzelf en over eigen besognes, en nog niet eens tijd had gevonden te vragen, hoe 't haar ging, laat staan om te informeeren naar tante Roselaer.

Dit laatste deed wel dadelijk haar vader, dien ze thuis vonden.

„Wel, Phine, en hoe heb je 't gehad bij mijn zuster ginds? Je erg verveeld? Vroolijker is ze er zeker niet op geworden, wel? Ach, je moet maar denken: zoo is nou eenmaal haar karakter. De eene mensch neemt het leven zus op, de ander zoo. Kan je weinig aan doen, al ben ik voor mij blij, dat ik de dingen niet zoo zwaar til, als Thilde dat doet. Hoe zag ze er uit anders? Nog kras? Me dunkt, jij bent er ook wel een ietsje op vooruit gegaan. Gezonde lucht ginds, hé?"

Wellicht klonk het een weinig gewild-joviaal, dit welkom, maar het deed Josephine toch goed. Een plots meelij met haar vader overviel haar. Nu ze hem in zoolang niet gezien had, merkte ze te duidelijker, hoe vervallen hij er bij zat, de oogenblikken dat hij niet, als daarnet, zich opwond tot gemaakte luidruchtigheid. Ach, hij zou een goedhartig vader geweest zijn, wiens lust het was vrouw en kinderen te bederven met dure dingen, als het hem maar wat meegeloopen was in de wereld. Inplaats hiervan brokkelde haast alles hem bij de handen af. Nu ja, wellicht was het zijn eigen fout, maar zielig bleef het. En wanneer hij nu maar een vrouw had getroffen, die hem het ijdele van dit jagen naar steeds meer had doen inzien! Misschien had hij zich dan gematigd, en juist in die matiging het geheim van slagen gevonden! Inplaats hiervan zwiepte mevrouw, door de hooge eischen, die ze aan 't leven stelde, hem telkens op tot roekeloozer wagen, met enkel deze uitslag, dat beider wenschen steeds minder op vervulling vermochten te rekenen, wat bij beiden verbittering en verwijdering tengevolge had.

Iets hiervan doorzag Josephine in deze eerste oogenblikken, dat ze thuis was, en dus antwoordde ze tamelijk uitvoerig op de vragen, die haar vader stelde, al was het haar, bij het spreken over de menschen ginds, telkens, als raakte ze aan te teere dingen, wijl de werkelijke waardeering voor 't geen ze ondervonden had ontbrak.

Over zichzelf zei ze weinig; alleen, dat ze zich beter voelde, en 't werk wel weer aandurfde.

„Ik had je anders wel wat florisanter verwacht, na al die maanden," meende haar moeder.

Josephine vond: „Och, voor dik-worden heb ik geen aanleg," en negeerde verder de heenwijzing naar haar weinig voordeelig uiterlijk, die ze nu nog, even scherp als vroeger, in haar moeders woorden meende te hooren.

„Nou, dik juist," zei mevrouw schouderophalend. „Dat zou ik eigenlijk niet willen, als ik je was, nu ze 't in alle modebladen druk hebben over de slanke lijn. En natuurlijk, als jij je goed voelt, is 't voldoende. Ga je weer studeeren?"

Ook die vraag voelde Josephine als een ruw aanraken van een nog niet gesloten wond. Niet zoozeer, wijl ze meende: ze zou nooit weer voor de studie geschikt zijn. Doch omdat ze wist: ze zou er niet weer de vroegere bevrediging in vinden, noch ervan verwachten.

Ze bedwong zich echter opnieuw, en zei enkel: „ik zal eerst eens probeeren, hoe het eigenlijke werk op school me bevalt, vindt u ook niet? En dan kunnen we verder zien."

Hiertegen viel niets in te brengen; het klonk zelfs zeer verstandig; en mevrouw, al wilde ze niet meteen loslaten haar illussie: een dochter te bezitten, met wier geleerdheid ze pronken kon, nu het onmogelijk was dit te doen met haar uiterlijk, zweeg er wijzelijk op.

Een hevig gebel, dat Line deed opstaan met de aankondiging: „daar is zeker Tilly; 't is tenminste precies haar tijd en haar manier van schellen," deed trouwens 't gesprek vanzelf een oogenblik staken.

Josephine vond, toen haar jongste zusje binnenkwam: die was in deze maanden meer veranderd, dan zijzelve.

Ze liet zich dan ook ontvallen: „kind, wat ben jij groot geworden!"

„Kind," misprees Tilly, zich even bukkend om haar vluchtig te kussen. „En hoe gaat het jou? Uitgerust? Was 't leuk bij tante? Zou ik er ook een keer heen mogen? Ik heet toch naar haar en 't is zoo saai, als je met vacantie nooit kan zeggen: „ik ga uit de stad."

Josephine stelde het zich voor: dit lange kind, met haar ietwat brutale jongenskop, haar uitgesneden jurk en korte mouwen (veel te koud; 't lijkt wel niks meer dan een onderjurk, veroordeelde ze bij zichzelve) en haar lange vleeschkleurige kousebeenen bij tante Thilda op het stille dorp. Tante zou zich dood-ergeren, wanneer ze er althans niet te taai voor was; Tilly zich dood-vervelen, en, misschien, het dorp te hoop loopen. In ieder geval: er weken nadien nog over praten.

Ze glimlachte even bij 't idee, terwijl ze zei: „ik vrees, dat het je er niet erg bevallen zou, Tilletje."

„Wat doe je kinderachtig," pruilde de ander. „Net, of ik jaren en jaren jonger ben".....

„Ben je ook," constateerde Josephine.

„Nou ja, maar hoef je me niet zóó te laten voelen. Ik ben toch geen schoolmeisje meer...."

„Niet? En ik dacht....." begon Josephine verrast.

„O, schreef ik je dat niet?" vroeg haar moeder, lichtelijk verlegen. „Och ja, de laatste tijd was er zooveel nieuws hé, met die onverwachte vooruitzichten van Line, dat je aan de rest niet dacht. Ik ben trouwens niet zoo'n briefschrijfster, weet je ook wel. Ik houd meer van praten. En 't kwam nog onverwacht, met Tilly dan. We meenden eerst werkelijk, haar nog een jaar op school te laten. Maar ze wou toch naar een atelier, later, en nu kwam er zoo'n mooie plaats, waar ze een goeie kans had, omdat ze er alleen heel nette meisjes willen hebben, zoo'n beetje boven 't gros uit, begrijp je, en omdat ze er zelf ook zooveel zin in had, hebben we het toen maar gedaan....."

„En volgend jaar had je je M.U.L.O.-diploma kunnen halen," betreurde Josephine deze beslissing.

Tilly haalde lichtelijk de hoekige schouders op.

„Kunnen halen! Je kan net zoo goed zeggen: kunnen zakken! Wat weet je daarvan, met een examen. En dan nog weer een jaar naar school, zeker? Merci!

Dit werk is oneindig leuker. En zoo gezellig, onder al die meisjes. Je hoort er nog eens wat, als mevrouw met de klanten bezig is. Je zal er zelf gauw genoeg mee in je schik zijn, als ik een beetje meer handigheid nog gekregen heb. Mevrouw vindt: ik heb erg veel aanleg voor garneeren en voor borduren. Nou, en dan knap ik jou spulletjes eens netjes op. Je koopt dan een doodgewoon japonnetje, en ik maak er wat chique's van. Dat leer je bij ons. Je zal eens zien, wat een dame moeder wordt. Moeder ziet er toch nog zoo goed uit, vin-je niet? En dan met een apart toiletje. En als belooning neem je me dan mee uit, hè moeke, naar de bioscoop, of naar een dancing. Je zal ervan versteld staan, zoo'n eenige tijd we dan krijgen. Phinie mag ook mee, als ze er zin in heeft en ons vrij houdt. Want veel verdienen doe ik vooreerst nog niet, en mevrouw wil, dat we er netjes uitzien. Reclame voor de zaak, begrijp je, als we soms moeten helpen met passen, of met wat aanreiken."

Mevrouw Roselaer lachte gevleid.

„Hoe vin je haar? Zoo'n nest hè, om zich een oordeel aan te matigen over haar moeder! En te beschikken over onze beurzen, voor haar pleizier."

„Nee, louter als tegenprestatie," lachte Tilly. En dadelijk daarop: „gaan we haast eten? Ik heb reuzenhonger."

Terwijl ze bijschoven, dacht Phinie: dat was wel het allerlaatste, wat zij, als ze 't voor 't kiezen had gehad, voor Tilly zou hebben uitgezocht. En voor haar moeder deugde het ook niet. Maar wat hielp het, er iets van te zeggen?

Pas terwijl ze aten bedacht ze: „komen de jongens niet?"

„Ik had gemeend: ze zouden er wel zijn, nu jij thuis kwam. Maar och, van mannen moet je nooit teveel verwachten in dit opzicht, hè?"

(Josephine dacht: vader was anders de eenige geweest, die uit belangstelling naar tante vroeg.)

„Henk blijft vaak overwerken op kantoor," vervolgde haar moeder. „Hij heeft kans, procuratiehouder te worden. Natuurlijk zet hij nu zijn beste beentje voor. Meest eet hij even wat in de buurt van 't kantoor. En 's avonds gaat hij dan nog een poosje uit met Gie."

„Is dat dan nog aan?" vroeg Josephine verrast.

„O ja. Vaster dan ooit," lachte haar moeder. Meende je van niet? Als hij die betrekking krijgt, gaat het engagement er door. Och, eerder mag het niet van Gie d'r ouders. Die meenen toch al, dat ze eigenlijk beneden d'r stand trouwt. Alsof er niet veel geluk bij is, dat het haar vader altijd maar voor de wind ging, en ons tegenliep. En alsof zijzelf van zoo hooge kom-af zijn. Moet je hooren, wat Gie d'r grootvader er voor één was. Enfin, d'r vader ziet toch wel zooveel, dan Henk z'n toekomst wel maken zal. En dus laat hij het toe, dat ze samen gaan, al komt Henk er nog niet over huis. En Gie komt niet hier, of haast nooit tenminste. Voelt er zich te voornaam voor, weet je. Draagt crêpe-de-chine japonnetjes, als Linie het met een katoenen mouselientje moet doen. Prettig is 't niet, maar Henk wil haar nou eenmaal, en 't geluk van je kinderen sta je niet graag in den weg, wat jij?"

„Och moeder, wat geeft het. Als ze eenmaal publiek verloofd zijn, wordt het misschien van-

zelf wel anders. Nu is 't voor Gie ook een rare verhouding, hè, bij haar thuis niet samen, en hier wel," suste Line, die zat te bedenken, hoe haar ouders tegenover Theo niet anders hadden gedaan, dan nu Gie's ouders tegenover Henk.

„En ze heeft toch beloofd, met het trouwen te zullen komen," zei ze nog.

„Ja, dat wel," gaf haar moeder gestreeld toe. En tegen Josephine: „ja, zie je, we weten nog niet precies, wàt we doen zullen, dien dag. Maar 't zal wel op een dineetje uitloopen. Niet hier aan huis, natuurlijk. Je hebt er hier de gelegenheid niet voor, en de hulp, en — 't is zoo burgerlijk ook, hè. Maar ergens, waar 't netjes is en niet te duur. Wim zoekt al naar zooiets voor ons; hij heeft nogal veel kennissen....."

„Ja, 't wordt me mooi duur, dat zoeken," viel opeens mijnheer uit. „'t Was beter, dat hij z'n avonden besteedde met studeeren. Zonder diploma's schop je 't niet ver, tegenwoordig. En wat verdient hij nou nog, op dat armzalig kantoortje, waar hij is?"

„Och," vergoelijkte mevrouw, „hij is nog zoo jong, hè? Pas twintig. „En 't zijn allemaal nette kennissen, die hij heeft. Je hoeft van Wim niet te denken, dat hij zich met lui van minder komaf zal inlaten. En relaties in de goeie kringen te hebben, dat beteekent toch ook altijd wat. Als hij wat ouder is, en misschien ook over een meisje gaat denken, zal hij zich vanzelf wel wat aanpakken, wat de studie betreft."

„Een meisje? Moest er nog bijkomen. Die mocht ik dan zeker ook nog onderhouden," schamperde mijnheer.

Line, als altijd bang voor herrie, vroeg: „zal ik maar afnemen. De krant zal er ook wel zijn."

„Hé, is 't al zoo laat? Tilly, haal jij 't blad eens gauw voor me, als een best kind."

Tilly trok een gezicht, maar ging toch.

Een oogenblik later was mijnheer Roselaar weg uit z'n omgeving. Z'n vingers gleden langs de koersen-lijsten; grepen naar het stompje potlood in z'n vestjeszak, noteerden snel en nerveus cijfers in een versleten zakboekje, en dan zat hij minuten-lang stil voor zich te turen, om even later opnieuw koortsachtig-haastig aan 't cijferen en berekenen te gaan.

Tilly gooide zichzelf met een boek uit een leesbibliotheek op de divan, waar ze in nonchalante en niet zeer welvoegelijke houding bleef liggen.

Mevrouw probeerde een gesprek gaande te houden met Josephine over tante Roselaer en haar verblijf daarginds, maar omdat ze nooit over haar bloedverwante kon praten, zonder stekelige opmerkingen te maken, en ze, benevens een vage notie, dat dit op 't oogenblik niet in Josephine's smaak viel, haar eigen redenen had, om dat nu niet te doen, lukte het onderhoud niet erg. Dus vroeg ze al gauw: „wil je de stalen eens zien, en de modellen, die we nog in huis hebben voor Lines uitzet? Natuurlijk is 't niet alles. Met een groot deel zijn we al klaar, gelukkig. 't Komt zoo ineens, hè?"

„Zou Line niet liever zelf.....?" vroeg Josephine. „Ze is toch zoo klaar met omwasschen."

Mevrouw lachte.

„Wil je wel gelooven: voor al dit practische interesseer ik me eigenlijk meer dan zij. 't Is haar zoo gauw goed. Als ze maar getrouwd raakt, dat is haar de hoofdzaak."

„Is het ook," vond Josephine, wel begrijpend, dat Lines oogenschijnlijke onverschilligheid niet voortkwam uit gebrek aan belangstelling in huiselijke besognes, maar uit het weten: moeder wil toch graag haar eigen zin doen. Als ik haar nu de vrije hand laat, waar 't niet teveel hindert, kan ik te beter mijn eigen zin doordrijven, als ik dat noodig vind. Line was nu eenmaal bang voor moeite en oneenigheid.

Toch kwam ze er later wel bij zitten en overwoog mee, al behield mevrouw het grootste aandeel in 't gesprek.

Om tien uur gaf ze echter al duidelijk blijken van verveling, een kwartier later geeuwde ze onverholen.

„Ik ben ook moe. We moesten maar naar bed gaan," vond Josephine, sterk voelend het onvoldane van dezen avond. Nu hadden ze bij elkaar gezeten, maar innerlijk waren ze als vreemden.

„Of moeten we wachten, tot de jongens komen?" vroeg ze.

„O nee, die hebben een sleutel. Allebei."

Mijnheer Roselaer, die 't laatste uur had zitten schrijven, stond ineens op.

„Ga jullie naar bed?" vroeg hij, als werd hij nu ineens weer hun aanwezigheid gewaar. „Ik moet nog even naar de bus. Misschien loop ik ook nog een eindje om, daar slaapt het beter op. Wacht maar niet op me."

Josephine, in een plotse behoefte hem goed te doen, hielp hem in z'n jas. Terwijl ze hem de trap zag afgaan, kreeg ze een gevoel, als zou dit alles moeten leiden tot een catastrophe. Vaders speculeeren (want daarom zat hij zoolang en zoo intens verdiept in de krant) moeders zin voor de geneuchten van 't ijdele leven, nu ook Tilly's hang daarnaar. En Wims uitgaan met nette vrienden! Misschien was Henk de eenige, aan wien ze iets van steun kon hebben. Want Line, hoe goed ze was, kon niet een ander schragen. En bovendien: ze ging weg, eigenlijk voor een groot deel weg uit hun leven. Henk wellicht ook.....

(Wordt vervolgd).

Het Prinsesje. *Paulus Moreelse.*

HET PRINSESJE.

ZE is keurig aangedaan, het prinsesje. De schilder deed ook al zijn best om haar keurig kleedje goed uit te laten komen. Geen detail werd verwaarloosd; alles is beslist af. Hij moet uren en dagen gewerkt hebben, om zóó'n resultaat te krijgen.

Maar nu kunnen we dan ook zeggen, dat het in *orde* is. Er mankeert letterlijk niets aan. De mooie kleeding is zéér mooi geschilderd. Het prinsesje kan tevreden zijn.

't Prinsesje *is* ook tevreden. Ze weet, gelooven we, al heel goed, wat ze wil. Dat mondje is beslist genoeg.

Zóó moest het en niet anders. Vóór de schilder aan 't werk ging, heeft het prinsesje gewerkt. Er moest immers heel wat gebeuren, vóór ze zoo opgetakeld voor den schilder kon zitten. Er moesten heel wat menschen aan te pas komen, vóór alles in gereedheid was.

Nu is dat de schuld van 't prinsesje niet in de eerste plaats. Er zijn *anderen, grooteren,* die het zóó gewild hebben, die zeiden, dat het niet anders kon en mocht.

Een prinsesje is maar geen *gewoon* mensch en kan dus ook niet afgeschilderd worden in een kleedij, die ieder en een draagt. Je moet toch aan de kleeren kunnen zien, dat je met een prinsesje te doen hebt; waar zou je het anders aan moeten zien?

En dan..... de tijd! Die heeft óók wat te zeggen. Die eischte de statige pronk, de stijve kleeding, de overlading.

Maar.... 't prinsesje vindt het zelf toch ook wel goed zoo. Ze weet, dat ze zich zóó kan laten zien.

Zóó houdt ze de handen en niet anders..... en je kunt heel best zien, dat ze paarlen draagt. En zóó moet het haar naar achteren gestreken worden. Stel je voor, dat die weerbarstige krullen zoo maar, los en vrij, dit doorluchtig hoofdje omwolkten.

't Prinsesje is werkelijk niet te beklagen; ze staat daar zoo voornaam en zoo rijk op het schilderij.

En toch..... wie heeft geen medelijden met dit rijke kind? *Is* het nog wel een kind? Is 't niet veel meer een mensch, een klein menschje dan, maar toch een mensch met alle mogelijke menschelijke ijdelheid reeds? Wat gaat er al om in dit kleine hoofdje? Ze is een en al pose: het is al onnatuur.

O, wat zou je graag dat kleine ding die stijve ellendige kleeding eens doen verwisselen met luchtiger kleedij. Wat zou je graag dat haar de vrijheid eens willen hergeven. Wat zou je armen en hals graag willen ontlasten van die nuttelooze pronk. En wat zou je 't prinsesje graag door den tuin zien hollen met de hond wild achter haar aan.

Maar dat mag niet. Ze moet zitten in haar statigheid en zelfs haar ooren krijgen een deel van den rijkdom te dragen.

Waarom moet nu een kind zóó aangedaan zijn?

* * *

De menschen zijn wijzer geworden. Wij kleeden in onzen tijd de kinderen luchtiger en vrijer. Wij willen ze *natuurlijker* zien.

Ja, maar wij kennen ook meisjes, die als prinsesjes al heel goed weten, wat ze willen en dol zijn op mooie kleeding en pronk en opschik.

Let er maar eens op, als de kleintjes op school gaan. Ze zitten nauwelijks in de vierde of vijfde klas of 't begint al. Ze zien het van elkaar af, ze warmen elkaar op en 't wordt thuis een gebedel en gedwing om nóg een jurk en om een groote verscheidenheid van haarstrikken en om een ringetje.

Ach, er is tóch nog niet zooveel veranderd.

Er zijn ook nu prinsesjes, die weten wat ze willen op het stuk van kleeding en die hun willetje ook heel goed kunnen doorzetten.

Natuurlijk hebben de ouderen de *grootste* schuld. „Wat ben jij mooi," zeggen ze en ze halen 't kleine prinsesje voor den spiegel en probeeren een nieuw haarlint en laten 't kleintje een poosje mooi zijn met hun eigen collier.

En de kleine prinsesjes leeren snel en goed. Ze weten zich al te houden. Ze laten zich bekijken, nemen al een pose aan. 't Blije, 't frissche, 't natuurlijke is er zoo gauw af.

Laten we waken over onze kleine prinsesjes. Er is hier zooveel te bederven. En als 't met onze *kleintjes* al zoo is, hoe moet het dan met de grooteren? 't Is te vreezen, dat die heelemaal geen halt meer zullen kennen.

Ach, we blijven maar zoo kort kind. Laten we onze kinderen het kind-zijn laten, zoo lang mogelijk. Ze kunnen nog lang genoeg van de mode profiteeren. Ze kunnen nog vaak genoeg den spiegel raadplegen. Ze kunnen nog jaren lang zichzelf plagen met al de zorg voor sieraad en opschik.

We hebben medelijden met de kleine prinsesjes, al vinden ze zichzelf al heele dametjes.

K.

DIENEN BIJ EEN DINER.

DE regelen, die voor gewoon dienen gelden, zijn ook van kracht bij een diner.

De spijzen moeten steeds gediend worden links van dengene, die nemen moet.

Wie dient heeft er voor te zorgen, dat laag gepresenteerd wordt.

Groote en zware schalen worden met de punt op tafel gezet; dit geeft den dienenden persoon en den nemenden gast veel gemak.

Het afnemen geschiedt rechts van den aanzittende. Hoofdregel is voorts, dat weinig bewegingen gemaakt worden.

Wie afneemt, heeft in de linkerhand het dienmandje, vat in de rechterhand het bord met alles, wat zich hierop bevindt, laat dit even rusten op de heup, steunt het voorts met den linkerhand, legt zilver en messen gescheiden van elkander in het dienmandje.

Messenleggers, zoo ze van zilver zijn, worden afzonderlijk opgehaald; anders bestaat er gevaar, dat ze bekrast worden, wat zeer leelijk staat.

Zóó gaat het door: bord op bord en tafelgerei van dezelfde soort steeds afzonderlijk in het dienmandje.

't Schoone zilver en de zoutvaatjes worden op een bord of in een zilvermandje opgehaald.

Wie handig is, krijgt bij eenige oefening al spoedig in het gewoon dienen voldoende vaardigheid, al vergeten we niet, dat aangeboren gemakkelijkheid van beweging ook hierbij van veel meer belang is, dan aangeleerde routine. Ten slotte maken we hierbij nog de opmerking, dat alle gemaaktheid onaangenaam aandoet, en alle overdrijving schaadt.

Bij een diner wordt de tafel met bloemen, groen, vruchten smaakvol versierd.

Bonbons en gewone wijn wordt op tafel geplaatst. De bonbons kunnen in aardige gevlochten mandjes van crêpe papier, in onderscheiden kleuren veel tot de decoratie bijdragen.

Andere gerechten en fijne wijnen moeten gediend worden.

Voor zes gasten is één bediende noodig. De gastvrouw heeft er wel voor te zorgen, dat de dienende keurig gekleed is; deze moet een paar witte garen handschoenen dragen. Verder heeft ze een servet noodig om dit onder de warme schotels te houden.

Het is noodig, dat de gastvrouw vóór het diner aan het personeel voldoende instructie's geeft: tijdens den maaltijd behoort ze zich er niet mee te bemoeien.

Het personeel ontvangt naast alle inlichtingen de menu-kaart, waarop ook alle wijnen staan aangegeven, die bij de verschillende gerechten gedronken zullen worden.

Het dienen behoort steeds bij den hoofdpersoon te beginnen, tijdens een bruiloft dus bij de Bruid.

Als twee personen dienen, laat dan, als voor één gang slechts één schotel met één gerecht gepresenteerd wordt, ieder van een kant beginnen, maar zoo, dat een botsing uitgesloten is.

Indien bij één gang de gerechten b.v. vleesch, groenten, aardappelen, compôt, saus over meerdere schotels verdeeld zijn, dan volgen de dienende personen elkander; de eerste presenteert den hoofdschotel, de tweede den bijschotel.

Bij elk gerecht behoort een schoon bord opgezet te worden.

Het is ons niet mogelijk van velerlei gerechten het dienen te beschrijven. Toch willen we iets mededeelen over *het dienen van soep.*

De bediende plaatst het soepbord in een plat bord. Het soepbord wordt half vol geschept, en den gast in het platte bord gepresenteerd. Dit om te voorkomen, dat de duim van den dienenden persoon met de soep in aanraking zou komen.

De bediende draagt twee portie's soep tegelijk; eerst presenteert hij 't bord uit de linkerhand.

Dan plaatst hij de twee borden, die hij in zijn rechterhand heeft, op 't leege platte bord, dat hij in zijn linkerhand heeft.

Nu wordt den volgenden gast weer met de linkerhand gepresenteerd.

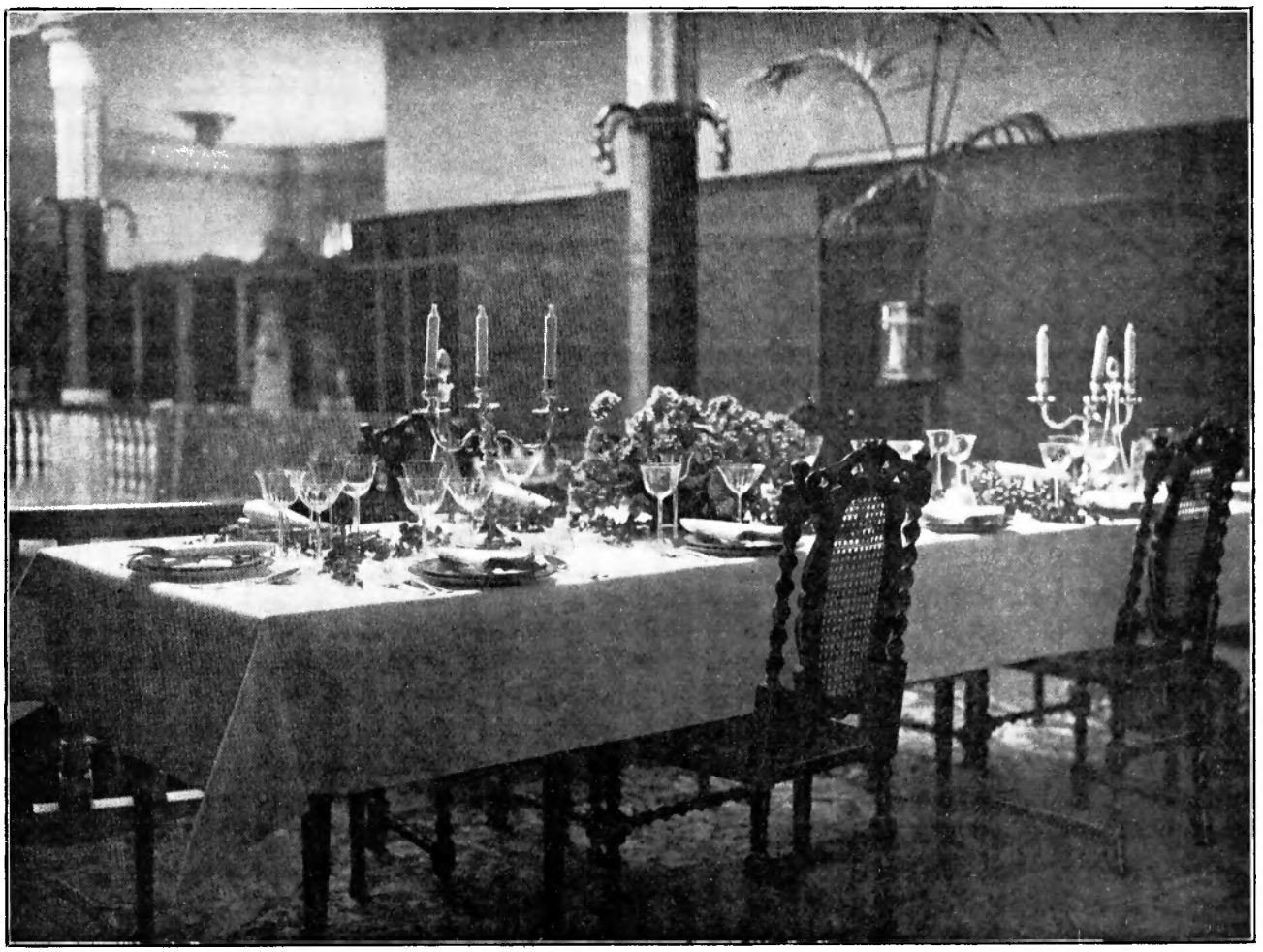

Soepbord en lepel worden tegelijk van tafel genomen; de lepel wordt in het dienmandje gelegd.

Nu iets over *het dienen van pasteitjes.*

Om te voorkomen, dat ze wegglijden legt de bediende ze op een geplooid vingerdoekje of een bewerkt papiertje op een schotel. Hij legt er een lepel bij.

Bij 't presenteeren van *warme visch* worden de gasten van warme borden voorzien. Hierbij behooren aardappelen en saus. Elke schaal of schotel heeft een lepel.

Steeds wordt het vischzilver mede, na 't gebruik afgenomen.

Vleesch of wild wordt voorgesneden. In de schaal ligt een vork.

Hierbij behooren evenzeer als bij de visch groenten en aardappelen.

Heeft de eerste bediende het vleesch gepresenteerd, dan volgt de tweede met de twee soorten groenten.

De eene schaal houdt hij in de lengte vast in de linkerhand, de andere in de rechterhand en laat hierbij de punt van de schaal rusten op den linkerarm.

Voor *het dessert* wordt opgedragen wordt de tafel afgeschuierd; of de kruimels worden met kruimelschepper en bord verwijderd.

IJs wordt gepresenteerd op een klein bordje, waarop een ijslepeltje ligt. Deze bordjes worden geplaatst op een blad, waarin vooraf een servetje is gelegd. Ook kan men de nog ledige ijsbordjes op het dessertbord plaatsen. Het ijs wordt dan gepresenteerd in een blad, waarin een vingerdoekje of papiertje ligt. Dit laatste weer, om het glijden te beletten.

Appels en peren, die eerst ter tafelversiering gediend hebben, worden afgenomen en doorgesneden; druiven worden in kleine trosjes geknipt, mandarijnen en pisangs in hun geheel opgediend.

Bij 't presenteeren van aardbeien en frambozen wordt ook fijne suiker aangeboden.

Nu nog iets over *de wijnen.*

Behalve de wijn, die op tafel stond, kunnen nog andere wijnen gepresenteerd worden.

De flesch is eerst, aan den hals inzonderheid, goed gereinigd. Zij wordt in de rechterhand vastgehouden; vooraf is een vingerdoekje om de flesch gevouwen.

Als de glazen niet gedekt zijn, houdt de bediende in de linkerhand 't blad met glazen. Telkens wordt er een ingeschonken en dan gepresenteerd.

Roode wijn behoort kamertemperatuur te hebben. Rijnwijn moet koel gehouden worden, champagne dient in ijs geplaatst te worden.

Gezorgd wordt dat steeds voldoende niet-alcoholische dranken in voorraad zijn voor hen, die geen wijn of alcohol wenschen te gebruiken.

Bij gekookte visch voegt zoete wijn of witte Bordeaux, bij wild Bourgogne, bij vleesch roode Bordeaux zeer wel.

Niet gaarne zouden wij zeggen, dat wie anders „dient" dan wij aangaven 't misschien niet goed of 't zelfs niet beter dan wij zou doen, wij gaven alleen enkele lijnen, waarlangs de dienenden zich zouden kunnen bewegen... Ook in 't dienen is er verscheidenheid van opvatting.

Na het diner wordt ook de koffie gepresenteerd. Elk kopje is voor ongeveer een derde gevuld. Bij de koffie worden suikerklontjes aangeboden, die met een tangetje in de koffie worden gebracht.

De koffie en de melk moeten flink warm zijn. Room wordt altijd koud gepresenteerd.

Eene afzonderlijke beschrijving van een souper, waarvan hierbij ook een foto is, geven wij niet. Bij een uitgebreid souper volgen we de wijze van dienen voor een diner.

Wij willen hier nog 't menu laten volgen van een diner, onlangs gegeven:

Minto à la Russe.
Crême „agnes sorel" en tasse.
Filets de turbot Beau Rivage.
Agneau du lait haricots verts frais.
Poussin rôti, compôte fine.
Timbale Brésilienne.
Fruits.

Zouden al de gasten wel geweten hebben, wat ze straks zouden eten, toen ze de menukaart voor zich zagen?

Ik durf hierover alleen te zwijgen.

Bij het tarbotgerecht werd witte wijn, bij lamsvleesch met snijboonen rooden wijn gepresenteerd; terwijl Bourgogne werd aangeboden bij gebraden kuiken en gestoofde vruchten.

Of 't zoo goed was? Ik denk het wel, al zou ik het anders doen.

We vergeten niet: Smaak, fortuin en levensopvatting hebben in deze zaken heel veel te zeggen.

En eindelijk, bescheidenheid, die alle bedilzucht op verren afstand houdt is 't beste bewijs van goede éducatie en innerlijke voornaamheid.

Rangschikking der gasten, dekken en tafelversiering bij een huwelijksdiner.

De foto's, die we hierbij geven, laten ons, zooveel doenlijk, iets zien van een tafelversiering bij een diner ter gelegenheid van een huwelijk.

De eerste vraag, die een antwoord eischt, is: Hoe bergen we al de genoodigden? Ze dienen toch zóó geplaatst te worden, dat de partij een intiem, gezellig karakter kan dragen; rangschik-

king der gasten mag hiervoor geen beletsel zijn.

Vaak wordt het diner gebruikt in een gehuurde zaal van een of ander hotel; dit moge in veel opzichten gemakkelijk zijn, het heeft tegen, dat het huiselijke teloor gaat.

De klacht, dat er in huis niet voldoende ruimte is, is vaak niet voldoende gegrond: als we maar doelmatig handelen, kunnen we in een beperkte ruimte heel wat gasten plaatsen.

De gasten dienen zóó te zitten, dat het gezelschap één geheel vormt.

Als één tafel te klein is, brengen we een tweeden tafel in het vertrek, en zetten ze in den T-vorm. De gasten behoeven dan niet met de ruggen naar elkander toe te zitten. Dit is storend.

In het midden van de dwars geplaatste tafel behooren bruid en bruidegom een plaats te hebben: ze kunnen dan het gansche gezelschap overzien, en gemakkelijk in contact blijven met alle aanzittenden.

Naast de bruid zit de vader van den bruidegom; naast den bruidegom de moeder van de bruid.

Tegenover dezen zitten de vader van de bruid en de moeder van den bruidegom. Hierop volgen dan de getuigen met de oudste vrouwelijke gasten enz.

Zijn er drie tafels noodig, dan verdient het aanbeveling deze, zoo mogelijk, te plaatsen in den hoefijzervorm. Bij een kamer, waarvan de lengte en breedte vrijwel gelijk zijn, is deze manier te prefereeren.

Bij een rechthoekige kamer of een suite daarentegen is evenwel de I-vorm het meest gewenscht.

Bij de tafels in hoefijzervorm is de hoofdplaats aan het midden van den verbindingstafel; bij laatstgenoemden vorm nemen bruid en bruidegom plaats aan 't midden van de in de lengte staande tafel.

We zorgen, dat geen der gasten last heeft van een tafelpoot.

Er wordt op de gewone wijze gedekt.

Rechts van het bord ligt de messenlegger. Hierop rust de punt van het mes; dit moet met de scherpe zijde naar den kant van het bord gekeerd zijn.

Naast het mes ligt, naar rechts, de lepel. Sommigen dekken vork en lepel met den „open" kant naar boven, anderen met den „dichten" kant.

Links van het bord ligt eerst de vork, dan het vischzilver. Het dessertzilver kan neergelegd worden, wanneer het dessert wordt opgediend; doch 't kan ook reeds bij het dekken van de tafel geplaatst worden: het komt dan boven het bord te liggen; de stelen naar rechts.

Eenigszins rechts, boven het bord, is de plaats der wijnglazen en van het waterglas.

Wil men liever, dan zet men de waterglazen, in groepjes, om de met water gevulde karaffen.

Op ieder bord komt bij het servet ook het menu te liggen. Op elke plaats ligt een kaartje, waarop de naam van den gast, die haar in mag nemen. De kaartjes voor de menu's en de plaatsen worden vaak met toepasselijke teekeningen versierd; of er worden aardige rijmpjes op geschreven.

De tafelversiering is van hoog belang voor het effect.

De vruchten, die na het dessert opgediend worden, kunnen voor decoratie uitnemend dienen.

Ze worden op schalen aardig gerangschikt. Bladeren en bloemen worden er tusschen gewerkt.

Uitnemend geschikt zijn sinaasappelen in afwisseling met klimopbladeren en omslingerd met klimopranken.

Peren en druiven met groene en roode wingerdbladeren of meloenen met grijsblauwe distelbladeren doen het ook heel goed. — We kiezen natuurlijk altijd bladeren, die niet te spoedig verwelken. Ook nemen we er wel nota van, dat vruchten, die niet geschild worden gemakkelijk geur overnemen. Bij aardbeien en kersen passen dus geen sterk riekende bladeren; het liefst nemen we maar bladeren van dezelfde plantensoort als we vruchten hebben.

De vruchtenschalen worden regelmatig over de tafel verdeeld.

Hier en daar zetten we kleine vaasjes met bloemen; fijne takjes groen leggen we tusschen de bonbonschaaltjes.

Een bijzonder aardige versiering is een bonbonmandje, gevlochten van rood en wit crepe papier; als bodem kan het deksel van een spanedoosje dienen. Eenvoudig en lief!

Groote middenstukken en bloemenmanden storen het geheel; ze maken de versiering te massaal. Tegenover elkander zittende personen kunnen elkander daardoor ook niet zien. Bovendien luxueus en rijk is nog niet fijn! Integendeel, het eenvoudige is veelal het mooiste.

Drijfschalen met groen en bloemen, op de einden en in 't midden van de tafel geplaatst, zijn steeds een zeer welkome tafeldecoratie. —

Nu zouden wij niet gaarne beweren, dat onze wijze van rangschikking der gasten, dekken en versieren eener tafel bij een huwelijksdiner alléén goed is; met schuchterheid gaven we over een en ander onze meening. We willen er mee zeggen: „Zóó kan het; we gelooven dat het zóó velen voldoen zal." B.

De kerk van Vahrn.

BRIXEN.

BRIXEN in Zuid-Tirol is al oud. Reeds ten tijde der Romeinen was er op de plaats, waar nu de stad staat, een nederzetting.

Brixen heeft moeilijke tijden gekend en in de straten heeft de strijd gewoed.

Wie nu naar deze stad gaat, kan er volop genieten van de daar verzamelde kunstschatten en van de eigenaardige, ouderwetsche huizen. Men bezie maar eens op de foto de huizen met de aardige erkers, de nauwe, kromme straat, met het uitzicht op den toren der Michaëlskirche. Wie houdt van een *rustige* omgeving, kan opperbest eenige dagen in Brixen doorbrengen. Dan kan hij meteen genieten van de verschillende uitstapjes in den omtrek.

Zoo kan men b.v. gaan naar Vahrn, het groene Vahrn, waar de rijke Platterhof ligt tusschen de kastanjes. Langs de schuimende Schalderer Back staan mooie groepen beuken en dennen.

Ter weerszijden van de beek liggen de huizen van Varhn in het groen verscholen. 't Kerkje ligt vrij hoog en schilderachtig, omringd door het bloemrijke kerkhof. Men ziet over den dalkom van Brixen den top van de Plose in 't Oosten oprijzen.

'Wie van reizen houdt, kan in Tirol heel veel genieten en men heeft daar voor, dat de wegen daar nog niet zóó door vreemdelingen zijn platgetreden als elders wel.

Beklimt men de Plose, dan kan men op den top, desgewenscht, in de Hütte overnachten. Het is daar goed, al heeft men er ook niet de comfort van een goed hotel. Maar men heeft er de *natuur*. Een bezoek aan Brixen en omgeving is zeker niet te versmaden.

En wie niet zulk een verre reis *kan* doen, moet zich tevreden stellen met enkele foto's en illustraties.

Ook dáárvan is te genieten.

Het is voor ons allen goed, eens uit het enge kringetje uit te komen en te genieten van wat de kunst ons van andere landen te aanschouwen geeft. Dat verruimt onze blik en behoedt ons er voor, onszelf en onze omgeving te zien als het middelpunt van alles.

Tenslotte: God maakte de wereld schoon, opdat wij er van genieten zouden. Misschien vergeten we dat wel eens te veel. En het is toch goed, dat we er aan denken.

Zullen we dat doen?

Oude straat in Brixen.

DE OUD-HOLLANDSCHE BRUID.

EEN Oud-Hollandsch spreekwoord zegt: „Trouwen is houwen."
En Vader Cats dichtte:

„Wanneer men compt te trouwen,
„Wat iemand daar beprouft,
„Dat moet hij eeuwigh houwen,
„Want houwen is de naam."

Een huwelijk heette oudtijds een „houwelijck." — Nog vroeger „hijlick," dat beteekent: „echtverbond." Een woord, dat wijst op *een verbond, van bijzonder* bindende kracht.....

.....Voor de attentie's die hij haar bewees, bleek zij niet onaandoenlijk. Meerdere malen wandelde hij langs haar deur; hij versierde laat in den avond deurknop of klopper van haar huis met een tuiltje bloemen; hij bracht haar met enkele van de voortreffelijkste speellieden der stad op zekeren avond een serenade.

't Waren aanvallen op haar hart!

En — zij overwoog capitulatie: zij tooide zich den volgenden dag met zijn bouquetje; zij schoof het luik open en streek de ondergordijntjes wat op zij, om hem, trots de duisternis, toch te kunnen zien.

Gedachtig aan het rijmpje:

„Waar jonckheijdt lieft met ouders raet,
Daer blijft de liefde in goeden staet,"

verbergt hij zijn plannen voor hen niet.

Nu krijgt hij helpers.

Een goed vriend treedt als bemiddelaar op; of een arme, welbekende oude vrouw zal een onderzoek instellen naar de genegenheden van de uitverkorene, en, schort er soms eens wat, dan zal ze de vele voortreffelijke eigenschappen van den minnaar opsommen. Al de bezwaren zal zij wegredeneeren.

't Komt klaar; hij mag den eersten stap doen; hij weet, dat hij niet „met een blauwen scheen" zal worden heengezonden.

Al spoedig heeft nu de verloving plaats. Met inspanning van alle krachten legt hij zich op zijn affaire toe: 't is toch niet onwaarschijnlijk, dat de ouders zijner toekomstige vrouw, vóór zij toestemming geven tot het huwelijk, door predikant of pastoor of zaakgelastigde zullen laten onderzoeken, of zijn zaak wel zóó rendabel is, dat hij een huwelijk kan sluiten. Ja, onze Vaderen waren secuur!

Ten overstaan van de notaris worden de huwelijksvoorwaarden vastgesteld; de dag des huwelijks kan nu worden bepaald, en de verloofden wisselen reeds nu van ring.

Deze ringen worden steeds aan den vierden vinger gedragen; hierin is toch, meent men, een adertje, dat direct met het hart in verbinding staat.

Het meisje krijgt van haar aanstaande schoonvader een passend cadeau. Zij ontvangt een „bras." Dit is een met zilver- en gouddraad bewerkte ceintuur. Verschillende kettinkjes hangen er aan, waaraan sleutels, een schaar, een speldenkussen in zilveren etui, een reukballetje en — spiegeltje.

Dit laatste voorwerp heeft een zinrijke beteekenis: in het huwelijk moet de spiegel meerdere malen aangeven, „hoe het gezicht staat." En 't gelaat is de spiegel der ziel.

Nu zit het meisje „op het houwelijck."

Ongehuwde verwanten en vrienden en vriendinnen van de aanstaande Bruid en Bruidegom hebben allerlei voorbereidende maatregelen voor de bruiloft te nemen.

Gelukkig, het uitzet is klaar; het spinnewiel heeft al maanden dag aan dag gesnord; de wever heeft met zijn handspoel de gesponnen draden tot duurzame wollen en degelijke linnen stoffen verwerkt. Nu zijn kabinet en linnenkast van onder tot boven gevuld met lijf- en bedden- en tafelgoed voor de straks huwende dochter des huizes.

Immers de ouders van het meisje stellen er prijs op, dat het uitzet, waarmede zij „uit het huis wordt gezet" volkomen in orde is.

Bij elk uitzet behoorde, en hier zien we den ernst onzer Vaderen, een lijkwade met zwarte bandjes.

Nu begrijpen we ook den zwaren inzet van ons klassieke huwelijksformulier: „Overmits den gehuwden gewoonlijk allerhande kruis en tegenspoed vanwege de zonde toekomt....."

De toekomstige Bruid kiest de kleur van de bruiloft. Zóó zal haar huwelijksjapon en de rok van den Bruidegom zijn; de gasten zullen hiernaar hunne versieringen hebben in te richten.

De reeds zooeven genoemde jonge familieleden en vrienden hebben druk werk: zij moeten het huis der Bruid versieren; spiegels, tafels, stoelen, voorzoover ze niet kunnen worden gemist als straks „de Bruidt in staetsie te prijck" zit, worden met groen en bloemen versierd.

Ook moeten ze de gasten noodigen. In Drente gaat „de broedneuger" rond; hij heeft zijn stok en hoed met bloemen en linten omkranst en

zegt: „Heb ik min boodschop niet wal of kwoalijk gedoan, Doarom moet men broedegom en broed niet versmoan."

Voor de Commissaris tot de zaken des huwelijks moet „de aanteekening" plaats hebben.

Dan staat het Bruidspaar „onder de gheboden."

Eigenaardige uitdrukking. Ontleend is ze aan den gerechtelijken verkoop. Wanneer bij rechterlijk vonnis iets werd verkocht, deed de gemeentebode hiervan 's Zondags bij het uitgaan der kerk, aan de voorbijgangers kond. Dit geschiedde drie achtereenvolgende Zondagen. Al dien tijd kon men op het te koop gepresenteerde een bod doen; het stond „onder de gheboden."

Op gelijke wijze, of van af het voorlezersbordje had de huwelijksafkondiging plaats. De analoge bekendmaking was oorzaak, dat het jonge paar ook „onder de gheboden" werd gesteld.

Als ze van „de aanteekening" in huis terug komen, heerscht hier groote bedrijvigheid. Familieleden en vrienden verdringen zich om Bruid en Bruidegom geluk te wenschen.

De deur der huiskamer wordt ontsloten; op de tafel prijkt de bruidegomspijp met bloemen en linten versierd; roode en witte hypocras, door den apotheker bereid uit wijn en kaneel, wordt druk gepresenteerd en zakjes van zilver- en goudpapier netjes dichtgebonden met kleurige linten en geheel gevuld met bruidssuikers, worden gul rondgedeeld.

Daar komt een slede voor: baliemanden vol fleschjes hypocras en zakjes bruidssuikers, versuikerde erwten en amandelen worden er ingeladen. Een gansche lijst wordt den voerman ter hand gesteld: nu weet hij bij wie, en in welke hoeveelheid hij zijn zoete lading afgeven moet. En door het gansche land werden de welkome geschenken aan familie en kennissen toegezonden.

Vandaag zit de Bruid „in staetsie."

Het bekende gedicht van Vader Cats „het Houwelijck" laat ons haar zien. Het treft ons, dat in den tijd van Cats aan den Bruidegom al weinig aandacht wordt geschonken. Op een plaat van Picard, enkele tientallen jaren later, treffen we hem echter naast zijn Bruid aan.

Wat een weelde!

Wij kennen die zoo niet!

En 't doet ons daarom ook wel goed, dat Cats dicht:

„Geen rinc, geen feest, geen kroon of kruyt
„Maar reine liefde maekt de Bruidt."

Langs de wanden hangen sierlijke tapijten, langs de zoldering slingeringen van groen maagdenpalm; de vloer is bedekt met groen en bloemen. Het bruidsbed, op het eikenhouten ledikant, waarboven een versierden hemel op vier massiefkoperen stijlen, is bestrooid met welriekende kruiden en geurende bloemen.

Aan den zolder hangt „een kroon" van groen gevlochten. In 't midden van deze kroon hangt een fraai attribuut van zilver: twee doorschoten harten en hieronder een huwelijkspenning, waarop een paar duifjes, zinnebeelden van den vrede.

Het uitzet, netjes gestapeld in „corbeilles," de „broedgeschenken" van familie en vrienden, de cadeaux, die de Bruidegom aan zijn Bruid gaf, worden bezichtigd.

En deze laatsten zijn, als 't paar van eersten stand is, nog al van beteekenis. De Bruidegoms offreerden blijkbaar wel eens te veel aan hun Bruids.

Het Stadsbestuur van Amsterdam toch maakte in 1655 een verordening, dat „van nu voortaen gheen Bruydegom meerder, maar wel minder, aan juweelen sal moghen geven in waerde als den twintigsten penningh van de goederen door hem ten huwelijck gebracht."

Niet meer aldus dan vijf procent!

Wat waren er toen ook al een paaltjes, waarbuiten men zich niet begeven mocht!

De trouwdag is aangebroken.

De bruid is gekleed, het bruidskroontje siert haar hoofd. In de zeventiende eeuw droeg ze 't haar los, in de achttiende eeuw had ze het gekapt.

De bruidegom haalt haar af. De slede staat voor 't huis; niet te dicht bij de deur: allen moeten het paar goed kunnen zien. Wat een pracht!

Ze stappen in; nu gaat de familie in gereedstaande karossen. Kwistig wordt de slede met bloemen bestrooid.

Daar gaat de stoet! Naar de kerk; want onze Vaderen beseften meer dan velen in onzen tijd hun afhankelijkheid van den Heere.

Nu meer dan ooit, waar gesloten zal worden het heiligst verbond op aarde; een verbond van trouw en gemeenschap, van rechten en plichten.

En zouden ze dan op zoo'n gewichtigen dag Gods zegen niet afbidden?

Na afloop der godsdienstoefening ging het huiswaarts. Maar nu moest de Bruid „geschut" d.w.z. gekeerd worden. Versierde lijnen werden voor de deur gespannen; voor een door den pasgehuwden man beloofd feestmaal, op het einde der wittebroodsweken, worden de touwtjes weggenomen.

Zij was de zijne! —
Hij was de hare! —
Zij hadden elkaar! En hielden elkaar!
Slechts de dood kon hen scheiden!

A. B.

BOEKENSCHOUW.

EERST een paar boeken voor de kleintjes. Men zou ze aan een broertje of zusje cadeau kunnen geven, men zou er uit kunnen voorlezen, als....

G. B. van Goor Zonen te Gouda zond ons toe: *De Canneheuveltjes in Indië* en *Hoe Puck 'n Canneheuveltje werd,* door Marie Ovinck—Soer.

We zijn met deze boeken op „neutraal" terrein. Ach, er staan aardige dingen in, maar het is alles zoo hopeloos vlak. En.... sommige dingen kunnen ook niet door den beugel. Als we lezen: „Al was je nog wel eens aan struikelen toe, en al had je dan moeite om staande te blijven, eigen kracht hield je toch overeind," dan zeggen we: Neen, zoo is het niet. Zoo is er veel meer in deze boeken, wat we niet goed kunnen keuren. Vooral het eerste boek is in dit opzicht lang niet *zuiver.* Maar *navertellen* kun je deze kinderverhalen wel. En ze zijn spotgoedkoop. Per exemplaar kosten ze f 1.00 ingenaaid en f 1.65 gebonden. Wie ze koopt, heeft er voor langen tijd vertel-materiaal aan.

Nu komen we aan de boeken voor de ouderen.

Daar is in de eerste plaats: *Gretske de Freule,* door Idsardi. Dit is een uitgave van *J. H. Kok te Kampen.* De vraag kan gedaan, waarom Idsardi toch zulke dikke boeken wil schrijven. Daarvoor heeft hij eigenlijk geen stof genoeg. En dus moet hij rekken en rekken, wat natuurlijk aan zijn werk schade doet. Overigens is hier wel een verhaal, dat gelezen kan worden. Maar wie het niet leest, verliest ook niet veel.

Beter is: *Het Zonnehuis,* door *Erwin Gros.* Deze uitgave van *G. F. Callenbach te Nijkerk* bevelen we aan. 't Verhaal, dat hier gegeven wordt, is wel erg Duitsch. Toestanden, als waarmee we in dit boek kennis maken, komen in ons land zoo niet voor. Maar we zien in dit boek de overwinnende kracht van het Christendom. Hier is *practisch* christendom, *levend* christendom, en daar hebben we in onzen tijd niet te veel van. We houden meer van praten en kibbelen, en aan 't *doen* komen we niet zoo gauw toe. Daarom hopen we, dat dit boek maar veel gelezen zal worden.

O, 't verhaal is veel te mooi in elkaar gezet en heel wat toevalligheden moeten te hulp komen, om tot een goed slot te geraken, maar 't boek laat zich goed lezen en het *typeert* tenminste. Het tracht karakters te geven en, hoewel de poging niet in alles geslaagd is, toch is ze ook niet geheel mislukt.

Een heel ander boek ontvingen we van den uitgever *J. A. Reesink* te Velp. Het is: *Toch mien Kjel,* door *K. Lantermans.*

Je moet van het dialect houden, wil je aan dit boek iets hebben, maar wie ooit de overbekende Novellen van Cremer las, zal ook gemakkelijk thuis raken in dit boek. Lantermans vertelt smakelijk. Hij heeft goed uit zijn oogen gekeken en van toevalligheden moet hij niets hebben. Zijn verhaal is een *bouwsel* en je mag dit bouwsel nu mooi vinden of minder mooi, je moet toch zeggen, dat hier tenminste een *persoonlijkheid* aan 't woord is.

De verhalen van Lantermans laten altijd een beetje onbevredigd. Hij heeft (al ziet men dit niet altijd even gemakkelijk) een tekort aan romantiek. Dit is de fout van zijn deugd.

„Toch mien kjel!" is een boek, dat er zijn mag, een *goed* boek, een *christelijk* boek.

En nu iets over een paar dichtbundels.

Lea Wijnberg is 16 jaar en kan versjes maken. Ze heeft er al heel wat bij elkaar gerijmd en dies gedacht, dat ze ze ook wel eens kon laten drukken. Vermoedelijk heeft ze in haar naaste omgeving niemand, die haar van goeden raad kan dienen.

Dat is erg jammer. Er had iemand moeten zijn, die haar had kunnen zeggen: „Kind, dat is nou alles goed en wel, maar zoo iets laat je niet *drukken.* Als je wat ouder bent, schaam je je er voor. Een tweede ongeluk: Lea Wijnberg vond de *firma B. v. d. Land te Amsterdam* bereid, haar *Mengeldichten* uit te geven. En nu zitten we met het bundeltje. In een voorwoord zegt de schrijfster, dat ze haar versjes niet wil tooien met eenige literaire praetentie (wat een uitdrukking) maar dat ze een oogenblik van vreugde en ontroering wil geven. Hoe kan dat nu, als verzen geen verzen zijn?

Wij willen de jeugdige schrijfster niet hard vallen. Ze deed heusch haar best en meer kan je niet van haar verlangen. Maar..... wie dit bundeltje koopt, is bekocht.

Hetzelfde geldt voor: *Scherven, gedichten van J. Timmermans.* Deze verzen zijn uitgegeven door *L. J. Veerman te Heusden.* Ach, ach, wat wordt er tegenwoordig toch een onzin gedrukt. En wie moet zoo'n bundeltje nu koopen? Wij begrijpen er niets van.

Verzen vindt men waarlijk in den bundel: *Gods Gebouw,* door Gerard van Suylesteyn, een mooie uitgave van den uitgever *J. A. Reesink* te Velp. De dichter is zeker nog niet, waar hij zijn moet, maar hij heeft iets te zeggen

en we luisteren gaarne naar hem. Ik schrijf hier enkele verzen af, schoon in hun eenvoudigheid.

Wanneer ik sterven zal, weet God,
En hoe ik sterven zal, weet Hij —
Dat is voor Hem. En slechts 't gebod
Dat ik zal léven, is voor mij.

Die mij eertijds geschapen heeft
En veilig in het leven bracht
Zal mij, heb ik mijn dag doorleefd,
Ook wel geleiden door den nacht.

Dat „eertijds" had de dichter wel mogen houden en behalve dat eene zijn er nog wel enkele vlekjes, maar voor zulke verzen zijn we toch dankbaar.

Een heel mooi boekje is: *Onze Kinderen,* door *„De Maréchale"* (Catherine Booth-Clibborn).

Deze uitgave van *W. Landstra* te Utrecht beveel ik gaarne aan. De Maréchale is op 't oogenblik in ons land en houdt hier haar bijeenkomsten. Welk een kracht is er van deze vrouw uitgegaan. 't Boekje, dat hier aangekondigd wordt, is heel eenvoudig gehouden, maar wie met kinderen moet omgaan, zal er iets aan hebben en ik zou willen, dat alle meisjes het lazen.

Van dezelfde schrijfster zijn de volgende boekjes, die we zeer geschikt achten, om als evangelisatielectuur gebruikt te worden: *Kracht uit den Hooge, Maria, de Moeder des Heeren, Het Herkenningsteeken, Het Geheim, Vergeving.* De uitgever van al deze boekjes is *W. Landstra te Utrecht.*

De Maréchale zorgt voor heel eenvoudige lectuur, maar het is ook lectuur op den man af, en die kunnen we in onzen tijd gebruiken. Wij bevelen deze kleine geschriftjes hartelijk aan. Of we dan geen bedenkingen hebben? Wat doet dat er nu eigenlijk toe? We verblijden ons er veel meer in, dat Jezus Christus hier gepredikt wordt als de Zaligmaker van zondaren. K.

VERZAMELHOEKJE.

Begeerde mannen in Duitschland.

Jongelui met een academischen graad waren vóór 1914 al in waarde gedaald, en daarin is nog geen verandering gekomen. „Vraag" bestaat er alleen naar ingenieurs en andere beoefenaars der empirische wetenschappen, die in staat zijn als bedrijfsleider op te treden. Ten gevolge van het gebrek aan mannelijke telgen, ontstaan door den oorlog, is het „introuwen" in een zaak erg in zwang. Officieren, die vroeger vrij hoog genoteerd stonden, zijn thans vrijwel van de koerslijst verdwenen. Ambtenaren, vooral de hooggeplaatste, zijn daarentegen zeer willig. De adel is ietwat flauw, hoewel een werkelijk mooie, feudale naam nog steeds zijn waarde heeft. De landbouw echter is gevoelig gedaald.

In Wetenschappelijke Bladen vinden wij een stuk, overgenomen uit de Revue Mondiale, waar de bekende H. de Graffigny schrijft over het huis van de toekomst, dat voorzien zal zijn van toestellen, die nog meer tijdsbesparing met zich brengen en de onvermijdelijke bezigheden van het dagelijksch leven veel beter verrichten dan de oude. Bij al deze werktuigen speelt de electriciteit een groote rol. Behalve voor verlichting en verwarming, kan de electriciteit nog vele diensten bewijzen.

In de eerste plaats zal in het moderne huis de keuken voorzien zijn van een electrisch fornuis, met een oven om te braden en te bakken, een waterreservoir dat verhit kan worden, kookplaten voor potten en pannen die onafhankelijk van elkaar kunnen werken. Een motor-installatie voor het wasschen van vaatwerk en allerlei kleine werktuigen, aangedreven door een kleinen electro-moter: eierklopper, roomklopper, een machine om messen te reinigen en aardappelen te schillen zullen het keukengereedschap zoo voldoende aanvullen, dat dit vertrek een waar laboratorium wordt voor het gereedmaken van spijzen.

Bezems, plumeaux, dweilen, de stok om parketvloeren te boenen, worden afgeschaft, evenals de kolenvoorraad in de keuken. Vloeren, tapijten, behangsels, worden gereinigd door steeds verbeterde stofzuigers. Een electrische vloerboener verwarmt de boenwas met behulp van een kleinen weerstand, spreidt de was over den vloer uit, die dan wordt gewreven door borstels, die hun snelle beweging in tegengestelde richtingen aan een kleinen motor ontleenen.

In het toilet-kabinet, waar verschillende stopcontacten op de lichtleiding zijn aangebracht, kan men verscheidene apparaten aansluiten: friseer- en onduleerijzers, een inrichting voor warm, stroomend water, een toestel om de huid te masseeren, enz. In de linnenkamer zal de naaimachine electrisch gedreven worden, terwijl het linnengoed met een electrisch ijzer gestreken wordt. Het wasschen van het huislinnen zal in een waschhuis geschieden, niet meer in een waschketel met circuleerend water met een straalbuizenstelsel, maar in een waschmachine, die door een ronddraaiende en omkeerende beweging spoelt en wordt aangedreven door een kleinen electromotor, evenals bij de vatenwaschmachine.

Voorjaar. *Foto van D. F. Eberhardt, Baarn.*

LANGS DE WEGEN.

WIJ weten niet meer uit ondervinding dat 't vreemd was — en 't *is* ook al lang niet vreemd meer, dat meisjes en vrouwen hun eigen vereenigingen en clubs hebben, waarvan zij de vergaderingen trouw en geregeld bezoeken.

Vroeger gingen alleen mànnen naar vergaderingen, meisjes en vrouwen hoogstens naar een theekransje. En thàns — Bijna ieder meisje, van wat overtuiging, ontwikkeling of aanleg ook, kan wel een clubje of vereeniging vinden, waarbij zij zich aansluiten kan.

Over Vrouwenclubs, zooals wij die hier niet kennen, vertelt *De Nieuwe Eeuw*. 'k Zal 't artikeltje, dat „Vrouwenclubs" heet, maar grootendeels overnemen.

„Toen eenige jaren geleden," zoo begint het blad, „in Amsterdam de eerste Vrouwenclub werd opgericht, vroeg men zich verwonderd af welk nut dit had? Deze beweging in navolging van het buitenland, waar meer dan vijf en twintig jaar reeds vrouwenclubs bestonden, werkte daar voortreffelijk.

In Amerika, Engeland, Canada had men Woman's Institutes (vrouwenclubs) die ten doel hadden tegemoet te komen aan de behoefte van geregelde gedachtenwisseling en hulpbetoon bij vrouwen van allerlei rang en stand in de afgelegen gedeelten van het land. Onnoodig te zeggen, dat het karakter van zulk een club uit den aard der zaak demokratisch was en dat de politiek er geheel buitengesloten werd. Het is evenwel interessant, om te hooren, hoe zoo'n club werkt; en de Nederlandsche vrouwen mochten in dit geval wel eens een voorbeeld nemen aan haar buitenlandsche zusters, die gemakkelijker aanpassingsvermogen bezitten en vaak een breeder kijk op het leven hebben.

De clubleden hebben zich aan eenige belangrijke regels te storen: maandelijksche bijeenkomsten worden gehouden op een bepaalden dag

en een bepaald uur, welk den meesten leden het beste schikt. Hierbij moet men de praktische zijde, het vermijden van convocatie-billetten niet over het hoofd zien, waardoor tijd en geld wordt uitgespaard. Voor iedere bijeenkomst moeten de leden om beurt een onderwerp gereed hebben; 't zij van onderhoudenden, amusanten of opvoedenden aard. Iedereen zonder onderscheid moet daaraan meedoen, om de leden de gedachte bij te brengen, dat zij allen deel nemen aan het vereenigingsleven. Voor allen is ook een gelijke, lage contributie geheven, welke voor een deel aan de club zelf komt, terwijl het andere gedeelte wordt afgedragen aan de Federatie tot stichting van nieuwe clubs of om andere onkosten te bestrijden. De Federatie schrijft lessen uit, demonstraties, voordrachten en tracht op allerlei wijzen contact te brengen tusschen de vrouwenclubs onderling.

Elke club kan haar wenschen aan de Federatie kenbaar maken; zoo werd in een verslag vermeld de toenemende belangstelling voor muziek en zang en via de gewestelijke Federatie werden bij het bestuur onderwijskrachten aangevraagd. Lessen in mandenwerk, raffia, vlechtwerk, het maken van handschoenen, kant, pantoffels, speelgoed, japonnen, zelfs schoenen werden verlangd!

Zeven clubs verlangden een wijkverpleegster voor hun dorp; één club stichtte een fonds voor ziekenvoedsel; anderen hielden een bloemententoonstelling of verschaften schoolkinderen warm voedsel en schoeisel. Er werden feestelijke bijeenkomsten gehouden voor zieken en ouden van dagen, om afleiding te bezorgen.

Is het thans niet duidelijk hoezeer een vrouwenclub het leven der vrouwen op dorp en land vermooit en veraangenaamt en welk goed werk zij kan verrichten?"

In Den Haag is kort geleden het „Nassau-huis" geopend, een tehuis voor werkende vrouwen en meisjes. *De Nieuwe Courant* zegt er o.a. het volgende van:

Jarenlang had de afd. 's-Gravenhage van de Vereeniging tot Behartiging van de Belangen van Jonge meisjes, een eenvoudig tehuis in de Nieuwe Schoolstraat voor dames, die enkele dagen in Den Haag vertoefden. Het was nog heel bescheiden en primitief gebleven in verhouding tot de behoefte aan geriefelijkheid van de meer verwende moderne vrouw, die sneller moet kunnen leven dan haar moeder en grootmoeder en daarom ook minder tijd moet verliezen, meer rust en behagelijkheid moet vinden, als zij wil bijkomen van het drukke, vermoeiende stadsleven. Het bestuur heeft dit ook ingezien en begrepen, dat, als zijn werk succes zou hebben, gezorgd moest worden voor een meer modern tehuis, meer tehuis uit een oogpunt van comfort, minder tehuis wat de voorschriften betreft.

En zoo is er thans een nieuw tehuis gekomen in de Jan van Nassaustraat 62, in een keurige woning (vroeger pension), voorzien van centrale verwarming, electriciteit, vaste waschtafels, met warm en koud water, eenvoudig maar met smaak ingericht door dames, die weten wat een gast toekomt, en oog hebben voor détails als een aardig lampekapje, een gordijn, het scheppen van een gezellig hoekje.

In de lichte prettige eetzaaal kunnen de gasten aan kleine tafeltjes de maaltijden gebruiken, zoodat zij, die de rust der eenzaamheid verkiezen, niet gedwongen zijn tot conversatie met andere gasten, terwijl niemand zich ooit verlaten behoeft te gevoelen, want wie gezelligheid verlangt is welkom aan de tafel der gastvrouwen.

In de vriendelijke conversatiekamer op de 1e verdieping met het prachtige uitzicht op den Dieren- of liever plantentuin, zijn overal cosy hoekjes, zoodat ieder ook daar wel spoedig haar plaatsje zal vinden.

De slaapkamers zijn alle ruim en in lichte kleuren gehouden, wat een frisschen vroolijken indruk maakt. Nergens weelde, maar overal doelmatige hangkasten en kasten met planken. Ook is er centrale verwarming en stroomend water.

Zoo ziet dit home er dus reeds zeer aantrekkelijk uit en wij namen een aangenamen indruk mede van haar, die zich met de leiding hebben belast. Wij gevoelden, dat zij bezield zijn van den wensch hier werkelijk gezelligheid te bieden aan de dames, die tijdelijk of blijvend in dit tehuis pension zullen zoeken en die zich hier vrij zullen voelen, al zullen zij natuurlijk geen misbruik mogen maken van de gastvrijheid en zich moeten onderwerpen aan de orde, die in elk beschaafd gezin heerscht.

Het spreekt vanzelf, dat een tehuis dat van de „Union" uitgaat op Christelijken grondslag berust, maar de deuren worden niet gesloten voor vrouwen van andere richting.

Het heeft plaats voor 10 à 11 dames en de dames, die aan het hoofd staan zullen zeker alles doen om het de logées naar den zin te maken. Wij zien hier een proefneming, die toegejuicht moet worden en wij hopen, dat zij zulk een succes zal hebben, dat spoedig in andere rustige wijken der stad dergelijke tehuizen zullen worden opgericht.

„Caro" in de „Nederlandsche Dameskroniek" vindt 't geen schande voor 'n meisje, om winkeljuffrouw te zijn. Gelukkig! 'k Heb trouwens nooit de menschen kunnen begrijpen, die in de uit-

oefening van wèlk eerlijk beroep dan ook, een schande konden zien.

Maar enfin, „Caro" geeft in haar brief aan „Stine" een paar beschouwingen over de „kunst van verkoopen," die 'k m'n lezeressen niet wil onthouden.

„Verkoopen," zegt „Caro," „is wel degelijk een kunst. En deze waarheid geldt vooral voor die zaken, waar goede smaak en mode een voorname rol spelen. Daar zijn de winkeljuffrouwen de menschen, van wie het belang en de bloei van de zaak voor een groot deel afhankelijk is. Want wat bereikt men met de beste, de handigste reclame, als de verkoopsters niet voor haar taak berekend zijn? Naar het gehalte der winkeljuffrouwen beoordeelt men immers de zaak, waar men zijn inkoopen doet.

Het publiek, dat een winkel binnengaat, kan verdeeld worden in twee categorieën: de kijkers en de vaste klanten. En nu behoort het tot het moeilijkst gedeelte van de taak van een goede winkeljuffrouw, om zoo'n toevallig binnen geloopen bezoeker er toe te brengen, inkoopen te doen. En wel op zoo'n manier, dat de nieuwe klant later geen spijt heeft van dien aankoop.

Nu zal het ook een middelmatige winkeljuffrouw — als ze tenminste een zekere dosis welsprekendheid bezit — dikwijls zonder veel moeite lukken, toevallige klanten tot koopen over te halen. Het is echter zeer de vraag, of „rouwkoop" niet heel dikwijls een gevolg is van..... laat ik het maar noemen „een zeer onoordeelkundige overredingskunst."

Niet alleen echter tegenover de „kijkers," ook waar het de vaste klanten betreft, moet de winkeljuffrouw een juisten kijk hebben op haar publiek. Het is daarom noodig vlug en logisch te kunnen denken, want het is voor de zaak van het grootste belang, dat de verkoopster met een enkelen oogopslag begrijpt, wat haar cliënt wenscht, wáárom het hem of haar eigenlijk te doen is.

Van niet minder waarde is de tact om het gesprek, de koopwaar betreffende, tot een aangenaam discours te maken en vooral om zonder aarzelen elk bezwaar van den klant te ontzenuwen, elke vraag zoo volledig en correct mogelijk te beantwoorden.

Bij dit alles dient de verkoopster bescheiden, vriendelijk en welgemanierd te blijven, zelfs al wordt van haar geduld soms het onmogelijke gevergd. En dat gebeurt nog al eens!"

Wintermorgen. *Foto van D. F. Eberhardt, Baarn.*

HOE LEERT EEN KIND DE WERELD KENNEN.

DAT een pasgeboren kind uit kan groeien tot een volwassen mensch is wel een van de merkwaardigste dingen in deze wereld.

Een pasgeboren kind, dat nog maar nauwelijks iets van de wereld, waarin het gekomen is, bemerkt, zal stuk voor stuk die wereld moeten leeren kennen, zal zich erin moeten kunnen bewegen, zal weet krijgen van de menschen om zich heen, zal die menschen leeren verstaan, zichzelf leeren uitdrukken; het nog zoo wezenlooze wichtje zal vreugde kennen en droefheid, angst en liefde; in dat kleine kind ligt eeuwigheidswaarde verborgen.

Wat moet daar niet wat omgaan en gebeuren in zoo'n kindje voordat 't tot volkomen ontplooiing is gekomen. Wat moet er zich veel in ontwikkelen en wat een genot en bron van levensverrijking en verootmoediging voor degenen, die dit van dag tot dag mogen meemaken.

Nu is het een gangbare meening, dat het kind zich geleidelijk ontwikkelt. Zoo gestadig aan groeit het en wordt het verstandiger, leert het de kleine omgeving thuis kennen, leeft steeds meer mee, gaat aldoor meer meedenken en zelfstandig zijn gang gaan, tot het heelemaal zijn eigen weg kiest. Zoo lijkt het ons ook toe, als we gedachteloos voortleven, maar als we dagelijks frisch weer alles in ons opnemen, wat zoo'n kindje ons te zeggen heeft, dan is het net of de ontwkkieling van het kind met sprongen gaat. We zien het elken dag en merken eigenlijk geen veranderingen op, tot opeens we iets waarnemen, dat het kind doet of het aankijken en het dan in ons oplicht: wat is het kind opgeschoten, dat 't nu al dat kan doen — wat is er een verstandige trek in het gezichtje gekomen. Het is of het kind dan weer nieuw voor ons staat, in zekeren zin of we iets in het kind ontdekt hebben, dat er van te voren niet was.

We hebben een kind zien liggen in de wieg, volmaakt passief. Hoe krijgt dat nu een voorstelling van de wereld om zich heen? Want we zien toch, dat een kind van een jaar de kamer, waarin het altijd staat, herkent en er zich best in weet te redden, dat het verschillende voorwerpen al weet te hanteeren. Op welke wijze maakt het zich deze kennis eigen?

Zooals we zeiden, ligt het kind eerst passief in de wieg. Als het wakker is, ligt het te kijken naar wat toevallig voor het oog komt. Net als wij zouden doen, als we op een warmen zomerdag buiten in de schaduw op onzen rug liggen, te loom om ons te bewegen, om ons hoofd om te draaien, alleen wat liggen te staren naar de lucht, naar de kleine wolken, die voorbij ons oog trekken. Onze handen liggen slap naast ons of ook, hebben we toevallig een grassprietje te pakken, dan blijven onze vingers daar omheen. We laten ons heelemaal gaan, net zooals het uitkomt.

Zoo ligt het kind ook te staren in de wieg. De handjes liggen stil of slaan doelloos door de lucht. Krijgt het een tip van een laken of het wiegedekentje in de handen of steken we onze vinger in het handje, dan houdt het stevig vast. Het pàkt onze vingers niet, maar is er eenmaal iets in 't handje, dan knijpt dit als vanzelf samen.

Het kind reageert op de indrukken van buiten — dichtknijpen van de oogen bij plotseling licht, opschrikken bij geluiden, het vasthouden van wat in de hand is — maar zoekt ze zelf niet op. De veranderingen in zijn lichaamshouding, de bewegingen van zijn oogen, van zijn armen en beenen, kunnen vaak gunstig zijn voor het ontvangen van indrukken, maar net zoo goed kunnen ze het krijgen daarvan tegenwerken.

Net zooals wij in ons droomerig neerliggen, toevallig wel een vogel kunnen zien voorbijvliegen of lekkere bloemengeur ruiken. Maar we zien niet uit of we een vogel kunnen ontdekken. We plukken niet een bloem en ruiken daaraan; we laten komen wat komt.

En waar wij ons niet inspannen, omdat we loom zijn, daar kan het pasgeboren kind nog geen doeltreffende bewegingen maken, omdat zijn lichaamsbewegingen nog niet in dienst staan van de zintuigen. Het kan nog niet *zelf* naar iets kijken, *zelf* iets in de hand nemen.

Het is dus een heele voortgang in de ontwikkeling als het kind niet maar ligt en de oogen openhoudt en opneemt, wat toevallig voor de oogen langs gaat, en niet alleen vasthoudt wat in de hand komt, maar zelf de daad doet en *gaat kijken* en *gaat grijpen.*

Het eerst werkt het kind zelf mee, als iets voor de oogen beweegt. Zoo kan het, als de wieg zóó staat dat een groote hangklok net in het gezichtsveld van het kind zich bevindt, een heele tijd de lange slinger van de klok in zijn bewegingen volgen.

Pas veel later gaat het werkelijk met de oogen iets zoeken, zoodat het zijn hoofdje omdraait en zoekt naar iets, dat uit zijn hand gevallen is, of dat het iemand, die bij het kind gestaan

heeft en weggaat, naziet. Zooals wij als vanzelf doen als het luieren voorbij is en we weer onze gewone bewegingen maken.

Bij het grijpen van het kind is het eigenaardig, dat het kind eerst alleen vasthoudt, wat in het handje komt. Dat er dan een tijd komt, dat 't alles naar den mond brengt, wat het toevallig in het handje gekregen heeft. Dat het dit al veel eerder doet, dan dat het met de hand iets wil pakken, bijvoorbeeld de rammelaar die in de wieg hangt.

Of eigenlijk is het ook niet zóó verwonderlijk. De groote bezigheid van het kind in de eerste tijd is toch het zuigen. Het kind zuigt om voedsel tot zich te nemen, maar het zuigt dan ook verder op alles wat aan de mond komt. Niet zoozeer omdat 't denkt dan voedsel te krijgen. Want ook al zuigt het alleen maar op zijn vingertjes of op een punt van het laken, dan is het heelemaal niet teleurgesteld, maar kijkt het al vergenoegd, omdat 't het betasten als zoodanig met de mond en de lippen al prettig vindt. Het is ook gebleken, dat het tastgevoel om den mond en om de lippen buitengewoon goed ontwikkeld is, dat het kind met de mond en de lippen veel fijner voelt dan met de vingers. Zoo is het te begrijpen, dat het kind, dat in zich heeft de drang om de wereld te verkennen, zoodra het maar eenige beheersching heeft over zijn bewegingen en de heel eenvoudige beweging van het buigen van de armen uit zichzelf kan maken, de voorwerpen, die het in zijn hand krijgt naar den mond brengt. Want mond en lippen zijn dan al zoo fijn ontwikkeld, dat ze goed het voorwerp kunnen betasten, terwijl de hand- en vingerbewegingen nog niet zoo ver gevorderd zijn, dat het kind met de vingers het voorwerp af kan tasten.

Pas als het kind ouder geworden is en ook de vinger- en handbewegingen in zijn macht heeft, brengt het niet alles zonder meer naar den mond, maar gaat het ook met de hand grijpen en de voorwerpen betasten.

Deze heele ontwikkeling van het doelloos staren en slapliggen der handjes tot het zelf rondkijken en het zelf grijpen en betasten met de handen speelt zich af in de eerste zes maanden. In een half jaar tijds heeft het kind zich het gebruik verworven van de instrumenten, waarmee het nu kan beginnen de wereld verder te verkennen. Het zal nu steeds weer bij het spel zich daarin oefenen en verder komen in de kennis van de voorwerpen om zich heen en van de afmetingen in de kamer.

C. J. VAN DER HORST—OOSTERHUIS.

'S AVONDS.

's Avonds als de sterren branden,
is de hemel meer nabij,
Weet ik beter hoe Uw handen,
teer zich breiden over mij.
Voel ik dieper, dat mijn daden
onvolkomen zijn en klein.
Schijnen schooner mij de paden,
die den weg ten hemel zijn.

's Avonds wordt mijn denken zuiver,
als het dagekleed verglijdt.
's Avonds is het dat ik huiver
om mijn eigen nietigheid.
En dan bid ik tot U, Vader,
met een dieper innigheid,
Want de avond brengt mij nader
U, Die vaak zoo verre zijt.

ADA J.

In de zon. *Foto van D. F. Eberhardt, Baarn.*

IN DE ZON.

WAT is hier nu eigenlijk *mooi!* Het armelijke huisje? Het straatje met de klompen? De man in zijn sobere kleedij?

Hier is eigenlijk *niets* mooi.

En toch kijkt ge met genoegen naar dat tooneeltje en zegt: Wat is dat *mooi!*

Dat doet de zonneschijn, die licht- en schaduwplekken toovert op de scheefgezakte muur en op den grond.

Dat doet het *licht,* waarin elk voorwerp begint te glanzen en dat zijn oolijk spel speelt met de takken van den grooten boom.

Deze man zit en kijkt en geniet.

„Wat is dat *mooi,*" zegt hij en de zoo bekende omgeving is op eenmaal nieuw voor hem. Hij zit en koestert zich in 't zonnetje en hij kan hier een heele poos zitten, om maar rond te kijken. Hij krijgt er niet gauw genoeg van.

Ach, we hebben een beetje zonneschijn allen zoo noodig.

Ons *leven* wordt er zoo anders van. Wat grauw leek en eentonig en droevig, licht op, krijgt glans en gloed, wordt tot iets belangwekkends.

Er zijn velen, die de grauwe dagen kennen, zonder licht en koesterende warmte. Het zijn de armen, de eenzamen, de moeden.

Ach, kwam er maar *zon* in hun leven. Een enkel vriendelijk woord, een kleine liefdedienst, een bemoedigend knikje, en 't wordt alles al zoo anders, het wordt zoo blij.

Christenen moeten zonne-menschen zijn. Zij immers hebben zon in hun hart en dus moeten ze licht en warmte om zich verspreiden.

Christenen, als ze werkelijk volgers van Christus zijn, zijn gelukkige menschen en dan deelen ze ook geluk uit.

Waar zijn nu de zonnemenschen? Behoort *gij* er toe? Geef dan zon aan hen, die zijn in 't donker en zeg hen, dat ze óók zonnemenschen kunnen worden, gelukkig als gij.

ONZE KLEEDING.

Een Nieuwigheid.

Zomerjapon van gewerkte crêpe de chine.

De eerste foto.

Een nieuwigheid van dit voorjaar!

Mantel en vest zijn van effen, het rokje is van geruite stof gemaakt.

Een witte zijden overhemd-blouse wordt er onder gedragen.

De kleur is grijs, een der vele modekleuren van dit voorjaar.

Vest en mantel zijn met de geruite stof geboord.

De Firma Bahlmann stond ons toe eenige mooie modellen uit hare groote collectie te fotografeeren; ook deze mooie combinatie hebben wij aan haar te danken.

De mantelpakjes komen weer in eere. De complêts hebben ze langen tijd teruggedrongen, maar ze kwamen thans weer naar voren.

De manteltjes zijn kort en eenvoudig; de rokjes zijn geplooid of ze hebben eenige ruimte.

Het spreekt van zelf, dat de blouses nu ook weer onmisbaar zijn.

We zien hierin allerlei variatie's: Jumpermodellen, of langs den onderkant ingehaald en dan afgewerkt met een band, of met een smallen ceintuur ter hoogte der heupen. In 't laatste geval zijn de blouses nog al lang. Ze hebben lange mouwen; 't kimono-model wordt wel 't meest begeerd.

Effen en gewerkte stoffen worden beide gebruikt. De groote bloemenmotieven maken plaats voor kleinere patronen.

Japon van zwarte crêpe-Georgette.

De tweede foto.

Een zomerjapon van gewerkte crêpe de chine! Geen bloemenmotief, maar een schuine ruit; een combinatie van donkere en lichte stof.

De stof van het lijfje heeft een witten ondergrond; de lijnen zijn van blauwe en bruine kleur.

Van het rokje daarentegen zijn de streepen licht en is de ondergrond donker.

Ter afwerking is langs den onderkant een witten rand gezet.

Het lijfje is geplooid, de rok is rondom eenige malen ingehaald.

Gedofte rokjes van dunne zomerstoffen kleeden heel mooi.

De kraag van de japon is gemaakt van dezelfde stof als de rok.

De lange mouwen zijn aan den onderkant ingehaald en met een smalle manchet afgewerkt.

De derde foto.

Deze laat ons een japon van zwarte crêpe-Georgette zien; ze is afgezet met witte kant. Crêpe Georgette is zoo'n aangename soepele stof; ik weet geen fijner.

Op de schouders is deze japon ingehaald. Langs den hals is een smalle kraag gezet, die tot den onderkant van den rok doorloopt en daar in slippen eindigt.

De breede ruime ceintuur is van voren gestrikt.

Boven de taille is in 't lijfje kant gezet. Onderkant van rok en mouwen zijn hiermede ook versierd.

Deze japon is heel chique. De afwerking met witte kant geeft haar een weelderig cachet.

Stof en garneering harmonieëeren bijzonder goed met elkander.

Een en ander maakt dat deze japon een buitengewoon fijn aspect geeft.

Als namiddagjapon zal ze ongetwijfeld uitstekend voldoen.

A. BALDER.

DAGBOEK VAN LIEN.

8 Mei.

Mei!

Eén feest-jubel van boomen in lente-bloei.

Eén cantante van zonlicht en geur, van glans en warmte.

Eén loflied!

In de weilanden zijn de wilgeboomen wakker geworden. Uit hun geschonden koppen bot jong leven uit, en ze zijn zèlf verbaasd over hun groene spiegelbeeld in de effen slooten.

Als ruige pompoenen steken ze in 't grasland omhoog, rijen ze zich langs de landwegjes. Als heerlijke, wilde kwajongens staan ze daar, ongegeneerd schuddebollend in den wind.

Fijn steekt in de verte een dorpstorentje boven ze uit: een teer, spits bouwseltje in deze brok natuur.

Straks komen de klokketonen bungelen door de middagstilte. Dan zal een zilveren wijsje golven over de wilgekoppen heen, tuimelen langs de lage boerenhuizen, en wegwolken op de geur van seringen en meidoorn.....

Mei! Bloeimaand — Wòndermaand!

13 Mei.

Wij denken soms dat we wonderwat zijn. Dat we wèrkelijk zèlf ons leven leven, dat we vrij doen, wat we zèlf uitkiezen.

Maar 't is met ons niet anders dan met de electrische tram.

Die *schijnt* zich vrij en zelfstandig voor te bewegen, maar hij gaat over den grond langs vaste lijnen, en hij kàn niet voortgaan, zonder van boven 't contact met den draad.

't Lijkt of wij vrij en onafhankelijk over de wereld gaan, maar làng van te voren heeft God al de banen gelegd, waarlangs ons leven zich bewegen zal, en we zouden *niets*, heelemaal *niets* kunnen, als boven ons niet was de draad, waardoor we contact houden met Hem, die alléén 't leven is.

14 Mei.

De wind maakt hard geluid in de hooge beukeboomen.

Ze voelen de woeste triomf van de Mei-wind, van de wilde, wilde lentewind. Hun takken buigen en zwiepen.

Niets is stil. Alles leeft, àlles.

En op al dat wilde beweeg valt fel neer de groote regen, die schuin neerkomt uit de zware, zwarte wolken.

Dan, boven alles, boven wind en regen en boomen, dreunt de donkere donder.

20 Mei.

De menschen zaten voor 't raam, want 't was een heerlijke avond. Zoo'n avond, waarop 't wonderlijk léèft in de geheimzinnige diepten van 't boomenloof, zoo'n avond, waarop de wind vreemde reuken meedraagt, van allerlei kruiden en van vochtig gras.

De menschen zaten voor 't raam. In 'n tuin dichtbij goot een man z'n bloemen, en uit 'n huis ergens in de buurt kwam zoet en verlangend het sentimenteele lied van een fluit.

Enkele menschen maar gingen langs den weg, langzaam en stil.

Ieder woord klonk luid op in den zuiveren avond.....

En zoo konden alle menschen 't ook verstaan, wat opeens iemand zei: „Nu, Wouter, houd maar *goeden* moed."......

De menschen verwonderden zich.

Wie wenschte daar een ander „goeden moed?" Moed? Moed soms, om deze mooie avond te beleven? Moed, om te genieten van de zoele wind en van de bloemegeuren?

Alle menschen zochten naar den man, die deze zonderlinge woorden gezegd had, maar ook keken ze naar den man, voor wie ze bestemd waren.

Jong was hij nog, in de kracht van z'n leven, maar z'n gezicht was al gegroefd met diepe rimpels, en z'n lippen beefden, toen hij zacht iets terug zei, wat niemand verstond.

Toen keerde hij zich om, naar een klein huisje, *zijn* huisje, waarvan de gordijnen gesloten waren.

Zoo opeens kwam neer, in dien wonder-rustigen Mei-avond, een brok smart uit 't groote leven....

In de tuin dichtbij ging de man door met bloemengieten. Hij had niets gehoord.

En uit 't huis in de buurt dwarrelden de tonen neer van de fluit, die smachtend haar sentimenteele liedjes zong.....

PRACTISCHE DINGEN.

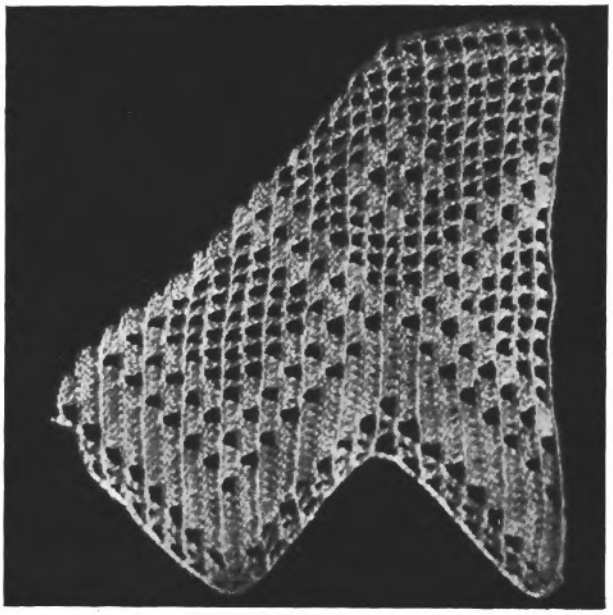

Rand voor een Spreipatroon.

OP verzoek van mej. A. te E. geven we dezen rand. Hij behoort bij het spreipatroon, dat in het Juli-nummer van „De Jonge Vrouw" geplaatst werd.

De foto spreekt voor zichzelf heel duidelijk.

De schuine kant stelt één der hoeken van den rand voor.

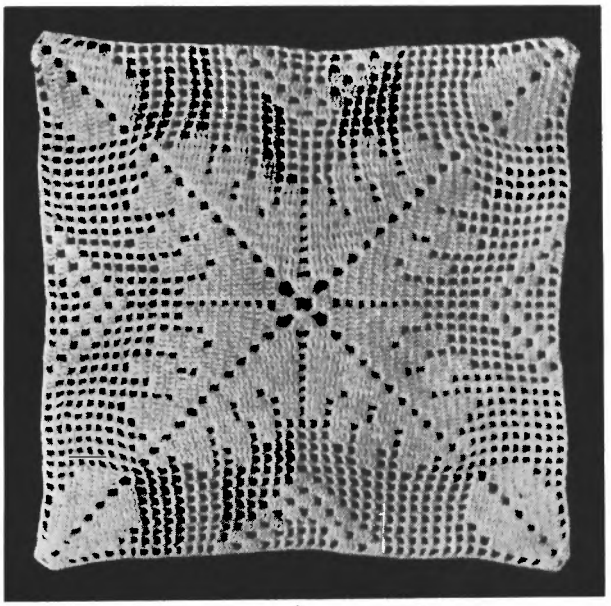

We haken de vier zijden van den rand *afzonderlijk.* De hoeken worden dan later met overhandsche steken aan elkaar verbonden.

We nemen naast den rand ook het spreipatroon nog maar eens op. Voor de lezeressen, die het Juli-nummer niet bezitten, vormt het dan met den rand één geheel.

't Patroon zelf zal ook met het nahaken wel niet veel moeilijkheden opleveren. A. B.

ONDERLINGE CORRESPONDENTIE.

Beste Gré.

Leuk van je, om mij zoo'n lange brief terug te schrijven in O. C.

Ik had al weken „Christelijk Vrouwenboek" in huis, maar nog geen tijd gevonden er in te lezen. Ik ben nu echter dadelijk met de door jou genoemde hoofdstukken aan het lezen gegaan. Vooral „Gezinsleven en Vereenigingsleven vond ik mooi. Vindt je Mevr. Hoogstraten geen sympathieke dame, die is toch immers de schrijfster daarvan. Lees je al van haar „De Gouden Teugel"?

Je schreef o.a. dat je nog wel meer zou willen zeggen en vragen, nu, als het niet al te vrijpostig is, houd ik me aanbevolen.

Hartelijk gegroet van ANNIE.

Aan Gré en alle M. V.-liefhebsters!"

Nu zijn jullie eens echt aan 't boomen. Gelukkig niet meer over.... nu, ik zal 't niet meer schrijven, 'k zie al dat de Redactie haar wenkbrauwen fronst, en dat wil ik niet graag.

Ik bedoel het gesprek over M. V.'s. Je vraag zal ik niet meer beantwoorden. Zooveel vóór mij hebben het al gedaan. Het meest zou mijn antwoord overeengekomen zijn met *Groninger Bondsvriendin.* Tusschen twee haakjes: ik zou het heelemaal niet prettig vinden als er getrouwde dames op de Vereeniging waren! Maar dàt vroeg je niet, dus...

Nu heb ik een vraag: „Hebben jullie een *Jeugdverband?*

Wij wel. Wat dat Jeugdverband doet? Te veel om in een O. C.-brief op te noemen.

Rotterdamsche abonnee. Ik geloof, dat jij geen onbekende van mij bent. Wat heb je een akelige schuilnaam gekozen. Volgende keer beter, hoor!

Ragebol. Wanneer hooren we weer eens wat van jou? Te druk met trouwplannen?

Tenslotte krijgt *Bep* nog een beurt. Ik ben blij, dat je weer eens iets van je hebt laten hooren.

Je schrijft, dat je ook wel eens scherp kan zijn. Gelukkig Bep! 'k Heb uit dat stukje van je brief wat kunnen leeren. Niet dat ik nu incens van gedachte veranderd ben over die kwestie. O nee!

't Betreft alleen de zin: Voor dit of dat zijn wij, dus resp. „*ik*", eigenlijk te goed. Snap je?

Ik eindig en ik hoop dat m'n brief nu in zijn geheel wordt opgenomen.

Allen de hartelijke groeten van VERA.

Aan mijn „Luntersche" vriendinnen.

Herinneren jullie je mijn bestaan nog? 't Is ook al twee jaren geleden straks, dat ik iets over Lunteren schreef in „De Jonge Vrouw". Nu hoorde ik, dat een paar van de lezeressen er het vorige jaar zijn geweest; toen was ik er niet, want ik had geen vacantie; dezen zomer kan ik echter juist de eerste conferentie-week meemaken, n.l. van 1—6 Augustus. Hebben jullie het „Lunteren"blaadje al gekregen? Anders mag je 't wel van mij lezen, hoor. 'k Zou het erg leuk vinden, als jullie ook weer gingen; nog een paar lezeressen (verpleegsters) gaan ook die week. Wat zou dat gezellig zijn, zoo met elkaar; 't is jullie toch zeker ook heerlijk bevallen? Hoor ik er nog eens van?

En nu, de hartelijke groeten, ook aan de andere lezeressen

van WILLY.

Beste allemaal.

Nog maar kort ben ik abonnee van „De Jonge Vrouw", en nu schrijf ik al in de O. C.

Ik heb een vraag. Wij hebben een club van vijf meisjes. Tot November hebben we voor een bazar gewerkt, na dien tijd voor ons zelf. Dat laatste bevalt ons niet erg. We kunnen niets anders bedenken. Aan literatuur b.v. kunnen we niet goed doen, we zijn op dat gebied zoo ongelijk ontwikkeld. En twee van de meisjes zijn al bij een literaire club. Weet iemand iets geschikts? Ik hoop dat er verschillende antwoorden op komen.

Wat zijn de „Blauwkousen" ijverig hè? College loopen, Sportkousen en Schillerkragen breien en een sprei haken. Ik doe 't ze niet na. Zoo'n Schillerkraag is heerlijk hè? Ik bezit ook zoo'n pull-over.

Dit tijdschrift bevalt me gewoon kolossaal. 't Komt geloof ik doordat 't speciaal voor meisjes is. In andere tijdschriften kom je zoo veel tegen dat je niet interesseert.

Nu hartelijk gegroet van een der gelukkige wezens die nog op school zijn.

HILLY.

Beste lezeressen.

Met belangstelling lees ik altijd de Onderlinge Correspondentie, vooral wanneer jullie je meening ten beste geeft over kwesties als „mag een getrouwde vrouw zich geven aan het vereenigingsleven?", „bobbed-hair" en „Valencia".

Eenige weken geleden werd in Den Haag de Ben-Hur-film vertoond en verscheidene malen geprolongeerd. Iedereen vertelde mij, dat die film toch zoo mooi was en dat ik er bepaald naar toe moest gaan. Ik ben er echter niet geweest. Ik had die film toch wel willen zien, al was het alleen maar om te weten of de indruk, dien je krijgt van de film, even mooi is als die van het boek. Of vinden jullie, dat een christelijk meisje de bioscoop niet mag bezoeken? Ik vraag me af of er nu heusch iets verkeerds in is om eens een keertje naar de bioscoop te gaan. Ik zou jullie meening hieromtrent ook wel eens willen weten. Nu zullen jullie bioscoopbezoek misschien afkeuren, maar het mogelijk niet erg vinden om zoo'n film als nu b.v. Ben-Hur te gaan zien. Schrijf jullie me eens je meening. Bep ook? (Je schreef zoo'n langen brief in het Maartnummer en ik kreeg den indruk dat we nog wel eens dezelfde meening zullen hebben over verschillende dingen).

Allemaal de hartelijke groeten van

LIESEBERTHA.

CORRESPONDENTIE VAN DE REDACTIE.

Mej. T. H. te H. Wij kunnen u niet helpen. Noemen wij een gelegenheid, dan weten wij niet, of die voor *U* geschikt is en we zouden niet gaarne willen, dat U ergens kwam, waar U het niet leuk vindt. Kunt u in uw omgeving geen clubje bij elkaar brengen? Maar dan zou het een tamelijk groot clubje moeten zijn. Wij kunnen U dan misschien wel iets geschikts noemen.

Clubje te Katwijk. Onze lezeressen te Katwijk kunnen een goed werk doen. Met eenigen tijd komt er te Katwijk een onzer lezeressen uit Den Haag wonen. Ze zou zoo gaarne toetreden tot een clubje van meisjes, of een meisje hebben, waarmee ze zou kunnen omgaan. Ze schrijft, dat zoo'n meisje „dus overvloeiende van medelijden zou moeten zijn met eenzame, jonge vrouwen."

Wie onzer lezeressen te Katwijk weet raad? Voor nader bericht houden we ons aanbevolen. We zorgen dan voor doorzending.

Mej. L. de K. te 's-Gr. We zullen zien, wat we voor u doen kunnen. Wat uw vers betreft, dat vinden wij niet goed genoeg, om op te nemen. Om u genoegen te doen, nemen we hier de eerste regels over:

O, heerlijke lente, wat weelde brengt gij.
Alles jubelt en zingt en gaat bloeien.
Als ik dat zie, welk een vreugde brengt 't mij.
Dat alles wat dood scheen ... gaat groeien.

Mej. L. S. te M. Hebt u die zaak wel goed overdacht? U schrijft: Hij is wel van een andere kerk, maar... Ja, mejuffrouw, maar om een verloving wilt u toch zeker niet met uw kerk breken? Hoe kunt u dat? Of vindt u, dat het er niet veel toe doet? Bedenk u maar eens goed, dan zult u zelf toestemmen, dat het *zóó* niet mag. En, als u *niet* met uw kerk breekt, hoe moet het dan gaan in uw huwelijk? Dan neemt u een geweldig zwaar kruis op. *Kunt* u dat en *wilt* u dat? En waarom spreekt u hier niet over met uw ouders? Misschien, omdat u bij voorbaat weet, wat ze zullen zeggen en dat liever niet hooren wilt? Hoort u nu eens naar raad en begin met uw ouders te raadplegen, vóór u een beslissing neemt. Als u onze raad opvolgt, zult u ons later dankbaar zijn, dat we u die gaven. Zooals u *nu* doet, mag het in geen geval.

Mej. M. S. te K. Dus... voor hulp in de huishouding is u niet in de wieg gelegd? Wat wilt u dan? U hebt niet gestudeerd, voor een kantoor voelt u niets, voor 't werk der verpleging is u ongeschikt. Toch... u wilt *alles!* Waarom acht u uzelf te goed, om in de huishouding een eenvoudige taak op u te nemen? Gaat u maar eens met ijver aan 't werk, het zal goed voor u zijn.

Mieneke. We gelooven graag, dat je je eigen verzen mooi vindt, maar, 't is jammer, dat *wij* ze niet mooi vinden. Ja, Mieneke, de teleurstelling zal groot zijn, maar eerlijk bovenal en we gelooven niet, dat je 't met die verzenmakerij ver zult brengen. Waarom wil je dan met alle geweld een dichteres wezen?

Onze Bruidjes. Aan vijftien bruidjes mochten we een bonbonmandje laten toezenden. Hier volgen de adressen.

Mej. J. v. d. Boogaard te Sloterdijk.
„ J. Oudes te St. Pancras.
„ C. L. de Leeuwerk te Loosduinen.
„ W. van Houten te Wilnis.
„ G. Doornbos te Delfzijl.
„ A. E. C. U. Harmsma te Noordhorn.
„ A. van Dijk te Kollumerpomp.
„ F. Benedictus te Bergum.
„ E. Hilhorst te Den Haag.
„ F. ter Veer te Oostwold.
„ J. H. Klein-Nibbelink te Breedevoort.
„ A. P. Sliep te Ermelo.
„ T. E. van der Wiel te N. Beemster.
„ P. M. Bouwmeester te Noordwijkerhout.
„ A. Kalma te Wanswerd a. d. Streek.

Natuurlijk hebben wij onze bruidjes hartelijk gefeliciteerd en we weten, dat al onze lezeressen zich zullen verblijden in hun geluk.

Negende Jaargang No. 10 Juli 1927

DE JONGE VROUW
GEÏLLUSTREERD CHRISTELIJK TIJDSCHRIFT

ONDER REDACTIE VAN MEVROUW J. M. WESTERBRINK–WIRTZ EN DEN HEER P. KEUNING
UITGAVE VAN BOSCH & KEUNING TE BAARN — TELEFOON No. 603 — POSTGIRO No. 20246
REDACTIE-ADRES: REDACTIE „DE JONGE VROUW", BAARN. VERSCHIJNT DEN EERSTEN DONDERDAG VAN IEDERE MAAND
ABONNEMENTSPRIJS f 2.25 PER HALF JAAR BIJ VOORUITBETALING. MEN VERBINDT ZICH VOOR EEN GEHEELEN JAARGANG

GEWILLIG, OM TE GAAN.

Toen zeide ik: Zie, hier ben ik, zend mij henen.

Jes. 6 : 8b.

Zijn wij, als Jesaja, gewillig om te gaan, als de Heere ons zendt?

Hij zendt ons *allen!*

Wie wij ook zijn, God legt ons een taak op. Hij wil ons allen gebruiken in Zijn dienst en voor Zijn Koninkrijk.

Zijn wij gewillig, om te gaan?

Niet allen moeten wij hetzelfde werk verrichten. God wijst ons, door de levensomstandigheden, door Zijn leidingen met ons, ons werk aan.

Maar wij zullen niet, zooals Jesaja, gewillig zijn, om te gaan, waar de Heere ons zendt, als God niet eerst in ons eigen leven gekomen is. Hij moet eerst Zijn werk doen in ons hart en in ons leven, zullen wij gewillig zijn, om het werk te doen, dat Hij ons in genade te doen geeft.

Eerst moet de heiligende werking van het vuur Zijns Geestes onze zelfzucht, ons egoïsme, onze onreinheid, onze zinnenlust hebben uitgebrand. En eerst dan, als wij de louterende werking van dat Geestesvuur hebben ervaren, eerst dan zullen we gewillig zijn, om door woord en wandel te getuigen van de heiligheid en heerlijkheid van onzen God.

Maar dan wordt het ook: „Zie, hier ben ik." Dan komt er ook die overgegevenheid, die het zwaarste werk doet aanvaarden om 's Heeren wil. Eerst dan komt er in plaats van het „moeten gaan," het „mogen gaan."

Hoe is onze verhouding tot God? Hebben we Hem gezien in Zijn heiligheid en heerlijkheid? Hebben wij ons hart en leven opengesteld voor de inwerking van Zijn Geest?

Dan eerst, maar dan ook zéker, leeren we met Jesaja bidden: Zie, hier ben ik, zend mij henen.

K.

JOSEPHINE'S RUSTKUUR

DOOR

J. M. WESTERBRINK—WIRTZ.

„TILLY, je moest lang in bed liggen," zei ze, bij 't weer binnenkomen de onnatuurlijk glinsterende oogen en de verhitte wangen van haar zusje bemerkend.

„Als je terug ben gekomen, om over me heen te zitten, zeg het dan maar. Ik ben anders oud en wijs genoeg om voor mezelf te zorgen," smaalde deze.

Josephine nam zich voor: ze zou eens acht erop geven, wat dit kind las.

Meteen bedacht ze moedeloos: wat gaf het, of ze zich druk maakte, als vader en moeder niet meewerkten?

Na een vluchtig nacht-zeggen ging ze naar boven. Gelukkig hadden ze haar 't kleine kamertje alleen gegeven, en deelde Tilly de grootere met Line, zoolang die nog thuis was. „Je ben het nu eenmaal gewoon, alleen te zijn, en misschien slaap je nog niet al te best", had moeder gezegd.

Ze bleef althans deze eerste avond lang wakker, tobbend over allerlei.

De gedachte, die telkens weer boven dreef, was deze: kon bij dit alles bidden helpen? Of moest ze al tevreden zijn, met voor zichzelf te blijven zoeken, gelijk ze tot dusver gedaan had?

HOOFDSTUK XII.

Zaterdagsavonds verraste Josephine haar familie met de mededeeling: „ik wou morgen-ochtend naar de kerk. Maar 't is niet noodig, dat iemand vroeg voor me opstaat. (Ze kende de gewoonte thuis om Zondags uit te slapen van het Zaterdagavond-winkelen). Zelf kan ik wel thee zetten, en een boterham snijden."

Ze zei dit alles zoo gewoon-mogelijk, om, als het kon, verder commentaar te voorkomen. In de sfeer thuis voelde ze iets verstikkends, dat haar steeds verder neerhaalde. Ze moest wat hebben, om zich aan vast te klemmen. Haar heimwee ging uit naar het stille dorp; naar het rustigmakend zitten met tante Roselaer, en naar een preek van dominee Breuker, wiens persoonlijkheid en woorden elkaar dekten.

Juist omdat ze vreesde: van een vreemde zou dit alles haar anders klinken; zou ze er verder van weg blijven; had ze geaarzeld, of ze wel gaan zou. Tot het verlangen naar wat uitging boven het menschenwoord, dat enkel zijn kon de boodschap van het eigenlijk-onzegbare, haar te machtig werd.

Wanneer nu maar niet de anderen begonnen te plukken en te onderzoeken aan dit zoo intieme!

Natuurlijk konden ze het niet laten. Josephine naar de kerk! Het was te vreemd.

En even natuurlijk brachten ze het in verband met haar ziek-zijn, en met tante Roselaer.

„Naar de kerk! M'n goeie tijd, ging je bij tante ook? Ik heb nooit geweten, dat die fijn was. En ik moet zeggen: gemerkt heb ik het ook nooit aan haar!"

Dit laatste was een hatelijkheid van haar moeder, die Josephine moeilijker kon slikken dan haar voorafgaande verwondering.

„Een keer of wat ben ik er daar geweest, ja," stemde ze toe. „Maar niet, omdat tante me dwong. Ze is niet iemand, om zich bij een ander in te dringen. Ik had er behoefte aan, dat is alles, en daarom ga ik ook morgen...."

„Behoefte!"

Josephine hoorde het oordeel: „hoe bespottelijk!" in deze uitroep.

Heftig zei ze: „Ja, behoefte! Is dat zoo gek? U hebt behoefte, om naar de bioscoop te gaan, af en toe, en Tilly heeft behoefte, om zich in een dancing te vermaken, en Wim zoekt het in café's. Ik zou zeggen: dat is alles kostbaarder en misschien niet eens zoo erg onschuldig. En u zegt er niks van. Maar nu ik praat van de kerk, nu maakt u aanmerkingen."

„O, je mag natuurlijk gerust gaan om mij. Alleen: ik kan niet helpen, dat ik het vreemd vind. We hebben nooit aan kerkgaan gedaan...."

„Maar wij thuis wel. Daarom zal Mathilda 't vol gehouden hebben. Ik zei je al vaker: ze is niet zoo gevoelloos als jij denkt. Ze wil het alleen niet weten, wanneer ze zich ergens aan hecht. En als Phine zin heeft, om naar een kerk te gaan, inplaats van naar een bioscoop of een dancing, laat ze dan en zeg d'r niks vn. Vrijheid blijheid. Dat is mijn leus. Ieder z'n zin, en geen aanmerkingen op mekaar."

Mijnheer Roselaer, die schijnbaar had zitten dutten in z'n stoel, in afwachting van zijn vurigverbeide krant, gaf op die manier zijn meening te kennen, wat z'n vrouw pruilend deed opmerken: „Als je nou niet eens meer mag zeggen, dat je ergens paf van staat....! Maar mij best

hoor. Josephine kan gerust d'r gang gaan. Dat zou ze trouwens wel doen ook, al vond ik het *niet* goed."

Daar bleef het bij.

Alleen bepeinsde Josephine: zouden ze van mij ook zeggen: we merkten daar nooit veel van, van haar vroomheid? Ze vreesde heimelijk van wel. Haar heftigheid daarnet was althans niet erg geschikt geweest, om de anderen te winnen. Ach, hoe kon je ook winnen, als je zelf nog niet bezat? Alleen maar verlangde, je wist zelf niet precies wat en waarnaar....

Tot haar verrassing vond ze 's morgens bij 't opstaan, de thee gezet en Line in de huiskamer.

„Maar dat was immers niet noodig geweest. Ik had me best zelf kunnen redden," weerde ze af, meest uit oude gewoonte zich-zelf genoeg te willen zijn. Want nu waardeerde ze Line's vriendelijkheid wel weer.

„Mag ik dan niet méér voor je doen, dan het strikt noodige? En we zijn maar zoo'n poosje meer samen thuis!" vond die, naar 't leek een ietsje teleurgesteld.

Ongewoon spontaan gaf Josephine haar een kus.

„Dat was nog eens weer de Phine van vroeger, die er niet zoo makkelijk onder wil. Maar erg bewonderen doe ik haar niet, hoor. En jouw hartelijkheid waardeer ik best, al lijkt het soms anders," zei ze schertsend, maar met een diepe ondertoon van ernst.

„Toon het dan, door rustig je thee te genieten. Ik verlet niets, met heen en weer te loopen. Zoo lang slapen kan ik toch nooit, en met je mee gaan, och, eerlijk gezegd, ik weet niet, wat ik daaraan zou hebben. Jij zou het misschien ook niet eens prettig vinden, als je wist: ik deed het enkel om jou...."

Josephine voelde: er was een vraag verborgen in die schijnbaar weinig-zeggende woorden. Een voorzichtig tasten, naar wat er in haar omging, of omgegaan was, dat ze in sommige dingen zoo anders deed dan vroeger.

Van Line kon ze dit hebben; van haar, omdat er belangstelling, misschien liefde, school in dit verlangen om te begrijpen, deed het aanraken van dit intieme leven geen pijn.

Toch zei ze eerst enkel: „nee, om die reden moet je niet gaan...." en liet het daarbij.

Het was zoo moeilijk uit te zeggen in woorden. Er was ook nog zooveel vaags; zooveel, wat ze zelf niet begreep.

Pas toen Line, zonder verdere vragen, voortging met de ontbijttafel te dekken, begreep ze: dit was een afweren van de vertrouwelijkheid, die Line zocht. Als ze zoo doorging, zou ze opnieuw zichzelf besluiten in de enge cirkel, die ze in vroeger tijd om eigen wezen getrokken had, en waarvan de begrensdheid begonnen was haar te benauwen.

„Toe, kom nou even rustig zitten. Je zegt zelf: er is niets, dat je haast," noodde ze.

Toen Line, blij al met die geringe toenadering (ze had zulk een sterke behoefte aan liefde, en ze was zoo weinig gewoon) deed, wat ze vroeg, zweeg ze eerst nog, terwijl ze nerveus een stukje brood tusschen haar vingers verkruimelde.

„Natuurlijk vinden jullie het vreemd, dit kerkgaan van mij," begon ze dan, eerst nog wat geforceerd. „Het is ook zoo moeilijk uit te drukken, wat me drijft. 't Is begonnen bij tante Roselaer; eigenlijk door haar. Nee, niet omdat ze me bepreekte (ze merkte Line's verwondering), maar door wat ze was. Ik hou van tante, heel veel, maar dat neemt niet weg, ik zie heel goed: haar leven is eigenlijk verdord. Ze weet dat zelf. Ze zag, dat ik op weg was, te worden als zij. Doordat ik enkel mijzelf zag, m'n eigen belangen, m'n eigen verdriet. Ze heeft geprobeerd, me te genezen. Het doet er niet toe, hoe. Toen kwamen er anderen in mijn leven: de vrouw van den dominee, later hijzelf. Ze preekten ook niet, maar ik voelde: ze leven uit een ander beginsel. Ze zien het leven anders, dan ik. Ze bezitten iets, wat ik niet heb, en daardoor verbitteren ze niet, al waren ook voor hen veel dingen moeilijk. Ik ben gaan begrijpen: dit eene, of beter: die Eéne, was: God. Duidelijker kan ik het niet zeggen. Nu zoek ik Hem. Of: ik zoek dat, wat Hij geeft. Precies weet ik het zelf niet. Daarom had ik graag nog willen blijven, ginds, dat zij mij konden helpen. Hier in huis, ach, misschien zie jij 't nu niet zoo, omdat je er niet een poos uit ben geweest, en omdat je zelf gelukkig ben, maar hier beklemt alles me zoo. Ze loopen allen achter 't leven aan, om er zooveel mogelijk van te halen, ieder op zijn manier, en ze blijven arm. Ik wil boven dat alles uit. Ik wil weten, waarvoor ik leef. En ik voel het: het is de godsdienst, die een antwoord heeft. Dat zoek ik. Daarom ga ik naar de kerk, al begreep ik best, dat jullie 't gek zouden vinden, en al vond ik het moeilijk, erover te praten."

„Ik ben zoo blij, dat je het toch deed. En ik tenminste zal er nooit mee spotten. Als ik weet, dat het je gelukkig maakt..." zei Line warm.

Innerlijk dacht ze: het is, omdat het geluk Josephine voorbij is gegaan, tot nu toe, dat ze het in de vroomheid zoekt. Ze heeft gelijk: de manier van leven van de anderen, die is laag bij de grond. Maar als de liefde in je leven komt, liefde als tusschen Theo en mij, dan wordt alles anders.

En omdat ze zoo dacht, gevoelde ze geen behoefte, met Josephine samen te zoeken.

Even, toen Josephine de groote stadskerk inkwam, overviel haar de vrees: ze zou zich hier zoo een vreemde voelen, dat het haar onmogelijk werd te vinden, wat ze zocht. Zoo had ze de uiterlijke vormen, waarin de Boodschap het eerst tot haar gekomen was, vereenzelvigd met die Boodschap-zelve.

Maar ze trof een predikant, die wist, dat hij de eeuwige waarheden had te brengen tot menschen van onzen tijd, en die ze daarom kleedde in woorden, verstaanbaar voor hen.

Terwijl ze zat, en luisterde, groeide in Josephine het weten: er was niet enkel de verbrokkeldheid; niet enkel het los-naast-elkaar-leven; niet enkel het jagen, elk voor zich en elk op zichzelf, zooals ze het dagelijks voor oogen zag. Er was ook de eenheid; het gedragen-worden door één ideaal.

Er was: het contact met het eenige, met God, dat licht en warmte deed afstralen op de dingen van het gewone leven. En opnieuw begreep ze: ze zou niet gelukkig kunnen zijn, vóór ze zelve dit mysterieuze zelf ervoer.

Doch 's avonds kwam de twijfel.

Ze waren allen uitgegaan, behalve Theo, Line en zij. Ze had die twee alleen willen laten, bang om te storen, maar Line drong: „nee, toe, blijf nou hier. Je ken Theo eigenlijk in 't geheel nog niet." En Theo zelf had zoo eenvoudig-hartelijk gedaan, dat ze toegaf.

Toen ervoer ze in hun heel gewone woorden, in kleinigheden, op zichzelf zonder beteekenis, hun groote liefde voor elkaar.

En toen was het, dat ze dacht, gelijk Line dien morgen: is het misschien, omdat ik voel: dit ééne, dit alles-omvattende, is voor mij niet weggelegd, dat ik vergoeding zoek bij een ander ideaal, in een andere liefde?

En slechts heel zwak ervoer ze: waarnaar zij haakte ging zelfs dit te boven.

Toen ze haar kamer opzocht, was de lichte blijheid van dien morgen, het bijna-zekere weten: *ik* ook zal er komen, omhuld door een mist van twijfelmoedigheid.

HOOFDSTUK XIII.

Terwijl Josephine opnieuw dag aan dag den weg naar school ging, — het laatste gedeelte door smalle, gore straatjes met hooge, vervallen huizen, — verwonderde zij zich erover, dat ze dit nu zoo anders zag dan vroeger.

Was het enkel de heugenis aan de ruimte van het buitenleven; aan de zuivere lucht en de veranderlijke schoonheid van de wijde, welvende hemel, die haar de bekrompenheid, de nietigheid van dit stadsbeeld zoo sterk deed gevoelen?

Of werkte onder dit alles het weten: het innerlijk leven van bijna allen die hier wonen moeten, is als het uiterlijke; ze missen het uitzicht in de ruimte en het uitzicht naar boven?

Vroeger, wanneer ze dezen gewenden weg ging, haakten haar gedachten aan verbitterende ervaringen thuis. Verkeerd-begrepen-worden; niet op-prijs-gesteld zijn. En om de bevrijding te vinden uit dit haar leven zonder bevrediging concentreerde haar sterke wil zich op haar studie. Minder dan met het zoo dadelijk wachtend werk, dat niet anders was dan een middel om te komen tot haar doel, hield ze zich bezig met de daarop volgende uren van stil, staag werken, die haar heffen zouden, eindelijk, boven de begrensdheid van het leven thuis en het leven op de gewone school.

Ze was nooit overmatig hard geweest tegen haar leerlingen.

Wat er aan zachtheid in haar school wisten die, bij tijden, te wekken. Doch haar gewilligheid om zich te geven aan haar dagtaak kwam toch bovenal voort uit de behoefte, zich groot te weten in eigen oog, waarom ze niet dulden kon het beschamende weten: er is een tekort in wat ik verricht.

Aan de kinderen zelf, één voor één; aan hun leven buiten de schooluren, had ze alleen dan gedacht, wanneer een al te sterk sprekende achterbuurt-tragedie voor een oogenblik haar meegevoel wekte. Dit had zich dan geuit in een nog sterkere bitterheid tegenover de menschen en tegenover het leven, welke beiden hard waren en zonder begrijpen voor hetgeen hen was toevertrouwd.

En eenmaal buiten de school wist ze niets meer dan zichzelf; eigen nood, eigen eerzucht.

Nu gebeurde het vreemde: dat ze de kinderen zag en met hen meevoelde. Dat ze de tragiek in hun leventjes (want bij de meesten was, ondanks hun jeugd, het tragisch gebeuren overheerschend) in verband bracht met wat ze, deze laatste maanden, overpeinsd had aangaande eigen wezen. Moesten ook deze kleintjes geheven worden uit de begrensdheid van het enkel-aardsche; kon het hen helpen, wanneer er in hun leven viel een straal van eeuwigheidslicht? School, diep onder en achter hetgeen ze hier zag, dat andere, dat, wat dominee Breuker en z'n vrouw, wat alle geloovigen met hen noemden: de macht der zonde?

Ze werd zich nu voor 't eerst ervan bewust, dat ze vertellen kon. Vroeger deed ze het, omdat ze moest; de kinderen luisterden wel, maar zijzelve vroeg zich niet af: wat gaf ik hun? Nu zocht ze, vóór ze vertellen ging, naar wat

schoonheid en blijheid kon brengen in hun vale leventjes. Doch vaak, wanneer ze de spanning zag op de gezichtjes, pijnde haar ineens 't weten, hoe hard voor de meesten van hen de terugkeer zou zijn uit dit rijk der fantasie tot de gewone, grauwe alledaagschheid, waarin al dat mooie immers toch nooit gebeurt.

Dan was het haar, als hoorde ze dominee Breuker weer zeggen van de onderwijzeres ginds: haar principe zet haar buiten de christelijke school, evengoed als het principe van een ander haar er heen drijft.

En ze vroeg zich af: begon dit gedreven-worden nu bij haar, Josephine?

Ze schrok ervoor terug. Ze vroeg: waarom moet het zoo diep ingrijpen? Waarom kan ik niet tevreden en dankbaar zijn met voor mijzelf uit den Bijbel dat te aanvaarden, wat ik erken als vervulling van mijn diepste behoeften? Waarom moet ik juist nu mijn eigen leven, dat ik zoo gaarne alleen en ongestoord leefde, saamgeweven voelen met de levens van anderen; met de levens van deze kleinen, die op mijn weg zijn geplaatst, zonder dat ik juist hen en niet anderen heb uitgezocht?

Als ze maar, gelijk ze het toen, dien laatsten avond in de pastorie, even had gezien als in een visioen, mocht werken ginds, waar zij zelve gesteund werd, en waar, vooral, de smart van het leven minder snijdend, de vreugde minder hel-jubelend, de verschillen tusschen menschen en menschen minder onoverbrugbaar waren! Waar het gansche zijn der menschen kalmer verliep, en waar zijzelven, in hun geslotenheid voor invloeden van buiten; in hun, uit het vasthouden aan gewoonte en traditie gewonnen taaiheid, minder aanspraak deden gelden op wat anderen te geven hadden.

Want ze voelde: in haar werd steeds sterker het verlangen, ook haar leerlingen te doen verkeeren in de gewijde sfeer, die het lezen der bijbelverhalen soms om haarzelve weefde; ook hen te doen zien God, als tronend boven het leven en zondaren heffend tot Hem; in hun hartjes te doen vonken liefde tot een Heiland, wiens Wezen liefde was.... Ze kon niet twijfelen aan de realiteit van hetgeen bezig was, soms dwars tegen haar eigen, sterk willen in, haar leven om te zetten....

Maar ze wist: *hier* mocht het niet. Het zou ergernis geven. En probeeren in de stad van betrekking te verwisselen? Ze voelde reeds de bevreemding thuis; bovenal: ze hoorde het reeds, hoe ze dan tegenover vreemden rekenschap zou moeten afleggen van hetgeen in haar geboren was. En misschien, omdat ze altijd moeilijk woorden vond voor hetgeen haar het diepst ging, zouden ze 't niet eens aandurven met haar.....

Josephine ervoer dat, terwijl haar gansche wezen haakte naar vrede met zichzelf, met God, met de menschen rondom haar, de strijd slechts zwaarder werd....

In dien tijd ging ze een avond uit met Henk en Gré.

Ze wist: het was een gunst van Henk, dat hij het haar voorstelde. Een bewijs, dat hij van haar hooger dacht dan van de overige huisgenooten.

Zóó aanvaardde ze zijn uitnoodiging. Bovendien was ze benieuwd, Gré te leeren kennen. Hield Henk van haar? Of was ze hem louter middel ter bereiking van z'n doel: het ver te brengen in zaken?

Ze vonden elkaar in een chique gelegenheid; zoo één, waarvan het zeker was, dat ze er van thuis nooit komen zouden.

Josephine, die gewoonlijk weinig aandacht besteedde aan haar uiterlijk voorkomen, mee omdat ze wist: voordeelig zie ik er toch nooit uit, was nu blij, dat Henk gezegd had, een ietsje bazig: „je denkt er wel om, dat je je goed kleedt, hè?"

Ze voelde zich, ondanks haar beste japon, toch niet thuis hier. Niet enkel om de chique van de dames rondom haar; maar meer nog om het weinig intieme van de omgeving; het voortdurend stemgegons, waarboven het strijkje, feitelijk onbeluisterd, zijn tonen uitgoot.

Ze vroeg zich af: zou Gré op haar gemak zijn hier? Was het zóó, dat ze haar avonden wenschte door te brengen? En paste dit zich aan bij wat Henk behoefde, na een dag drukken kantoorarbeid?

Gré paste in dit milieu, maar ze zag er uit, als zou ze overal op haar plaats zijn. Voor 't uiterlijk geleek ze een verfijnde editie van Tilly, thuis: ge-shingled haar; een dun, zijden japonnetje, creatie van een voornaam modehuis blijkbaar; zijden kousen. Zóó zou ze ook in een voornaam ingericht huis gasten kunnen ontvangen.

De eerste oogenblikken had ze zich bijna uitsluitend bemoeid met en zich laten bezig-houden door Henk. Ze zagen elkaar nooit dan bij gelegenheden als deze, bedacht Josephine, die zich een ietsje overbodig voelde.

Toen, terwijl Gré zich tot haar keerde, wist ze ineens: die weet zich ook hier vanavond gastvrouw. Er was een gewilde minzaamheid in haar stem, die grappig aandeed, als wanneer een kind zich groote-menschen-airs geeft. Ondanks haar weinig op-haar-plaats zijn hier wist Josephine zich ineens innerlijk de meerdere van Gré. Die speelde met het leven haar spel van verwend kind; zijzelve had er de bitterheid van doorproefd.

(Wordt vervolgd).

MARTHA EN MARIA.

EN een zekere vrouw met name Martha ontving hem in haar huis; en deze had een zuster, genaamd Maria, welke ook, zittende aan de voeten van Jezus, Zijn woord hoorde.

Doch Martha was bezig met veel dienens.

Men moet voorzichtig zijn, met 't beoordeelen van menschen. Vooral met het vergelijken van menschen. Trouwens elke vergelijking loopt uit op een beoordeeling. In het noemen van de verschillen ligt al een wegen van de beteekenis ervan. Wat de een heeft, is een gemis bij den ander. Tegen den achtergrond van 't wezen van den een lijnt zich de gestalte af van dat van den ander. In de sfeer van den een wordt de ander gezien onder zeer bepaalde belichting. Het stilstaan van den eenen kan de beweging van den ander onrust doen schijnen; de beweeglijkheid van den eenen veroordeelt de rust van den anderen als luiheid. De stilte rondom den een verscherpt het hinderlijke in de luidruchtigheid van den ander; de bedrijvige ijver, die al pratende arbeidt, maakt het zwijgend nederzitten allicht tot een bedenkelijk gemis aan toewijding.

Men kan zóó beginnen: Maria, zittende aan de voeten van Jezus, hoorde zijn woord. Dan klinkt het als een zekere verontschuldiging dat Martha, zooal niet met dezelfde intensiteit naar Jezus luisterende, toch niet onverschillig voor Hem is. *Doch* Martha....

Men kan ook zoo aanvangen: Martha was voor den Heere bezig met veel dienens. Dan lijkt Maria's doen twijfelachtiger, waar van haar gezegd wordt, dat ze wel niet zooveel diendende, toch zich bezighield met Hem, al luisterende. *Doch* Maria....

Martha is Martha en Maria is Maria. Maria kan niet wat Martha kan. Martha's dienen schijnt voor Maria onmogelijk. Maria's luisteren lijkt bij Martha ondenkbaar. Is het billijk Maria hooger te stellen dan Martha? Is hun gedrag niet een noodzakelijk voortvloeisel uit hun gansch verschillenden aanleg? Martha's dienstvaardigheid, toch een dienen van Jezus, mag immers niet hierin beloond worden, dat zij voor alle domme eeuwen en oppervlakkige menschenkinderen getypeerd staat als de huissloof.

Laten wij zeggen: er is een gevaar in beider persoonlijkheid. Van Martha alleen wordt het uitglijden geteekend. De fouten van actieve geesten komen eerder uit. Martha is de Petrus-figuur onder de discipelinnen.

Lucas vertelt van de twee ongelijke zusters. Martha spreekt, Jezus spreekt. Maria niet. Zij verdedigt zich niet. Maria behoeft voor zich geen rechtvaardiging. 't Is tenslotte Martha's schuld, dat er iets gezegd wordt door Jezus, waardoor Maria eigenlijk boven haar geplaatst wordt. Martha is de aanklacht begonnen, eerst verzwegen, ten slotte uitgesproken. Jammer en toch best begrijpelijk.

Ze heeft Jezus in háár huis ontvangen. Ook Maria woont bij haar in. Zij is gastvrouw, een goede gastvrouw. Zij wil haar eer tegenover Jezus ook als zoodanig ophouden. Als Hij in haar huis is, moet Hij van haar huis genieten. Zij denkt aan de drukke, moeilijke dagen, het vaak neerdrukkend verkeer van Jezus onder de menschen. Bij haar zal Hij 't eens goed hebben. En met moederlijke bezorgdheid, in den grond geen enkele vrouw vreemd, gaat ze alles verzinnen, wat Hem maar aangenaam kan zijn. Spijs na spijs en drank na drank wordt bereid en opgediend. Haar hart is vol zachte bedoelingen. Nooit heeft ze genoeg bedacht en gedaan. Steeds is ze bezig. Als ze even stil zit, dan is 't toch met beweeglijke gedachten, alweer onrustig voor 't volgend plan; en met gejaagde voeten rept ze zich door 't huis, onophoudelijk af en aan loopend.

Jezus hoeft dat niet te merken. Doch Maria, haar zuster, toch ook vrouw, zat maar steeds daar neder, zonder blijkbaar acht erop te geven dat zij alleen voor alles stond; Maria, in plaats van den gast te laten genieten door haar zorg, genoot maar steeds van Hem. Zij, Martha, zou 't ook wel willen, eens even naar Hem luisteren. Ja soms leek 't wel alsof haar binnenkomen telkens de intimiteit van 't gesprek kwam storen. Er lag dan zelfs iets van verwijt in Maria's oogen.

Uit 't feit, dat zij Jezus' oordeel over Maria's gedrag vraagt, en haar zuster niet zelf aanspreekt, blijkt, dat dit wel meer een punt van wrijving zal geweest zijn in 't gezin. Martha had 't al zoo dikwijls Maria aan 't verstand trachten te brengen. Maria scheen niet te leeren. Telkens weer zat ze stil neder. Leegzitten noemde Martha dat. Nu moest ze 't maar eens van Jezus hooren. Misschien nam ze 't van Hem aan. „Heere trekt gij u dat niet aan, valt het u niet op als iets hinderlijk-onbillijks, dat mijne zuster mij alleen laat dienen." Martha gaat zoowaar medelijden met zichzelf opwekken. En in een momenteel vergeten van gastvrouwelijke beleefdheid, klinkt er een zeker verwijt zelfs tegen den Heiland, die blijkbaar haar gedienstigheid nauwelijks opmerkt, en 't verschil niet waardeert tusschen háár ijver en Maria's

gemakzucht. In haar opwinding geeft ze Hem een aanwijzing voor wat Hij zeggen moet: Zeg dan haar, dat zij mij helpe.

Het is pijnlijk iemand te moeten terechtwijzen in datgene, wat hij als zijn verdienste beschouwt; in dat, waar hij zijn persoonlijkheid in uit, waar hij zich op zijn best in meent te geven.

En toch, Jezus kan niet anders: met liefdevolle accentueering en waarschuwende herhaling van den naam moet zij hooren: Martha, Martha, gij bekommert u over vele dingen, ge hebt zorg en moeite voor vele spijzen, doch slechts één spijze is noodig. En dat eene noodige gerecht heeft Maria uitgekozen. Ik ben het Brood des levens; die tot Mij komt zal geenszins hongeren, en die in Mij gelooft, zal geenszins dorsten. Martha, ik ben niet een gast, die honger heeft, maar een, die spijze brengt; ik kom niet bij menschen te gast, die mij moeten dienen met hun gaven, maar ik kom om hen te dienen met mijn liefde.

Het stoffelijke, Martha's zorg, heeft zijn recht; en toch, als de Meester zijn bezoek brengt, dan dient het te wijken. Dan is 't niet de hoofdvraag, of het *vele* verzorgd wordt, maar wel of het *eene* niet wordt veronachtzaamd. Eenerzijds dient op de bijzonderheid van het oogenblik gelet. Anderzijds is 't een quaestie van evenwicht tusschen de dingen.

In vele levens, vooral vrouwenlevens, lijdt het *eene* onder het *vele*. Er is voor hen nooit een dag meer en geen gelegenheid, wanneer zij het vele, dat anders ook natuurlijk geschieden moet, eens weten achter te stellen bij het eene. Het zijn de vrouwen, die in de *velerlei* beslommeringen van hun huisgezin opgaan, en er de eerbied voor het *eene* bij verliezen. Wat in de vrouwenzielen *samen* zijn moet, in goede harmonie, komt in Bethanië's gezin, in twee afzonderlijke personen belichaamd, tot een conflict. Het *vele* dienen en zorgen behoort niettemin 't recht te eerbiedigen van het luisteren naar 't *eene*. De actieve bedrijvigheid van 't dagelijksche leven dient toch het noodige te erkennen van de passieve ontvankelijkheid in 't geestelijke. De onrust van 't zorgen voor anderen dient zich te sterken aan de rust van 't laten zorgen voor zichzelf. Martha mag Maria niet veroordeelen.

Martha heeft zekere rechten, als type. Maar zoodra zij domineeren wil en Maria's rust meten aan haar bedrijvigheid, ontvangt zij haar verwijt.

Toch vertelt Johannes, dat Jezus ook Martha liefhad. De terechtwijzing was geen afwijzing.

Martha's fouten zijn de strijd van haar leven.

Zij verweert zich niet. Zij heeft evenals Maria 't nu hoort, ook in de ervaring des levens bemerkt, dat het goede deel, de eeuwige spijze des woords, niet werd weggenomen. Ook niet toen haar handen te stijf waren voor den arbeid, en haar voeten te traag voor onrustig slaven. Het „vele" valt vanzelf weg.

In het stille, diepe luisteren en peinzen en overwegen heeft Maria toch ook háár dienen geleerd. Ook zij komt tot een dienst, het zalven ter voorbereiding voor Jezus' begrafenis; zij heeft de kostbare specerijen bereid met langdurig sparen, in de albasten flesch haars harten. De binnenzijde des levens is door Maria verstaan en tot uitdrukking gebracht. Het stille, denkende, biddende verkeer met den Heiland had hare ziel geopend zelfs voor de diepten van Jezus' grafgang, die eerst later in volle werkelijkheid door Hem zoude worden betreden.

Dan moge Martha na Lazarus' dood het eerste den Heiland tegemoet zijn gesneld en Maria in huis gebleven zijn, Maria ligt aan de *voeten* van Jezus, als zij dezelfde woorden spreekt, die Martha gesproken had: Heere, indien gij hier geweest waart zoo ware mijn broeder niet gestorven. Bij Maria's droefheid eerst werd Jezus zeer bewogen in den geest en ontroerde zichzelven. Zij noemt niet evenals Martha het bezwaar, dat Lazarus vier dagen in 't graf heeft gelegen, en wel zal rieken. Zij, die Hem kort daarna de begrafenis zou voorbereiden, durft aan Hem zwijgende de verborgenheden van 't graf over te laten, reeds als 't haar broeder geldt.

En toch, Jezus had Martha lief, ook al was zij te bedrijvig, te snel, te vluchtig. Had Hij haar lief om haar oprechtheid, haar natuurlijkheid, haar opoffering, haar dienstvaardigheid?

Ik geloof, dat Jezus geen menschen aanneemt om wat ze doen, of afwijst om wat ze laten.

Ik geloof, dat Jezus de menschen niet liefheeft omdat ze een bepaalde deugd hebben, en dat Hij hen ook zijn liefde niet onthoudt, omdat zij een bepaalde deugd missen.

Hij heeft hen lief omdat Hij hen liefheeft en wil, dat zij het goede deel zullen kiezen. Hij houdt vol tot ze dat gedaan hebben. Het goede deel hebben wij, als we weten, dat, vóór wij Hem door onzen dienst iets willen toebrengen, Hij ons eerst het geheim Zijner liefde moet hebben medegedeeld, terwijl wij in luisterende verwondering aan Zijn voeten zitten. Niet Hij heeft ons noodig, maar wij hebben Hem noodig. Dan eerst aanvaardt Hij de daad van onze dankbare liefde, van ons overgegeven geloof. Martha's dienen, als een Kaïnsoffer nam Hij niet aan, Maria's daad aanvaardde Hij als 't offer van Abel. Bij Maria gaat alles van binnen naar buiten. Bij Martha is de gang al te vaak van buiten naar binnen.

Als dit geheim in geloofsontvankelijkheid

Zie vervolg pagina 261 onderaan.

OVER KAMPEEREN.

OF je bent een enthousiast kampeerster òf je moet niets van kampeeren hebben. Eén van beide. De gebruikelijke „gulden middenweg" lijkt me hier haast niet denkbaar.

Ik heb gehoord, dat verscheidene lezeressen het plan hebben opgevat, dezen zomer te gaan kampeeren, en misschien zijn een paar practische wenken niet overbodig.

Je kunt op tweeërlei manier gaan kampeeren — je kunt hebben een trekkend kamp en je kunt hebben een staand kamp. Ik geef aan het laatste de voorkeur. Ik vind het prettig wanneer je aan een bepaalde plek zóó gaat wennen, dat je al gauw iedere boom en plant weet te staan, elk paadje kent en zelfs 's nachts niet meer over een boomwortel zou vallen.

Wat je al zoo mee moet nemen? Ieder heeft bij zich: een regenmantel of andere, oude mantel; een stel reserve-ondergoed; drie paar reserve kousen; een reserve japon; een nachthemd; zakdoeken; een paar reserve schoenen; twee badhanddoeken; zeep, tandenborstel en tandpasta; haarkam en -borstel; naaigerei; schoenpoetsgerei; eenige meters bindtouw; zakmes; potlood en notitieboekje; briefpapier en enveloppen; emaille bord; emaille kroes; mes, vork, lepel; kampspiegel (metaal); lucifers; twee dekens (waarvan één slaapzak); peluwzak; veldflesch; rubber waschbak; plunjezak of koffer.

Wat niet ieder afzonderlijk behoeft mee te nemen, maar voor een gedeelte waarvan ieder kan zorgen, volgt hieronder: kookgerei: pannen, opscheplepels, rooster; een kooktoestel, wanneer je niet op een houtvuur kookt; verbandtrommel; zaklantaarns en/of kamplantaarn; een schop; een rubber waschbak voor „de vaat" *); eenige afdroogdoeken; canvas wateremmer; metalen botervlootje; houten hamer.

Ik wil even terugkomen op die dekens. Zooals reeds gezegd, wordt één hiervan tot slaapzak vermaakt. Dat doe je door de twee korte kanten aan elkaar te naaien, overhands, met een grooten steek, en een der lange zijden. 't Voordeel van een slaapzak is, dat je niet bloot kunt woelen. De andere deken leg je over of om je heen.

Een peluwzak is een zak van linnen of ander stevig goed, dien je leeg meeneemt en naderhand bij de dichtstbijzijnde boerderij met stroo vult. Je kunt ook gras gebruiken.

Van naaigerei neem je niet meer dan het hoognoodige mee en doet alles in een zoo klein mogelijk doosje.

Een plunjezak, waar je alles in doet, is in iedere groote zaak van sportartikelen verkrijgbaar.

Eenige handigheid vereischt het pakken. Eerst leg je de deken op den grond, één keer dubbelgevouwen. Dáárop de slaapzak. Dan stapel je de rest daarop, over het gedeelte, dat in het schetsje met A is aangegeven, rolt er de dekens stevig omheen en schuift het geheel in den plunjezak.

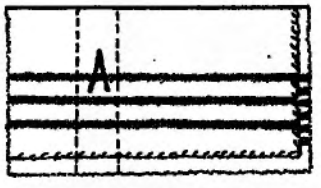

Wat je onderweg noodig kunt hebben, in ieder geval steeds dadelijk bij de hand moet hebben, doe je natuurlijk boven in den zak of in je rugzak.

Graaf op het kampeerterrein een afvalput, waar je alle afval in doet. Gooi nooit papier of lucifers, of wat ook, overal neer. Werp iederen keer, als je afval in den put gooit, zand daarover.

Ook moet een latrine gegraven worden. Een smalle, diepe greppel is wel het beste. Goede diensten bewijzen kan een plank of eenige stevige stokken naast elkaar, die je dwars over den greppel heen legt. Na gebruik van het privaat worden er eenige flinke scheppen aarde of zand ingeworpen. Na gebruik van eenige dagen wordt de geheele greppel zorgvuldig dichtgemaakt en, zoo noodig, een nieuwe gegraven. Zelfs in een kamp voor één nacht moet je zoo'n greppel graven.

Zorg er voor, dat het terrein er steeds goed onderhouden uitziet.

In een kamp moet je elkaar graag behulpzaam

*) Verkrijgbaar o.a. bij Carl Denig in Amsterdam à f 1,—.

Vervolg van Martha en Maria.

verstaan is, dan hoort Jezus' Evangelie en onze naam voor goed bij elkander; dan is iedere liefdedaad van ons onlosmakelijk verbonden aan Zijn boodschap: dan zal, alwaar dit Evangelie gepredikt wordt in de geheele wereld, ook tot onze gedachtenis gesproken worden van hetgeen wij gedaan hebben.

Zoo worde Maria's ontvankelijkheid de drijvende kracht voor Martha's dienende liefde. Dan niet meer Maria.... *doch* Martha. Maar Maria ..... *en* Martha. Jezus heeft ze beiden lief. En zij dienen Jezus in de bescheiden rust van hun begenadiging.

S.

zijn en niet trachten alles zooveel mogelijk aan anderen over te laten. Er moet een vroolijke stemming zijn en harmonie.

Wanneer het regent, ga je niet zeuren over „akelig weer" en „slecht getroffen," maar zingt des te vroolijker.

Als je eens een keer doornat geregend bent, trek dan vooral zoo gauw mogelijk andere kleeren aan.

Zorg er voor, dat je goed weet, waar alles ligt in de tent, zoodat je ook 's nachts alles dadelijk bij de hand hebt. Eenige kennis van E. H. B. O. (Eerste hulp bij ongelukken) is zeker niet overbodig in een kamp.

Bij opbreken van het kamp worden alle putten dichtgemaakt; strootjes, asch, gedeeltelijk verbrand hout begraven — kortom: 't heele terrein zorgvuldig nagezien en alle sporen van een kamp verwijderd.

't Verdient wel aanbeveling eenige lectuur over kampeeren aan te schaffen. Je kunt daaruit dan ook leeren hoe je verschillende voorwerpen moet maken, als: een bezem, hark, bordenrek, kandelaar, enz.

De N. T. K. C. (Nederlandsche Toeristen Kampeer Club) verschaft haar leden gratis een Handboek, dat niet alleen voor nieuwelingen, maar ook voor „ervaren kampeerders" veel nuttige wenken en inlichtingen geeft. Het prospectus, dat ik van de N. T. K. C. ontving, maakt melding van verscheidene voordeelen, aan het lidmaatschap verbonden.

Ik ben nog lang niet uitgepraat over „kampeeren," 't was echter mijn bedoeling, maar enkele nuttige wenken te geven.

En nu wensch ik jullie pleizierige vacantiedagen!

H. K.

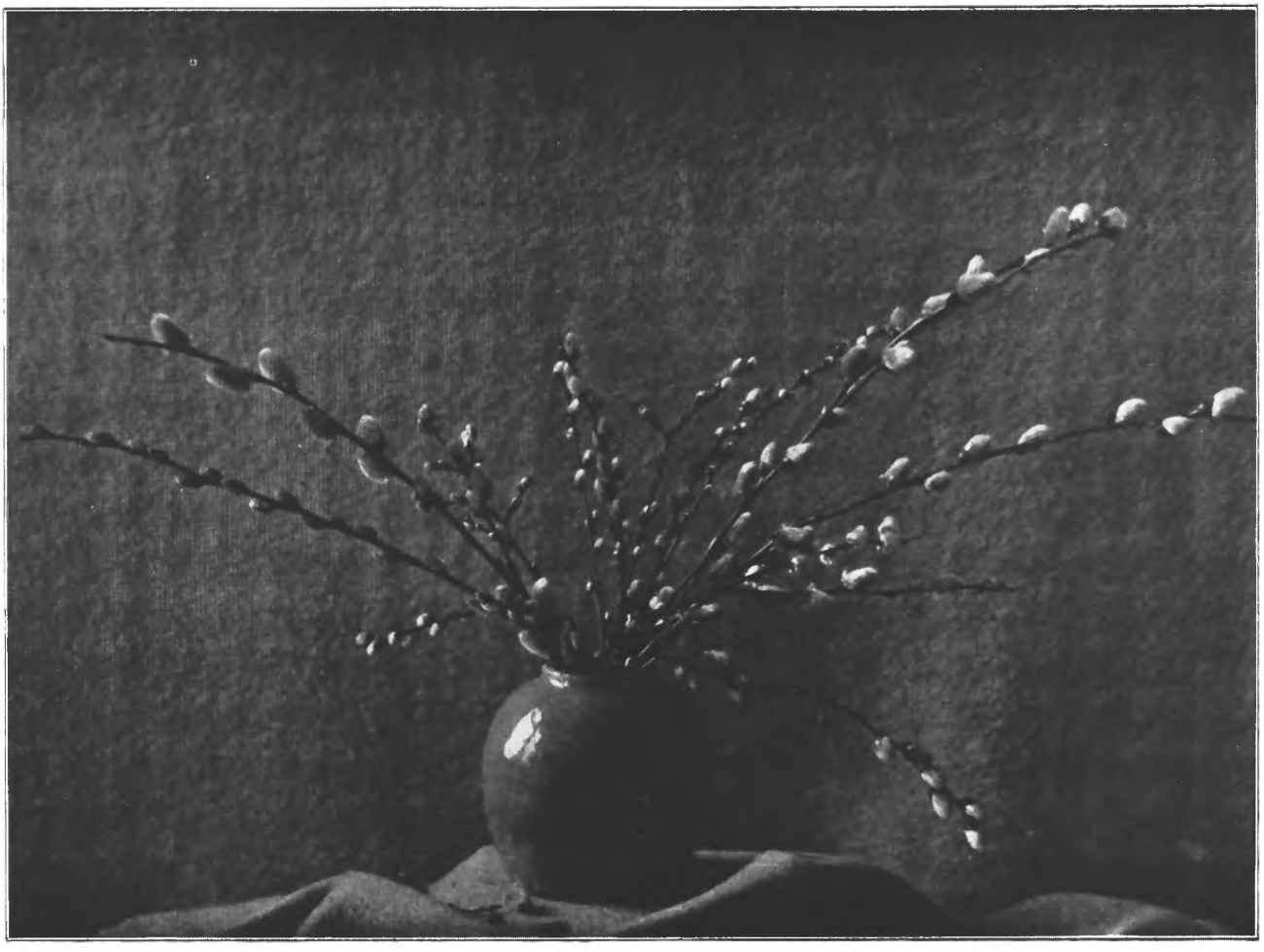

Katjes. *Foto van D. F. Eberhardt Baarn.*

Het Joodsche Bruidje. *Rembrandt van Rijn.*

DE OOSTERSCHE BRUID.

„DE liefde komt niet vóór, maar in het huwelijk." Dit is een echt-Oostersch spreekwoord. Van de waarheid houdt de Oosterling zich overtuigd.

De aanstaande vrouw heeft in het geheel geen beslissende stem inzake haar toekomstigen man. Zij laat alles aan haar ouders over.

Evenmin bepaalt de man zijn keuze. Hij zoekt zelf zijn vrouw niet, neen, ook hij laat zich geheel leiden. Zijn zuster of de andere vrouwelijke verwanten van hem treden op als huwelijksmakelaarsters.

Zij begeven zich naar de ouders der uitverkorene, en vragen hen om de dochter des huizes. Gewoonlijk is 't oog gevallen op een lid der familie, op een „nicht." Inzonderheid was dit zoo op het platteland.

Vreemdelingen worden zooveel mogelijk uit de familiegemeenschap geweerd. En niet dan om gewichtige redenen zoekt men buiten den kring der verwanten.

Meerdere voorbeelden in de Heilige Schrift staven de waarheid hiervan.

Abraham beval dan ook Eliëzer: „Ga naar mijn land en naar mijn maagschap, om voor mijn zoon Izak een vrouw te nemen." En we begrijpen de groote dankbaarheid van dezen trouwen huiszorg, als hij den Heere dankt voor Diens wondervolle leiding: „Hij heeft mij op den rechten weg geleid, om de dochter des broeders van mijnen heer voor zijnen zoon te nemen."

Eigenaardig is het, dat in het Oosten de bruiloftsgewoonten vrijwel gelijk zijn gebleven, tientallen eeuwen lang. En nu mogen ze eenigermate verschillen tusschen stad en platteland, of ook in bepaalde streken wat uiteenloopen, in hoofdzaak komen ze toch wel met elkander overeen.

Als de aanstaande bruid gevonden is, moet ze door de ouders van den toekomstigen bruidegom worden betaald. We kunnen uit de Gewijde geschiedenis nagaan, dat in Mozes' dagen de bruid-

schat ongeveer f 120 bedroeg, thans bedraagt ze gemiddeld f 500.

De Bruid moet zoo mooi mogelijk gekleed, en met de schoonste versieringen getooid worden.

Als gewoon jong meisje vergat ze haar versierselen al niet: sierlijke kousenbanden, netjes, maantjes, reukdoosjes, kleine ketentjes, glinsterende kleedingen, hoofdkrooning, armversierselen, bindselen, reukballetjes, oorringen, ringen, voorhoofdversierselen, wisselkleederen, manteltjes, hoedjes, buidels, spiegels, fijn-linnen deksels, hulledoeken, sluiers, waarover we in de profetieën van Jesaja al lezen. En wij kunnen er nog bijvoegen: halskettingen, prachtgordels, shawls, voorhoofdbanden, broches, alles vervaardigd van de edelste grondstoffen. Maar het kleed der Bruid, overdekt met goud, zilver, paarlen en diamanten overtreft al deze sieraden zeer ver in weelde en schoonheid: allerlei fonkelende edelgesteenten schitteren ons tegen. Dr. Neil verhaalt ons van een bruidskleed, dat f 800.000 kostte. En bruidscostumes van f 30.000 zijn volstrekt geen zeldzaamheid.

Een onbeschrijfelijk tooneel van pracht en rijkdom!

Zoo verstaan we, wat Jesaja bedoelt, als hij „de kleederen des heils" vergelijkt met „het gereedschap, waarmede de Bruid zich versiert."

En als de Ziener op Patmos, de heerlijkheid van het nieuwe Jeruzalem, dat uit den hemel nederdaalt, beschrijven wil, zegt hij, dat „de stad toebereid was, als een bruid, die voor haren man versierd is."

Het is van 't hoogste belang, dat zij haar aanstaanden echtgenoot, die haar voor 't eerst ontmoeten zal, niet tegenvalt. Alles wordt dan ook aangewend, om haar schoonheid en bevalligheid te verhoogen.

Nagels, handen, armen, voeten worden bij voorkeur oranjekleurig geverfd; wangen en lippen behooren rood te zijn; de wenkbrauwen worden schijnbaar zoo verlengd, dat ze boven den neus ineenloopen. Om de oogen te doen schitteren en ze grooter te doen schijnen dan ze werkelijk zijn, worden de wimpers diep-zwart gekleurd. De overige deelen van het gelaat krijgen een zachten, grijzen marmerglans.

Het kleed van de Bruid heeft een sleep van omstreeks vijf Meter.

Een zware sluier moet haar geheel bedekken. Niemand mag haar zien.

Zóó toegerust wordt de Oostersche Bruid naar haar nieuwe woning gebracht.

Ze is gezeten op een kameel, onder een weelderig versierd baldakijn; ze wordt gevolgd door liefhebbende vrouwelijke verwanten en trouwe vriendinnen.

Oranjebloesem wordt kwistig over haar kleeding gestrooid.

Achter in den stoet volgt een kameel, die de weinige bezittingen draagt, die ze heeft, en ook, zeer zinrijk, een houten wieg.

In haar huis gekomen, wacht ze in deemoedige houding op de komst van den Bruidegom.

Tegen middernacht verlaat deze zijn woning. Hij rijdt op een paard.

Uit bescheidenheid heeft hij een slip van zijn mantel of een zijden doek voor zijn mond.

Hij zegt niets; hij ziet zeer ernstig; dit behoort bij zijn waardigheid.

Wat een optocht! Wat een hulde wordt hem bewezen! 't Is één groote lichtstoet! Licht, en blijdschap en eere behooren bij elkander!

Brandende lampen en vlammende toortsen verlichten den donkeren nacht en vertolken tevens den hartewensch der bruiloftsgangers, dat het geslacht van den Bruidegom bestendig groeien zal!

Vrouwen besproeien vanaf de daken zijn hoofd met welriekende olie; een jongen begiet de hoeven van zijn paard met frisch water!

Luit en trommel en fluit worden druk bespeeld, ze begeleiden het blij gerei der vroolijke maagden.

Zoo komt hij al nader tot het huis, waarin de Bruid is.

Nu zal hem nog meer glorie worden gebracht. Wachtende meisjes hooren den waarschuwenden uitroep: „De Bruidegom komt. Komt uit, hem tegemoet."

Terwijl hij nog op aanzienlijken afstand is, moet hij van uit de omgeving der Bruid ook nog met muziek en zang en fakkellicht verwelkomd worden.

Hij gaat binnen, gevolgd door de gasten; de deur wordt dadelijk gesloten; niemand wordt nu meer verwacht.

De Bruidegom gaat naar het vertrek, waar de Bruid wacht. Hoe klopt zijn hart! Wat zal het zijn?

De gasten, in de aangrenzende ruimte zijn vol spanning: zij zwijgen, en luisteren, en wachten..... Wat zullen ze aanstonds hooren? Een kreet van ontgoocheling, of een blijden jubel van zielsverrukking?

Neen, de Bruidegom is niet teleurgesteld!

„God geeft ons een gezegenden nacht!" roept hij verheugd, zoodra hij den sluier heeft opgelicht. Hij weet het, hij zal zijn vrouw liefhebben.

En zij antwoordt bedeesd: „God zegene u!"

„De vrienden, die staan en hooren, verblijden zich met blijdschap over de stem des Bruidegoms."

A. B.

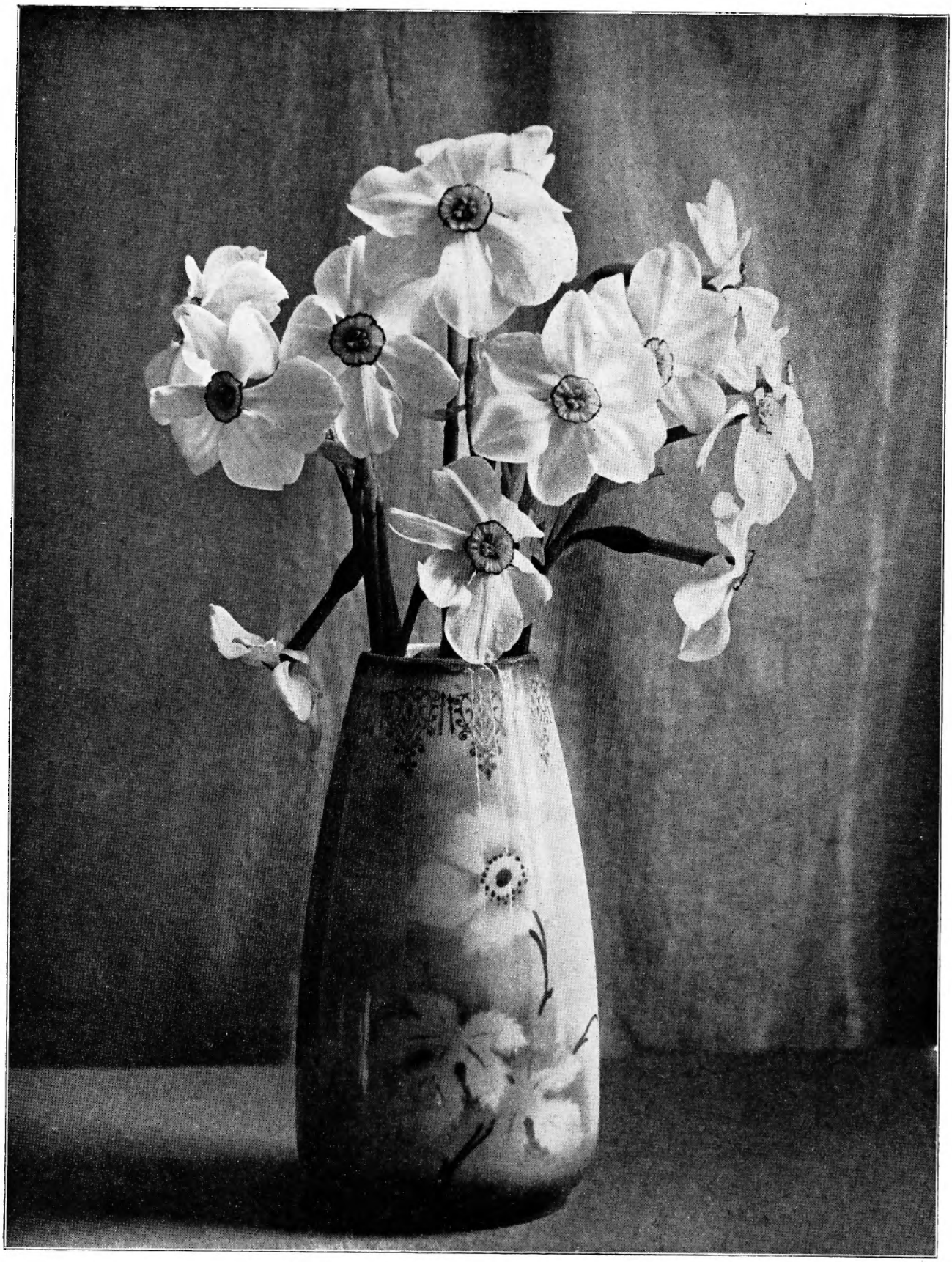

Narcissen.

Foto van D. F. Eberhardt, Baarn.

In de weide. *Foto van D. F. Eberhardt, Baarn.*

LANGS DE WEGEN.

„EN de man betaalt." Zoo schreef de *Haagsche Post* boven het volgende berichtje:

„Gedurende de eerste drie maanden van dit jaar bedroeg de waarde van de in Engeland ingevoerde goederen, welke hoofdzakelijk bestemd waren voor de vrouw, zooals zijden stoffen, ondergoed en bontwerk, meer dan 13.000.000. p.st. Een dergelijk cijfer, dat natuurlijk slechts een deel aangeeft van het geheele bedrag, dat de vrouwen in Groot-Britannië in een kwartaal voor haar kleeren en verdere toiletbenoodigdheden uitgeven, bewijst opnieuw hoezeer de wereldhandel afhankelijk is van de eischen welke de vrouw stelt en van hetgeen de mode voorschrijft."

De Nieuwe Courant maakt eerst even bezwaar tegen het opschrift. Lang niet altijd is 't de man, die betaalt. In Engeland zijn er zeker zeer veel economisch onafhankelijke vrouwen, die hun kleeren en toiletbenoodigdheden zèlf bekostigen.

Maar verder zegt het blad er het volgende van:

„De man betaalt..... de man, die het geld heeft en de man, die dwaasheden doet om het voor de vrouw te verkrijgen.

Wanneer zullen de vrouwen haar verantwoordelijkheid beseffen en inzien, dat veel wezenlijk geluk verloren gaat door de overdreven luxe, vooral ook in de kleeding in dezen tijd?

Dat een vrouw aan haar uiterlijk de noodige aandacht besteedt, dat zij haar kleeding in harmonie brengt met haar persoonlijkheid, kan niemand haar ten kwade duiden. Maar dat zij zich kleedt boven de middelen van haar man, dat zij elke modegril volgt, dat zij door haar voorbeeld anderen aanspoort tot buitensporigheden, dat zij elke maand „iets nieuws" koopt — wat beteekent een volkomen nieuwe uitrusting, omdat alles tegenwoordig bij elkaar moet passen — dat beteekent, dat zij meehelpt alles wat er mooi en goed is in de wereld vernielen voor een

leven van uiterlijken schijn, waarin niemand geluk vindt.

Ook als de man het niet betaalt, heeft de vrouw een verantwoordelijkheid, de verantwoordelijkheid van haar voorbeeld, waardoor zij kan bijdragen tot de algemeene versobering.

Er was een tijd, dat te groote uitgaven van luxe voor slechten smaak en gebrek aan beschaving golden. Nog steeds getuigt eenvoud van beteren smaak en meer verfijning dan een te veel aan versieringen etc.

Het is verleidelijk voor iedere vrouw mee te doen als zij in de vitrines van tal van magazijnen „snoezige" costuumpjes ziet.....

Maar de vrouw, die niet meedoet, die niet alleen blijft binnen de grenzen van haar budget, maar ook eens geld beschikbaar houdt om een ander genoegen te doen is niets minder gelukkig en kan met meer succes anderen steunen, voor wie de strijd nog zwaarder is, om er goed uit te zien en niet te veel te verteren.

Het moge nog zoo moeilijk zijn niet mee te doen, één mode achter te blijven, niet in alle onderdeelen verzorgd te zijn, het is zooveel meer waard zichzelf te blijven, in geen enkel opzicht boven zijn middelen te leven en bij te dragen tot een meer harmonische samenleving, waarin men elkaar niet beoordeelt naar het uiterlijk, maar naar innerlijke beschaving.

De vrouw, die om zich een sfeer weet te scheppen van harmonie, zal meer wezenlijke bewondering oogsten dan de vele zusteren, die zich eenzaam gevoelen in de kostbare kleeding, waarvoor haar man misschien een compromis sloot met zijn beginselen van eerlijkheid."

In „In en om de woning" wijdt F. S. v. B.-K. een artikel aan het „huurkoop"-systeem.

We ontleenen er het volgende aan:

„Voor fabrikant, winkelier, geldschieter, kortom voor allen die betrokken zijn bij den verkoop krachtens het afbetalingssysteem, kan ik in deze wijze van zaken doen niets anders zien dan een tijdelijk hel vlammend vuurwerk, dat echter geen innerlijke kracht bezit om brandend te blijven.

En voor den kooper?

In vele gevallen materiëele schade, maar in ieder geval groot moreel nadeel. Wat 't eerste betreft is het vrijwel zeker, dat hij teveel betaalt, voor wat hij koopt. Niet omdat de winkelier hem bedriegt, maar eenvoudig omdat deze toch rente moet trekken van het nog niet betaalde deel der koopsom, die hij als een soort leening aan den kooper heeft verstrekt. Als de winkelier die rente niet in rekening bracht, zou hij blijk geven zelf een slecht financier te zijn, want hij zal in de meeste gevallen steunen op een bankcrediet, waar eveneens rente en aflossing op tijd moeten worden betaald.

De tweede schade, de moreele, is echter nog veel grooter. De verlokkende aanbiedingen van huurkoop brengen de menschen van de wijs. Zij schaffen zich dingen aan die zij niet zouden koopen indien er contant betaald moest worden. Bij 't vooruitzicht in termijnen de koopsom te kunnen voldoen, is de kooper(ster) vaak zeer optimistisch gestemd. Men stelt zich voor, iedere maand die kleine som wel te kunnen missen, maar vergeet gewoonlijk de kwade kansen van ziekte, ongeval e.d. die geld kosten, en oorzaak zijn dat men niet aan zijn verplichtingen kan voldoen. Men werkt zich zelf in de schulden, en het eenmaal begeerde voorwerp dat men zoo gemakkelijk dacht te verkrijgen, wordt menigmaal de oorzaak van zorgen en ellende.

Het huurkoopsysteem wekt bij vele menschen, vooral bij hen die zwak zijn van karakter, verkeerde begeerten. De neiging tot weelde, toch reeds zoo sterk in den tegenwoordigen tijd, wordt er door aangewakkerd. En men steekt elkaar de oogen uit met fraaie meubels, nieuwmodische kinderwagens, piano's, gramofoons, ja, zelfs auto's!

Het speculeeren op de zwakheden van anderen is steeds te veroordeelen en het huurkoopsysteem doet dit, zij het dan niet met opzet, in sterke mate.

Het is daarom te hopen, dat vooral de vrouwen die veelal de groote afneemsters zijn waar het voorwerpen voor de huishouding betreft, zich niet zullen laten verleiden door allerlei schoone redeneeringen die b.v. uit Amerika tot ons komen, als zou huurkoop het systeem zijn voor onzen tijd.

Niets koopen voor men het geld er voor bezit, dit blijve de leuze voor ieder verstandig mensch en bovenal voor iedere huisvrouw."

„Het Haagsche Volk" schrijft over de tentoonstelling „Het moderne huishouden," die vorige maand in het Kurhaus te Scheveningen gehouden werd.

Er was daar ook een „één-kamerwoning" te zien, gedacht als behuizing voor de alleenwonende vrouw.

Alles is er in.

„De dame, die het opzicht hield over dit nieuwste snufje," zegt het blad, „vertelde, dat zij het ook zoo heeft, en dat het haar uitstekend bevalt. Wij hebben geen reden om haar verklaring in twijfel te trekken. Maar, daarom behoeven wij het nog geen ideaal oplossing te vinden. En, wij kunnen haar nu eenmaal niet bewonderen, al hebben wij alle waardeering voor de vernuftige uitvinding, die de Vereeniging voor Huisvrouwen hier demonstreerde. Wij zouden het niet kunnen harden in een dergelijke popperige omgeving. Wij zouden met geen mogelijkheid

kunnen werken in een keukentje, waar nog niet eens plaats is voor een half mensch.

Wij vreezen, dat wij onze lezeressen reeds al te nieuwsgierig hebben gemaakt. En daarom zullen wij maar gauw in het kort de inrichting beschrijven.

Gegevens: een kamer, niet al te klein, liefst groot en vierkant. Eenige schermen. In den linkerachterhoek wordt door een scherm van de lengte van een divan een vierkant gedeelte afgescheiden. In dat hoekje komt een vaste wachtafel, al dan niet voorzien van een gijsertje voor warm water. Aan den anderen kant van het scherm komt een divan (tevens bed) aan welks voeteneinde een scherm van de breedte van den divan. Aan dit scherm worden een of meer boekenplanken aangebracht. Nu hebben wij dus reeds de badkamer en de slaapkamer. Aan de rechterzijde van de kamer worden twee schermen geplaatst om de keuken af te bakenen. In deze keuken vindt men alles. Aanrecht, gootsteen, glazenkast, gasfornuis, kortom alles, wat in een keuken thuis behoort. Wat verder van de kamer overblijft is dan woonkamer.

Wat zullen wij u verder allemaal vertellen van de vernuftige uitvindingen, als daar zijn een naaitafeltje, dat tevens theekast is; de divan, waaronder laden zijn aangebracht om voor linnenkast te fungeeren; schilderijen, die tevens klaptafeltjes zijn, enz. Alles en alles aardig bedacht, wezenlijk.

Maar, afgescheiden van het hokkerige, het gecondenseerde van deze inrichting, meenen wij, dat er nog een groot bezwaar tegen deze vinding is in te brengen. Een keuken in een kamer, waar men slapen en wonen moet, lijkt ons heel weinig ideaal. Er zou een uitstekende ventilatie moeten zijn. En dat vindt men niet overal. En dan. Zou de huisbaas, zou de kostjuffrouw daarmede genoegen nemen? Voor zoover wij ervaring op dit gebied hebben, en dat is een langjarige, betwijfelen wij het zeer."

Aan 't werk. *Foto van D. F. Eberhardt, Baarn.*

GEBORDUURDE MONOGRAMMEN.

TWEE of meer letters zoo in elkander te vlechten, dat ze met elkander één geheel vormen, valt al niet mee. Wie monogrammen borduren wil is al zeer verblijd, wanneer een goed ontwerp bevrediging geven kan.

Wie de kunst verstaat en den tijd er voor vinden kan, borduurt haar uitzet zelf. Het is een zeer tijdroovend werk; en er is veel geduld voor noodig, want beter geen dan slordige monogrammen.

Een mooi gevormd en uitgevoerd monogram geeft aan de werkster eene bijzondere voldoening; 'k zou wel durven beweren, dat het een der allermooiste bezigheden is, die verricht worden bij 't maken van een uitzet; een arbeid vol poëzie. —

Als de tijd ons ontbreekt, al ons linnengoed te borduren, dan zorgen we, dat toch een stel tafelgoed, of een extra-fijn stel tafel- en beddegoed van monogrammen voorzien zijn.

Wie deze kunst niet beoefent kan wel in de zaak, waar het uitzet gekocht is, de monogrammen laten borduren, doch eigen werk verdient verre de voorkeur.

Onze foto geeft een proeve van monogrammen op tafelgoed.

We zien een tafellaken en een servet afgebeeld, beide geborduurd met het monogram Z.M.

Bij tafellakens, servetten en vingerdoekjes wordt het monogram in den linkerboven- of rechterbeneden-hoek geplaatst. We zorgen, dat we hierbij de zelfkanten links en rechts, en de zoompjes dus onder en boven hebben.

Voor het borduren van letters op zakdoeken, het merken van hand- en glazendoeken geldt dezelfde regel.

De geborduurde letters en monogrammen op zakdoeken en tafelgoed worden vaak schuin in den hoek geplaatst, zóó, dat ze van den hoek af leesbaar zijn.

De handdoeken worden zóó gemerkt, dat de bovenkant van de letters naar den zoom wijst.

Bij het beddegoed moeten we bij het plaatsen van de monogrammen vaak rekening houden met de aangebrachte versiering.

Bij een laken is 't heel mooi, het monogram in het midden te plaatsen, onder den breeden zoom. Is 't laken met een tusschenzetsel versierd, dan

wordt het monogram in 't midden onder 't tusschenzetsel geborduurd. De voet der letters moet naar den zoom of naar het tusschenzetsel gekeerd zijn.

De sloopen worden in het midden van de breedte recht, of in één der bovenhoeken schuin geborduurd.

In het laatste geval moeten bij een lits jumeau of een tweepersoons-ledikant, de letters van elkander af of naar elkander toe wijzen.

Als het bed is opgemaakt, dan zijn alle letters van het voeteneinde af leesbaar.

Het spreekt wel van zelf, dat tafel-, bedde- en huishoudgoed geborduurd en gemerkt wordt met de beginletters der familienamen van beide personen.

Het lijfgoed wordt meestal gemerkt. Borduren we het, dan hangt de plaats van het monogram ten nauwste samen met het model van 't kleedingstuk.

De letters hiervoor zijn de initialen van den persoon voor wie het bestemd is.

A. BALDER.

ONZE KLEEDING.

ZOMERBONT!

Enkele jaren geleden nog zou dit woord geklonken hebben als een tegenspraak; „zomerbont" maakte toen vrijwel den indruk op ons, als „koud vuur" of „gouden ijzer" op ons voorgeslacht gamaakt zal hebben. Een zuivere contradictie. Doch „tijd slijt": door 't gebruik verdwijnt het onaangename gevoel der tegenstrijdigheid.

En al minder heftig botsen de verschillende gewaarwordingen, die de samenstellende deelen van dit woord in ons opwekken, nu in dit jaar de zomer zoo heel lang op zich wachten liet. De invloed van de ijsheiligen was zoo langdurig!

Als we in Juni de haard nog eens aanleggen, of de kachel weer zetten, dan is de zomer al bitter koud. Waarom zouden we ons dan, als de snerpende Noordenwind ons huiveren doet, niet eens behagelijk knuffelen in een bontje?

De dames dragen tegenwoordig het geheele jaar bont, en de bontzaken lanceeren velerlei nouveauté's.

In den afgeloopen winter was het veel marterbont, klein en duur, nu zijn het lange blonde of beige vossen, die om de halzen der dames worden gehangen. Ze vormen een scherpe tegenstelling met de wintersche steenmarters.

Gele Russische vossen ondergaan een speciale bewerking, de kleur verheldert, waarna ze door velen worden gekocht. De lange staarten reiken dikwijls tot onder de taille.

Ik stak mijn licht over deze bonten op in een groote hoedenzaak, waaraan een bonthandel verbonden was.

„Ziet u, als hier een dame een hoed komt passen, dan hang ik haar meteen een mooi bontje over den mantelkraag. 't Staat wel mooi, zeg ik dan, zie maar eens. En als zij dan met welgevallen in den spiegel kijkt, haal ik 't van haar mantel af, en zeg dan: Ziet u 't verschil? En tien tegen één krijg ik ten antwoord: Ik geef 't u toe, 't staat heel kaal. Dan volgt de rest wel."

„Maar de beurs!" opperde ik.

„Ze zijn er in vele soorten. Wat ik u zoo pas liet zien, was duur, maar een geprepareerd schapenbontje koopt u voor 4 à f 5.—. Of u neemt voor kraagversiering slangenleer." En meteen liet de chef der zaak mij een slangenhuidje zien, kortharig, mooi geteekend, zeer elastisch! Maar, hè! „Ik zie het aan u, 't kan u niet bekoren; 't dragen van slangenleer aan schoenen, kragen, vesten is veel te snel ingeslagen; de meesten zijn er al blasé van. Slangenleer heeft zeker spoedig zijn tijd gehad," — zei ze, heel gewikst.

„'k Heb er vrede mee," antwoordde ik, „ik houd niet van die buitenissigheden."

B. 54. Een ziekenjakje.

Een onzer lezeressen, mejuffrouw van D. te B., vroeg ons inlichtingen over een Florence Nightingale-ziekenjakje. Het is ons niet bekend. We hadden gehoopt inlichtingen te kunnen verkrijgen bij de Directrice van een groot ziekenhuis. Doch deze kon ons niet helpen.

We vermoeden, dat 't antwoord is te vinden bij haar, die aan 't Roode Kruis verbonden zijn. Immers Florence Nightingale is van deze zegenrijke instelling de moeder geweest: in den bloedigen Krimoorlog, waardoor Frankrijk „'t heilig verbond" uiteen deed spatten en Rusland diep vernederde was zij het, die als een liefdevolle verpleegster redde, wat nog te redden was.

Ons werd medegedeeld, dat bedoeld jakje behandeld werd in een vroegeren jaargang van „Meisjesleven." Kan iemand ons aan bedoeld nummer helpen, heel graag, dan zullen wij het ziekenjakje bespreken.

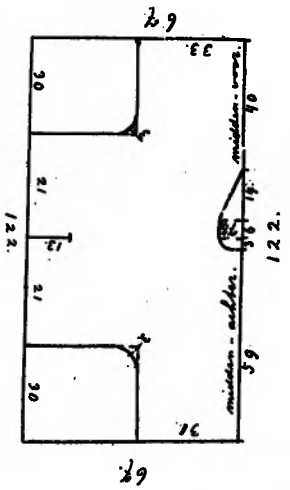

Als surrogaat geven we het volgende gehaakte bedjakje. We geven bij deze afbeelding een geteekend patroon. Is dit op werkelijke grootte nageteekend, dan kunnen we volgens 't gegeven model gaan haken.

Het haakwerk is zeer gemakkelijk.

We nemen twee kleuren wol, b.v. wit met lila, of wit met groen.

Wie liever donkerder kleuren heeft, kan heel goed licht- en donker lila samenvoegen.

We beginnen te haken aan den onderkant der mouw.

Hoeveel steken opgezet moeten worden, is moeilijk te bepalen. Dit hangt ten nauwste samen met de dikte der wol, waarmede gehaakt wordt.

We probeeren eens, hoeveel kettingsteken noodig zijn, om de halve breedte van de mouw te krijgen. De mouw heeft een split van 13 cM. hoog, zoodat we dit gedeelte in twee helften moeten haken.

Als we de noodige kettingsteken gehaakt hebben, dan werken we als volgt:

1e toer: 4 k. st. voor het begin; 1 st. in den 1sten k. st.: vervolgens afwisselend; 1 k. st.; 1 st. in den 2den volgenden k. st. (de kettingsteken tusschen de stokjes mogen *niet los* gehaakt worden).

2e toer: Bij het omkeeren 5 k. st.; 1 st. in den k. st. na het 1e stokje; vervolgens afwisselend: 1 k. st. en 1 st. om de k. st. na het volgende st. Op het einde nog 4 k. st. Nu de witte draad laten hangen. Het werk wordt niet omgekeerd.

3e toer: Nu beginnen we met de lila wol: 1 st. om den k .st. vóór het 1e stokje; dan afwisselend 1 k. st. 1 st. als te voren. Het laatste stokje haken we om den k. st. vóór het laatste stokje. De lila draad blijft nu aan 't werk hangen.

We vervolgen weer met de witte wol en haken door tot de oksels. Om de ronding te krijgen worden er eenige steken gemeerderd. We kunnen hier aan 't einde van de toeren één of twee stokjes bij haken.

Bij den zijnaad gekomen, worden aan weerszijden de noodige kettingsteken bijgehaakt.

Bij den hals haken we rug- en voorpand afzonderlijk en voor het tweede voorpand worden opnieuw steken opgezet.

Langs den hals, de voorzijde en de mouwen wordt een lussen rand van 3 toeren gehaakt. We haken beurtelings 5 k. st. 1 v. st.

De 1e toer wordt om den rand gehaakt. De vaste steek om den k. st. na elk 2de stokje.

In den 2den toer haken we de vaste steken om de loodrechte lussen van elk 2de stokje.

In den 3den toer worden de vaste steken om de kettingsteken na elk 2de stokje van den voorlaatsten toer gehaakt.

Voor den geschulpten rand langs de onderzijde van het jakje haken we afwisselend 7 st. 1 v. st. De 7 st. worden in één steek gehaakt.

Een patroon, op werkelijke grootte, zenden we onze lezeressen gaarne toe. Prijs f 0.40 franco.

Verklaring van het haakwerk:

k. st. = kettingsteek;
st. = stokje.
v. st. = vaste steek.

A. BALDER.

Alle correspondentie over deze rubriek, bestellingen, enz., richte men aan Redactie „De Jonge Vrouw," Baarn.

N.B. Van 7 Augustus a.s.—20 Augustus d.a.v. zijn bij ons geen knippatronen verkrijgbaar.

MILDHEID.....

Ik denk niet meer
ik luister.....
de schemering waart rond
ze sluipt om alle dingen.....
ze kust een ieders mond.

Ze kust een ieders herte,
dat moe van lijden is.
Ze vouwt m'n handen samen
tot wat vergiffenis.....

LENTEKIND.

AVONDLES.

Fragment.

HET góót, toen Mien, soezerig van het aldoor maar overlezen van eenzelfde stuk droge paedagogiek, om half zeven uit lijn negen stapte.

De regen kletterde, sputterde, venijnig, kletste haar pal in 't gezicht; de straten glommen, de keien flikkerden in het licht van de lantarens, ze voelde haar druipnatte rok kleffig slingeren rond haar beenen. Haastig liep ze de stille straten door, naar de Kweek. De huizen rezen hoog en donker. Hier en daar even ineens een licht raam, als een lamp werd aangestoken, de hemel hóóg, en zwart, zwárt en staag — door het driftig tikkelen van den regen. — En in haar hoofd roesde nog als een molen een rij van onsamenhangende termen en namen: Mierenboekje, Herbart, Spencer, tabularosa, kentheorie.

Daar was de Kweek, met het zwarte hol van de portiek. Alles was nog donker, de ramen keken zwart uit het grauw van den gevel, en binnen was het stil.

Ze stond te stampen op de kil-natte stoep, zocht naar 't knopje van de electrische schel. Een trillend belgeluidje sneed door de stilte binnen. Mien tuurde, op haar teenen staande, door het getralied raampje, de vestibule was ook donker, was 't nog zoo vroeg?

Ineens, terwijl ze afgewend stond te staren naar de pinkelende lantarenlichten in de straat, ging de deur aarzelend open, met een stroef geluid en kwam een stem, Ans' stem, gedempt uit het duister: „Ben jij 't, Mien?"

„Ja," zei Mien, dadelijk binnenstappend. Ans sloot de deur weer zacht. „Wat is 't hier gek donker zeg. Ben jij maar alleen hier? Is Bronsveld d'r niet." — Bronsveld was de concierge.

„Néé", klonk Ans stem van de trap. „Meneer Kroon schijnt vergeten te hebben om aan 'm te zeggen, dat we vanavond les hadden. We zitten allemaal in vier, kom maar gauw boven."

„En hoe komen jullie d'r dan in."

„Valstar is gebleven van vier uur af. Die zou 'n proef klaarzetten voor meneer Kroon in de „physica", maar nou hebben we geen sleuteltje voor 't licht."

„En d'r brandt er een boven."

„Ja, da's die met 'n gewoon knopje op de gang....."

„Wie zijn er?"

Op de bovengang brandde verloren één enkele lamp — die de inspringende hoeken met de kapstokken in duister liet. Achter de deur van de vierde klonk gedempt geluid van brommend praten.

Ans zei: „Nou, allemaal al, we waren zoowát gelijk. Jo en Doortje en Lena, en Valstar en Kamminga en De Haan en Huiskens en Ketting. De halve klas immers, die 't eerste óp moeten."

Ans stond al met de deurknop in haar hand: „Wat giet 't hè?"

„Ja, ontaard". Mien liep achter Ans het donkere lokaal in.

Op den drempel bleef ze even staan. Eerst leek het, nu ze uit het licht kwam, een diep, donker hol, of ze vlak voor een zwart gordijn stond, waar ze tegen aan zou loopen. Dan begonnen haar oogen aan het licht te wennen, zag ze in vage omtrekken de anderen zitten, op de voorste banken, op stoelen, op 't bordbankje.

De groote vulkachel brandde — een klep hing onderaan open, als een muil; een vreemde, wonderlijk-roode gloeiende grot was die opening; een venijnig oog, een rossige plek licht lag er voor, op den stoffigen planken vloer. En daarachter waren de ramen, vreemd groot en zwart, de huizen aan den overkant smolten samen met het donker van den hemel.

„Goeienavond allemaal," klonk Mien's stem rustig-genoeglijk door het duister, en een algemeen gebrom rees: „Goeienavond."

„Kom d'r in," kwam Lena's stem van voor 't bord, „d'r is nog een stoel, doe die deur achter je dicht."

Mien plofte haar tasch op een bank, zocht behoedzaam-tastend den weg, als eenig baken het hellichtend pookgat van de kachel. Ze strui-

kelde over Valstar's beenen, die plat op den grond zat, vlak tegen de voorste bank aan.

Hij trok bereidwillig zijn groote voeten wat op, zei niet eens wat. Er hing een tevreden genoeglijkheid in het donkere lokaal, buiten kletterde de regen als hagel tegen de ramen.

Mien vond een stoel, bij de kachel, liet zich lui neer, haar natte voeten gestrekt naar de koesterende warmte. Ze keek den kring rond, allemaal ernstige gezichten, die als gebiologeerd staarden in het roode, vurige oog van de kachel. Vlak bij haar voeten zat Valstar, ze zag zijn ruig hoofd, dat tegen de bank leunde — hij speelde met de pook.

Lena zat op 't bordbankje, haar ellebogen op haar knieën, haar scherpe kin steunend op haar vuisten. Ans was naast haar geschoven. Jo Kans zat op 't tafeltje voor de klas. Doortje, tenger Indisch kindje, aan den anderen kant van de kachel, ineengedoken als een vogeltje, op haar stoel. Mien zag flauw den omtrek van haar zwart kopje tegen den gelig oplichtenden muur.

Jelle Kamminga zat naast Valstar op den grond, met opgetrokken knieën, zijn armen daaromheen geslagen, bij den gloed van het vuur zag Mien een streepje van zijn roodzijden sokken. De andere jongens zaten op de banken, Huiskens en De Haan — alleen Ketting stond, naast Mien, en zweeg als de anderen.

„Kroon is d'r nog niet," verklaarde een jongensstem ergens in 't donker. 't Was de kleine Huiskens, „nou kennen we 't licht niet aandraaien." Mien zei niet: „Dat wéét ik al," zooiets zou ze, vinnig, overdag gezegd hebben, nu leek dat een onmogelijkheid in de genoeglijke stilte van den avond.

„'t Is wel gezellig zoo," vond ze behaaglijk.

„Iets als een kampvuur," zei Jelle droomerig van den grond.

„Op de hei"..... Het was Valstar's stem, 't eerste woord bijna, dat hij zei vanavond.

„Vragen of Kroon 't zoo laat" — aan Lena's stem was haar glimlach te hooren. „Straks, alstie komt. Geen licht aan, en dan allemaal zoo om de kachel."

„Waar wou jij Kroon dan zetten?" plaagde Ketting.

„Op den grond," stelde Mien voor, „midden in, zeg. Het opperhoofd der — help es....."

„Apachen," zei de Haan met een grafstem.

„Zeg," klonk weer een stem van den grond — „Moet je es in dat rooie gat kijken. Verdraaid zeg, net een spelonk, kijk." Ze bukten allemaal, keken om elkaars hoofden heen, kleine spitse vlammetjes lekten aan de kolen, schenen omhoog te klauteren, dan stil te wiegelen als bloemen in den wind. In eens stak Valstar de zware pookstang in het gloeiend oog, de toovergrot zakte ineen, de vlammen dansten en rekten. Het rossig-rood lag als een glans op hun stille gezichten.

De stilte sloot weer toe, een felle regenvlaag plaste tegen de ruiten.

„Het regent, o, wat regent het!" kwam Jelle's stem ineens, droomerig.

Ze glimlachten, allemaal, dachten aan het gedicht, dat ze pas bij meneer Moolhuyzen — alias Mol — geleerd hadden.

„Hè, ga verder, Kamminga," het was Doortje, die het zei. Was het vol daglicht geweest, dan had ze zooiets nooit durven zeggen, maar hier, in 't vriendelijk, veilig donker leek alles veel eenvoudiger dan overdag.

Ze hoorden Doortje's muzikale stem, en géén verwonderde zich, ze hadden allemaal 't zelfde willen vragen.

En Jelle ging door, zonder zijn houding te veranderen, zijn armen om zijn hoogopgetrokken knieën, zijn knap donker hoofd leunend tegen een poot van 't tafeltje, zijn oogen peinzend gericht op den gloed in het pookgat:

„Het regent, o, wat regent het!
Ik hoor het in mijn warme bed,
Ik hoor den regen zingen.
Het regent, régent, dat het giet!
Dat niemand daar nou iets van ziet,
Van al die donk're dingen!"

Jelle kón goed voordragen, dat wisten ze wel, maar zóó, zoo, dat het gedicht een levend ding werd, de simpele woorden glans kregen en kleur, en de droomerige zinnen elkaar volgden, als golven naar het strand..... soms ineens een woord als 'n tintelende droppel omhoog spatte:

„Of dat 'n kérel buiten staat
Te fluisteren aan je ooren."

Dat deed het donker, en de regen, en de stilte van het verlaten gebouw.

Toen het uit was, zei niemand iets. Niemand had 't gevoel, dat er een gedicht was opgezegd, een vreeselijk iets, als Mol je er op tracteerde, een stuk uit „Hagar" bijvoorbeeld. 't Was, of

Jelle wat verteld had, zóó maar, waar je eens over knikt, en zegt: „Hè ja," of heelemaal niets zegt.

Valstar, die zijn gezicht veilig wist in de bescherming van 't bankendonker, zat strak in het roode kachelgat te staren, dat hoe langer hoe heller werd. En hij dacht aan Jan, en de hopelooze schreeuwende verlatenheid, dat schrikkelijke gevoel, als op den begrafenisdag, deed hem zijn tanden op elkaar klemmen. Jan, o, waarom zat hij d'r nou niet bij, met z'n magere bleeke gezicht, en z'n zwarte haar met een krul over z'n voorhoofd. Wat zou hij genoten hebben van zooiets, stilletjes hebben zitten kijken naast hem, inplaats van die vreemde knul, die Kamminga.

Ach, dat heele beroerde examen kon 'm nou toch geen lor meer schelen, nou ze 't samen niet konden doen. Die avondles, waarom ging die d'r naar toe, gaf 't soms wat, als-tie zákte? Zoometeen weer alleen naar huis, langs die ellendige donkere weg, en dan in je eentje maar piekeren, natuurlijk, over dat eene: Jan, dóód.....

Ineens schokte hij op, als van pijn, noemden ze Jan z'n naam daar?

„'t Is nou vandaag net drie maanden," ving hij nog op, 't was Lena's stem, stiller dan anders.

„Drie maanden," herhaalde er een, ongeloovig.

„— Ja, veertien December."

Dan zwegen ze allen, dachten aan dien natten winderigen winterdag, toen ze Jan hadden begraven.

Even was er 'n sombere stilte. Mien gluurde naar Valstar, maar ze zag alleen zijn beenen beschenen door 't rossig licht, en zijn groote handen, die de pook omklemd hielden.

Dan begon De Haan opeens:

„Kamminga, doe nog es een dingetje," en ze vielen hem allemaal bij, terwijl Kamminga in 't donker zat te hoofdschudden. Jan was vergeten.

Valstar smeet met 'n plotselinge beweging de pook van zich af, die rinkelend tegen een kachelpoot viel. Het harde geluid scheurde vijandig de tevreden sfeer.

„Laat Ketting nou maar es voordragen," weerde Jelle af. „Toe jô, doe nog es dat ding van die maskerade?"

„Nee," zei Ketting, met een ongewoon-kalme stem, „néé, daar moet je gebaren bij maken, en zoo, anders is er geen aardigheid an. Nee, de Paardengang van Laurillard, die is wel aardig, maar die kennen jullie natuurlijk."

„Néé, néé, hè, doe die es," het klonk dringend, maar toch gedempt.

Ketting begon, en Mien bedacht met 'n glimlach, terwijl ze genoeglijk-soezend luisterde; wat Mol wel zou gezegd hebben, als hij Ketting nu eens hooren kon, of hij dan ook een beetje venijnig zou zeggen, dat-ie alleen maar voor goedkoope aardigheden geschikt was. Want leuk deed-ie 't toch maar, hoor ze es klappen, en 't was een moeilijk ding.

„Ze praten geen van allen over 't werk," dacht Mien tevreden, „geen gezeur over zuurstof en electriseermachines — gelukkig....."

„Zeg....." kwam ineens Jo's stem van 't tafeltje, nu eens niet aanstellerig, met 'n voorstel, dat ze allemaal graag gedaan hadden, als, nou ja, als ze niet bang waren geweest, dat de anderen 't gek zouden vinden:

„Laten we es wat zingen."

Valstar gromde even in de diepte, maar dat hoorde niemand. De jongens grinnikten, maar de meisjes vielen Jo gretig bij.

„Moeten jullie 't gauw doen," ried Mien, „Kroon komt zoo." Meteen zette Lena in, jolig, en dadelijk viel 't heele koor in:

„Wie zich 't onderwijs wil wijden,
Die heeft heel wat te doorstaan.
Huidige en verleden tijden,
Loop van sterren, zon en maan,
Acte j — a plus b —
Vrije- en orde-oefeningen
Lezen, schrijven, reek'nen, zingen,
V = V 2 gh.
Ut, re, mi en fa, sol, la."

Een beetje buiten adem zwegen ze, en toen brak er een algemeen gelach los. Huiskens had in onvervalscht plat stadsdialect boven alles uit zitten schreeuwen:

„Acte jai, a plus bai!"

Na dit jolig begin kwamen de tongen los en ze zongen, 't een na 't ander — van jolig werden ze kalm, en van kalm ernstig, en juist klonk het zeer mooie Middeleeuwsch lied op in t donkere lokaal:

„Ic seg adieu, wij twee, wij moeten scheijden,"

toen de deur haastig opengedrukt werd, en meneer Kroon op den drempel stond.

Even hokte het gezang, verlegen, maar

Berceau in het Baarnsche Bosch. *Foto van D. F. Eberhardt, Baarn.*

dan zetten ze onbevreesd door, glimlachend om den verbaasden leeraar, die stil in het deurgat bleef staan.

En waarlijk, toen 't uit was, zei hij: „Bravo, bravo," en trok de deur achter zich dicht.

„Nog eentje Meneer?" riep er een, vroolijk. Ze lachten allemaal.

„Hier is 'n stoel, Meneer!" kwam er een ander, — met bonkend geweld werd een stoel over de banken naar voren geheschen.

„Ja maar jongens —"

„Hè nee, meneer, hè nee, gaat u nou ook effen zitten," bedelde eensgezind 't koor; acht, tien handen, trokken in 't donker den leeraar op z'n stoel.

„U mag kiezen!" riep Ans, en dat bracht nieuwe vroolijkheid.

„Nou vooruit", dan zweeg de leeraar nadenkend, en gespannen wachtten ze allemaal, ineens ernstig. Wát zou hij zeggen?

Dan zei hij, peinzend, in een plotselinge ontroering voor die opgeheven jonge gezichten, die hij om zich heen wist: „Jullie zongen laatst iets bij meneer Post, daar heb ik op de gang naar staan luisteren. Dat Terzett uit Elias. Kennen jullie dat nog?"

Er was een brommend toestemmen, dan hieven ze aan, eerst zacht, tot de meisjes helder op doorzetten:

„Hebet deine Augen auf, zu den Bergen, Von deren deine Hilfe, deine Hilfe kommt!"

Het had nog nooit zoo onberispelijk zuiver geklonken, en dat zonder stemvork en piano — en Meneer Kroon's zwaar geluid droeg het heele spontane gezang.

Toen 't uit was, stonden ze uit zichzelf op.

„Kom jongens, 't is tijd, nou 't licht aan."

Vijf minuten later was 't lokaal weer alledaagsch — nuchter, de electrische lampen schenen onbarmhartig hel, de gordijnen werden dichtgeschoven, het roode pookgat verloor opeens zijn betoovering.

Ze keken elkaar aan, met een stil genoegen in hun oogen, en heel den avond, onder het drukke werken door, bleef in het hooge lichte lokaal hangen de stil-genoeglijke stemming van dat schemer-halfuurtje vooraf. RIE VAN R.

EEN WANDELING DOOR HOLLAND'S DUINEN.

HET regende wel en de lucht was wel erg donker telkens, maar..... een natuurliefhebber kènt geen leelijk weer. De kragen van onze regenjassen op, vroeg in den morgen, gingen we op stap, met het plan, een flinke duinwandeling te maken. Hier en daar kwamen we nog maar een enkel mensch tegen.

Ik vind het een voorrecht, dicht bij de duinen te wonen, want wat is heerlijker dan dáár te zwerven, vooral wanneer zij eenzaam en woest zijn?

Na ongeveer anderhalf uur loopen hebben we 't laatste huisje achter ons. Vóór ons strekt zich, ver en wijd, stil en verlaten, het duinlandschap uit. In de eerstvolgende uren zullen we nu geen mensch meer tegenkomen.

't Heeft opgehouden te regenen en steeds ijler wordt de wolkenmassa. Al krachtiger straalt de zon en brengt vroolijkheid in het, eerst zoo sombere, duinlandschap. Het begint werkelijk warm te worden.

Volop bloeit de meidoorn, meestal met witte bloemen, maar we treffen er ook wel aan met rose bloemen. Ver om zich heen verspreidt hij zijn heerlijken geur.

Kleine oasen als 't ware vormen hier en daar groepen populieren, met daartusschen allerlei struikgewas.

Boven onze hoofden en steeds om ons heen vliegen en joelen onderscheidene wulpen, waarschijnlijk om onze aandacht van hun nesten af te leiden, — ik hoor ze zoo graag die wulpen. Voorzichtig loopen we, om niet misschien in een nest te trappen.

Dan, een eindje verder, ontdekken we, op tamelijk korten afstand, een paar scholeksters, mooie, glanzende wit-en-zwarte vogels met grooten, rooden snavel. 't schijnt, dat de een zit te broeden en de ander de wacht houdt. Als we hen heel dicht genaderd zijn, vliegen ze weg. (Ik heb naderhand „Blonde Duinen" opgeslagen — één van die beroemde Verkade-albums — en Thijsse vertelt daarin, dat de scholeksters, als ze je in de verte zien aankomen, van hun nest afgaan en dan, een eind er vandaan, met opzet zoo gaan zitten, om je op die manier te bedotten. Wellicht was dit ook nu het geval).

Groote plekken in het duin zijn paars getint door de vele viooltjes, afgewisseld door de donkergele kleur van rolklaver en de witte, teere akkerhoornbloempjes.

Een mooie, forsche plant met purperen bloemen, die hier en daar alleen staat, is de hondstong, wier vruchtjes, in den herfst, altijd zoo aan je goed blijven hangen.

In de verte hooren we een koekoek. Met kortere en langere tusschenpoozen klinkt telkens weer zijn roep:..... koekoek..... koekoek..... koekoek.....

Mijn geleider, die — ik moet het eerlijk bekennen — veel beter nog dan ik op de hoogte is van de verschillende merkwaardigheden van planten en dieren, trekt, in 't voorbijgaan, een paar blaadjes van een egelantier af, wrijft ze wat tusschen zijn vingers en laat me dan ruiken: een frissche, heerlijke appellucht. Om te watertanden!

Tot nog toe liepen we steeds in noordelijke richting. We willen echter ook nog wel even de zee zien en gaan daarom verder westwaarts. Na een poos bestijgen we de laatste duinenrij, die ons nog scheidt van de zee. Dáár ligt ze vóór ons: blauw, wijd, oneindig.

Wij turen en turen, maar onze magen herinneren ons al te veel er aan, dat 't etenstijd wordt, om lang te blijven genieten van het strandgezicht, dus keeren we om en vinden al spoedig een aardig plekje, uit den wind, om ons „twaalfuurtje" te nuttigen. Ook de hond, die zich altijd een trouw beschermer betoont op onze tochten, schijnt het tijd te vinden, gretig verorbert hij zijn aandeel.

Stil is het. Af en toe hoor je het bruisen van de zee en het fluiten van den wind door de duinen. Dan is 't weer een poos stil, hoor je niets — heelemaal niets.

Mooi is de natuur, waar nog geen menschenhanden kwamen „verfraaien" en bederven.

Als we uitgerust zijn, aanvaarden we, langs een anderen weg, den terugtocht.

Steeds warmer wordt het. Grasmusschen en leeuweriken vliegen, bij onze nadering, telkens op uit de duindoornstruiken.

Plotseling zien we een hagedis haastig wegschieten — een ritseling in de struiken en we vinden hem niet meer.

Enkele vlinders fladderen rond, waaronder 't fijne, roode St. Jacobsvlindertje.

Wolf zit telkens konijnen achterna, die hij toch nooit krijgt. De vlugge diertjes weten te goed den weg naar hun holen.

Eenige mooie heesters, een eind van het slingerpad vandaan, dat wij volgen, trekken onze aandacht: de berberis of zuurbes. Een overvloed van trosjes bloemen siert op 't oogenblik dezen heester, kleine gele bloempjes, die een sterken geur bezitten.

Laat ik niet langer uitweiden over wat we nog allemaal zagen op onze wandeling: de fazanten, die we opschrikten, de rupsen, die we vonden, en zeldzame bloemen.

Toen we thuis kwamen, konden we terugzien op een respectabele wandeling van acht uren.

VERZAMELHOEKJE.

Waardeering van ongehuwde Vrouwen.

Een directeur van een Amerikaansch Efficiencybureau verklaart het volgende.

„'t Zijn dikwijls de vrouwen, die gestudeerd hebben, de vrouwen, die in de wereld hebben rondgekeken, dikwijls ook de vrouwen met groote idealen, die niet den eersten den besten huwelijkscandidaat wilden accepteeren, maar gewacht hebben op dengeen met wien ze werkelijk in geestelijke harmonie zouden kunnen leven — en dien niet gevonden hebben. 't Zijn dikwijls ook degenen, die in den oorlog verloofde of dengeen dien ze liefhadden, verloren hebben en niet voor den tweeden keer hun hart konden wegschenken.

't Zijn dus dikwijls de meest trouwe, de meest standvastige onder de vrouwen, deze ongehuwde werksters." *(De Nieuwe Courant.)*

Wat een Man in zijn zakken heeft.

Een Engelsch humorist schrijft (we lazen dit in „De Haagsche Post") het volgende.

Het beste bewijs, dat een man geheel het tegendeel van ordelijk is, is wel te vinden in zijn zakken. Keer ze maar eens om! Een man heeft altijd een stuk of twaalf zakken in zijn costuum; daarom kan hij ook nooit zijn tramkaartje vinden, als de controleur komt! Maar haal ze nu eens uit! Eerst komt er een bos sleutels, waarvan de helft nergens op past. Dan een paar leege sigarenzakjes, een sigarettendoosje met een half leege sigaret er in, een paar stompjes potlood zonder punt, een zakmes met een afgebroken punt, een overhemdsknoopje waar hij overal naar gezocht heeft, een paar prentbriefkaarten en een brief, dien hij vergeten heeft te posten, een eindje touw, een notitieboekje, een pijp, een leeg lucifersdoosje, een photo van zijn vrouw die hij meedraagt omdat hij er een adres achterop heeft geschreven van hij-weet-niet-meerwie, wat klein geld, en een zakdoek, dien hij schijnt de hebben gebruikt om zijn bureau mee af te vegen..... En vergeet nu niet, dat het een man is, die dit alles vertelt!

Vrouwenhaar-statistiek.

Er zijn reeds 3500 ton vrouwenhaar gevallen onder de scharen der dameskappers sedert de intrede van de korte-haardracht-mode. Zoo heeft een Amerikaansch Magazine het aan zijn lezers voorgerekend. Het voegde er nog bij, dat in de Vereenigde Staten 14 millioen vrouwen het haar kortgeknipt dragen. De helft daar van geeft jaarlijks 15 millioen dollar uit voor het laten onduleeren der haren.

Vrouwelijk metselaar.

In Fürstenfeld, nabij Graz heeft een vrouw van 23 jaar, Herta Matza examen gedaan voor meester-metselaar. Zij is de dochter van een metselaar en leerde het ambacht bij haar vader. Toen haar leerlingtijd voorbij was, stierf haar vader en moest zij de zaak leiden.

Vrouwen bij het Vliegwezen.

De Int. Commissie voor het Vliegwezen heeft thans vrouwen op denzelfden voet als mannen toegelaten bij het vliegwezen.

DAGBOEK VAN LIEN.

11 Juni.

Niemand hoeft tegen mij meer te zeggen, dat 't geen zómer is.

Ik heb m'n raam ver opengezet. En 'k kan niet beweren, dat 'k 't warm heb. Ook komt telkens de wind zóó binnenblazen, dat m'n schemerlampje er van walmt.

Maar 't is tòch zomer.

Ik *zie* immers buiten alles groen. Ik hoef niet 't behaaglijk gevoel van warmte te hebben, om van alles te genieten.

Ik *zie* zóó ook, dat de boomen vol zijn.

De sparren in de tuinen staan vèr in bloei. De gele punten aan de toppen van hun takken zullen gauw groene naalden worden.

En de wind, die hùn takken beweegt, komt ook hier, en brengt zomerreuken mee van versch hooi en pasgesneden gras.

Iedereen kláágt over kou en regen. Maar ik lach, want 't is nu zomer voor mij alléén!

Ik *geniet* van de buiten, en de menschen stoken de kachel en kruipen in hun winterjas.

De sparren vol knoppen, de lucht blauw, de wind geurig — en niemand ziet wat, merkt wat.

Kruip dan maar weg in je huizen, in je warme kamers. Kruip wèg en laat *mij* maar gaan op de smalle paden tusschen de korenvelden. Ik zal gaan zien, hoe daar de blauwe bloemen bloeien, hoe de wind raast door de halmen. Laat *mij* genieten, laat *mij* lachen.

't Is *zomer,* voor mij alléén!

18 Juni.

Afgekeken.

Met z'n vieren zitten ze op 't tuinhek — te zingen uit volle borst. Er is 'n altje bij, en zangerig klinken de bekende wijsjes door de stille avond.

Al een heelen tijd heb ik uit m'n raam naar ze geluisterd. Maar nu roept opeens de stem van een bezorgde moeder: „Zeg, zullen jullie wel es *gauw* stil zijn. *Dikkie* kan zoo niet slapen".....

Even stilte. De kinderen kijken teleurgesteld. „Ophouden? Hè....."

De redding komt van de jongen, die aan de overkant de heg aan 't bijknippen is.

„Zingen jullie maar an, hoor. 't Knipt zoo prettig. Kom maar hier."

Vlug stuiven ze de weg over. „Màg 't hier?"

„Gerust, hoor. *Wie* slaapt er nou op zóó'n avond. Zing maar an."

En ze zingen: „De bloempjes zijn gaan slapen." Vlug op de maat tikt de schaar 't wijsje mee, en scheert onderhand de heg mooi glad, hier 'n takje weg, daar een. Bij 't refrein bromt de bas van de jongen onder de lichte kinderstemmetjes: „Slaap zacht, slaap zacht, mijn kindje, goeden nacht."

Dan zetten de kinderen in: „Hoe zachtkens glijdt ons bootje....." Langzaam, heel langzaam knipt de schaar, de jongen bromt mee, probeert ze dóór te laten zingen, want zóó komt z'n heg niet klaar. Maar bij 't tweede versje geeft hij 't op, want bij 't treurige „want menig voer in 't bootje....." worden de stemmetjes heel zacht en heel lijzig. Zóó langzaam kan de schaar tòch niet mee.

Eindelijk is de laatste regel verklonken. „Nou wat vlugs, hoor," zegt de jongen en hij zet in, brommend en donker: „Ik leef hoog op de Alpen....." De kinderen nemen met d'r hooge stemmetjes direct 't wijsje over. De schaar tikt mee, vlug van de heg *hier* 'n takje wegpikkend en *daar* een. En als 't versje uit is, kijkt de jongen bukkend langs de heg heen, of er niets meer buitensteekt. Dan gaan, traag, de kinderen in huis.

23 Juni.

Bij 't lezen van „Die Vrijwillig Dragen."

Langzaam, langzaam komt de Ellende aan in deze regels, langzaam, máár zeker, tusschen al het zachte van bloeiende meidoornhagen en het getrippel van kindervoetjes. Tot ze opeens vol uitbreekt in het klagen van Reynold.

Dan — làngzaam weer, tússchen al het verdriet, komt toch het licht doorschijnen.

'k Heb nu gelezen van de begrafenis van Johansen. Maar 't is nog niet het volle licht, 't is 'n schijn, 't is 'n eerste lichtstraal na 'n lange nacht, 'n zacht zongeschitter op veel regendruppels.

Zàl het licht nog wel doorbreken?

Zúllen de nevels oplossen en de heldere dag gaan stralen van een blauwe lucht?

Zúllen alle stemmen, die nu gebroken naast elkaar klinken op 't einde in harmonie samenstemmen?

Ik lees verder, en volg de lichtstraal.

ONDERLINGE CORRESPONDENTIE.

Beste Tine.

Je schreef in de O. C. aan de Zeeuwsche abonnee, over het Instituut van G. H. van der Vliet, Heerenlaan 29, Zeist, welke schriftelijke cursussen geeft voor verpleegster.

Als je nu zoo'n cursus volgt, ben je dan verplicht om verpleegster te worden, of kan je 'm ook volgen zonder meer? Graag zou 'k hierop een antwoord hebben.

Mag ik nu even een woordje tot Grie en Rie en al die anderen, die zoo druk schrijven over de M. V.? Ja? 'k Vind echt prettig dat zooveel abonnee's van „De Jonge Vrouw" leden van de M.V. zijn. 'k Vind „De Jonge Vrouw" echt een blad om op de Meisjesvereeniging gelezen te worden. Eenig hè de M. V. We zijn maar met z'n achten. Jullie zeker meer? Dag hoor! Allemaal gegroet,

VRIJBUITER.

Lieve Antieke.

Zoo gaarne lees ik de O. C. in „De Jonge Vrouw".

Evenwel heb ik er nog steeds niet aan meegedaan, maar nu wil ik jou zoo gaarne eens schrijven.

Dus je bent in de huishouding, nu — ik ook.

Het is wel prettig hé, we kunnen tusschen door zoo fijn nog eens een liefhebberijtje er op na houden, b.v. borduren, doe je dat ook? Ik mag het gaarne doen, zelfs ook het eenvoudige kruissteekborduurwerk. Er zijn zulke mooie oude patronen, wellicht vooral bij jullie in Friesland, omdat daar zooveel van vroeger bewaard werd.

Alleen heb ik niet goed begrepen, wat je bedoelde met dat breien door Friezinnen. Heb je dan menschen ontmoet die het Friesche kantbreiwerk belachelijk vonden? Ik vind het juist heel mooi, maar het eischt vaardigheid!

Dus over muziek moet ik je niet schrijven, maar doe je wel eens aan bloemisterij, of is er misschien ergens anders een O.C.-er die daar eens over schrijft?

Hoor ik dan nog eens iets van jullie?

Vele groeten van GEURTJE.

Beste „Eilandbewoonster".

Je brief in het Februari-nummer heb ik gelezen en nu wilde ik je mijn meening eens zeggen over het lid zijn eener vereeniging als gehuwde vrouw.

Volgens jou inzicht zou een gehuwde vrouw geen lid mogen zijn van *een vereeniging*. Bedoel je daar alle vereenigingen in 't algemeen (o.a. een vrouwenvereeniging die toch het meest bij gehuwde vrouwen in zwang is) mee of enkel meisjesvereenigingen?

Ik neem aan, dat je — omdat je zoo positief *een* vereeniging zegt — niet enkel op de M. V. doelt.

Waarom moet het gezin er onder lijden als de vrouw lid is eener vereeniging?

Wat voor bezwaren zouden er zijn als een vrouw zich eens per week een avondje uit haar huiselijke beslommeringen los zou maken, om zich aan een vereeniging te geven?

Zij kan haar werk toch best zóó regelen dat niets en niemand er onder lijdt!

Zoodra ze toch merken zal dat haar gezin het lid zijn van een vereeniging niet langer toelaat, dan zal ze toch heusch wel zoo verstandig zijn om als lid te bedanken.

Voor vele vrouwtjes is zoo'n vereenigingsavond een gezellige afwisseling.

Ik bedoel nu niet direct een naaikransje waar dameslèden de nieuwtjes van de afgeloopen week de revue laten passeeren onder het gebruik van een kopje koffie, maar een goede vereeniging, waar het ook aan geestelijke ontwikkeling niet ontbreekt.

Voor den man kan het ook geen kwaad hoor om eens een avondje op te passen. Die meenen maar al te vaak dat *zij* elken avond wel uit kunnen gaan en dan hun vrouwtje zoo'n beetje als huismusch beschouwen. (Je zou haast denken dat ik er ondervinding van had, hè!)

Om nu als getrouwde vrouw lid van de M. V. te blijven, och, zoo'n eersten tijd na het huwelijk kan dat nog wel, maar op den duur zullen zij zich vanzelf wel terugtrekken om zich dan eventueel bij een vrouwenvereeniging aan te sluiten, daar zij zich dan dààr weer beter thuis zullen gevoelen.

Het karakter van *Meisjes*vereeniging gaat m.i. ook wel een beetje verloren als gehuwde vrouwen lid zijn.

Ik heb mijn brief nog eens overgelezen en bemerk met schrik dat het een reusachtig eind is geworden en dat nog wel voor den eersten keer dat ik in O. C. schrijf. Ik hoop maar dat de redactie het mij niet kwalijk neemt.

Nu hartelijk gegroet hoor, ook alle andere O. C.-ers.

ENIT.

Beste lezeressen.

Met zeer veel genoegen heb ik het stuk van Rie van R. gelezen, waar ze schrijft over „boekenschouw". Op zeer humoristische wijze vond ik, gaf ze weer, wat in werkelijkheid 't geval vaak is. De meeste boeken worden oppervlakkig gelezen, en dan zijn er nog genoeg andere, die „onbegrepen" ter zijde worden gelegd, vanwege hun nieuwe stijl.

Nu vind ik dit altijd zoo moeilijk, waar is nu precies de grens, wat wij Christenmeisjes mogen lezen en wat niet. Ik voor mij vind boeken als: „De God zijner moeder" van Runa en „Wildvogel" van Wilma en „Haar Roeping" van Nellie Has e. a, heel mooi en fijn gevoeld. Maar kom je nu eigenlijk wat meer op litterairisch gebied, dan neem je b.v. eens: „Bloesem" van Ina Boudier—Bakker of iets van Marie—Metz Koning b.v. „Nachtsilene". Ja, er zijn nog genoeg andere natuurlijk.

Mogen wij zulke boeken nu lezen en aanbevelen? Wat denken jullie daarvan?

Wat lezen jullie zooal? Er zijn ook „muzieklief hebsters" maar toch ook lezeressen, die veel van lezen houden? Ik houd tenminste veel van muziek maar ook veel van m'n boeken. Voor school moesten we natuurlijk heel veel van de nieuwere auteurs lezen.

Hoe vinden jullie die gedichten van Jac. v. d. Waals en Nellie van Kol?

Ik hoop, dat ik veel over jullie „boekenschouw" mag hooren in een volgend nummer. Met hart. groeten van

ERMA.

Geachte Redactie.

Naar aanleiding van het stukje „Boeken" wilde ik graag onderstaande regelen in „Onderlinge Correspondentie" geplaatst zien.

Eerst dient gezegd, dat, toen het Maart-nummer onder mijn oogen kwam, het mij direct opviel dat genoemd stukje er zoo prettig en genoegelijk uitzag en ik begon er met veel animo aan.

Maar met het oordeel dat de schrijfster over „Pallieter" van Felix Timmermans velt, kon ik me niet vereenigen. Ze stelt het zoo ongeveer op één lijn met de zeer realistische romans van Zola, m.i. geheel ten onrechte.

De beste maatstaf, die we onszelf kunnen aanleggen bij het lezen van boeken, is wel deze, dat we er open voor uit komen, dat we ze lezen, of ze verstoppen als er iemand de kamer inkomt. Nu dit laatste zal met „Pallieter" het geval niet behoeven te zijn. *Ik* heb m'n vader niets op

den mouw gespeld omtrent genoemd boek, want hij heeft het met den meesten smaak zelf doorgewerkt.

De manier van de dingen noemen zooals ze zijn, komt ook voor in „Jaap" en dat is een boek, dat de schrijfster *wel* goedkeurt. (Hiermee bedoel ik nu weer niet dat Jaap van hetzelfde genre is als Pallieter.)

En nu wat betreft Heyermans.

Zijn boeken „Droomkoninkje" en „Vuurvlindertje" zullen „de reine bloem van meisjesargeloosheid al evenmin vergiftigen". Zij behooren juist bij die boeken, die we neerleggen, met, zooals de schrijfster van het stukje het noemt „een glimlach, een glimlach van ontroering, van begrijpen". De ontroerende toewijding van tante Toos uit „Vuurvlindertje", voor de kinderen van haar gestorven zuster, leert ons, dat een vrouw uit het volk, onder een ruw, ongepolijst omhulsel vaak een mooie, teedere ziel verbergt.

Ik hoop dat ik zoo mijn meening duidelijk gemaakt heb zonder te scherp te zijn geweest. En dat er nog meer brieven over dit onderwerp zullen volgen die van

ELISABETH.

Beste allemaal.

Jullie zult mij wel niet kennen, want 't is de eerste maal dat ik in O. C. schrijf. Wel lees ik steeds alle brieven, en doordat jullie elkander in O. C. ook telkens vragen stellen, wil ik dezen keer ook eens een vraag doen. Je hebt zeker allen in 't Maartnummer 't stukje gelezen, getiteld „Boeken" door Rie v. R. Nu is dit mijn vraag: „Begrijpen jullie met welk doel Rie dat geschreven heeft?

Zou 't soms zijn om ons te waarschuwen, dat wij niet tot één der meisjes, welke zij opnoemt, behooren?

Ik begrijp Rie echter niet goed.

Geen der meisjes deugen. Met de één wordt gespot omdat zij enkel Christelijke boeken leest, en wel van speciaal Nederl. schrijvers of schrijfsters.

Een tweede wordt een beetje geminacht, omdat zij van alles doorelkaar leest en niet eens naar den naam der schrijver kijkt.

Een derde doet verkeerd door *on*christelijke boeken te lezen, (hoewel deze lang niet altijd slecht zijn, maar dikwijls heel leerrijk zijn, b.v. van Mevrouw Ina—Boudier Bakker enz.).

En de vierde wordt uitgelachen, omdat zij veel van gedichten houdt.

Volgens Rie is dat overdreven en kan zij velen toch niet begrijpen, en vooral ook niet de boeken: „De kleine Johannes", of „'t Viooltje dat weten wilde".

Maar waarom kan dat nu niet?

Alle meisjes zijn toch niet eender?

't Eene meisje is toch meer ontwikkeld dan het ander.

Ja, nu bedoel ik mij zelf niet hoor, maar zou Rie dan zelf zooveel gelezen hebben en zooveel menschenkennis bezitten?

Misschien heb ik wat overdreven en meende Rie 't niet zoo, maar gelooven jullie niet dat Rie ook wat overdrijft?

Misschien wil Rie mij zelf wel antwoorden, anders zou 'k wel graag eens een ander z'n meening over dat stukje hooren!

'k Wilde graag nog wat vragen, als 'k mag van de Redactie en mijn brief niet te lang wordt.

In O. C. van Januari stond een brief van Henriëtte, waarin zij vroeg, om de uitlegging van „De Bruidsketting" van Wilma. Er is echter nog niet op geantwoord. Weet één van jullie het ook? 'k Ben er, net als Henriëtte, erg nieuwsgierig naar.

Hoe vonden jullie Moedertjes brief. Vindt jullie ook niet, dat Moedertje in veel dingen gelijk heeft?

Maar nu durf ik niets meer vragen.

'k Eindig eens gauw.

Allen hartelijk gegroet van

JANNY.

CORRESPONDENTIE VAN DE RÉDACTIE.

Verbetering. In het vorig nummer sloop in „Josephine's Rustkuur" een fout. *Gré* werd daar *Gie* genoemd. Een rare naam, die de goedkeuring van de schrijfster dan ook ganschelijk niet kon wegdragen.

Mej. L. A. te Z.-B. Neen, dat vers kunnen we niet opnemen, ook al vraagt u het nog zoo dringend. En wat hebt u er per slot van rekening aan? 't Vers wordt er niet goed door. Zeker ontvangen we gaarne verzen. Wij hebben er toch zelf om gevraagd, zooals u zegt. Maar nooit beloofden we, alles, wat ons gezonden werd, ook op te nemen. We kunnen alleen gebruiken, wat we meer of minder goed vinden.

En 't ijdelheidje, dat in uw schrijven om 't hoekje gluurt, geeft ons geen aanleiding, om van ons besluit af te wijken. We zijn er van overtuigd, dat we u zoo den besten dienst bewijzen.

Mej. K. D. te Z. We kennen die school niet.

Mej. R. L. te K. Zendt u ons de copy maar eens toe, dan kunnen we er over oordeelen. Maar we belooven niets. U zult dus ook, als het zoo uitvalt, met een weigering genoegen moeten nemen.

Mej. L. B. te A. Op die kwestie kunnen we niet ingaan.

Mej. C. E. te B. Neen, mejuffrouw, dat is toch heusch niet zoo. Als u 't boek nog eens leest, zult u zelf wel zien, dat het ongelijk aan uw kant is. Overigens dank voor uw waardeerend schrijven.

Anna. Te veel van 't goede, Anna. En gedichten, die reeds elders geplaatst zijn, kunnen we niet gebruiken.

Mej. D. K. te L. Met die meisjesvereenigingskwestie bemoeien we ons niet. Dat is niets voor ons blad. Die vereeniging moet zelf weten, wat ze doet. Maar ons dunkt, dat zoo'n kleinigheid toch geen verwijdering behoeft te brengen. Met een beetje goeden wil kan dat gemakkelijk weer in orde komen.

't Molletje. Wat een rare schuilnaam. Maar, Molletje, we kunnen je in die kwestie geen raad geven. Dat is geen kleinigheid, hoor. Maar verlies den moed maar niet. Als die „hij" werkelijk wat om je geeft, komt het wel weer in orde. Wat toch eigenlijk dwaas van twee verstandige menschen, vind je niet, om dáárover zooveel strijd te maken. En wat dwaas van Molletje, om haar zin door te drijven. We weten werkelijk niet, wie *gelijk* heeft, maar... komt dat er wel op aan?

Gelijk hebben en dan toch toegeven, dat is van méér waarde. En 't was nu toch in elk geval geen kwestie, waarin van toegeven geen sprake kon zijn. Waarom wil je nu wachten, tot *hij* het weer in orde maakt? Zou je zelf maar niet eerst eens beginnen? Als een molletje wegkruipen achter eigen meening, dat helpt toch ook niet, is 't wel?

Wees verstandig en bederf niet, wat zoo mooi kan zijn.

Negende Jaargang No. 11 Augustus 1927

DE JONGE VROUW
GEÏLLUSTREERD CHRISTELIJK TIJDSCHRIFT

ONDER REDACTIE VAN MEVROUW J. M. WESTERBRINK—WIRTZ EN DEN HEER P. KEUNING
UITGAVE VAN BOSCH & KEUNING TE BAARN — TELEFOON No. 603 — POSTGIRO No. 20246
REDACTIE-ADRES: REDACTIE „DE JONGE VROUW", BAARN. VERSCHIJNT DEN EERSTEN DONDERDAG VAN IEDERE MAAND
ABONNEMENTSPRIJS f 2.25 PER HALF JAAR BIJ VOORUITBETALING. MEN VERBINDT ZICH VOOR EEN GEHEELEN JAARGANG

VERWACHTEN.

Ik heb den Heere lang verwacht; en Hij heeft zich tot mij geneigd, en mijn geroep gehoord.
Psalm 40 : 2.

Verwachten wij den Heere nog? Wachten wij er nog op, dat Hij tot ons zal komen? Is de hemel voor ons niet heel ver en is God niet de Hooge en de Verhevene, die troont hoog boven ons?

David heeft den Heere lang verwacht. En toen de Heere niet dadelijk antwoordde, *bleef* hij wachten. Want hij wist: de Heere komt, als wij Hem verwachten.

Hij komt *zeker*.

Dat is een wachten, een verwachten, in het geloof. Dat is het verwachten van een kind, dat alleen is in den duister, maar weet: Vader komt. Hij komt *zeker*.

En de Heere *kwam* tot David. Hij boog zich heen over den ruischenden kuil, waarin David was weggezonken. Hij neigde zich tot hem, zooals een vader zich neigt tot zijn kind, dat dreigt te verzinken.

Zoo is dat verwachten van den Heere zalig. Het is het verwachten in het zeker weten: Hij komt, Hij zal mij niet alleen laten.

Kennen we dat verwachten van David?

Wij verwachten veel in ons leven: rijkdom, genot, mooie kleeding, liefde.

Maar dat alles kan ons arm hart niet rijk maken.

O, als we maar eerst weten, dat we wegzinken in een ruischenden kuil, dan zal misschien uit ons hart de bede geperst worden: Kom mij te hulp, wees mij genadig, Heer.

Zij er dan ook dat stille, dat geloovige verwachten van David.

Misschien komt de Heere niet dadelijk, maar Hij komt. Straks, als wij weer opblikken, zien wij Hem, terwijl Hij zich tot ons neigt. Wij zien, dat Hij zijn hand uitstrekt, om ons uit den ruischenden kuil op te trekken.

En in het geloof leggen wij onze hand in de Zijne en geven wij ons aan Hem over.

Dan klinkt het als een jubel van onze lippen: Ik heb den Heere lang verwacht; en Hij heeft Zich tot mij geneigd en mijn geroep gehoord.

K.

JOSEPHINE'S RUSTKUUR

DOOR

J. M. WESTERBRINK—WIRTZ.

DAT ze goed zag, ervoer ze, toen Gré beleed: „o, je weet niet, hoe interessant ik het vind, dat ik nu echt een gestudeerde vrouw tot schoonzuster krijg. 't Lijkt me zoo eenig, zie je, zelf je brood te verdienen, precies of je een man ben. Eigenlijk moest je op kamers wonen, zoo heel alleen. Onafhankelijk. Dan zat ik telkens bij je, daar kan je zeker van zijn. Als je dan je vrienden ontving, zou ik, echt als een huismusch, jullie verzorgen, en naar je gesprekken luisteren. Want ik heb nooit echt gestudeerd, zie je. Enkel maar op een meisjes H. B. S. geweest. 'k Wou wel graag anders; 't leek me altijd eenig, echt meisjes-student te wezen. Maar ja, thuis waren ze er tegen; ze vonden: ik was maar alleen, het diende nergens toe. En — (ze lachte even) zoo heel schitterend waren mijn rapporten nou ook juist niet. Jij gaat door voor een middelbare akte, hé? Moet je dan ook naar de academie?"

„Och," schoof Josephine dit onderwerp terug, „op 't oogenblik staat nog zoo weinig vast. Je weet: ik ben ziek geweest. Overspannen. 'k Moet nu eerst probeeren, of ik het opnieuw uithoud. Voor 't oogenblik doe ik niets dan mijn schoolwerk, maar ja, als 't blijkt, dat ik beter ben....."

Ze begreep: Henk had een ietsje opgesneden tegenover Gré over haar studie; 't deed hem deugd dat hij zich althans over één zuster niet hoefde te schamen. (Hoewel hij met Line ook best voor den dag kan komen, meende ze bij zichzelve). Nu wilde ze niet meteen alle gesprek over haarzelf en haar werk afsnijden, hoewel de manier, waarop Gré het beschouwde, haar tegelijk vermaakte en ergerde.

„Waar staat je school?" vroeg deze nu. En, na Josephines antwoord: „o nee, die buurt ken ik niet."

„Nee, dat begrijp ik," zei de ander laconiek. Ze zag dit elegante wezentje, dat waarschijnlijk weinig begrip had van wat het leven voor sommigen beteekende, al gaan door de gore straatjes van dat stadsdeel.

„Kinderen op die leeftijd zijn zoo leuk, vin je niet?" babbelde Gré verder. „Jij heb zeker de kleinsten? De tweede klas? O! Ik zou liever de allerkleinsten hebben, zie je. M'n nichtje heeft twee van die schattige jongens. De oudste gaat pas school. Zoo'n parmantje, als je hem ziet stappen, in z'n jekkertje en met z'n witte ijsmuts. Als 't koud is, heeft hij nog een witte sjaal om en witte wantjes aan. Maar soms denk ik, dat ik de kleinste toch nog schattiger vind. Zoo soepel, in z'n gebreide pakjes. Je weet wel: met zoo'n slobkousenbroek. Ik ben een keer begonnen, zoo'n pakje voor hem te breien. Maar ma heeft het afgemaakt. Ma is nog ouderwetschdegelijk. Niet hinderlijk, hoor. Ze vind het best, dat ik geniet. Ach, je zit gauw genoeg in de nesten, wat jij?"

Henk en Josephine lachten beiden. Henk vond: „Zal met jou nog wel schikken, Greteken. Zoolang *ik* er ben."

Waarop zij lief terug zei: „och, natuurlijk, ik zei dat eigenlijk maar zoo. Jij bent een goeierd, dat weet ik best."

En weer tegen Josephine: „heb jij ook zulke schattekinderen in je klas?"

Josephine zag ineens voor zich de smalle, bleeke snoetjes; de verstelde en gestopte, (indien nog maar heele) en lang niet altijd frissche kleeren van haar klasse.

„Mijn kindertjes zouden al blij zijn met wat jou neefjes afleggen," zei ze wrang.

„Och, zijn ze zoo arm? Toe, vertel me wat van ze. Misschien kan ik je wel eens aan een jasje of een pull-over, die niet al te best meer zijn, helpen. Of anders een japonnetje van mijzelf, dat ik niet meer draag. Als zoo'n moeder dat vermaakt....."

Er klonk zoo'n echt medelijden in haar stem, dat Josephine ineens méér sympathie voor haar gevoelde, dan ze nog gedaan had sinds ze haar zag.

't Is niet goed, dat ze sommige menschen groot brengen als in een broeikasje, vooral ver van al wat verdrietig en ellendig is af, peinsde ze. Zóó moeten ze wel egoïst worden.

En met die gedachte vertelde ze van sommige van haar leerlingen, in sobere woorden, wijl haar kracht niet lag in uitbundigheid.

Voor Gré openden zich werelden van niet vermoed leed.

„Hè, je moest me eens meenemen. Toe, kan ik je niet eens afhalen? Mag ik dan je kindertjes tracteeren? Die stakkers; te denken, dat ze zóó weinig hebben."

Josephine had de wenk van Henk niet noodig, om zich tegenover dat voorstel wat gereserveerd te toonen.

„Ik weet niet, of ik je dat wel aanraden mag.

De menschen in die buurt zijn niet altijd vriendelijk voor vreemden, vooral niet, als die goed gekleed zijn. En — we hebben een groote school. Als alle onderwijzers en onderwijzeressen zoo af en toe eens visite kregen, kon het hoofd het wel eens wat te druk gaan vinden. Maar als je eens wat kleeren heb, voor de allerarmsten...."

Ze wist: ook dit was een hachelijk ondernemen. 't Zou moeilijk zijn, uit te vinden, wie werkelijk iets noodig had, en wie met z'n armoede te koop liep om meelij op te wekken. En de jalousie als de een iets kreeg en de ander niet. Enfin, dat moest ze dan maar riskeeren. Ze kon 't niet over zich verkrijgen Gré, die 't goed scheen te meenen, geheel af te stooten. Als ze eens wat stuurde (misschien vergat ze 't even grif als ze 't nu beloofde, wanneer andere dingen haar in beslag namen) kon ze 't altijd bewaren tot Sinterklaas. Dan toonde de mildheid der menschen zich in een uitdeeling op de armenscholen, en kon ze 't hare bijdragen.....

Henk vaderde: „en nou niet langer piekeren, meiske. Je mag onze avond niet met narigheid bederven."

Gré protesteerde even: „je mag me niet verbieden, een beetje goed te doen. Ik ben zoo blij, dat Josephine me helpen wil. Thuis is 't altijd: o, daar zorgen wij wel voor. En je wil toch ook wel eens iets uit jezelf doen," — doch dadelijk daarna vergat ze de achterbuurtellende, en vertelde ze over plannen, die ze nu al maakte voor als ze officiëel verloofd zouden zijn. Lang zou 't wel niet meer duren nu.....

„Henk is soms bang, dat ik me niet zal kunnen bekrimpen," vertrouwde ze Josephine toe. „Maar natuurlijk kan ik dat wel, als 't voor hem is. Eigenlijk houd ik niet zooveel van al die partijen, en van zooveel menschen zien. O ja, 't is wel gezellig, maar zoo'n enkele avond in de week is me al voldoende. En dan, verder knusjes thuis, of een keer naar een goed concert, of een enkele kennis ontvangen. Van pa vraag ik voor huwelijkscadeau een radio-installatie, dat heb ik hem nu alvast verteld, dan kan hij er op rekenen. Als je radio aan huis heb, kan je altijd genieten, ook als 't uitgaan je te duur wordt. Is dat nou niet practisch bedacht?"

Ze zag naar Henk, om een prijzend woordje, dat hij haar gul gaf.

Maar Josephine vroeg zich af, of hij, ondanks al zijn energie, juist door z'n groot-willen-doen toch niet op 't eind denzelfden weg zou gaan als hun vader.

Een beetje vermoeid, mee omdat ze zich meer had laten gaan in haar gesprekken dan ze gewoon was, leunde ze achterover in haar stoel.

Zoo bestudeerde ze die twee, die haar houding hielden voor een stille toestemming, haar bijzijn voor enkele oogenblikken te vergeten.

Gré, in haar vleiende liefheid, leek haar een groot kind, een verwend kind wel, maar toch innerlijk nog zoo goed, dat ze gemakkelijk te leiden viel door wie vat op haar had. En Henk had dit: ondanks haar schitterende maatschappelijke positie nam hij geen oogenblik de houding aan, als was haar liefheid jegens hem een gunst. Josephine kon niet nalaten te denken, hij weet, wat hij waard is, en toont dat te weten. Misschien heeft juist dat haar aangetrokken tot hem.

Toen ze opstonden, beloofde Gré nog eens: „ik zal aan je kindertjes denken, hoor."

Eenmaal alleen, hervond ze voor een oogenblik haar meelijdend lachje om zichzelf. Zij, Josephine, die goede gevoelens van meelijden trachtte te wekken in 't hart van een ander....

Doch zelfs met dit lachje vermocht ze niet meer te triumfeeren over het nieuwe, dat in haar aan 't groeien was.

HOOFDSTUK XIV.

Josephine hoopte al: Gré had haar belofte, aan de arme schoolkinderen te denken, vergeten, toen Henk op een avond, bij zijn thuiskomen, een pakje voor haar neerlei.

„Van Gré. Je weet wel wat," zei hij.

Ze overlegde meteen: ik laat het dicht. Hiermee hebben de anderen niet te maken. Ze zouden me uitlachen.

Maar Til, nieuwsgierig als altijd, kon niet laten er zich mee te bemoeien.

„Gunst, krijg jij cadeautjes van Gré? En kijk je niet eens, wat? *Ik* zou méér belangstelling toonen, in jouw plaats."

„Och, 't is niet eens voor mij, 't is voor m'n kinderen op school. Of voor één er van. Op de Sinterklaas-uitdeeling," verweerde Josephine zich.

„Bedel jij dáár voor? Interessant, zeg. Doen al de onderwijzeressen dat? Of is dat ook al, omdat jij nou vroom begint te worden?"

Ze haalde het woordje „vroom" lang uit. Sinds haar zuster haar geld geweigerd had, om naar de bioscoop te gaan, en gepraat had over een andere manier van leven, die beter voor haar zijn zou, liet ze geen gelegenheid, Josephine te treiteren, voorbij gaan. Eer die er op bedacht was, griste ze 't pakje voor haar weg, en liep ermee de keuken in, om een mes te zoeken.

„Til, geef hier! 't Gaat jou niks aan, wat erin zit. 't Is van mij," riep Phine boos.

Maar haar moeder, die een romannetje lag te lezen, en zich weinig met wat om haar heen gebeurde bemoeid had, suste: „och, laat haar

nou, Phine. 't Pakje moet toch open! En ik krijg zoo'n hoofdpijn van dat geherrie."

Josephine, boos, wilde uitvallen: dat moeder haar verwijten dan maar eerst tot Til moest richten. Die was begonnen, en ze had niks noodig, zich met háár zaken te bemoeien. Maar ze verdroeg het niet. Til zou 't pakje terug geven, of ze ging het halen.....

Toen joeg ineens de klank van het woordje „vroom," met den eigenaardigen uithaal, die Tilly er aan gegeven had, door haar hoofd.

En toen zweeg ze.

Als ze zei, wat ze gewild had te zeggen, zouden ze opnieuw schamperen over een vroomheid, die niets verdragen kon.....

Even later kwam Tilly met enthousiaste kreetjes de kamer weer in, met beide handen een roestkleurig japonnetje omhoog houdend.

„O maar, Phine, dat is immers veel te mooi nog, om voor zoo'n achterbuurtkind te vermaken! Geef het mij, ja? Doe je 't? Kijk eens, hoe goed het me kleurt! Als je wil, krijg je één van mijn ouwe jurken voor je kindertjes. Of twee, als één je niet genoeg is. Maar laat mij *dit* houden. Zoo'n pracht-stof nog. Zuiver wollen crêpe. En maar een ietsje verschoten! Dat kan best weggewerkt. Je weet: ik ben handig in dat soort dingen. Ik mag het wel, hé?"

Haar zooeven nog scherp-treiterige stem klonk nu fluweelig-vleiend. Josephine voelde opeens een sterke afkeer van dit zusje, dat niets kende dan eigen genot en eigen opschik.

Maar vóór ze een toestemming of een weigering kon teruggeven, kwam Henk barsch: „geen denken aan! Meen je, dat ik de schande wil, Gré te laten zien, dat mijn zusje háár afgedankte jurken draagt? 'k Zou me dood schamen."

„O, maar ze zou het niet zien! Ten eerste, ziet ze me nooit. En als dat gebeurde, wel, ik zei immers: ik ga 't japonnetje vermaken. Ik toover d'r wat nieuws van. Als mijn heer broeder 't wenscht, wil ik 't wel verven ook. Je ben natuurlijk een vreemdeling in dergelijke kunstjes, maar geloof me....."

„O, 'k geloof je best. 'k Weet heel goed, dat je allerlei foefjes kent, om je zin te krijgen. Maar deze keer zal 't je niet lukken. De japon is voor Phine d'r kinderen. Daarvoor gaf Gré ze, en dus: die genieten er van. En daarmee basta!"

„Maak je niet dik! Niet goed voor je gezondheid," spotte Til, en slierde het zoo begeerde japonnetje over de tafel naar Josephine, op gevaar af, dat een of meer theekopjes er 't restje van hun inhoud over zouden uitstorten.

Josephine vouwde het op, en probeerde zich opnieuw te verdiepen in haar boek. Maar 't boeide haar niet erg, en ze dacht er over, naar boven te gaan, en niet te wachten, tot de anderen thuis kwamen.

Op haar eigen kamertje, zorgvuldig weggesloten, borg ze haar eigenlijke lectuur van dezen tijd: boeken over godsdienstige vraagstukken, waarvan ze hoopte, dat die haar verder zouden brengen. Omdat ze niemand om raad wilde vragen (zelfs aan dominee Breuker wilde ze niet schrijven, hoe deze dingen haar steeds nog bezig hielden) kocht ze niet steeds het meest geschikte, en werkte haar lectuur wel eens verwarrend, inplaats van verhelderend. Gelukkig hielp haar scherp verstand haar bij 't scheiden en schiften, al was 't niet steeds voldoende.

Til, narrig in een stoel neergevallen, deed, of ze de krant las.

Maar juist toen Josephine er over dacht, werkelijk naar boven te gaan, begon Henk kalmeerend: „hoor nou eens even, Thilda. Je ben handig, dat weet ik best, en dat waardeer ik in je. Als jij nou dat japonnetje van *Gré* vermaakt, nee, niet voor je eigen, maar voor een kind van Phine d'r school, dan krijg je wat van me. Geen nieuwe japon, dat is me te duur, maar een doos bonbons of zoo. Je doet er wat goeds mee, wat voor geen mensch van onze soort overbodig is; je helpt Phine, want ik geloof niet, dat die heel veel verstand van naaien, heeft, en je verdient er een snoepje mee? Nou, doe je 't?"

Wanneer Henk zich moeite gaf, iemand te winnen, kon hij innemend zijn. Nu ook zakte Thilda langzaam bij. Doch zich zonder slag of stoot overgeven, wilde ze niet.

„Hm. Bonbons? Weet je wat? Je fuift moeder en mij op een uitgangetje. Naar de bioscoop, of een avond taartjes eten, dat mag moeder kiezen. Die ouwe stakker moet d'r af en toe is uit, wat jij?" Ze trok haar moeder aan 't oor, en die, ingenomen als ze was met deze haar jongste, die in zooveel op haarzelf leek, gaf haar een knipoogje, en dreigde meteen: „als jij niet eerbiediger over je moeder praat, ga ik nooit meer met je uit."

„Nou, als je dat liever wil, dan een uitgangetje. Als ik maar vooruit mag zeggen wat ik er voor over heb," gaf Henk toe, hoewel een beetje onwillig.

Op die uitgangetjes van moeder en Thilda had hij 't niet zoo erg begrepen, maar ja, als ze toch niet anders wilden.....

Tegen Josephine, die hem even verwijtend aankeek, haalde hij de schouders op.

Met de moedeloos-makende gedachte: hier, in deze omgeving, kom ik nooit verder, ging die wat later naar haar kamer.

— — — — — — — — — — — —

Daarna kwamen de dagen van aanteekenen en trouwen; het geloop van kennissen (intieme vrienden hadden ze niet) en de zorg voor 't dineetje op den trouwdag. Dit laatste gaf veel stof tot besprekingen; moeder en Thilda interesseerden er zich het hevigst voor, maar ook Wim gaf met veel animo zijn meeningen ten beste. Over 't geheel was moeder die dagen in haar beste humeur; er was gelegenheid, zich mooi te maken, en voor de buitenwereld, (al was het slechts een klein wereldje) te pronken. En er zou lekker gegeten en gedronken kunnen worden. Een enkele maal slechts liep de barometer terug; het was dan, wanneer Line iets, dat de anderen „zoo chique" of „zoo bijzonder" vonden, als te duur voor hen verwierp. En die ééne keer, toen vader vond: zuster Mathilda moest ook gevraagd worden, werd het zelfs een oogenblik kritiek.

Josephine, in de voorkamer, hoorde ongewild het gesprek.

„Ze heeft ons nooit gevraagd. Wanneer laat ze zich wat aan ons gelegen liggen? En nou, op de trouwdag van Line, aldoor haar zure gezicht over me te moeten hebben, en haar opmerkingen te moeten hooren..... ik dank je er voor!"

„Maar je weet toch, dat we....."

„Zeker weet ik. Nu de gulle uithangen, hè, straks haar geld vermaken aan vreemden! Want dat voorspel ik je....."

„Ze heeft Josephine toch ook...."

„Ja, opgezet tegen d'r familie heeft ze die! Dacht je, dat ik dat niet merkte. En niet wist, dat die zoogenaamde vroomheid niks is als een veel-beter-weten dan wij?"

Toen ineens vaders stem anders, forscher en vaster dan gewoon: „dáár blijf je af. Daar weet je niets van. En ik wil, dat Mathilda gevraagd wordt. Ik zal haar schrijven, van avond nog."

Waarna moeders dreiging: „Nou, als d'r wat van komt, onaangenaamheid of ruzie, 't is voor jou rekening!" En 't hard toeslaan van een deur, voorkomend een weerwoord van vader.

Wees maar niet bang, dat tante komen zal, moeder, overdacht Josephine spottend.

Toen, ineens, greep haar weer 't verlangen naar die stille, stroeve natuur, met wie ze zich zoo één voelde.

Kon ik maar bij haar zijn. Als ik haar leven vermooide, was ik toch ergens toe nut!

En dadelijk daarover haar zelf-bespotting: wel ja, iemands leven vermooien! Dat was nogal iets voor haar, Josephine!.....

Tante Mathilda schreef terug, dat ze niets voelde voor feestvieren. Als de jongelui getrouwd waren, zou ze haar wel wat sturen nog. Op haar dorp was weinig te koop.....

„En als ze geld geeft, is ze bang dat ik het opmaak! Die feeks!" viel mevrouw Roselaer uit.

Josephine waagde niet te zeggen, wat ze dacht: dat die uitroep er een was van zelfkennis. Ze haatte soms zichzelf, wijl ze zich zoo een vreemde voelde in de omgeving thuis. Had moeder niet gelijk, wanneer ze in dit alles zag een zich verheffen boven anderen?

Op het trouwdineetje leek hun familie toch wel waarlijk een éénheid. Gré zei 's avonds na afloop, tegen Henk:

„Ik vond het echt gezellig. Neem je me nou eens vaker mee naar je huis?"

Hij zei enkel: „Wel, ik ben blij, dat het je beviel," doch beloofde niets.....

Na Line's vertrek gebeurde het herhaaldelijk, dat. Josephine bij haar thuiskomen uit school niemand in huis trof. Altijd had haar moeder dan later een vloed van verontschuldigingen: er moesten toch boodschappen gedaan, en nu Line weg was, wie moest er anders voor zorgen dan zijzelve? En ja, ze was een gansche dag alleen; dat deugde nu eenmaal niet voor haar gestel. Ze moest er eens uit.

Josephine zei niet: „dat kan u toch wel op een anderen tijd doen!"

Gewoonlijk was het zoo, dat moeder en Thilda samen aan kwamen stappen. Soms tamelijk ver over Tilly's gewone tijd. Dat gaf reden genoeg om te veronderstellen, dat dit zoogenaamde boodschappen-doen minder onschuldige uitgangetjes maskeerde.

Het liep zoo erg, dat Josephine er over ging denken, een kosthuis te gaan kiezen. Wanneer ze geen gezelligheid had van thuis, dan wilde ze ook de misère niet.

Juist toen trof haar een advertentie, onderteekend door ds. Breuker, waarin deze een onderwijzeres vroeg voor zijn school.

„De consequentie van háár beginsel zet haar buiten de christelijke school, zooals die van een ander hem er heendrijft," hoorde Phine hem weer zeggen. Het eerste gedeelte was uitgekomen, blijkbaar; was de consequentie van wat zijzelve begeerde ook al niet van overlang bezig, er haar heen te drijven?

Met haar gansche wezen begeerde ze deze betrekking.

En toch hield schroom haar terug.

Mocht ze hiernaar grijpen? Zij, die wist, niets nog te bezitten? Enkel maar te zoeken?

Bijna liet ze, in angstig weifelen, de termijn voorbij gaan.

Op een van de laatste dagen schreef ze een eerlijke, vertrouwelijke brief aan dominee Breuker. Wanneer hij haar zóó hebben wilde.....

(Wordt vervolgd).

Het Kolkje te Amsterdam.

Foto van D. F. Eberhardt, Baarn.

DE TAAK DER VROUW.

DE taak der vrouw wordt in onzen tijd hoe langer hoe zwaarder. Al blijft het waar, dat, in 't algemeen gesproken, de vrouw haar bestemming vindt in het huisgezin, als echtgenoote en moeder, niet minder waar is het, dat ze, zij het dan ook menigmaal door de omstandigheden gedwongen, uitziet naar arbeid *buiten* het gezin, arbeid, waarin ze toch haar vrouwelijke eigenschappen tot ontwikkeling kan brengen.

Hierin is ook een zegen gelegen.

Vroeger is de taak der vrouw te veel beperkt gebleven tot het gezin. De vrouw behoorde in huis, decreteerde men, en daarmee uit. En de man, die de vrouw zag als een hulpe tegen zich over, wilde toch haar taak volstrekt tot het gezin beperkt zien.

Wat had de vrouw te maken met maatschappelijke toestanden? Wat had ze zich te bemoeien met het sociale leven? Wat zou ze kunnen doen in de kerk? Ze had te zwijgen en daarmee uit. Als ze nog spreken mocht, dan was het thuis, dan was het over gezinszorg, dan moest het gaan over de opvoeding der kinderen, vooral die der *kleine* kinderen, waarmee de man tóch niet wist om te gaan.

Dat is van onberekenbare schade geweest.

We kunnen de vrouw *nergens* missen. Overal moet ze zijn een hulpe tegenover den man.

En dat kan immers ook niet anders zijn. Man en vrouw vullen elkander aan; eerst samen zijn ze compleet.

Natuurlijk zegt dat niets ten voordeele van *mannelijke* vrouwen. We willen de vrouw *vrouw* zien en juist zóó zal ze in staat zijn, haar roeping te vervullen. Haar vrouw-zijn hebben we noodig, zoowel in de maatschappij, als in school en zending en kerk.

Het is dus óók een zegen, dat de tijdsomstandigheden ook zooveel *christelijke* vrouwen dwingen een taak te zoeken buiten het gezin.

Maar de vrouw zoeke die taak niet alleen *noodgedwongen*. Ze worde zich van haar roeping bewust. De *christelijke* vrouw vooral arbeide uit liefde. Als zij zich zelf aan Christus gegeven heeft, dan ga ze, ziende de nood der tijden, uit, om, gedrongen door haar liefde tot Hem en tot haar naaste, haar vrouwelijke liefde en teerheid te geven, waar dit noodig is.

Juist als vrouw kan zij zooveel doen.

Er zijn wel eens meisjes, die gaarne als jongen geboren zouden zijn.

Dwaze wensch.

Laten ze tevreden blijven met haar vrouw-zijn. Wij hebben juist *vrouwen* noodig. De mannen zijn eindelijk tot de conclusie gekomen, dat zij 't alleen niet af kunnen, dat er aan hun arbeid steeds iets ontbreekt, iets, wat ze ook onmogelijk geven kunnen, iets, dat juist gegeven moet worden door de vrouw.

Er zijn ook meisjes, die gaarne, gedrongen door hun liefde, aan 't werk zouden willen gaan, maar die dan ook denken, dat ze met hun goede wil *alles* kunnen doen. Ze hebben geen opleiding noodig. Ze denken, dat ze eigenlijk niets te leeren hebben, 't komt alles zoo vanzelf.

Dit is een groote dwaling, die zich wreekt, en die meisjes moeten eens bedenken, dat er geschreven staat: De liefde handelt niet ongeschiktelijk.

Het is daarom zoo goed, dat in onzen tijd het groote belang van een goede opleiding wordt ingezien.

Waar vereenigingen voor jeugdwerk, voogdijkinderen, wijkwerk, maatschappelijk werk voor zieken en misdeelden enz. er hoe langer hoe

Zit-slaapkamer in het Internaat.

meer toe over gaan, vaste krachten aan te stellen, wordt ook hoe langer hoe meer gevraagd een degelijke en practische opleiding.

Het is daarom met bijzonder genoegen, dat we kennis nemen van het werk der school voor Christelijk-socialen Arbeid te Amsterdam.

De opleiding, dáár gegeven, is èn theoretisch èn practisch en er mag verwacht worden, dat deze school ons straks werksters zal schenken, die niet alleen een liefhebbend hart hebben voor zooveel wat om liefde vraagt, maar die ook geleerd hebben, *hoe* ze hebben te arbeiden.

De school voor christelijk-socialen arbeid is gevestigd in het gebouw de Lairessestraat 116 te Amsterdam.

De leerlingen moeten een tweejarigen cursus doorloopen.

In den afgeloopen cursus werd les gegeven in de navolgende vakken.

Geloofs- en Zedeleer	Ds. H. G. W. Briedé
Verklaring en inleiding Oude Testament	Dr. M. J. A. de Vrijer
Verklaring en inleiding Nieuwe Testament	Ds. P. J. de Jong
Kerkgeschiedenis	Ds. W. A. Hoek
Inwendige Zending	Dr. J. Lammerts v. Bueren
Uitwendige Zending	A. Kooistra
Opvoedkunde	Mej. W. Klinkert
Hedendaagsche geestelijke stroomingen	Dr. J. F. Beerens
Vrouwenbeweging	Mevr. C. v. d. Horst—Oosterhuis
Economische vraagstukken	Prof. Mr. P. A. Diepenhorst
Sociale Wetgeving	Dr. J. H. Adriani
Armverzorging en Kinderbescherming	Dr. J. H. Adriani
Maatschappelijke rechtsverhoudingen	Mevr. Mr. Dr. P. M. Franken—v. Driel
Psychologie	Dr. L. v. d. Horst
Hygiène	Dr. G. Royer
Verbandleer en eerste hulp	„
Wijkverpleging	Zuster J. v. d. Elst
Hedendaagsche literatuur	Dr. C. Tazelaar
Kinderverzorging	Dr. G. Royer
Jeugdwerk	Fred. Beekman
Administratie en boekhouding	A. J. Drewes B.Fzn.
Huishoudkunde	Mevr. Kuyper-Schröder
Spelleiding	Mej. J. G. Lugt
Handenarbeid	Mej. E. K. Lindeyer

Het Bestuur der school heeft gemeend, dat iemand, bekend met den christelijk socialen arbeid zich voortdurend met den regelmatigen gang van zaken moet bezig houden. Mr. Dr. A. A. van Rhijn te Amsterdam, die ook zelf onderwijs geeft aan de school, heeft zich als gedelegeerd bestuurslid met de taak belast, een band te leggen tusschen bestuur en leerlingen, tusschen de docenten onderling, tusschen de school en de christelijke maatschappelijke stichtingen en vereenigingen in Nederland.

Vooral het laatste schijnt ons van overwegend belang. Het aantal betrekkingen immers, die voor de leerlingen dezer school steeds zullen openstaan, is nog klein en hun finantieele positie laat in enkele gevallen nog wel te wenschen over.

Gelukkig komt hier langzamerhand verbetering en steeds meer vereenigingen gaan het nut van een dergelijke opleiding inzien. Het is van groot belang, dat het contact tusschen de school en deze vereenigingen gehandhaafd blijft en inniger wordt.

Waar in het Internaat menig gezellig uurtje wordt doorgebracht.

De geestelijk-zedelijke vorming der jonge vrouw zelf staat bij het onderwijs op den voorgrond. Dat lijkt ons uitnemend. We hebben behoefte aan persoonlijkheden, aan vrouwen, die weten wie en wat ze zijn en wat ze willen.

Bovenal blijft waar, dat er *liefde* moet zijn voor den moeilijken arbeid, die later vervuld moet worden. Meisjes, die deze school zouden willen bezoeken, om later een goed baantje te hebben, zijn zeker voor dit werk niet te gebruiken.

De theorie blijft ook geheel dienstbaar aan de praktijk. We achten dit een uitnemend beginsel en hopen zeer, dat de school hiervan nooit zal afwijken.

Uit het prospectus, ons toegezonden, nemen we het volgende over.

„Tot het volgen van den twee-

jarigen cursus worden toegelaten meisjes van 18 jaar af, die een schoolopleiding achter den rug hebben, gelijkstaande tenminste met die van het M. U. L. O.-diploma of de vierde klasse H. B. S., Gymnasium of Lyceum. Verder dient blijk gegeven te worden van voldoende huishoudelijke kennis. In verband daarmede is het als regel gewenscht, dat de meisjes na volbrachten schooltijd nog een of twee jaar in den huiselijken kring blijven en zich op eene huishoudschool of in het gezin in de huishoudelijke vakken bekwamen. Behalve uit praktische overwegingen is dit ook gewenscht, omdat, al worden de meisjes van haar 18e jaar toegelaten, zij op iets ouderen leeftijd met veel meer vrucht de cursussen kunnen volgen. Het getuigschrift dat het Bestuur uitreikt aan degenen, die met gunstig resultaat den twee-jarigen cursus hebben gevolgd, wordt dan ook bij voorkeur niet vóór den 22-jarigen leeftijd afgegeven. Ook zal eene ervaring in sociaal werk, b.v. jeugdwerk, er zeker toe bijdragen van het onderwijs meer profijt te trekken, zoodat de na de schooljaren aldus doorgebrachte tijd allerminst verloren jaren behoeven te zijn."

Bij de directrice van het Internaat.

Het schoolgeld moet bij vooruitbetaling voldaan worden. Het bedraagt f 250 voor het eerste en f 200 voor het tweede jaar.

Bij de school is een internaat. Het is gevestigd in het perceel Hondecoeterstraat 478 III. In dit internaat is plaats voor twaalf meisjes. Het internaatsgeld is gesteld op f 1000 per jaar voor inkomens tot f 7500; op f 1300 voor inkomens tot f 15000; en op f 1600 voor inkomens boven de f 15000.

Deze school zal zeer zeker prachtig werk kunnen doen en wij hopen, dat die meisjes, die liefde voelen voor den christelijk socialen arbeid, van de hun geboden gelegenheid zullen gebruik maken.

Hier hebben ze een pracht-gelegenheid. En zeker is wel, dat, al mag ook op dit oogenblik de vraag naar geschoolde krachten nog niet zoo bijzonder groot zijn, hoe langer hoe meer het werk van de school en van de leerlingen dezer school zal gewaardeerd worden.

Het is nu juist van groot belang, dat onze christen-meisjes niet achteraan komen. Meisjes, die zich, gedrongen door hun liefde tot Christus, gaarne willen geven voor den socialen arbeid, zullen ervaren, dat ze *in* dien arbeid zegenrijk werk zullen verrichten voor het Koninkrijk Gods, dat komen moge met kracht en in heerlijkheid.

De sociale nood *roept* om den arbeid der christenvrouwen.

Het is zoo jammer, dat de christen-vrouwen dat nog niet juist inzien. Velen houden zich nog afzijdig. Ze begrijpen niet, welke kansen hun in den nieuwen tijd gegeven worden. Zij staan daar, huiverend en aarzelend.

Is dat nieuwe leven er wel voor hen? Zullen ze wel de plaats verlaten, die God speciaal aan de vrouw gaf: het rustige huis?

Mogen ze wel aan al dien arbeid meedoen?

Met onze *jonge* vrouwen zal het misschien wel anders zijn. Het jonge geslacht is al weer zooveel verder. Als het dan maar niet te ver is.

Er *is* een levenshouding, die practisch neerkomt op het: Gezegend zij de vrijheid, die de vrouw nu heeft. Want die stelt haar in staat om veel te genieten. Ze behoeft zich nergens meer om te bekommeren. Ze kan zich uitleven.

Dat kan echter nooit het ideaal van de christenvrouw zijn. De christen-vrouw kent, bij ervaring, de liefde van Christus, en de liefde dringt haar, lief te hebben, wat arm is en ellendig, wat hulp en bijstand behoeft.

Zulke christen-vrouwen hebben we noodig. Voor hen is weggelegd de vervulling van een taak, die zeer zwaar zal wezen, maar die niet *te* zwaar is, omdat met Christus ook het zwaarste licht wordt.

Deze taak is het, die opgenomen moet en die veel voorbereiding vraagt. K.

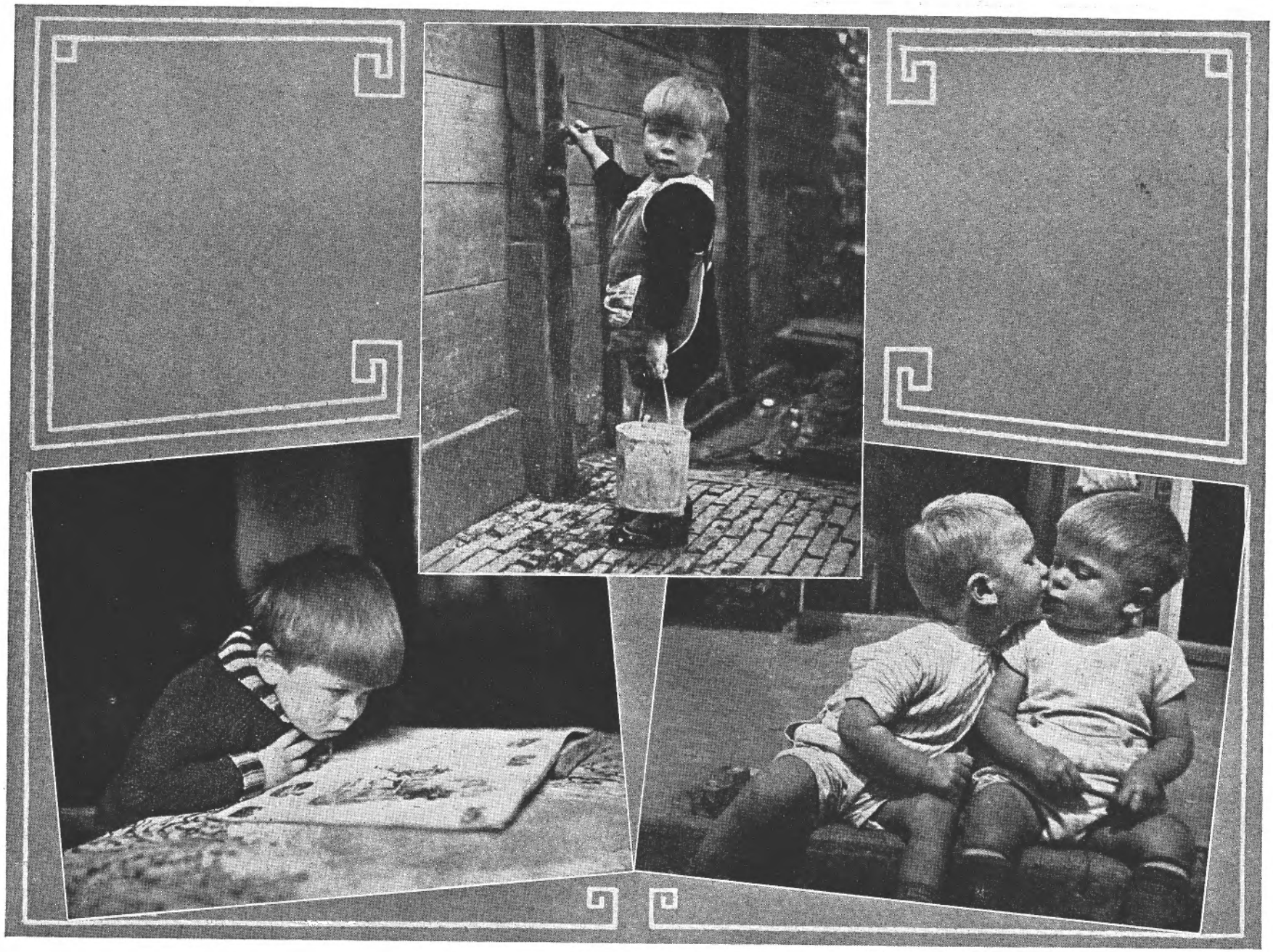

Kinderen.

Foto's van Mej. J. Kramer, Den Helder.

KINDEREN.

KINDEREN kunnen toch zoo heerlijk naïef zijn. Ze geven zich zooals ze zijn.

Te betreuren valt, dat er menschen zijn, die aan kinderen hun onbevangenheid willen ontnemen. De kleintjes zijn er nog maar ternauwernood, of ze moeten al leeren, hoe ze zich te gedragen hebben. Men wil er kleine heeren en dames van maken. Men leert ze veinzen, zooveel als 't maar kan.

Nu wil dat natuurlijk niet zeggen, dat men den kinderen langzamerhand geen goede manieren zou mogen leeren. Er zijn menschen, die dat niet willen. Och, zeggen ze, met die goede manieren is 't ook al niets gedaan. De *groote* menschen worden daardoor ook al tot zulke huichelaars gemaakt. De eerlijkheid raakt zoek.

Nu is het zeker waar, dat onder goede manieren heel wat kan gerangschikt worden, wat met een goed, vriendelijk, liefhebbend hart niets te maken heeft. We kennen vormen, waaraan we ons allen gewillig onderwerpen, omdat „men" dat nu eenmaal zoo wil. Wilde „men" het anders, dan zouden wij het ook anders doen.

Maar goede manieren hebben iets te maken met ons christen-zijn. Een christen moet goede manieren hebben. Hij moet bezitten een fijn gevoel voor wat past en niet past. De liefde voor zijn medemenschen, die hij in zijn hart draagt, moet hem bewaren voor alles, wat kwetsen kan en beleedigen. Een christen moet wellevend zijn, hartelijk, voorkomend, tot hulp gereed. Hij moet dat zijn, niet omdat de *menschen* dat nu eenmaal zoo willen, maar omdat hij het heerlijk vindt, zijn naasten lief te hebben.

In dat opzicht zullen we ons allen nog wel te herzien hebben. Onze zelfzucht, ons egoïsme moet er dan onder. Onze zonden moeten we willen overwinnen in Gods kracht. En eerst dan, als wij in Gods leerschool zijn, leeren we ook onze naasten lief te hebben en te doen, wat wij willen, dat zij ook ons doen.

Daarmee hangt dadelijk het vraagstuk der goede manieren samen.

Dat we onze kinderen in *dien* zin „goede manieren" leeren, is nuttig en noodig.

Maar ze moeten kinderen blijven. Ze moeten niet als oude mannetjes en vrouwtjes afgericht worden. Wij moeten ze niet dwingen, dingen te doen en woorden te spreken, waarvan ze niets *kunnen* meenen. Zij moeten maar 't liefst een beetje lang *kind* blijven.

De kinderen op onze foto's zijn gelukkig nog kinderen. Natuurlijk nemen ze hier voor een oogenblik een poze aan. Maar ze doen het *kinderlijk*. Het deert hen niet; ze geven zich, zooals ze zijn. Ze kunnen eenvoudig niet anders. Het is voor hen spel en anders niet.

Zie die kleine schilder nu eens. Heerlijk is 't, om zoo te mogen morsen. Heerlijk, om zoo *echt* schilder te mogen zijn.

Ach, wij volwassenen spelen ook nog wel eens vaak, maar dan is 't ons niet om dat spel te doen. Het is er ons om te doen, ons een *houding* te geven, iets te schijnen, wat we niet zijn. We zien daar dan voordeel in of we trachten daarachter ons eigenlijk ik te verbergen.

Kinderen doen zoo niet. Die kleine baas hier *is* een schilder en 't doet er niet toe, of gij naar hem kijkt of niet. Dat gij naar hem kijkt vindt hij echt, maar alleen, omdat daardoor zijn *spel* nog echter wordt. Als gij zegt: „maar dat wordt mooi, schilder, en wat geef je alles een frisch kleurtje," dan glundert hij. Dan is hij nog *echter* schilder.

Zoo is 't ook met de kleine vent, die plaatjes bekijkt. 't Is hem niet om *u* te doen, hoor, maar om de plaatjes. Misschien vindt hij 't wel leuk, om op een portretje te komen, maar dan is 't al weer enkel en alleen om 't portretje. Van den toeschouwer trekt hij zich niets aan.

Leuk is de foto van de twee vriendjes.

Misschien hebben ze zoo pas nog een hevige ruzie gehad, maar dat is nu al weer voorgoed voorbij. Kinderen kunnen nog zoo heerlijk, spontaan vergeven. Er blijft niets van hun boosheid hangen. De twist van zoo straks is voor hen weg en daarmee uit.

't Jongetje links is het meest in actie. 't Ventje rechts vindt het zoo wel goed, maar maakt zichzelf niet zoo druk. Het zit daar zoo'n beetje onbeholpen. Het weert niet af, wil zelfs wel meedoen, maar zoo heel spontaan gaat het toch niet.

Dat is ook juist zoo heerlijk bij kinderen, dat ze zich geen *houding* geven. Ze toonen zich, zooals ze zijn. En ze begrijpen heelemaal niet, waarom het noodig zou zijn, zich blij te toonen, als ze 't niet wezen kunnen; een bedroefd gezichtje te zetten, als ze eigenlijk wel wilden lachen.

Wij, grooteren, kunnen dat wel eens anders doen. Wij kunnen droefheid huichelen, als we heel vroolijk gestemd zijn en we lachen, terwijl we toch maar 't liefst in een hoekje zouden gaan zitten, om eens flink uit te schreien.

Zou het niet goed zijn, als wij, volwassenen, eens meer ons-zelf durfden zijn? K.

HET BUITENSTE DES DRINKBEKERS.

.... één ding ontbreekt u ....

HET kleine spiegeltje boven het fonteintje in de groote voorname gang van het bankgebouw, had al menig lief gezichtje weerkaatst — maar toch stellig nooit zoo'n lief als dat van Nora, toen ze op een „brandend-heeten Vrijdag-achtermiddag," een heel eind over haar gewonen tijd, haar hoedje met een resoluut gebaar op haar krullig kopje drukte. Een klein rood hoedje — en een wit mantelpakje, met precies hetzelfde felle rood aan kraag en manchetten — en witzijden kousen — en witte schoentjes — en een frisch rond gezichtje — en kleine zwarte krulletjes bij haar ooren — het was wezenlijk een schilderijtje. Een elegante „business-girl," zóó gestapt van een plaatje in een Engelsch tijdschrift.

„Je bent knap laat," knikte Nora, tot haar beeltenis in het glas. „En je ziet er uit, of je je brood verdiend hebt met hóóien, met zoo'n ongedistingeerde kleur. En dan praten ze nog van een *makkelijk* baantje."

Het hoedje stond, zooals een hoedje behoort te staan — en peuterend aan haar handschoenen tripte ze met klikkende hakjes de gang uit. Het was wel warm, maar een meisje zonder handschoenen.....

Het was buiten nog heeter dan ze gedacht had; de hitte sloeg als een loome golf tegen haar gezicht, toen ze een oogenblik aarzelde op de stoep. Dan stapte ze haastig de straat op, verlangend naar de koelte van haar kamer, en thee — En loopend door de drukke asphaltstraten, langs de groote winkelruiten, wist ze, dat ze er goed uitzag zoo — lady-like. Wit en rood — haar zus Bep zou gezegd hebben: een schattige combinatie. Precies Kitty Coornvelt uit de „Opstandigen." Waar je al geen ideeën uit kon opdoen voor 'n mantelpak! Interessant boek wel, maar dat derde deel was overdreven. „Beslist!" zei ze hardop, alsof iemand haar oordeel had betwist. O, je hád gekke wurmen van meisjes tegenwoordig — nou natuurlijk — maar als je 't boek wou gelooven, waren ze allemaal zóó. Op 't kantoor had je ook zoo'n paar van die wezens. Loes, nou, die viel van de eene verliefdheid in de andere. „Als maar losse verkeering," zou Aaltje thuis zeggen. En Fien — die leefde voor niets anders dan films en dancings en al die nonsens meer. Maar daar kon je alle kantoormeisjes toch niet naar beoordeelen. *Zij* was toch al vast niet zoo —

„O, wat 'n beeld van 'n taschje!" ze schoot in verrukking op 'n etalage af, bleef in diepe bewondering staan kijken naar 't „beeld". Ook met rood er in, het zou precies bij dit pakje komen. Maar nee, de prijs! Lieve help, dat kon Bruin niet trekken, en dan 't begin van de maand! Met een ruk draaide ze zich om, liep haastig door. Zie je, als je van geen overleg wist, als je alles maar uitgaf, dan kwam je natuurlijk nooit toe. Zulke schatten verdiende je niet —

En je kostgeld was een hap uit je portemonnaie iedere maand. Asjeblieft! Ja, van naar huis wat sturen, kwam niets natuurlijk, je hield maar amper genoeg over om je behoorlijk te kleeden.

Je kon toch niet altijd en eeuwig met 't zelfde jurkje aan rondloopen. Je *had* er wel, die 't deden — o, ja — maar *zij* bedankte er voor. Je was maar eens jong, hoor!

En dan eens een ditje en een datje, een bloemetje op je kamer, wol voor een nieuw handwerk, een cadeautje. — Het was heusch wel eens tooveren om 't eind van de maand te halen.

Toch leuk! dacht ze glimlachend, toch leuk, op je eigen beenen te staan, zelf je er doorheen te slaan. Hard werken — en toch er uitzien als een dame. Wat een zegen, dat *zij* niet in 1840 geleefd had! Dan zou ze ook achter groene horretjes gezeten hebben, en keper met de hand hebben genaaid, en zeven onderrokken hebben gedragen — in plaats van op kamers te wonen in een stad als Den Haag, en zelf je japonnen te kiezen, en te doen en te laten wat je wou. Wat klaagden de menschen toch over de meisjes van tegenwoordig! Vooral de meisjes op 't kantoor, die moesten 't nogal eens ontgelden. Dat ze de plaatsen innamen van zooveel jongens, die rond liepen zonder werk. — Nou ja, kon zij dat helpen? Deed ze haar werk niet goed soms? Was ze vandaag niet drie kwartier langer gebleven, uit eigen beweging, omdat er zoo'n berg

werk lag? Had ze pas geen opslag gehad? O zoo. Uitdagend rekte ze haar flink figuurtje rechter — en eigenwijs redeneerde het wit-en-roode Farizeeërtje verder, terwijl ze de stille stadsstraat insloeg, waar ze haar kamers had: Hoe kon Moeder haar nu toch eigenlijk verwijten — zooals laatst, toen ze een Zondag over was — dat zij — en heel wat meisjes met haar — iets miste — dat er iets aan haar ontbrak, iets, *wat* dan toch? Ze verdiende haar eigen brood — ze naaide nota-bene haar eigen japonnen — haar daagsche tenminste — niemand kwam een cent aan haar tekort. Ze gunde zich nooit een pretje, dan zoo af en toe eens naar 'n uitvoering van „Excelsior." Ze ging trouw naar de kerk, iederen Zondag. Ze was bestuurslid van de meisjesvereeniging. Ze studeerde hard voor haar Engelsche handelscorrespondentie — ze schreef ellenlange brieven naar huis — de chefs waren tevreden over haar werk..... Moest ze soms pannetjes soep naar arme menschen gaan brengen, of borstrokken breien voor hun kinderen?

En op de stoep van haar huisdeur, terwijl ze in haar taschje naar den sleutel grabbelde, rees de eeuwenoude zelfbewuste vraag in haar op:

„Wat ontbreekt mij nog?"

„Och," bedacht ze, terwijl ze de huisdeur achter zich toetrok, „Moeder is een schat, maar heusch 'n beetje, 'n héél klein beetje overdreven."

Ze neuriede vroolijk: „Schon eilet froh der Ackersmann," terwijl ze haar mantel aan den kapstok hing. Hé, een blauwe mantel, 't leek wel van een verpleegster — Zou.....?

Meteen ging, achter in de donkere gang, de keukendeur open, en een kleine, dikke vrouw in 't zwart, met een glimmend rood gezicht onder glad vettig haar, kwam haastig op haar toeschuiven. Nora, met al haar aandacht bij haar krulletjes en den blauwen mantel, keerde zich niet om, voordat een hijgende stem, half verontschuldigend, maar met toch iets als afkeuring daaronder, fluisterde:

„Juffrouw — as 't u 't zelfde is — zou u meschien een beetje zachies willen doen? Me dochter ken geen drukte hebben....."

„Uw dochter.....?" Nora keerde zich om, herkende: de moeder van haar kostjuffrouw. Dan begreep ze snel, gedachtig aan den mantel — en eenigszins verlegen, begon ze, ook fluisterend:

„Is.....?"

Het dikke vrouwtje knikte, veegde haar vuurrood gezicht af.

„Vanmiddag om effen vier uur, denk ik. Ze hebben mijn nog net op tijd gehaald. — De zuster is d'r nog. Mensch, wat 'n middag. — Ze het 't van den dood opgehaald....."

Nora was behendig naar de trap geschoven, gereed tot een haastige aftocht. In haar hart doodsbang voor details, aarzelde ze toch nog even op de onderste tree.

„Enne.... 't kindje?" waagde ze met een kleur.

„Dood....." Het klonk zoo hard en onverwacht, dat Nora haar verbijsterd aanstaarde....

„'t Heb maar effe geleefd..... 'k Ben nou net pas an uw eten begonnen, 't is wat laat geworden, vanzelfs, u mot 't maar niet kwalijk nemen....."

„O nee!" Nora vloog naar boven, onhoorbaar. Op haar kamer viel ze neer in haar lagen stoel, buiten adem, en met denzelfden verschrikten trek nog op haar gezicht.

„Dóód!" herhaalde ze hardop, in de leege kamer, die koel was en stil — de zon scheen op de neergelaten gordijnen voor de open balcondeuren.

„Dood" — dus dat was gebeurd vanmiddag, terwijl zij op 't kantoor zat thee te drinken, en gekheid te maken.

Die stumperd.....

Ze zag voor zich het magere moede gezicht van haar kostjuffrouw — dat stille geduldige sloofje, dat den heelen dag door sjouwde en ploeterde om „rond te komen."

De man reiziger en nog 't een en ander — twaalf ambachten en dertien ongelukken. Wat had ze hem in haar hart dikwijls geminacht, wanneer ze hem thuis zag komen in die gammele oude

regenjas, met z'n zure ontevreden gezicht — in haar resolute zelfbewustheid van meisje, dat verdient. Dat zwijgende, zwoegende vrouwtje, dat haar alle dag bediende met dezelfde gedweeë gedienstigheid, dat kamers moest verhuren en ver boven haar krachten zwoegen, om — nou je kon gerust zeggen — om niet van honger te sterven. Nou lag ze beneden, in dat benauwde kabinetje, dat als slaapkamer dienst deed. —

Van den dood opgehaald..... En in 't wiegje, achter de gordijntjes: het kindje, haar éérste kindje, dóód.

* *
*

Het was héél stil in de kamer, die ruim en gezellig was — een echte meisjeskamer, door de smaakvolle kleinigheden overal.

De vroolijke bonte kussens op den divan, met bestudeerde achteloosheid geschikt — de welgekozen platen aan de muren — het sierlijke gebloemde schemerlampje — en op tafel de prachtiggrijze gemberpot met teere lila lathyrus, die zacht stond te geuren. De tocht bewoog de neergelaten gordijnen, en op het balcon klaterde het vlugge sjilpen van stoeiende musschen. Het was alles mooi, en harmonieus, en droomerig, en beneden.... overweldigd door dat plotselinge, gruwelijke, dat in haar rustig tevreden leventje was neergeploft als een steen in een vijver, zat Nora neergedoken in haar stoel, starend naar haar onberispelijke schoentjes.

„Wat 'n moed," dacht ze, ontzet, „wat 'n moed, om zoo'n bestaan voort te sleepen zonder klagen. Als je nóóit een vriendelijk woord krijgt, nooit anders dan grauwen van zoo'n akeligheid van een man....."

„En jij dan?"

Het was als een felle slag. Nora was met een schok overeind.

„En jij dan?" hoonde haar plotseling ontwaakt geweten. „Wat heb jij voor haar gedaan, voor dat armoedige schepseltje, dat voor jou gemak veel te hard gewerkt heeft? Jij, bestuurslid van een meisjesvereeniging — trouwe kerkgangster — hardwerkend voorbeeld van plichtsbetrachting. Je hebt haar op tijd haar geld betaald — zeker — en goeien morgen en goeien avond gezegd — en dat de boter zoo'n raar smaakje had, gisteren — en dat 't raam in je slaapkamer zoo slecht sloot. Maar wanneer heb je haar eens één vriendelijk woord gegeven, of gevraagd wat er aan scheelde, als ze er zoo aschgrauw en afgejakkerd uitzag? Wat heb je voor haar gedáán? Niks, niks!"

„Ik ben hongerig geweest, en gij hebt mij niet te eten gegeven, ik ben dorstig geweest, en gij hebt mij niet te drinken gegeven.... in de gevangenis, en gij hebt mij niet bezocht...."

De woorden schenen te vlammen voor haar oogen. In de gevangenis.....! Als er toch één in de gevangenis geweest was, dan was het dat arme, arme schepsel — en zij — een beker koud water? nog geen drúppel had ze haar gegeven!

„O moeder," dacht Nora, vol berouw. „O moeder, u hadt gelijk. Ik ben 'n ellendige egoïst geweest. — O, wat ben ik een egoïst geweest!"

Moeder! Wat zou Moeder gedaan hebben in zoo'n geval? Die zou niet stil hebben gezeten, maar direct hebben aangepakt, geholpen. Al was 't maar met vaten wasschen of de pap omroeren! Meteen vloog Nora op, gehoor gevend aan een plotselinge gedachte. Op haar slaapkamer trok ze, driftig bijna, haar schoentjes uit, verruilde ze voor een paar zachte pantoffels. Zoo sloop ze behoedzaam naar beneden, de trap af —! de gang door naar de keukendeur.

Ze tikte.

„Ja zuster?" riep een angstige stem van binnen.

„Ik ben 't!" zei Nora, met haar hoofd om 't hoekje — meteen stond ze midden in 't benauwde keukentje, waar een vettige walm hing. De vrouw bij 't fornuis, die net een bittere alleenspraak

had gehouden over die „ketoorjuf, die je nou óók nog d'r bij na kon loopen!" stond een oogenblik stom verbaasd, met een deksel in haar hand.

„Hebt u niet een groote schort voor mij?" vroeg

Nora met een hooge kleur. „En mag ik *asjeblieft* wat voor u doen? Al is 't maar de aardappelen schillen....."

Het deksel kwam — gelukkig — op een pan terecht — het dikke vrouwtje had haar spraak terug.

„Maar me lieve mensch, ú....."

„Ja *ik*," zei Nora driftig, rondkijkend naar een schort. „Dacht u, dat ik rustig boven kon zitten en niets doen, terwijl u hier moet sjouwen, en zij....."

Ze brak plotseling af. „Toe!" herhaalde ze smeekend, „zeg u nou maar wat ik doen kan. Afwasschen is ook goed....."

„Ja maar, ú. — Dat schort van me dochter zal u wel passen, dat daar hangt. — Nee, 't is heusch al te vrindelijk — en u zou u handen bederven....."

Nora, met het leelijke bonte schort half aan, keerde zich om.

„Ja...", zei ze verontwaardigd. „Dat zou beslist zonde wezen, die handen van mij. Geef u mij nou maar de aardappelen en alles, dan zorg ik voor mijn eten — en gaat u nou maar gauw naar d'r toe. U bent daar harder noodig dan hier."

Vijf minuten later zat Nora, met een bak aardappelen op haar knieën, en een zakkerig huishoudschort over de schattige wit-met-roode combinatie, te schillen of ze haar brood er mee moest verdienen — en fluisterde het goedige dikke vrouwtje, terwijl ze zich neerboog over het wasgele gezicht in de kussens, als een antwoord op de stomme vraag in de groote oogen: „Nee, stil maar, d'r wordt voor gezorgd. Ja, de juffrouw krijgt alles op d'r tijd....."

RIE VAN R.

VOOR 'T KINDJE VAN „TAN MAT"

'k Heb rond Uw kopje, kindeke
m'n teer gedacht gesponnen.....
en rond Uw rosig wiegje, zacht
m'n stille vreugd gezongen.....

'k Heb U zoo lief, klein zonnekind! —
Als jonge lentemorgen
lichten Uw blauwe kijkertjes
na bange nacht van zorgen.....

Klein lievertje..... in 't lijdensuur
werd ge van God gegeven,
als 't stralend-jonge lentelicht
in 't donk're menschenleven.

„LENTEKIND"

BOEKENSCHOUW.

VAN *D. Ä. Daamen's Uitgeversmaatschappij* te *'s-Gravenhage* ontvingen we: *Zoekers* van *Hugo Kingmans*. Het is wel heel verdrietig, maar het moet toch gezegd worden, dat dit boek ons allerminst bevalt. O, zeker, het is een christelijk boek, het brengt ons onder Gereformeerde menschen, maar het geeft maakwerk en maakwerk alleen. We voelen ons niet thuis in de sfeer van het boek. Het levende en krachtige van het christen-zijn ondergaan we niet. Er wordt wel veel over christendom, geloof en ongeloof enz. *gepraat*, maar och, daar blijft het ook bij. En de bekeeringen in dit boek voelen we niet als echt. In een andere periodiek zullen we dit wel nader met de stukken aantoonen. Hier kunnen we slechts aanduiden. Wie dit boek niet leest, verliest niets.

Eveneens van *D. Ä. Daamen's Uitgeversmaatschappij* te *'s-Gravenhage* ontvingen we: *Het Licht zijner Oogen* door *Runa*. Dit is de liefdesgeschiedenis van een blinden graaf en zijn typiste. Runa blijft altijd Runa, dus weten we, dat ze ook nu een smakelijk verhaal geeft. Jammer, dat de onwaarheid er een beetje dik opligt. Voor *jongere* meisjes is dit boek zeker niet. De ouderen kunnen het lezen en ze kunnen, als ze 't goed doen, er ook wel nut van hebben. Maar.... er zijn heel wat vragen te doen, waarop Runa geen antwoord geeft. We hebben van deze schrijfster wel eens een beter boek ontvangen.

Een uitgave van *J. H. Kok te Kampen* is: *De Zusters* door *J. C. de Koning*. We hebben hier een verhaal, zooals we er al duizend gehad hebben. Een vader, die ongelukkig speculeert, een aanval van beroerte krijgt en sterft. Twee dochters, die nu hun eigen brood moeten verdienen, wat ze heel verschrikkelijk schijnen te vinden. Het eene meisje trouwt met een ongeloovige en wordt mitsdien ongelukkig. Haar man speelt ongelukkig, wil zichzelf van kant maken, maar alles komt terecht, dank zij de zuster, die onderwijl de huishouding waarneemt bij een weduwnaar, stormenderhand alle harten inneemt, vrouw des huizes wordt en van het modern huisgezin een christelijk huisgezin maakt.

Dit boek zal geen kwaad doen, 't doet heelemaal niets.

Van heel anderen aard is: *Admiraal Swartenhondt, een vergeten zeeheld uit de zestiende eeuw* door *M. v. d. Duin*. Ook dit boek kwam uit bij J. H. Kok te Kampen. Niet lang geleden namen we in „De Jonge Vrouw" nog iets over de vrouw van dezen zeeheld op. *Heelemaal* vergeten is hij toch nog niet. Dit boek beveel ik hartelijk aan. Het is boeiend, het geeft in hoofdzaak historie. Wel vinden we de held een beetje al te veel geidealiseerd, maar dit schijnt bij zoo'n boek moeilijk anders te kunnen.

Eén keer slaat de schrijver door.

We lezen: „Claes Boelen, de moordenaar werd met nog twee zijner medehelpers, eveneens verraders van 's lands zaak, opgehangen. Dat hij officier geweest was, baatte hem niet; de meest eerlooze straf moest zijn deel worden..... Misschien was dit de eenigste onderscheiding, die hem nog ten deel viel: het hout van zijn galg was nieuw."

Dit laatste zinnetje nu, had niet geschreven mogen worden. Wie Claes Boelen ook was, zijn sterven is vreeselijk geweest en hier moet alles, wat ook maar naar spot zweemt, verre blijven.

Ook wordt de wreedheid, die, zeer zeker, door de tijdsomstandigheden te verklaren valt, niet scherp genoeg gelaakt. Swartenhondt heeft ook niet steeds gehandeld, zooals het moest. Slechts op één plaats in het boek vinden we een zwakke afkeuring.

Overigens.....we hebben veel lof voor dit boeiend historisch verhaal.

Voor de jongeren is: *Zonnebloem, nieuwe lotgevallen van de Knalclub van 3Ä* door *D. Hans*. Dit is een uitgave van de Handelsmaatschappij R. S. Stokvis en Zn. te Rotterdam, Amsterdam en Groningen. Neutrale lectuur z.g.n. We vinden het een erg onbeduidend boek, gewild-geestig en hier en daar erg flauw. Het was beter ongeschreven gebleven.

Van de *N.V. Arnh. Boek- Courant- en Handelsdrukkerij te Arnhem* ontvingen we: *Des Nachts zal zijn Lied bij mij zijn*, gedichten van H. L. van Bruggen.

Ach, 't is al weer als zoo vaak: hier is rijm en maat, maar tot *gedichten* zijn deze niet geworden.

Wil men een proeve?

> In nachtrust weggezonken
> Is heel de groote stad.
> 't Lawaai heeft uitgeklonken,
> Zichzelf nu meer dan zat!

Wie zóó iets kan neerschrijven, moet geen bundel verzen durven uitgeven. Waarom moeten „christelijke" verzen toch zoo vaak zoo raar zijn?

Van de firma *Wees en Weiss* te *Zeist* ontvingen we de volgende boeken: *Smyrnawerk*, *Babykleeding* en *Guimpwerk*. Al deze boeken zijn fraai geïllusteerd en bijzonder duidelijk. Goedkoop zijn ze ook, zoodat onze handwerksters werkelijk niet verlegen behoeven te zitten.

WAT IK DEZE MAAND ZAG.

DORDRECHT — mooie oude stad, zooals zij daar ligt aan de druk bevaren Oude Maas en Merwede: forsch, rechtop, de Dordtsche toren; daaromheen, veel lager, de huizen en booten.

Nooit in de Merwestad geweest? Nu, als je houd van oude gevels en poortjes en oude straatjes (ik denk hier aan het Palingstraatje, dat al door menig teekenaar vereeuwigd is), dan kun je daar je hart ophalen. Dordrecht is een echt Oud-Hollandsche stad en heeft veel aantrekkelijks. Eén oude stadspoort bezit zij nog, namelijk de Groothoofdspoort, waar het museum der Vereeniging Oud-Dordrecht gevestigd is.

Bovendien heb je er van die mooie, schilderachtige havens, die veel buitenlandsche schilders trekken. Men zegt, dat zij doen denken aan de beroemde grachten in Venetië.

Niet minder vermaard dan deze havens is de Groote Kerk, die eveneens vele teekenaars geïnspireerd heeft en aan welker toren Jan Prins in „De Zeiltocht" (zie: Getijden) eenige verzen wijdt:

Voorstraatshaven.

. . . . . .
en rustig, boven daken uit
en gevels, stond de Dordtsche toren.

Alleen, uit al dat ongewis
verlichte, een zuil van duisternis
den avondhemel ingeschoten,
hoog boven misverstand en strijd,
alleen in stilte en eindloosheid
en van de lage stad omsloten, —

in al wat eeuwig is alleen,
ruimte en berusting om zich heen
en 't immer wisselen der wolken,
zooals ze aan zijn gestalte traag
voorbijgaan, en het land omlaag
met hare schaduwen bevolken, —

zoo. in zijn donkerte gehuld,
van langdoorleefd geluk vervuld
en eeuwenheugende verhalen,
zoo stond hij, — en weldadig leek
de nacht over de gansche streek
vanaf zijn schouderen te dalen.

De woningen omringden hem
en kenden van zijn kalme stem
de eeuwige regelmaat. — Verloren
in wat alleen voor hem bestond,
vast en geworteld in den grond
en schoongestegen, stond de toren,
. . . . . .

Wie kunst en natuurschoon weet te genieten, brenge deze stad eens een bezoek. Maar zorg dan voor een goeden gids en verzuim ook niet de oude ruïne van het Huis Merwede op te zoeken. Die staat daar zoo mooi temidden van de lage rietlanden langs de breede Merwede, in de schaduw van een rij zware kastanjeboomen, die er een eenigszins geheimzinnige donkerte geven. Een rustig plekje, even buiten de stad.

Nu en dan glijdt een stoomboot voorbij en het kielwater komt in steeds kleiner en kleiner wordende golven, langzaam op den oever rollen, bijwijlen een eindweegs tusschen het hooge oeverriet door.

Enkele zeemeeuwen vliegen rond of scheren dicht langs 't watervlak.

Al is Dordrecht een oude stad, zij komt niet achteraan bij den modernen tijd. Zij heeft — als alle andere steden van eenige beteekenis — bij voorbeeld ook haar verkeersagenten. Op een van de minst stille punten zag ik zoo'n dienaar van het gerecht staan, geduldig wachtend op 't een of ander voertuig. 't Gebeurt wel eens, dat hij te lang in één richting kijkt en als dan een fietser voorbijrijdt, zonder des agenten goedkeuring af te wachten, wijst hij hem nog even na.

Men heeft mij verteld — voor de waarheid sta ik niet in — dat er, sinds daar een verkeersagent staat, al eenige ongelukken gebeurd zijn.

Mijn bezoek aan Dordrecht gold ditmaal hoofdzakelijk de Biscuitfabriek „Victoria," een modelfabriek, vooral wat betreft de verzorging van het personeel.

Ik denk, dat sommigen van de lezeressen wel

eens een fabriek bezichtigd zullen hebben. Ook een biscuitfabriek?

Ik wil jullie wat van mijn bezoek vertellen.

Om te beginnen maken we een wandeling door de fabriek. Eerst naar het laboratorium, waar de grondstoffen worden onderzocht en het fabrikaat gecontroleerd en gekeurd. Een vrouwelijk ingenieur heeft daar haar arbeidsveld.

Vandaar gaan we naar de biscuitbakkerij. De mannen verrichten hier het zware werk bij de machines en ovens. De meisjes doen het lichtere werk, als glaceeren en decoreeren der biscuits, het pakken en afwegen der blikken, enz. Het keuren en sorteeren der eieren, dat ook door meisjes wordt verricht, heeft plaats in de koelkamer.

Gesnoept mag er niet worden, maar er is natuurlijk altijd veel afval, dat wil zeggen: biscuit, die gebroken is en dus niet meer geschikt voor den verkoop; hiervan krijgt ieder eens in de veertien dagen een pond mee naar huis. Het fijne afval wordt voor veevoeder verkocht.

Een aardig gezicht is het overtrekken der biscuits met chocolade. Juist gebakken, komen lange, smalle biscuits terecht op een breeden, langzaam voortbewegenden transportband — een tafel zonder eind. Terwijl een paar meisjes zorgen, dat de biscuits elkaar niet raken, schuift deze transportband de biscuits op een rondwentelenden rooster, boven welken rooster de warme chocolademassa als een gordijn neervalt op de voortschuivende biscuits. Het overtollige gedeelte van de chocolade valt door den rooster heen in een opvanger. Vanuit deze inrichting voor overtrekken met chocolade komen de biscuits, nog nat en warm, op een volgenden transportband, waar ze al vast wat afkoelen. Een eindje verderop gaat deze transportband door een koelinrichting, waar de langzaam voortbewegende biscuits aan een verdere koeling onderworpen worden. Aan het eind van deze koelinrichting, waar de transportband weer te voorschijn komt, staan een paar meisjes gereed om de biscuits in ontvangst te nemen en te pakken.

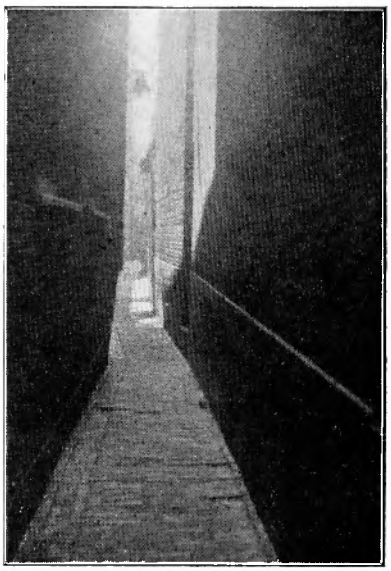

Zakkendragersstraatje of „Zakkertje".

Ik zag nog een machine, die 300 K.G. biscuit per uur kan produceeren. Wat moet er toch een massa biscuit gegeten worden, dat zoo'n bedrijf toch steeds door kan gaan! En de „Victoria" is niet de eenige fabriek op dit gebied.

Groote Kerk.

Van de biscuitbakkerij wordt de tocht voortgezet naar de wafelbakkerij. Hier zag ik verscheidene soorten wafels bakken: de bekende Parijsche wafels en de wafeltjes, schuitjes en kuipjes voor de „IJsco's", waarnaar op het oogenblik, in den zomer, natuurlijk veel vraag is.

Na bezichtiging van de wafelbakkerij — en er was veel te zien — wordt een bezoek gebracht aan de wasscherij, waar de blikken, die terugkomen van de winkeliers, in kokend sodawater gewasschen worden. Op een andere afdeeling worden er dan weer schoone papieren in gedaan, dan gaat de biscuit er in; op weer een andere afdeeling worden de gevulde blikken gewogen, hierna worden ze dichtgemaakt, beplakt met nieuwe etiketten en gereedgemaakt voor verzending.

Een vluchtig bezoek wordt nog gebracht aan het magazijn en de expeditie-afdeeling; aan de machinewerkplaats, waar reparaties aan de machines verricht worden; aan den timmerwinkel en aan de blikslagerij, waar de teruggekomen blikken, zoo noodig, weer in den goeden vorm gebracht en gerepareerd worden.

Wat zit zoo'n bedrijf prachtig in elkaar, wat goed georganiseerd!

* * *

De inspectrice van de afdeeling Maatschappelijk Werk van deze fabriek vertelde mij, wat er al zoo voor het personeel, dat uit 250 meisjes en 150 mannen bestaat, wordt gedaan.

Om te beginnen, wordt er bij de meisjes aangedrongen op het volgen van cursussen, 's winters, aan de Dordtsche Industrie- en Huishoudschool. Zoo'n cursus duurt drie jaar. Gedurende de zes wintermaanden wordt twee maal in de week aan deze meisjes les gegeven: 't eerste jaar in naaien en verstellen, 't tweede jaar in naaien (waarbij moeilijker te vervaardigen kleedingstukken gemaakt worden) en huishoudkunde (behandeling der wasch, verwijderen van vlekken uit kleedingstukken, voorwerpen enz.), het derde jaar in naaien en koken — lest best! Koken vinden de meisjes toch altijd het fijnst, en ze mogen zelf opeten wat ze klaargemaakt hebben.

De directie, die het belang inziet van het volgen van deze cursussen voor de meisjes, die toch later goede huisvrouwen moeten zijn, geeft premies aan de meisjes, die trouw deze cursussen volgen. Die premie bestaat in restitutie van de helft van het lesgeld, dat toch al niet veel is, daar de kosten hoofdzakelijk bestreden worden uit het steunfonds (dit steunfonds is een vastgezet kapitaal, waarvan de rente voor allerlei goede doeleinden wordt gebruikt). Wanneer de meisjes driemaal verzuimd hebben zonder reden (wat onderzocht wordt) vervalt deze premie. Aan het eind van den geheelen cursus wordt door de fabriek (afd. Onderwijs) een diploma uitgereikt.

Verder is er een turnclub, een korfbalclub, voetbalclub, enz., voor welke de fabriek een eigen sportterrein heeft. Deze clubs kosten den leden niets. De leider wordt betaald uit het steunfonds. Dikwijls worden wedstrijden uitgeschreven; dan zijn er voor de jongeren allerlei spelen en vermakelijkheden. Voor de jongere meisjes is er nog een zangkoortje.

Eens in het jaar wordt een boottocht gemaakt, waaraan het geheele personeel deelneemt. Allen mogen dan, tegen een klein bedrag, iemand introduceeren. En 's winters wordt één keer een feestelijke avond gegeven, die heelemaal georganiseerd wordt door het personeel. Weken van te voren worden dan al verschillende voordrachten en muziek- en zangnummers ingestudeerd. Ook voor dezen feestavond mogen allen iemand introduceeren.

Behalve het steunfonds is er ook een ziekenfonds. Aan dit laatste draagt ieder 1% van zijn/haar loon bij. Hiervan wordt het ziekengeld betaald, dat 60% van het loon bedraagt, wanneer de zieke reeds een half jaar aan de fabriek werkzaam is, en 80% na een jaar. Aan de mannen

Strijken en koken.

betaalt het ziekenfonds, zoo zij reeds een half jaar aan de fabriek werkzaam zijn, het volle loon uit. Dit ziekengeld wordt hoogstens 20 weken lang uitbetaald. Is de zieke bijna hersteld wanneer die termijn verstreken is, dan worden hierop nog wel eens uitzonderingen gemaakt en betaalt het steunfonds nog een kleinen tijd uit.

Een directrice, opgeleid uit de meisjes, zorgt voor deze. Onder de directrice staat nog een ander meisje, eveneens uit het personeel opgeleid, dat toezicht houdt over de meisjes en vooral er op moet letten, dat ze netjes zijn en frisch, wat in een fabriek van consumptie-artikelen ook wel noodig is.

Er is een bad-inrichting aan de fabriek en het personeel is verplicht hier eens in de week een douche te nemen.

Van het geheele personeel wordt een kaartsysteem bijgehouden, waar alles aangeteekend wordt. Aanteekeningen worden gemaakt van het werk in de fabriek, verzuim, vorderingen, zoowel als van het volgen der cursussen, enz.

Een modelfabriek, nietwaar?

H. K.

MIJN VENSTERKE.

In mijn kamerke klein
Heb 'k een vensterke mijn.
't Ziet niet uit naar het zuid, west of noorden,
Niet naar 't oost richt 't zich heen,
Doch naar boven alleen,
Ja, naar boven, naar zaliger oorden!

En als 'k slapen zal gaan,
Of als 'k op ben gestaan,
Blik 'k tot God door dat vensterke henen.
'k Weet: Hij ziet mij en wacht.
En 'k vertel Hem dan zacht
Wat mij blijde doet zijn, of doet weenen.

Hebt ge een vensterke klein
In het kamerke dijn?
Of houdt gij gesloten de blinden?
O, wil vragen den Heer
Of Zijn Geest u dan leer'
Om ook 't uitzicht naar boven te vinden!

CATH. H. v. KL.

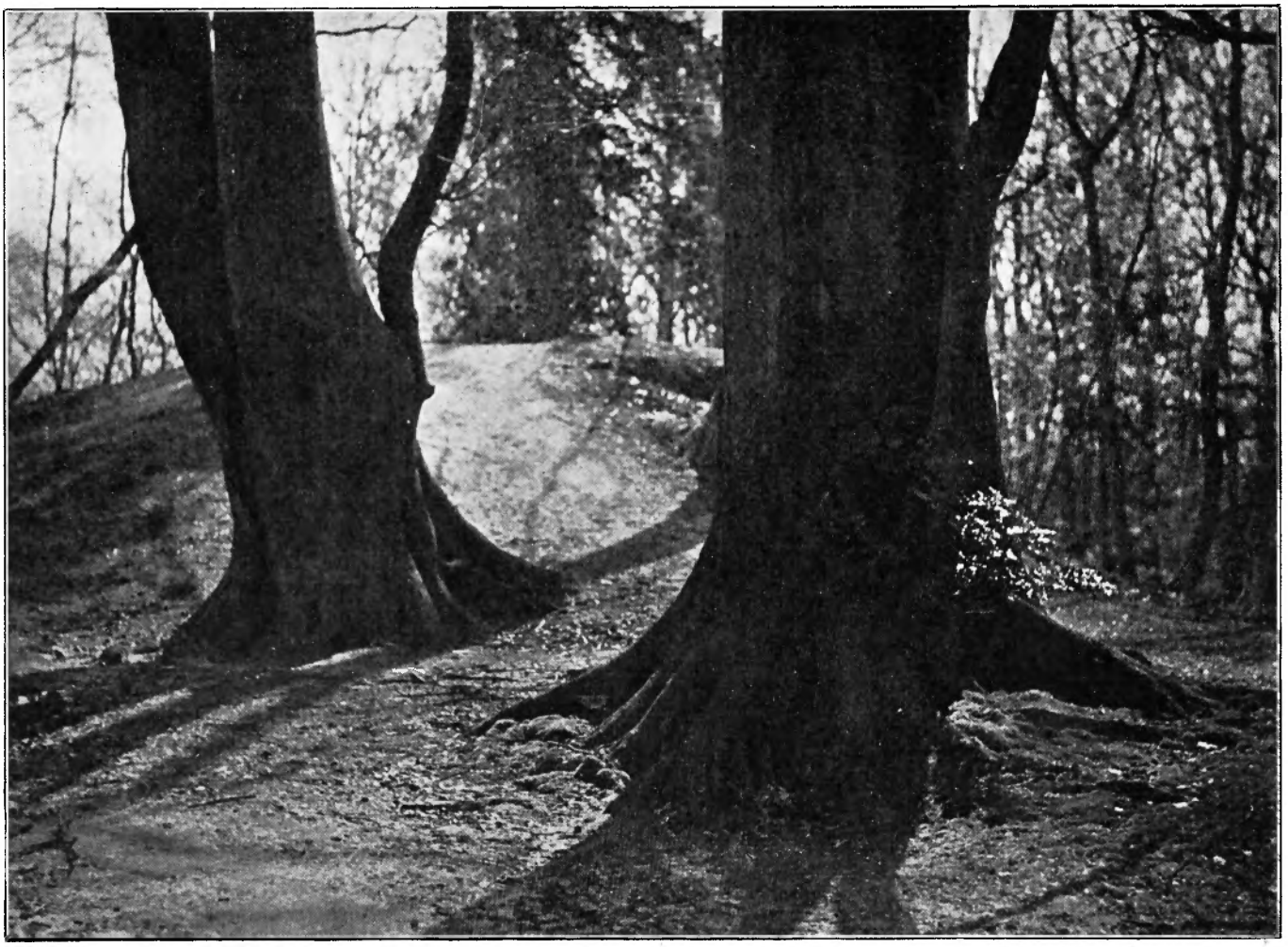

Boschreuzen. *Foto van D. F. Eberhardt, Baarn.*

LANGS DE WEGEN.

AUGUSTUS! En voor heel veel menschen: vacantie!

Heerlijke tijd.

Voor ons allemaal wel zet dat tooverwoord: vacantie! voor korter of langer tijd 't kooitje van onze kleine dagelijksche plichten open, en we vliegen uit, eens éven buiten het nauwe kringetje van wat we altijd móeten naar het wijde veld van het mógen.

We mogen luieren, fietsen, reizen, zelfs werken mógen we nu.

Ja, hóe zullen we onze vacantie doorbrengen? Een belangrijke vraag, waarbij — ook de portemonnaie een zwaar gewicht in de schaal legt. De een zal z'n vacantie vullen met een dure buitenlandsche reis, een ander met een bezoek aan een luxueuse badplaats, nr. drie moet genoegen nemen met 'n allereenvoudigst pensiontje in 'n stil dorpje, nr. vier — zoekt thuis z'n genot.

Maar tòch, voor allemaal is de vraag: hoe breng ik m'n vacantie 't bèst door? van 't grootste gewicht.

De Proletarische vrouw is op 't aardige denkbeeld gekomen, om onder haar lezeressen 'n soort prijsvraag uit te schrijven. Nee, toch niet, 't *is* geen prijsvraag. Er staat gewoon boven: *Een verzoek aan onze lezeressen.* En dat verzoek luidt:

„Wij willen weer wat weten van de vrouwen en meisjes, die ons blad lezen.

Wij willen wat weten over hun vacantie.

1. Er zijn er onder haar, die eenige vacantie hebben.

2. Er zijn er anderen, die in 't geheel geen vacantie zullen genieten.

Willen nu vrouwen en meisjes van beide groepen ons een antwoord zenden op één van de volgende vragen?

1. Wat gaat gij doen met de vacantie, die gij krijgt (of wat hebt gij gedaan, als die vacantie reeds voorbij is)?

Dit geldt dus voor de eerste groep.

2. Wat zoudt gij doen, als gij vacantie (zij 't een week, zij 't enkele dagen) zoudt krijgen?

Dit geldt dus voor de tweede groep."

't Zal best interessant zijn, om als 't zoo ver is, eens enkele antwoorden te lezen.

't Lijkt mij niet gemakkelijk om op die vragen te antwoorden. Je kunt toch niet zeggen: eens echt luieren, wat fietsen, lezen, 'n reisje maken. Je zoudt precies je er rekenschap van moeten geven, waaróm je die dingen deed, en kwam dan vanzelf voor de vraag: is dit nu wèrkelijk de beste manier?

Vacantie moet altijd rust en ontspanning beteekenen.

Nu beteekent „ontspanning" voor alle menschen eenmaal niet precies hetzelfde.

Voor 'n huisvrouw zou 'n vacantie-weekje, doorgebracht op 'n rustig plekje buiten, stilletjes in 'n hangmat of 'n ligstoel met 'n boek, 'n nuttige en verkwikkende ontspanning zijn, terwijl 'n kantoor-mensch, die het gansche jaar, week in week uit achter z'n bureau in allerlei paperassen zit te neuzen, bepaald 'n paar weken frissche, gezonde beweging in de buitenlucht noodig heeft.

„Voeding en Hygiène" geeft juist in de „Kroniek" een paar opmerkingen hierover, aardig genoeg om er wat van over te nemen.

„Zeer veel menschen," zoo begint de kroniekschrijver, „hebben geen begrip van tijdsverdeeling. Dat is heel erg. Nog erger is een daarmee samenhangend euvel: n.l. dat velen noch verstand hebben van „werk", noch van „rust," noch van „ontspanning."

„Ontspanning" is het moeilijkst te omschrijven begrip van alle dingen. Men kan zich in de eerste plaats niet „ont"spannen, wanneer men zich niet „ingespannen" heeft. Vele menschen weten niet wat inspanning is. Beide begrippen — inspanning en ontspanning — kan men van de lichamelijke

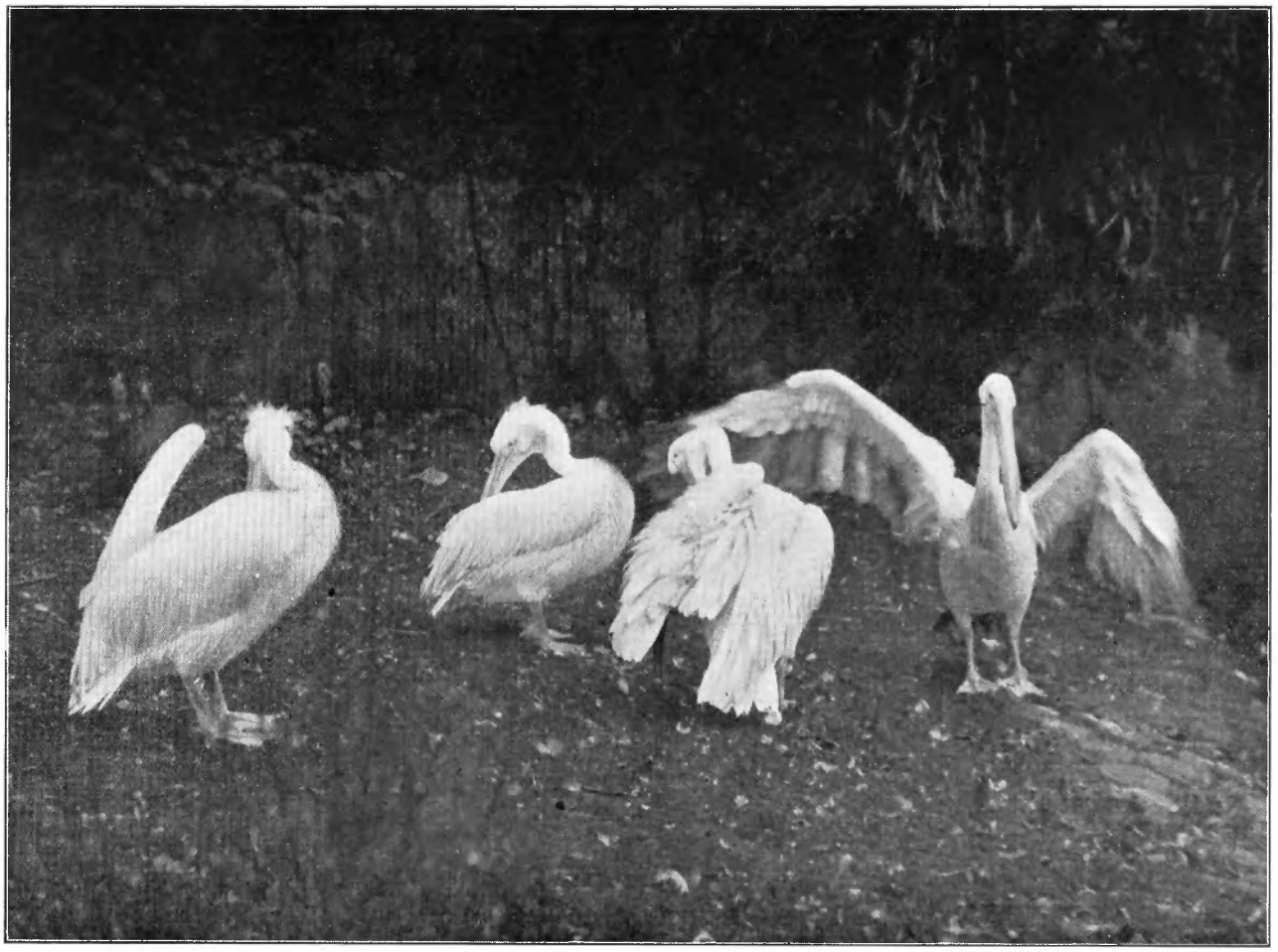

Pelikanen. *Foto van D. F. Eberhardt, Baarn.*

Oude Gracht te Utrecht. *Foto van D. F. Eberhardt, Baarn.*

en van de geestelijke zijde bezien. Dat maakt de zaak zoo ingewikkeld. Voor een harmonische ontwikkeling van lichaam en geest hebben we ze alle vier noodig: lichamelijke inspanning en lichamelijke ontspanning, geestelijke inspanning en geestelijke ontspanning. Dat nu is in deze gecompliceerde samenleving nog niet zoo gemakkelijk. Bij velen toch, die hun brood in het zweet huns aanschijns met handenarbeid — lichamelijke inspanning — moeten verdienen, doodt die inspanning den geest. Ook zijn zij 's avonds te vermoeid om iets voor ontspanning te voelen, die nog eenige inspanning vereischt.

Niet minder groot is het aantal dergenen — intellectueelen — die een zittend leven leiden en waarbij het lichaam wel ingespannen — zitten is inspannend — maar zeer eenzijdig ingespannen wordt en het niet tot voldoende ontspanning, noch van het lichaam noch van den geest komt.

Het is dan ook niet mogelijk vaste regelen te stellen. Maar het is wel mogelijk er bij ieder persoon op aan te dringen dat hij zich rekenschap geeft van zijn geestelijke en lichamelijke inventaris en inkomsten en uitgaven op beide terreinen en van de vraag of niet meer levensvreugde en meer levensgeluk voor hem of haar bereikbaar zou zijn, indien hij of zij, zijn of haar levenswandel meer in overeenstemming bracht met de eischen, die het gezond verstand doet voortvloeien uit bovenstaande overwegingen."

* * *

Er zijn menschen, die zich in hun vacantie absoluut niet weten te „ontspannen." In die paar weken vacantie schijnen ze aan genot in eens te willen inhalen, wat ze het geheele jaar door tekort gekomen zijn. En dan wordt 't heen en weer trekken, en jachten, om vooràl geen uur vacantie-genot te missen. Na de vacantie zijn zulke menschen nog vermoeider dan er vóór. Iedereen begrijpt, dat zulke „ontspanning" geen ontspanning meer is, omdat ze teveel inspanning kost. Een verstandig doorgebrachte vacantie-tijd geeft weer kracht en werklust voor 'n heel jaar.

In Memoriam. *Jonkvrouwe F. L. W. M. De Savornin-Lohman.*

IN OPRECHTHEID EN EENVOUD.

JONKVROUWE F. L. W. de Savornin Lohman is op 92-jarigen leeftijd te Groningen overleden. Haar leven is, in oprechtheid en eenvoud, een leven van *dienen* geweest. Reeds van jongsaf voelde zij zich aangetrokken tot gevallenen en verlorenen. Zij kwam in de stadswijken, waar de armen woonden en bracht er het evangelie van Christus.

Later stichtte zij met Mejonkvrouw de Ranitz het Doorgangshuis in de Tuinstraat, het toevluchtoord voor verwaarloosde meisjes en kinderen. Gedurende ruim 40 jaren leidde de freule de morgengodsdienstoefeningen; zij leidde ook een naaivereeniging, waar kleedingstukken gemaakt werden ten behoeve van het Doorgangshuis. Zij hielp mede bij het naaien en knippen op de naaikamer en evenzeer bemoeide zij zich met de kleintjes.

Zij was thuis in het Doorgangshuis. Zij heeft de gansche ontwikkelingsgeschiedenis daarvan mee doorgemaakt. Begonnen werd met een schamele woning in de Musschengang en nu heeft het Doorgangshuis 3 gebouwen, ieder met een hoofdjuffrouw en eenige helpsters.

Mejonkvrouwe de Savornin Lohman heeft zich voor dezen arbeid *gegeven*.

Zij was in Groningen bekend. En hoe menigmaal maakte ze van een kerkgang gebruik, om voorbijgangers een traktaatje toe te reiken. Geen gelegenheid verwaarloosde zij. Altijd door was ze in den dienst van haar Heiland.

Zoo was haar leven rijk gezegend. Van haar ging een stille kracht uit, die greep en vasthield. In alle stilte en eenvoudigheid deed zij een groot werk. Zij wandelde maar stillekens achter Hem aan, Jezus, haar Heiland.

Van haar werd geschreven in ons nummer van Maart 1925: „Door haar stillen invloed, hartelijkheid en gebed heeft ze het meest gedaan en de liefde weten te winnen van klein en groot."

En nu, nu ze is heengegaan, lezen we over haar in een krantenbericht: „Zij heeft haar Heer en Verlosser, Jezus Christus, liefgehad en daarom kon zij in Zijnen Naam zooveel doen, in alle stilheid, in alle oprechtheid, in allen eenvoud."

Haar leven legt er getuigenis van af, dat Gods kind door het geloof alles vermag.

Wat zij kon, kunt ook *gij*, als ook gij véél liefhebt. Als gij bij den Heiland geleerd hebt, wat vergeving is, zult gij, door liefde gedrongen, als zij u kunnen neerbuigen tot wat arm is en ellendig en verloren dreigt te gaan, opdat Christus in u, zooals ook in haar, verheerlijkt worde.

REGEN IS MODERN.

MEN heeft het beste gedaan, dat men doen kon: men heeft zich geschikt in het Europeesche klimaat. Een sprekend bewijs daarvan is, dat men er een mode op gebaseerd heeft. Het is nog niet zoo lang geleden, dat men in eenvoudig loochende, dat van de zeven dagen in de week het gewoonlijk zes dagen regent — zooals de mode alles ontkent wat haar niet aanstaat. Men was verdrietig wanneer het regende en haalde al zijn oude spullen voor den dag, ging slechts uit als men beslist moest, en werd dan door het vele sombere grijs op straat en aan zijn eigen kleeding, zoowel als aan die van anderen, droefgeestig.

Thans op den bodem der werkelijkheid staand, is het het vurigste streven van de mode, aan deze sombere werkelijkheid zooveel mogelijk tegemoet te komen. Iedere vrouw kan thans een regenuitrusting hebben, die geen noodhulp meer is, integendeel goed kleedt. De mode brengt als tegenwicht tegen de sombere grijsheid van het regenweer, vroolijke, heldere kleuren en de mooiste stoffen.

En ziedaar! — de nieuwe kleurige regenmantels blijken even practisch te zijn als de oude grijze, zij bieden, daar zij veel doelmatiger uitgevoerd zijn, een veel betere bescherming tegen den regen. Regenmantels van liberty-zijde, taf, enz., aan den binnenkant gummi, hebben de voorkeur. Deze mantels hebben het voordeel, dat zij dadelijk na den regen weer droog zijn, terwijl de mantels van geïmpregneerde wollen stoffen zwaar worden van den regen en slechts langzaam drogen.

Het regencomplet:

Dames, die graag smaakvol gekleed gaan, dragen thans hoed, taschje en paraplu van dezelfde zijde als de mantel. De hoed is klein en doorgestikt. De paraplu, die eigenlijk niet meer noodig is bij dit complet, is eveneens klein. Zij heeft alleen nog het gezicht te beschermen.

Men ziet deze regencomplets van Schotsche ruiten en eenkleurig, rood, blauw en groen.

Overschoenen:

De voetbekleeding bij regenweer is een hoofdstuk op zichzelf. Beenen en voeten moeten niet alleen voor den regen, maar ook voor modderspatten beschermd worden. In den winter is de zaak betrekkelijk eenvoudig. Dan trekt men zwarte overschoenen aan, die tot aan den enkel of — wanneer de draagster de gewoonte heeft de kousen te bespatten — tot over de kuit reiken. In den zomer echter zijn deze overschoenen te warm. Dan gebruikt men een soort dunne gummikous, die men over de schoenen trekt en van voren met een treksluiting sluit. Op deze wijze kan men ze zeer snel aan- en uittrekken en klein samengevouwen gemakkelijk in den mantelzak meedragen. *)

In Amerika heeft men nu nog iets beters uitgevonden voor de dames. De Amerikaansche dame draagt spatschermen! Dat zijn kleine, naar achteren geslagen stukken leer, die om den enkel gegespt worden en de van het plaveisel afkaatsende droppen opvangen.

Regenhoeden:

De regenhoed is óf van dezelfde zijde als de mantel en doorgestikt óf van vilt, ongeveer in den vorm van een zuidwester, dat wil zeggen: van voren opgeslagen en met een tamelijk breeden rand in den nek, want het is niet zoo erg in het gezicht nat te worden als in den hals.

De oilsilkjas:

De oilsilkjas is een zeer practische bescherming tegen den regen. Practisch, ten eerste omdat men ze klein samengevouwen, in een taschje bij zich kan dragen, wanneer men zich niet op regen kleedt, maar toch op een eventueele regenbui berekend wil zijn; ten tweede practisch, omdat er geen vlekken op kunnen komen, om welke eigenschap deze oilsilkjas bijzonder geschikt is voor reizen en boottochten, waarbij de zijden regenmantel gemakkelijk bedorven zou kunnen worden.

Uit: *Die Grüne Post.*

*) Het is gebleken, dat deze gummikousen in de practijk niet voldoen, daar de sluiting nog al eens hapert en gauw kapot gaat. Er worden ook gummislobkousen in den handel gebracht, wellicht voldoen deze beter. (H. K.)

DAGBOEK VAN LIEN.

2 Juli.

De vijver.

De treurwilgen hangen hun takken over 't water, over 't groene water van den vijver.

En de andere boomen, de accacia's en de eiken, zetten hun stammen stijf, recht in den grond; ze bewegen éven hun takken, en spelen met hun zon-blaadjes. De bloemen in de perken schuilen weg onder de wijde armen van de bruine beuken, die hier en daar een stukje lucht-blauw doorlaten tusschen hun donkere blaren.

In de vijver zwemmen hel wit de groote zwanen, en de snater-eenden met hun ronde, gele kuikens.

't Eilandje ligt in 't midden, met al z'n groen en langs de kanten de lichte lisschen.

Een witte zwaan komt stil over 't water naar den oever drijven, de hals recht-op, en onder zich zijn beeld in 't water-vol-zon-en-kleur.

De vijver en de zwaan, — ze zijn zèlf zon. Ze houden 't licht in zich. 't Water geeft 't weer in duizend kleurige druppels, en op de zwaan is 't enkel witte schijn.

8 Juli.

Avond.

Niets, niets dan de donkere weg.
Met de hooge, stille boomen.
De droomende boomen.....

Ze hebben gekend het volle geluk van in helle zon staan.

En droomen nu van nieuwe vreugd, die wacht...

De lucht is licht, en hier en daar staat zwart en stil een huis.

17 Juli.

Arme zwerver, jij, die ronddoolt over de wereld, zonder God en zonder huis; kom bij mij en ik zal je brengen, waar je ziel rust vindt.

Jij die zwerft en zoekt zonder te vinden, kom bij mij, en ik breng je, waar de heidewind om je heen waait, waar de lucht ruim is en hoog. Daar zul je Gods adem om je ziel voelen komen. Gods vrede zal in je dalen, en je zult rust vinden van je zoeken, want je zult vinden.

22 Juli.

„Niemand kent m'n verlangen."

Hoe komt die gedachte opeens in m'n hoofd? Ze moet gehangen hebben tusschen de hagen, of aan zijn gekomen van ver over de weilanden. Hier op die smalle landweggetjes, en in de struiken om die oude boerenhuisjes zwerven allerlei wonderlijke gepeinzen.

„*Niemand* kent m'n verlangen."

M'n verlangen? O nee, ik verlang niet. 't Kàn geen gedachte zijn van mezelf.

In 'n oud dagboek bladeren op 'n stille avond, dàt kan toch geen verlàngen zijn?

En peinzen op dingen, van heel lang geleden, op 'n boek, 'n gesprek — dàt is toch geen verlangen!

Of — misschien — zou sòms *herinnering* verlangen kunnen zijn?.....

23 Juli.

Wat een wijde, lichte dag.

Eén schallende jubel gaat van de aarde omhoog, omhoog naar de blauwe hemel. En vindt daar God.

O, God, Gij die de aarde gemaakt hebt, met àl haar pracht, met de vol-groene boomen, de weiden, de slooten, aanvaard die jubel, laat ze toe tot Uw heilige tegenwoordigheid. En wil daarin zien *onze* dank voor al *Uw* gaven, voor Uw zonlicht, voor Uw blauwe hemel, voor al de kleuren, waarmee Gij de aarde geverfd hebt. Onzen *dank,* o Heer.

29 Juli.

In m'n vredige kamer valt vroolijk en tintelend het licht van de zon.

En 'k kijk uit, naar vanwaar 't licht komt. Daar buiten is de blauwe lucht, en er zijn de zacht bewegende boomentoppen.

Een vogel tjilpt, kort, en gauw is 't geluid voorbij.

Zoo zal altijd de morgen zijn.

Over veel honderden jaren zullen ook de boomentoppen waaien in het heldere licht, en ook een vogel zal zacht even tjilpen.

O, laat me gáán, láát me toch gaan, waar het leven vol is. Laat me toch hier niet den tijd verdroomen, hier, waar de dagen, de weken ongemerkt langs je henen glijden. Ik wil gaan, en 't léven zien. Ik wil voelen al 't leed en drinken van àl 't geluk in deze korte tijd.

— Omdat éven een vogel tjilpte in de takken, en dan zweeg.

ONDERLINGE CORRESPONDENTIE.

Beste Liesebertha en andere lezeressen.

Met veel aandacht heb ik altijd de Onderl. Corresp. gevolgd. Nooit heb ik gewaagd eens te schrijven. Ik wilde mijn meening eens zeggen over dat eene keertje naar de bioscoop gaan. Ik heb die film van Ben-Hur gezien en ik vond hem in een woord gezegd: schitterend. Het is jammer Liesebertha, dat je er niet naar toe bent gegaan. Het was voor 't eerst dat ik in de bioscoop ben geweest; ik zie er in zooverre niets verkeerds in om naar zoo'n soort film als Ben-Hur te gaan kijken, maar wel om geregeld naar de bioscoop te gaan, zooals je er zelf trouwens ook over denkt. Het is ook iets waar ik absoluut geen behoefte aan heb. Ik kreeg wel een gevoel dat je er als Christelijk meisje niet thuis hoort. Ik hoop dat ik nog iets van jullie hoor.

Allen hartelijk gegroet van PUCK.

Beste Hilly.

Altijd lees ik met belangstelling de O.C. Maar nu was er iets wat mij bijzonder interesseerde, n.l. de vraag van jou, of iemand iets geschikts wist voor 'n clubje van vijf.

Nu, daar kan ik je wel aan helpen, want wij hebben hier bij ons voor ruim 10 jaar ook zoo'n club gehad, die eerst ook handwerkte voor 'n bazar. Toen deze voorbij was, misten wij die gezellige avondjes en kort daarna hebben we dan ook 'n clubje van vijf opgericht. Maar nu 't doel. Een kennis van mij was juffrouw in de Martha-Stichting geweest en vertelde, dat daar zoo'n gebrek was aan kleeren voor al die kinderen, die daar opgevoed worden. We besloten toen daarvoor te gaan naaien. Natuurlijk was 't eerst niet veel, maar 't is steeds meer geworden. Onze ouders en kennissen werden begunstiger, wij betaalden natuurlijk contributie en 't slot is, dat 't nu na ruim tien jaar 'n flinke vereeniging geworden is, wat we nooit hadden kunnen denken. De leeftijden varieerden van 15 tot 20 jaar.

'k Dacht toen ik jou vraag las, ik zal eens schrijven hoe wij dat met onze club aangelegd hebben, want jullie geschiedenis lijkt heel veel op de onze. Je zou ook kunnen blijven handwerken, de handwerken eens per jaar verkoopen en de opbrengst daarvan voor 'n nuttig doel bestemmen.

Ik ben bang, dat ik te lang van stof ben en eindig daarom maar. Wil je er meer van weten, vraag de redactie dan even om mijn adres *), dan schrijf ik alles uitvoeriger. Ook weet ik nog wel een ander doel om voor te werken, als de Martha-Stichting je niet geschikt lijkt.

'k Hoop dat jullie iets aan mijn antwoord hebben zult.

Nu veel succes met de club en hartelijk gegroet van

JO.

Beste Liesebertha.

Met veel belangstelling lees ik altijd O. C. hoewel ik er zelf nog nooit in geschreven heb. Nu je echter onze meening vroeg, hoe wij over het naar de bioscoop gaan denken, wil ik graag mijn gedachte zeggen. Toen de film Ben-Hur vertoond werd, was ik juist ook in Den Haag om examen te doen. Verschillende van mijn kennissen (geen christelijke meisjes), die ook voor hetzelfde doel in Den Haag waren, vroegen mij na afloop naar de Ben-Hur film te gaan, ik heb het echter niet gedaan. Juist een film als Ben-Hur met een christelijk tintje is voor ons verleidelijk om eens naar een bioscoop te gaan. Is men er dan eens geweest, komt men allicht tot een tweede keer.

Laatst heb ik van een bekende professor in de theologie deze uitdrukking gehoord: Men moet niet altijd vragen wat mag ik doen; maar wat moet ik doen voor de dienst van God. Als wij ons dan aan dit gezegde houden, zal de vraag, die bij ons meisjes vaak opkomt over verschillende kwesties gemakkelijk op te lossen zijn en kan men ook zien, dat bioscoopbezoek te verwerpen is. Verder wil ik er niet op ingaan, omdat je het nu wel kan uitzoeken en ik anders ruzie met de redactie over een te lange brief krijg, met hartelijke groeten, ook aan de andere lezeressen.

MAUD.

Beste Liesebertha.

Eenige weken geleden las ik je vraag al. Maar omdat ik er zelf nog nooit in geschreven had, dacht ik: 'k Zal het beantwoorden maar aan anderen overlaten.

Toch, de kwestie interesseert me zoo, dat ik m'n meening maar ga zeggen.

Ik vind het heelemaal niet erg als je zoo'n film als Ben-Hur bezoekt. Het boek vind ik prachtig. Dus de film zal ongetwijfeld ook heel mooi zijn.

Maar weet je wat ik jammer vind? Dat zoo'n film in de bioscoop vertoond wordt. Hier heeft de Jongelingsvereeniging eenigen tijd geleden een zaal gehuurd en daar „Quo Vadis?" gefilmd. Toen was je onder „eigen menschen" en in de bioscoop ben je dat niet.

Dan nog een bezwaar. Ik ben hier onderwijzeres aan de Christelijke School. En in ons kleine stadje weet ieder je doen en laten. En veel ouders zouden het vreeselijk vinden als een Christelijke Onderwijzeres naar de bioscoop ging (al was 't dan voor een film als Ben-Hur).

Misschien is dat in den Haag heel anders?

Maar ik zelf zou vooral om dit laatste er niet heengaan, want ik geloof dat 't verkeerd is aanstoot te geven. (Lees Romeinen 14 maar).

Alle lezeressen de hartelijke groeten van

JAANTJE.

Aan allemaal.

Nogmaals waag ik het om eens weer een brief in O. C. te zetten. Mijn ideaal is om verpleegster te worden. En dan verlang ik, om na jaren m'n krachten te geven aan de Zending. Nu zou ik 't heerlijk vinden, om met nog een meisje, die ook veel voor dat werk *voelt*, samen te werken. Als je samen bent, kun je *zooveel* aan mekaar hebben. Is d'r niet één van jullie, die zich daaraan wil geven? 't Lijkt me zoo fijn toe, om later je krachten te wijden, dus te werken, in één van onze Zendingshospitalen.

Wie hierover met mij wil correspondeeren, vrage dan m'n adres maar aan de Redactie. *) Die is misschien wel bereid om het te doen. Ik zie d'r naar uit.

Ontvang allemaal een hartelijke groet van

A. J. O.

P.S. Wil misschien één van onze verpleegsters mij eens schrijven over 't werk — studie b.v. Is die nogal zwaar? Bij voorbaat m'n dank.

---

*) Maar waarom het volledig adres niet in deze rubriek opgegeven? Dat was toch veel gemakkelijker. *Red.*

*) Maar wij kunnen niet telkens aan 't bemiddelen blijven. Het einde is er niet aan te zien. Wie bericht wil hebben, geve eenvoudig het volledig adres in deze rubriek op.

Red.

Beste O. C.-ers.

Eerst een woordje aan Liesbertha. Je schreef over de Bén-Hurfilm. Bij ons op 't dorp werd deze film ook vertoond, en hoewel ik bijna nooit naar de bioscoop ga, kon ik het niet laten deze film te gaan zien. Ik moet zeggen: 't was een prachtwerk. Ik heb genoten. Alleen vond ik het niet bepaald goed, dat jonge kinderen werden toegelaten. Er komen m.i. te spannende momenten in voor, b.v. het zeegevecht, de wagenrennen enz. Ook vond ik de muziek geweldig meeslepend. De indruk, die ik van de film heb, is mooier dan die van het boek. Veel wat ik niet begreep, is mij nu duidelijk geworden.

Nu nog een woordje aan de Blauwkousen.

Ik vind het kranig van jullie, dat je bij de studie nog tijd vind voor breien en haken. Jullie vroegen in het Februari-nummer naar een geschikt boek. Nu, ik weet er wel een paar, maar ik durf ze haast niet te zeggen, want jullie zijn zoo geleerd en ik ben maar een gewone huisjuf. Schrijven jullie eens terug. Zijn er onder ons nog anderen die de Ben-Hurfilm gezien hebben? Laten die ook hun meening eens zeggen.

Allemaal hartelijk gegroet van SYBILLE.

Geachte Willy.

In het Juni-nummer van „De Jonge Vrouw", lazen we Uw naam weer. Nu in O. C, Bijna twee jaar geleden hebt U ons het zijn in Lunteren zoo aanlokkelijk voorgesteld dat mijn zuster en ik gegaan zijn.

En we hebben er nooit berouw van gehad.

Wat hebben we genoten, maar bovenal, wat is de Zending ons meer dichterbij gekomen. De Zendingsliefde is gegroeid, en daardoor ook de Zendingsbelangstelling grooter geworden en het gebed voor de Zending is meer geworden.

Lunteren blijft bij ons in heerlijke herinnering.

Dit jaar kunnen we niet gaan, maar we zullen probeeren, anderen die wel kunnen aan te moedigen.

In Uw vorige stukje over „Lunteren" hebt U een plan genoemd, om een van de onderwerpen over te vertellen. Doet U dat eens, dan genieten we er ook van, en zooveel anderen meer.

Hartelijk gegroet en veel genoegen in Lunteren.

Twee Zusters!
Twee ongekende vriendinnen.

CORRESPONDENTIE VAN DE REDACTIE.

Woorden van Waardeering.

Het tijdschrift voor de vrouwelijke jeugd.
Asser Kerkbode.

Ons Kampeergebouw.

De volgende giften mochten we ontvangen:

A. A. te H. f 1.—; M. O. te G. f 1.—; N. C. te Vl. f 1.—; L. W. te S. f 2.—; S. B. te N. f 1.50.

Onze lezeressen blijven toch aan 't werk? Natuurlijk zijn we in eens niet, waar we zijn moeten. Maar daarom verliezen we den moed niet. 't Spreekt dat de zomermaanden niet de geschiktste zijn om te werken, maar zou 't niet mogelijk zijn, gedurende de vacantie bij vrienden en bekenden eens aan te kloppen? 't Resultaat kon wel eens verrassend zijn.

Onze Bruidjes.

Aan de volgende bruidjes mochten wij een bonbonmandje verzenden:

Mej. F. Jelgersma, Huize „Bloemendaal," Loosduinen.
„ M. de Jong, Harderwijk.
„ C. Wouda Bd., Oranjewoud.
„ H. C. van Kraaikamp, Angeren.
„ G. Fonk, Terband 78, Heerenveen.
„ M. Groenenberg, Noordwolde (Gr.)
„ Anke Boterweg, Taco Mesdagplein 13, Groningen.
„ A. Nauta, Spaarndammerdijk 149 II, Amsterdam.
„ R. Pasma, Tzummarum.
„ A. van Bruggen, Louwestraat 14, Katwijk a. Zee.
„ W. J. v. d. Willik, Zijde 111a, Boskoop.
„ Joh. H. te Boveldt, Bredevoort.
„ Joh. F. Lieben, Singelweg 43a, Groningen.
„ P. C. de Waal Malefijt, Amsterdam.
„ N. Gille, Rotterdam.
„ Jo Kropf, Adm. de Ruyterweg 475, Amsterdam.
„ W. H. Tobé, Rodenrijschelaan 11a. Rotterdam.
„ E. M. A. van Kampen, Zandv. weg 33, Aerdenhout.
„ Mart. den Breejen, Peulenstr. 68, Hardinxveld.
„ Laurence Bolk, Sophiastraat 106b, Rotterdam.

Hadden onze lezeressen wel gedacht, dat ze in hun kring zooveel bruidjes hadden?

Gelukkig valt het bonbonmandje in den smaak, zooals blijkt uit de dankbetuigingen, die we mochten ontvangen. Het doet ons genoegen, de bruidjes iets te kunnen zenden, wat ze op prijs stellen.

Wetk aan den winkel.

Mej. A. J. van Paassen, Van Eedenstraat 10, Haarlem, bericht aan het clubje van 5 meisjes, dat niet wist, waarvoor te werken, dat er mooi werk te doen is voor de gestichten der Christelijke Vereeniging tot verpleging van epileptischen.

Men schrijve hierover aan Mej. van Paassen.

Ook wijst een inzendster op het werk voor de blinde kinderen in „Bartimeus". Men kan daarover schrijven aan Mevr. G. Wielenga-Visser, Geref. Pastorie te Hoofddorp.

Westfriesche Abonné. Wij kunnen dat niet doen. In de eerste plaats weten we niet voldoende van U af en dan schrijft U ook niet uitvoerig genoeg. Eenige malen hielpen wij door middel van ons blad een lezeres aan een betrekking, maar we kunnen daar niet mee voortgaan. Waarom plaats U geen advertentie in „De Jonge Vrouw". Vermoedelijk zal zoo'n advertentie succes hebben. Zie voorts ons antwoord aan Mej. J. B. te B.

Mej. J. C. R. te A. Wij weten niet genoeg van U, om aan adressen te helpen. Misschien kunt U eens inlichtingen vragen aan 't Bureau „Hardenbroek" der N.C.S.V. te Driebergen.

Erna. We zullen zien, wat wij voor U doen kunnen.

Mej. J. B. te B. Zie ons antwoord aan de Westfriesche abonnè. Een advertentie in „De Jonge Vrouw" is 't beste middel. Wij hebben eens met de uitgevers deze kwestie besproken. Ook zij willen gaarne alles voor de lezeressen doen, wat ze kunnen. Advertentiën over dienstaanvragen en dienstaanbiedingen zullen door de uitgevers geplaatst worden à f 1,— per advertentie, mits deze niet grooter zijn dan *vijf* gedrukte regels uit „De Jonge Vrouw". Men zal zich dus moeten beperken, maar men heeft dan ook een uitstekend en goedkoop reclamemiddel.

Idee voor een Tableau.

Wie heeft een idee voor een tableau! Het moet iets zijn voor ongeveer 15 meisjes, om op een zilveren bruiloft te gebruiken.

Wie iets weet, schrijve het ons. Er wordt naar gevraagd door een der lezeressen.

Negende Jaargang No. 12 September 1927

DE JONGE VROUW

GEÏLLUSTREERD CHRISTELIJK TIJDSCHRIFT

ONDER REDACTIE VAN MEVROUW J. M. WESTERBRINK—WIRTZ EN DEN HEER P. KEUNING.
UITGAVE VAN BOSCH & KEUNING TE BAARN — TELEFOON No. 603 — POSTGIRO No. 20246
REDACTIE-ADRES: REDACTIE „DE JONGE VROUW", BAARN. VERSCHIJNT DEN EERSTEN DONDERDAG VAN IEDERE MAAND
ABONNEMENTSPRIJS f 2.25 PER HALF JAAR BIJ VOORUITBETALING. MEN VERBINDT ZICH VOOR EEN GEHEELEN JAARGANG

ONWILLIG.

Ik ga, heer! en hij ging niet.
Matth. 21 : 30b.

Deze woorden zijn genomen uit de gelijkenis van de twee zonen. De eene zoon zegt tot zijn vader: „Ik wil niet." Maar, daarna berouw hebbende, ging hij heen. De tweede zegt: „Ik ga, heer!" Maar hij ging niet.

We zijn geneigd, dien tweeden zoon een grooten deugniet te vinden. En toch konden wij er wel eens een beetje op lijken. Heel veel menschen lijken er op.

Wij zeggen: Ik ga, heer. Wij zeggen dat telkens. Wij zeggen het met ons kerkgaan, ons bijbellezen, ons gebed.

Gaat gij werkelijk?

Doet gij, wat God u gebiedt? Werkt gij voor Hem? Niet maar zoo'n beetje, in schijn, voor 't oog der menschen, maar *werkelijk*?

Wat doet gij voor Hem?

Er zijn veel menschen, die zeggen, dat ze, natuurlijk, God willen dienen, maar zij weten nooit, *wat* ze nu eigenlijk voor Hem doen.

De Heere vraagt, dat gij Hem uw hart zult geven en dat gij Hem uw leven zult wijden.

Doet gij dat niet? Zoo neen, waarom zegt gij dan telkens weer: „Ik ga, Heer."

Is dat eerlijk? Is dat oprecht?

Wij moeten ons eens op ons leven bezinnen. Met een *belijdenis* alleen komen we er niet. Er moet ook een *beleven* zijn.

Het is noodig, dat we worden, wat we zoo gaarne willen schijnen.

Als we ons onmachtig voelen, om te gaan, dan mogen we tot onzen Vader zeggen: Och, geef mij kracht.

En dan zal Zijn kracht ons toevloeien. Dan maakt Hij het zoo, dat we niet alleen *willen*, maar ook *kunnen*. En dan leeren we, dat het gaan op Zijn woord ons gelukkig maakt.

Een belijden zonder beleven brengt ons geen baat.

Wij moeten *doen* de wil van onzen Vader, die in de hemelen is. Alleen zoo kunnen we ingaan in het Koninkrijk der hemelen.

Zijt gij gewillig om te gaan?

Of *zegt* gij, dat ge gaan wilt, maar gij gaat niet?

K.

JOSEPHINE'S RUSTKUUR

DOOR

J. M. WESTERBRINK—WIRTZ.

ZE kreeg bezoek op school: dominee zelf en een bestuurslid. De collega's vroegen verwonderd, wat ze nu wilde: op zoo'n dorp zich begraven? Ze was toch weer beter?

Ze zei enkel, dat de stadsdrukte haar nog vermoeide. Dat ze bang was voor een nieuwe inzinking.

Maar met dominee Breuker had ze een lang gesprek. Hij alleen was met haar naar huis gegaan; „ik vind je wel weer aan 't station, straks," had hij tegen het bestuurslid gezegd, toen hij hem in een tram deponeerde, die daarheen ging. Deze, in de vaste overtuiging, dat wat dominee deed goed was, had rustig gewacht.

Ditmaal vond Josephine het prettig dat moeder, die van 't bezoek niet af wist, afwezig was. Dominee Breuker had haar wel willen ontmoeten, doch ook zoo dacht hij er 't zijne van.

„Dus: u staat uzelf nog in den weg, juffrouw Roselaer?" vroeg hij aan 't eind.

Zijn sympathieke glimlach zorgde er voor, dat de vraag geen beleediging werd.

„Mijzelf in den weg?" vroeg ze, niet begrijpend.

„Ja. U hebt aldoor gezegd: *„ik* voel, en *ik* denk, en *ik* ben zus en zoo" en u moest zeggen: „God heeft gedacht aan zondaars, en Zijn Zoon heeft Zich gegeven aan hen, en Zijn Woord belooft vrede en blijdschap aan wie zich toevertrouwen aan Hem."

Toen nam hij op de abrupte manier, die ze van hem begon te kennen, afscheid van haar.

Een paar dagen later kreeg ze de officiëele benoeming.

Er was een kort briefje bij van ds. Breuker en een lange van zijn vrouw. Hij schreef: „als ik moet kiezen, geef ik de voorkeur aan iemand, die oprecht zoekt, boven een ander, die uit gewoonte meeloopt. En ik vertrouw, dat U eerlijk genoeg zult zijn, weer weg te gaan, als uw zoeken u ergens anders brengt, dan waar wij hopen en verwachten, dat u uit zult komen."

Over mevrouws briefje glimlachte Josephine een paar maal. Natuurlijk had die al allerlei enthousiaste plannen voor hun samenwerking. Maar ze schreef ook sympathiek over de goeie, eenzame juffrouw Roselaer, die het nu zooveel prettiger zou krijgen, als haar nichtje weer bij haar kwam.

Als ik beter met moeder kon opschieten, liet ik haar mevrouw's oordeel over tante lezen. Nu zou ze er maar mee spotten, overlegde Phine.

Thuis, waar ze hen ineens plaatste voor 't voldongen feit, ginds benoemd te zijn aan een christelijke school, moest ze nog al een en ander hooren. Haar vader zei, een beetje vermoeid naar ze vond: „wel, als je daar liever ben, dan heb je gelijk, dat je gaat."

Josephine vroeg zich af: zou hij haar missen? Meteen verwierp ze die gedachte. Wat had hij aan haar?

Henk meende: ze had gelijk, dat ze eruit ging. Wat haar overgang naar het christelijk onderwijs betrof, och, hij voor zich wist niet, waar dat voor noodig was. Maar als zij zelf 't prettiger vond, wel, ieder z'n vrijheid. Wim trok er zich weinig van aan, sinds hij bemerkt had, dat Phine niet genegen was hem in zijn onnoodige geldzorgen helpend tegemoet te komen.

Maar mevrouw, die Phine's kostgeld moeilijk missen kon, had zeer scherpe aanmerkingen over de christelijkheid van eigen familie in de steek te laten voor vreemden. En bij haar voegde zich, als getrouwe bondgenoote, Tilly, die gemaakt-belangstellend informeerde, wat ze daar nu op zoo'n school deden. Zeker niet veel anders, dan vertellen en vrome versjes zingen? Kende Phine van de laatste wel genoeg? Anders, als ze een bundeltje had, waar ze in stonden, met muziek natuurlijk, wou zij, Tilly, ze wel voorspelen op d'r mandoline. Die deed dan ook weer eens dienst. En nog wel voor een vrome zaak. Phine zou wel vinden, dat een fuifnummer als zij daar deugd van hebben kon.

Tante Mathilda schreef een van haar korte, karakteristieke briefjes.

„Natuurlijk kom je weer bij mij. Kostgeld als thuis, wanneer je salaris althans niet minder is hier. En ik hoop, dat je geen spijt zult hebben van je besluit."

„Nou, als je soms om haar gaat...." snibde Tilly, die met haar gewone brutaliteit over Phine's schouder had meegelezen.

Maar Josephine-zelf voelde zich vroolijker, dan in lang 't geval was geweest. Vooral dat: „kostgeld als thuis", was kostelijk. Natuurlijk wilde tante niet de gedwongenheid van financiëele verplichtingen, en begreep ze, dat Josephine dit ook niet wenschte.

Hoe ze elkaar kenden! Maar moeder zou meenen, wanneer Thilda straks vertelde: het was tantes gierigheid.

HOOFDSTUK XV.

Onder 't zingen van het psalmversje zochten Josephine's oogen de banken af, om te zien, wie er ontbraken. Nu, in deze slappere tijd voor de boeren, bleef er nog al eens een kind ongeoorloofd weg. „'k Most met m'n vader en moeder naar m'n oom," of „naar m'n grootmoeder," werd dan den volgenden dag aangevoerd als een heel gewone en heel overtuigende verontschuldiging. *Zij* konden toch ook niet helpen, dat er, als de school vacantie gaf, vaak werk op 't land was, waar ze aan meehelpen moesten, en er dus geen tijd overbleef voor familiebezoek.

Josephine was maar blij, dat ze 't aan den baas kon overlaten te beslissen, welk verzuim al dan niet geoorloofd was. Wel glimlachte ze vaak, als hij tot de conclusie kwam, dat het in *dit* geval toch wel een echt familiefeest gold!

Nu ze er midden in stond, leerde ze 't leven van de menschen hier anders zien, dan in dien éénen zomer, toen ze bij tante logeerde. Ook hier, onder de kalmere oppervlakte, minder aan 't licht tredend dan in 't rumoerige stadsleven, toch even zeker aanwezig, dezelfde hartstochten, eenzelfde strijd, eenzelfde lijden en daarom eenzelfde behoefte aan hulp en leniging niet enkel, maar aan verlossing.....

Door haar kinderen kreeg ze deel aan wat van deze bewogenheid naar buiten trad: feestelijke gebeurtenissen, als geboorten of huwelijken; zwarigheden, als ziekte en, soms ook, de dood. Doch tegenover de ouders, al sprak ze die soms, bleef ze zich nog voelen een vreemde, ook nu ze al twee jaar werkte aan deze school. Ze wist: de vlotheid van omgang, die sommige van haar collega's bezaten, zou haar nooit eigen worden. Ze verlangde er ook niet naar; tante Mathilda en zij waren twee naturen, die elkaar verstonden, en dan had ze nog, als tegenstelling, die behoedde voor een al te eenzijdige levensopvatting, mevrouw Breuker. Bij haar patroon maakte ze af en toe een beleefdheidsvisite; ze praatten dan meest over de school. Voor z'n vrouw, één van die menschen, die weinig te geven hebben, en toch meenen, dat niets goed kan gaan zonder hen, voelde ze weinig sympathie.

En dan waren er de gesprekken met dominee Breuker!

Verstandelijk was Josephine veel verder gekomen, deze twee jaar. Ze wist ook: dit nieuwe, dat in haar leven gekomen was, zou ze niet meer kunnen missen.... En toch, wanneer ze zich bezig hield met haar zelf (en dat deed ze veel) herinnerde ze zich steeds wat tante Mathilda eens gezegd had van menschen, die nooit verder kwamen, dan dat ze het heimwee kenden. Hoorde zij bij hen?

Nu, terwijl ze voor de klas stond, en met de kinderen zong, flitste het meteen door haar denken: hé, Jennigje Velders nog niet weer op school! Dat was dan toch zeker erger dan een gewone verkoudheid! Ze zou er eens heen moeten!

Josephine zag altijd op tegen die ziekenbezoeken. Niet om de kinderen; naar hen ging ze graag; maar om de ouders. Ze had dan het gevoel, dat die iets van haar verwachtten, wat ze niet geven kon. Hadden die menschen niet méér levenservaring dan zij?

Waarom zagen ze dan tegen haar, de juffrouw, op?

Jennigje woonde bij haar grootmoeder. Haar ouders waren dood; beiden gestorven aan t.b.c. Er heerschten in die omgeving toestanden, die deze ziekte in de hand werkten.

Josephine dacht hieraan, toen ze 's middags naar Jennigje ging. Als 't bij háár ook eens 't begin was van iets dergelijks? En de oude grootmoeder, die al zooveel meemaakte in haar leven.

't Kind in de benauwde, donkere bedstee, fleurde zichtbaar op, toen ze haar juffrouw zag. Dat deed Josephine goed, en ze praatte gemakkelijker dan gewoonlijk, ook met de oude vrouw, die weten wilde, hoe het de juffrouw hier wel beviel. Maar verder dan de oppervlakte kwam ze niet. Verbeeldde ze 't zich, of was er een stille hunkering in Jennigjes oogjes, toen ze ging? Maar wat zou het kind nog méér willen?....

Ze hoorde het van de grootmoeder, toen ze bij een volgend bezoek eigenlijk gedachteloos, om maar iets te zeggen, vroeg: „en verlang je er niet naar, weer naar school te kunnen gaan, Jennigje?"

Toen de vraag eruit was, voelde ze zelf 't wreede er van. Ze durfde het kind niet aankijken. Had ze nu misschien in dat kleine zieltje den strijd wakker geroepen?

Het was de grootmoeder, die antwoordde.

„Och, Jennigje is vaak zoo muude, juffrouw. Ze leest wel wat, en ze maakt wel sommetjes, maar ze moet iedere keer weer rusten, omdat heur de rug zoo zeer doet. Maar om één ding zou ze akelig graag op school wezen."

„Waarom dan, Jennigje? Om de handwerken misschien?" (Ze wist: dat was één van de beste vakken van 't kind).

't Meisje lachte verlegen, maar zei niets, en keek naar grootmoeder, als om hulp.

„Nee, juffrouw," zei die weer. „Ja, ze breit

wel graag, en nou beutert ze ook nog wel zoowat voor d'r pop. Maar 's morgens, om zoo even negen uur, zegt ze altijd tegen me: „nou is de juffer aan 't vertellen." En dan weet ik, dat ze daar zoo graag bij wezen zou. Maar ze durfde niet vragen, vorige maal, of de juffrouw heur nou vertellen wou, heur alleen. Toen u weg was, zei ze 't. En nou durft ze weer niet, wel?"

Jennigje schudde verlegen van „nee," maar de vraag, die ze niet met woorden uiten durfde, stond te lezen in haar oogjes.

Josephine wist: ze moest het doen. Ze zou nooit meer over zichzelf tevreden zijn, als ze 't niet deed.

En toch moest ze de woorden: „natuurlijk wil ik hier vertellen, voor jou alleen," uit haar keel wringen. Ze gaf zich altijd gemakkelijker aan de velen, dan dat ze contact kreeg met de enkeling. En dan: als het nog het kind alleen geweest was! Maar nu de grootmoeder er bij!

Het blijde oplichten van Jennigjes oogen was anders belooning genoeg. Ze ging gemakkelijker liggen, één en al luisterende aandacht. En Josephine keek enkel naar haar. Toen kwamen de woorden gemakkelijker nog dan in de klas, waar ze soms afgeleid werd door de enkelen, die er met hun gedachten niet bij waren. De oude grootmoeder vergat ze. Ze dacht er pas weer aan, toen ze haar hoorde zeggen: „dat hadden wij vroeger niet op school, juffrouw. Als kind weet je dan niet, wat je mist, maar later! 't Leven is niet altijd gemakkelijk!"

Toen voelde ze 't ineens weer als een diepe vrede, dat *haar* consequentie was geweest: het gaan naar de christelijke school. Maar tegen de oude sprak ze daarover niet. Wat had die te maken met haar innerlijk leven?

Het werd nu gewoonte, dat ze twee keer in de week Jennigje bezocht, en dan vertelde. Want dàt had ze wel ingezien: àls 't kind nog beter werd, zou 't lang duren.

De beklemming van de eerste maal voelde ze nu maar heel even meer. Toch: één keer aarzelde ze. Jennigje wilde altijd hooren, wat ze 's morgens op school verteld had. Ditmaal had ze de geschiedenis van het dochtertje van Jaïrus behandeld. Maar 't was wat anders, hierover te spreken tegen een klas gezonde kinderen, dan tegen een klein meisje, dat zelf ziek was. Hoe zou ze daarop reageeren? Wanneer het gevolg was een zich vast-klemmen aan 't leven, dat langzaam weg-ebde?

Eens was de oude vrouw, anders steeds vol zelfbeheersching, tegenover Josephine uitgebarsten: „ze is alles, wat ik nog heb, juffrouw. En ik voel 't wel: ik moet haar ook missen. Och, misschien is 't voor 't kind wel barmhartig. Ze zou onder vreemden moeten, als ik er niet meer ben, en ze is zoo teer. Maar 't valt niet makkelijk!"

Wist Jennigje zelf, hoe erg ze ziek was? Ze praatte er nooit over; was altijd dezelfde: een stil, geduldig en tevreden kind. Zoo had Josephine haar op school ook gekend; toen vond ze haar *te* stil, te afzijdig van de overige kinderen.

Jennigje luisterde even begeerig als altijd. Ze zei even innig: „dank u, juffrouw." Maar van wat er omging achter dat rimpellooze voorhoofdje, werd Josephine niets gewaar.

Misschien kwam het daardoor, dat ze zich telkens bezig hield met de vraag: hoe voelt ze zich nu onder dit alles? Onder haar ziekte, haar niet-mee-kunnen-doen met anderen? Verlangt ze naar beterschap?

Tot ze er een keer over praatte met de grootmoeder.

Jennigje sliep, dien middag, toen ze kwam.

Moeilijk ging haar adem; nu ook pas, terwijl niet het blosje van blijdschap over Josephines komst haar wangetjes even kleurde, zag deze goed, hoe bleek en ingevallen het kindergezichtje al was. Gelukkig, dat mevrouw Breuker en zij er in geslaagd waren de grootmoeder te overreden, een ledikant aan te vragen van 't Groene Kruis. Nu lag het kind tenminste frisscher dan in die benauwde bedstee. Maar lang zou ze 't wel niet meer noodig hebben.

De tranen schoten haar in de oogen bij die gedachte.

De grootmoeder, die 't zag en begreep, zei moeilijk: „ze wordt hard minder."

Toen vroeg Josephine: „weet ze 't zelf? Dat ze sterven gaat?"

Vroeger, in haar tijden van moeheid en depressie, had ze zelf gemeend naar den dood te verlangen. *Nu* zag ze het sterven anders, ontzaggelijker. Een zwaar ding voor zoo'n klein kind.

Even kwam er iets in de oogen van de oude vrouw, dat Josephine verwonderde. Het leek op blijheid.

Toen ze haar woorden hoorde, begreep ze.

„Ze weet wel, dat ze niet weer beter wordt, juffer. Maar over 't sterven praat ze nooit. Wel over den hemel. En dat doet ze, alsof 't maar een stapje is, daar heen te gaan. Daar moet je een kind voor wezen. Wij, ouwe menschen....."

Met een snik brak ze af.

Maar dat woord: „daar moet je een kind voor wezen," zonk Josephine in de ziel.

Toen Jennigje wakker werd, praatte ze even met haar, en probeerde ze haar iets op te dringen van de versnaperingen, die tante Thilda nooit verzuimde haar mee te geven, doch ze bleef maar kort.

De kleine, moe en zwak als ze was, en blij haar juffrouw toch gezien te hebben, toonde geen teleurstelling. —

Josephine ging niet naar huis, maar naar het bosch. Daar, met niets dan Gods natuur om zich, kon ze altijd het gemakkelijkst met zichzelf in 't reine komen.

Nu overdacht ze het woord van de oude vrouw: „daar moet je een kind voor zijn. Wij, ouwe menschen....."

Of eigenlijk: ze overdacht het niet; het had haar gegrepen, en liet haar niet los.

Zij, Josephine, was altijd een „groot mensch" gebleven. Ook toen ze veranderde. Nauwkeurig had ze gewikt en getoetst, en toegezien, hoe de Josephine, die geweest was, verdween, en plaats maakte voor een andere. Heel geleidelijk was dat gegaan; ze was er ook wel heel zeker van, dat niet zij zelf die verandering gewrocht had. Een andere Macht had ingegrepen in haar leven.

Toen had ze geprobeerd, ook die Macht te ontleden; de werking er van na te gaan.

Voor het onnaspeurlijke, dat bleef, boog ze het hoofd. Ze noemde die Macht nu: „God." Ze geloofde, wat de Bijbel van dien God zei, omdat het strookte met haar ervaring.

Ze had ook geleerd, de zonde te zien in eigen leven. Want als God was, Die Hij was, en je had nooit met Hem gerekend, dan was dat zonde.

Ze wilde God niet meer missen uit haar leven. Ze kon niet naar het oude.

Maar het bleef altijd: Josephine en God. Wat *zij* beleed, wat *zij* beleefde, wat *zij* gevoelde; dat was de toetssteen, waarnaar ze zichzelf mat.

Ze was nooit nog een kind geweest, dat instinctief, eenvoudig omdat het niet anders kan, roept: „Vader!"

Zoolang ze dat niet werd.....

Josephine zat heel stil op het lage aarden walletje; voor haar de mulle zandweg; achter haar het lage eikenhakhout en boven haar de hooge, diep-blauwe lucht.

En ze wist zelf niet, of ze dacht, of bad, of enkel maar wachtte.....

Toen gebeurde het wonder.

Wat Josephine was geweest, wat ze had gedacht, verworpen, geloofd, gevreesd, het werd al van minder waarde, tot het niets meer beteekende. Wat bleef, wat groot werd, tot er niets anders meer bestond, was: God, en Zijn liefde in Zijn Zoon.

En 't weten, dat Hij er altijd geweest was; dat Hij haar weg naar hier geleid had; dat Hij er steeds was, en steeds zijn zou. En al het andere beteekende niets meer.

Toen Josephine zóó klein geworden was, kon ze het laatste restje van zichzelf dat haar steeds nog verhinderd had zich geheel over te geven, loslaten.....

En toen werd het vrede.

PORTRETJE.

MEN noemt haar lichtzinnig.

Daar geeft ze ook aanleiding toe. Als ze in gezelschap is, wordt ze al gauw opgewonden, kent geen halt meer en... dan gaat ze wel eens over 't kantje heen en zegt nog al eens iets, wat niet door den beugel kan. Als ze dan weer alleen is en in de eenzaamheid, spijt het haar wel, maar ze kan het niet meer ongedaan maken. Ze neemt zich voor, bij een latere gelegenheid meer op haar hoede te zijn, maar als die latere gelegenheid dan komt, gaat het toch weer verkeerd.

Ze heeft nog niet geleerd, tegen haar zonde te worstelen en te strijden en te bidden.

Men noemt haar lichtzinnig en er zijn wel moeders, die tegen hun dochters zeggen: Met dat meisje mag je niet omgaan.

Ze is lichtzinnig en ze weet dat zelf.

Misschien is ze ook wel lichtzinnig, wanneer het er op aankomt, iemand te helpen. Dan vraagt ze er niet naar, wie het is en of ze misschien ook bedrogen zal worden. Ze *wordt* ook wel vaak bedrogen, maar zij, de lichtzinnige, wil er schijnbaar niet door leeren en ze *blijft* helpen en medelijden betoonen, als vroeger.

Ze is lichtzinnig. Daarom ook heeft ze medelijden met een meisje, dat in moeilijkheden zit al is het ook door eigen schuld. Met zoo'n meisje wil zij, de lichtzinnige, nog wel om gaan, al weet ze, dat ze daardoor opnieuw de aandacht op zich zal vestigen en aanleiding zal geven tot lasterpraatjes.

Zij *is* lichtzinnig, maar ze wéét het en als maar eenmaal het Goddelijk licht dringt in haar hart, zal ze ook kracht hebben, tegen de zonde te *strijden*. En dan zal ze overwinnen.

De moeders gaan ook niet met „dat meisje" om. Ze veroordeelen haar wel, maar niemand helpt haar. Ze zien wel minachtend op haar neer, maar niemand haalt haar eens, zooals een moeder dat haar dochter doet, naar zich toe.

Maar velen, die haar veroordeelen, kennen eigen zonde niet eens en ze kennen ook geen medelijden en barmhartigheid.

Kinderen der Zee. *Jozef Israëls.*

KINDEREN DER ZEE.

NU is het nog spel.
Het scheepje is gereed gekomen en nu gaat het varen.

Ja, nu is het nog spel, en toch.....

Er logeeren kinderen in een badplaats en ze hebben hun neuzen plat gedrukt tegen de groote winkelruit, om naar de mooie scheepjes te zien, die daarbinnen te koop staan; groote en kleine, eenvoudige, die maar een paar centen kosten en pronkerige dingen, die naar verhouding veel te duur zijn.

Het moet heerlijk zijn, zoo'n schip te bezitten. De kijkende kinderen bedelen zóó lang, tot hun ouders hun een scheepje gaan koopen. 't Is ook wel aardig aan 't stand bij 't pootje-baden. De kleintjes zullen er uren mee kunnen spelen.

Maar het valt niet mee. 't Schip wordt wel te water gelaten, maar 't duurt maar even, of 't is al omgeslagen. En wel wordt het dan weer op gezet, maar dat baat niet; een oogenblik later ligt het al weer met de zeilen in 't water.

Het ligt misschien aan een kleinigheid, aan een touwtje, aan een kleine onhandigheid, maar het ligt *ergens* aan. 't Gaat niet en 't duurt niet lang, of 't mooie speelgoed ligt vergeten achter moeders badstoel. Het mooie speelgoed bleek toch niet zoo héél mooi te zijn.

Maar anders is het bij de kinderen der zee.

Die gaan niet naar een speelgoedwinkel, om een scheepje te koopen. Daar is immers geen aardigheid aan. En ze weten heel goed, de kleinen, dat ze dan een schip zullen krijgen, waarmee niet veel te beginnen is. Neen, zelf moeten ze hun schip in elkaar timmeren en in elkaar knutselen, dan wordt het eerst echt. 't Mag dan wel niet in de verf zitten, 't mag wel niet *sierlijk* zijn, het is doelmatig, er is iets mee te beginnen.

En de visschersknaap, die eindelijk zijn schip gereed heeft zien komen, weet er mee om te gaan. *Zijn* schuit slaat niet om, niet zoo spoedig in elk geval, en, *als* er dan nog eens schipbreuk geleden wordt, dan weet *hij*, waar de fout schuilt.

Zeker, het *is* spel, en toch.....

Welk een ernst zit daar achter dat spel. Wat fantaseert zoo'n knaap niet, als hij zijn schip laat varen. Dan komen tot hem de verhalen van een schipbreuk in storm en nacht, van een wonderbare uitredding, van een droeve doodstijding.

En..... hij denkt aan *later*, als hij groot zal zijn, als hij mee zal uitvaren, als hij zal toonen, wat hij kàn.

Dat is ander spel dan het maar laten varen van een gekocht scheepje.

* *
*

Het meisje kijkt toe.

Zij weet er immers alles van; desnoods zal ze nog wel eens even willen helpen ook.

Ach, spel, maar het leven is wel hard en aanstonds komt de werkelijkheid.

Aanstonds, als dat meisje vrouw en moeder zal zijn, zal ze toch telkens haar man moeten afstaan aan de zee, zal ze de zorg en de angst kennen, als *hij* is op het groote water en *zij* thuis.

En toch..... kinderen der zee.

De zee hebben ze lief en de frissche zeewind en de storm en 't gedonder der golven en het op en neer deinen der visschersbooten.

Ze zijn kinderen der zee *geboren* en hun liefde verloochenen ze niet, al ontneemt de zee hen ook veel, soms alles.

Nu *spelen* ze nog, maar achter hun spel staat de ernst. Straks komt het leven, dat ernst eischt en het inspannen van alle kracht en het moedigzijn ook in dagen van angst en storm.

Jozef Israëls geeft ons de kinderen der zee, zooals ze zijn. Hij vermooide niet, hij heeft alleen maar met veel liefde naar het spel dezer kinderen gezien en daar achter heeft hij gezien de ernst van het moeilijke leven. Toen heeft hij geschilderd.

Daar is kalmte en rust in deze beide figuren. Zóó zal later dit meisje, dan vrouw geworden, staan aan het strand der zee, om te wachten, te wachten..... totdat ze in de verte het welbekende zeil ziet. Nu reeds, als kind, heeft ze iets van de kalme berusting, door de voorgeslachten in een moeizaam leven aangekweekt.

Het leven is toch soms wel heel moeilijk. Het leven neemt zooveel.

Gelukkig, wie de berusting kent, die onlosmakelijk is verbonden aan het vaste vertrouwen op God. Het zeker weten, dat Hij alles bestuurt en dat Hij voor Zijn kinderen alles doet meewerken ten goede, geeft kalmte en berusting, als het lijden komt.

Gods kinderen, die in lijden zijn, leeren wel, dat ze in Hem alles hebben, wat voor hen noodig is. Hij is hun hulp en hun sterkte.

Als de kinderen der zee *dit* verstaan, kunnen ze gerust zijn. Er is Eén, die ook het bruisen der zee gebiedt.

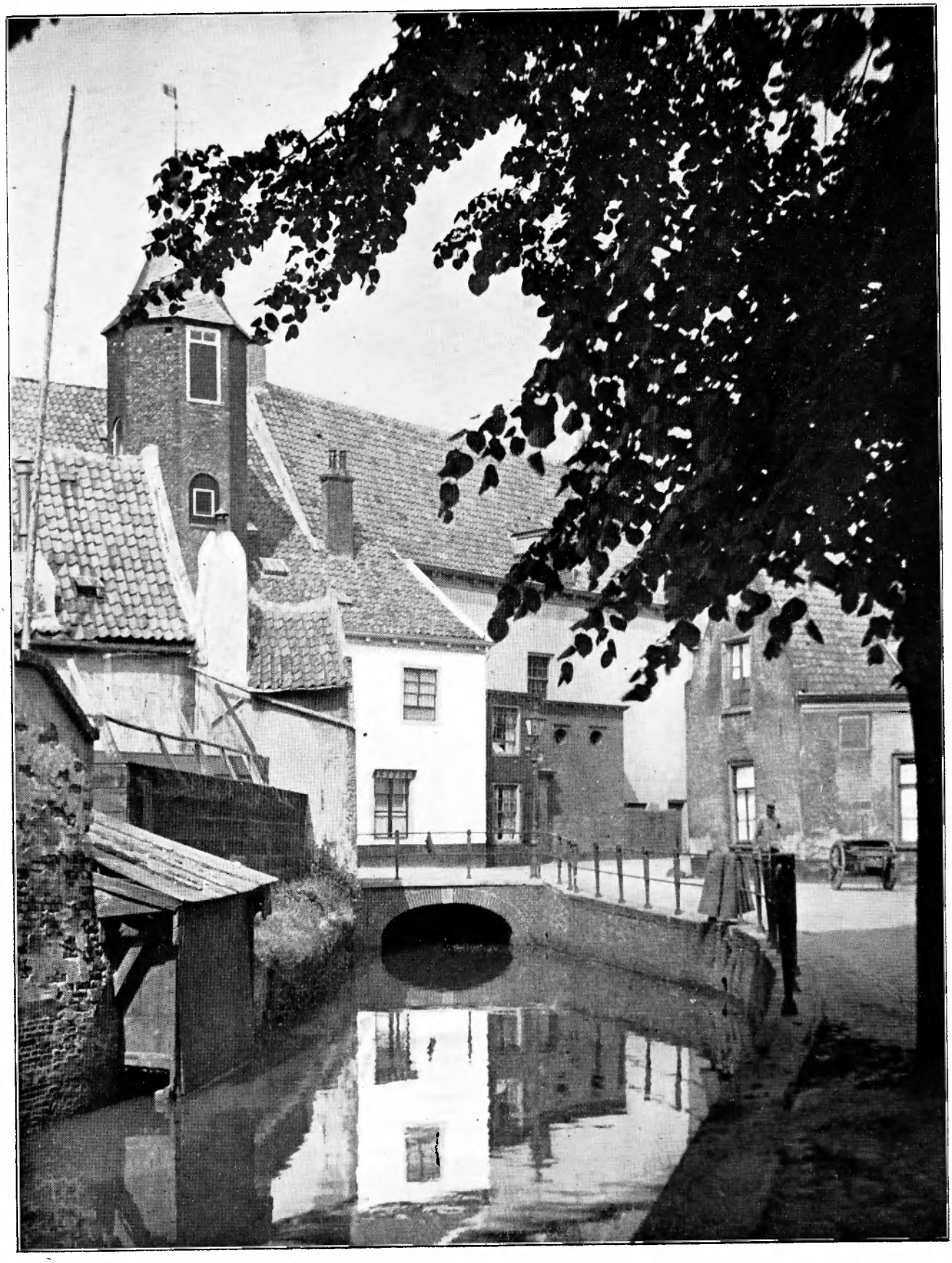

Mooi hoekje te Amersfoort.

Foto van D. F. Eberhardt, Baarn.

CHRISTELIJKE VROUWEN.

DE vrouw kan in onzen tijd wel genieten van de algemeene belangstelling. Zij is bezig, zich haar kracht bewust te worden. Zij is evenzeer bezig, de plaats in te nemen, die haar als vrouw toekomt.

Dat kan zij alleen bereiken ten koste van een geweldige worsteling. Niet zonder meer wordt haar toegestaan, haar taak als vrouw te vervullen. Heel wat vooroordeelen moeten overwonnen worden, heel wat beletselen uit den weg geruimd.

En dan..... in de worsteling verliest de vrouw wel eens de juiste proporties uit het oog. Ze is nog niet zeker; ze wil soms te veel. Daar komt bij, dat de vrouw niet steeds in staat is, nu reeds de plaats in te nemen, die ze innemen moet. Immers, ze is eeuwen lang in een hoek geduwd, ze werd eeuwen lang van haar taak afgehouden. Ze is er aan ontwend geraakt, zich op de juiste wijze te doen gelden.

Daarom heeft de vrouw het ook juist zoo moeilijk. Zij moet zoeken en tasten, vergist zich herhaaldelijk en stelt zich daardoor bloot aan allerlei critiek.

Dat alles is nu evenwel niet onoverkomelijk. De vrouw zal, sterk geworden in den strijd, aanstonds wel tot het juiste evenwicht kunnen komen. Ze zal leeren, wat ze te doen heeft en hoe ze het te doen heeft, mits ze *vrouw* wil blijven.

Veel te vaak nog wil de vrouw haar taak vervullen, zooals de man het zou doen. Veel te vaak ook tracht ze, de plaats van den man in te nemen.

Onze christen-vrouwen hebben het al heel moeilijk. Ook zij hebben met veel tegenkanting te worstelen, wat ten gevolge heeft, dat zij zich wel heel vaak bepalen tot het houden van allerlei redeneeringen, tot het bespreken van allerlei onderwerpen, zonder dat het verder komt.

De christelijke vrouwenbeweging heeft verder naar buiten zóó beslist en zóó vaak een „tegen" ze laten hooren, dat ze niet zoo licht toekomt aan *opbouwenden* arbeid.

Maar waar me toestemmen, dat de moeilijkheden zoo groot zijn, moeten we er bijvoegen, dat ze overwonnen *moeten.*

De christen-vrouw mag niet achteraan komen, ze moet voorop gaan.

Zal ze dit kunnen?

Wij zijn in 't bezit van een zekere hoeveelheid gemeenplaatsen, waarmee we wonderen denken te kunnen doen. Zoo wordt ook onder de christen-vrouwen gehoord, dat de strijd moet aangebonden tegen het revolutiebeginsel op het terrein der vrouwenbeweging.

We denken, dan al heel wat gezegd te hebben. En we vergeten, dat we zoo menigmaal trachten, onze vrouwen te winnen voor een *leuze.*

Ach, dat zal ons niet baten.

Menigmaal is het, alsof onze vrouwen worden opgeroepen ten strijde voor het christelijk beginsel, een grootheid buiten ons en ons toch eigenlijk vreemd blijvend. Dat brengt dorheid en matheid. Onze vrouwen worden er toch eigenlijk niet warm voor.

Let maar eens op. Ze worden telkens weer opgeroepen tot een vergadering, om „nieuwe bezieling op te doen," alsof die zóó maar te verkrijgen was. Ze komen samen, ze zingen hun liederen, ze hooren redevoeringen aan en..... dan gaan ze weer naar huis en is alles weg. Even later is een nieuwe vergadering noodig voor wéér nieuwe bezieling.

Maar met dat al komt de christen-vrouw achteraan. Ze weet niet, wat ze wil en waar het heen moet. Ze is zich niet klaar bewust van haar taak in huisgezin, kerk en maatschappij. Ze staat nog zoo onzeker in het leven. En als dan aan de overzijde de vrouwen een overwinning hebben bevochten, ja, dan eindelijk komt ook de christen-vrouw, om, zij het dan ook schoorvoetend, van de overwinning te profiteeren. Denk maar eens aan het kiesrecht, dat door de vrouw veroverd werd en waarvan nu ook door de christenvrouw gebruik wordt gemaakt, al laat ze ook een „tegen" hooren.

De christen-vrouw lijdt aan het algemeen tekort in onze dagen. Ze is te weinig *christen*-vrouw.

Natuurlijk spreek ik hier in 't algemeen. Er zijn uitzonderingen, maar de enkelen vallen in 't niet bij de zeer velen.

Ga het maar eens na.

Waarin onderscheidt de christen-vrouw zich van de vrouw van de wereld?

In de mode? Er is al heel weinig van te zien. De christen-vrouw brengt de mode van de wereld zelfs in de kerk.

Waarin dan?

O, zeker, de christen-vrouw vloekt niet, danst niet, gaat niet naar het tooneel.

Maar..... wat *doet* de christen-vrouw eigenlijk? Gaat zij voorop in den strijd der geesten? Zegt zij duidelijk, hoe het volgens haar christelijk beginsel wezen moet? Zij zegt in de meeste gevallen, hoe het *niet* wezen moet en gaat dan 't liefst maar niet verder.

Ach, de christen-vrouw lijdt, evenals de christen-man, aan verslapping.

Het is alles zoo gemakkelijk en zoo gewoon. Het is alles zoo goed geregeld. Het weggetje, dat geloopen moet worden, is zoo nauwkeurig afgeteekend. Wij weten precies wat mag en wat niet mag. Ons kerk-gaan in zoo gemakkelijk en ons samenleven is zoo vanzelf en onze organisaties zijn zoo goed..... het is alles af en alles gemakkelijk en vlak.

De *strijd* is weg uit ons leven en het *kruis* is weg uit ons leven en de *smaadheid* is weg uit ons leven.

Wij kunnen zoo gemakkelijk *christen* zijn.

Maar als we ons nu eens even gaan indenken, wat het is, Christus te volgen, Hem te dienen, dan wordt het *anders*. Dan wordt ons kerk-gaan anders en dan wordt onze omgang anders en dan wordt *alles* anders.

Dan komt er weer de strijd tegen de zonde, maar ook de strijd voor alles wat tot eer van Christus is.

Maar dan wordt het ons *ernst*.

Dan geen leuze meer en geen gescherm met vage termen.

Dan komt er een heilige zelfverloochening en een blij beleven. En dáárin ligt nu het behoud. Wij kunnen gerust alle actie laten varen, wanneer er niet in ons hart is de drang naar gewillige overgave uit liefde tot Christus. Wij kunnen gerust alle vereenigingsarbeid stopzetten, indien daar niet is een „heilig moeten."

Ach, wij zijn zulke lauwe en flauwe christenen. Maar wie geworsteld heeft, geworsteld ten bloede toe, en wie dan de overwinning behaald heeft over zonde en dood, gaat achter Jezus aan en leert doen, wat Hij wil dat gedaan zal worden.

De vrouw, die zich zelf aan Christus gaf, kent maar één Naam, die kracht geeft en wijsheid en sterkte.

Christus is haar alles. Voor Christus doet zij alles. Voor Christus lijdt zij en duldt zij, strijdt zij en ontbeert zij. Er is geen christelijke vrouwenbeweging mogelijk zonder Christus. Geen christelijke termen brengen hier baat. Het spreken *over* Christus helpt niet. Hij zelf moet verschenen zijn in het leven. Zijn heilige persoonlijkheid moet kracht van zich doen uitgaan.

En bij onze christen-vrouwen moet er zijn, wat er was in 't hart van die vrouw, die in haar nood Zijn kleed aanraakte, opdat er kracht van Hem uit zou gaan.

O, er gáát kracht van Hem uit, als daar maar bij onze vrouwen is een stil verwachten in het geloof, een ernstig gebed om de werking des Geestes, een doen in stilheid van wat Hij gebiedt.

Niet in praten, niet in lange redevoeringen ligt onze kracht.

De band aan Christus is ook de band, die onze christen-vrouwen aan elkaar moet binden. En dan, samen, aanvaarden ze hun nieuwe taak. Zonder bravour, maar ook zonder vrees. Niet langs een zorgvuldig afgebakend weggetje, maar zelf nieuwe wegen vindend en werkend aan nieuwe vraagstukken. Alles is niet pas-klaar voor onze christen-vrouw. Het is niet zoo, dat onze vaderen, onze groote mannen, haar voorgingen op een weg, waarlangs *zij* nu maar, heel gemakkelijk, hebben te volgen. En zijn wegen, die onze vaderen nooit hebben vermoed en waarvan onze groote mannen niets afwisten. *Die* moet de christen-vrouw gaan. Zij zelf zal zich een weg te zoeken hebben. En geen ander kan het voor haar doen. Zij moet den weg immers gaan *als vrouw*.

Die weg is niet gemakkelijk, ongebaand, woest. Velen zullen teruggaan, als ze zullen begrijpen, wat het gaan op dien weg beteekent.

Zij zijn er zoo aan gewoon geraakt, te roemen in de massa. Wij *tellen* zoo goed. Wij zijn met zóó velen. Ach, zoo bedriegen wij ons zelf. Zeker, er zijn velen, als er niets te doen valt, als we gaan praten en roemen in ons mooie beginsel. Er zijn velen, als het op vlagvertoon aankomt. Er zijn velen, als het gaat om het bijwonen van een „bezielende" vergadering.

Maar de *velen* blijven niet, wanneer de christen-vrouw eindelijk haar taak op zich neemt, het kruis op zich neemt, den weg gaat van zelfverloochening en ootmoed.

Dan geen de velen terug.

Het zij zoo.

Wij moeten het ook niet doen, en de *velen* moeten het niet doen, maar *God* moet het doen.

Zonder omzien, zonder tellen, zonder vlagvertoon moet de christen-vrouw het durven wagen.

Alleen met God.

Wil ze dat? Dan zal er een betere toekomst aanbreken voor ons volk.

Wil ze dat niet? Dan zal God haar oordeelen.

Onze tijden zijn zeer ernstig. Laat de Christen-vrouw dat verstaan en, strijdend haar strijd, het wagen alleen met Hem, die *Zijn* werk voltooien zal, opdat Zijn Koninkrijk kome en Zijn Naam geheiligd worde.

Hij zal het doen.

Er kome weer die diepe afhankelijkheid, die het gevolg is van het kennen van eigen onmacht en daarom uit den nood leert roepen tot Hem, die kracht geeft, om het *alles* te volbrengen.

Laat ons bidden, of we niets vermochten, werken, alsof alles kon volbracht.

K.

Danseressen komen de treden van den tempel af.

FEESTEN OP BALI.

DIT is het heidendom.
Er is een vorst gestorven en nu moet de lijkverbranding plaats hebben. Zoo'n lijkverbranding is een heele plechtigheid en kost wel ongeveer 60.000 gulden. Het is gemakkelijk te begrijpen, dat alleen een zeer rijke familie op die wijze een lijk kan laten verbranden. De dooden van de armen worden daarom ook eerst begraven, tot er een vorst of een rijk man is gestorven. Dan vragen de familieleden, of de lijken van hun gestorvenen nu ook mee verbrand mogen worden en dit wordt dan ook wel toegestaan.

Maar voor het aan die lijkverbranding toekomt, is er nog heel veel te verrichten. Voor de lijken worden vreemdsoortige, mooie, met goud versierde doodkisten gemaakt. Die kisten hebben de vormen van dieren, zooals op een der bijgaande foto's duidelijk is te zien. Zoo'n dier is van binnen hol en in de holte wordt het lijk neergelegd. Het is te begrijpen, dat, vooral bij besmettelijke ziekten, zoo'n doodenfeest zeer schadelijk kan werken. Het duurt wel eens heel lang, vóór men de lijken van zijn familieleden kan laten verbranden. Die lijken, die reeds zoo lang in de aarde lagen, moeten opgegraven worden en dan denkt men niet aan het nemen van ook maar eenige maatregel in het belang der gezondheid.

Voor den vorst wordt een groote lijktoren gebouwd. In dien toren legt men niet alleen *zijn* lijk, maar ook de andere lijken. Die lijken zijn in linnen gewonden. Intusschen heeft men kleine, draagbare tempels gemaakt. Daarin worden de doodkisten naar de plaats der verbranding gedragen. Men loopt daarbij zeer snel, in de looppas. Dit doet men, om het den geesten onmogelijk te maken, de lijken te volgen. Draagt men een doode uit zijn huis weg, dan timmert men eerst voor hem een bijzondere uitvaartdeur. Die deur moet echter denzelfden dag weer dicht gemaakt worden. Zoo bedriegt men den doode en verhindert zijn geest, den weg naar huis terug te vinden.

Wanneer men op de verbrandingsplaats is aangekomen, wordt er een bamboeladder tegen den

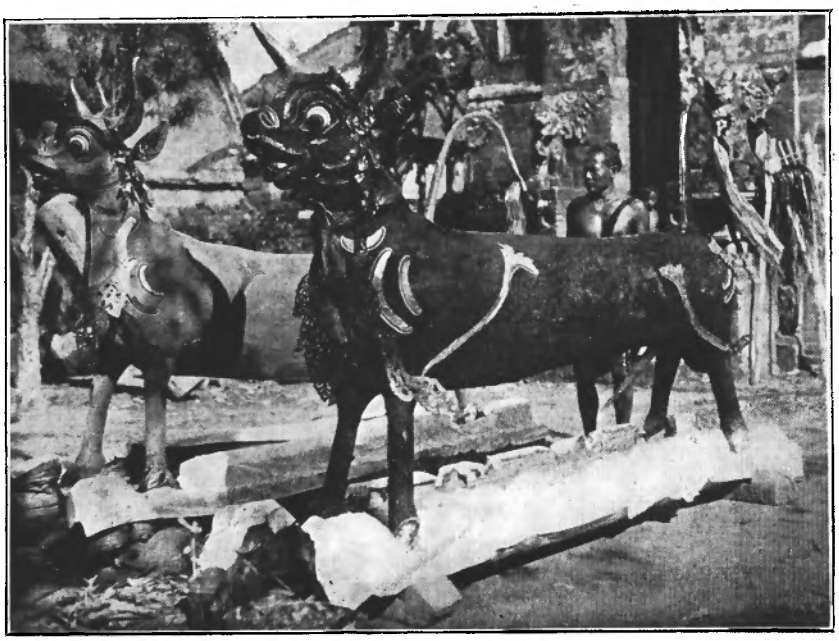

Twee van de wonderlijke lijkkisten op Bali.

20 M. hoogen toren gezet. De in linnen gepakte menschelijke overblijfselen worden naar beneden gebracht en de lijken in de eigenaardig gevormde kisten gelegd. Maar toch niet dadelijk. Er ontbrandt een korte, felle strijd om elk lijk.

Daarin wordt afgebeeld de strijd van goden en menschen om de dooden.

Wanneer de lijken in de kisten gelegd zijn steekt men den toren en de houten dieren aan, en dan is er vreugd. Een vroolijk gezang klinkt op. Immers: „Op de rookwolken stijgen de dooden ten hemel." Zou men dan niet vroolijk zijn? De dooden kunnen eerst na de verbranding tot de goden gaan; er is dan alle reden voor blijdschap.

Op den dag na de verbranding heeft er nog een plechtigheid plaats. De schoone vrouwen van Bali trekken het feestkleed aan. In een soort van urnen wordt de asch der dooden naar de zee gedragen. In optocht gaan de vrouwen voort. Een plechtig zwijgen heerscht. Met heel veel plechtigheden wordt de asch aan de golven der zee toevertrouwd.

Ach, men is ook op Bali bang voor de dooden. Het heidendom kent enkel vrees. En er zijn er velen, die wel van die bange vrees ontslagen zouden willen worden, maar die den weg niet weten.

Men moet vooral niet denken, dat zoo'n doodenfeest enkel maar malligheid is. Het is op Bali een stuk religie. En achter al die plechtigheden schuilen weg de heidensche gedachten over den dood.

De heiden tracht verder, door allerlei godsdienstige verrichtingen in nadere relatie met de goden te komen. In hem leeft het onbestemd verlangen naar wat eens was, toen de mensch in het Paradijs de stem van God hoorde in den wind.

De heiden voelt, dat hij niet gelukkig kan zijn en geen rust kan vinden, vóór de verzoening is gekomen. Vandaar de offers, om de goden toch vooral gunstig te stemmen. Zij moeten weer in liefde op den mensch neerzien.

Het is ook moeilijk, om te begrijpen, wat de goden willen.

Op Bali heeft men nog de godsdienstige dansen. Onze foto's geven er een goed beeld van. De dansmeisjes worden in trance gebracht door ingeademden wierookdamp.

Zangers en zangeressen, eerst in langzaam, daarna in versneld tempo zingend, noodigen de godheid uit, in hen neer te dalen. Als wij de foto's bezien, krijgen we medelijden met de heidenen op Bali. En dan wordt toch wel vuriger

Balische dansmeisjes, nog niet in „trance".

het gebed: Heer, leer ze Uwen weg en breng ze tot U.

Maar dan zal ook de begeerte ontwaken, om aan 't werk te gaan, om te geven voor de zending. Dan zal ook de begeerte ontwaken, hoe langer hoe meer met het zendingswerk op de hoogte te komen. Christelijk Nederland heeft een schuld. En wij allen moeten onze krachten inspannen, om den Naam des Heeren groot te maken in het werk der zending.

Ach, er wordt nog wel voor de zending gegeven, maar hoeveel liefde is er voor? Wij zijn vaak zoo zelfgenoegzaam. Maar onze Heiland wil, dat *alle* volken het evangelie der genade zullen hooren. Het is een voorrecht, hieraan mee te mogen helpen.

Een dansmeisje in hoogste vervoering.

GEBED.

Neem mij, Heiland, mèt mijn zonden,
Met de donk're zonden van mijn ziel.
Neem mij met mijn pijnende wonden,
Met d' onreine wonden van mijn ziel.

Ongeschonden wilde ik vóór U treden,
Hoog en statig, meester over alle kwaad,
En dan wilde ik zeggen: 't Voegt mij heden!
Laat U dienen wie zóó voor U staat.

Maar nu schrei ik tot U uit mijn zonden,
Sidderend in mijn ellendigheid!
Zie mijn nóód! 'k Lig onrein en geschonden!
Zie mij aan, Gij, die toch Heiland zijt.

't Bloed vloeit weg uit de wonden, die steken.
Diep in mij voel ik het zwart verderf.
Nooit nog wilde ik, trotsche, smeeken
Om Uw genade. Maar nu: Ik sterf!

Neem mij, Heiland, mèt mijn zonden!
Ach, laat mij, geschonden, d'Uwe zijn...
Maar Gij nadert. Gij hebt mij gevonden!
Neem mij! Geef mij leven! Wasch mij rein!

Tinwerk. *Foto van A. G. van Agtmaal, Baarn.*

MOOI WERK.

DIT is een stilleven. Zeker, 't is geen schilderwerk, de fotograaf kwam er aan te pas, maar dit stilleven is dan toch wel geworden een prachtig stuk van fotografische kunst. Hier zijn twee tinnen voorwerpen, zooals ze door de Baarnsche Kunsthandel verkocht worden.

Tinnen voorwerpen zijn betrekkelijk duur, maar ze zijn ook duurzaam. Men *heeft* er iets aan. En de edele vormen van *deze* voorwerpen lokken zeker tot koopen uit.

Tin is wel in de mode in onzen tijd en we achten dit gelukkig. Men kan, natuurlijk, heel gemakkelijk en goedkoop een bondbeschilderd ding in zijn bezit krijgen en sommige menschen houden daar nog altijd van. Je ziet vazen en prulletjes, om van te schrikken, plompe, lompe, smakelooze dingen, die nergens naar lijken.

Ach, en men heeft ze zoo *goedkoop*. Ja, dat lijkt maar zoo. In de eerste plaats neemt men er liefst *veel* van. Een aardig tafeltje, een schoorsteenmantel, een salonkastje, laadt men er mee vol. Hoe meer hoe liever. Zooveel lieve poppetjes en zooveel aardige hondjes. Vraag nu eens, hoe duur dàt komt. En in de tweede plaats *breekt* er telkens wat. En dan moet men wéér koopen. Dan schaft men zich nog méér van dat fraais aan.

Meisjes, die gaan denken aan een eigen huishouding of voor hun kamer iets moois willen hebben, moeten er eens over gaan denken, of ze dan toch maar niet liever al die leelijke dingen willen laten staan in de winkels, en daarvoor in de plaats een of twee van die mooie tinnen voorwerpen te nemen.

Gelukkig, dat in onzen tijd de artistieke dingen meer op waarde worden geschat.

OP HET EILAND.

WE zouden naar Vlieland.

Wil je werkelijk *rusten,* dan moet je niet naar een groote en drukke badplaats gaan. Dan moet je zijn in de stilte. Je gaat al het mondain gedoe ontvluchten en je bent alleen met zee en strand.

Het best is Vlieland te bereiken over Harlingen.

De „Minister Kraus" ligt klaar en daar kom je een heel eind mee.

Zoo'n zeereisje is gansch niet te versmaden. Ineens — hoe is 't zoo gauw mogelijk, — ben je je werk vergeten en alle haasten en jachten, en je geniet.

't Is niet al te druk op de boot, 't weer is prachtig, zoodat je aan dek kunt wezen en de zee is kalm.

Als je nu geen ervaren zeeman bent, vergis je je leelijk. We moesten een eind met „Minister Kraus", om dan, midden op zee, over te stappen op het motorbootje „Vlieland."

Natuurlijk keken wij met belangstelling uit, of we 't bootje ook zagen naderen. Eerst heb ik er een baken in zee voor aangezien en later een groote stoomboot. Je hebt op zee niet dadelijk verstand van de begrippen klein en groot.

Maar eindelijk kwam het kleine ding toch dichterbij en konden we overstappen. Dat ging gemakkelijk en gauw, maar nà ons moest ook een vat met haring overgeladen worden en dat ging *niet* zoo gemakkelijk.

't Vat scheen niet al te sterk te zijn en op een gegeven oogenblik, lag de boel zoo'n beetje uit elkaar. De vischlucht, die nu loskwam, werkte niet bijzonder prettig op ons en we moesten er voor zorgen, dat we onze bagage uit de buurt hielden.

Maar overigens ging alles best, 't Motorbootje is een kittig ding en als 't mooi weer is, kun je er genoegen op beleven. Bij slecht weer zal 't minder goed gaan; dan moet je onder zijn en daar is 't benauwd genoeg.

't Scheen ons toe, dat we nooit op Vlieland zouden komen. We gingen alle mogelijke richtingen uit, maar naar Vlieland niet.

De vaargeul schijnt daar verbazend lastig te zijn en elken dag weer andere kronkelingen te vertoonen.

Hoe 't ook zij, toen wij zeehonden en booten genoeg gezien hadden, kwamen we eindelijk aan den aanlegsteiger en konden aan wal stappen.

't Dorpje op 't eiland is maar klein; er wonen ongeveer 400 menschen.

Maar de dorpsstraat is gezellig en, als je aankomt, zie je de menschen in de huisdeur staan. De aankomst van zoo'n boot is een heel pretje voor de eilandbewoners. En in den zomer is natuurlijk ieder nieuwsgierig naar de badgasten, die mee komen.

In den winter is er op Vlieland niets te doen. Dan trekken de bewoners zich in hun huizen terug. Dan *rusten* ze. Maar in 't badseizoen werken ze dubbel hard.

Wat een aardig dorpje!

Er woont een dominee, maar die heeft er niet veel te doen. Als hij 's Zondags één keer preekt, dan is 't al mooi. En dan moet hij nog zien, dat hij de menschen in de kerk krijgt. Want heel hard loopen ze niet. Het gaat op Vlieland

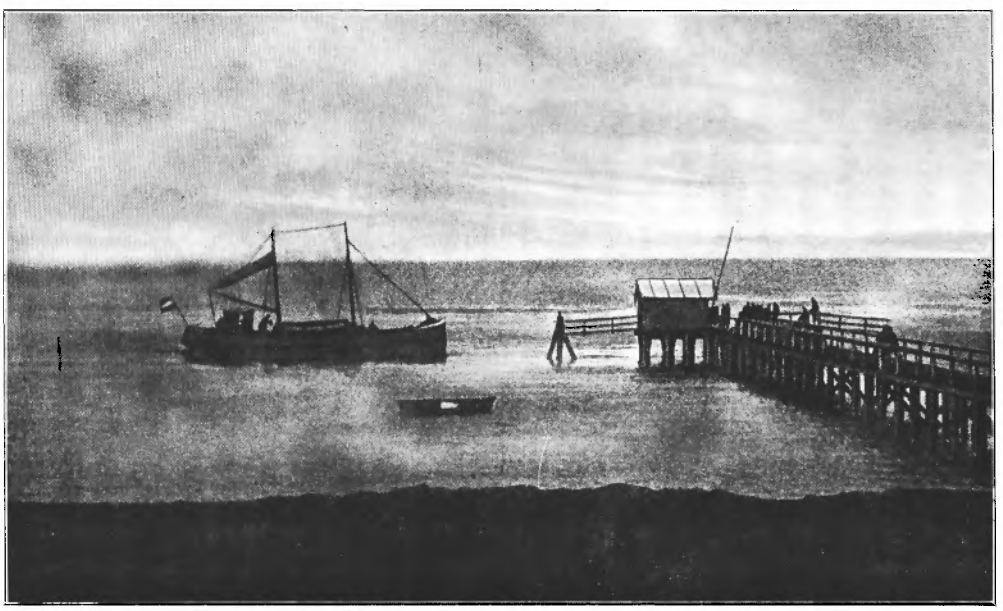

Aankomst van de motorboot.

als op zooveel plaatsen, waar een modern predikant staat: de rechte belangstelling ontbreekt.

Je merkt op het eiland niet veel van den Zondag. Bijna alle winkels zijn open. Maak je daar een opmerking over, dan is het: „ja, ik zou wel anders willen, maar die en die." En 't blijft zooals het was.

De menschen op Vlieland hebben noodig, dat er iemand komt, om hen van Jezus Christus te vertellen. Ze hebben daar wel een kerk, met koperen kandelaars van Michiel Adriaansz. De Ruyter, maar dat is dan ook al zoo wat alles.

Toen wij er waren vertelde de dominee, dat het erg bekrompen is, te denken dat we de lieve Hemelvader onze nooden en behoeften moeten bekend maken. Hij weet ze immers al, vóór we Hem bidden. Ons bidden moet veel meer *danken* zijn.

Maar wat bidden eigenlijk is, vertelde hij toch niet.

Ach, wij zenden zendelingen naar de heidenen, maar om ons heen is het moderne heidendom en daar doen we zoo weinig aan.

Jezus Christus moet komen op Vlieland, zal er daar verandering komen.

* * *

Overigens, de menschen zijn er best.

Je kunt heel goed met ze opschieten en ook begrijpen ze, dat er voor de badgasten van alles en nog wat noodig is. Dat komt dan wel met de motorboot.

Je moet het daar gemoedelijk opvatten.

Een bakker had op zekeren avond zijn winkel maar eens een paar uur gesloten, omdat er een zanguitvoering was, waar zijn huisgenooten heen wilden.

Overigens doet ieder, wat hem behaagt. Een bepaald sluitingsuur is er niet. En, als gezegd, op Zondag zijn bijna alle winkels open.

Maar erg welwillend zijn de menschen. Ze helpen je, waar ze kunnen.

Mochten er bekenden op Vlieland zijn, die dit lezen, dan zend ik ze bij dezen een groet met mijn hartelijken dank voor hun groote hulpvaardigheid.

Natuurlijk moet je sommige dingen er duurder betalen als „aan den wal", zooals ze op Vlieland zeggen, maar dat komt, omdat het vervoer naar het eiland geld kost. Andere dingen zijn er weer goedkoop.

* * *

De waterkwestie is er lastig.

Het regenwater kun je voor heel wat doeleinden niet gebruiken; drinkbaar is het eigenlijk niet. Je bent dan aangewezen op het duinwater. Dat moet je halen uit een opgemetselde duinput.

Wie nu voornaam wil doen, bedankt er feestelijk voor, om zelf met een emmer er op uit te gaan, maar 't is toch heerlijk werk.

Je emmer plonst zoo lekker naar beneden in 't koele water en 't is een heele voldoening, als je het touw inpalmt, te merken, dat je emmer tot boven toe vol is.

't Waterputten op Vlieland is heerlijk. Natuurlijk wordt er bij de put ook wel eens een praatje gemaakt. Bij gebrek aan menschen kun je een praatje maken met de geiten, die aan den kant van 't pad

Dorpsstraat met Trompshuis.

zijn vastgemaakt.

En dicht bij de put heb je de duinen. Je kunt je emmer wel eens even in den steek laten voor een klauterpartij. Dat is ook heerlijk.

* * *

Van de duinen gesproken, die zijn op Vlieland eenig. En heerlijk is, dat je bijna overal kunt en moogt komen. Op andere badplaatsen is er zooveel verboden. De mooiste paadjes zijn afgesloten en de prachtigste vergezichten kun je niet genieten.

Waterput op Vlieland.

Op Vlieland is dat anders.

Je kunt er klimmen en klauteren naar hartelust.

In de duinen wordt ook veel gekampeerd. Er zijn menschen, die bijna heelemaal niet op 't strand komen, omdat ze aan de duinen genoeg hebben.

En die vergezichten op Vlieland.....

Je neemt maar den weg naar 't strand. Je ziet het pad, ginds, heel in de hoogte, en straks, als je daar bent gekomen, dan slingert het weer door de duinen naar beneden. Dan moet je wel eens even stilstaan, om te genieten.

Ook als 't weer te ruw mocht zijn, om aan zee te zijn, kun je je toevlucht nemen tot de duinen. Je voelt je daar zoo heerlijk beschut.

Maar..... 't is je op Vlieland toch eigenlijk om de zee te doen.

't Strand daar is breed en je kunt er van genieten. Héél druk is 't op Vlieland niet. We waren er in 't laatst van ons verblijf met ongeveer 200 badgasten, een getal, groot genoeg, om je niet al te eenzaam te voelen en toch ook weer niet te groot, om last te krijgen van overmatige drukte.

* * *

Er moet op Vlieland nog wel het een en ander veranderen. De badkoetsjes blijven staan, waar ze staan, zoodat je in badcostuum soms een heel eind moet afleggen, om in zee te komen. Dat is minder wenschelijk. Maar een paard schijnt er niet af te kunnen.

Ook kun je sommige badkoetsjes van binnen niet afsluiten. Dat is lastig. Je ontvangt op die manier soms bezoek op een minder gewenscht oogenblik. 't Ontbreken van een spiegeltje in een of meer badkoetsjes is al evenmin aangenaam.

Wil het op Vlieland wat worden, dan moet hier verbetering aangebracht worden. Dat kan best. En dat mag men voor de badgasten toch wel doen. Ze worden immers ook gedwongen, om te betalen, als ze willen zijn op het stand van het badpaviljoen. Daar *moet* je zijn, als je fatsoenlijk wilt baden. Maar dan mag ook verwacht, dat het met die badkoetsjes enz. in orde komt.

In orde is ook niet precies, dat je, als je wilt, maar steeds bij de badkoetsjes op en neer moogt wandelen, terwijl de badende dames en heeren in- en uitgaan.

Daar staat weer tegenover, dat de man, die 't opzicht heeft, zijn best doet. Hij kan natuurlijk niet alles te gelijk doen en dus moet je zelf wel eens besluiten, om water in de voetenbank te halen. (Iets, wat óók veranderen moet). Maar hij is uiterst voorzichtig en, als iemand op Vlieland bij 't baden een ongeluk krijgt, heeft hij het zeker aan zichzelf te wijten.

Aan waarschuwingen ontbreekt het niet.

Wie echter op Vlieland baden wil, moet zelf voor handdoeken zorgen. Men kan er ook hand-

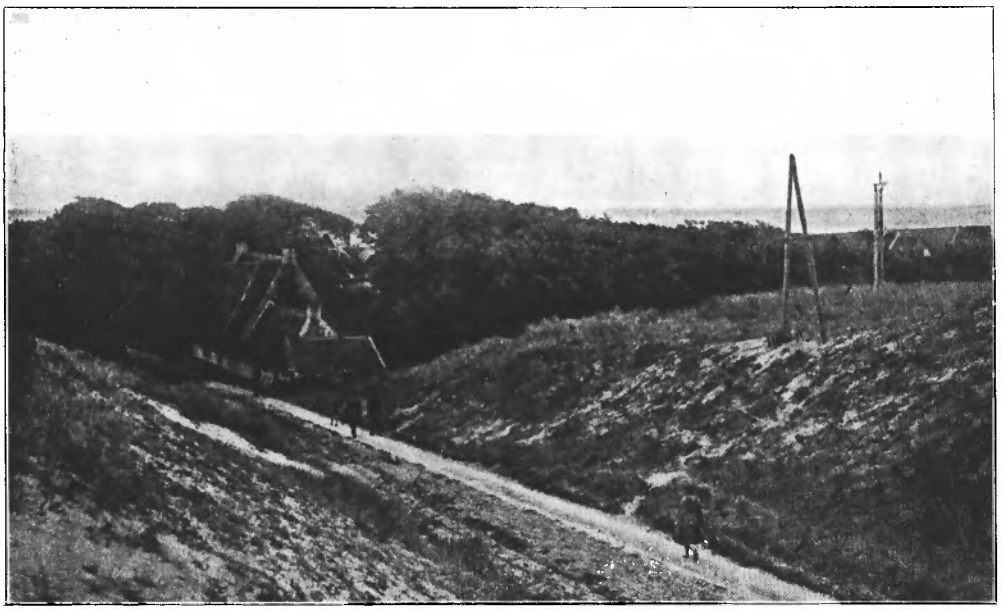

Weg naar het Badpaviljoen.

doeken huren bij den badman, maar de exemplaren, die *wij* te zien kregen, zagen er zoo bijzonder onsmakelijk uit, dat je 't liever zonder handdoek zou doen dan met die. Ook al weer iets, dat veranderen moet.

* * *

De zee!

Maar daar vertel ik niet veel van. De zee is altijd nieuw en je kunt er dagen en uren op het strand zitten, zonder je te vervelen.

Wat een weelde, eens niet te werken, lui te mogen zijn. Ach, en 't is toch zoo goed, er eens heelemaal uit te wezen en je middagdutje te doen in een badstoel of zoo maar in 't zand. Als je kinderen bij je hebt, dan ga je natuurlijk kuilen graven en forten maken en weet ik het al en dan lig je eindelijk in zoo'n kuil en laat de tijd maar voorbijgaan.

De kinderen hebben tijd te kort. Die ploeteren in zand en water, dat het zoo'n aard heeft.

We hebben heel wat kinderen gezien op Vlieland. Er kwamen nog al eens schoolklassen. Die worden dan ondergebracht in de vroegere zeevaartschool.

Eén klas hebben we er gezien, die nu juist niet onder heel goede leiding stond. De kinderen waren nauwelijks op 't strand of 't meerendeel was druipnat. De meegebrachte reserve-kleeding was verre van voldoende met het gevolg, dat er kinderen waren, die het natte goed maar aan hun lijf moesten laten drogen. Een klein bleeksnuitje, ook zoo nat, kon daar klaarblijkelijk niet tegen. Men zag het kind aan, dat het ongesteld werd. Er was één onderwijzeres bij, die ik wel eens flink door elkaar had willen schudden. Ze zat netjes en precies op een zandheuvel en bekommerde zich om de kinderen minder dan niets. 't Was een vreeselijk mensch.

Maar als een van *mijn* kinderen met de klas was meegeweest en ik was later gewaar geworden, hoe het toezicht was, dan had ik daarover stellig een klacht ingediend. Het is onverantwoordelijk tegenover de ouders, die hun kinderen veilig wanen in de hoede van onderwijzers en onderwijzeressen. Als schoolreisjes zoo'n verloop hebben, dan maar geen schoolreisjes meer.

Ook over de jongens en meisjes, die van die klas gingen baden, (er waren er bij van dertien en veertien jaar) zou ik nog wel iets kunnen zeggen, maar 't is zoo al genoeg.

* * *

Tweemaal tijdens ons verblijf kwam er een militair vliegtuig op het strand neer.

Dat gaf een heele sensatie. Alle badgasten liepen wat ze konden, om er bij te komen.

't Is een groot oogenblik, als je zoo'n vliegtuig weer de hoogte in ziet gaan. 't Schijnt zóó gemakkelijk, dat je zoo wel mee zou willen gaan. Maar als je dan, een oogenblik later, het vliegtuig boven de zee ziet, ben je toch maar weer blij, dat je rustig op het strand staat.

Eenmaal zagen we visschen. Tusschen twee stevig in het slik gestoken stokken wordt het net gespannen. De visscher loopt dan langs het net en slaat met een stok in 't water, om de visch er in te jagen.

Dat is nog een heele inspanning en tweemaal achtereen werd de moeite ook met geen enkel vischje beloond. Eindelijk had de man vijftien exemplaren bijeen. Maar toen was hij in 't water ook zoo koud geworden, dat hij 't moest opgeven.

Soms brengt de strandvonderij meer op. Er waren menschen, die daar alles van wisten. 't Was meen ik al een jaar geleden, dat er vaten wijn waren aangespoeld. Natuurlijk moet elke

vondst naar den strandvonder worden gebracht, maar dat gebeurt niet steeds en dan wordt er wel eens het een en ander maar stilletjes thuisgebracht. Heelemaal eerlijk is dat niet, maar de strandvonderij is een wonderlijk iets.

's Winters moeten veel Vlielanders werk *zoeken*. Dan kunnen ze klaar komen bij de Staats-boschaanplanting. Het komt mij voor, dat ook hier veel verandering noodzakelijk is. Loon- en werkregeling roepen om herziening.

* * *

Wie er lust aan heeft, kan de vuurtoren beklimmen. Men heeft van den toren een prachtig vergezicht. Misschien gelukt het ook, het huis van den zeeheld Tromp van binnen te zien.

Verder kan men oude geveltjes bewonderen en oude interieurs. De huizen zijn voor 't grootste deel heel oud. Maar de Vlielanders weten er raad op. De voorgeveltjes brengen ze goed in de verf, dan lijkt het weer wat. En als dan alles zindelijk en netjes gehouden wordt en de gordijnen voor de ramen hagelwit zijn, maakt het dorp een behaaglijken indruk.

's Avonds moet men in de dorpsstraat zijn. En dan kan men best een praatje maken met de gemoedelijke eilandbewoners.

Op een der eerste avonden zagen we iets bijzonders. Op een plaats dicht bij de duinen was een vloertje van planken gemaakt. Op een stoel zat een man met een harmonica dansmuziek te maken. Boven zijn hoofd was een lampje opgehangen aan een draad.

Een paar kleine meisjes lieten zich lokken. Ik weet niet, of later op den avond ook de volwassenen zich naar deze plaats van vermaak begeven hebben. Maar wel weet ik, dat deze danspartij echt „Vlielandsch" was. En — nu van het dansen afgezien — wat kan men met weinig kosten en eenvoudige middelen toch gemakkelijk iets maken voor eenvoudige menschen.

* * *

Het jonge geslacht van Vlieland verkiest met de groote wereld mee te doen. De meisjes loopen er in moderne japonnetjes en hebben bobbedhair. Dat zullen ze wel te danken hebben aan 't voorbeeld van de badgasten.

Misschien waren ze zonder dat alles veel gelukkiger. Vlieland is een *mooi* eiland met veel natuurschoon. En Vlieland heeft de zee.

Als nu de stem van den Heiland er maar meer werd gehoord! Zonder Hem is er geen geluk. Zonder Hem is het leven arm.

Als dàt op Vlieland weer begrepen wordt, dan is er hoop voor de toekomst. K.

EEN MODEL-BABY.

EEN kinderarts onderzocht in New-York een gansche schare van baby's en heeft er eindelijk één uitgezocht, waarvan hij verklaarde: dit is nu de volmaakste baby van Amerika. Of alle moeders, die hun kinderen lieten onderzoeken, er ook zoo over dachten, is een open vraag, maar in elk geval zal de dokter er wel een pracht-exemplaar uitgezocht hebben. We vinden het op onze foto in 't midden van de speelnootjes. Die speelnootjes zijn.... groote poppen, 't werk van een bekwaam poppenfabrikant.

Nu zullen we niets zeggen ten voordeele van allerlei baby-tentoonstellingen, zooals wij die in dezen tijd kennen, maar de foto is bijzonder aardig en daarom geven we ze hier. De baby zal zich nog wel niet veel van haar gezelschap aantrekken.

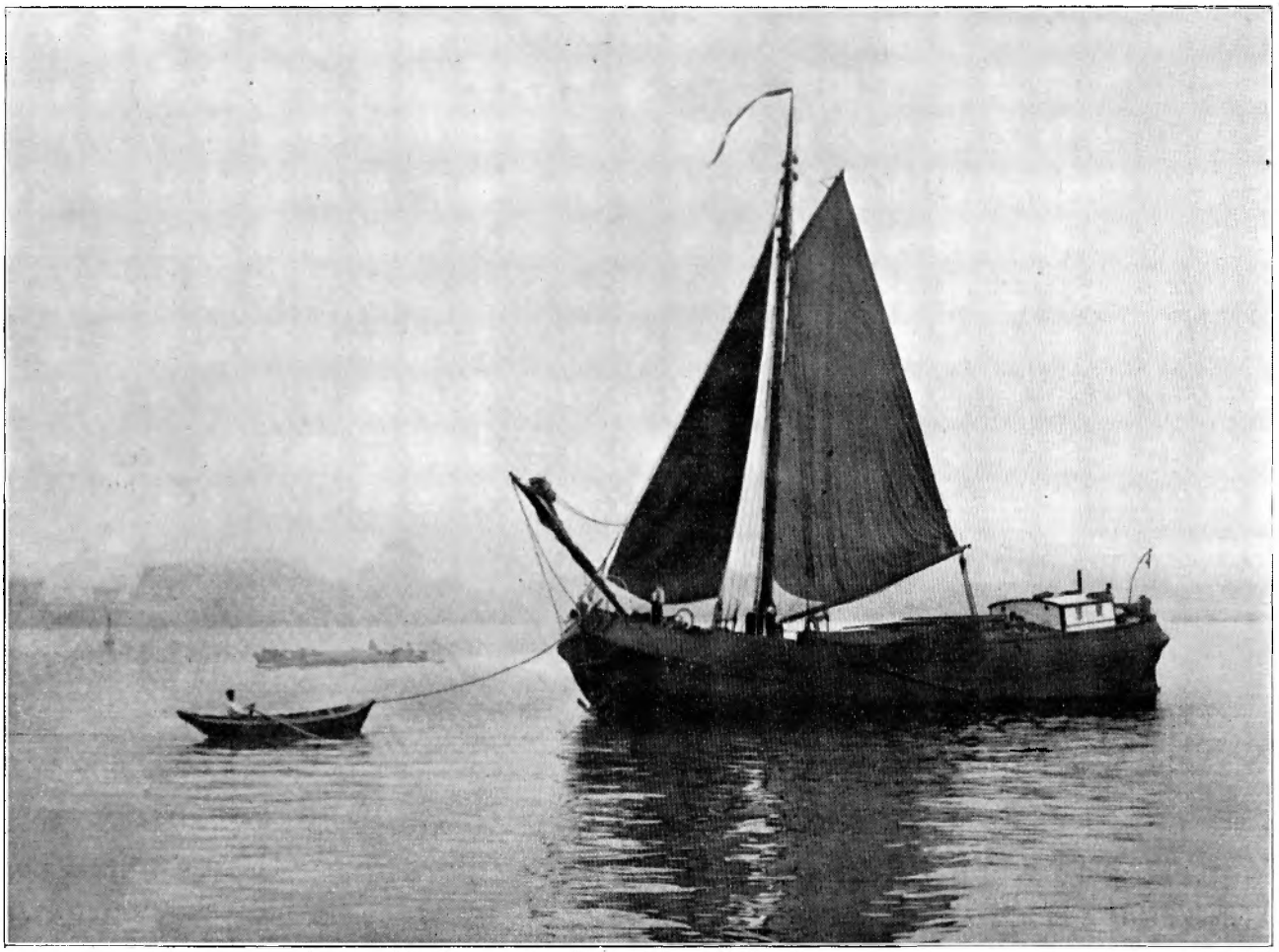

Avondstilte. *Foto van D. F. Eberhardt, Baarn.*

LANGS DE WEGEN.

WERKEN volgens een wel-overdacht en nauwkeurig bestudeerd en samengesteld systeem spaart veel tijd uit. Fabrieken en groote kantoren hebben daarom ook allemaal hun eigen systeem van werken, waarbij de tijd zooveel mogelijk productief wordt gemaakt.

Maar de huisvrouw?

O ja, er zijn er wel, die werkelijk blijk van organisatie-talent geven; maar aan den anderen kant zijn er ook veel huisvrouwen, die „nooit klaar komen," van die vrouwen, die altijd maar aan touw zijn, den lieven ganschen dag. Ik geef toe: er zijn huishoudens, waar dit beslist noodzakelijk is — groote gezinnen met kleine kinderen en geen vreemde hulp — en dán kan zoo'n huisvrouw, die iederen dag opnieuw met liefde die taak weer op zich neemt, niet genoeg gewaardeerd worden.

Ik wil het nu echter eens hebben over nog een andere categorie „nooit-klaar-komende" vrouwen. Dat zijn de huismoeders, die wel pleizier hebben in 't huishouden, maar dan ook alleen als zóódanig; die met liefde, als ze dít weer eens een goede beurt hebben gegeven, díe kast eens gaan uithalen, als dít afgeloopen is, maar weer eens dááraan gaan beginnen.

Of, nóg anders: bij het opbergen van de krant, 's morgens als mevrouwtje de kamer gaat doen, daar valt juist haar oog op het feuilleton. Toch even lezen. En als ze 't uit heeft, dan gelooft ze heel zeker, dat miss die en die met den rijken lord zal trouwen; als ze wat opbergt in de kleerkast, ziet ze dat oude japonnetje van verleden jaar hangen, dat nog altijd eens vermaakt moet worden. Wacht, in de moderubriek stond zoo'n aardig modelletje. Ze haalt het japonnetje uit de kast en gaat tusschen de laatste kranten 't bewuste mode-artikeltje zoeken. Na een poosje, ha, daar heeft ze 't. Ja, zie je, 't kan heel best, maar dan zou er wél een nieuw kraagje op

moeten. Of ze nog genoeg van dat goed zal hebben? Nu wordt de lappendoos voor den dag gehaald. Heerlijk, zoo'n voorraad lappen! Ach, er zijn toch zulke aardige dingetjes voor kussens bij! En 't passen en meten bij elkaar doet haar den tijd vergeten. 't Is eindelijk de bakker of groenman, die haar herinnert aan den nog steeds wachtenden ontbijtstoel en ongedane kamers. Ik neem maar zoo'n paar voorbeelden.

En deze categorie vrouwen zijn het, die nooit eens rustig bezoek kunnen ontvangen en over méér dan allerlei familie-aangelegenheden en modenieuwtjes praten, waarbij de allernieuwste snufjes dan meestal voorloopig nog geen genade kunnen vinden.

Dit zijn de moeders, die geen tijd hebben om te denken over wat in de kinderzieltjes en -hartjes omgaat; die geen tijd hebben om ernstig in te gaan op wat hun kinderen hun vertellen en hen niet kunnen bijstaan in het oplossen van de voor die jonge menschjes zoo vele en zoo moeilijke, groote problemen.

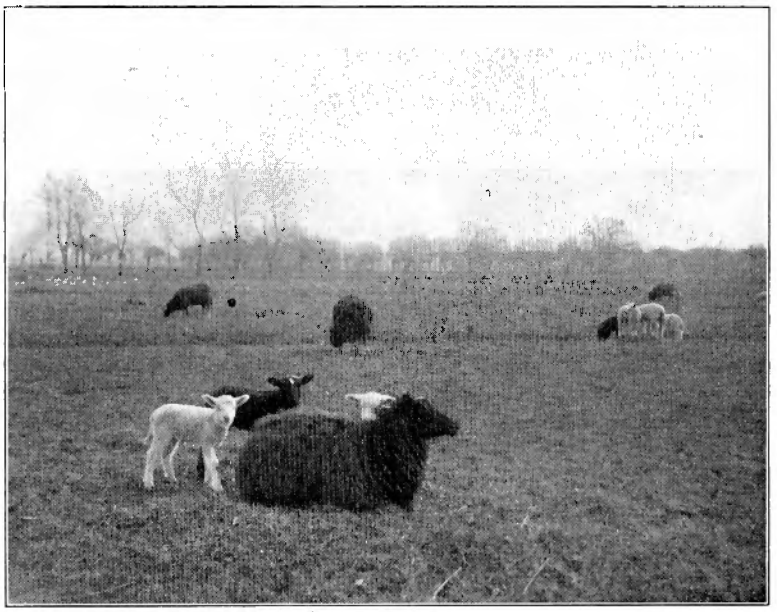

In de weide. *Foto van Mej. M. Boven te Westerlee.*

Over meer zakelijkheid en meer systeem, ook in het huishouden, schrijft Emmy J. B. in De Nieuwe Courant: 't Is te lang om het in zijn geheel over te nemen, maar enkele dingen wil ik even aanhalen.

Onlangs was het een huisvrouw, die andere huisvrouwen er op wees, hoe zij haar leveranciers tijd laten verliezen door niet te voren alles voor hun komst te hebben voorbereid, de melkkan, de centen voor den bakker, het boekje voor den slager, etc.

Wij hebben hier vroeger wel doen uitkomen, hoe de besluiteloosheid van sommige vrouwen in winkels tijd kost aan haar, die moeten wachten, totdat zij hebben beslist: het personeel en andere klanten.

En op het postkantoor is het al even erg. Het pakje, dat niet aan de eischen voldoet, het telegram, waarop het adres ontbreekt, het formulier, dat niet voldoende is ingevuld beteekenen tijdverlies voor den beambte en voor het overige publiek, dat wacht. Het ligt soms eenvoudig aan niet of slecht lezen.

Zelfs het frankeeren kan men zelf doen, als men een boekje met posttarieven heeft en een briefweger. En in een goedgeordende huishouding zijn beide artikelen onmisbaar, evenals een kleine voorraad postzegels, briefkaarten, postwisselformulieren etc. Iedere huisvrouw bezit eigen schrijfpapier, maar er zijn huisvrouwen, die de postzegels per stuk koopen en daardoor op sommige oogenblikken als er op een Zondag haast bij een brief is, verlegen zijn om een postzegel en de geheele familie er voor afloopen. Evengoed als de moderne huisvrouw een kistje „Eerste hulp bij ongelukken" behoort te bezitten, evengoed als haar naaidoos voorzien moet zijn van alle naaibenoodigdheden, moet haar schrijftafel uitgerust zijn met al wat op een gegeven oogenblik vereischt wordt om, welke postzending ook, behoorlijk te kunnen verrichten met zoo min mogelijk tijdverlies. Er zijn vrouwen, die de briefkaart met „antwoord betaald" niet schijnen te kennen en anderen missen de postzegels met Zondag bezorgen onder haar voorraad — niet uit beginsel, maar uit onwetendheid. In haar redeneeringen zijn dames dikwijls bijzonder practisch, soms zelfs akelig nuchter practisch, maar zakelijk practisch, als het op handelen aankomt, zijn lang niet allen.

Zeker, wij kennen de vrouwen, wier doos met timmermansgereedschap evengoed voorzien is als haar provisiekast; die alle mogelijke plakmiddelen bij de hand hebben, die steeds touw, lak, pakpapier voor het grijpen hebben, maar er zijn anderen, die het geheele huis doorzoeken om een touwtje, waarin nog een knoop is; die nooit zuinig zullen zijn op bloemen of koekjes, maar een half uur zullen loopen om een postzegel uit te sparen.

De vrouw is het aan zichzelf en de maat-

schappij verplicht zuinig om te springen met haar krachten. Wij leven allen in een tijd, waarin onze zenuwen veel hebben te lijden, èn door de vele en velerlei eischen, die aan ons worden gesteld èn door het algemeen gejaag en het rumoer èn door vele emoties, welke door allerlei rampen, politieke en financiëele crises worden veroorzaakt.

Wij zijn daartegenover verplicht tot zekere leefregelen, waarbij wij onze zenuwen zooveel mogelijk sparen. Daartoe behooren zoo mogelijk een goede tijdverdeeling en een zuinig omspringen met onzen tijd en onze krachten.

Wij moeten weten waar wij noodig zijn en waar wij gemist kunnen worden; wij moeten wat wij doen zorgvuldig voorbereiden, om ons doel op de doelmatigste wijze te bereiken. Dit geldt zoowel voor de huisvrouw, die vaten wascht of een kast moet inruimen, als voor de vrouw, die een enquête moet instellen of een zakenreis onderneemt, voor de zoogenaamd kleine en groote dingen.

Men begint langzamerhand te begrijpen, dat men in de huishouding tijd kan sparen, alleen reeds door de practische inrichting van huis en vooral van de keuken.

Het is een begin, maar als alle vrouwen zich volkomen bewust zijn hoeveel hier te bereiken is, zal men komen tot meer afdoende verbeteringen.

Wij zijn zeer modern in onze kleeding, in onze genoegens, in vele uiterlijke dingen, te modern zelfs.

Laat ons liever modern zijn in het toepassen en zoeken van de methoden, die het leven eenvoudiger en rustiger kunnen maken. Wijzelf en onze omgeving kunnen er partij van trekken.

Laten alle vrouwen zichzelf en anderen tijd en moeite sparen door haar groote en kleine handelingen meer systematisch te verrichten, na zich behoorlijk rekenschap ervan te hebben gegeven, wat ze behooren te weten, om het werk naar den eisch te verrichten en hoe ze het moeten aanpakken.

Een aardig stukje, van genoeg belang voor de jonge vrouw, om 't hier over te nemen, vond ik in De Residentiebode:

Een zieke in huis is een groote zorg. Want een zieke moet nu eenmaal geheel anders behandeld worden dan een gezonde. Niet alleen moet een zieke met zorg verpleegd worden, ander voedsel gebruiken, op tijd drankjes innemen. Maar — een zieke is als 't ware een geheel ander mensch dan een gezonde. Ge zult, om eens een voorbeeld te noemen, in den huiselijken kring een treurige geschiedenis vertellen, die ge hebt gehoord of gelezen. De gezonde menschen luisteren er naar, schudden eens even meewarig het hoofd en — denken er verder niet meer aan. Maar een zieke kan zoo'n verhaal een slapeloozen nacht bezorgen. Een steeds terugkeerend geluid, het rinkelen van potten en pannen, het schuifelen van pantoffeltjes, 't geen een gezonde niet eens opmerkt, kan den zieke ontzettend irriteeren. We moeten dan niet denken, dat deze lastig is of kuren heeft. Een ziek mensch heeft gevoelige zenuwen en minder weerstandsvermogen. Daar moeten we rekening mee houden, wanneer we 't goed met onzen zieke voor hebben.

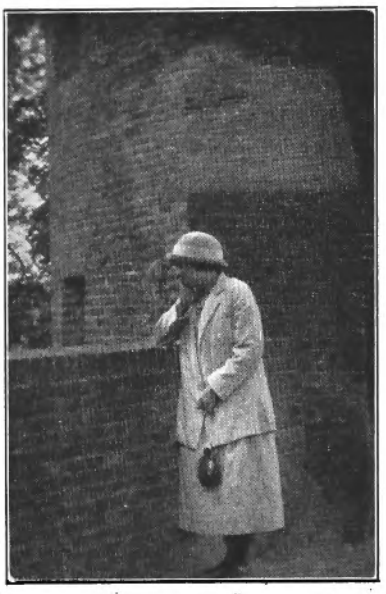

Op den Monnikkendam. *Foto van Mej. R. v. Rossum te Delft.*

De nieuwe wetenschap komt steeds meer tot de ontdekking, hoe geweldig groot de inwerking van den geest op het lichaam is. 't Is voor den toestand van den zieke geheel niet onverschillig, hoe of hij innerlijk gestemd is. Een zieke, die treurig en somber is, zal veel moeilijker genezen dan een opgewekte, een levenslustige zieke. We moeten daarom al het mogelijke doen om den zieke op te vroolijken. Rustig en opgewekt moet ieder zijn, die in de nabijheid van den zieke komt. Ook al drukken ons zorgen, ook al voelen we ons moe, ook al zijn we innerlijk in groote onrust over den toestand van den zieke — in de ziekenkamer mag daar nooit iets van blijken. Daar moet een sereene rust heerschen, doordrongen van een lichte, vroolijke opgewektheid. Kleed u zelf ook altijd vroolijk en gezellig, wanneer ge bij den zieke komt, in een fleurig katoenen of cretonnen japonnetje of een leuke schortjapon. Help den zieke vooral nooit in smoezelige of gevlekte kleeren.

Vergeet verder niet, dat een zieke gedurende langen tijd niets anders om zich heen ziet dan de enge omgeving van het ziekenvertrek. 't Is daarom van groot belang hoe of deze kamer er uitziet, of ze zonnig, vroolijk en gezellig is.

Met kleine middelen kunnen we soms veel

Prins Hendrikkade, Amsterdam. *Foto van D. F. Eberhardt, Baarn.*

verandering aanbrengen. We leggen b.v. aardige kleedjes van gebloemde cretonne op de tafel en het nachtkastje. We zetten hier of daar een mooi vaasje of leuk kannetje neer.

We moeten ook niet schromen om tijdelijk eens iets uit een andere kamer weg te halen om er het ziekenvertrek mee te sieren. Heeft de zieke b.v. een groote voorliefde voor een schilderij of een mooie plaat uit de huiskamer — waarom zouden we die dan niet voor eenigen tijd in de ziekenkamer ophangen, zoodat de zieke er van uit z'n bed het oog op heeft? Of met een paar aardige pulletjes, misschien wel uit de salon of eetkamer weggehaald, den schoorsteenmantel opknappen? 't Voornaamste is immers, dat we 't onzen zieke naar den zin maken. Daarvoor kan geen werk te veel, geen moeite te groot zijn. Als onze zieke later weer gezond en wel in den huiselijken kring verkeert, gevoelen we ons voor al deze opofferingen immers rijkelijk beloond!

Tot zoover de Residentiebode.

't Is wel eens goed om op al die kleine dingetjes — die voor den zieke zélf echter heelemaal niet klein, integendeel van veel beteekenis zijn — de aandacht te vestigen.

Als wij aan een zieke denken, dan denken we meestal aan iemand, die met een of andere bepaalde ziekte het bed moet houden.

Maar er zijn in onze tegenwoordige maatschappij veel zieken, die toch door de meeste menschen niet als zoodanig beschouwd worden: al die duizenden nerveuse „down"-gestemde menschen, slachtoffers van het moderne leven.

Ook voor hen moeten al diezelfde kleine zorgen en attenties in acht genomen worden, maar liefst zoo, dat de persoon, wien deze attenties gelden, dit zelf niet bemerkt. Hij mag niet denken, dat hij een zieke is. 't Is misschien wel goed om hierop nog eens breedvoerig terug te komen.

ONZE KLEEDING.

WAT is nu naar de mode?

Als ons deze vraag gedaan werd, zouden we er onmogelijk een afdoend, bepaald antwoord op kunnen geven.

Deze vraag maakt op ons vrijwel denzelfden indruk als een andere:

Hoe was nu deze week het weer?

't Is alsof „mode" en weergesteldheid dit jaar met elkander willen wedijveren in grilligheid. Ze staan beide in 't teeken van de contrasten: Eén heete dag, waarop we met welgevallen een zomertoilet dragen, gevolgd door verscheidene andere, koud en guur, regenachtig en droefgeestig, waarop we ons najaarscostuum voor den dag halen.

Dunne katoenen mouselinen japonnetjes, en capes van bont, kleine vilten hoedjes, „marmottes" geheeten, en uitheemsche stroohoeden met breeden rand, „Leghorns" genaamd.

Hoe is nu de mode?

Wij antwoorden vrijmoedig: ongedurig als het weer.

Een dezer dagen zocht ik een stalenboek door: 't hield allerlei stoffen in van wol, kunstzijde en katoen, in allerhande genres.

Heel bijzonder vielen me de vele blokmotieven op; kubus-idee's. Ja, die zijn nieuw. En ze maken, als de stof geplisseerd wordt, een aangenamen indruk. Levendig, bewegelijk!

Hagelwitte crêpe de chine en daarbij zwarte zijde, of witte foulardzijde met allerhande blokken- en bloemenmotieven is zeer gewild. Zoo'n japon is, in één woord, mooi.

Er wordt verteld, dat de plissee's achter den tijd zijn. Maar 't is niet zoo. Hier geldt ook: „wat men wil, gelooft men graag." 't Is niet zoo gemakkelijk aan goede plissee's te komen, en dus..... Maar de mode is ook wel eens halsstarrig. De meest chique dames dragen nog steeds veel geplisseerde japonnen.

En nu geven de blokdessins daaraan nog een bijzonder cachet: ze maken een vluggen indruk.

Jarenlang is „blauw" op den achtergrond geschoven. 't Schijnt, dat deze kleur thans opkomt. Blauwe japonnetjes, blauwe hoedjes, zelfs blauwe handtasschen, alles blauw. 't Kan best heel aardig staan. We gelooven zelfs, dat het een aangename variatie is op het thema: beige, rose-beige en wijnrood.

Maar we zouden zeggen: voorzichtig in de keuze; want vele tinten blauw zijn o zoo teer. Eén dag in 't zonlicht en uw blauwe japon is vaal geworden; ja, enkele uren scherp kunstlicht kunnen haar al doen verbleeken. Staal- en korenblauw schijnen wel 't best tegen 't licht bestand te zijn.

Een der Fransche modehuizen tracht kobaltblauw ingang te doen vinden. „'t Zal niet gaan," zouden onze jongens zeggen. 't Maakt geen vriendelijken indruk, de kleur is te hard. Bovendien staat zij velen niet. Dan doen zacht staal- en korenblauw 't heel wat beter; dames met een niet-licht uiterlijk en roode wangen zullen er bepaald goed mee staan.

'k Begon dit overzicht door de mode met het weer te vergelijken; ik blijf in stijl, als ik de schrijfster van een modeoverzicht en een weerkundige in één adem noem: ze hebben beiden hun stellige gegevens waarop ze hunne verwachtingen baseeren; doch deze zijn, de uitkomst leert het nadrukkelijk, steeds zeer faillible.

B. 55. Een mooie middagjapon van gebloemde en witte crêpe de chine, gegarneerd met zwart.

Zooals we zien, hebben we voor deze japon drieërlei stof noodig.

B 55

Rekenen we de lengte van de japon op 1,14 M., de bovenwijdte op 50 cM., dan hebben we 1,90 M. gebloemde, 1.20 M. witte en 70 cM. zwarte stof noodig.

Bij deze berekening namen we de gewone crêpe de chine-breedte, d.i. 1 M.

Deze japon heeft van voren een rechte witte baan. De mouwen zijn ook wit. Op deze deelen worden biezen van gebloemde stof gezet.

Kraag en manchetten zijn zwart. Langs den onderkant van den rok wordt een 10 cM. breede strook van zwarte crêpe de chine genaaid. Een smalle bies van deze stof naaien we langs de voorpanden en armgaten.

De mouwen worden in de japon gezet, als de armsgaten afgewerkt zijn.

We naaien ze onzichtbaar achter de bies. Hierdoor

lijkt het, of er een witte crêpe de chine japon onder gedragen wordt, waarin dan de mouwen gezet zijn.

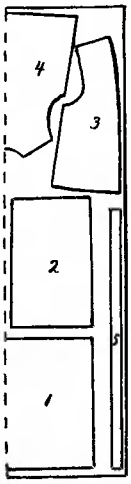

Dit kan gedaan worden; maar 't is nog al duur; 1,50 M. crêpe de chine is dan meer noodig.

We willen bij deze afbeelding teekeningen geven, die de verschillende stoffen met de opgelegde patronen voorstellen.

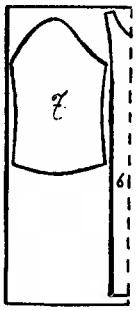

De teekening met *A* gemerkt *is de gebloemde, met B de witte* en *met C de zwarte stof.*

Hierop zijn de verschillende deelen als volgt neergelegd.

Eerst *op A:*

Fig. 1. *de achterbaan;*
fig. 2. *de voorbaan;*
fig. 3. *het voorpand;*
fig. 4. *het rugpand;*
fig. 5. *de biezen voor de voorzijde en de mouwen.*

Nu *op B:*

fig. 6. *de voorbaan;*
fig. 7. *de mouw.*

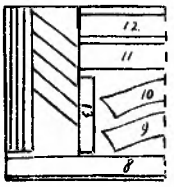

En eindelijk op C: (Vooraf ga de opmerking, dat we, eer we hierop de patronen neerleggen, van deze stof 35 cM. dubbel vouwen).

Fig. 8 *is de ceintuur.* Deze wordt over de geheele stofbreedte afgeknipt.

Op de dubbele stof leggen we eerst fig. 9 en fig. 10. Dit zijn *de beide kragen.*

Dan fig. 11 en fig. 12, *de strooken langs den onderkant van den rok.*

Nu volgt fig. 13, *de manchetten.*

De rechte biezen zijn bestemd voor de afwerking langs de voorzijde, de schuin geknipte voor de armsgaten.

Wie een normaalpatroon begeert, zende f 1. met opgave der gewenschte bovenwijdte en lengte.

A. BALDER.

Bestellingen enz. richte men aan Redactie „De Jonge Vrouw," Baarn.

PRACTISCHE DINGEN.

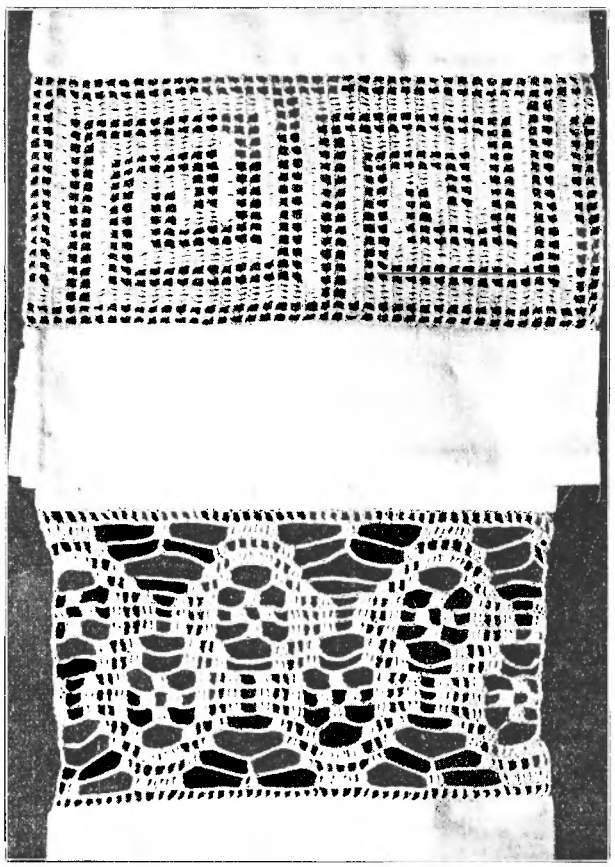

Twee gehaakte tusschenzetsels voor lakens.

BEHALVE dat lakens versierd kunnen worden met open zoomen of een gefestonneerden rand, worden ze ook vaak afgewerkt met een breeden zoom en een tusschenzetsel. Twee gehaakte patronen hiervoor vindt men op bijgaande foto.

Voor tusschenzetsel gebruikt men dikwijls linnen kant, die ook wel heel mooi staat, maar niets is toch zoo sterk als een zelfgehaakt tusschenzetsel, evenals bij voorbeeld „eigengebreide" sportkousen altijd veel sterker zijn dan de machinaal-gebreide.

De Grieksche rand is in de breedte gehaakt, terwijl de andere in de lengte gewerkt wordt. Voor de laatste moeten dus eerst zooveel kettingsteken worden opgezet als de breedte van het laken bedraagt.

De Grieksche rand is al heel gemakkelijk door middel van de foto uit te tellen. Tusschen de stokjes die de gaatjes vormen zijn telkens twee kettingsteken gehaakt. Hij werkt ook heel gemakkelijk, echt iets om eens te doen als je gezellig bij elkaar zit.

De andere is wat ingewikkelder. Maar bij aandachtige beschouwing van de foto vindt men het patroon al gauw, en – de moeite wordt wel beloond.

A. BALDER.

DAGBOEK VAN LIEN.

2 Augustus.

Wij arme menschen!
Wij gaan voort over de wereld.
Soms willen wij, meestal moèten wij.
Wij arme menschen.
We doen iets en denken: 't is goed.
En als we 't gedaan hebben, weten we niet, en willen terug, willen iets ánders doen, iets, dat we al hadden losgelaten. We willen terug, en durven dat toch óók niet. Dan gaan we weer voort, we moèten voort.
Wij arme menschen.
Soms gaan we licht en vlug.
We houden 't hoofd óp en zien de zon en 't licht.
We zijn stèrk, en kunnen heel de wereld dragen.
Maar meest gaan we traag en stonden liever stil.
We houden de tanden op elkaar, en slaan de oogen omlaag, omdat anderen onze droefheid en onze twijfel niet mogen zien.
O, *wij*, àrme menschen.

3 Augustus.

Vacantie!
Voor je een leege tijd om te vullen naar eigen plezier!
Ik ga de dagen genieten.
Iedere dag is een brok vrijheid, waar ik mee omspringen kan naar eigen genoegen.
Wat zal ik morgen doen? Wat overmorgen?
Ik ga op reis, ik ga lezen, ik ga luieren.
Wàt een tijd!
Vacantie!

15 Augustus.

Er is een weg, zóó donker, zóó zwart.....
Ik kan er niet voorbij loopen.
Ik trèk erheen, die diepte trekt me.
En m'n voeten gaan.
Al verder loop ik in het dichte zwart.
Tot ik niets meer zien kan rond me.
Tot ook *in* me niets meer is, dan dit zachte, gelijke donker.
Tot alles wegsterft, behalve de stille stem van de boomen.
Tot in me ook niets meer spreekt, dan één voorzichtige stem.

17 Augustus.

M'n verlangen gaat ver, ver.....
Ver achter de blauwe rivier gaat m'n verlangen en ver achter 't zwarte bosch.
't Klimt vèr, vèr over de laatste heuvels en over de hei en over de landen.
'k Kàn 't niet meer beteugelen. 't Is grooter dan ik zelf ben, en 't gaat weg, wild gaat 't weg, 't ontglipt m'n handen, en dan..... dan keert 't weer, onvoldaan, en stil klaagt een stem in m'n hart.

17 Augustus 's avonds.

Tóch.....
Op 'n dag als de verte me roept, dan zal ik gáán.
Ik zal niet m'n voeten dwingen om te loopen, waar 'k *niet* wil. Maar ik zal gaan, waar ik wèl wil.
Op 'n dag, als de verte me roept, zeker zal ik dàn gaan.
Over de heuvels, over 't wijde land ga ik naar waar alles ver is en ruim, waar geen muren zijn, en geen dingen, en geen menschen.
Dan ga ik naar waar alleen God is, en de verre heide, en de heuvels, en de boomen. En waar ik ook mezèlf weer vind.

29 Augustus.

En nu is 't zoo'n stille zomeravond!
Niets wordt er gehoord, dan 't zingen van de vogels in de boomen. Een jongen op den weg fluit, en achter alles rolt een trein langs de rails, even maar. Dan is alles stil. Behalve de vogelenstemmen, en heel in de verte blaft nog een hond.
De boomen droomen, droomend wachten ze op den nacht, en langzaam bewegen hun fijnste takjes.
Stil is de tuin, stil ligt er de weg, met de slapende beuken.
Nooit was alles zóó rustig.

30 Augustus.

Hoe komt 't dat 'k schrei, als 'k de hei zie, de paarse, bloeiende hei?
Waarom schrei ik, als ik de lucht goud zie 's avonds achter de fijne berken?
En als ik in 't sparrebosch de stammen recht zie staan op den bruinen, zachten grond, —
Waarom wordt dan m'n hart zoo leeg en vol verlangen, waarom schrei ik dan?

WIJ MOETEN VOORTGAAN.

DIT is het laatste nummer van den negenden jaargang. Negen jaren mochten redactie en uitgevers dit tijdschrift verzorgen. Zij zijn er dankbaar voor.

In die negen jaren is ons tijdschrift gegroeid. Wie nu nog eens de eerste aflevering van den eersten jaargang legt naast de laatste aflevering, ziet verschil en vooruitgang.

Ook verschil. Want tusschen het begin van ons tijdschrift en nu ligt heel wat. Er is iets veranderd in het leven der menschen, ook in het leven van de jonge vrouw. Andere behoeften kwamen op den voorgrond, de belangstelling richtte zich op andere dingen. Natuurlijk moesten we daarmee rekening houden. En dat is zeer duidelijk in ons tijdschrift te zien.

Er was ook vooruitgang. Wat in 't eerst nog wel eens een aarzelend tasten was, werd een met vaste stappen voorwaarts gaan. En zoo langzamerhand vonden we waardeering en kwam er meer medewerking. We konden meer geven, we zochten en vonden nieuwe wegen. En het resultaat was, dat „De Jonge Vrouw" al meer ging geven en steeds beter ging geven.

Ook het uiterlijk kon steeds beter verzorgd worden. Over de illustraties van ons tijdschrift is dan ook maar één roep.

Dit alles mag ons echter niet doen denken, dat we er nu al zijn. Integendeel, we moeten voortgaan en dat zullen we ook. Telkens weer trachten we alles nog beter en mooier te maken.

Ook mogen we nog niet tevreden zijn met het aantal abonneé's op ons tijdschrift. Zeker, we groeien voortdurend, we komen verder, maar er kunnen er nog méér komen. En.... àls er meer komen, komt dat dadelijk ten goede aan ons tijdschrift. Wie dus een nieuwe abonneé aanbrengt, werkt meteen in eigen belang.

Behalve dat, blijven de uitgevers ook voor het werven van elke nieuwe abonneé een premie beschikbaar stellen.

De regel daarvoor is nu als volgt:

Wie ons een nieuwe abonneé opgeeft, zenden we gratis en franco een mooi boek toe. Men heeft de keus uit de hieronder geplaatste boeken.

H. Beecher Stowe, *Menschen van Oldtown.*
„ „ *De Bruiloft van Oldtown.*
Phil Lansbergh, *Sannie van Sterkfontein.*
Kagemni, *Ehud.*
C. Quandt, *De liefde van Johs. Knade.*
P. Keuning, *Kinderen in verstand en in Boosheid.*
P. Keuning, *De Kracht van hunne Kracht.*
„ *Christelijke Kunst.*
Elisabeth Franke, *Het groote, stille Licht.*
L. Penning, *Noodweer.*
Een prachtband voor een jaargang van „De Jonge Vrouw."

Nu zijn er altijd lezeressen, die gaarne een *ander* boek in hun bezit willen hebben. Ze hooren hun vriendinnen eens over een bepaald boek spreken en zouden het gaarne willen lezen.

Welnu, wij stellen hen in de gelegenheid, om elk willekeurig boek in hun bezit te krijgen.

Wij berekenen dan per abonneé één gulden. Wie ons dus één nieuwe abonneé aanbrengt, mag een boek vragen van f 1.—; wie twee abonneé's aanbrengt, een boek van f 2.—; wie *vier* nieuwe abonneé's aanbrengt een boek van f 4.— enz.

Men kan dan b.v. eerst één abonneé aanbrengen en ons er bij berichten: Laat mijn premie maar staan, tot ik er nog een meer heb aangebracht.

Zoo kan men handelen naar verkiezing.

Zoekt men nu een boek uit van b.v. f 3.25: dan moet men *drie* nieuwe abonneé's aanbrengen en betaalt f 0.25 bij.

Wij hopen, dat het zoo begrepen is. Het is noodig, dat men ons opgeeft de titel van het boek, de namen van den auteur en den uitgever.

Men kan ook zijn premie van f 1.— afstaan ten behoeve van het nieuwe kampeergebouw. Er zijn veel lezeressen, die dit doen.

Wie *twee* nieuwe abonneé's aanbrengt kan daarvoor óók kiezen een nieuw boek van P. Keuning: *Een Gast van Levi.* Dit boek verschijnt nog dit najaar en het zal zeker veel belangstelling vinden. De gast van Levi is iemand, die na een zwerversleven in zijn geboorteplaats terugkeert en in 't huis van zijn zuster liefderijk wordt opgenomen. Hoe verschillende menschen hierover oordeelen, zegt ons het verhaal. Daarnevens vinden we de geschiedenis van een jonge liefde. Sterk wordt naar voren gebracht, dat het niet voldoende is, zoo we christenen *heeten;* we moeten het ook *zijn* en dit toonen in ons leven.

Op nog twee dingen willen we bij onze terugblik wijzen.

In de eerste plaats op het kampeergebouw. Daarmee zijn we er nog niet. Willen onze lezeressen daarvoor nog eens hun uiterste best doen? Hoe eerder het er is, hoe beter.

Toch kunnen we hier reeds meedeelen, dat we zullen probeeren, in den volgenden zomer een of meer kampweken te hebben. We zullen hierover

later nog wel méér vertellen. Maar onze lezeressen kunnen er nu al vast op rekenen en voorloopig besluiten, ook van de partij te zijn.

In de tweede plaats willen we hier meedeelen, hoeveel genoegen het de uitgevers en redactie deed, iets voor onze bruidjes te kunnen doen. Het bonbonmandje werd zeer gewaardeerd; de ontvangen dankbetuigingen zeggen dit overduidelijk.

En nu de toekomst?

Daarover kunnen we ditmaal kort zijn.

We maken in de volgende aflevering een begin met een nieuw vervolgverhaal, ditmaal van de hand van onzen redacteur P. Keuning. Wie zijn bekende „Groninger" boeken las, zal dit zeker toejuichen. Ook in dit nieuwe verhaal zal gebruik gemaakt worden van het Groninger dialect. Voor hen, die met enkele woorden nog vast mochten zitten, zullen verklarende noten bijgevoegd worden.

Verder zullen we opnemen een reeks artikelen over het leven van Jezus. Ze zullen samen een vrije bewerking vormen van het Duitsche boek: „Der Meister" door Hans Walter. Deze reeks is van zeer groot belang en onze lezeressen zullen er zeker met dankbaarheid kennis van nemen. Het is de bedoeling, dat de persoonlijkheid van den Heiland ons nader komt. Dan zullen we Hem ook beter verstaan in Zijn werk en in Zijn groote liefde.

Met de artikelenreeks „Wat ik deze maand zag" wordt voortgegaan. Getracht zal worden, deze artikelen nog steeds beter aan hun doel te doen beantwoorden.

En nu nog iets geheel nieuws.

Onze lezeressen herinneren zich ons feuilletonbijvoegsel: Bobbed Hair. Maar.... daarvoor moest extra f 0.50 betaald worden en dat werd slechts eenige maanden gegeven. We zullen nu *elke maand* een feuilleton-bijvoegsel geven van 8 pagina's *en daarvoor brengen we niets in rekening.* Onze lezeressen ontvangen het gratis. Voor dezen jaargang geven we in dit feuilleton-bijvoegsel het boeiend verhaal: *De Parel van het Eiland.* Mevrouw H. Beecher Stowe is de schrijfster hiervan. Wij geven *geen* vertaling, maar we zullen dit verhaal voor onze lezeressen *navertellen.* Dat wil zeggen, dat wij het vertellen in de taal van onzen tijd. In den tijd van Mevrouw Beecher Stowe hield men van lange beschouwingen en uitwijdingen, die eigenlijk niets ter zake deden. Die laten wij nu weg.

Onze lezeressen zullen dit verhaal zeker prachtig vinden. Het is humoristisch in den goeden zin des woords en de geschiedenis van de jeugdige liefde tusschen de twee hoofdpersonen is belangwekkend van het begin tot het einde.

Ziehier een belangrijke stap vooruit. Zoo blijven redactie en uitgevers hun best doen, om waarlijk iets goeds te geven. En.... onze lezeressen brengen weer nieuwe abonneé's aan. Als we zoo *allen* ons best doen, gaat het goed. Het komt er alleen maar op aan, dat we *dadelijk* ons best gaan doen. De nieuwe abonneé's moeten nu reeds binnenstroomen.

Met nieuwen moed gaan we allen bij 't begin van den nieuwen jaargang aan 't werk.

CORRESPONDENTIE VAN DE REDACTIE.

Woorden van Waardeering.

„Er was een tijd, dat we wel eens pruilden wanneer we Christelijke tijdschriften vergeleken met andere. Ik denk dat het tegenwoordig moeilijk zal zijn, er een te vinden, dat voor de dames wat inhoud natuurlijk, maar ook wat uiterlijk aangaat, althans „De Jonge Vrouw" overtreft."

Zeeuwsche Kerkbode, 29/7 1927.

Abonnementsgeld nieuwe jaargang.

Er zijn vele abonnee's die onze administratie het genoegen doen door ieder halfjaar het abonnementsgeld vooraf in te zenden. Mogen wij er op wijzen dat tot 25 September a.s. daartoe weer gelegenheid bestaat. Men storte het bedrag (f 2,25) op onze giro-rekening, no. 20246. Dat is de voordeeligste en de gemakkelijkste weg. Giobiljetten zijn op elk postkantoor à 1 cent verkrijgbaar en de verzending kost dan slechts vijf cent. Door het abonnementsgeld in te zenden bezorgt men ons een genoegen en zichzelf een voordeel, want de dispositiekosten bedragen anders 15 cents.

Na 25 September vooral niet meer inzenden. Dat zou moeite aan onze administratie bezorgen.

Wie kan ons helpen aan 't adres van Mejuffr. S. Veldhuis, die vroeger te Utrecht woonde, P. N. Kliniek, N. Beetsstraat 24, maar vandaar vertrokken is zonder opgaaf van nieuw adres.

Gaarne inlichtingen aan de Administratie van „De Jonge Vrouw" te Baarn.

ONDERLINGE CORRESPONDENTIE.

Beste allemaal.

Altijd als „De Jonge Vrouw" komt, lees ik de O. C. met veel belangstelling. Vooral de brieven van de muziekliefhebsters vind ik eenig, want we houden thuis allen veel van muziek. Ik speel orgel en dikwijls zingen we dan tweestemmig. Weten jullie wat mooi is om tweestemmig te zingen? „Zomeravond" uit „Meidoorn" van Hendrika van Tusschenbroek. Hoe vinden jullie: „Daar is maar één Holland!" Ik vind het erg leuk, ook de woorden. Ik hoop dat er nog eens gauw een muziekstukje in de J. V. komt, iederen keer kijk ik er naar, maar tevergeefs, weten jullie nog eens leuke muziekstukjes? Schrijf het dan eens, ik zal dan de O. C. nog eens *extra* nakijken, Maar nu stop ik, want ik geloof dat de redactie boos zal worden als ik het zoo lang maak.

Allemaal hartelijk gegroet van CLEMATIS.

HET GROOTE NIEUWS!!

DE tiende jaargang van „De Jonge Vrouw" zal opnieuw bewijs afleggen van den gestadigen groei van dit door redactie en uitgevers zoo uitnemend verzorgde tijdschrift.

Allereerst is daar de mededeeling dat voortaan bij iedere aflevering zal worden gegeven

een gratis feuilleton-bijvoegsel

van niet minder dan acht groote pagina's, die in een jaar tezamen een lectuur geven van minstens 200 boek-pagina's.

Dan de mededeeling dat voor abonnée's van „De Jonge Vrouw" in den zomer van 1928 worden georganiseerd

een of meer kamp-weken

waar men tegen een zeer billijke vergoeding in de vrije natuur en in een gezellige omgeving vacantie kan nemen.

En dan nog, om niet meer te noemen, de mededeeling dat deze jaargang zal bevatten

een vervolgverhaal van P. Keuning.

Wie genoten heeft — en wie heeft dat niet — van de „Groninger" boeken van Keuning zal met blijdschap vernemen dat ook dit verhaal in Groningen speelt.

Wij zijn er van overtuigd dat onze abonnée's met gejuich al deze mededeelingen (die uitvoeriger in het artikel „Wij moeten voortgaan" in dit nummer worden gegeven) zullen ontvangen en dat zij zich voornemen om met kracht mee te werken aan de verdere uitbreiding van de lezeressenkring.
En het blijft niet alleen bij een voornemen, het komt tot daden!
Wij wachten de opgaven van nieuwe abonnée's!

UITGEVERS BOSCH & KEUNING, BAARN.

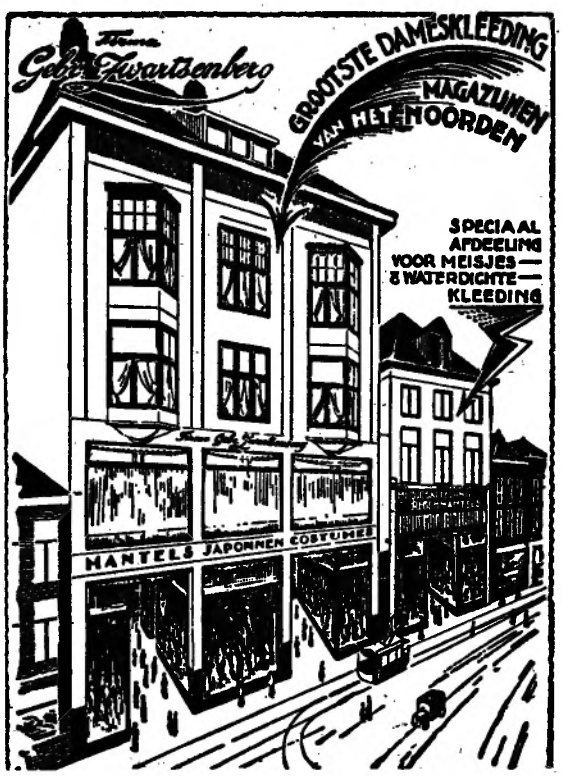

MANTELS
COSTUMES
COMPLETS
JAPONNEN
BLOUSES
ROKKEN
HOEDEN
BONTWERKEN
KINDERMANTELS
KINDERJURKEN

Maatwerk in elke Afdeeling

Speciaal Bontatelier onder hoogst bekwame leiding. Bontmantels, Cols, Voerings, Reparatiën Moderniseeren

Firma
Gebr. Zwartsenberg

GRONINGEN — STADSKANAAL

Te STADSKANAAL ook HEERENKLEEDING, TAPIJTEN en GORDIJNEN. VERHUIZINGEN.

KAMPHOF TIN

IS ANDERS DAN ANDER TIN, HET IS
BETER EN NIET DUURDER
VRAAGT BIJ ONS COMPLETE SERIE
FOTO'S AAN MET PRIJZEN

FRANCO LEVERING

BAARNSCHE KUNSTHANDEL

F. WIJNJA • BAARN
PARKSTRAAT 19 • TELEFOON 579

J. SAKES

Speciale Orgelhandel
Kanaalstr. 90 • Tel. 28913
AMSTERDAM
GEVESTIGD 1910

Eenige gebruikte Orgels vanaf f 100, dubbel spels, voorradig.

Langdurige garantie

BAHLMANN & Co.

NIEUWENDIJK
AMSTERDAM
DAMES- EN KINDERKLEEDINGMAGAZIJNEN

STEEDS WORDT ONZE SORTEERING
DOOR DE LAATST AANGEKOMEN
NOUVEAUTÉ'S AANGEVULD

—

GROOTSTE KEUZE MANTELS IN DE
NIEUWSTE MODELLEN EN STOFFEN

—

BONTMANTELS
MIDDAG- EN AVONDTOILETTEN

—

PRACHTIGE SORTEERING
WOLLEN EN ZIJDEN STOFFEN

DRUKKERIJ BOSCH & KEUNING, BAARN